

FUGLEÅRET

2023

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

© 2024 Dansk Ornitologisk Forening

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne rapport eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening,
Vesterbrogade 140, 1620 København V

Forsidefoto: Mellemlagspætte, Gråsten, 8. februar 2023.
Foto: Hanne & Jens Eriksen

Bagsidefoto: Rødtoppet Fuglekonge, Fælledparken, 1. marts 2023.
Foto: Lars Andersen

Citering

Generelt: Lange, Peter (red.) 2024: Fugleåret 2023. Dansk Ornitologisk Forening.

Afsnit, eks.: Christensen, Jørgen S. & Hans Christophersen 2024: Fugle i Danmark 2023. Årsrapport over observationer. Fugleåret 2023 p. 9-130. Dansk Ornitologisk Forening.

FUGLEÅRET

2023

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

Ansvarshavende redaktør: Peter Lange

ÅRGANG 18

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Peter Lange (peterlange@dofoj.dk)
Redaktion: Anne-Grete Ditlevsen og Jørgen Staarup Christensen
Fotoredaktion: Jens Kirkeby

AFSNIT

Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark
– Punkttællinger:

Årsrapporten (red.): Jørgen Staarup Christensen og Hans Christophersen

Nye arter for landet: Kent Olsen og Henrik Haaning Nielsen

SU-rapporten: Kent Olsen, Morten Bentzon Hansen, Sebastian Klein, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson, Ulf Eschou Møller og Jonas Pedersen

Fuglestationer: Anders Mosbech, Anders Østerby, Bo Kayser, David Manstrup, Hans Christophersen, Henning Ettrup, Henrik Böhmer, Jacob Sterup, Jørgen Bech, Jørgen Staarup Christensen, Kent Olsen, Knud Pedersen, Ole Thorup, Oluf Lou, Peter Alnor Kjær, Preben Berg, Rasmus Due Nielsen, Simon Sigaard Christiansen, Stefan Andersen, Søren Brinch, Thomas Bregnballe, Vagn Lind, og Peter Lange (red.)

Fugleværnsfondens reservater: Jørn Dyhrberg Larsen og Mia Hentze Kälberg

Projekt Ørn: Kim Skelmose, Ole Friis Larsen, Preben Jensen, Leif Novrup, Jan Tøttrup Nielsen og Hans Christophersen

Feltornitologisk Udvalg: Mathias Blicher Bjerregård

DOFbasen: Timme Nyegaard

Truede og sjældne ynglefugle: Timme Nyegaard og Michael Fink

Statens fugleovervågning, skarv: Jacob Sterup og Thomas Bregnballe

Fugleforskning og ringmærkning: Jesper J. Madsen, Jens M. Lausten, Jens S. Hansen, Amanda Johannison, Tom S. Romdal, Kasper Thorup, Anders P. Tøttrup og Henning Ettrup

ILLUSTRATIONER

Fotografer: Alex Sand Frich, Allan Kjær Villesen, Anders Tøttrup, Anton Markvard, Bjørn Nordestgaard Frikke, Bo Kayser, Bo Lassen Christiansen, Bo Tureby, Carsten Gørges Laursen, Daniel Palm Eskildsen, Elly Hansen, Emil Skovgaard Brandtoft, Erik Biering, Erik Christophersen, Erik Thomsen, Esben Aagaard, Eva Foss Henriksen, Finn Carlsen, Gunnar Jørgensen, Hanne og Jens Eriksen, Hans Christophersen, Hans Henrik Larsen Hjørring, Hans Skov, Henning Ettrup, Henrik Böhmer, Henrik Haaning Nielsen, Henrik Pedersen, Jacob Sterup, Jan Svejgaard Jensen, Jens Brandt, Jens Gregersen, Jens Kirkeby, John Larsen, John Rieland, Jonas Kjærgaard, Jørgen C. E. Scheel, Jørgen Kabel, Jørgen Staarup Christensen, Karin Grønbæk, Karin Gustausen, Kim Biledgaard, Kim Fischer, Kim Hjortlund, Klaus Bjerre, Klaus Dichmann, Knud Pedersen, Kurt Willumsen, Lars Andersen, Lars Grøn, Lars Paaby, Lars Rostgaard, Leif Keller, Leif Knudsen, Leif Schack-Nielsen, Louis Poulsen, Mads Elley, Marie Rubæk Holm, Martin Rheinheimer, Mathias Glavind, Mette Alkær, Mikkel Piil Hock, Morten Bentzon Hansen, Morten Jenrich Hansen, Nina Mournier, Nina Rosendahl Larsen, Ole Amstrup, Ole Zoltan Göller, Patrick Hasager Lauritsen, Per Alnor Kjær, Per Frost Henriksen, Peter Rasmussen, Poul Holm Pedersen, Preben Berg, Rasmus Momme, Rasmus Romme, Rita Callø Christensen, Rune Sø Neergaard, Sakari Kauppinen, Signe A.M. Andersen, Steen Erik Jensen, Sune Riis Sørensen, Søren Brinch Pedersen, Søren Leth-Nielsen, Thomas Lind, Thomas W. Johansen, Tim Hesselballe Hansen og Tonny Ravn Kristiansen.

Vignet: Jens Gregersen

Layout og trykning: KLS Pureprint A/S

Oplag: 1.350

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	5
Faunistiske rapporter	
Kort nyt om punkttællingsprogrammet	7
ÅRETS TEMA: Spontantællinger	9
Fugle i Danmark 2023	11
Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2023	133
Nye arter i Danmark 2023	
Kaspisk Præstekrave	173
Amerikansk Kærhøg	175
Sortstrubet Jernspurv	177
Sibirisk Gul Vipstjert	179
Danske Fuglestationer 2023	
Indledning	183
Skagen Fuglestation	185
Blåvand Fuglestation	205
Gedser Fuglestation	211
Ynglefuglene på Tipperne	217
Gjerrild Fuglestation	221
Fanø Fuglestation	225
Keldsnor Fuglestation	231
Rørvig Fuglestation	233
Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation	237
Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstation	241
Årets gang i Fugleværnsfonden	245
Beretninger fra DOF's projekter og faglige grupper	
Projekt Ørn – Fiskeørn i Danmark 2023	251
Projekt Ørn – Kongeørn i Danmark 2023	253
Projekt Ørn – Havørn i Danmark 2023	255
Årsberetning fra Feltudvalget 2023	257
Årsberetning for DOFbasen 2023	259
Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle	265
Fugleforskning og Fugleovervågning i statslig regi	
Skarvens ynglekolonier i 2023	269
Dansk Ringmærkning 2023	273
Danmarks Ringmærkerforening 2022	283
Artsindeks	287

Karmindompap, Skagen, 2. juni 2023. Foto: Lars Andersen.

FORORD

Fugleåret 2023

Hermed præsenteres den 18. årgang af *Fugleåret*. Igen i år med ny bemanning på layout.

Ligeledes er det glædeligvis lykkedes at finde en person, til at varetage opgaven som fotoredaktør, idet Jens Kirkeby har tilbudt at prøve kræfter med opgaven. Mange af jer kender nok Jens fra felten, hvor det især er Skagen, der ligger Jens' hjerte nær.

Undertegnede har fortsat indsatsen som redaktør for *Fugleåret*, igen ihærdigt og dygtigt suppleret Anne-Grete Ditlevsen, der fungerer som en form for redaktions-sekretær.

Fugleåret kan i de kommende år stå overfor store omvæltninger, idet DOFs hovedbestyrelse har igangsat drøftelser af en mulig digitalisering af nogle af foreningens publikationer, herunder *Fugleåret*. Fugleårets redaktion er inddraget i disse drøftelse, og intet er besluttet i skrivende stund.

Rygraden i *Fugleåret* udgøres fortsat af de flere tusinde af DOF's medlemmer, som løbende registrerer fuglelivet og fører observationerne ind i notesbøger og DOFbasen. Summen af alle disse mange tusinde timers frivilligt arbejde udgør grundlaget for *Fugleåret*.

Når det gælder fuglene, var der igen mange arter, der satte rekord, og der var igen nye arter for landet, i 2023 i alt fire.

Her skal lyde en STOR TAK til alle bidragydere uden hvis indsats, der ikke blev noget *Fugleåret*.

Tak til de mange fotografer, der hvert år vedertagsfrit stiller deres flotte billeder til rådighed for *Fugleåret*.

Og husk: Brug DOFbasen, hvis du ønsker at dine registreringer bevares og indgår i datagrundlaget for fremtidige publikationer og oversigter!

Finder du fejl eller mangler i *Fugleåret*, eller noget du synes kan gøres bedre, så tøv ikke med at kontakte redaktionen. Kontaktoplysninger fremgår af omslaget.

Stjær, oktober 2024
Peter Lange

Duehøg, Nordsjælland, 4. marts 2023. Foto: John Larsen

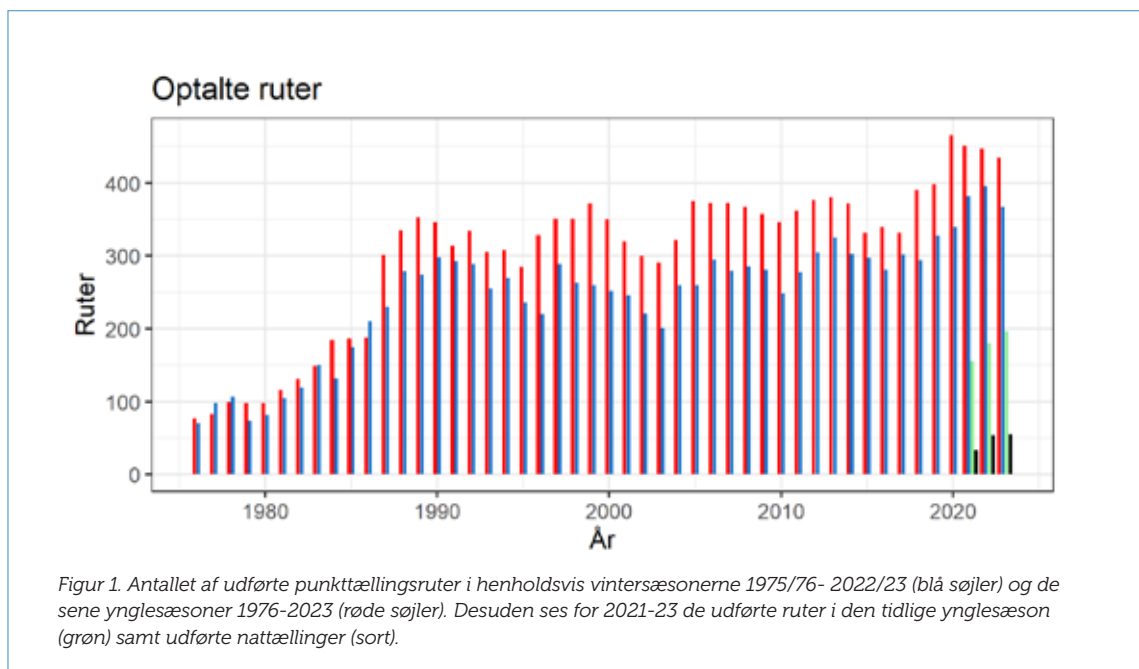
Tärnfalk, Staunings Ø, 10. april 2023. Foto: Daniel Palm Eskildsen.

Kort nyt om Punkttællingsprogrammet

Af Joakim Matthiesen, Daniel Palm Eskildsen, Michael Fink og Thomas Vikstrøm

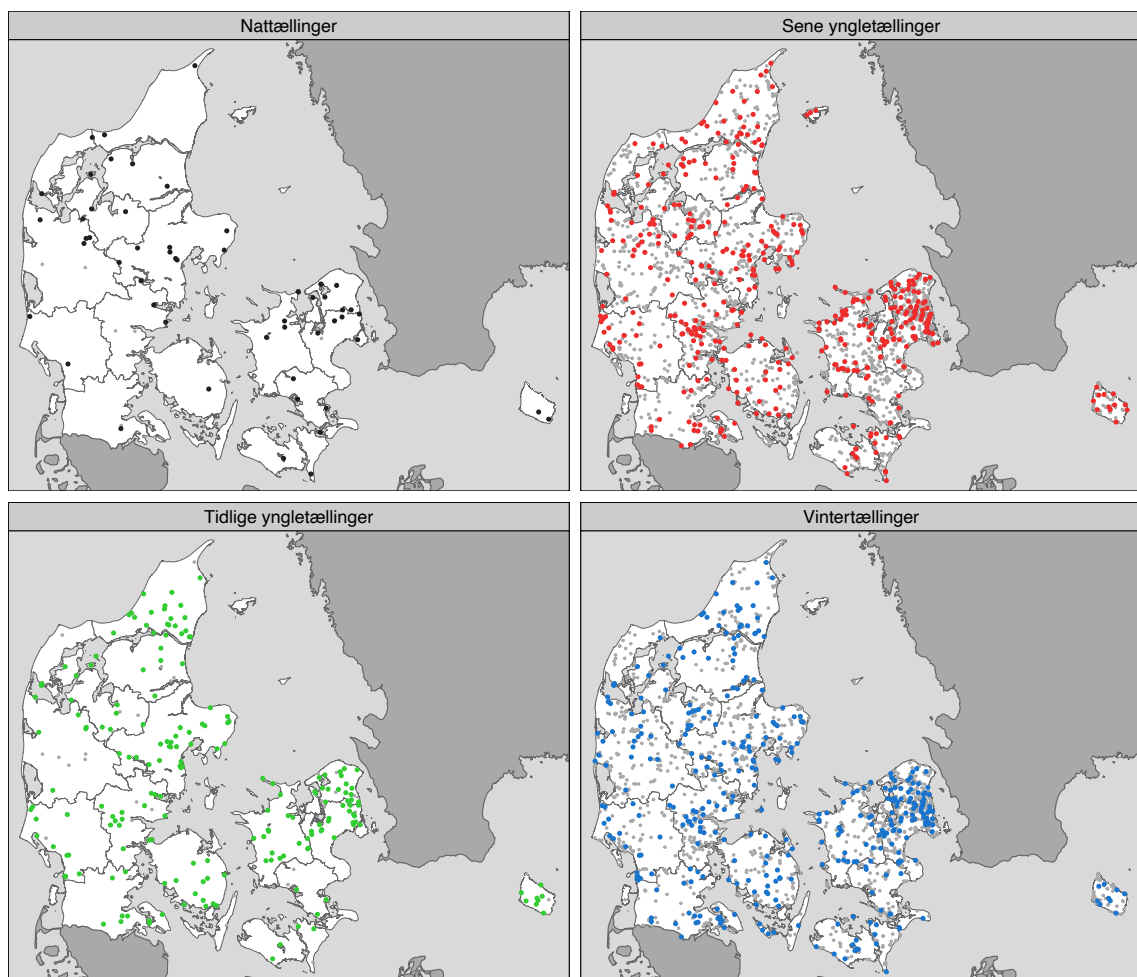
Af figuren nedenfor fremgår det, at antallet af udførte 'klassiske' ruter (sen yngletid hhv. vinter) toppede i årene omkring 2020 og har oplevet et lille fald i 2023. Dette skyldes antagelig en kombination af 1) øgede muligheder for at færdes i naturen som følge af covid-19, 2) en stor appetit på mere frivilligt DOF-arbejde efter afslutningen

på Atlas III og 3) en stor hverveindsats. Antallet af ruter i den sene yngletid og om vinteren ligger dog stadig begge højere end nogensinde før 2020. Fra og med 2021 udføres der også ruter i den tidlige yngletid samt særlige natruter om sommeren. Som det ses, er antallet af udførte sådanne ruter i stigning.

Broget Fluesnapper, Skagen 26. april 2023. Foto: Daniel Palm Eskildsen.

Figur 2. Natruter (sorte), sene ynglefugleruter (røde) og tidlige ynglefugleruter (grønne) optalt i 2023 samt vinterfugleruter (blå) optalt i 2022/23 angivet med farvede prikker. Tidligere aktive sene ynglefugleruter og vinterruter er vist med grå prikker. Kortene viser tillige grænserne for DOF's lokalafdelinger.

ÅRETS TEMA: Spontantællinger

Siden den 1. marts 2023 kan du deltage i DOF's nye projekt til fugleregistrering: Spontantællinger!

Formålet med spontantællingerne

Helt ligesom punktællingerne har spontantællingerne til formål at indsamle data om de danske fuglebestande, og ligesom punktællingerne skal de anvendes i forbindelse med beskyttelse af Danmarks fugle og natur og i videnskabelige sammenhænge. Også spontantællingerne gælder primært de almindelige fuglearter og har fokus på art og antal. Hvor punktællingerne imidlertid bruges til at belyse bestandsudviklingen fra år til år, anvender vi spontantællingerne, fx når vi ønsker at vide, hvordan bestandsudviklingen er for en enkelt art i løbet af året, eller hvordan det her og nu står til med fuglelivet i en bestemt naturtype eller landsdel. I flere lande i Mellemeuropa udføres fugletællinger, der svarer til spontantællingerne. Inspirationen til spontantællingerne kommer især fra Belgien, hvor lignende tællinger fx i 2017 viste et dyk i antallet af solsorte fra uge 26. I samme periode blev der fundet mange døde solsorte i landskabet, og det viste sig, at mange af fuglene var ramt af usutu-virus. I 2018 var alt stort set normalt igen. Spontantællingerne i Belgien viste både dykket i antallet af solsorte og situationen, da forekomsten af solsorte på ny var normal. På den måde kan spontantællinger være med til at tage pulsen på almindelige fuglearter på alle tider af året.

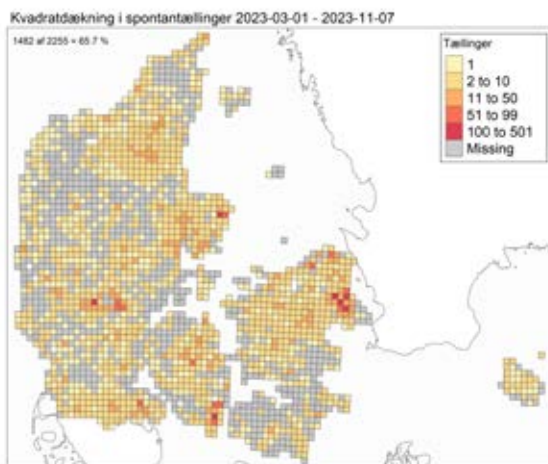
Din indsats

Du kan udføre en spontantælling hvor og hvornår, du vil. En tælling finder sted på ét punkt, foretages af én observatør og varer 5 minutter, hverken mere eller mindre. Det er således enkelt og overkommeligt for den enkelte deltager, men tilsammen skaber tællingerne enestående viden om det danske fuglelivs aktuelle tilstand. Indtastning sker bedst ved brug af den særlige spontantællings-app, som findes på <https://spontan.dofbasen.dk>. Fra denne hjemmeside kan appen installeres på mobiltelefonen, så den også kan bruges offline.

Spil med!

Et spil-element i appen tager udgangspunkt i atlasprojekternes opdeling af landet i 5x5 km-kvadrater og belønner brugeren for at udføre spontantællinger i områder, hvor der ikke tælles så mange fugle. Spiltilstanden kan dog når som helst slås til/fra, efter hvad man foretrækker. Beregningen af antal point for en tælling tager udgangspunkt i antal tællinger i det pågældende atlaskvadrat i den seneste måned. Point gives kun for en tælling højst én gang i timen i samme kvadrat, og efter den første sådanne tælling gives der kun 10 point for øvrige tællinger samme dag i samme kvadrat. Du kan se dine point og din placering under menupunktet 'Min Statistik' på forsiden.

Spontantællingerne er udviklet med støtte fra Aage V. Jensen Naturfond. Læs meget mere om årets tema på: <https://www.dof.dk/aktiv-i-dof/spontantællinger>.

Figur 3. Fordelingen af spontantællinger siden begyndelsen i marts 2023. I grå kvadrater er der endnu ikke udført spontantælling.

Punktællingsprogrammets årsrapport for 2024 udkommer i foråret 2025 og kan herefter findes på <https://www.dof.dk/fakta-om-fugle/punktaellingsprogrammet>.

Her finder du også årsrapporten fra 2023 i sin fulde længde, hvori du kan læse meget mere om Punktællingsprogrammet og dets resultater. F.eks. kan du se de nyeste opdaterede bestandsindekser (sommer og vinter), samt læse om årets gang i punktællingsregi.

Skovpiber, Skagen, 24 maj 2023. Foto: Daniel Palm Eskildsen.

Havørn, Nørresø (Fyn), 9. juli 2023. Foto: Finn Carlsen.

Fugle i Danmark 2023

Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 50 fra Rapportgruppen

Redigeret af Jørgen Staarup Christensen & Hans Christophersen

Med bidrag af Esben Sloth Andersen, Knud-Erik Andersen, Niels Peter Andreasen, Ulf M. Berthelsen, Lasse Braae, Thorkil Brandt, Thomas Bregnballe, Peter Staarup Christensen, René Christensen, Per Ekberg, Henning Ettrup, Kim Fischer, Morten Frederiksen, Jens Gregersen, Tim Hesselballe Hansen, Bjarne Hove-Jensen, Ole Jensen, Tommy Kaae, Bent Birk Kristensen, Peter Lange, Stephan S. Lund, Arne Bo Larsen, Nina Rosendahl Larsen, Jesper Leegaard, Torben Nielsen, Leif Novrup, Henrik Nyrup, Henrik Hald Nørgaard, Kjeld T. Petersen, Søren Peter Pinnerup, Kurt Prentow, Anders Rasmussen, Per Rasmussen, Frits E. Rost, Hans Skov, Jan Skriver, Jacob Sterup, Erik Stokholm, Henrik Møller Thomsen, Ole Thorup og Egon Østergaard.

Lille Kjøve 4K, Grenen, 22. juli 2023. Foto: Knud Pedersen.

Indledning

Hermed præsenteres den 46. årsrapport fra Dansk Ornitologisk Forenings Rapportgruppe. Artslisten omfatter per 2024 183 arter, heraf ni underarter, hvor dette års rapport omfatter 181 arter/underarter, hvor der desværre igen i år mangler behandling af Slørugle og Stor Hornugle, da datagrundlag er utilstrækkeligt. Der var ikke ynglefund af Pibeand, Hjejle, Mudderklire og Vindrossel samt fund af Grønlandsk Stenpikker, hvorfor disse kun nævnes her i indledningen.

Artslisten

Årsrapporten omhandler som udgangspunkt de fåtallige arter, som hverken dækkes af punkttællingerne (de almindelige arter) eller Sjældenhedsudvalget (de meget sjældne arter og underarter).

Det redaktionelle virke er senest blevet præciseret, således at Årsrapporten medtager alle fåtallige arter (årligt < 1000 fugle samlet), hvor 40 også indgår i NOVANA-programmet (32 i ynglefugle-overvågning og otte i trækfugle-overvågning), samt tre i Punkttællingsprogrammet.

For almindelige og ret almindelige arter (årligt > 1000 fugle samlet) medtages alle ynglefuglearter som ikke er omfattet Punkttælling – i alt 24 arter - samt de træk- og vintergæster – i alt 31 arter - som hverken er omfattet af Punkttælling eller NOVANA programmets trækfugle-overvågning. Herudover behandles træk for alle almindelige rovfugle.

Det skal bemærkes, at Tajga- og Tundrasædgås og Pibesvane, som overvåges i NOVANA programmet samt yngleforekomst for Svaleklire og Mudderklire, som indgår Punkttællingsprogrammet, endnu medtages.

Siden sidste år er Hvidøjet And, Amerikansk Sortand og Brun Løvsanger tilføjet, da disse fra og med 2023 er udgået af SU-listen.

Vejr og fugle i 2023

Januar var en meget våd omgang med meget regn, få solskinstimer og kun få frostnætter, og denne vejrtype fortsatte ind i februar. Ultimo februar fulgte en køl og solrig periode afløst af hård nattefrost og snedække

Mudderklire, Harboøre, 3. maj 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

primo-medio marts. Efter midten af marts fulgte mildere og skiftende vejr med både sol, regn og blæst, men stadig ofte nattefrost. De første tyve dage af april var relativt montome med koldt, tørt og solrigt vejr med vind fra østlige retninger og ofte lidt blæsende, men herefter skiftende vejr både med sol, regn, vind fra forskellige retninger, ofte ret blæsende og køligt, bl.a. nattefrost 28/4. Fra primo maj startede en lang østenvindsperiode, i starten ofte ret blæsende og koldt, men maj blev hurtigt sommerlig med vind mellem nordøst og sydøst.

Primo juni startede varm, men fra midten af juni, i juli og august var vejret meget omskifteligt, mest med vestlige vinde med meget nedbør og få sommerdøgn.

Vejret i starten af september var gråt og regnfuldt, men herefter en periode med usædvanligt varmt og solrigt vejr, hvorefter det igen blev mere efterårsagtigt. Imens september var mindre regnfuld end sædvanligt, blev oktober en våd omgang, kun enkelte flotte dage med sol og svag vind, ofte blæsende og mest vind fra øst, og samme vejrtype fortsatte ind i november. Vinteren kom tidligt med første sne medio november, og der var dagsfrost og snedække sidst på måneden, som fortsatte de første dage af december, men herefter igen få plusgrader, regnfuldt og blæsende, og stormen Pia passerede 21-22/12.

Året blev rekordår for Rødhalsed Gås, Amerikansk Sortand, Hvidbrystet Præstekrave, Kærløber, Dværgmåge,

Vandstær, Rådmandshaven, 18. januar 2023. Foto: Steen E. Jensen.

Kaspisk Måge, Islom, Hvidnæbbet Lom, Sort Ibis, Sølvhejre, Lille Skrigeørn, Rødtoppet Fuglekonge og Dværgværpling. Og tæt på rekord for Rødhovedet And, Hvidøjet And, Natravn, Stylteløber, Hvidvinget Måge, Rovterne, Almindelig Skræpe, Steppehøg, Hærfugl, Biæder, Vende Hals og Drosselrørsanger. På negativ siden blev 2023 et decideret bundår for Turteldue, Storpiber, Markpiber, Hvidvinget Korsnæb og Lapværpling, mens Engsnarre, Storkjove, Søkonge og Citronvipstjert havde forekomst, som var langt under gennemsnit.

Systematik

Taksonomisk reference er IOC World Bird List (Gill et al. 2024). Der er i seneste opdatering en række ændringer i artsrækkefølge, især for vade-, måge- og alkefugle. Desuden er videnskabelige navne ændret for flere arter. Taksonomi for Gråsirken er blevet opdateret, og Stor Gråsirken, Lille Gråsirken og Hvidsirken er blevet slået sammen til en selvstændig art i form af Gråsirken *Acanthis flammea*. Hvidsirken er fremover underart af Gråsirken men fastholdes som selvstændig "rapportgruppe" på lige fod med andre underarter.

Datagrundlag

Datagrundlaget for Årsrapporten stammer altovervejende fra DOFbasen (www.dofbasen.dk). For 2023 findes der 2,26 mio. (2022: 2,11 mio.) poster i DOFbasen, indtastet af 3334 (2021: 3119) observatører. Hertil poster med ynglepar. Observationerne fordelte sig på 16.295 lokaliteter. Øvrige primære kilder er optællinger af ynglefugle af Miljøstyrelsen/Aarhus Universitet, "Nordjyllands Fugle", Grib Skov ynglefugle, grupper og projekter i DOF samt "Set i felten" på Netfugl.

Udover disse er der i et vist omfang anvendt data fra andre kilder, såsom hjemmesiderne arter.dk, naturdatabasen.dk, Birdcall samt personlige meddelelser fra en række ornitologer med specialviden om enkeltarter eller lokaliteter.

Det skal her præciseres, at det ikke er muligt for Årsrapportens medarbejdere at gennemgå de mange hjemmesider på internettet og sociale medier, hvor der offentliggøres aktuelle observationer. Det er overladt til Årsrapportens skribenter selv at afgøre, om de vil eftersøge observationer af deres arter på andre hjemmesider.

Kvalitetssikring

Usædvanlige forekomster og svært bestemmelige arter/underarter er underlagt kvalitetskontrol af data i DOFbasen, som varetages af DOFbasens Kvalitets Udvalg (DKU). Med hensyn til svært bestemmelige arter/underarter, fænologi og usædvanlige antal har Årsrapportens redaktører ligeledes foretaget en kritisk gennemgang i forbindelse med udarbejdelsen af manuskripter, da DKU ikke har nået at behandle alle forekomster. Udeladelse af observationer er dog som hovedregel sket i overensstemmelse med DKU. Undervejs er mange observatører blevet kontaktet direkte, såfremt antal og fænologi var afvigende, og i flere tilfælde har der været tale om fejlindtastninger.

Især for sjældnere arter/racer, typisk arter med under 100 fugle årligt i Danmark, er alle fund kritisk vurderet, og alle opfordres til ved fund af disse arter/underarter at tilføje kommentarer i DOFbasens kommentarfelt.

Fund, der er under behandling af DKU ved redaktionens deadline ultimo oktober, medtages som hovedregel ikke i Årsrapporten. Vi skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at for Sortbuget Knortegås, Grønlandsk Blisgås, Amerikansk Krikand, Hvidøjet And, Kongeederfugl, Brilleand, Amerikansk Sortand, Stribet Ryle, Damklire, kjoer (ekskl. Almindelig Kjoer), Sabinemåge, Kaspisk Måge, Middelhavssølvmåge, Gråmåge, Hvidvinget Måge, Hvidvinget Terne, storlommer, Lille Skrigeørn, Kongeørn, Steppehøg, Aftenfalk, Citronvipstjert, Brun Løvsanger, Hvidbrynet Løvsanger, Fuglekongesanger medtages observationer som hovedregel kun hvis køns-, alders- og/eller dragtavgivelse eller andre feltnoter, samt evt. stemmebeskrivelse er indtastet i DOFbasens kommentarfelt, da flere af disse med rimelighed må kunne forventes noteret, før en sikker bestemmelse har kunnet finde sted. For Buskrørsanger og Sibirisk Gransanger lægges vægt på beskrivelse af sang/kald i kommentarfelt eller vedhæftet lydoptagelse.

Tak

En stor tak til Tim Andersen, Preben Berg, Per Ekberg, Mathias Blicher Bjerregaard, Frank Jensen-Hammer, Henrik Haaning Nielsen, Bo Kayser, Henrik Knudsen David Manstrup, Knud Pedersen, Steen Søgaard og Michael Trasborg for sammenstillinger til Rovfugletabellen og/eller specifikke oplysninger. Tak til Amanda Johannisson fra Ringmærkningsadministrationen, Statens Naturhistoriske Museum, biologer fra Miljøstyrelsen og Aarhus Universitet for optællingsdata og indlæg til Årsrapporten, samt til DKU for et godt samarbejde omkring enkeltforekomster og enkeltarter.

Den største tak skal lyde til de mange, der har indsendt deres oplysninger via www.dofbasen.dk, til medarbejderne i de lokale rapportgrupper samt til observatøerne på fuglestationerne. Uden dem var denne rapport ikke blevet til.

Kort over regionsfordeling der benyttes i denne rapport.

Sølvhejre, Røde Bro, 14. marts 2023. Foto: Bo Tureby.

Forkortelser og ordforklaringer

Landsdele og stednavne

Stednavne og region, som er anført efter hvert stednavn, følger DOFbasen. Desuden anvendes bredere betegnelser som Østdanmark (øerne øst for Storebælt) og Vestdanmark (Jylland og Fyn) og Vadehavet, som dækker Jyllands vestkyst fra Ho Bugt til den dansk/tyske grænse, Sydhavsøerne som dækker Lolland, Falster og Møn samt de omkringliggende småøer.

Hypighed:

Tilfældig: 1-3 fund eller ingen fund de seneste 25 år.

Meget sjælden: 4-100 fund/ynnglepar (samlet)

Sjælden: < 100 fugle/ynnglepar årligt

Fåtalig: < 1.000 fugle/ynnglepar årligt

Ret almindelig: > 1.000 fugle/ynnglepar årligt

Almindelig: > 10.000 fugle/ynnglepar årligt

Meget almindelig: > 100.000 fugle/ynnglepar årligt

Måneddeling og årstider

Primo: Månedens første tredjedel (fra 1-10)

Medio: Månedens midterste tredjedel (fra 11-20)

Ultimo: Månedens sidste tredjedel (fra 21-31)

Alder og dragt

Ad.: Adult. Voksen, kønsmoden fugl

Juv.: Juvenil. Ungfugl i første fjerdragt

Pull.: Pullus, dunungedragt

Imm.: Immature. Fjerdragt mellem juvenil og adult, oftest hos større fugle i form af måger og rovfugle.

1K: Første kalenderår efter udklækning indtil 31.12. 2K, 3K, 4K dækker de efterfølgende kalenderår. 2K+ angiver min.

2K, men eventuelt ældre.

Sdr: Fugle i sommerdragt (yngledragt/pragtdragt)

Vdr: Fugle i vinterdragt

Splitterter på træk, Blåvandshuk, 11. august 2023.
Foto: Bo L. Christiansen.

EKL: Eklipsedragt. Betegnelse for ænder i fædningsdragt
LF/MF/M: Angiver fugle i lysform (LF), mørk form (MF) og mellemform (M)

Adfærds-koder

R: Rastende fugl(e). Bemærk dog, hvor ingen adfærds-kode er anført, gælder dette en rastende fugl

RI: Ringmærket fugl

T: Trækkende fugl

N, S, V, Ø: Angiver trækretning nord, syd, øst og vest for trækkende fugle. Men i kombination, eksempel SV (syd-vest) og så fremdeles anvendes

TF: Trækforsøgende fugl

Øvrige:

SU: Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg.

DKU: DOFbasens KvalitetsUdvalg

NOVANA: Nationale program for Overvågning af VAnd-miljø og NATur.

Læsevejledning til baggrundsstatistikker

- Hyppighed er angivet som gennemsnitlig antal fugle pr. 10-års interval. En parentes omkring et tal betyder, at der mangler data fra et eller flere år. Det vil være anført i kommentarfeltet, hvilke år som mangler i statistikken.
- < 1 betyder, at der er færre end én fugl pr. år i et 10 års interval (samlet 0-9 fugle). > 1 betyder, at der er mellem 10-14 fugle i et 10 års interval, mens 15-20 er rundet op til et gennemsnit på 2 fugle. Det samme gælder ynglepar.
- For år, hvor årstotalen er angivet i interval, fx 70-74 fugle, er max. antal anvendt.
- For arter der er taget af SU's liste, medtages kun godkendte fund fra de år, hvor arten var SU-art.
- For enkelte arter findes en komplet artstotal, ellers er artstotalen som hovedregel opgjort fra 1970.
- NA: Total ikke opgjort eller data ikke tilgængelige

Statistikken skal læses med et vist forbehold. Dels har Årsrapporten først fra og med 1978 haft det i dag kendte format, dels er den ornitologiske aktivitet steget markant i løbet af de seneste 30 år, og ikke mindst er indrapportering og indsamling af data løbende blevet forbedret og systematiseret, ikke mindst med etableringen af DOFbasen.

Isлом, Hanstholm, 7. december 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

Artsgennemgang

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2006	2020	
9	0	0	< 1	1	9	8	12	16	15	14	233

Kommentar: Artstotalen indeholder et stort antal returnerende individer på faste lokaliteter.

Et forholdsvis normalt år med ni fugle, hvor syv formentlig var returnerende individer fra tidligere år.

Første halvår: Samlet fem fugle med 1-2 ved omkring Ristingehalvøen, Langeland (F) i januar og februar, 7/4 1 ad. Nevre Strand, Ærø (F) og formentlig samme 19/4 1 Strynø (F). Fra foråret desuden 22-26/4 1 Agger Tange-området (NJ) og 25/4 1 Mandø (SVJ).

Andet halvår: Samlet fire fugle hvor første sås 18/10 1 Sneum Forland (SVJ). Efterfølgende sås 21/10 1 Lund, Stevns (KBH), 27/10 1 Sdr. Farup Forland (SVJ), som 28/10 – 5/11 flyttede til Mandø (SVJ). Årets sidste fugl var 29/12 1 Nørreby, Nordfyn (F).

(Jørgen Staarup Christensen)

Rødhalsed Gås, Ishøj Strandenge, 24. oktober 2023. Foto: Finn Carlsen.

Rødhalsed Gås *Branta ruficollis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2022	
56	8	< 1	>1	3	10	15	31	56	34	27	428

Det er blevet betydeligt sværere at lave en præcis vurdering af antallet af individer, da Rødhalsed Gås formentlig flytter meget rundt med de Bramgæs, de oftest følges med. En meget konservativ vurdering er 39 individer, mens et mere optimistisk skøn er 68 individer, dog er redaktionen blevet enig om, at bedste bud er 56 individer, ligeligt fordelt med 28 i både første og andet halvår. 36 af de 56 fugle sås i region ST.

Første halvårs sidste observation var 19/5 1 NØ Løvenborg Enge (VSJ), som var et lidt sent individ, mens første observation i andet halvår var 12/10 1 Margrethe Kog (SJ). Årets største forekomst var 26/10 8 Enge ved Evens Å-udløb (ST), Præstø Fjord, som er hidtil største flok fra landet.

Første halvår:

NJ: 10-12/3 2 Sigsgårds Mark ved Lille Vildmose, 15/3 1 Torup Holme,
SVJ: 3/2 1 og 3-9/3 1 Sneum Enge.
SJ: 20/4 1 Gammel Fredrikskog.
F: 24/2 – 1/3 1 Jersore/Gyldensteen.
VSJ: 19/5 1 NØ Løvenborg Enge.
KBH: 23/3 -1/4 1 Køge Bugt-området, 7/4 2, herefter indtil 15/4 1 Bløden.
ST: 13-20/1 op til 3 Sydfalster, 14/1 4 Bogødæmningen/Hårbølle, 16/1 1 Kettinge, 28/1 1 Øster Egesborg, 28/1 – 9/4 op til 4 Bjernæs/Saksfjed Inddæmning, 2/2 1 + 6/2 1 Skejten/Sløsserup, 3/2 1 Kostræde, 2/2 5 Avnø, 13/2 1 Maribo Sønderø, 14/2 1 Kramnitse, 20/3 1 Bøtø Nor, 23/4 4 Søgårde ved Maribo, 23-24/4 2 Nyord Enge.

Andet halvår:

NJ: 6/11 1 Kogleaks, Vejlerne.
SVJ: 28/11 1 Sneum Enge.
SJ: 12/10 – 2/11 1 Tøndermarsen, 11/11 1 Ballum Forland.
F: 27/10 1 Stjovel, Tåsinge.
KBH: 18/10 – 6/11 2 Vallensbæk/Ishøj Strandenge, 18/10 1 V Tårnby/Amager, 12/12 1 SV Roskilde.
NSJ: 22/10 1 Holløse Bredning.
ST: 22/10 1 Kraneled, 22/10 1 Svinø/Avnø, 26/10 8 og 28/10 – 17/11 op til 6 i området nord og vest for Præstø Fjord, 6/11 1 Holleby, 13/11 4 Avnø, 14/11 1 Bøtø Nor, 13/12 2 Femø, 21/12 1 Tårs/Sakskøbing, 23/12 2 Vålse (måske Femø-fugle).

(René Christensen)

Regional fordeling af Rødhalsed Gås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	0	1	0	0	1	1	1	3	0	18	0	28
2. halvår	1	0	1	0	0	2	1	0	4	1	18	0	28

Canadagås, Ishøj Strandenge, 23. oktober 2023. Foto: Finn Carlsen.

Canadagås *Branta canadensis* (yngleforekomst)

Samlet 5-7 ynglepar med fem sikre ynglefund (ungeførende fugle) med 1 par Dynt Mark, Broager (SJ), 1 par Krogen, Lerbjerg Skov (VSJ), 1 par Rosmandegård (B), 1 par Paradisbakker (B) og 1 par Årsdalevang (B). Desuden var der muligvis et par yderligere ved Dynt Mark og mulige ynglefugle Fællesstrand, Nordfyn (F). Desuden sås Canadagås i par med Grågås i Frederiksberg Have (KBH), dog blev ingen pulli set.

Som vanligt blev et større nordgående fældningstræk noteret, især ultimo maj – primo juni. Og igen i 2023 blev usædvanligt mange Canadagæs registreret i fældeperioden juni-juli i alle landsdele med ca. 1300 gæs samlet, og igen flest ved Egå Eng sø (ØJ), hvor max. antal var 3/7 197.

(Jørgen Staarup Christensen)

Bramgås, Salme Nor, 1. april 2023, Foto: Erik Thomsen.

Bramgås *Branta leucopsis* (yngleforekomst)

Saltholm (KBH) er den lokalitet i Danmark, hvor langt hovedparten af landets bramgæs yngler. Øen blev ikke dækket i 2023, så vi ved ikke, om den store nedgang fra 2018 til 2021 er fortsat. På nabøen Peberholm (KBH) blev antallet opgjort til 191 par, hvilket er færre par end estimeret i 2021 og 2022 men langt flere end i 2013-20. På Langli i Vadehavet (SVJ) var der i modsætning til foregående ikke sikre tegn på, at arten forsøgte at yngle. På Fjandø i Nissum Fjord (VJ) blev antallet opgjort til 9 par. På østkysten af Jylland blev der på Hov Røn (ØJ) fundet tre reder med æg. I Hundsemyre (B) blev antallet

opgjort til 10-12 par. For Stavnsgårdsmosen (B) var der mindst tre ynglende par, idet op til syv voksne fugle blev set føre op til 14 gæslinger. Ved Golfbanen på Nexø (B) blev der ruget på æg i to reder. Arten har ganske givet også ynglet på andre lokaliteter i landet, men flere potentielle ynglelokaliteter blev ikke besøgt i yngletiden, og yngleforsøg kan let overses, idet det kan være vanskeligt at afgøre om tilstedeværende fugle/par har forsøgt eller er i færd med at yngle.

(Thomas Bregnballe)

Indisk Gås *Anser indicus*

Årstotal	Hyppighed							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	Gns. årlig forekomst per 10-års periode						2003	2009	2011	
29	0	0	0	27	44	39	46	83	65	65	1137

Kommentar: Alle fund før 1995 regnes som undslupne fangenskabsfugle. Statistik omfatter spontan forekomst af fugle fra vildtlevende bestande i Europa fra 1995.

Der er indsendt observationer fra alle årets måneder. En sortering af materialet giver knap 30 individer.

Hovedparten af observationerne består af 1-2 individer. Der er dog følgende større observationer: 2/5 4 Lille Vildmose (NJ), 3/5 4 Østerild Fjord (NJ) og 5/5 4

Hundsø (NJ), 20-21/6 5 Vest Stadil Fjord (VJ), 15-27/8 3-5 Tipperne/Værnengene (VJ).

I sammenstillingen af årstotalen er de tre nordjyske flokke regnet for samme individer, det samme gælder for de to flokke i Vestjylland.

(René Christensen)

Regional fordeling af Indisk Gås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	6	7	3	3	1	1	6	0	0	0	1	1	29

Snegås *Anser caerulescens*

Snegås er placeret i kategorierne D og E (undsluppet fra fangenskab). En sortering af det indsendte materiale giver 15-22 individer og flere end de blot 13 individer, som sås i 2022. De seneste ti år har den gennemsnitlige årlige forekomst været 25 individer.

Der var observationer i alle årets måneder, og flertallet var enkeltindivider typisk i selskab med Grå- og/eller Canadagås. Det langtidstationære individ ved Haderslev (SJ) sås stadigvæk i 2023 og har været i området siden 2021.

Der var dog fire fund af fugle i selskab med arktiske

gæs, 22/3 2 Vest Stadil Fjord (VJ) i selskab med Bram- og Kortnæbbet Gås, 27/9 – 10/10 1 Vejlerne (NJ) med Kortnæbbet Gås og 17/10 1 Fjand (NJ) med Kortnæbbet Gås, som muligvis var fuglen fra Vejlerne. Fuglen fra Vejlerne er interessant, da denne ankom med tusindvis af Kortnæbbet Gås og kunne muligvis være samme fugl, som sås 22/9 nord for Trondheim i Norge. Desuden skal 7/10 1 SV Feddet (ST) i selskab med trækkende Bramgæs bemærkes

(René Christensen/Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Snegås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	4-8	3-4	1	1	1-2	3-4	1	0	0	0	1	0	15-22

Tajgasædgås *Anser fabalis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	1985	1987	
7975	NA	(25.476)	(35.210)	(32.090)	(13.985)	14.247	8761	51.931	48.871	45.328	623.383

Kommentar: Tajgasædgåsen er kun inkluderet i Rapportgruppens Årsrapporter fra 1974, 1978-1987, samt 1991 og igen fra 2005. Ovenstående oversigt skal derfor kun anvendes med store forebehold. Samtidig er det usikkert, hvordan gangangere (rastende flokke) er behandlet fra år til år.

Årssummen udgjorde 7975 med en halvårlig fordeling på hhv. 4007 og 3968. Der er efter bedste evne rensat for gangangere indenfor de enkelte lokalområder. I tiåret 2013-22 udgjorde årssummerne i gennemsnit 10.599 med 7434 i første halvår og 3165 i andet halvår. Årstotalen og forekomsten i første halvår lå noget under middel, mens forekomst i andet halvår som følge af en kuldeperiode først på vinteren lå en del over normalen for det seneste tiår.

Største forekomster i første halvår blev 27/1 446 Nørreådal, 2/2 1300 Lille Vildmose og 7/2 384 Rosvang (alle NJ) samt 1/2 360 Svalebæk ved Holmegårds Mose og 2/2 305 Østermark på Møn (begge ST). Seneste trecifrede

forekomst blev 2/3 160 Holmegårds Mose (ST). Forårets sidste fugle blev 16-18/4 1 Slivsø, Hoptrup (SJ) og meget sene 21/5 2 N Ellekrattet, Skagen (NJ).

Efterårets første var 19/9 29 Rosvang og første trecifrede flok blev 9/10 165 på samme lokalitet. Thy i NJ er efterhånden det eneste sted i landet, hvor der er regelmæssig forekomst af Tajgasædgås først på efteråret. De største flokke i andet halvår blev 2/12 660 Nørreådal, 7/12 480 Klastrup ved Østerild og 26/12 1533 Lille Vildmose (alle NJ), og den største forekomst i Østdanmark blev 20/12 363 Svalebæk (ST).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af Tajgasædgås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	2400	4	4	16	0	4	9	98	175	47	1250	0	4007
2. halvår	2250	1	3	10	0	49	73	450	150	3	900	79	3968
Samlet	4650	5	7	26	0	53	82	548	325	50	2150	79	7975

Tundrasædgås, Sneum Digesø, 3. marts 2023. Foto: Bjørn Nordestgaard Frikke.

Tundrasædgås *Anser serrirostris*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2007	2006	2009	
7446	1	< 1	6	65	8238	8450	7498	18.384	17.637	13.860	197.581

Årsummerne udgjorde 7446 med en halvårlig fordeling på hhv. 5329 og 2117. Der er efter bedste evne rensset for gengangere indenfor de enkelte lokalområder. Den gennemsnitlige årssum i tiåret 2013-22 udgjorde 7534 med 3781 i første halvår og 3753 i andet halvår. Årets nøgletal var således tæt på gennemsnittet. Der er dog store årlige udsving. I det nævnte tiår har årssummerne således varieret mellem hele 12.052 i 2013 og blot 2080 i 2015.

Helt som normalt blev langt de største forekomster i begge halvår set i ST. Her blev de største flokke i første halvår således 8/1 1450 Rudbjerggård, 18/1 825 Vestenskov (begge Vestlolland) samt 14/1 1475

Majbølle på Østlolland. Forårets seneste trecifrede forekomst blev 7/2 270 Elmelunde på Østmøn og sidste fugle sås 1/5 1 Torup Holme (NJ) og 1 Majbølle Nor (ST). Ankomst i andet halvår var 18/9 15 T Ertholmene (B), og største forekomster i ST blev 18/11 443, primært NV, Hyllekrog samt 14/12 400 Græshave på Vestlolland.

De meget mere beskedne maksimumforekomster udenfor ST blev i første halvår 1/1 23 Årtoft Mark ved Klipleve (SJ) og 25/3 23 NØ Grenen, Skagen (NJ) og i andet halvår 25/11 60 Sose (B) samt 16/12 175 Krathuse ved Padborg (SJ).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af Tundrasædgås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	39	42	26	37	0	70	10	60	20	25	5000	0	5329
2. halvår	23	8	13	5	0	231	25	23	35	4	1600	150	2117
Samlet	62	50	39	42	0	301	35	83	55	29	6600	150	7446

Grønlandsk Blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2002	1995	
2023											
7 + 8	2	2	3	8	4	5	6	25	22	16	231

Med 15-20 individer var 2023 det fjerde bedste år nogensinde og det bedste år siden 2012, hvor 25 individer sås. Fuglene fra Fanø (SVJ) ankom til øen 30/11 2022.

Alle fund nævnes:

NJ: 10/10 6 Arup Vejle.

SVJ: 1/1-30/3 8 Fanø.

SJ: 17/2 4 Højer Kog.

NSJ: 23/2-10/3 1 i området Hillerød-Humlebæk-Hørsholm.

ST: 12/2 1 Stevns Ådal.

Observationen fra Højer Kog (SJ) kan være individer fra Fanø på tur i det sønderjyske, da Fanø-fuglene ikke blev observeret denne dag på øen, ligesom fuglen fra Nordsjælland sandsynligvis var samme individ, som sås på Stevns (ST). Fundet fra Sjælland er det tredje fund fra øen og det første fund udenfor Jylland siden 2012, hvor der var et fund på Sydlangeland (F).

(René Christensen)

Dværggås *Anser erythropus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	2020	2017	
2023											
41	41	< 1	3	10	16	30	44	67	58	50	744

Et middelmådigt år med 41 individer, hvilket var samme antal som i 2022. Ankomst til den faste rasteplads på Roden Fed (ST) var 18/3 og afrejse 24/3. Største antal der blev talt 19/3 og 23-24/3 med 34 fugle. Herudover var der

fund 25/3 4 og 22/11 2 Søborg Sø (NSJ), 21/11 1 Bregninge Mose (VSJ).

(René Christensen)

Grønlandsk Blisgås mellem Grågæs, Karlebo, 28. februar 2023. Foto: Lars Andersen.

Sortsvane *Cygnus atratus*

Som altid lidt vanskeligt at opgøre præcis årstotal, da flere fugle formentligt flytter rundt mellem regioner. Igen i år sås flertallet i Nord-, Vest- og Sønderjylland, samt i Storrømsområdet.

Første halvår: Året indledtes med overvintrende fugle i det sønderjyske ved Nordals, Hopstrup Sø og omkring Tønder samt i Bøgestrømmen nær Møn (ST). I februar dukkede fugle op i Nordjylland ved Store Vildmose og i området omkring Aggersund, og fra marts til maj sås en fugl på flere lokaliteter nord for Varde og ved Skjern Enge (SVJ/VJ), i marts-april en fugl på Sydsjælland (VSJ/ST) og ligeså en stationær fugl 30/4-19/5 i Roskilde Fjord ved Kattinge Vig (KBH). Desuden 25/3 1 V Tontoft Nakke, Als, 7/4 1 Saksfjed Inddæmning (ST) og 1-5/5 1 Langelandsund syd for Lohals (F). Fra medio maj til

ultimo juni sås tamme svaner ved Lumby (F) og Stollig og Stentoft (SJ) samt en fugl 30/6 Hyllekrog (ST), som forblev i området indtil 16/7.

Andet halvår: Ankomst var 11/7 2 Tipperne (VJ) og 22/7 1 Rudbøl Sø (SJ). 14-22/8 sås to med fældende Knopsvaner i Sydfynske Øhav (især nær Drejø) og sandsynligvis samme fugle 2/9 Nakkebølle Inddæmning (F). Fra efteråret desuden 29/8 2 Østerild Fjord (NJ) 2/9 2 Filsø (SVJ), 18-23/9 1-2 Hindemaj (SJ), 3/10 1 SV Marienlyst Strand (ØJ), 5/10 1 og 10/10 2 Tipperne (VJ), 6/11 1 SV Skagen (NJ) - 3. fund herfra - og i november og december en fugl omkring Varde (SVJ), som må antages at være et returnerende individ.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Sortsvane

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	4	1*	1	0	0	4	1	1**	1	0	6	0	17
2. halvår	3	4	2****	1	0	2	2	0	0	0	1***	0	11
Samlet	7	4	1	1	0	6	3	0	1	0	6	0	28

* Stationær fugl Varde-Skjern, ** samme fugl også set i ST og *** en stationær fugl fra juni til juli nær Hyllekrog **** incl. returnerende individ.

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Årsummen af rastende fugle udgjorde 6863 og fordelingen på de to halvår var med hhv. 3581 og 3282 nogenlunde lige. Gengangere indenfor de enkelte lokalområder er som vanligt efter bedste evne søgt frasorteret. I tiåret 2013-22 udgjorde årssummerne gennemsnitligt 8490 med en halvårlig fordeling på hhv. 4529 og 3961 og årets nøgletal lå således noget under middel.

De største flokke i første halvår var 27/1 450 Ørderup, 4/2 320 Skallebæk og 14/2 303 Højer Kog (alle SJ), mens de største udenfor SJ blev 9/1 55 Troldhede Kulsø (VJ), 6/2 59 Harreby ved Sønder Hygum (SVJ) og endelig 18/3 53 Rettrup Kær (NJ). Forårets sidste store rastforekomst blev 24/3 182 Ørderup (SJ). Endelig skal nævnes to ekstraordinært sene forekomster, således 8/5 1 Galtkær (SØJ) og 13-18/5 1 Tontoft Nakke (SJ).

Efterårets første blev 1/10 20 T Ertholmene (B), mens den første større rastforekomst blev 23/10 80 Vesteraer ved Stadil (VJ). Største flokke i andet halvår blev 5/11 207 Rettrup Kær, 8/11 223 Debelenge (begge NJ),

17/12 245 Karlsgårde Sø (SVJ) og endelig 29/12 338 Kastrup Kær (SJ).

Årsummen af trækkende fugle udgjorde 1859 med en halvårlig fordeling på hhv. 989 og 870. Som sædvanlig blev trækket i begge halvår først og fremmest observeret over Østdanmark. I tiåret 2013-22 blev der i gennemsnit set 2412 trækkende fugle med en fordeling på de to halvår på hhv. 1360 og 1052. Årets træktaal var således også noget under middel. Forårets største trækforekomster (mod øst og nordøst) blev 26/3 120 Bøtø (ST) og 5/4 95 Dovns Klint (F), mens de største i efteråret (mod vest og sydvest) blev 15/11 44 Dovns Klint (F) og 16/11 82 Størdal på Stevns (KBH).

Ungfugle udgjorde i første halvår 11,1 % af 6942 aldersbestemmelser, mens de i andet halvår udgjorde 8,4 % af 3366 aldersbestemmelser. Den høje ungfugleprocent i første halvår viser fin overensstemmelse med 11,2 % ungfugle i andet halvår 2022. I tiåret 2013-22 udgjorde de halvårlige ungfugleprocenter hhv. 7,7 og 8,3%.

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af rastende Pibesvaner

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	465	410	310	95	155	2000	9	16	65	6	43	7	3581
2. halvår	850	550	775	20	43	925	24	21	17	0	57	0	3282
Samlet	1315	960	1085	115	198	2925	33	37	82	6	100	7	6863

Regional fordeling af trækkende Pibesvaner

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	105	0	4	31	4	13	175	1	174	55	373	54	989
2. halvår	22	18	18	22	28	13	109	70	258	23	240	49	870
Samlet	127	18	22	53	32	26	284	71	432	78	613	103	1859

Sangsvane, Stavd Enge, 21. januar 2023. Foto: Hans Henrik Larsen.

Sangsvane *Cygnus cygnus*

For første gang en markant tilbagegang fra 12 par i 2022 til 7 – 10 par i 2023. Årsagen er ukendt. Himmerland rummede stadig næsten hele den danske bestand med blot et ynglepar uden for denne region - på grænsen mellem Østjylland og Vestjylland.

De enkelte ynglepar beskrives herunder med de nye lokaliteter nævnt først:

Tranemose ved Hyllebjerg (NJ): Der blev 3/5 set en rugende fugl. Ved efterfølgende besøg blev der ikke fundet fugle. Det er således uvist, om ynglen er lykkedes. Lokaliteten har flere gange tidligere år været besøgt af Sangsvaner i forårsmånederne, uden at det har givet anledning til yngel.

Tandrup Sø ved Trend Skov (NJ): Sangsvane har ynglet regelmæssigt i dette område siden 2019. Parret fik seks unger i 2023.

Bølling Sø (ØJ/VJ): Bølling Sø er stadig eneste lokalitet med ynglende Sangsvane udenfor Nordjylland. Parret i det midtjyske fik tre pulli og to flyvefærdige juvenile.

Juelstrup Sø (NJ): Parret rugede igen i 2023, men ynglen blev opgivet.

Sø øst for Lille Hjeds (NJ): Sangsvanerne ynglede for tredje år i træk ved søen. Igen i 2023 forsvandt parret omkring det tidspunkt, hvor æggene burde være klækket og blev ikke set mere. Det er uvist, om der kom unger ud af rugningen. Søen er dog meget tæt bevokset, så parret kan have skjult sig.

Lille Vildmose (NJ): I 2023 blev det kun til et ynglepar, som sædvanligt i Mellemområdet. Parret fik seks juvenile. Et andet par opgav.

Siem (NJ): Parret ved Siem har i disse år været det mest stabile med mange unger på vingerne hvert år. I 2023 blev det til seks juvenile.

Lyngsø ved Veggerby (NJ): Parret var tilbage som fast ynglepar. I 2023 blev der set tre pulli, men det er uvist hvor mange unger, der kom på vingerne.

Moser ved Hedegaarde (NJ): Der blev igen registreret et par ved den første danske ynglelokalitet. Der blev set tre pulli, men kun en unge kom på vingerne.

Østrup vest for Hobro (NJ): Arten var tilbage på lokaliteten som ynglefugl. Ynglen lykkedes, men antallet af unger er ukendt.

Oversommrende fugle

Der findes oversommrende fugle i de fleste lokalafdelinger. Dobbeltregistreringer er forsøgt udrenset. Specielt i Lille Vildmose er dette dog vanskeligt, da antallene varierer meget fra dag til dag. Fugle fra Bølling Sø er registreret under VJ. Fra Østjylland en overraskende stor observation, Årslev Engsø 13/7 32, så store antal plejer normalt kun at blive set i Nordjylland.

(Henrik Møller Thomsen)

Regional fordeling af sommerfund juni – august 2023

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	189	11	0	37	1	0	19	13	7	0	3	2	282

Nilgås *Alopochen aegyptiacus*

Det ser ud til at den strategi, der er lagt for at reducere mængden af Nilgæs, virker. Der blev kun registreret et sikkert og et muligt ynglepar i Danmark i 2023, ved Grimrose (SJ) et par med otte pulli og parring set ved Margrethe Kog (SJ).

Når materialet er rensat for gengangere på enkelt-dage, er der indberettet 967 individer fordelt på 484 observationer. I 2022 var der 1718 individer fordelt på 575 observationer og i 2021 var der 1927 individer og 652 observationer.

De store flokke med over 100 individer er også fortid, hvor de største flokke i 2023 var 8-10/3 10-12 Allerup (SVJ) og 8/10 10 Klatrup Grusgrav (SJ). Der blev set Nilgås i alle regioner undtagen på Bornholm. De fleste individer sås i det sydlige Jylland, med Sønderjylland som den absolutte højborg med knap 40 % af de indberettede fugle.

(René Christensen)

Regional fordeling af Nilgås

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	54	129	129	55	121	373	58	9	4	1	34	0	967
Ynglepar	0	0	0	0	0	1-2	0	0	0	0	0	0	1-2

Nilgås, Borreby Mose, 9. april 2023. Foto: Lars Rostgaard.

Rustand *Tadorna ferruginea*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2012	2022	
2023	21	4	14	26	24	24	37	100	41	40	1103

Rustænder, der observeres i Danmark, vurderes til primært at være efterkommere af undslupne burfugle, som har etableret fritlevende bestande syd for grænsen, bl.a. Tyskland, Østrig og Schweiz. Fugle fra disse bestande er i dag placeret i kategori C2 på den danske liste.

Med indberetning af 36 fugle blev det som sidste år igen et år over gennemsnittet. Som altid blev hovedparten observeret i Sønderjylland, hvorfra årets første obser-

vation var 18/2 2 Dynt, Broager (SJ). Arten blev registreret i ni ud af 12 landsdele. Årets største observation blev også noteret i Sønderjylland med 24/8 8 Margrethe Kog (SJ). Årets sidste fugle blev 27-29/9 1 Vester Vedsted/Gl. Hviding Engsø (SVJ) og 27/9 1 Bygholm Vejle (NJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af Rustand

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	6	1	4	1	3	16	3	1	1	0	0	0	36

Mandarinand *Aix galericulata*

Et flot år ca. 40 fugle, som er en fordobling i forhold til sidste år. I januar-februar sås arten på traditionelle lokaliteter med 2 han Brede-området (KBH), 1 hun Tårnby, Amager (KBH) og 1 han Dalby Møllebæk (SØJ). Alle var gengangere fra 2022, og hvor Tårnby-fuglen var på plads hele året, forsvandt Dalby-fuglen ultimo februar og Brede-fuglene medio april. Desuden 8-9/1 1 han Søndermølle (VJ), 20/1 han Degnebro (B) og 21/1 1 han Stavids Å v/Margård.

Som vanligt sås en stigning i forekomst fra april (12 fugle) til maj (5 fugle), som blev noteret med NJ 4, ØJ 3, SJ 4, F 2, NSJ 2 og B 2, hvor største fund var 23/4 2 par

Vidåen, Tønder (SJ). Eneste langtidsstationære par sås ved Frederikshavn 13/4-16/5 (parring set) og en ekstra han 16/5, mens hunnen blev set indtil medio juli.

Hunnen ved Tårnby, Amager fik besøg 8-9/6 af to ad. han i eklipsedragt, i august yderligere en hun, og fra 16/10-29/11 var de to ad. han igen på plads sammen med hunnen.

I oktober-november sås igen lille stigning i antal (8 fugle), og i december sås fem overvintrende fugle, hvor de to hanner igen returnerede til Brede-området.

(Jørgen Staarup Christensen)

Atlingand *Spatula querquedula* (yngleforekomst)

Der blev konstateret et mindre fald i yngleforekomst i forhold til året før med 51-57 sikre/sandsynlige ynglepar fra 16 lokaliteter mod 55-64 sikre/sandsynlige ynglepar fra 20 lokaliteter i 2022, dog stadig en forekomst meget på linje med de seneste par års indberetninger, hvis der ses bort fra rekordåret 2021 med 90-101 sikre/sandsynlige ynglepar fra 19 lokaliteter. Ynglefugle-optællingerne fra Tøndermarsken (SJ) må dog stadig siges at udgøre et helt uvurderligt bidrag til årets antal ynglepar, da bedste ynglelokaliteter igen var Margrethe Kog (SJ) med 30 par efterfulgt af Gl. Frederikskog (SJ) med 9 par. Arten blev herudover registreret på ca. 45 måske egnede ynglelokaliteter i yngletiden, dog uden nærmere angivelse af yngleadfærd. Der blev helt usædvanligt ikke fundet sikre ynglepar i Vejlerne (NJ) i 2023.

På landsplan vurderes ynglebestanden at fluktuere mellem 100- og 500 par; med normalår på ca. 150 par (Christensen et al. 2023).

De største optællinger af rastende fugle blev 27/4 10 (heraf 8 han) Bøtø Nor (ST) samt 13/6 10 Vidåen ved Højer (SJ). Ankomst var 17/3 2 Sølsted Mose (SJ) og dagen efter noteret fra hele tre lokaliteter med 18/3 2 han Haderslev Fjord (SJ), 3 (2 han + 1 hun) Ø Hyllekrog (ST) og 3 Maribo Sønderø (ST). Årets sidste var en trækkende fugl 4/10 1 hun-farvet SV, set ved både Gilleleje og Børstrup Hage (NSJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af ynglende Atlingand

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	3	2	1	0-2	1	39	1-2	0	1-3	1	2-3	0	51-57

Atlingand, Sindrup Vejle, 31. maj 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

Knarand, Bygholm Enge, 2. februar 2023. Foto: Kim Biledgaard.

Knarand *Mareca strepera* (yngleforekomst)

Med indberetning af 124-152 sikre/sandsynlige ynglepar fordelt på 47 lokaliteter lå årets antal noget under sidste års rekord-indberetning af 197-243 sikre/sandsynlige ynglepar fordelt på 66 lokaliteter, dog stadig en indberetning i den høje ende i forhold til de senere år.

Optællinger fra store ynglelokaliteter vægter som de foregående år fortsat tungt i årets samlede registrering, da årets bedste ynglelokaliteter igen blev Margrethe Kog (SJ) med 32-35 par samt Bygholmengen (NJ) med 15 par. I 2022 blev der dog registreret 49-53 i Margrethe Kog og 28-35 par fra Bygholmengen, så en markant faldende tendens på begge store ynglelokaliteter og udtryk for, at bestanden fluktuerer en del fra år til år. Herudover blev

arten i yngletiden observeret på ca. 100 måske egnede ynglelokaliteter dog uden nærmere angivelse af yngleadfærd. Bestanden vurderes til på landsplan at udgøre ca. 500 par (Christensen et al. 2023).

Det højeste antal rastende fugle blev i første halvår – som de seneste par år – optalt i Maribo Sønder sø (ST) 18/3 521, mens højeste antal i andet halvår – og samtidig årets højeste – blev optalt 15/10 910 Gyldensteen, Engsøen (F), hvor der fra medio oktober til medio november blev registreret mange rastende Knarænder.

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af ynglende Knarand

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	33-36	7	1-11	11	0	37-40	4-10	2	1	11-14	16	1-4	124-152

Spidsand *Anas acuta* (yngleforekomst)

Årets indberetning med 11 par fra fem lokaliteter blev marginalt lavere end året før med 12-13 sikre/sandsynlige ynglepar på fire lokaliteter. Bedste ynglelokaliteter var henholdsvis Tipperne (VJ) og Margrethe Kog (SJ) med hver tre par. Herudover blev arten igen observeret på ca. 20 mulige ynglelokaliteter i yngletiden, dog uden nærmere angivelse af yngleadfærd.

Yngleforekomst har været medtaget i Årsrapporten siden 2007. Bedste yngleår er stadig 2017 med 10-18 sikre/sandsynlige ynglepar fra 12 lokaliteter. På landsplan vurderes den samlede danske ynglebestand til at udgøre ca. 25 par (Christensen et al. 2023).

De højeste træktaal blev som altid noteret i efteråret,

og der var pæn stigning i antal i forhold til de seneste par år, hvor det for en gang skyld ikke var Gedser (ST), som havde højeste træktotal. Træktotaler var 21/8-17/11 2425 Dovns Klint, bl.a. med en fynsk rekord 15/11 596, 6/8-25/11 2140 Gedser Odde (ST) og 11/7-24/11 1957 Blåvand (SVJ).

Årets højeste antal af rastende fugle i første halvår blev som altid registreret i Vadehavsregionen med 1/3 5500 Højer Vade (SJ), mens max i andet halvår blev en ny nordjysk rekordoptælling 17/9 5280 Agger Tange (NJ), hvor der fra ultimo august til medio september rastede et stort antal fugle.

(Peter Staarup Christensen)

Amerikansk Krikand *Anas carolinensis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år		Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2002	
3	0	0	< 1	2	7	4	6	11	9	156

Med indberetning af kun tre fugle blev det et år lidt under gennemsnit på 4-6 fugle, og man skal tilbage til 2018 med fund af to fugle for at finde lavere forekomst.

Alle fugle blev observeret i Nordjylland, og som altid drejede årets fund sig om hanner.

Årets første var 5/4 1 Bygholm Vejle (NJ) efterfulgt af 30/4 1 Knudegårde Bugt, Ålested nær Ulvedybet (NJ) og sidste blev 16-18/6 1 Bygholm Vejle, Østsø (NJ).

(Peter Staarup Christensen)

Rødhovedet And *Netta rufina*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2023	
218	633	8	12	12	28	67	176	234	218	173	2432

Det blev igen et godt år for arten og næsthøjeste årstotal hidtil. Der var i år ingen ynglefund uden for kernelokaliteter ved Maribosøerne (ST), da sidste års ynglefund ved Savnsøvig (ST) blev ikke gentaget, selvom der blev registreret fugle her i perioden 21/3-11/8, med max. 5/7 9 fugle.

Arten blev året igennem registreret på kernelokaliteterne ved Maribo-Søerne (ST), hvor årets både første og sidste observation blev noteret fra Hejrede Sø (ST) med 1/1 1 han og samt 30/12 2 han. Første halvårs største optælling var 25/5 25 samlet fra Maribo Sønderø (ST) og Røgbølle Sø (ST)

Ynglefund blev udelukkende registreret i Hejrede Sø (ST) med op til fem ungførende hunner. I lighed med de

seneste år optaltes fra sensommeren og frem til medio oktober pæne antal i området, og antallet kulminerede 13/10 med imponerende 187 Hejrede Sø (ST), det næsthøjeste antal registreret i landet og kun marginalt lavere end sidste år rekordoptælling på 195 fugle. Igen en indikation på endnu et godt yngleår for arten i området.

Uden for yngleområdet blev årets forekomst med 28-31 fugle lidt lavere end sidste år med 32-34 fugle. Fordeling var 22-25 fugle i Østdanmark, to på Fyn samt fire fugle i Jylland. Største observationer var 5/7 9 Savnsøvig (ST), hvor der – som nævnt – blev registreret mellem 2-9 fugle fra marts til august, 15/5-26/8 1-3 hunner Rands Fjord (SØJ), 18/3 2 Guldborgsund Nord (ST) og 6/4 2 Hellenæs Havn (ST).

Rødhovedet And, Hejrede Sø, 2. juli 2023. Foto: Jens Brandt.

Enkeltindivider blev herudover fundet ved Selsø etc (NSJ) og Skenkelsø (NSJ) - evt. samme fugl ved Kehlers Teglværk (VSJ) - Helgenæs (ST), Kostræde (ST), Bjørnbæk Sø (ST), Bøtø (ST), Tryggelev Nor (F), Sybergland (F) og Vejlerne (NJ). Der var to fund på Bornholm med en han Nexø Sydstrand/Salthammer (B) og mest bemærkelsesværdigt et fund 25/3-3/5 2K han Erholmene (B), som var en ny art herfra.

Som altid pendulerede en han rundt i Storkøbenhavn, hvor den i første halvår blev set i perioden 15/2-20/6, primært i Gentofte Sø (KBH), men blev også set i Utterslev Mose, Damhussøen, Peblinge- og Sortedamssøen. Formentlig samme fugl blev igen set 10-27/10 i Utterslev Mose samt Damhussøen.

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af Rødhovedet And

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	0	0	0	3	0	2	1	1-3	1-2	204	2	215-218

Hvidøjet And *Aythya nyroca*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år		Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	Flere år	
4+1	9	1	1	1	2	3	2	4	80	

Hvidøjet And er fra og med 2023 udgået af SU-listen, og arten behandles her for første gang i Årsrapporten. Status til og med 2022 er 69 fund af 76 fugle (undslupne fugle ikke medregnet).

I alt blev det til seks fund i 2023, hvor de to må formodes at dreje sig om det samme returnerende individ fra tidligere år i Maribosøerne. De fire nye fugle er en tangering af rekorden, da der syv gange tidligere er registreret netop fire fugle herhjemme.

Året fund var: 8/1-9/2 hun Damende / Haderslev Dam (SJ), 16/4 han 3K+ Maribo Sønder sø (ST), 17/7-26/8 han 3K+ Røgbølle Sø (ST), 2/8 han 3K+ SV Kikhavn (NSJ), 7-10/10 han 1K Stege Sukkerfabriks jordbassiner (ST) og

12-17/11 han 1K Birkedam, Kalvebod Fælled (KBH).

Fuglen fra Kikhavn i august var usædvanlig ved, at den blev set på træ sammen med Sortænder, og fundet er dokumenteret med en grundig beskrivelse.

Udover de 'rene' Hvidøjet And, var der også en observation af en hybrid Hvidøjet And x Taffeland (*Aythya nyroca* x *Aythya ferina*): 20/2-2/3 han ad. Damhussøen (KBH) og samme fugl 23/10-17/11 Skt. Jørgens Sø (KBH). Det drejer sig om en fugl, der også blev set i Skt. Jørgens Sø i december 2022, så "artstotalen" for denne hybridform forbliver uændret på 24 fugle.

(Tim Hesselballe Hansen)

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2018	
12	37	> 1	4	10	12	9	13	19	19	18	447

Igen et ret gennemsnitligt år med fund af 11-12 fugle, lidt højere end sidste års total på ni fugle.

Fordeling blev syv fugle i første halvår og 4-5 fugle i andet halvår.

Årets første fund var 24/1 1 3K+ han Havet ud Sydlangeland (F) (flytælling), 26/2 1 han Ø Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) samt en langtidsstationære fugl, 25/3-11/4 1 ad. han Skagen (NJ).

Forårstræk med Ederfugle blev noteret fra de vanlige Østersø-lokaliteter med 14/3 1 han Ø Hyllekrog (ST), 17/3 1 han Ø og 4/4 1 han Ø Dovns Klint (F), og 4/4 1 han Ø Hyllekrog (ST), som var forårets sidste. Fundet fra 4/4 var

næppe samme fugl, da tidsforskel mellem observationerne var 4,5 time, hvor der normalt er ca. 40 min. mellem observationer fra de to lokaliteter.

Efterårets første 19/10 1 imm. han S Møns Klint (ST) kunne meget vel være samme, som blev observeret 19/10 2K han SV Gedser Odde (ST). Øvrige observationer var 24/10 1 hun SV Birkemose, Gedser (ST), 29/10 1 han mellem Rørvig/Hundested (NSJ) (færge-obs) og 18/11 1 ad. han Kattegat (NJ). Sidstnævnte blev observeret fra Læsø-færgen, hvilket var identisk med årets sidste observation året før.

(Peter Staarup Christensen)

Brilleand *Melanitta perspicillata*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	
6+1	1	< 1	< 1	1	2	3	7	13	10	18	97

Kommentar: Tabel er eksklusiv returnerende individer

Årets forekomst blev i alt syv fugle, hvoraf de seks regnes som nye og en enkelt som et returnerende individ. Første fund var 12/3 + 9-10/4 han Isefjord øst (NSJ), som må dreje sig om den samme fugl, som blev set i Isefjorden i første kvartal i både 2021 og 2022.

Årets øvrige fugle var 7/5 han Ø Grenen (NJ), 2/6 han Bækbygård Strand (VJ), 12-20/8 han Husby Klitplantage (VJ), 15/9 han set fra færgen ud for Frederikshavn (NJ),

10/10 han S Blåvands Huk (SVJ) og 27/10 han set fra færgen ud for Vesterø Havn, Læsø (NJ).

De to fugle set fra Læsø-færgen i efteråret kunne dreje sig om samme fugl, men da der var stor afstand mellem positionerne, og da området huser store mængder *Melanitta*-ænder, må det betragtes som mest sandsynligt, at der er tale om to fugle.

(Jørgen Staarup Christensen)

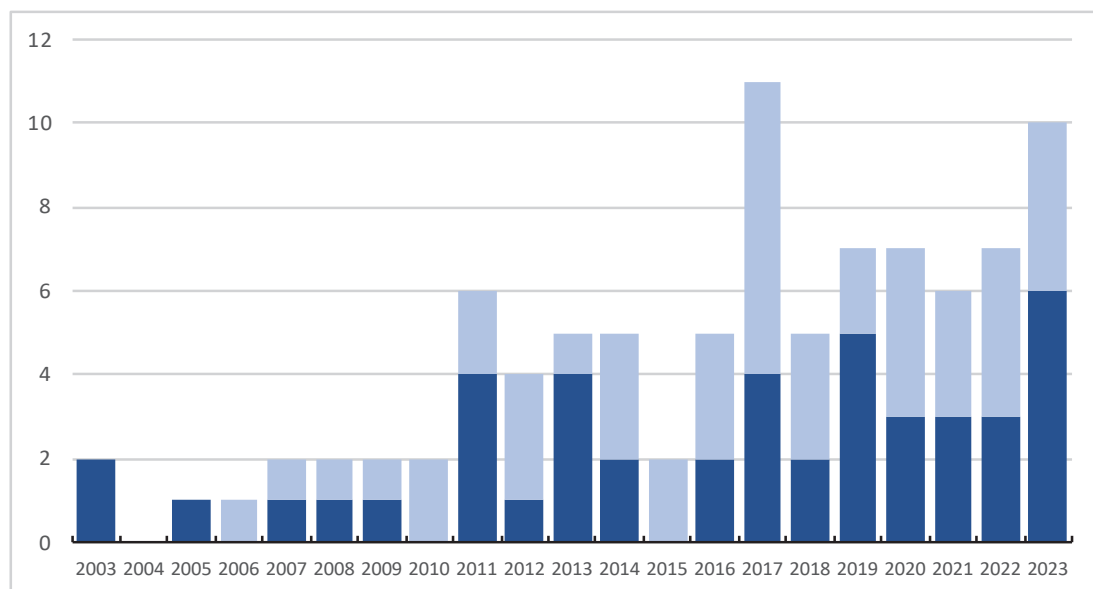
Amerikansk Sortand *Melanitta americana*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2019	
6+4	0	0	0	0	1	2	4	6	5	4	45

Amerikansk Sortand er fra og med 2023 udgået af SU-listen, og arten behandles her for første gang i Årsrapporten. Arten blev registreret første gang i 2003 og ses nu årligt med adskillige individer. Kun hanner er registreret, og mange tilbagevendende individer gør det vanskeligt at bedømme det reelle antal. Arten kan let forveksles med Sortænder (*Melanitta nigra*) med meget orange på næb-

bet, hvorfor trækobservationer uden foto og fund under ikke-optimale forhold ikke medtages.

Første halvår: 8/1-15/2 han sås udfor Asserbo Strand/Tisvilde Hegn (NSJ), dog med to hanner på førstedatoen. 10-12/2 han Blåvands Huk (SVJ), 22/2 han Gilleleje Flak (NSJ), 12/3 han i den østlige del af Isefjord (NSJ) og 6-17/3 han ud for Ålebæk Strand (ST). I perioden 3/4 til

Forekomst af Amerikansk Sortand. Lyseblå gælder returnerede individer.

8/6 flere observationer af en han i Skagensområdet (NJ), der både blev registreret i Ålbæk Bugt, på Grenen og Nordstrand.

Fuglene fra Gilleleje Flak (NSJ), Ålebæk Strand (ST), Isefjorden (NSJ) og Skagensområdet (NJ) regnes som nye fugle, men de øvrige må betragtes som gengangere fra tidligere år.

Andet halvår: 31/7 han Blåvands Huk (SVJ), 23-24/8 han Grenen (NJ), 6/9 han Fanø Strand, syd (SVJ), 9-29/9 han Uggerby Strand (NJ), 10/10 han Kysten ved Sand-

flugtsplantagen (VSJ), 3/11-2023 han Asserbo Strand/Melby Overdrev (NSJ).

Fuglene fra Fanø (SVJ) og fra Sandflugtsplantagen (VSJ) regnes som nye fugle, mens de øvrige må betragtes som gengangere fra foråret eller fra tidligere år.

Årets total blev således seks nye fugle, hvilket er det bedste år hidtil. Der blev i alt set 10 fugle inklusive returnerende individer fra tidligere år

(Tim Hesselballe Hansen)

Hvinand *Bucephala clangula* (yngleforekomst)

Bestanden sammenfattes ikke længere i projekt "Truede og Sjældne Ynglefugle (TSY)". Samlet 104-117 par fordelt med NSJ 73-82, KBH 27, ST 2-3 par og F 2-3 par, B 0-1 par samt muligt ynglepar i SJ ved Jesing. Største yngleplads var Grib Skov med 41-50 par, heraf 13 par i sortspættehuller og andre naturlige huller i træer og 28 par i redekasser (pers. medd. Per Ekberg).

Det var glædeligt, at arten igen ynglede på Fyn med to par. Først på yngletiden sås flere par ved den tidlige-

re yngleplads Tarup Grusgrav (F), men ynglefund blev noteret i grusgrav ved Rolsted lige øst for Tarup samt ved Søllinge nord for Ringe. Desuden hun med tre store unger 29/8 Pyritsøen på Bornholm, som muligvis var et lokalt ynglepar, men det sene tidspunkt udelukker ikke tiltræk fra Sverige.

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvinand, Vejlerne, 11. marts 2023. Foto: Poul Holm Pedersen.

Stor Skallesluger *Mergus merganser* (yngleforekomst)

Projekt Stor Skallesluger har oplyst om 173-175 par fordelt på 106 lokaliteter mod 166-169 par fordelt på 129 lokaliteter i 2022. Antallet af ynglepar har de senere år ligget stabilt mellem 166 og 179 par, men arten er stadig afhængig af opsatte redekasser, således blev kun otte af årets par fundet i naturlige hullheder.

(René Christensen)

Regional fordeling af ynglende Stor Skallesluger

	Sikre YF	Sandsynlige YF	Mulige YF	Total
SJ	28	1	0	29
F	1	0	0	1
KBH	6	0	0	6
NSJ	0	0	1	1
ST	96	11	1	107-108
B	30	0	0	30

Stor Skallesluger hun med 14 ællinger, Gråsten Slotssø, 24. maj 2023. Foto: Hanne og Jens Eriksen.

Vagtel *Coturnix coturnix*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	2014	
2023	NA	(8)	37	85	563	777	750	1916	1124	989	17.669

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-76,

Der blev indrapporteret noget færre fugle end sidste år (10%). Der var seks regioner, som lå under 2022 niveauet, alle i det vestlige Danmark.

Årets første fugl var meget tidlig med 13/4 1 Sønder Lem Vig (VJ), mens de næste var til normal tid med 29-30/4 1 Skals Ådal (NJ) samt 1/5 Stubbe Enge (ØJ) og Tontoft Nakke (SJ). Arten var daglig fra 7/5 og de største forekomster blev 15/8 16 Dalbyneder Kær (ØJ), 21/8 8 Falbækvej marker (VJ), 13/6 6 Møllemade/Ellemose (F), 3/7 6 Fjællebro Gods (F) og 8/7 6 Vejen Mose (SVJ).

I alt 12 fugle i efteråret (sep – okt) med 1/9 1 Store Vorslunde (SØJ), 2/9 sy. 1 Gundsømagle (KBH), 3/9 1 Vest

Stadil Fjord (VJ), 5/9 3 sy. Nøttrup (SØJ), 6/9 1 Basnæs (ST), 9/9 1 Krogen (NJ) og 1 sy Stoholm (NJ), 10/9 1 Kollindsund (ØJ), 13/9 1 Palsgård (SØJ) samt 8/10 1 Mandø (SVJ).

Som anført i tidligere udgaver af årsrapporten, er det en art, hvor det er vanskeligt at vurdere det reelle antal. Årstotalen påvirkes i høj grad af, fx hvor meget skal en fugl flytte sig for at kunne medregnes som en ny, og hvor lang en periode skal der være mellem to observationer på en lokalitet, for at det er rimeligt at antage, at det er to forskellige fugle.

Regional fordeling af Vagtel

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	196	67	52	128	35	94	50	24	15	20	24	2	707

Natravn *Caprimulgus europaeus* (yngleforekomst)

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2023	
618	NA	(59)	(138)	191	197	431	642	870	618	596	11.865

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-76, 1988-89 og 2004.

Året kunne kun fremvise 618 Natravne, hvilket var en ret stor tilbagegang i forhold til det foregående år med 870 Natravne. Dette skyldtes dog hovedsageligt, at der ikke i 2023 forelå tal fra Miljøstyrelsen, der optæller arten hvert andet år. Set i forhold til tidligere år lå årstotalen tæt på gennemsnit, hvor variation fra år til år nok snarere skal ses i forhold til den ornitologiske aktivitet end som en egentlig bestandssvingning. Antal lokaliteter var ret højt med 213 i forhold til 222 året før, og generelt synes antal lokaliteter at være steget siden 2020.

Årets første var 4/5 1 Hammershus (B), 7/5 1 Åbjerg ved Søgård (F) og 10/5 1 Oksby Klitplantage (SVJ). De største

antal af syngende og territoriehævdende hanner var (>10): 27 Kompedal Plantage (ØJ), 18 Tofte Skov (NJ), 14-15 Blåbjerg Klitplantage (SVJ), 13-14 Nyminde Plantage (SVJ), 13 Vester Torup Klitplantage (NJ), 11 Nymindegab Plantage (SVJ) og 11 Frederikshåb Plantage (SØJ). I alt blev der observeret 350 spillende Natravne på 158 lokaliteter, hvor antallet af lokaliteter med spillende fugle var det højeste de seneste 10 år. De sidste observationer i efteråret blev 14/9 1 K RI Ertholmene (B), 21/9 1 Hyldtofte Østersøbad (ST) og 21/9 1 Jungshoved (ST).

(Ole F. Jensen)

Natravn, Rørvig Korshage, 13. maj 2023. Foto: Klaus Bjerre.

Regional fordeling af Natravn

2023	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	406	118	164	94	12	30	2	5	4	6	12	17	870
Syngende og territoriehævdende hanner	145	65	34	52	16	11	7	6	1	6	1	6	350

Turteldue *Streptopelia turtur*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	1993	
10	NA	(70)	133	102	53	51	22	297	219	180	3859

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-74 og 1975-76.

Nedturen fortsatte desværre for denne lille due. Det blev kun til ti fugle. Vi skal helt tilbage til 1960'erne for at finde et år med færre fugle. Og det var første år i Årsrapportens historie, at der ikke var fund fra Nordjylland og Skagen. Landets eneste sikre fugl dukkede op i Høstrup, Tønder (SJ) allerede 27/3 og rapporteredes herefter

regelmæssigt frem til midten af juli, dog rapporteredes to fugle 29/4. Årets øvrige fugle var 22/4 1 Klelund Dyrehave (SVJ), 9/5 1 Nyborg (F), 11/5 1 Ertholmene (B), 13/5 1 TF Blåvands Huk (SVJ), 15/5 2 Jejsing (SJ), 23/5 1 Ertholmene samt 17/6 1 Mølby, Rømmø (SJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Turteldue

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	0	0	2	0	0	5	1	0	0	0	0	2	10

Engsnarre *Crex crex*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	2003	
31	NA	21	21	44	231	145	100	508	312	301	4974

Samlet blev kun 31 syngende Engsnarre fordelt på 28 lokaliteter noteret, hvilket er en markant tilbagegang i forhold til 2020 med 177 fugle på 228 lokaliteter og 2021 med 112 fugle på 89 lokaliteter. Selv i forhold til 2022 var der tale om mere end en halvering fra 78 fugle på 53 lokaliteter. Arten blev også i 2023 forgæves eftersøgt med lytteudstyr flere steder bl.a. i moseområderne på Vestsjælland og Søborg Sø området i Nordsjælland. Nordjylland tegnede sig med 18 sy. for over halvdelen af alle registreringer, mens der i fire lokalafdelinger (SØJ, VSJ, NSJ og KBH) ikke blev hørt Engsnarre i 2023.

Første fugl blev hørt 14/5 Birkesø, Lille Vildmose (NJ)

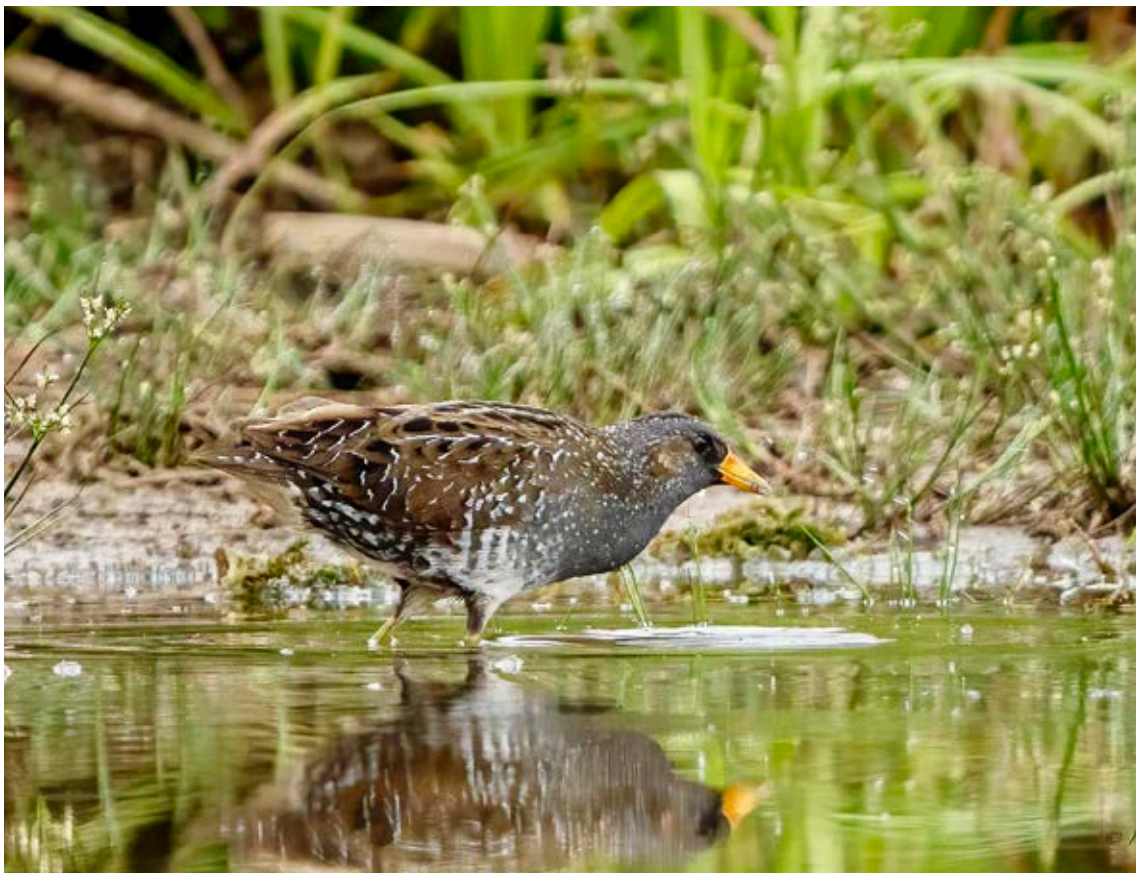
og 15/5 Hørsted Å, Ove Sø-Harring Hede (NJ), hvilket var helt i tråd med ankomsttider fra de foregående år. Fra 21/5 og frem hørtes Engsnarre flere steder i landet, men kun på tre lokaliteter blev der registreret med end én fugl: 5-10/6 2 Rigrtrup by/agerland ved Hadsten (ØJ), 10/6 2 Kornum Bro ved Hjørring (NJ) samt 17/6 2 Rønholt ved Dronninglund (NJ).

De sidste observationer var 10/9 1 set ved Jættebrink, Møns Klint (ST) og 11/9 1 set ved Mindelund, Fanø (SVJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Engsnarre

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	18	1	1	4	0	1	1	0	0	0	4	1	31

Plettet Rørvagtel, Højene, 20. juni 2023. Foto: Henrik Pedersen.

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	2002	
75	NA	37	104	65	86	79	81	240	201	170	4036

I DOFbasen blev der i 2023 indrapporteret 69 fugle på 35 lokaliteter, heraf langt de fleste syngende fugle, mod 84 på det samme antal lokaliteter i 2022. Via Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle (TSY) meldtes om 71-72 par, hvilket var en tilbagegang i forhold til 88-92 par i 2022.

Årets første fugle var igen i år tidligt på færde med en nattrækkende fugl 10/4 Middelfart (F), 16/4 4 sy. Glombak (NJ) samt 2 sy. Sølsted Mose (SJ).

Der blev registreret i alt 44 territoriehævdende

(piftende) fugle i Vejlerne, hvor fordelingen var en fugl i Vesløs Vejle, 18 i Selbjerg Vejle, fem i Glombak og 20 i Bygholm Nord.

Uden for Vejlerne var de fleste observationer af enkeltindivider, men på tre lokaliteter blev der registreret to fugle: 16-22/4 Sølsted Mose, 18-21/5 Vilsted Sø (NJ) og 13-28/7 Viskum (VJ). Sidste fugl blev set 24/8 ved Bøtø Nor (ST).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Plettet Rørvagtel

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	56	5	0	2	2	0	2	1	1	0	5	1	75

Trane *Grus grus*

Ligesom de foregående vintre var der også denne vinter overvintrende flokke flere steder i landet, især i Jylland.

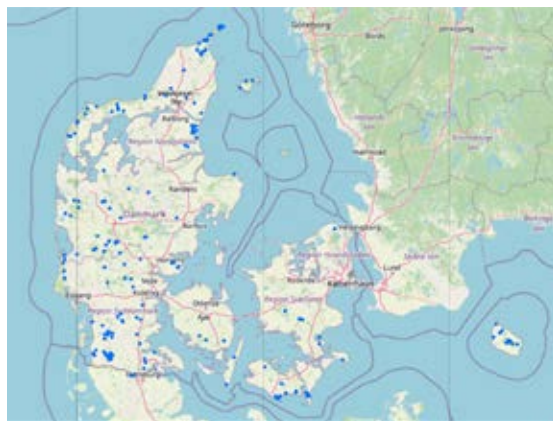
De største antal fra månederne jan-feb og dec var (lokmax. rastende); 24/1 430 Vadehavet ved Råhede (SJ), 21/1 161 Hønning Mose (SJ), 28/1 58 Holmen v. Bork (VJ) og 12/2 58 Kongens Mose (SJ), samt fra december 17/12 150 Hønning Mose og 21/12 46 Store Nørlund mark (VJ).

Ynglebestanden er nu så stor, at den er svær at opgøre. I Nordjylland blev der registreret i alt 139 par, bl.a. i alt 17 par i Vejlerne og 15 par i Lille Vildmose. I Thy har Miljøstyrelsen optalt 45 par. Der er fund med yngleadfærd fra det meste af landet, men antallet er ikke forsøgt opgjort her. Traner, der har ynglet i Danmark, holder om efteråret i stigende omfang til i Jylland, hvor de efter dagens fouragering samles på særlige lokaliteter for at overnatte kollektivt.

I løbet af september blev der registreret store antal Traner i det jyske. Det skyldes primært større ansamlinger på overnatningspladser i Store Vildmose i Vendsyssel (max. 25/9 236 Damfenner), Vejlerne i Han Herred (max. 18/9 703 Bygholm Vejle), Randbøl Hede syd for Billund (max. 2/10 335) og Gl. Hviding og Råhede Vade i Vadehavet (max. 17/9 441 Råhede Vade).

I Østdanmark har der sædvanligvis rastet flokke i forbindelse med trækket, men her oftest kun i kort tid, inden fuglene fortsætter til Tyskland. De største tal var 7/10 930 ved Veksø (KBH), 21/10 587 Saksfjed Inddæmning (ST) og 2/11 395 Ølene (B).

Det store tranetræk over Østdanmark blev i foråret

Kort fra DOFbasen, lokaliteter med obs. af Trane med yngleadfærd.

registreret især i dagene 16/3-6/4, men kun en observation med over 1000 med 16/3 1153 N Møns Klint (ST). Hyllekrog (ST) havde i alt 2172, med flest 28/3 564.

I efteråret kulminerede trækket 7/10 hvor der blev talt tusindvis af trækkende traner flere steder i Nordsjælland, med max. 9670 talt fra Helsingør (NSJ). Det fremgår af bemærkning at tallet også omfatter Traner der trak sydpå over Sverige.

(Peter Lange)

Trane, Kværs Sønderjylland, 19 juni 2023. Foto: Hanne og Jens Eriksen.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2020	2023	
627	119	51	79	134	234	481	644	718	687	627	12.452

Der var i 2023 906 indrapporteringer, hvilket var næsten dobbelt så mange i forhold til 2022 men på niveau med 2021. Efter frasortering af formodede gengangere blev årstotalen 627 fugle fordelt på 152 lokaliteter med 314 fugle i første halvår og 313 i andet halvår. Antallet i andet halvår var knap 35 % højere i forhold til andet halvår 2022. Der var ingen ynglefund af Nordisk Lappedykker i 2023.

Første halvår: De første større flokke blev set 14/2 12 Havet ud for Ålebæk Strand (ST), 14/2 15 Havet ud for Nordfelt (ST) og 27/2 18 Limfjorden ved Bygholmengen (NJ). De største koncentrationer sås til normal tid (primo-medio april) med 3/4 42 Selbjerg Vejle (NJ), 5/4 45 Havet ud for Sildestrup og Marielyst Strand (ST) og 12/4 24 Havet ud for Nordfelt (ST). Det er meget usædvanligt med større antal omkring Vejlerne/Limfjorden og er ny max-forekomst fra NJ. Det er hidtil største indlandsforekomst i landet.

Der blev noteret 16 forårstrækkende fugle, primært ved Skagen (NJ) med otte fugle og Østersøkysten med seks fugle, hvor max var 10/4 3 Ø Hyllekrog (ST). Der var samlet fire fund fra juni, hvor to var oversomrende og langtidsstationære fugle 20/6–2/8 1 Flyndersø ved Skive

(VJ) og 14/5-9/10 1 Havet udenfor diget ved Klydesøen (KBH).

Andet halvår: Som tidligere år ankomst af tidlige fugle fra primo juli især langs kystlinjer i Østdanmark. De største forekomster (> 10) af rastende/fouragerende fugle var 18/10 41, 11/12 26 Havet ud for Nordfelt, 9/10 16 Limfjorden ved Bygholmengen og 18/11 14 Havet ud for Ålebæk Strand. Hertil kommer 11 observationer af mere end to fugle fra ti lokaliteter.

I efteråret blev der noteret 77 trækkende fugle, hvilket var lidt flere end i 2022. De første sås ved Kikhavn (NSJ) i august med 13/8 1 SV, 21/8 1 SV og 22/8 1 SV mens hovedtrækket foregik oktober/november. 35 % (27 fugle) blev noteret ved Gedser Odde (ST) med 5/11 6 SV som den største dag. Herefter kommer Gjerrild Nordstrand (ØJ) og Kikhavn (NSJ) hver med seks fugle samt Sildestrup Strand med fire fugle, hvoraf de tre var i en flok. Ud over ovennævnte er der 12 rapporteringer med 2-3 fugle, resten af observationerne drejer sig om enkeltindivider.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Nordisk Lappedykker

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	83	3	0	5	3	20	5	19	10	4	152	10	314
2. halvår	32	4	15	34	3	7	3	19	5	19	158	14	313

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis*

Der blev i 2023 foretaget 1029 indrapporteringer af mindst 1180 Sorthalset Lappedykkere fra 106 lokaliteter, hvilket er 34 % flere end i 2022.

Lokalitet	Region	Ynglepar	Max forekomst/bemærkninger
Birkesø, Lille Vildmose	NJ	ca. 75 par	5/7 179 ad. + 156 1K
Tempelkrogen	V SJ	35-40 par	14/5 80 ad. og 15/6 64 ad. + 22 1K
Juelstrup Sø	NJ	11 par	24 ad., 7 par set med pulli
Kogleaks, Vejlerne	NJ	6 par	12 YF
Holing Sø v. Herning	VJ	0-1 par	2 YF, redegbyggende par
Sneum Digesø	SVJ	0-2 par	4 YF
Føns Vang	F	1-6 par	Op til 12 ad., samt 3 juv i august
Broksø Enge	ST	6 par	23/6 12 ad. + min. 3 1K
Bjørnebæk Sø	ST	1 par	14/7 2 ad. + 2 1K
		135-148 par	

Lokaliteter med yngleforekomst af Sorthalset Lappedykker.

Yngleforekomst: En forsigtig vurdering på samlet ynglebestand er min. 135-148 par (se tabel). Herudover blev Sorthalset Lappedykker truffet stationær (flere datoer) fra april til juli på knap 20 lokaliteter uden at yngleforsøg er indrapporteret, flest (> 10) blev noteret 16/4 19 Firtalsstrand & Mellemstykket (F), 25/6 16 Mossø (ØJ), 16/4 14 Sømose og Pandbjerg Enge, Neksølø (VSJ), 19/6 11 Grugave ved Birkum (F) og 1/5 11 Ulvdybet (NJ).
Forår: Ankomst var 18/3 1 Juelstrup Sø og 1 Hjarbæk Fjord (begge NJ), mens større antal dukkede op sidst i marts: 26/3 6 Tempelkrogsøen (VSJ), 30/3 6 Broksø Enge (ST), 30/3 6 Firtalsstrand & Mellemstykket og 26/3 4 Grugrave ved Birkum samt 4 Erslev Kær (NJ). Fra første

halvår forelå kun en trækobservation 4/4 1 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ).

Fældning/efterår: De største koncentrationer sås 6/8 104 Birkesø, Lille Vildmose (NJ) og på klassiske fældningslokaliteter 12/8 73 Borre, Horsens Fjord (SØJ) og 29/7 36 Hjarbæk Fjord (NJ) samt 14/8 48 Vitsø, Ærø (F). Fældefugle ankom allerede til Horsens Fjord 25/6 med 19 ved Borre. Fra andet halvår var der to trækobservationer 21/10 1 Ø Rosenvold (SØJ) og 5/11 2 SV Gedser Odde (ST), hvor sidstnævnte også blev årets sidste og sene fugle.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Sorthalset Lappedykker

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	405	21	11	28	19	6	68	149	73	13	22	0	815
2. halvår	68	3	3	12	112	11	82	53	1	7	11	2	365

Stylteløber *Himantopus himantopus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2023	2022	
2023	16	< 1	> 1	2	2	4	19	33	17	16	180

Kommentar: Pulli medtages ikke i årstotal.

Stylteløber, Vestamager, 9. juni 2023. Foto: John Larsen.

Det blev igen et flot år for Stylteløber med næsthøjeste årstotal hidtil og fire ynglepar. Den første fugl indfandt sig allerede 12/4 1 han Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (KBH). Den næste blev set 22/4 1 Saltvandssøen (SJ) og netop disse to lokaliteter blev også der, hvor arten yngede.

Den tidlige fugl ved Villahøj Sø forblev alene indtil 30/4, hvorefter den forsvandt. Knap en måned senere (28/5) ankom nyt et par, som straks påbegyndte redebygning. Fuglene sås rugende 30/5 – 7/6, men forsvandt desværre 9/6. I midten af juli (19/7) dukkede en ny fugl op, som både blev noteret som ad. hun og 2K, men antages her at være en ny fugl. Denne forblev på lokaliteten indtil 16/8.

Ved Saltvandssøen / Gl. Frederikskog sås 28/4 2, 29/4

4, 4/5 7 og fra 9/5 til 21/5 flere dage med otte fugle i området. 22/5 blev tre reder kortlagt i samme område som året før. 9/6 sås et par med tre dununger, mens en fugl endnu var rugende. Efter 14/6 forsvandt fuglene, men 22/8 sås adult med tre flyvefærdige unger, så formentlig havde disse blot gemt sig i området, evt. syd for grænsen. Sidste fugl herfra var 1/9 1K, som også blev årets sidste.

Observationer udenfor de nævnte yngleområder var 25-27/4 2 Torup Made, Midtals (SJ), 1/5 2 Værnengene (VJ) og 7/5 1 Ulstrup Mose/Hallenslev Mose syd (VSJ).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Stylteløber

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2023	0	2	0	0	0	10	0	1	4	0	0	0	17

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2012	2020	
2023	>10.000	74	146	230	292	875	640	1779	1053	1025	18.578

I forårsperioden blev der iagttaget 365 forskellige fugle, hvilket er lidt flere end i 2022, men stadig langt færre end tidligere år. De første blev set 22/4 på Mandø (SVJ) og Frederikskog (SJ) med henholdsvis 1 og 7 rastende. Der blev set >20 fugle på fire lokaliteter: Skjern Enge (Falbæk Marker og Holter) (VJ) 1/5-22/5 max 12/5 110, Møgeltønder Kog (SJ) 7/5-14/5 max 10/5 94, Nørre Farup Enge (SJ) 30/4-19/5 max 8/5 87 og Pallisbjerg Enge (VJ) 12/5 21.

I efteråret sås i alt 26 forskellige fugle, ofte enkeltvis

på træk eller kortvarigt rastende, men en trækkende flok på 8 1K fugle fra Hyllekrog (ST) 27/8 skilte sig ud. Første efterårsfugl var 5/7 1 sdr. trækkende med Hjejler ved Gilleleje Flak og Trakten (NSJ), og den seneste er 27/9 1 S Svaneke Fyr (B).

85 % af fuglene er set på lokaliteter med et maksimum over 20 fugle, og 90% af forårsfuglene er set i Sønderjylland, Sydvestjylland og Vestjylland.

(Egon Østergaard)

Regional fordeling af Pomeransfugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	32	119	109	0	0	100	3	0	0	0	0	2	365
2. halvår	4	0	2	0	0	0	0	1	3	1	13	2	26

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

Antallet af lokaliteter med registrering af Lille Præstekrave i 2023 var 475 mod 509 i 2022, 464 i 2021 og 552 i 2020. Antallet af sikre og mulige ynglefund var kun ca. 160 mod 197 i 2022. Bestanden blev i Atlas III opgjort til 512-673 par. Der var i store træk tilbagegang i næsten alle regioner.

Ankomst 18/3 Virksund (NVJ) og 19/3 Juelstrup Sø (NJ), Nr. Broby-Lundegård ved Odense Å (F) og Bøjden Nor (F). Årets sidste fugle var 30/9 1 Grenen (NJ) og 2/10 1 SV Gedser Odde (ST).

De største observationer var 14/7 22 Ulvedybet (NJ),

8/7 20 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH), 3/7 18 Ølsemagle Revle (KBH) og 28/4 18 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH).

Den største observation var 29/4 18 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH). Af større observationer rundt i landet (lokalitets-max > 10) var 26/8 16 Klydesøområdet (KBH), 29/6 13 Indelukket, Lejre (KBH), 12/7 13 Egå Engsø (ØJ), 14/4 12 Gravlev Sø (NJ), 9/5 12 Kongens Kær (SØJ), 28-29/6 12 Nivå Bugt, 9/5 11 Oens (SØJ), 9/7 11 Siø (F), 14/7 11 Årslev Engsø (ØJ) og 22/7 11 Majbølle Nor (ST).

(Erik Stokholm)

Lille Præstekrave, Sdr. Hostrup, 15. maj 2023. Foto: Klaus Dichmann.

Regional fordeling af ynglende Lille Præstekrave

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	23	8	5	10	11	10	10	5	7	5	10	3	107
Mulige ynglepar	6	4	1	5	7	3	9	4	7	1	6	0	53

Hvidbrystet Præstekrave *Anarhynchus alexandrinus*

Hvidbrystet Præstekrave yngler kun i Vadehavet (SV-J+SJ), og her blev der optalt 143 par. Det er det højeste antal, der nogensinde er registreret i Danmark. Det næsthøjeste antal er 136 par, der blev optalt i 1969, hvor der ynglede Hvidbrystet Præstekrave på sandstrande mange steder i landet (Dybbro 1970).

Som tidligere fandtes hovedparten af ynglefuglene på Rømø (SJ), hvor der ynglede 101 par. Den største koncentration på 42 par fandtes på Rømø Nordveststrand, hvor der er opsat et rævesikkert hegn. Inde i hegnet var klækningssuccessen høj, mens ungeoverlevelsen her og i de øvrige yngleområder på Rømø ikke kendes.

På Fanø (SVJ) ynglede 31 par. Parrene flyttede

meget rundt gennem ynglesæsonen i forbindelse med omlæg, og for første gang ynglede arten også på højsandet Langejord sydvest for Fanø, hvor ca. 23 par etablerede sig sent på sæsonen, efter at de havde opgivet andre steder på Fanø. De ynglende fugle på Fanø blev fulgt tæt, og det blev vurderet, at de 31 par fik i alt 15 flyvefærdige unger. Heraf kom de 12 unger fra omlægskuld på Langejord.

I Margrethe Kog (SJ) fandtes 11 par, og det var første gang i mange år, at der var et større antal ynglefugle her. Ynglesuccessen i Margrethe Kog kendes ikke.

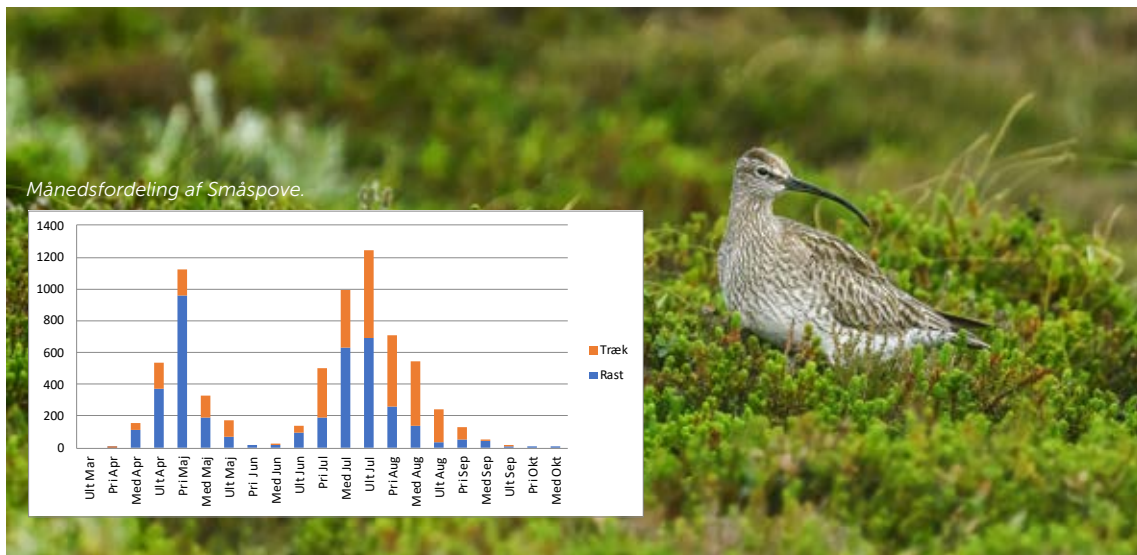
(Ole Thorup / Thomas Bregnballe / Kim Fischer)

Småspove *Numenius phaeopus*

Et meget normalt år, hvor 2500 fugle blev noteret i foråret og 4400 i efteråret.

Forårstræk: Første fugle sås primo april 2/4 1 Fjand (VJ), 7/4 1 Skideneng og Nørby Enge (SVJ) og 8/4 1 Holmen, Thorminde (VJ). Større ankomst sås medio-ultimo april

og forekomst kulminerede primo maj med mange småflokke på 20-40 fugle rastende på lokaliteter i Vadehavet og langs vestkysten, flest 30/4 66 Sneum Digesø (SVJ), 5/5 34 Fuglsand (VJ), 6/5 40 Sdr. Farup Enge (SVJ) og 35 Tarphage Enge (SVJ) samt 8/5 33 Tipperne (VJ).

Småspove, Nørre Lyngvig, 20. juli 2023. Foto: Finn Carlsen.

De største træktal blev noteret først og sidst i trækperioden med 20/4 34 Gulstav (F), 21/4 30 Øby (NJ) og igen 22/5 28 Krik Sandø (NJ) og 27/5 54 Ulvshale Nordstrand (ST). Største træk blev registreret ved Hylkekrog (ST) med 91 og Skagen (NJ) med 81 samlet.

Efterårstræk: Efterårstrækket passerede fra ultimo juni til primo september og blev registreret bredt over hele landet. Tidlige trækfugle sås allerede medio juni med bl.a. 17/6 7 Holmsland Klit Golf (VJ) og 19/6 5 V Gedser Odde (ST) og sidst på sæsonen flere sene fund fra primo oktober, hvor sidste fugl sås 8/10 1 Roborghus (SVJ).

Tocifret antal sås fra ultimo juni med 23/6 11 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH), 24/6 18 SV Ballum Enge (SJ), 28/6 11 Tipperne (VJ) og 30/6 12 Rømdæmningen (SJ), og efterårsforekomst kulminerede til sædvanlig tid medio-ultimo juli med top ultimo juli med ankomst af ungfugle.

Antallet af rastende fugle kulminerede medio-ultimo juli, mens antallet af trækkende fugle var størst ultimo juli-medio august med gennemtræk af ungfugle.

Rastende småflokke på 15-40 fugle i juli blev noteret i NJ, VJ, SVJ, SJ, ØJ, F, NSJ og KBH, hvor de største antal var 13/7 89 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled, 16/7 100 Nørre Lyngvig (landområder) (VJ), 18/7 88 Nordmandshage (NJ) og 27/7 67 Agger Tange (NJ).

De største trækdage blev 26/7 43 Gilleleje (NSJ), 1/8 180 V (tre flokke) Als Odde (NJ) og 23/8 55 SV Blanke Fed, Nordfyn (F). Fra primo august blev flertallet af alle Småspover registreret trækkende, mens kun et fåtal rastede i landet. Største samlet træk – udover den store dag ved Als Odde - blev noteret ved Kikhavn (NSJ) 195, Blåvands Huk (SVJ) 170, Blanke Fed på Nordfyn 165 og Keldsnor/Dovns Klint (F) 111.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling forår og efterår af rastende og trækkende Småspover

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Rast	209	367	312	620	32	66	35	47	9	43	66	30	1836
Træk	202	18	67	26	1	26	76	10	12	59	163	8	668
Samlet	411	385	379	646	33	92	111	57	21	102	229	38	2504
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Rast	469	252	143	271	24	224	159	194	87	119	103	22	2067
Træk	385	109	204	47	70	215	376	117	465	109	213	60	2370
Samlet	854	361	347	318	94	439	535	311	552	228	316	82	4437

Islandsk Stor Kobbersneppe *Limosa limosa islandica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	2013	
2023	0	0	0	< 1	68	123	312	595	385	317	3070

Gennemsnitlig forekomst de sidste tiår er på 209 fugle, men antal varierer en del fra år til år, fx 63 i både 2014 og 2015 og 595 fugle i 2021. Med en årstotal på 166 fugle var 2022 i den lave ende, dog var forekomst i første halvår rekordhøj, mens især ungfugletrækket i efteråret blev meget beskedent.

Første halvår: Første fund var en rekordstor vinterforekomst 21/2 62 Saltvandssøen (SJ). De første fugle på forårstræk var 16/4 1 Ulvedybet (NJ) og 1/5 1 Hov Enge, Lønnerup (NJ), og en rekordstor forårsflok blev noteret 17/5 11 og 19/5 9 Magrethe Kog Syd (SJ). Disse fugle var formentlig en delmængde af en stor flok 3/5 38, som desværre kun blev set i Rickelsbüller Kog (Tyskland) og muligvis samme fugle, som blev truffet overvintrende,

men regnes i årstotal som nye fugle. Forårets sidste var 26/5 1 Ulvedybet og 6-7/6 1-2 Magrethe Kog Syd (SJ).

Andet halvår: Efterårets første var 1/7 1 Hovvig, Ods herred (VSJ) og 5/7 1 Agger Tange (NJ), og største flok af adulte fugle blev set 30/7 12 Agger Tange. Første ungfugl (1K) sås 18/8 1 Ulvedybet, og største forekomst i første trækbølge var 9/9 7 1K Ulvedybet. Anden trækbølge blev noteret fra medio oktober til primo november, hvor største antal blev 16/10 8 Tøby (NJ), 17/10 9 og 3/11 13 Værnengene (VJ) samt 4/11 7 Stensnæs (NJ). Årets sidste fugle sås 9/11 4 Værnengene.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Islandsk Stor Kobbersneppe

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	4	0	0	0	0	75	0	0	0	0	0	0	79
2. halvår*	46	29	0	0	0	8	2	1	1	0	0	0	87
Samlet	50	29	0	0	0	83	2	1	1	0	0	0	166

* Fugle fra ultimo juni (efterårstræk) medtages under 2. halvår.

Stor Kobbersneppe *Limosa limosa limosa* (yngleforekomst)

I 2023 var der følgende optællinger af ynglepar af Stor Kobbersneppe: Vejlerne (NJ) 49 par og Tipperne (VJ) 34 par. Miljøstyrelsen optæller ynglepar af Stor Kobbersneppe på udvalgte lokaliteter i lige årstal og således ikke i 2023. Der mangler derfor dækkende optællinger fra en række lokaliteter, hvor arten normalt yngler. I DOFbasen meldtes om 0-2 ynglepar ved Borreby Mose og desuden om fugle med yngleadfærd på en række lokaliteter, her nævnes Agger Tange (NJ) 10 YF, Bøvling Klit (VJ) 3 YF, Værnengene (VJ) 18 YF, Mandø (SVJ) 23 YF, Rømø (SJ) 9 YF, Gammel Frederikskog (SJ) 62 YF, Saltvandssøen (SJ) 6 YF, Saltholm (KBH) 2 YF, Nyord Enge (ST) 4 YF. I alt giver dette cirka 152 ynglepar, et antal der givetvis er for

lavt. I den seneste af Miljøstyrelsens optællinger fra 2022 var resultatet i alt 286 par, mens ynglebestanden for hele landet i den seneste landsdækkende opgørelse i 2015 blev estimeret til 440 par (Thorup 2018).

De største observationer fra første halvår var fra de vigtigste ynglelokaliteter. Her nævnes lokalitetsmax fra udvalgte lokaliteter: 3/5 Gammel Frederikskog 62, 4/5 Bygholm Vejle (NJ) 70 og 7/6 Margrethe Kog (SJ) 84. Fra andet halvår nævnes 5/7 Agger Tange (NJ) 45 og 5/8 Hobo Dyb (SVJ) 35.

(Henrik Hald Nørgaard)

Stor Kobbersneppe, Værnengene, 29. april 2023. Foto: Erik Biering.

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

Efter tre gode år med årstotaler på 500-600 fugle blev årets forekomst på 329 væsentligt under de seneste otte års gennemsnit på 450 fugle.

Første halvår: Usædvanligt få fugle blev registreret i årets første tre måneder med januar 26, februar 18 og marts 21 fugle, hvor største antal sås 11/1 6 og 16/2 5 Skov Olesens Plantage (VJ) og 4/2 5 Bispeenge (F). Forekomst kulminerede med gennemtræk i april med 46 fugle, flest 2/4 6 R, senere træk NØ Borreby Mose (VSJ), 9/4 5 Kalløgrå (ST) og 12/4 5 Brabrand Sø (ØJ) og seneste større fund blev 1/5 3 Bastemose (B). Desuden tre sene fund med 23/5 1 Flyndersø, Korshage (VSJ), 28/5 1 Kasted-Gedding Mose (ØJ) og den meget sene 11/6 1 Tofte Skov (NJ), som blot er fjerde fund efter 10/6 i landet.

Andet halvår: Første fund i efteråret var 15/8 Baldersbæk Plantage (SVJ), 6/9 1 V Øby (NJ) og 11/9 1 Katborg (NJ). Forekomst kulminerede med gennemtræk i oktober med knap 60 % af alle fugle i efteråret, hvor de største fund var 9/10 11 Uggerby Å (NJ), 9/10 7 Nors Sø (NJ) og 13/10 11 Nordstrand, Skagen (NJ), og endnu pæne antal indtil primo november, flest 10/11 8 Solrødgård (NSJ). Herefter relativt få fund og i december kun to fund > 2 fugle med 1/12 4 Ørum, Norddjurs (ØJ) og 1/12 3 Odder (ØJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Tredækker, Herredsenge, 27. august 2023.

Foto: Jonas Kjærgaard

Regional fordeling af Enkeltbekkasin

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	11	7	5	17	7	1	15	14	18	7	10	11	123
2. halvår	76	19	38	23	4	2	7	7	15	10	2	3	206
Samlet	87	26	43	40	11	3	22	21	33	17	12	14	329

Tredækker *Gallinago media*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2016	2022	
2023	>1.500	13	19	12	14	30	44	62	61	61	1131

Et relativt beskedent år med kun 31 fugle, heraf 10 fugle i foråret og 21 i efteråret. Lidt usædvanligt blev flertallet af fugle i foråret truffet i Nordjylland, mens der kun var tre fund fra Østdanmark.

Første halvår: Første fund var 7/5 1 spillende Storsig, Skagen (NJ) og 8/5 1 Sydvestpynten, Kongelunden (KBH). Mest interessant var natfangst og ringmærkning i Nordjylland med 9/5 3 RI Hjardemål Klit (NJ) og 13/5 1 RI Eng mellem Lund og Lund Fjord (NJ). Øvrige fund var 13/5 1 trådt op Bygholms Nordlige Rørskov (NJ). Herefter blev 22/5 1 trådt op Korevernerne (VSJ), 24/5 1 spillende Tryggvælde Ådal (KBH) og forårets sidste var 30/5 1 trådt op Ulvedybet (NJ).

Andet halvår: Efterårets første fugl var usædvanligt tidlig med 29/7 1 trådt op Gerå Enge og Strand (NJ), mens ankomst på de traditionelle jyske lokaliteter var til normal tid med 13/8 7 Skals Ådal (NJ), som også blev efterårets største forekomst, 17/8 1 Nørreådal, Øby-Løvskaal (NJ) og 19/8 1 Herredsenge (ØJ).

Lokalitetsmax, udover ovennævnte fra Skals Å, var 27/8 4 Herredsenge (ØJ), 29/8 3 og 1/9 3 Volsted Kær (NJ) – heraf en ringmærket, 28/8 2 Skals Ådal (NJ). Øvrige fund var 22/8 1 Vrangstrup Enge (VSJ), 23/8 1 Koed Enge (ØJ), og årets sidste fugl sås 24/9 1 Busene (ST).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Tredækker

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	10
2. halvår	14	0	0	5	0	0	0	1	0	0	1	0	21
Samlet	21	0	0	5	0	0	0	2	2	0	1	0	31

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2010	
12	97	3	7	14	18	35	24	80	58	58	935

Med fund af 11-12 fugle var der tale om den laveste års-
sum siden 2019. Året begyndte med et par usædvanlige
fund fra første halvår, 20/1 1 Havet ud for Klydesøom-
rådet (S) og 16/5 1 i sdr. Krik Sandø (NJ). I andet halvår
var der tre fund fra september med 20/9 1 S Bækbygård
Strand (VJ), 21/9 1 S Hovvig ved Søndervig (VJ) og 30/9 1
SV Kikhavn (NSJ) og 1 SV Korshage (VSJ), som var samme
fugl. Der var fem iagttagelser fra oktober med 5/10 1
S Nørre Lyngvig (VJ), 14/10 1 SV Ørhage (NJ), 15/10 1 V
Hamborg (NJ) kl. 11.50 og 1 V Hanstholm (NJ) kl. 16.10
må antages at to forskellige fugle, samt 16-17/10 1 Skal-
lingen (SVJ). Året sluttede med 5/11 1 SØ Fanø Vester-
strand (SVJ) og 10/12 1 Køge Nordstrand (KBH).

(Hans Christophersen)

Thorshane, Skallingen, 17. oktober 2023.

Foto: Ole Zoltan Göller.

Regional fordeling af Thorshane

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
2. halvår	3	3	2	0	0	0	0	1*	1	1	0	0	10
Samlet	4	3	2	0	0	0	0	1	2	1	0	0	12

*Genganger

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	
57	NA	42	75	92	75	74	53	175	139	139	3744

En årssum på 57 er lav skønt højere end de 44 i 2022.
Fordelingen på halvår er den sædvanlige med hoved-
parten i andet halvår. Regionalt set blev de fleste fugle
rapporteret fra SJ og NJ med 14 hver.

Første halvår bød på fund af cirka 19 fugle. Årets første
blev set 20/5 ved Bygholm Vejle (NJ) og alle andre fund
i perioden blev set over de følgende tre uger med den
seneste 10/6 1 Bøtø Nor (ST). Eneste fund af mere end
en fugl var 9/6 2 Holløse Bredning (NSJ). Lokaliteter med
fund over flere dage var Klydesøen (KBH), Sneum Digesø
(SV), Margrethe Kog (SJ), Bygholm Vejle og Birkesø, Lille
Vildmose (NJ). Det kan her være svært at afgøre, om der i
alle tilfælde er tale om de samme fugle på lokaliteterne.

De første i andet halvår var 11-12/7 1 Ulvedybet (NJ) og
19/7 1 Lejsø (VSJ). Der var meget få iagttagelser af mere

end en fugl. Største antal blev set ved Ulvedybet, hvor der
i perioden 26/8 til 11/9 blev set op til fire fugle. Eneste
forekomst her foruden af mere end én fugl var 28/7 2
Harbøre Fjord (VJ), 20/8 2 Harbøre Tange (VJ), 20/8 2
Hummelvig, Als (SJ) og 24/8 2 Margrethe Kog (SJ). Årets
sidste var ret sene med 30/9 til 8/10 1 Fanø Sydstrand
(SVJ) og 9/10 1 Trillen, Høruphav (SJ).

DOFbasen rummer en del iagttagelser, som antageligt
drejede sig om den/de samme fugle, der opholdt sig
på samme lokaliteter i flere dage. Gengangere i denne
forbindelse er søgt fjernet i sumskemaet.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Odinsbane

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	0	2	0	0	5	0	0	1	2	2	0	19
2. halvår	7	5	7	1	0	9	2	3	2	0	2	0	38
Samlet	14	5	9	1	0	14	2	3	3	2	4	0	57

Svaleklire *Tringa ochropus* (yngleforekomst)

Svaleklire, Vestmager, 2. august 2023. Foto: John Larsen.

Yngleforekomst i 2023 blev lidt bedre end året før med 29-34 ynglepar. I Grib Skov blev 21-24 ynglepar registreret mod 13-17 par sidste år. Desuden 2-3 par Store Dyrehave (NSJ) og sandsynlige ynglepar ved Ganløse Ore (KBH), Frederiksdal Storskov (KBH), Gammel Grønholtvang (KBH), Tokkekøb Hegn (NSJ). Desuden et mulig ynglepar ved Allerød Sø (NSJ), men her kan en trækfugl ikke udelukkes.

Uden for kerneområdet i Nordsjælland sås desuden ungevarslende fugle både i Kompedal Plantage (ØJ) og Gludsted Plantage (VJ), mens to mulige ynglefugle på Bornholm (Bastemosen og Skørrebrosø) kun blev meldt en enkelt gang medio april, hvorfor trækfugle næppe kan udelukkes.

(Jørgen Staarup Christensen/Per Ekberg)

Damklire *Tringa stagnatilis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	2001	1994	
2023	0	< 1	1	3	6	6	5	11	11	10	180

Kommentar: Første fund er fra 1970.

Efter at der i 2022 blev set hele syv Damklirer, så bød året kun på en enkelt, 11/6 1 Hovvig (VSJ). Arten er set hvert år i de seneste ti år, men kun i 2017 med tilsvarende lavt antal.

(Hans Christophersen)

Tinksmed *Tringa glareola* (yngleforekomst)

Miljøstyrelsen har i 2023 optalt ynglende Tinksmed i alle fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. I alt blev 242 par optalt mod 222 par i 2021, hvor største ynglebestande blev talt i Hanstedreservatet (NJ) 89 par, klitheder mellem Stenbjerg og Lodbjerg (NJ) 75 par, Vangså Hede (NJ) 36 par, Ålvand Klithede og Førbø Sø (NJ) 32 par og Kallesmærsk Hede og Grærup Langsø (SVJ) 10 par.

Fra DOFbasen var der ud over spredte iagttagelser fra ovenstående lokaliteter, følgende iagttagelser: Istrup Plantage (NJ) 2/5 en fugl og 9/6 to med afledningsadfærd samt 2/7 1 territoriehævdende på ny lokalitet Gris-højgårds Krat (NJ) foruden Holm Sø (SVJ) 2 par og 18/6 1 territoriehævdende Husby Klitplantage (VJ).

(Egon Østergaard)

Tinksmed, Årdsdalevang Bornholm, 21. maj 2023. Foto: Sune Riis Sørensen.

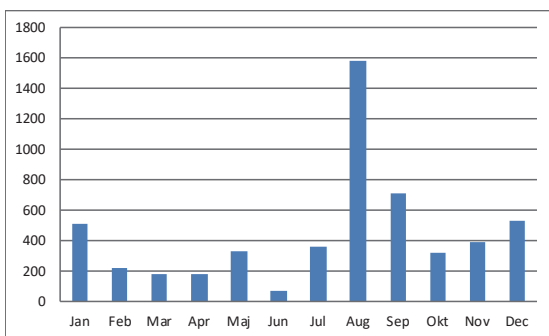
Stenvender *Arenaria interpres*

Som i de seneste år er der ingen registrerede ynglefugle i DOFbasen. Nordjyllands fugle 2022 regnede dog fortsat med en lille ynglebestand på Læsø (NJ).

Årstotalen renset for oplagte gengangere var på 3642 fugle, hvilket var et markant fald fra 6407 i 2021. Overvintrende fugle blev truffet langs vestkysten, især ved Rømø (SJ) og Fanø (SVJ) mod nord til Hanstholm (NJ) og Hirtshals (NJ), samt i indre farvande især omkring Frederikshavn (NJ), Hassensør, Djursland (ØJ), Horsens Fjord (SØJ) og Hou, Langeland (F); flest 4/1 og 29/1 55 Fanø Vesterstrand (SVJ) og 25/1 50 Apholmen, Frederikshavn (NJ). Kun få i Østdanmark, alle i KBH med to januarfund (Ølseamngle Revle, Aflandshage) og et februar-fund på Saltholm.

Gennemtræk i april-maj bød kun få større forekomster; flest 28/4 118 Esbjerg Havn, nord (SVJ) og 20/5 88 Rømødæmningen (SJ) og kun få observationer efter 1./6.

Første større ankomst i efteråret til normal tid fra medio juli og som sædvanlig blev det største træk talt ved Blåvands Huk (SVJ) samlet 630 S, heraf 85 % medio juli – medio august, hvor største dag var 25/7 230 S.

Månedsfordeling af Stenvender.

Største rasteforekomster var 14/9 82 Esbjerg Havn (VJ), 24/9 70 Havneby, Rømø (SJ), 30/9 72 Mandø Låningsvej (SVJ) og vinterfuglene indfandt sig på overvintringspladser i løbet af november, flest 13/11 70 Hassensør og 26/11 67 Fanø Vesterstrand.

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af Stenvender 2021 og 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2023	1563	288	1820	538	99	416	243	99	104	84	106	24	5384
2022	881	136	1118	387	71	456	310	83	60	29	80	31	3642
2021	1903	380	1884	495	106	732	342	230	76	71	155	33	6407

Største obs. i hver region, første halvår

NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B
52	16	131	35	27	49	20	15	19	6	5	1
Rugholm Stene	Gjeller sø og Odde	Esbjerg havn	Gåsehage	Borre, Horsens fjord	Havneby Kog, Rømø	Æbelø	Musholm	Saltholm	Nivå Bugt og Kikkhavn	Hyllekrog	Salt-hammer (og andre)
6/4	29/3	4/5	5/4	28/3	8/4	21/3 og 14/4	4/5	20/4	17-19/7	21/5	30/4

Største obs. i hver region, andet halvår

NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B
182	73	134	90	24	97	58	17	19	41	23	7
Rugholm Stene	Tipperne	Blåvands Huk	Gåsehage	Borre, Horsens fjord	Havneby, Rømø	Hou Nordstrand	Skansen, Reersø	Klydesø	Kikkhavn	Hyllekrog	Broodde og Dueodde
3/12	24/8	16/8	13/11	14/12	27/9	3/12	11/11	25/8	27/7	21/8	8/8

Brushane *Calidris pugnax*

I 2023 var der følgende optællinger af ynglehunner af Brushane: Østlige Vejler (NJ) 2-3 og Tipperne (VJ) 19. Miljøstyrelsen optæller ynglehunner af Brushane på udvalgte lokaliteter i lige årstal og således ikke i 2023. Der mangler derfor tal fra en række væsentlige potentielle ynglelokaliteter for arten, fx Værnengene (VJ), Tøndermarsken (SJ), Agger Tange (NJ) og Nyord (ST). I den seneste af Miljøstyrelsens optællinger fra 2022 var resultatet i alt 28 ynglehunner.

Man kan opleve, at Brushaner danser på lokaliteter, hvor de raster undervejs på forårstrækket, uden at dette nødvendigvis betyder, at arten yngler på lokaliteten, bl.a. 15/5 62 Margrethe Kog (SJ).

I årets første halvår var der følgende vinterfund: 2/1 1 Ballum Sluse (SJ), 19/1 1 Knopper Enge (VJ), 21/2 1 Vesløs Vejle (NJ) og 23+28/2 1 Værnengene (VJ). De største observationer af Brushane fra første halvår var 5/4 540 Margrethe Kog (SJ) og 7/5 500 Højer Kog (SJ), mens der i andet halvår var en række store observationer fra Ulvedybet (NJ), der kulminerede med 28/8 890. Desuden sås 5/9 340 Krogshede (VJ). De sidste observationer af Brushane i 2023 var 26/11 2 Arup Vejle (NJ) og 15/12 1 Værnengene (VJ).

(Henrik Hald Nørgaard)

Brushane, Værnengene, 28. april 2023. Foto: Erik Biering.

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2019	
456	NA	28	61	45	-	-	-	-	-	-	

Kommentar: Opgørelsesmetode for Kærløber er under revision fra 2005 til 2021.

En høj årssum som ene og alene skyldes den hidtil største observation i landet, idet denne observation gælder godt 60 % af årssummen! Forekomsten i øvrigt var i begge halvår lav.

Den første blev set tidligt, 8/5 1 Forlandet ud for Saltvandssøen (SJ), hvor der 14/5 også blev set ni fugle. 18/5 blev der så talt imponerende 285 Kærløbere på Højer Vade (SJ). Det er som nævnt den hidtil klart største danske forekomst.

Den tidligere største forekomst i 'nyere tid' er også fra Højer Vade med 21/5 2019 60, mens der i 1940-50'erne er observationer fra Vestamager af op til 150 fugle i maj og 50-70 i juli (Christensen et al. 2022). Bemærkelsesværdigt er det, at der kun er en yderligere iagttagelse af mere end 15 Kærløbere fra området i 2023 med 20/5 21. De 285 fugle er så meget mere usædvanligt, da antallet svarer til, hvad der nok maksimalt kan ses i hele den tyske del af Vadehavet i maj-måned. Antallet her har endda været faldende de senere år (pers. medd. Klaus Günther,

Schutzstation Wattenmeer), og arten er i 2020 blev rød-listet (iucnredlist.org).

Fra andre områder var de største forekomster som vanligt fra Klydesøområdet på Amager (KBH). Herfra blev der i perioden 21/5 til 26/5 set mellem 19 til 31 Kærløbere dagligt. Fra andre områder var forekomsten yderst fåtallig med flest fugle 22-24/5 5 Gerå (NJ).

De seneste forekomster i foråret var 8/6 1 Ulvedybet (NJ) og 9-13/6 1 Margrethe Kog (SJ), mens 25/6 1 Klydesøområdet nok var første trækfugl på vej sydover.

I andet halvår var forekomsten som vanligt mere spredt og ret fåtallig. De største forekomster var alle på kun fire fugle med 9/7 Avnø (ST), 26/7 Kikhavn (NSJ), 31/7 Ballum (SJ), 26-28/8 Korevlerne (VSJ) og 30/8 Saltvandssøen (SJ). Året sluttede med flere september-fugle end vanligt. De seneste var 3-6/9 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH), 9-10/9 2 Klydesøområdet og 7-12/9 1 Bøjden Nord (F).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Kærløber

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	28	4	3	1	2	291	3	2	31	0	5	0	370
2. halvår	11	3	2	4	0	13	8	17	7	8	11	2	86
Samlet	39	7	5	5	2	304	11	19	38	8	16	2	456

Kærløber og Alm. Ryle, Grenen, 16. juli 2023. Foto: Knud Pedersen.

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	
7642	NA	(3700)	(2278)	(5729)	(6274)	6522	7350	13.520	10.952	9741	191.722

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976-77, 1988, 1993-94, 1999-2003 og 2005-06.

Det blev igen et år på niveau med foregående, med en årstotal på 7642. Året indledtes tidligt 26/4 1 ad. Saltvandssøen (SJ) – aprilfund er ikke årlige, herefter gik der lige knap fjorten dage, inden de næste indfandt sig 8/5 10 Højer Vade (SJ). Den største forårsforekomst blev 14/5 75 Forlandet ud for Saltvandssøen, Margrethe Kog (SJ). Der sås Krumnæbbet Ryle dagligt indtil medio juni (18/6), og igen dagligt fra 23/6 ved Klydesøen, Amager (KBH), og det er således svært at afgøre hvad der var sene fugle på forårstræk og/eller tidlige fugle på efterårstræk.

Andet halvårs egentlige træk blev første gang observeret 2/7 1 SV Grenen, Skagen (NJ). Største registrerede trækdag blev 15/7 59 Blåvandshuk (SVJ). Den største observation af rastende fugle blev 26/7 165 Saltvandssøen (SJ). Året blev afsluttet med en sen ungfugl 19/10 1 K Sønder Bork (VJ).

(Tommy Kaae)

Krumnæbbet Ryle, Køge Bugt Stauningsø, 26. juli 2023.

Foto: Mathias Glavind.

Regional fordeling af Krumnæbbet Ryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	843	177	394	232	37	2190	532	781	1311	257	704	184	7642

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	
2326	NA	(345)	(655)	(874)	(2572)	2837	3027	4134	3896	3421	63.668

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1977, 1988-89, 1990, 1999-2002 og 2005-07.

En årstotal på 2326 var under gennemsnittet, og noget kunne måske skyldes vejret med lidt nedbør og meget sol måske gjorde, at der var en større andel, der trak igennem uden at raste? De første ankom til normal tid med 30/4 1 Gravlev Sø (NJ). Forårstrækkets største observation blev 12/5 45 Gravlev Sø og 15/5 45 Ulvedybet (NJ). Første halvårs sidste blev 30/6 6 Udkæret (B), som nok var fugle på tidligt returtræk.

De første trækkende fugle i andet halvår blev set 8/7 2 S Blåvands Huk (SVJ). Største antal sås 17/7 16 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH). Ungfugletrækket indledtes 14/8 2 Værnengene (VJ) og flest 2/9 9 Fanø Strand, syd (SVJ). Årets sidste blev 15/9 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH) og 15/9 2 Tystrup Sø, sydlige del (ST).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Temmincksryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	589	124	38	258	27	120	97	146	603	162	134	28	2326

Temmincksryle, Nexø Fyldområde Bornholm, 19. aug 2023. Foto: Sune Riis Sørensen.

Almindelig Ryle *Calidris alpina schinzii*

Ynglebestanden af underarten *Calidris alpina schinzii* – kaldet "Engryle" – bliver optalt af Miljøstyrelsen på alle kendte lokaliteter i lige årstal og således ikke i 2023. Af de faste lokaliteter var det dog kun fra Læsø (NJ), Agger Tange (NJ) og Værnengene (VJ), at der manglede tal fra 2023. På de optalte lokaliteter/områder blev der på Bygholm Vejle (NJ) registreret 41 par (39 i 2022), Tipperne (VJ) 8 par (10 i 2022), mens der i Vadehavsregionen for første gang ikke blev fundet ynglende Engryle. Her var der tre par i 2022 og fem par i 2020.

I 2022 var der med 72-73 par tale om en meget markant nedgang siden den forrige total-optælling i 2020, hvor 102-103 par blev optalt. Vi må vente til 2024 med at konstatere om tilbagegangen er stoppet, men umiddelbart er der ikke noget, der tyder på det, selvom bestanden på Bygholm Vejle ikke gik yderligere tilbage.

I Sverige er Engrylen også 'i frit fald' med nu blot cirka 50 par fordelt mellem det sydlige Skåne og Øland. Her har man i 2023 iværksat 'Projekt Sydlig Kärnsnäppa', hvor formålet er at forsøge at forhindre, at underarten forsvinder fra landet. Engrylen vurderes at være udsat for høj prædation og mister måske op mod 70-90% af kuldene. Derfor indsamles æg som udruges kunstigt, hvorefter ungerne forbliver i fangenskab, til de kan flyve. Parret lægger derefter ofte endnu et kuld æg (Vår Fågelvärd 2/2024).

(Hans Christophersen)

Almindelig Ryle, Blåvandshuk, 28. juli 2023.

Foto: Bjørn Nordestgaard Frikke.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

Første halvår: Et par større vinterflokke skal nævnes nemlig 12/3 96 Grenå Havn (ØJ) og 4/2 124 Øresund (mellem Nordhavn og Dragør) (KBH). I maj sås endnu pæne antal, flest 18/5 55 Hirsholmene (NJ) og 19 Århus Østhavn (ØJ) og forårets sidste var ret sene fugle 30/5 4 Møllegrund, Endelave (SØJ) og 31/5 2 Aarhus Østhavn.

Andet halvår: Den første fugl blev set 7/8 1 N Nørre

Lyngvig (VJ) til normal tid. Største trækdag blev 7/10 21 V Roshage (NJ) og 15 V Børstrup Hage (NSJ). Største flok af rastende fugle blev set 26/12 108 Agger Tange (NJ), som blev eneste observation på mere end 100 fugle i andet halvår.

(Tommy Kaae)

Sortgrå Ryle, Halskov Odde, 27. januar 2023. Foto: Finn Carlsen.

Dværgryle *Calidris minuta*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	1991	
4768	NA	(9287)	(3302)	(15.000)	(2332)	3684	4208	42.832	30.000	16.000	210.582

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976, 1988, 1994-96, 1999-2002 og 2005-07.

Årstotalen på 4768 lå tæt seneste tiårs gennemsnit på 4325 og dermed et "normalt år". Første observation blev 3/5 2 Rømhøddammen (SJ) og forårets største antal taltes 14/5 55 Forlandet ud for Saltvandssøen, Margrethe Kog (SJ). Første halvårs sidste blev 28/6 1 Lakolk Klitsøer, Rømhø (SJ), som sandsynligvis var efterårsankomst.

Primo juli ankom enkeltindivider i flere landsdele bl.a. 4/7 1 Kongelundsstranden (KBH), 6/7 Bygholm Vejle (NJ)

og 8/7 Salthammer (B) og den første trækobservation blev 9/7 3 S Blåvandshuk (SVJ). De første ungfugle blev set 31/7 3 1K Ballum Forland (SJ) og ungfugletrækket kulminerede primo-medio september, hvor 17/9 81 1K Fanø Strand, syd (SVJ) blev efterårets største forekomst. Der blev lukket og slukket 24/10 2 Bøtø Nor ved Nørresø (ST).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af Dværgryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1020	596	1226	72	24	592	209	172	545	39	217	56	4768

Stribet Ryle *Calidris melanotos*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2013	
9	3	<1	<1	2	6	7	7	14	12	11	194

Et flot år med ni observationer af lige så mange fugle. Alle nævnes: 29/4 - 4/5 1 Værnengene (VJ), 2/5 - 4/5 1 Følle Bund (ØJ), 12/5 1 Bygholm Vejle (NJ), 22/5 1 Margrethe Kog (SJ), 24/6 - 28/6 1 Køge Nordstrand (KBH), 17/7 1 Mandø (SVJ), 17/7 1 Klydesøområdet (KBH), 28/8 1 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH) og endelig 3-6/9 1 Fanø Nordstrand (SVJ). Et rimeligt godt år for denne fine ryle.

(Tommy Kaae)

Stribet Ryle, Værnengene, 30. april 2023.

Foto: Bo L. Christiansen.

Regional fordeling af Stribet Ryle

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	1	2	1	0	1	0	0	3	0	0	0	9

Dværgterne *Stemula albifrons*

Det er uhyre vanskeligt at holde præcis styr på den danske ynglebestand af Dværgterne, fordi arten typisk yngler i forholdsvis små kolonier og flytter meget rundt. Der er derfor ofte store udsving fra år til år i de lokale og regionale yngleforekomster. Sammenholdt med det meget store antal potentielle ynglelokaliteter i Danmark betyder dette, at en betydelig del af ynglebestanden let kan unddrage sig registrering, medmindre der gøres en målrettet, landsdækkende indsats. Under det danske monitoringsprogram NOVANA er man for bl.a. terner ophørt med regelmæssigt at forsøge at gennemføre landsdækkende optællinger. I stedet gennemføres i ulige år alene optællinger i de Fuglebeskyttelsesområder, hvor den pågældende art står i udpegningsgrundlaget. I 2023 sørgede Miljøstyrelsen således for, at det i de relevante Fuglebeskyttelsesområder blev undersøgt, om der var yngleforsøg af Dværgterne. Desuden foreligger der omfattende data fra Aarhus Universitets "Projekt Dværgterne i Danmark", de årlige ynglefugleoptællinger i Vadehavet samt observationer indtastet i DOFbasen.

I 2023 blev der registreret i alt 549-570 ynglepar i Danmark. Det er det næsthøjeste antal dokumenterede ynglepar i Danmark efter det rekordhøje resultat i forbindelse med den seneste landsdækkende optælling i 2021 (622-686 par) og pænt over gennemsnittet i de seneste 10 år (mellem 375-486 par i 2014 og 622-686 par i 2021). Fra 2023 mangler der dog data fra en række traditionelt betydningsfulde lokaliteter, især langs den jyske vestkyst (VJ). Det er således vores vurdering, at bestanden på landsplan – trods regionale år-til-år udsving er på mindst 600 ynglepar og stabil eller sandsynligvis endda i svag fremgang.

Vadehavet var fortsat artens vigtigste yngleområde. Efter et skuffende resultat i 2022 (157 par) lå de i alt 191 registrerede ynglepar i Vadehavet nu igen på højde med de forudgående

års ynglebestand (199 par i 2021 og ca. 216 par i 2020), hvilket vurderes at skyldes, at en usædvanligt stor koloni på 250 par i 2022 på Japsand i den tyske del af Vadehavet kun ca. 50 km syd for Rømø i 2023 var reduceret meget betydeligt. Ringmærkningen viser fortsat, at ungespredning fra især tyske, hollandske og britiske kolonier er med til at holde bestanden i den danske del af Vadehavet oppe. I visse år kan udvekslingen af fugle med kolonier i vores nabolande dog også gå den anden vej.

I alt 52 par ynglede med god succes i de store højvands- og rævesikre indhegninger med strømførende flethegn, som årligt etableres ved Lakolk NV-strand, Rømø (SJ), Grønningen, Fanø (SVJ) og Blåvands Huk (SVJ). Til sammenligning blev så godt som alle reder på Rømø, der var anlagt uden for den rævesikre indhegning, også i 2023 præderet af ræv. På de nyetablerede fugleøer i Lejsø ved Lejodden (VSJ) ynglede 24 par med god succes indtil klækning, hvorefter så godt som alle små unger forsvandt på grund af prædation fra Tårnfalk. Stormhøjvandet primo juli hærgede mange af de udsatte koloniområder i Vadehavet. På Langejord syd for Fanø (SVJ) nåede kun ca. 35 netop flyvefærdige ungfugle at bringe sig i sikkerhed på selve Fanø, mens knap 100 mindre unger og adskillige reder med æg fra de 77 ynglepar blev skyllet i havet. Disse eksempler dokumenterede endnu en gang vigtigheden af at beskytte en sårbar ynglefugl som Dværgternerne mod de alvorlige trusler (højvande, prædation og menneskelige forstyrrelser m.m.). Som alt for ofte resulterer i mislykkede yngleforsøg.

Saltholm (KBH) blev årets helt store højdespringer med i alt 96 registrerede ynglepar fordelt på seks kolonier. Også Vadehavet tegnede sig som sædvanligt for en række store kolonier: Langejord, Fanø (SVJ) 77 par, Koresand (SVJ) 28 par, Blåvands Huk (SVJ) 23 par, Peter Meyers Sand, Fanø (SVJ) 12

par, Lakolk NV-strand, Rømø (SJ) 29 par og Juvre Sand, Rømø (SJ) 11 par. Øvrige lokaliteter med 10 ynglepar eller derover var Rødsand (ST) 42 par, Als Odde (NJ) 26 par, Rågø Kalv og Sand (ST) 25 par, Lejoddén (VSJ) 24 par, Stokken, Læsø (NJ) 16 par, Krik Sandø, Agger Tange (NJ) 15 par, Suderø (ST) 14-18 par, Glænø Stenrev (VSJ) 14 par, Degneholm (ST) 12 par, Nr. Vorupør Strand (NJ) 10-15 par, og Klydesø, Vestamager (KBH) 10 par. Sækkesand, Møn (ST) var til gengæld årets store skuffelse, idet der blot blev registreret et enkelt par (markant tilbagegang fra 95-126 par i 2021). Dværgterne har aldrig ynglet på Bornholm, og arten blev heller ikke i 2023 registreret ynglende i SØJ og NSJ.

Danmarks nu eneste permanente indlandslokalitet for arten, Tystrup Sø (ST), husede i 2023 kun to par, som for første gang i flere år ikke havde ynglesucces.

Dværgternebestanden i Danmark og i vores nabolande som bl.a. Sverige, Tyskland, Holland og Storbritannien blev heller ikke i 2023 påvirket af den højpatogene fugleinfluenza H5N1, som atter hærgede blandt en række kystfuglearter. Årsagen hertil vurderes især at være, at Dværgternen normalt yngler i løse kolonier med væsentligt større afstand mellem de enkelte reder, end det f.eks. ses ved Splitterne, Fjordterne og Hættemåge.

Yderdatoerne for observationer i DOFbasen var 13/4 1 trækkende Amager Sydvestpynt (KBH) til 26/9 1 ad. rastende Saltvandssøen (SJ), hvilket begge ligger inden for normalen.

(Ulf M. Berthelsen / Thomas Bregnballe)

Dværgterne, Bøjden, 31. maj 2023. Foto: Erik Thomsen.

Regional fordeling af registrerede ynglepar af Dværgterne

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
78-84	6-7	140	11	0	51	11-17	47-49	106	0	99-104	0	549-570	376-423

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1970	1983	1984	
7	NA	(113)	44	35	7	10	5	ca. 400	76	60	1411
0	+ 500	NA	(9-11)	(11)	2	1	0	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotal fra 1971-77. Den danske ynglebestand angives i 1970 til 200 par.

Året blev det bedste siden 2018 og bød på fem observationer af i bedste fald syv fugle, hvilket er næsten en fordobling i forhold til sidste år. Alle observationer nævnes: 22/5 1 3K+ og 6/6 2 ad. Margrethe Kog Syd (syd for

Vidåen) (SVJ), 25/7 2 ad. fugle Indvindingen (SVJ) og 26/7 2 ad. Værnengene (VJ).

(Knud-Erik Andersen)

Rovterne *Hydroprogne caspia*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2023	2019	
605	NA	55	79	75	68	240	(406)	617	605	592	6195

Kommentar: Der mangler årstotal fra 2021.

Årets første fugle blev set 6/4 ved Ølseagle Revle (KBH) og Søvang, Amager (KBH). Arten ses sjældent i større ansamlinger uden for kolonierne i foråret; største tal af rastende fugle var 11-12/4 5 Ølseagle Revle og 6/5 5 Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH). Ved kolonien på Saltholm (KBH) blev der 2/6 talt hele 116 fugle.

Efter yngletiden ses rastende fugle på en lang række lokaliteter spredt over det meste af landet. Lokalitetsmaksima på de bedste lokaliteter i sensommeren lå på et lavere niveau end de sidste par år: 7/9 29 Tryggelev Nor (F), 12/8 27 Gyrstinge Sø (VSJ), 19/7 17 Ølseagle Revle, 15/8 15 Høje Sande (VJ), 15/8 12 Maribo Sønder sø øst

(ST) og 13-18/8 10 Bygholm Vejle (NJ). I oktober sås i alt seks fugle med 14/10 1 Skjern Enge (VJ) som årets sidste.

Ynglebestanden på Saltholm og ved Møn blev optalt af Miljøstyrelsen i forbindelse med NOVANA-programmet, og den samlede bestand nåede for første gang op på tre cifre med i alt 115 par: 82 på Saltholm, 30 på Små Ægholme ved Møn (ST) samt tre enlige ynglepar i Det Sydfynske Øhav (F). Kolonien på Saltholm blev tilsyneladende ramt af fugleinfluenza på et tidspunkt i løbet af ynglesæsonen, idet der 26/8 blev fundet fire døde adulte fugle på stedet.

(Jacob Sterup)

Regional fordeling af Rovterne 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	34	27	11	14	11	14	60*	*65	*220	30*	100*	19	605

* = skønnet antal

Rovterne, Ishøj, 17. juli 2023. Foto: John Larsen.

Sortterne *Chlidonias niger*

Når der er sorteret for gengangere på enkeltdage, er der 701 observationer af 4823 individer. I 2022 sås der 3914 individer.

Årets første Sortterne sås 17/4 1 Bygholm Vejle (NJ), sidste observation var 25/9 2 1K Lund Fjord (NJ).

Forårstrækket blev primært registreret i Østersøregionen med Hyllekrog (ST) som den vigtigste lokalitet, med 24/4 – 6/6 255, flest 23/5 62 og 3/6 38. Også 7-23/5 52, flest 8/5 39 Dovns Klint (F) bør også nævnes. Når man ser bort fra ynglelokaliteterne, var der kun en større observation med 7/5 25 Bøtø Nor (ST).

Efterårstrækket indledtes vanen tro i juli og kulminerede primo august. Gennemtrækket skete primært i Østersøregionen med 11/7 – 19/9 484, flest 5/8 98 og 6/8 247 Gedser Odde (ST), 14/7 – 13/8 127, flest 12/8 79 og 13/8 39 Hyllekrog, 22/7 – 16/8 87, flest 11/8 35 Keldsnor (F). Desuden 8/8 74 Bro Odde (B) og 12/8 29 Feddet (ST),

samt 8/7 – 1/9 16 Blåvands Huk (SVJ). Bemærk at der var ingen sammenfald mellem de store dage ved Gedser Odde og Hyllekrog.

Fra ynglelokaliteterne var der følgende oplysninger (Sortterne projekt Vestjylland og Nationalpark Vadehavet):

Vejlerne (NJ): Der meldtes om 17-18 ynglepar i Kogleaks, som fik 11 unger på vingerne. Bestanden i 2022 var på samme niveau med 17-19 par.

Vest Stadil Fjord (VJ): Ingen tegn på at arten har forsøgt at yngle. Der sås dog Sortterner på lokaliteten i perioden 7/5 – 25/8, flest 2/6 3.

Husby Sø (VJ): I et forsøg på at hjælpe Sortternerne til en større ynglesucces, har man udlagt yngleflåder. Samlet 3-5 ynglepar, hvor 2-3 par menes at have brugt flåderne. 17/6 sås 10 individer og 8/7 sås adulte fugle fodre unger. Ynglesuccesen kendes ikke, men 1 1K (8/7) blev set ved kolonien.

Hasberg Sø (SJ): I 2022 udeblev Sorternen helt, i 2023 vendte den så tilbage med 22 ynglepar, og de fik 40 flyvefærdige unger på vingerne. 17/5 sås cirka 40 individer. 31/5 var 19 reder besat, dette voksede til 22 reder 8/6. Da vegetationen hurtigt vokser op og umuliggør overvågning, bliver kolonien overvåget med droner.

Terkelshøl (SJ): Kolonien blev besat ret sent, først efter 20/5. 2/6 var mindst 20 reder i brug og 8/6 var der rugning i 42 reder, som også blev årets resultat. Der registreredes 35 udflyjende unger, men regn og stormfuldt vejr 5/7 har formentlig reduceret antallet af unger væsentligt.

For Hasberg Sø og Terkelshøl gælder at året resultat er på samme niveau som 2022, hvor der var 60 par med mindst 74 udflyjende unger.

(René Christensen)

Sortterne med gedde, Kogleakssøen Vejlerne, 29. juni 2023.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Regional fordeling af Sortterne

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1003	141	55	31	29	1846	214	100	79	64	1157	104	4823

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1997	
15	3	2	2	196	68	407	83	3776	1926	286	7081

Året bød kun på 12 observationer af minimum 15 individer, hvilket var lavt. Alle fund nævnes. Årets første var 6-8/5 1 ad. Gl. Hviding Engsø/Klægggrav/Forland (SVJ) og 9/5 1 ad. Torup Made (SØJ), 15/5 minimum 5 ad. Rødsand, Gedser (ST) og 17/5 i modsatte ende af landet 1 ad. Mellemområdet, Lille Vildmose (NJ), 23-24/5 1 ad. Margrethe Kog (syd for Vidåen) (SVJ), 25/5 1 ad. Brahetrolleborg (F) og endelig

10/6 1 ad. og 1 2K fugl Utterslev Mose (KBH). Efteråret bød kun på to observationer med 16/8 1K SV Blanke Fed og Aulby Mølleå (F) og en lidt sen observation 16/9 2 ad. Bøto Nor ved Nørresø (ST).

(Knud-Erik Andersen)

Regional fordeling af Hvidvinget Terne

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	0	2	0	1	0	2	0	2	0	7	0	15

Splitterne *Thalasseus sandvicensis* (yngleforekomst)

I 2023 blev den danske ynglebestand af Splitterne opgjort til 3056 par, dvs. 1691 færre par end året før. Tallet for 2023 er dermed det laveste antal par, der er registreret i Danmark siden 1991-92. En del af forklaringen på tilbagegangen er givetvis, at ganske mange (>400) af de Splitterne, der forsøgte at yngle i 2022, døde som følge af fugleinfluenza. Splitterne indgik i NOVANA-overvågningen i 2023, og derfor sørgede Miljøstyrelsen for dækning af de fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. Vi vurderer, at dækningen af øvrige potentielle

ynglesteder var god. Arten blev konstateret som sikker ynglefugl på syv forskellige lokaliteter, som alle tidligere har haft arten ynglende. I forhold til året før var den væsentligste forandring i 2023, at den nye store koloni på Krik Sandø (NJ) ved Agger Tange gik tilbage fra ca. 2400 par i 2022 til 1134 par i 2023 (opgjort ud fra en dronefotografering 20/6). I denne koloni blev en del af ungerne ramt af fugleinfluenza, men trods dette blev det vurderet, at >300 unger kom på vingerne. På Fjandø (VJ) etablerede Splitterne sig først midt i maj, og sæsonens maksimum

var 269 par (dronefotografering 14/6). Sæsonens højeste antal i kolonien på Hirsholm (NJ) var 745 reder med æg (fotos taget fra drone 16/5 mens fuglene af andre årsager var på vingerne). Selvom enkelte unger døde pga. fugleinfluenza, var ynglesuccesen på Hirsholm ganske høj. Kolonien på Hjarnø (SØJ) blev fotograferet fra drone 22/5, og de 465 individer, der var til stede i kolonien, blev ganget med faktoren 0,9 hvilket gav et estimat på 419 par. Ynglesuccesen var i bund, idet næsten alle ungerne døde som følge af fugleinfluenza. På Sprøge (VSJ) kunne der 19/5 tælles 303 reder med æg, hvilket var en betyde-

lig nedgang i forhold til året før, hvor kolonien blev hårdt ramt af fugleinfluenza. Ynglesuccesen var bedre end de forudgående år, og det vurderedes, at omkring 140 unger blev flyvefærdige. Holmesø (KBH) ved Brøndby Strand blev fotograferet fra drone 19/5, og kolonien blev opgjort til 106 par (118 individer ganget med 0,9). I forbindelse med ringmærkningen af unger kunne det konstateres, at Splitterne havde ynglet med høj succes. I det naturgenoprettede vådområde i Saksfjed Inddæmning (ST) blev der for andet år i træk fundet ynglende Splitterne – 24/6 talt ca. 80 rugende fugle.

(Thomas Bregnballe / Stephan S. Lund / Jacob Sterup /
Frits E. Rost / Jens Gregersen / Kjeld T. Pedersen)

Splitternekolonien på Fjandø, 12. maj 2023. På billedet ses også Bramgås og Hættemåge. Foto: Jens Overgaard Christensen.

Dværgmåge *Hydrocoloeus minutus*

Rekordår med > 34.000 fugle som især skyldtes et stort træk i efteråret langs vestkysten med knap 15.000 Dværgmåger. Der var ingen ynglefund i år og/eller fugle med yngleadfærd.

Første halvår: Først på året sås ganske mange Dværgmåger (> 500) overvintrende i landet, primært ved den nordvestjyske kystlinje mellem Skagen (NJ) og Agger Tange (NJ), flest 17/1 83 Roshage (NJ) og 18/1 105 Ørhage (NJ). Desuden blev enkeltindivider og/eller småflokke på 2-4 fugle truffet i stort set alle landsdele.

Forårstrækket passerede fra primo marts til primo juni gennem Østersøen og kulminerede til vanlig tid ultimo april – primo maj. 80 % af alle trækfugle i perioden blev talt ved Hyllekrog (ST), hvor de største dage var 23/4 1215, 23/4 3075, 1/5 1050 og 7/5 1157, alle trækkende øst. Ud-

over Hyllekrog blev større træk/antal også talt ved Dovns Klint (F), max. 1/5 220 og samlet 710 og Nørreballe Nor (F) max. 1/5 265 og samlet 365 her, mens kun forholdsvis få fugle blev noteret ved Gedser Odde (ST) 183 (samlet). Fra medio maj til juni optrådte Dværgmåge (adult og 2K) fåtalligt i vådområder i de fleste landsdele.

Andet halvår: De første små trækbevægelser i efteråret sås fra medio juli, men først i september flere dage med > 50 fugle, primært registreret ved Feddet (ST), Rone Klint (ST), Gedser Odde og Keldsnor/Dovns Klint (F). Fra primo-medio oktober sås større antal 8/10 339 V Dueodde (B), 9/10 607 V Dovns Klint og 19/10 1435 SV Gedser Odde, og trækket kulminerede ultimo oktober – primo november med stort sydtræk ved vestkysten, især registreret ved Blåvands Huk (SVJ) med 30/10 1254, 4/11

2617, 6/11 3272 (ny dagsmax for landet) og 8/11 1078. 8/11 også 1701 Hvide Sande (VJ) og her desværre først talt fra kl. 10.30. Sidste større træk dage i efteråret blev 15/11 194 og 17/11 235 Dovns Klint.

Største lokaliteter i efteråret var Blåvands Huk 10.515, Gedser Odde 2644 og Keldsnor/Dovns Klint 1420. Normalt ses det største træk i efteråret, ligesom om foråret, i Østersøen, men det er andet år i træk, hvor de største antal blev talt ved vestkysten. Det bliver spændende at se, om dette også sker i 2024.

I december kun få fugle tilbage i danske farvande, flest 10/12 12 fouragerende Hvide Sande Havn (VJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Dvärgmåge, Hanstholm, 25. januar 2023.
Foto: Sakari Kauppinen.

Regional fordeling af Dvärgmåge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	479	193	97	21	8	180	1255	80	92	35	9058	24	11522
2. halvår	961	2495	11427	125	133	230	1620	21	334	52	4768	555	22721
Samlet	1440	2688	11524	146	141	410	2875	101	426	87	13826	579	34243

Ride *Rissa tridactyla*

Yngleforekomst: For 2023 har vi ikke en præcis tælling af landets største koloni på Bulbjerg (NJ), men det største antal angivet i DOFbasen var 400 ynglepar 28/6. Ved det besøg blev antallet af unger vurderet til 100-150 med 1-2 store unger pr. rede. I Hanstholm (NJ) var det højeste antal aktive reder på den vestlige ydermole 42 12/6, mens der i havnen på den gamle østmole var fire aktive reder 21/6. Midt i juli var hovedkolonien på sydromolen næsten forladt, og observationerne inden da tyder ikke på god ynglesucces. I Hirtshals (NJ) var der 54 besatte reder 5/6. De var fordelt med 13 besatte reder og 32 adulte på Østmolehovedet, ni besatte reder og 24 adulte på sydvesthjørnet af Flydedokken, og 20 besatte reder og 32 adulte på en lavtsiddende hylde på nordsiden af Flydedokken. Fælles for de tre steder var en stor aktivitet, idet de voksne fugle, der ikke lå på rede, fløj 'mjævende' rundt eller kæmpede om redepladserne. Omkring 8/6 blev et skib sat i Flydedokken, hvilket betød, at kolonien på sydvesthjørnet af dokken blev forladt, og rederne på nordsiden blev oversvømmet. Observationer senere på sommeren bekræftede, at der ingen æg eller unger var i rederne på nordsiden, men adulte fugle holdt dog stadig til ved kolonien, og redebygning blev også konstateret. Senere på foråret etablerede mindst 15 par Rider sig på laksefabrikkens navneskilt. Her var der formentlig delvist tale om omlæg af par, der tidligere på foråret havde forsøgt at yngle på Flydedokken. De 15 reder på skiltet blev talt 28/7, og da var der både kurtiserende og redeliggende fugle (heraf nogle med små unger), men der var også store og tæt på flyvefærdige unger, som blev fodret. Senere på sommeren blev rederne fjernet, og der blev opsat spærringer. Det er uvist, om der ved nedtagningen af reder endnu var unger i nogle af rederne. 1/7 sendte en storm kraftige bølger op ad Østmolehovedet, hvorved alle æg og un-

Ride, Hirtshals Havn, 25. juli 2023. Foto: Sune Riis Sørensen.

ger på nær én unge gik tabt her. Det samlede resultat af Ridernes ynglebestræbelser på Hirtshals Havn blev således en unge.

Træk- og vinterforekomst: Efter et meget sløjt 2022 med 36.173 Rider blev 2023 bedre med 65.593 Rider, men stadig langt op de + 100.000 fugle, som var normen tidligere. Forekomst (januar og februar) først på året var meget beskedne med knap 3000 Rider, talt primært i Nord- og Nordvestjylland (96 % af alle fugle) med 50-100 overvintrende fugle ved Hanstholm og Hirtshals havne. Der var kun få dage med > 300 fugle med 16/1 424 NV, 18/2 400 T og 21/2 360 NV Grenen (NJ). Største dag i indre farvande var beskedne med 30/1 28 V Børstrup Hage (NSJ) og 4/2 32 T Fornæs (ØJ).

Fra marts til juli taltes større antal kun omkring ynglepladser i Nordjylland (Bulbjerg, Hanstholm og Hirtshals havne), dog sås 27/6 372 V Roshage (NJ) og 343 T og R Grenen. I august og september kun få store dage, flest 9/8 1011 S Blåvands Huk (SVJ) og forekomsten kulminerede oktober til december med 80 % af alle fugle med flere større dage i forbindelse hårde vinde fra vest og

nordvest. I efteråret blev 83 % registreret i Nordjylland, 8 % langs vestkysten (VJ/SVJ) og 9 % i Kattegat (ØJ/NSJ/VSJ), mens der samlet kun blev noteret 118 rider (0,2 %) i øvrige landdele.

Største dag i oktober var 15/10 1984 V Roshage, november 24/11 6716 T Skagen (NJ) og i december 22/12 9470 V Roshage (med stormen Pia), hvilket var største

dag siden 22/10 2010 13.642 V Skagen. De største dage i indre farvande blev 15/10 504 V Børstrup Hage og 25/11 1063 T Fornæs

(Thomas Bregnballe / Kurt Prentow / Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Ride

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	5140	37	22	47	0	4	5	5	0	101	3	0	5364
2. halvår	50069	1764	2906	2567	23	16	6	426	9	2379	58	6	60229
Samlet	55209	1801	2928	2614	23	20	11	431	9	2480	61	6	65593

Sabinemåge *Xema sabini*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	2001	
17	45	5	42	76	46	22	12	440	189	145	1994

Med en total på 17 fugle er der tale om et helt pænt år. 13 af fuglene stammer fra Vestkysten fra Hanstholm til grænsen, mens de resterende er fra Nordsjælland. Årets og efterårets første sås 20/9 1 S ved Vejers og Blåvands Huk (begge SVJ) og regnes i sammentællingen for samme fugl. Det gælder også den næste 30/9 1 S, der således også blev set begge steder. Blåvands Huk blev med otte fugle klart vigtigste lokalitet, hvor de øvrige var 14/10 3 S, samt 4/11, 6/11 og 8/11 hvor yderligere tre sås trækkende. Øvrige fra Vestkysten var 5/10 1 V Roshage (NJ), 4/10 1

S Nørre Lyngvig (VJ), 7/11 1 S Hvide Sande (VJ), 14/10 1 S Bjerregård ved Nymindegab (VJ) og 14/10 1 S Ballum (SJ). På Sjælland blev den første set 30/9 1 Ø Smidstrup og Gilleleje (NSJ), fulgt af 12/10 1 SV Gilleleje/Børstrup Hage (NSJ) og 15/10 blev en vestrækkende fugl set ved både Gilleleje, Børstrup Hage, Nødebohuse og Kikhavn (alle NSJ). Årets sidste blev set ved Korshage (VSJ) 8/11. Alle jagttagelser drejede sig om 1K-fugle.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Sabinemåge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	3	8	0	0	1	0	1	0	3	0	0	17

Kaspisk Måge *Larus cachinnans*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2020	
2082	3	0	0	(42)	196	550	1540	2082	1898	1827	13.186

Bestandsudvikling i nærområder

Arten er i fremgang i Danmark som træk- og vintergæst som følge af stor fremgang i nære bestande syd for Danmark.

Arten har siden 1980'erne ekspanderet mod nordvest i Europa og ynglebestanden i Tyskland blev estimeret til 750-1000 par (2019) og 1050-1200 par (2022), primært i Sydøsttyskland (98 %), men også et ynglepar ved Flensborg og enkelte ynglepar ved Østersøkysten. Den polske

bestand blev i 2019 estimeret til 3000-3500 par, mens en census-undersøgelse gennemført i Polen i 2021 viste en bestand på 5554 par fordelt på 44 lokaliteter, hvor den største koloni var på 1924 par. Bestanden blev i 2022 estimeret til 5700-5730 par. Arten er senest indvandret i Holland, og bestand blev i 2022 estimeret til 95-105 par. Fugle her kommer fra Tyskland, Polen og Tjekkiet (Litwiniak et al. 2021, Przymencki et al. 2022, 2024).

Bestande i Polen og Tyskland yngler altovervejende på indlandslokaliteter og er knyttet til menneskabte fødekilder, fx. lossepladser, men fisk er stadig en primær fødekilde. Stigning i antal dambrug og fiskesøer i Centraleuropa har været en væsentlig forudsætning for ekspansion, hvor arten her koloniserede områder, som på daværende tidspunkt ikke var optaget af andre store måger. Disse kolonier huser i dag også Sølvmåger, hvorfor Kaspisk Måge overvejende yngler i blandede kolonier.

Selvom reduktion i menneskeskabte fødekilder i form af åbne lossepladser, spildfisk fra fiskeindustrien og senest minkindustrien i Danmark har betydet væsentlig tilbagegang i ynglebestand af Sølvmåge, er det ikke usandsynligt, at arten i de kommende år vil optræde som ynglefugl. Arten er de senere år også fundet ynglende på hustage i byer i Polen og i Tyskland, ofte solitært, og synes her at være mindre kræsen end Sølvmåge i valg af yngleplads (Przymencki et al. 2022, 2024).

Ringmærkning og genfund af Kaspisk Måge

Af Amanda Johannisson, Ringmærkningsadministrationen, Statens Naturhistoriske Museum

Ringmærkningslokaliteter for mærkede Kaspisk Måge genfundet i Danmark.

Land	# Individer	# Mærkede pull	% Af samlet antal individer	# Genfund
Holland	1	1	0,6	1
Tyskland, Central og Nord	3	1	1,8	8
Tyskland, Øst	35	34	21,2	61
Tjekkiet	5	5	3,0	5
Slovakiet	5	5	3,0	6
Polen	85	74	51,5	229
Ukraine	7	7	4,2	34
Belarus	9	8	5,5	11
Lithauen	9	8	5,5	10
Rusland	5	3	3,0	6
Kroatien	1	0	0,6	1
	165	146	100	372

Fordelingen af aflæsninger af udenlandsk ringmærkede Kaspisk Måge i Danmark i perioden 1991-2023.

Antallet (#) af individer viser unikke forekommende ringnumre for et givent land. Antallet (#) af mærkede pull. viser, hvor mange individer, der blev ringmærket som ikke-flyvefærdige. Antallet (#) af genfund viser alle aflæsninger for et givent land. Data fra Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum, juli 2024.

Ifølge data fra Ringmærkningsadministrationen ved Statens Naturhistoriske Museum er der siden 1991 genfundet mindst 165 Kaspiske Måger i Danmark, som er ringmærket i udlandet. Flere af disse fugle er aflæst adskillige gange i Danmark, hvilket har resulteret i mindst 372 aflæsninger. Eksempelvis er en ukrainsk ringmærket fugl aflæst 23 gange i Bagenkop Havn på Sydlangeland i perioden 2012 til 2019.

Størstedelen af de ringmærkede, udenlandske Kaspisk Måge, som er aflæst i Danmark, er fra Polen (52 %), og 21

Kaspisk Måge 2K (nr 2 fra venstre), Grenen, 2. oktober 2023. Foto: Knud Pedersen.

% er fra det østlige Tyskland. Hele 147 (88 %) af de udenlandske fugle blev ringmærket som pullus på ynglepladser, mens resten blev mærket som flyvefærdige (1K – 5K+).

Fuglene er genfundet i Danmark i alle årets måneder og i alle aldre, dog størstedelen i perioden juli til oktober, og disse domineret af ungfugle (1K). Langt størstedelen (93%) af fuglene blev genfundet levende i Danmark, en enkelt blev fundet afkræftet eller syg, og resten blev fundet døde.

En del af ringmærkningen af Kaspiske Måge involverer også brugen af farveringe. Disse typer ringe er lettere at se og nemmere at aflæse på afstand end de traditionelle metalringe. Brugen af sådanne farveringe har gjort det lettere at overvåge bestanden. Af de i alt 373 genfund af Kaspisk Måge i Danmark er 87 % fundet ved brug af farveringe.

Ringmærkningen og farvemærkningen foregår som oftest i blandede kolonier af Kaspisk Måge og Sølvmåge (L. argentatus), hvor ikke-flyvefærdige individer indfanges og mærkes. Ved ringmærkning af de unge måger kan det i visse tilfælde vise sig meget vanskeligt at bestemme fuglene til den enkelte art. De unge måger bevæger sig rundt i kolonierne i "børnehaver", hvormed forældrefuglene er ukendte. Identifikation af arten, baseret på fotos eller ved genfund af erfarne observatører, er derfor i visse tilfælde vigtige for efterfølgende korrekt artsbestemmelse.

Korrektion til 2020, 2021 og 2022 årstotaler for region Fyn og årstotal.

Vi har modtaget et stort materiale fra Henrik Knudsen, som igennem flere år målrettet har eftersøgt og optalt Kaspisk Måge på Langeland, som ikke er tastet i DOFbasen. Dette giver følgende korrektioner til årstotaler.

2020: Der var invasionsagtigt optræden med samlet 645 fugle på Langeland mod kun 84 fugle oplyst i Årsrapporten for region Fyn samlet. Forekomst omkring Langeland er helt afhængigt af fiskeriaktivitet i lokale havne og kulminerede dette år med stort indflus af juvenile fugle fra medio juli til ultimo august, hvor der blev landet store mængder af skrubber i Spodsbjerg og Bagenkop havne. Ny samlet årstotal for 2020 er nu 1898 fugle, og dermed det største år hidtil.

2021: Fiskestop betød lavere forekomst med samlet 232 fugle, men stadig dog væsentlig flere end 73 fugle blev opgjort for region Fyn i Årsrapporten samme år. Ny samlet årstotal for 2021 er 1154 fugle.

2022: Igen i et år uden særligt fiskeri i havnene på Langeland gav 201 fugle mod 60 fugle opgjort i Årsrapporten. Ny samlet årstotal for 2022 er 1048 fugle.

Forekomst 2023

Samlet 2136 indtastninger af 3876 fugle i DOFbasen, hvor frasortering af formodede gengangere og fugle uden aldersbestemmelse gav en årstotal på 1859 fugle. Hertil kommer fugle noteret på Langeland/Sydbyn oplyst på bloggen "Fugleknudsen", hvormed 2023 blev nyt rekordår for arten med samlet 2082 fugle.

Første halvår: I perioden januar-marts blev ca. 250

To Sorthovedet Måge 1K sammen med Hættemåge 1K (forrest), Roshage, 20. september 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

overvintrende fugle noteret, hvor flertallet var stationære individer. Hovedparten (> 70 %) blev observeret omkring Øresund, Østersøen og Sydvestjylland, mens kun få fugle blev rapporteret fra øvrige landsdele, flest omkring Kattegat (ØJ og NJ) og Nordjylland i øvrigt. Største forekomst var 16/1 15 (14 ad. og 1 4K) Rindby Strand, Fanø (SVJ). Fuglene trak bort i løbet af marts og april, mens immature fugle, overvejende 2K, optrådte fåtalligt i maj og juni.

Andet halvår: Ankomst sås fra ultimo juni og første 1K fugl sås 6/7 Strøby Ladeplads (KBH). Som vanligt blev flest fugle i juli talt ved Fanø (SVJ), men fra primo august også stigning i antal ved Langeland (F) og Bornholm, og de største antal sås 3/8 49 (heraf 36 ad.) Fanø og 3/8 14 (heraf 7 ad.) på Bornholm (flere lokaliteter).

Større ankomst af ungfugle (1K) blev noteret i september med flere store dage både i Øresunds – og Østersø-egne og på Fanø, flest 18/9 33 (overvejende 1K) Rødvig Havn (KBH) og 28/9 45 1K Søren Jessens Sand, Fanø (SVJ). Efterårets forekomst kulminerede i oktober, hvor en målrettet eftersøgning på Bornholm i første uge i oktober gav 261 fugle, flest 3/10 36 Myreby (B) og flertallet på fundet i indlandet på landbrugsområder (pers. medd. Henrik Knudsen). En lignende eftersøgning på Bornholm i oktober 2021 gav 164 fugle. Fra oktober i øvrigt skal især en stor dag 19/10 81 V (ny dagsmax for landet) ved Gedser Odde (ST) bemærkes.

Antallet af fugle faldt markant i november, men endnu dage med tocifret antal i Sydvestjylland, i Øresunds-egne og omkring Gedser, mens der var væsentligt færre fugle på Bornholm og omkring Langeland. I november blev de største antal set 5/11 26 T Gedser Odde og 13/11 14 Rødvig Havn, mens der i december kun var knap 70 fugle på plads. Mens kulminationen i efteråret primært omfattede primært 1K fugle (> 65 %), var ungfugleandel sidst på året under 20 %, og flertallet – knap 50 % - var adulte fugle.

Mere end 90 % af andet halvårs fugle blev observeret omkring Øresund, Østersøen og Sydvestjylland og de største lokaliteter/områder var Fanø 319, Gedser Odde 273, Langeland 193 (flere lokaliteter), Blåvand (SVJ) 101 og Rødvig Havn 90, samt ikke mindst 363 på Bornholm (flere lokaliteter).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Kaspisk Måge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	33	8	72	19	2	2	34	4	68	5	21	23	291
2. halvår	74	6	427	17	9	14	207	7	278	15	374	363	1791
Samlet	107	14	499	36	11	16	241	11	346	20	395	386	2082

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis*

Samlet 21 fund af 22 fugle med 9 adult/4K+, 3 3K/imm. og 10 1K fugle og med følgende regionsfordeling: NJ 3, VJ 2, SVJ 7, F 2, KBH 1, NSJ 1, ST 3, KBH 1 og B 2. Flest fugle registreret juli-september med 15 fund. Alle fund er behandlet af DKU.

Første halvår var der kun tre fund af fire fugle, 2-14/2 1-2 ad. Blåvands Huk (SVJ) og to fund fra skib i Nordsøen med 15/2 1 ad. Energiøen, Nordsøen (VJ) og 30/3 1 imm. Havet ud for Thyborøn (VJ).

I andet halvår var der 17 fund med 22/7 1 3K Blåvands Huk (ringmærket og aflæst som 2K på Fanø (SVJ) i 2022), 25/7 1 1K Blåvands Huk (ringmærket som unge i Schweiz), 26-30/7 1 ad. Hanstholm Havn (NJ), 3/8 1 ad. Blanke Fed,

Nordfyn (F), 3/8 1 1K Nexø Havn (B), 3/8 1 4K+ Hirtshals (NJ), 10/8 1 3K (ringmærket i Kroatien) Søren Jessens Sand, Fanø (SVJ), 20-24/8 1 1K og 23/8 1 4K+ Næstved (ST), 14/9 og 27/9 1 1K Spodsbjerg Havn (F), 19/9 og 23/9 1 1K Gilleleje Havn (NSJ), fuglen også set i Halmstad, Sverige, 22/9 1 1K Gedser Odde (ST), 26/9 – 12/10 1 ad. Hanstholm Havn (NJ), 30/9 1 1K Mandø (SVJ) 1/10 1 1K Sædergårds Mose (B), 6/10 1 ad. Hirtshals Østerstrand (NJ), 26-27/10 1 1K Rødvig Havn (KBH) og 5/11 1 1K Søren Jessens Sand, Fanø.

(Jørgen Staarup Christensen)

Sorthovedet Måge *Ichthyæetus melanocephalus*

Årtotal	Hyppighed							Tre største år			Arttotal
	Gns. årlig forekomst per 10-års periode							2022	2020	2023	
2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2020	2023	
305	14	5	10	31	75	177	309	329	313	305	4305
24-28	0	< 1	0	0	8	22	35	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Første ynglefund er fra 1970.

Det samlede antal Sorthovedet Måge i Danmark i 2023 er opgjort til 305 individer. Dette er lidt færre end de sidste par år, hvilket blandt andet kan tilskrives et fald i ynglebestanden.

Arten optræder i stigende omfang i vintermånederne. I januar og februar sås samlet minimum 16 fugle, heraf mindst 8 Hanstholm Havn (NJ), 3 Aarhus (ØJ), 1 2K Ringkøbing (VJ), 1 ad Grenå (ØJ), 1 3K Hirtshals Havn (NJ), 1 ad Spodsbjerg, Langeland (F) og 1 Nakskov Fjord (ST).

Forårets første sås 10/3 med 1 Haderslev Dam (SJ) og 1 Skt. Jørgens Sø (KBH). Samtidig med at fuglene begyndte at indfinde sig på ynglelokaliteterne, blev mindst 3 fugle hængende i Hanstholm Havn frem til midten af april. Største tal fra kolonierne var 21/4 21, 4/5 24 og 12/5 23 Sneum Digesø (SVJ), 24/4 8 og 1/5 8 Sprogø samt 4/5 7 Haderslev Dam (SJ). Uden for ynglepladserne sås ingen større koncentrationer i foråret.

I Hanstholm-området dukkede de første fugle op til sædvanlig tid primo juli, og de største forekomster blev 30/7 43 og 2/8 50 Hanstholm Havn. Desuden et par store træktal fra Roshage, hvoraf de fleste forekomster var yngre gangere: 30/9 36 V (20 ad, 3 2K, 13 1K) og 7/10 37 V (14 ad, 11 2K, 12 1K). Det er en umulig opgave at vurdere omfanget af yngre gangere, men samlet sås mindst 63 fugle (13 1K, 50 2K+) omkring Hanstholm i andet halvår. Også ved Blåvandshuk (SVJ) optrådte arten regelmæssigt i sen-

sommeren og efteråret med anslået 17 fugle mellem 9/7 og 16/10, og desuden blev Fanø (SVJ) og Hirtshals besøgt af flere individer i denne periode. Et usædvanligt højt efterårstal fra Østjylland var 3/9 3 1K V Rosenvold (SØJ).

I december sås stationære individer i Hanstholm (mindst 7), Aarhus (2 ad) og Grenå (1 ad) og herudover 11/12 1 1K Keldsnor (F).

Ynglebestanden gik markant tilbage fra omkring 40 par de seneste to år til i alt 24-28 par. Der var ynglefund på 9 lokaliteter. Sneum Digesø var fortsat den vigtigste yngleplads, men årets 11 par er en halvering i forhold til 2022. Øvrige yngleforekomster var Egå Engsø (ØJ) 1 par, Haderslev Dam 2-4 par, Siø (F) 2 par, Birkum Grusgrave (F) 1-2 par, Sprogø (VSJ) 2-3 par, Holmesø 2 par, Gurre Sø (NSJ) 2 par og Maribo Sønderø (ST) 1 par.

Fleere af de Hættemågekolonier, hvor der var ynglende Sorthovedet Måge, blev i forskellig grad ramt af udbrud af fugleinfluenza. Eksempelvis var kolonien ved Gurre Sø stort set forladt 15/6, og på Sprogø blev to ud af tre unger af Sorthovedet Måge fundet døde, efter at et fugleinfluenzaudbrud ramte Hættemågeungerne sidst i juni.

En fugl med farvering, der i år yngledede på Sprogø, blev mærket som 3K i Oslo i april 2016 og er siden aflæst mange gange. De seneste år har den tilsyneladende ynglet i Danmark (set ved Holmesø i 2021 og 2022), mens den har overvintret i Nordøstengland.

Regional fordeling af Sorthovedet Måge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	21	2	27	13	2	22	15	13	23	12	6	0	156
2. halvår	80	15	22	10	5	4	5	0	3	0	3	2	149
Ynglepar	0	0	11	1	0	2-4	3-4	2-3	2	2	1	0	24-28

Gråmåge 2K, Hirtshals Havn, 6. marts 2023. Foto: Sune Riis Sørensen.

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1976	2020	
50	NA	93	129	71	39	43	39	287	189	170	3832

Med 50 Gråmåger var årets forekomst lidt over seneste tiårsgennemsnit på 42 fugle. I Årsrapporten medtages kun aldersbestemte fugle.

Første halvår: Forekomst i perioden var meget lig tidligere år med dominans af 2K fugle og næsten udelukkende observeret i nordjyske havne samt ved den nordjyske kystlinje og langs vestkysten, dog tre usædvanlige indlandsfund 26-31/3 1 3K Gødstrup Sø ved Herning (VJ) samt 10/4 2-3K Vust Holme, Vejlerne (NJ) og 15/4 1 2K Stovstrup Enge, Skjern (VJ). Antal af gengangere på og mellem lokaliteter er vanskeligt at vurdere, men antallet ved Hanstholm (NJ) estimeres til fem fugle (alle 2K), Hirtshals ligeledes fem fugle (4 2K og 1 3K) og Skagen ni fugle (7 2K og 2 3K). Forårets sidste sås medio-ultimo maj ved Blåvands Huk (SVJ), Hirtshals og Hanstholm Havne og i Skagen (NJ), hvor 31/5 1 2K Nordstrand, Skagen (NJ) blev forårets sidste fugl.

Andet halvår: En adult/4K+ Gråmåge sås 14/7 i Hirtshals Havn og formentlig samme fugl sås i 17/7 ved Grenen (NJ). Næste fugl var også en adult 13-16/9 Rødvig Havn (KBH) og det var formentlig samme, der dukkede op 18/9 Køge Lystbådshavn (BH) og 7/10 ved Dragør Havn (KBH). Og 25/9 sås ligeledes en adult ved Ertholmene (B). Første 1K fugle ankom medio oktober med 15/10 1 S Vejers Strand (SVJ) og senere samme dag ved Blåvands Huk, 15-16/10 1 Fjaltring Strand (VJ) og 16/10 1 Fanø Strand (SVJ). Eneste observation af mere end en fugl var 31/12 1 ad. + 1 1K Grønnestrand (NJ). Samlet sås min. 18 fugle i andet halvår, hvilket var ganske pænt mod blot fire fugle i samme periode sidste år.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Gråmåge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	24	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32
2. halvår	10	2	3	0	0	1	0	0	1	0	0	1	18
Samlet	34	7	6	0	0	1	0	0	1	0	0	1	50

Baltisk Sildemåge *Larus fuscus fuscus*

Samlet kun 18 fund af 28 fugle, hvor alle på nær to fugle blev observeret på Bornholm. I første halvår sås her 21 fugle med første fund 23/4 1 Klintegårde (B) og største observation var 6/5 8 ad. Ertholmene. Fra andet halvår kun fem fund / fugle på Bornholm fra medio august til primo oktober, hvor seneste var 1-2/10 1 sub-adult nær Klemensker (B). Lidt usædvanligt, blev der ikke set 1K-fugle i efteråret.

Uden for Bornholm kun to fund med 6/5 1 ad.

Tommestrup, Stevns (KBH) og 25/7 1 ad. Blåvands Huk (SVJ). Begge fugle var med finsk ring, hvor førstnævnte var ringmærket 17/7 2002 i vestlige Finland og således næsten 21 år gammel.

Racen optræder sandsynligvis regelmæssigt på Sjælland, især Sydøstsjælland, men endnu otte fund var under behandling af DKU ved redaktionens afslutning.

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvidvinget Måge 2K, Hanstholm Havn, 12. oktober 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2023	1983	
27	38	2	9	16	11	23	17	110	27	26	704

Selvom der er langt op til rekordåret i 2012 med 110 fugle, blev 2023 med 26-27 fugle alligevel næststørste hidtil i landet. Regionalfordeling var NJ 20-21, VJ 4, ØJ 1, F 1 og ST 1.

Første halvår: Fra januar – marts i alt 12 fugle noteret i Nordjylland fordelt med fem i Skagen, fire i Hanstholm Havn og to i Hirtshals Havn samt 26/2 1 2K på marker ved Vust, Vejlerne og 23/3 1 2K Nordmandshage. Der var fund fra flere uventede lokaliteter med 1/2 1 2K Tåsinge (F), 7/2 1 2K Værum, Randers (ØJ), 11.-14/2 1 2K Kramnitse, Rødby (ST) og 31/3 1 ad. Oddesund, Limfjorden (NJ), mens to

fund langs vestkysten med 7/1 – 28/3 1 2K Hvide Sande (VJ) og 2/2 1 1K Thorsminde Havn (VJ) var mere ventet.

I april sås Hvide Sande-fuglen indtil 9/4, mens der 2/4 var 1 2K og 16/4 2 2K i Hanstholm Havn, hvor en nok var genganger. I maj blev fire fugle noteret med 6/5 1 imm. Grenen (NJ) og 17/5 1 ad. NØ Højen Fyr (NJ) og 6/5 1 3K og samme fugl 22/5 Hanstholm.

Andet halvår: I alt fire fugle med en tidlig 12-13/10 og igen 23/10 og 29/10 1 2K Hanstholm Havn, 19/11 1 2K+ Hirtshals Havn og 28/12 1 4K og 30/12 1 1K Grenen.

(Jørgen Staarup Christensen)

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1988	1997	2005	
148	63	3	98	93	82	113	69	719	367	307	4226

Lille Kjuve 3K, Grenen, 2. juli 2023. Foto: Knud Pedersen.

Totalen for 2023 var på 148 fugle. Der var således tale om en væsentlig større forekomst end i 2022, hvor den samlede total var på 43 fugle. Den seneste større invasion af Lille Kjuve var i 2012 med 279 fugle.

Der var et enkelt fund fra første halvår med 30/6 1 3K Skagen (NJ).

Observationerne var især koncentreret primo september til medio oktober med typisk 1-3 fugle ad

gangen, men en enkelt observation skilte sig ud 6/9 19 1K V Roneklint (ST).

Første 1K blev observeret 19/8 1 Skagen (NJ), 29/8 1 Korshage (VSJ) og 1/9 1 Hyllekrog (ST). Årets sidste blev 22/10 1 Årsdale (B) og 5/11 1 Fanø Vesterstrand (SVJ).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af Lille Kjuve

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	22	5	17	0	2	1	5	25	5	31	33	2	148

Almindelig Kjuve *Stercorarius parasiticus*

Med 2575 fugle i 2023 var året cirka på niveau med 2022, hvor der blev observeret 2240 fugle.

Der var ingen observationer i januar og februar. Årets første observationer blev 16/3 1 Ø og 18/3 1 Ø Hyllekrog (ST) og 22/3 1 SØ Skagen (NJ).

Første halvår havde typisk observationer af 1-5 fugle, men der var et par enkelte observationer af mere end 10 fugle. De største observationer fra forårstrækket blev 16/4 11 Hirtshals Fyr (NJ), 16/4 33 Skagen (NJ), 17/4 14 Skagen (NJ) og 1/5 12 Skagen (NJ).

I andet halvår blev der observeret Almindelig Kjuve fra primo juli til medio oktober. Der blev gjort en lang

række observationer langs den jyske vestkyst, men den største observation blev foretaget i de indre farvande med 7/9 107 Roneklint (ST). Herudover var største observation i de indre farvande 3/9 32 Rosenvold (SØJ) og 18/10 51 Kragesand (SJ). Langs den jyske vestkyst blev største observationer 30/9 32 Nørre Lyngvig (NJ) og 14/10 30 Blåvands Huk (SVJ). De første 1K fugle blev set 11/8 Ebeltøft Færgenhavn (ØJ) og 13/8 Gedser Odde (ST). Årets sidste blev 22/11 1 Bækbygård Strand (VJ) og 23/11 1 1K Skagen (NJ).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af Almindelig Kjuve 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	743	292	634	211	178	71	92	90	30	130	168	16	2575

Mellemkjo ve *Stercorarius pomarinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1997	2005	
2023	168	42	403	183	85	263	69	1686	1361	648	10.200

Forekomsten af Mellemkjo ve varierer meget fra år til år, blandt andet i forhold til succes på ynglepladserne. Med en årstotal på 89 var antallet af observerede fugle i 2023 meget tilsvarende totalen for 2022, hvor der blev observeret 83 fugle.

I første halvår var der tre observationer, der alle nævnes 17/5 1 Skagen (NJ), efterfulgt af 18/5 1 Skagen (NJ) og 21/5 1 Skagen (NJ).

Efterårets første fugl blev 17/7 1 Skagen (NJ) og 25/7 1

Skagen (NJ). Der blev observeret flest i perioden medio - ultimo oktober. Det var også i denne periode, at de største observationer blev gjort med 19/10 8 Gedser Odde (ST) og 19/10 11 Faxe Bugt (ST). Årets sidste observationer blev 15/11 1 1K Mandehoved (KBH), 15/11 1 1K Faxe Bugt (ST) og 25/11 1 1K Kronborg (ST).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af Mellemkjo ve

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	12	4	15	1	2	0	0	3	6	10	36	0	89

Storkjo ve *Stercorarius skua*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2019	2017	
2023	95	66	285	301	822	1986	1083	7158	3657	3135	39.035

Totalen på 273 i 2023 er under de 345 observerede i 2022 og langt under de foregående år. I 2021 var totalen på 2182, mens der i 2020 blev observeret 1533 fugle.

Som det også blev angivet i Fugleåret 2022, så er årsagen til at faldet i antallet af observerede fugle sammenhængende med de udbrud af fugleinfluenza, der har været flere steder i Nordvesteuropa.

Der var ingen observationer i januar og februar, og den første i foråret blev 29/3 1 Skagen (NJ). Herefter går der

godt halvanden måned før næste observation med 17/5 2 Skagen (NJ).

I andet halvår var der især observationer fra ultimo juli til ultimo august og så igen fra ultimo september til medio oktober. Der blev generelt kun observeret få fugle og største dage var 7/10 9 Roshage (NJ) og 19/10 9 Skagen (NJ). Årets sidste blev 17/12 1 Ulvsund (ST), 22/12 2 Gilleleje Flak (NSJ) og 22/12 1 Børstrup Hage (NSJ).

(Henrik Nyrup)

Regional fordeling af Storkjo ve 2023

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	166	13	12	3	0	0	2	2	0	71	4	0	273

Lunde *Fratercula arctica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2002	1990	
2023	158	17	41	65	52	34	59	114	101	100	2392

Efter fjernelse af åbenlyse gengangere blev der i 2023 observeret 88 Lunder, hvoraf langt hovedparten (38)

blev set i Nordjylland. Det er omtrent dobbelt så mange som gennemsnittet for de seneste årtier. I modsætning

Lunde, Fåborg, 14. august 2023. Foto: Martin Rheinheimer.

til 2022, hvor der blev fundet 51 døde Lunder, blev der i 2023 kun fundet fire døde.

Der blev observeret flest i Nordjylland med 47 fugle efterfulgt af Østjylland med 15 fugle og Nordsjælland med 13 fugle. Årets mest populære fugl opholdt sig Faaborg Havn (F) fire dage (13/8-16/8) og blev set af rigtig mange mennesker

Første halvår: De første Lunde blev set 3/1 1 NV Grenen (NJ) og 1 V Roshage (NJ) og flertallet sås af første halvårs Lunde sås ved Grenen, således også forårets sidste 2/4 1 SØ.

Andet halvår: Første sås 20/7 1 V til R Grenen, og i august tre fund med 8/8 1 Nørre Lyngvig, 13-16/8 1 Faaborg Havn (F) – besøgt af rigtig mange – samt 16/8 1 Ørhage (NJ). I september blot to fund langs vestky-

sten ultimo september, mens forekomst kulminerede i medio-ultimo oktober med knap 70 % af efterårets fugle, hvor de største dage var 15/10 3 NV, 16/10 3 NV og 18/10 5 NV Grenen og 16/10 3 V Børstrup Hage (NSJ). I november otte fund, bl.a. eneste fund fra SJ med 12/11 1 Lakolk Strand, Rømhø (SJ) og kun et fund i december 7/12 1 Skagen Havn (NJ).

Flest blev set ved Skagen 25, Gilleleje (NSJ) 6, Århus Havn 5 (ØJ) og Gjerrild Nordstrand (ØJ) 4. Det skal bemærkes Grenen Fuglestation har optalt ca. 50 fugle i andet halvår (Nielsen 2024), men desværre haves ingen detaljer om enkeltfund.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Lunde

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	17	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	19
2. halvår	30	2	5	15	3	1	1	5	0	13	0	0	75
Samlet	47	2	5	15	3	1	1	5	1	14	0	0	94

Tejst *Cepphus grylle*

Tejsten yngede i 2023 på mindst 16 lokaliteter, samt et antal lokaliteter, hvorfra der desværre ikke forelå oplysninger.

Landets samlede ynglebestand for 2023 var mindst 1817-1850 par. Der manglede dog optællinger fra flere væsentlige lokaliteter, især Tyvholm og Kølpen i Hirsholmene (NJ), Deget (NJ) og Sejerø (VSJ), hvorfor den reelle bestand således nok var 2-300 par højere. Optælling af ynglende Tejster er vanskeligt og i de fleste tilfælde bygger den anslåede ynglebestand på en optælling af fugle på vandet tidligt om morgenen i stille vejr i april eller maj. Antallet af ynglepar anslås ved at dividere det optalte antal fugle med to. Bestanden i 2023 var på niveau med

de sidste tre års forekomst, men medtager man de ikke optalte kolonier, var niveauet på niveau med 2019 med 2006 – 2061 par. Bestanden må derfor fortsat vurderes til at have det godt.

Landets suverænt største bestand findes på Hirsholmene (NJ), hvor der optaltes ca. 900 par på hovedøen. Det var omtrent det samme som i de senere år og svarer stort set til halvdelen af landets samlede bestand.

Den næststørste bestand på 403 par fandtes på Sprogø (VSJ), hvor Tejsterne har talrige muligheder for at yngle i stensætningerne omkring den nye del af øen. Det er den højeste optælling herfra, tidligere var rekorden 333 par i 2022.

Den tredjestørste bestand fandtes i 2023 på Anholt (ØJ) med 130 par, hvilket er en fordobling fra niveauet i 2022. Derefter kommer Østerby Havn på Læsø (NJ) og Hesselø (NSJ), hvor der er talt henholdsvis 100 og 80-100 par i 2023. Førstnævnte havde blot 40 par i 2022.

Bestanden på Vejrø ud for Stavns Fjord (ØJ) var i 2023 tilbage på det tidligere niveau på 60-70 par efter en drastisk tilbagegang fra 63 par i 2021 til blot 21 par i 2022, muligvis på grund af erosion af klinten som tidligere har forårsaget større nedgange her. På de øvrige ynglelokalteter var bestanden ikke ændret væsentligt.

(Morten Frederiksen)

Tejst, Hvide Sande, 27. december 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

Regional fordeling af ynglepar for Tejst

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	1031	0	0	274-287	0	0	0	432	0	80-100	0	0	1817-1850

Alk *Alca torda*

Yngleforekomst: Som for Lomvie blev der i 2023 ikke optalt ynglepar på Erholmene (B). Seneste optælling er fra 2012, hvor bestand blev estimeret til 1200 par. I 2023 blev der i løbet af ynglesæsonen talt op til 900 her. Ynglebestanden på Nordvestbornholm ansås for at være uændret på ca. 300 par (pers. medd. Carsten Andersen).

Træk- og vinterforekomst: Samlet 5418 indtastninger af 448.744, hvor frasortering af de mest oplagte gengangere bringer årstotal ned på 360.103 fugle. Da forekomst ved Nordøstdjursland både i første og andet halvår primært gælder kompensationsstræk af rastende fugle, er første halvår herfra nedjusteret fra 20.205 til 10.000 og andet halvår fra 229.447 til 30.000. Dette giver en samlet årstotal på 150.374 mod 166.051 i 2022. **Første halvår:** Igen i år fortsat mange fugle på plads ved Nordøstjylland indtil ultimo januar, max 28/1 6281 (+ 2782 Alk/Lomvie). Returtrækket forbi Skagen (NJ) var ganske beskeden med blot 5470 indtastet fra januar til marts, max 16/1 2708 NV.

Fra ultimo maj til ultimo juni sås igen større antal i

Lillebælt (se under Lomvie). Største antal blev talt 25/5 600 Lillebælt/Snævringer ud for Hindsgavl (F).

Andet halvår: Som vanligt steg antallet af rastende Alke steg svagt ved kystlinjer mellem juli og september, især langs vestkysten mellem Blåvand (SVJ) og Skagen (NJ), i Kattegat ved Nordsjælland og Østjylland, mens fuglene i Lillebælt tilsyneladende forsvandt allerede ultimo juni.

Indtræk til Kattegat forbi Skagen sås fra ultimo september og træk kulminerede her medio oktober til primo november, hvor største dage blev 15/10 14.312 SØ + 320 NV. Desuden 4/11 5960 Ø Alk/Lomvie.

Alkene ankom til Nordøstdjursland ca. en uge tidligere end normalt (medio oktober) og største dage her blev 8/11 26.250 Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) og i december 16/12 12.480 Fornæs (ØJ). I forbindelse med stormen Pia skal 23/12 3970 SV Alk/Lomvie (primært Alk) Kikhavn (NSJ) bemærkes.

(Jørgen Staarup Christensen)

Alk, Børstrup Hage, 15. oktober 2023. Foto: Lars Andersen.

Regional fordeling af Alk

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	5791	12	8	10.000*	992	428	899	441	261	1557	246	1456	12091
2. halvår	84.930	252	904	30.000*	1621	237	396	2877	118	6401	147	400	98283
Samlet	90721	264	912	0	2613	665	1295	3318	379	7958	393	1856	110374

1. halvår: I ØJ er 20.205 optalt primært ved Fornæs, men er nedjusteret til 10.000 fugle.

2. halvår: I ØJ er 229.447 optalt på NØ Djursland (primært ved Gjerrild-Fornæs) er nedjusteret til 30.000 fugle.

Søkonger Alle alle

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2005	
286	465	15	898	3353	1890	437	422	13.909	10.625	9257	68.058

I 2023 blev årstotalen 286 fugle, hvilket er noget færre end gennemsnittet de seneste årtier. Der var fire regioner uden fund: Bornholm, Storstrøm, København og Sønderjylland.

Første halvår: Der blev registreret 16 fugle, alle i indre farvande, hvor flest sås rastende i januar langs Nordsjællandskysten. En fugl var langtidsstationær i Knudshoved Færgehavn (F) 12/2 - 26/3 og var meget populær, og denne blev den sidste fugl i første halvår.

Andet halvår: Første fugl var 1/10 1 død Højen, Skagen (NJ), mens ankomst sås fra medio oktober med 11/10 1 T Vejers Strand (SVJ) og i de efterfølgende dage trak en del Søkonger langs Vestkysten og Nordsjællandskysten 12/10 2 V Børstrup Hage (NSJ) 14/10 1 N Ørhage (NJ), 1 S Vejers Strand (SVJ) og 15/10 3 V Hamborg, Hanstholm (NJ) hvor også ni andre lokaliteter havde trækkende Søkonger denne dag.

Forekomst kulminerede i november og det største træk sås ultimo november med 24/11 14 V Gilleleje (NSJ) og 12 V Klintebjerg ved Klint (NSJ), samt 25/11 12 N Fornæs (ØJ) og 27 NV Grenen (NJ). I december endnu spredte forekomster, men kun to trækkedage med > 1 ex med 17/12 2 SV Kikhavn (NSJ) og 22/12 3 V Roshage (NJ), mens 2-5 rastede indtil 15/12 Skagen Havn (NJ). Månedsfordeling

var oktober 65, november 177 og december 17 og flest Søkonger blev registreret ved Skagen med 106 ex, herefter fulgte Fornæs med 16 ex.

(Søren Peter Pinnerup),

Søkonger, Skagen Havn, 1. november 2023. Foto: Jens Kirkeby.

Lomvie *Uria aalge*

Der var en markant nedgang i antallet af indrapporterede Lomvier fra 63.234 i 2022 til 24.611 i 2023. Nedgang blev udelukkende noteret i første halvår ved væsentlig lavere forårstræk ved Skagen (NJ) og færre fugle indrapporteret fra Ertholmene (B), mens antal i andet halvår var lidt højere end 2022. 60 % af årets fugle blev noteret ved Skagen og 25 % fra Ertholmene og Bornholm.

Yngleforekomst: Der blev heller ikke i 2023 foretaget optælling af ynglepar på Ertholmene (B), hvorfor seneste estimat fortsat er fra 2018 med 4900 par. Fra marts til primo juni blev omkring 1100-4000 Lomvier talt, max 3/6 4000. Dette var væsentligt lavere end max i 2022 på 8000, men var mere udtryk for manglende optælling end bestandsudvikling (pers. medd. Anders Mosbech).

Ynglebestand på Nordvestbornholm, primært ved Kongestolen, Hammeren, ansås for at være stabil/uændret

i forhold til 2022, hvor denne blev estimeret til 60 par (pers. medd. Carsten Andersen).

Første halvår: Lomvie blev først på året observeret i små tal ved Vestkysten, Kattegatkyster ved Nordsjælland og Østjylland, mens to cifret antal kun blev talt ved Skagen (NJ), Hansholm (NJ) og Kattegat ved Læsø (NJ). Igen i år ankom ynglefugle til Ertholmene medio februar med 11/2 3500, mens træk ved Skagen var ganske beskedent, således kun to observationer > 1000 med 18/2 1517 SØ og 4/3 1200 Ø. Eneste større nordvest-træk blev talt 19/2 467 og 25/2 243.

Igen i år rastende mange Alkefugle (Lomvie/Alk) i maj-juni i Lillebælt fra Hagenør ved Fredericia (SØJ) ned til Kolding (SØJ) og Åbenrå Fjorde (SJ). Største antal var 24/5 1100 Lomvie/Alk ved Lillebælt/Snævringen øst for Hagenør (SØJ). Flertallet af artsbestemte fugle var Alk,

mens det største antal for Lomvie var 1/6 250 Lillebælt/ Snævringen øst for Hagenør. Desuden pæne antal i Limfjorden ved Odby Bugt nord for Venø (NJ) fra 20/5 – 14/6, max 20/5 42.

Andet halvår: I juli spredte forekomster langs kystlinjer, mest enkeltindivider og kun tocifret antal omkring Hammeren (B) og Skagen. Fra august til september kun få dage med tocifret antal, flest 30/9 42 T Blåvands Huk (SVJ). I oktober skal især flere pæne dage i indre farvande bemærkes med 15/10 73 V og 16/10 45 V Børstrup Hage (NSJ) og 50 V Korshage (VSJ), samt 20/10 62 NV Århus Østhavn (ØJ).

Større træk sås først fra primo november 3/11 1125, 4/11 879, 8/11 717 Skagen, som blev eneste dage med > 500 fugle. Desuden igen i år mange Lomvier på kortvarigt besøg ved Ertholmene i det sene efterår og vinter med 9/11 400 og 16/12 2000. Uden for Skagen sås pæne antal 22/11 45 T Fornæs (ØJ), 23/11 44 V og 285 V Roshage (NJ), samt 25/11 141 T og 26/11 109 T Ørhage (NJ).

Fra november-december blev største lokaliteter Skagen (NJ) 8616, Ertholmene (B) 2413, Hanstholm/Roshage 374 (NJ), Ørhage 256 og Fornæs 181.

(Jørgen Staarup Christensen)

Lomvie, Esbjerg Strand, 30. december 2023. Foto: Bo L. Christiansen.

Regional fordeling af Lomvie

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	4532	50	16	5	367	29	152	13	16	66	82	4100	9428
2. halvår	10694	264	305	467	91	24	53	276	16	436	16	2541	15183
Samlet	15226	314	321	472	458	53	205	289	32	502	98	6641	24611

Rødstrubet Lom *Gavia stellata*

Største vinterforekomster blev observeret i Skagen (NJ), hvor der i forbindelse med hård vestenvind i februar sås et ret koncentreret kompensationsstræk mod NV, flest 1/2 975, 18/2 799 og 21/2 745. Desuden sås 2/1 316 og 18/2 324 Roshage (NJ).

Forårstræk mod nord og øst i større antal sås fra sidst i februar til maj ved en række klassiske træklokaliteter, Dovnsklint (F) 19/2-30/5 1018, Hyllekrog (ST) 8/2-26/5 2193, Hirthals Fyr (NJ) 13/2-13/5 1004 og Blåvand (SVJ) 1/3-10/6 6022. Ved Skagen sås mange rastende i marts, så tallet herfra gælder for perioden 1/4- 31/5, hvor i alt 11.867 sås trække Ø.

Største trækdage i første halvår blev 26/3 836 S Nørre Lyngvig (VJ) og 1/4 1288 S Blåvand (begge tal må vedrøre kompensationsstræk, og tallet fra Blåvand indgår ikke i totalen) og 11/4 954, 14/4 579 og 22/4 584 alle fra Skagens-området.

Forekomsten i andet halvår kulminerede ganske normalt i november med trækkende lommer på mange lokaliteter. Trækket blev i særlig grad fulgt og observeret ved Roneklint (ST) 18/9-5/12 3701, Gedser Odde (ST)

Rødstrubet Lom, Hvide Sande, 21. december 2023.

Foto: Allan Kjær Villesen

13/8-27/12 5217, Blåvand 1/8-30/12 6987, Roshage 4/8-22/12 1369 og Skagen 1/8-27/12 4765.

Der var ingen store rigtigt store trækdage (>1000) i efteråret, og de fem største dage blev 15/11 936 Blåvand, 15/11 679 Roneklint, 21/11 559 Roneklint, 25/11 535 Gedser Odde (ST) og 28/11 657 Roneklint.

(Anders Rasmussen)

Sortstrubet Lom *Gavia arctica*

I vintermånederne sås der flest lommer langs kysterne af Nordsjælland, Falster og Møn, men ingen større tal (>20) blev indrapporteret.

Forårstrækket sås primært ved Hyllekrog (ST), hvor der i perioden 3/3-30/5 blev talt i alt 397 østtrækkende med største notering 22/4 43, og ved Dovns Klint (F) 5/4-

31/5 187 trækkende med flest 23/4 42. Ved Skagen (NJ) sås der i perioden marts-juni 385 fugle, men totaltallet indeholdt en del rastende fugle, så der er utvivlsomt ret mange gengangere gemt i materialet.

Herudover skal større rastende antal 28/5 56 og 30/5 64 Havet ud for Sildestrup og Marielyst Strand, Falster (ST) bemærkes.

Ved Blåvand (SVJ) sås 7/5-22/5 6 trækkende Sortstrubet Lom. Det stod i klar kontrast til de minimum 6022 Rødstrubet Lom, der trak nordpå samme sted, og understreger tydeligt de store geografiske og antalsmæssige forskelle, der er på de to lom-arters forekomst i Danmark.

I andet halvår var de eneste lokaliteter, hvor der blev talt større antal, Dueodde (B) 29/8-27/10 med 271 V og Gedser Odde (ST) 23/8-15/12 med 161 V. Ved Skagen (NJ) sås 220 mellem august og december, men igen med mange rastende fugle, så det reelle antal er nok noget lavere.

De største rastende koncentrationer blev: 5/8 39 Ålebæk Strand (ST), 5/8 26 Hjelm Bugt (ST), 18/10 29 Havet ud for Nordfelt (ST), 22/10 29 Lumsås Nordstrand (VSJ) og 11/11 43 Nykøbing Lyng (VSJ).

(Anders Rasmussen)

Sortstrubet Lom, Hanstholm Havn, 13. december 2023. Foto: Erik Thomsen.

Islom *Gavia immer*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2022	2022	
170	50	3	12	34	57	83	144	170	141	139	2493

170 fugle er ny rekord, men det kan ikke udelukkes, at der gemmer sig op til flere gengangere i materialet, særligt fra Skagen i efteråret. Hidtil højeste årstotal var 141 i 2020.

I første halvår sås de fleste fugle ved Skagen (NJ), hvor der i perioden 22/4-4/6 blev observeret i alt 57 Islommer.

De største observationsdage blev 1/5 5, 16/5 6, 18/5 6 og 20/5 5. Alle fugle blev noteret fra Nordstrand og Grenen.

Uden for Skagen sås arten hyppigst ved nordkysten af Vestsjælland, både som rastende i vintermånederne og som trækkende ved Korshage, Rørvig (VSJ), hvor tre sås i perioden 14/5-25/5.

I andet halvår sås hele 93 fugle fordelt på blot fire lokalområder. Skagen tegnede sig for mange observationer, og det er en næsten umulig opgave med sikkerhed at fastslå det reelle tal herfra, da en del fugle sås raste. En grov sammentælling fra området giver en sum på 49 fug-

le. De første Islommer dukkede op 17/8 1 Skagens Havn (NJ) og 27/8 1 Grenen efterfulgt af 21/9 2 Grenen (NJ). Flest sås 6/11 3, 7/11 3 og 19/12 3, alle Grenen.

Ved Blåvand (SVJ) sås der i efteråret 17/10-30/12 hele 15 trækkende, hvilket er en medvirkende årsag til den høje total fra andet halvår. 5/11 sås ikke mindre end seks trækkende.

Herudover skal følgende større forekomster nævnes: 8/11 3 Bulbjerg (NJ), 24/11 3 SV Kikhavn (NSJ) og 22/12 3 V Roshage (NJ).

26/11 sås to rastende fugle i Limfjorden ved Dragstrup Vig (NJ), hvilket er meget usædvanligt.

Desuden er det værd at nævne to meget populære Islommer, der fra 27/11-13/12 sås dagligt inde i havnebasinet i Hanstholm Havn (NJ), ofte i selskab med en mindst lige så populær Stillehavslom.

(Anders Rasmussen)

Regional fordeling af Islom

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	132	2	20	0	0	0	0	10	0	6	0	0	170

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2009	
56	21	4	10	17	21	27	35	56	55	37	911

Årstotalen lød på hele 56 fugle i 2023, hvilket er ny rekord, da den gamle fra 2009 lød på 55!

Skagens-området tegnede sig i al beskedenhed for mere end 80 % af observationerne med 46 fugle. Både trækkende og rastende lommer sås her, og det kan være vanskeligt at vurdere det reelle antal fugle fra området, særligt i efteråret. Sikkert er det dog, at årets forekomst har været stor. Fordelingen fra Skagen så ud som følger:

Første halvår: 9/4-4/6 sås 16 Hvidnæbbet Lom ved Skagen (NJ), og der er tre observationsdage med to fugle, nemlig 25/4, 5/5 og 4/6. En tidlig start på trækket primo april og en sen afslutning primo juni gav et bemærkelsesværdigt langstrakt forårstrækkeløb i Skagen i 2023.

Andet halvår: Første observationer var tidlige fugle med 6/8 1 R Ålbæk bugt/Tranestederne (NJ) og 17/8 + 20/8 1 R Grenen (NJ).

Herefter ankom de første 6/10 1, 15/10 1 og 19/10

1, alle ved Grenen. I perioden ultimo oktober-primo november sås en temmelig koncentreret top af både rastende og især trækkende fugle på vej ind i Kattegat ultimo oktober-primo november med følgende store dage: 1/11 4 Grenen, 3/11 4 Grenen/Nordstrand og 6/11 4 Grenen/Nordstrand, der også bliver årets sidste observation. I alt sås 30 Hvidnæbbede Lom i efteråret.

Uden for Skagens-området sås følgende: 8/3 1 2K Ulvshale (ST), 9/3 1 Ålebæk Strand (ST), 16/4 1 NØ Hirtshals (NJ), 24/4 1 Ø Dueodde (B), 9/10 1 TF Feddet (ST), 10/10 1 og 22/10 1 Ø Lild Strand (NJ), 2/11 1 NØ Hirtshals Fyr, 2/11 1 Bækbygård Strand (VJ) og 3/11 1 Kogleaks (NJ). Sidstnævnte er en bemærkelsesværdig indlandsobservation, hvor fuglen blev set fra Kogleaks cirkele flere gange over Lund Fjord, før den trak ØNØ.

(Anders Rasmussen)

Regional fordeling af Hvidnæbbet Lom

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	51	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	56

Lille Stormsvalde *Hydrobates pelagicus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	1990	
17	74	6	13	11	5	4	25	77	50	36	570

Årets 17 fugle ligger absolut i den bedre ende. Der er hidtil kun fem år med over 20 fugle.

Årets fugle: 28/7 2 RI Skagen (NJ), 9/8 4 (2 N og 2 S) Blåvands Huk (SVJ), 13/8 2 V Skagen, 20/9 1 SØ Fanø Vesterstrand (SVJ), 4/10 2 S Ørhage (NJ), 5/10 1 S Vejers Strand (SVJ), 7/10 1 V Roshage (NJ), 13/10 1 S Blåvands Huk samt 15/10 2 V Roshage og 1 V Gilleleje (NSJ).

Regional fordeling: NJ 9, SVJ 7 og NSJ 1. Flere fugle i august er usædvanligt og muligvis gengangere 9/8 ved Blåvands Huk.

(Lasse Braae)

Lille Stormsvalde, Fanø Vesterstrand, 20. september 2023.
Foto: Kim Fischer.

Stor Stormsvale *Oceanodroma leucorhous*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	1997	1988	
2023	196	13	99	115	143	83	33	902	624	313	4848

Det blev et ret typisk år med fugle fra medio september og en gennemsnitlig årstotal. Det mest bemærkelsesværdige var lidt fugle i december. De første var 19/9 1 Hirtshals Fyr (NJ), 20/9 1 Fanø Vesterstrand (SVJ), 21/9 1 Blåvandshuk (SVJ) og 24/9 1 Grenen (NJ). Derudover var der blot fire fugle - alle 30/9 - fordelt på fire lokaliteter i september. I oktober blev arten registreret på syv dage mellem 4/10 og 19/10 med blandt andet følgende, 4/10 2 Ørhage (NJ), 12/10 2 Roshage (NJ), 14/10 2 Vejers Strand

(SVJ), 15/10 2 Roshage. I november - december fem fugle: 8/11 1 Lakolk Strand, Rømø (SJ), 23/11 1 Blåvandshuk (SVJ), 22/12 1 Børstrup Hage (NSJ), 25/12 1 Blåvandshuk og 26/12 1 Gilleleje Havn (NSJ).

Hvis teori og årsrytme fra tidligere år holder, kan vi se frem til et godt efterår i 2025. Det er ret bemærkelsesværdigt, at det syvårige interval mellem topårene går helt tilbage til 1980'erne.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Stor Stormsvale

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	10	3	13	3	0	1	0	0	0	3	0	0	33

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1997	1997	1988	
8703	471	3977	15.885	21.865	20.205	18.478	6606	71.532	65.213	41.758	830.677

Den samlede total blev stort set identisk med sidste års. Forekomsten ved Vestkysten og i Kattegat var dog mindst dobbelt op i forhold til 2022, men det rykkede ikke så meget på den samlede total.

Det blev kun til fire observationer i januar med 30/1 2 N Blåvands Huk (SVJ), 1 V Børstrup Hage (NSJ), 1 SV

Rågeleje Strand (NSJ) og 1 V Gilleleje (NSJ). Forårets tre første måneder var også relativt begivenhedsfattige. En enkelt større dag ved Skagen (NJ) 18/2 127 NV bidrog med en god del af månedens total, blot 1-2 fugle ved et par lejligheder fra andre lokaliteter. Bunden blev nået i april med kun tre observationsdage med største tal på ret

Mallemuk, Skagen Havn, 1. juni 2023. Foto: Lars Andersen.

sølle 25/4 5 Skagen. Maj plejer at være en ret god måned, men skuffede også med blot 26/5 119 Grenen (NJ) som største notering.

Forekomsten i juli lå på et stabilt niveau med 5/7 280 og 21/7 365 Grenen som de bedste dage. Derudover bemærkes 3/7 4 Blåvands Huk, der lidt usædvanligt gjorde denne måned til den bedste i SVJ. August blev årets næstbedste måned, hvor max ved vestkysten indtraf 8/8 48 Nørre Lyngvig (VJ), mens 9/8 1 Rømhø var eneste fugl fra SJ. Årets største dag 10/8 1665 Roshage (NJ) bidrog med af månedens total - også 448 Grenen denne dag. Denne dag kom også 50% af de fynske fugle i bogen med 1 V Kasmose Skov ved Røjle. Tre ud af de fire fugle i Kattegat i denne måned var fra SØJ. Forekomsten i

september var ret moderat, dog 10/9 1646 V Roshage. Oktober blev med god margin årets bedste måned, hvor de bedste dage var 7/10 640 og 15/10 862 begge Grenen samt 15/10 445 Roshage. Denne dag blev ligeledes topdag i Kattegat med 13 Gilleleje og 7 Kikhavn (NSJ). Årets eneste observationer fra ØJ og VSJ kom i denne måned, med flest 15/10 12 Korshage (VSJ) hhv. 19/10 3 NV Århus Havn (ØJ), mens 21/10 1 SV Thurø Rev (F) var eneste observation fra Bælterne. Årets to sidste måneder var ligeledes i den ret moderate ende, hvor de største dage var 24/11 29 V og 22/12 31 V begge Roshage.

(Lasse Braae)

Måned og regional fordeling af Mallemeuk

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
Skagen		151	121	4	375	138	639	662	139	1693	18	23	3963
Øvr NJ		6		4	47	4	85	1769	1657	909	29	31	4541
Vestkyst	2						9	51	7	15	1		85
Kattegat	2	3						4		93	3	8	113
Øvrige										1			1
Samlet	4	149	119	10	533	142	1227	2484	310	3530	51	62	8703

Sodfarvet Skråpe *Ardenna griceps*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1984	2002	2007	
190	17	57	170	168	184	137	139	446	403	384	7738

Resultatet blev nogenlunde på niveau med 2022, men i år var det Kattegat, der ydede det bedste bidrag, mens vestkysten var noget mere skuffende. Bearbejdningen begynder dog at blive noget mere kompliceret, fx ved Gilleleje rapporteres fuglene på mindst fire forskellige lokaliteter, herunder et havområde, der dækker over

en lang kyststrækning, hvilket vanskeliggør sammenligning med andre lokaliteter (klokkeslæt på de enkelte fugle).

Første halvår gav tre fugle: 30/1 1 Børstrup Hage (NSJ), 28/3 1 Grenen (NJ) og 11/5 1 Skagen (NJ). De første efterårsfugle kom i august, der blev en ret be-

Sodfarvet Skråpe, Korshage, 22. december 2023. Foto: Jørgen Carl Erik Scheel.

skeden måned med blot ti fugle: 8/8 1 Nørre Lyngvig (VJ), 9/8 2 Rørmø (SJ), 9/8 3 og 10/8 3 Roshage (NJ) samt 16/8 1 Blåvands Huk (SVJ). Der skete ikke ret meget mere i september, der endte med en månedstotal på 17 fugle: 4/9 1 Stensnæs (NJ), 10/9 1 Grenen og 2 Roshage, 14/9 1 Blåvands Huk, 18/9 1 Børsmose Strand (SVJ) 19/9 1 Nørre Lyngvig + Hvide Sande (VJ), 20/9 1, 24/9 1 og 25/9 1 Blåvandshuk, 25/9 1 Skagen, 28/9 2 Blåvandshuk samt 30/9 1 Roshage. De første fugle i Kattegat dukkede først op i månedsskiftet september - oktober: 30/9 1 Smidstrup Strand (NSJ) og 2 Gilleleje Flak (NSJ). Oktober blev årets skråpe måned med flere fine dage: 4/10 6 Børstrup Hage, 5/10 5 Roshage og 6 Ørhage (NJ), 7/10 7 Roshage og 7 Korshage (VSJ),

15/10 5 Roshage og 5 Gilleleje. I denne måned sås også flertallet af de østjyske fugle (14 fugle) og de eneste fugle fra et par regioner: 8/10 1 Fyns Hoved (F) og 20/10 1 Høll + Juelsminde Strand (SØJ).

I november fem observationsdage: 7/11 1 Grenen, 17/11 1 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 23/11 1 Grenen, 24/11 1 Roshage, 1 Spodsbjerg (NSJ), 1 Rågeleje (NSJ), 1 Kikhavn (NSJ), Gilleleje samt 2 Korshage, 25/11 1 Gilleleje og 1 Fornæs (ØJ) samt disse fugle i december, 16/12 1 Fornæs, 21/12 1 Blåvands Huk, 22/12 1 Roshage, 8 Børstrup Hage/Gilleleje, 3 Tisvilde (antageligt gengangere) samt 1 Korshage, hvor selv en ekstrem konservativ vurdering giver mindst seks fra Sjælland denne dag efter stormen Pia.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Sodfarvet Skråpe

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	70	3	19	19	1	2	1	17	0	58	0	0	190

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2023	
161	30	5	40	48	55	63	97	255	161	117	2528

Det blev det næstbedste år - kun overgået af 2015 - med rekordforekomster for ØJ og NSJ. NJ tegnede sig for mere end halvdelen af fuglene, men når man kigger på de øvrige områder bemærkes, at der var flere ved Nordsjællands kyst (NSJ + VSJ) end i VJ og flere i ØJ end i SVJ! Det bekræfter vel kun, at Kattegat til tider kan være lige så godt til havfugle som Vesterhavet.

11 fugle fra første halvår: 11/2 1 Grenen (NJ), 25/2 1 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 17/5 1 Grenen og 2 Roshage (NJ), 6/6 1 Roshage, 8/6 1 Agger Tange (NJ), 24/6 2 Bækbygd Strand (VJ), 26/6 1 Ferring (VJ) og 27/6 1 Roshage.

Arten blev set på ikke mindre end 21 dage i juli med 1/7 - 7/7 58 fugle med flest 2/7 10 Nørre Lyngvig (VJ), 3/7 10 Børstrup Hage/Gilleleje (NSJ), 4/7 6 og 5/7 6 Fornæs (ØJ) samt 5/7 2 Århus Østhavn (ØJ). Herefter pause indtil 17/7 med stort set daglige observationer måneden ud - i alt 31 i denne periode med flest fugle ved Skagen (19), men også en enkelte fra Kattegat: 18/7 1 Børstrup

Hage og 2 Kikhavn (NSJ) og 30/7 2 Rosenvold (ØJ).

I august var der 44 fugle fordelt på otte dage med Roshage som bedste lokalitet: 9/8 17, 10/8 6 og 28/8 1. Desuden tre fugle fra Kattegat: 4/8 1 Korshage (VSJ), 7/8 1 Griben, Sjælland Odde (VSJ) og 8/8 1 Klintebjerg (VSJ). September blev beskeden med kun tre forekomster: 22/9 1 Hvide Sande (VJ) samt 30/9 1 Hegnet, Nymindegab (VJ) og 1 Mandø (SVJ). De syv observationsdage i oktober (14 fugle) blev til dels domineret af Nordsjællands kyst med 5/10 1 (kl. 08:52) Gilleleje (NSJ), 1 (kl. 13:30) Korshage og formodentlig den samme ved Klintebjerg (intet tidspunkt), 7/10 1 NØ (kl. 07:56) Rågeleje Strand (NSJ) og samme træk SØ (kl. 08:27) Gilleleje samt 15/10 1 NØ Asserbo Strand (NSJ). Året blev afsluttet med en sen lidt usædvanlig observation 4/11 1 Ø Mandø (SVJ). Fund fra Mandø (30/9 og 4/11) var de to første fund fra lokaliteten.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Almindelig Skråpe

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	85	24	10	15	2	0	0	6	0	19	0	0	161

Sort Stork *Ciconia nigra*

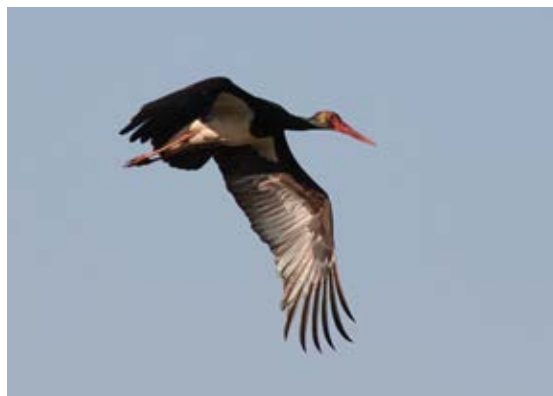
Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1975	2002	
47	32	21	29	32	34	26	31	73	61	58	1576

Et godt år med 47 fugle, hvor de 31 blev set i første halvår og 16 i andet halvår. Månedsfordeling var april 2, maj 15, juni 14, juli 3, august 12 og september 1. Årets første blev set 21/4 trækkende ved Rørtang overdrev (NSJ). En time senere blev samme fugl set ved Hittarp i Sverige. De følgende ses 23/4 1 Hostrup, Tønder (SJ) og 2/5 1 Broderup (SJ). Årets sidste Sort Stork blev observeret så sent som 26/9 ved Poldene i Nymindestrømmen (VJ).

Observationerne er spredt ud over hele landet bortset fra Bornholm. Flest blev set i det syd-sydøstlige Jylland. Alle fundene bestod af enlige fugle, bortset fra to fund af 2 1K fugle med 10/8 2 Børsmose (SVJ) og 9-16/8 2, som opholdt sig omkring Djursland. Ganske usædvanligt blev der ikke set Sort Stork ved Skagen i 2023.

Fuglen, der blev set 2/5 ved Broderup (SJ), forsøgte at lande på reden ved en Hvid Stork, men blev afvist. Ved Aulum (VJ) sås en Sort Stork fouragere efter en traktor, og 5/5 slutter en Sort Stork sig til en Hvid Stork ved reden i Krogsgård (VJ). Det vurderes at være det samme individ alle tre steder. Denne afvigende adfærd leder tankerne hen på et succesfuldt yngleforløb i Tyskland, hvor en Hvid Stork og en Sort Stork fik to unger på vingerne i 2023.

Sort stork yngler ikke i Sverige. I Schleswig-Holstein udgjorde bestanden seks ynglepar, heraf kun tre succesfulde par med tilsammen syv flyvefærdige unger. Dertil to

Sort Stork, Uldum Hede, 13. juni 2023. Foto: Kurt Willumsen.

faste enlige fugle i kendte revirer. Med tanker på en mulig genindvandring til Danmark er der således ikke gode udsigter, da der ikke er tegn på et stigende populationstryk sydfra, snare tværtimod. Sort Stork er dog samlet set gået frem i Tyskland, men det er kun i Sydtysskland.

(Jesper Leegaard)

Regional fordeling af Sort Stork

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	4	1	2	3	4	2	5	1	1	4	2	2	31
2. halvår	2	1		2	3	2	1	3	1	0	0	1	16
Samlet	6	2	2	5	7	4	6	4	2	4	2	3	47

Hvid Stork *Ciconia ciconia*

Årstotal	Hypighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2022	2021	
2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2022	2021	
502	NA	(216)	(261)	(153)	208	421	599	712	596	584	12.734
9	NA	42	17	6	1	2	8	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. For antal fugle mangler årstotal fra 1970-77, 1988-89, samt 1997-98. Tre største yngleår siden 1970 er: 1970: 60 par; 1971: 54 Par; 1972: 51 par.

Storkesæsonen i 2023 var i gang fra 1. januar. I Gundsøllille overvintrede yngleparret på reden, og i Veksø på samme egn holdt en enlig Stork fra det skånske storkeprojekt til på en rede. Den trak til Skåne 12/2. I Kværkeby og Tjæreby på Vestsjælland overvintrede to skånske storke. Så i alt fem storke overvintrede på Sjælland. Storkene blev fodret hen over vinteren.

Ankomst fra vinterkvarterer sås allerede 27/2 1 Jejsing (SJ) nær græsen og 28/2 1 Broderup ved Tinglev (SJ). 28/2 blev tre storke set over Amager (KBH). I Schleswig-Holstein dukkede de første storke med vinterkvarter på den Pyrenæiske Halvø op allerede sidst i januar. Det tager disse storke 1-2 uger at nå tilbage til yngleområderne i Nordtyskland. En gennemgang af antallet af storke registreret i DOFbasen sandsynliggør at ca. 502

storke gæstede Danmark i 2023. I 2022 var tallet ca. 596 mod ca. 534 i 2019. På DOFbasens punktkort ses det, at besøgene af Hvid Stork stort set fordelte sig over hele landet. Dog var der kun få storke at se i Vestjylland, Fyn og Vestsjælland. Der blev slet ikke set storke i Sydthy, Mors eller Salling.

De største flokke i foråret var 24/4 26 Bødkermosen på Møn (ST) og 27/4 12 Thorsager, Djursland (ØJ). Samlet var der omkring 25/4 21 forskellige storke på Djursland. 23/4 etablerede to ynglepar sig på Djursland i Revn og Ramten, og samme dag fik Klipleve (SJ) et ynglepar. Godt trækvej var nok noget af forklaringen. Største sommerflok var 12/6 18 Møgeltonder Kog (SJ) og 13/6 11 Vester Lindet (SJ), som nok var samme flok som ved Møgeltonder. De største sensommerflokke var 19/8 50 Dannema-

Hvid Stork, Ramten, 30. juli 2023. Foto: Hans Skov.

re, Lolland (ST) og 29/8 27 over Masnedø ST). Desuden sås 5/9 20 over Valby (KBH). De store flokke i Østdanmark i sensommeren er skånske storke på gennemtræk. De trækkende skånske storke påvirker i høj grad de østdanske delområder (jf. figur for regionalfordeling af Hvid Stork i KBH og ST). Det er værd at bemærke, at antallet af storke, der gæster Sønderjylland, påvirkes positivt af bestandsstigningen i Schleswig-Holstein og Niedersachsen. I 2020 blev 97 forskellige storke set i Sønderjylland og i 2021 var tallet steget til hele 140 og i 2023 var tallet 116. De sidste trækkende storke 2 8/10 Højerup, Stevns (KBH), 9/10 1 Kallerup, Røsnæs (VSJ) og 27/11 1 Ringsted (VSJ). Nok alle sene skånske storke.

I 2023 var der 55 fritflyvende storkepar i Skåne mod 80 par i 2020. Nedgangen skyldes især, at der er indfanget en del ikke trækkende storke ved de fire største kolonier/hegn. De fritflyvende par fik 80 unger på vingerne. Hertil skal lægges 50 unger fra par i hegn, der også blev sluppet fri. Så 130 skånske storkeunger havde mulighed for at trække væk fra Skåne. I Schleswig-Holstein var der i 2023 552 par med 957 unger. I 2022 var tallet 510 par med 791 unger. I 2020 var tallet 427 par med 678 unger.

Som det fremgår af årsopgørelsen, så var der storkepar på 10 reder med 16 udflyjende unger. To reder var beboet af enlige storke. Parantallet stiger fortsat, mens ungetallet er lavt, fordi de nye storkepar ikke har megen succes det første år. De 10 par og 16 unger er et tal vi skal tilbage til 1991 for at tangere. For at en storkerede kan tælles med, så er kriteriet at reden har været besøgt af en stork eller et storkepar i mindst fire uger. På baggrund af stigningen i storkebestanden i Schleswig-Holstein, Niedersachsen, Holland og Skåne, så må man forvente, at flere storke vil bosætte sig i Danmark de kommende år.

Flynder nær Bækmarksbro 14 km syd for Lemvig er hjemsted for Danmarks nordligste beboede storkerede. Hannen ankom 16/3 og ring viser, at den blev ringmærket som unge i Berne-Glüsing nordvest for Bremen i 2015.

Det er 360 km syd for Flynder. 11/5 nogle få dage frem havde hanstorken selskab af en østtysk hunstork udruget i Wendfeld i Mecklenburg-Vorpommern i 2020. 13/6 og nogle få dage frem var der igen en umærket hunstork på visit. Hanstorken trak syd på 20/8. Reden kan følges på TV MidtVest.

Ramten i Norddjursland er en ny storkelokalitet og storkepar ankom 23/4. Hunstorken er en skånsk stork udruget i Viby ved Kristianstad i det nordøstlige Skåne i 2020. Storkeparret fik trods hunnens unge alder fire unger på vingerne. Hunnen og de fire unger trak syd på 28/8 og kunne samme dag ses over Risskov i selskab med en Sort Stork. Hanstorken trak syd på 1/9. Den ældste unge blev GPS mærket og dens træk viste, at den valgte vestruten ned over Frankrig, Spanien og Marokko, og videre ned til Senegal og Gambia, hvor vinteren blev tilbragt.

Revn nær Grenaa på Djursland. Storkepar ankom 23/4 (nok samme par som i 2022; uden ringe). Storkeparret fik lagt tre æg og udruget tre unger, hvor to blev flyvefærdige. Hele storkefamilien trak syd på 1/9. Den ældste unge blev GPS mærket og kunne følges på trækket ned gennem Østjylland, Fyn, Lolland-Falster, Østtyskland, Polen og videre til Rumænien, Tyrkiet, Syrien, Jordan, Egypten til det nordlige Sudan. Storkens sender holdt op med at flytte sig 8/11, og en eftersøgning viste, at den var død af udmattelse og strabadser. Stedet er en stor statsfarm ikke så langt fra Nilen i et ørkenpræget landskab. Storkeparret kan følges i TV serien "Frank og Kastaniegaarden".

Smedager nær Tinglev. Hannen ankom 7/3 og hunstorken 25/3. Hannen er ringmærket i Berne-Glüsing i Niedersachsen i 2020. I 2022 holdt storken til på bl.a. reden i Seem ved Ribe. Hunstorken er ringmærket i 2018 i Niedersachsen et stykke nord for Bremen. Der blev lagt fem æg. Alle æg klækkede, men tre af ungerne døde som små. To af dem 9/5 formentlig pga. gylleforurene-de regnorme. Ungerne blev ringmærket og senere blev

2023 havde 10* par på reder og 16 flyvefærdige unger.

Lokalitet	Ankomst	Æg og unger	Flyvefærdige unger
Flynder (VJ)	16/3 (enlig han)	0 æg, 0 unger udrugnet	0 flyvefærdige
Ramten, Djursland (ØJ)	23/4 (par)*	4 æg, 4 unger udrugnet	4 flyvefærdige
Revn, Djursland (ØJ)	23/4 (par)	3 æg, 3 unger udrugnet	2 flyvefærdige
Smedager (SJ)	5/3 (han) 29/3 (hun)	5 æg, 5 unger udrugnet	2 flyvefærdige
Uge (SJ)	2/5 (par)	3 æg, 0 unger udrugnet	0 flyvefærdige
Kliplev (SJ)	23/4 (par)	Æg, 1-2 unger udrugnet	0 flyvefærdige
Broderup (SJ)	22/3 (han) 19/4 (hun)	Æg, 0 unger udrugnet	0 flyvefærdige
Rens (SJ)	8/3 (han) 16/3 (hun)*	4 æg, 4 unger udrugnet	4 flyvefærdige
Jejsing (SJ)	19/3 (han) 16/4 (hun)	4 æg, 4 unger udrugnet	3 flyvefærdige
Ubjerg (SJ)	3/4 (han) 8/4 (hun)	2 æg, 0 unger udrugnet	0 flyvefærdige
Gundsøllille (KBH) **	Par der overvintrer	5 æg, 1unge udrugnet	0 flyvefærdige
Veksø (VSJ)	7/5 (enlig han)		

* Hunstork af skånsk oprindelse.

** Begge storke stammer fra det skånske storkeprojekt.

den største unge også forsynet med en GPS-sender så dens videre færd kunne følges. Storkefamilien trak syd på 14/8. Den første nat overnattede storkene i Niebüll lidt syd for grænsen. GPS-ungen og dens træk kunne følges ad vestruten ned gennem Frankrig, Spanien, Marokko til Senegal/Gambia hvor den havde vinterkvarter nær GPS-storke fra Ramten. Reden kan følges på TV2 Syd.

Uge er en ny storkelokalitet, der ikke siden 1997 har haft fastboende storke. Den nuværende rede er opsat i 2021 af storkene.dk. 2/5 dukkede et storkepar op og indtog reden. Storkene var ikke ringmærket, men de er formentlig identiske med storkeparret, der nogle dage forinden havde holdt til på storkereden ved Bønderengen ved Aabenraa. Parret lagde tre æg, men rugningen blev opgivet i utide 4/6. Hvad der skete vides ikke, men den ene gamle stork blev ikke set siden og magen var sidst på reden 5/6. 2/6 blev en nysgerrig Havørn set over reden i længere tid, men om den har andel i, at der gik kludder i yngleforsøget i Uge vides ikke. I Polen er det dokumenteret, at Havørne kan tage Storke på reder. Det er dog typisk ungerne, det går ud over.

Kliplev er en ny storkelokalitet. 23/4 indtog et storkepar uden ringe reden. Storkene rugede 10/5 og da æggene klækkede en måned senere, kunne man se storkene fodre. Tidspunktet med klækningen faldt sammen med en meget tør periode, og det betød, at det unge uerfarne storkepar ikke kunne finde regnorme nok til de spæde unger, så den 17/6 døde den første unge og blev smidt ud af reden. 18/6 var der ikke mere liv i reden, og de gamle storke forlod Kliplev. Parret blev set i Bjerndrup i nabolaget frem til 23/6 og forsvandt herefter helt.

Broderup ved Tinglev. Ankomst 22/3 (han) og 29/3

(hun) til reden. Hanstorken er ringmærket i 2020 i Satrup, Anglen, Schleswig. Storkeparret lagde æg og rugede, men noget må have været galt med æggene, for de klækkede ikke. Efter 19/5 var hannen alene på reden. Storkehannen trak syd på 19/8. De to Broderup storkeunger, der i 2021 blev GPS mærket, kan fortsat følges. Den ene valgte igen Madrid området som det primære overvintningsområde, mens den anden ret så overraskende skiftede til østruten frem for igen at overvinde i Spanien. Den kunne følges ned gennem Østeuropa, Mellemøsten, Egypten, Sudan og videre til vinterkvarteret i Tchad og Niger. Da forårstrækket begyndt, valgte Broderup storken en ny rute op gennem Algeriet, Tunesien og videre til Marokko, før Gibraltar Strædet blev overfløjet, og nu var storken tilbage i for den velkendte områder. Sommeren 2023 blev primært tilbragt nord for Bordeaux. Storken, der kaldes Findus, har skrevet storkehistorie. Det er det første dokumenterede eksempel på, at en Stork tager en trækrute, i dette tilfælde østruten, ned til Afrika og så vælger en anden trækrute (vestruten) tilbage til Europa. Man har formodet at det kunne være muligt, men først nu er der bevis herfor.

Rens nær grænsen havde første stork (han) på reden 8/3 og 16/3 dukkede hunnen op. Hunnen er udrugnet i Fulltofta i Skåne i 2019. Storkeparret er det samme som dem, der var i Rens i 2022. Der blev udrugnet fire æg og alle unger blev flyvefærdige, og en af dem blev GPS mærket. Ungerne trak syd på 15/8, mens de to gamle Storke blev i Rens indtil 5/9. GPS-storke kunne følges til vinterkvarteret i Sydspanien.

Jejsing øst for Tønder havde en hunstork på reden fra 17/3. Hunnen er ringmærket i 2020 i Wyk på øen

Föhr. Den var sidste år i Lægan. 19/3 kom hanstorken fra Smedager og storkene dannede par. 5/4 ankom sidste års hunstork, der var i Jejsing, og den unge hunstork blev smidt på porten sammen med det æg, den havde nået at lægge. Storkene lagde tre æg og alle æg klækkede, og der blev tre flyvefærdige unger ud af det. To af ungerne trak syd på 27/8, og efter nogle dage i Lindholm-Risum syd for Niebüll, dukkede de op på øen Föhr, hvor vinteren blev tilbragt. Storkeparret og den yngste unge trak syd på 28/8.

Ubjerg syd for Tønder er en ny storkelokalitet. En hanstork tog reden i besiddelse 3/4 og 8/4 sluttede den fortrængte hunstork fra Jejsing sig til. Parret lagde to æg som desværre var golde. 20/6 opgav storkene helt reden i Ubjerg.

Gundsøllille ved Roskilde er et gammelt etableret storkepar, der stammer fra det skånske storkeprojekt. Storke-

parret overvintrer og kunne derfor begynde at ruge sidst i marts. Parret lagde fem æg, men der kom kun en unge ud af det. Hvad der er sket med de fire æg vides ikke. Måske er de blevet ødelagt af hård frost i begyndelsen af rugeperioden. Ungen blev mærket med GPS, men det blev ikke noget spændende trækeventyr den første vinter. Storken kom desværre ikke i selskab med andre trækende storke, så den overvintrede i Gundsøllille sammen med forældrefuglene.

Veksø har de sidste mange år været en skånsk hanstorks vinterresidens. Dette forår trak storken fra Veksø til Skåne 12/2, men vendte overraskende tilbage igen til reden 7/5 og blev i Veksø resten af sommeren. Storken fik desværre ikke en mage og endte med at overvintrere, som den har gjort det så ofte før.

(Hans Skov)

Regional fordeling af Hvid Stork

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	54	22	32	68	32	116	18	7	66	12	175	9	(611) 558*

* Tallet 558 er det korrigerede tal for storke, der er set i flere regioner. Dette tal reduceres igen med 10 % af hensyn til mulige gengangere, der ikke er blevet fanget i tidligere korrektioner. Det sandsynlige antal forskellige storke, der har besøgt Danmark i 2023, er ca. 502. Det skal ses på baggrund af de i alt 1618 storkeobservationer, der er registreret i DOFbasen i 2023.

Sule *Morus bassanus*

Samlet 6556 observationer af 118.043 Suler mod 6763 observationer af 163.255 Suler i 2022. Ved frasortering af de mest oplagte gengangere landede årstotal på 81.384 Suler. Det må formodes, at en meget stor andel af de fugle, som tælles trækkende forbi Skagen, er de samme fugle som efterfølgende registreres i Kattegat. Det reelle antal fugle i danske farvande var nok 55.000–60.000

mod 75.000–80.000 i 2022. Det er en tilbagegang som bedst kunne aflæses i NJ, hvor der i 2023 blev noteret 45.383 Suler mod 67.244 i 2022. Forekomst i indre farvande var nogenlunde på samme niveau som i 2022 med ca. 25.000 Suler.

Fugleinfluenza-epidemien 2021-2022 vurderes at have reduceret bestanden med min. 50 % (Grémillet et

Sule, Rørvig, Korshage, 15. oktober 2023. Foto: Klaus Bjerre.

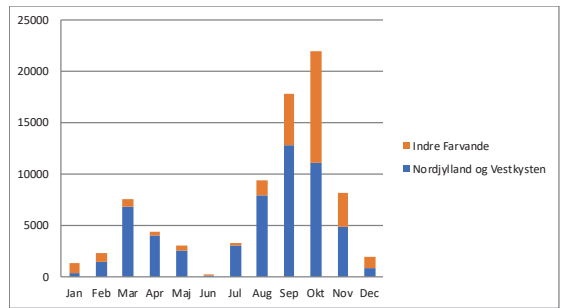
al. 2023), hvilket tydeligvis har kunnet aflæses i forekomst i danske farvande, men færre Suler er fundet døde langs kysterne med 33 fugle mod 518 i 2022, hvilket var positivt.

Flest Suler blev noteret i Nordjylland (56 %) efterfulgt af indre farvande (31 %) og Vestkysten (13 %). Stadig kun få fugle i det sydligste Kattegat, i bæltfarvande og Østersøen. Samlet kun tre fund fra Bornholm ligesom i 2022.

Første halvår: Største forekomster af trækkende fugle først på året blev 1/2 127 Børstrup Hage (NSJ) og 25/2 387 Skagen (NJ). Forårsforekomst kulminerede tidligere end normalt - medio-ultimo marts - med 17/3 631, 27/3 775, 28/3 735 og 29/3 1264 ved Skagen (NJ), mens eneste største forekomster (> 200) uden for Skagen blev 1/4 208 Blåvands Huk (SVJ) og ultimo april 26/4 263 Roshage (NJ), hvor også Skagen havde større antal Suler med 28/4 774. Herefter aftagende antal og usædvanligt få fugle i juni med kun 164 samlet.

Andet halvår: Større ankomst især fra ultimo juli ved Skagen og langs vestkysten og trecifrede dagstotaler fra primo august med 5/8 217 og 9/8 203 Roshage (NJ) samt 8/8 357 Nørre Lyngvig (VJ).

Forekomst ved Skagen og Vestkysten kulminerede i september og indre farvande i oktober. De største dage blev 25/9 1070 og 30/9 823 Skagen og 4/9 552 Hønen,

Månedsfordeling af Sule

Sønderho, Fanø (SVJ) og i oktober 15/10 757 Rågeleje (NSJ).

I november kun få dage med > 200 fugle, flest 8/11 317 Skagen og 23/11 216 Ålsgårde (NSJ) og 24/11 350 Gilleleje Flak (NSJ). I starten af december var Sulen ganske fåtallig, men med blæsende vejr sidst på måneden sås igen lidt flere fugle, hvor årets sidste større observationer blev 19/12 152 og 27/12 195 Skagen og 26/12 116 fouragerende Stubben (KBH).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Sule

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	13713	531	1238	1399	12	4	13	420	112	1601	172	1	19216
2. halvår	31671	4960	3940	9225	715	37	1172	1294	623	8293	236	2	62168
Samlet	45384	5491	5178	10624	727	41	1185	1714	735	9894	408	3	81384

Topskarv *Gulosus aristotelis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2021	2023	
2023	42	1	1	2	10	29	99	183	152	111	864

Forekomsten af Topskarv i 2023 er med 111 fugle den største siden topårene 2019 og 2021. Materialet er som sædvanlig præget af de mange observationer, som gøres ved Skagen, og materialet derfra er dels sammenstillet af Knud Pedersen/Skagen Fuglestation og dels meddelt af Rold Christensen/Grenen Fuglestation via Henrik Haaning Nielsen ("Set i Felten"). Materialet er så vidt muligt renset for gengangere.

Forårstrækket ved Skagen (NJ) starter 27/1 og største observationer var 2/2 12 NV Grenen og 2/4 9 NV (NJ). Sidste observation fra Grenen var 24/5 3 NV Grenen. Skagen Fuglestation meldte om i alt 63 i første halvår, mens "Set i Felten" af Henrik Haaning Nielsen angiver i alt 87 trækken-de fugle ved Grenen i første halvår.

Ved Hanstholm Havn (NJ) sås den stationære fugl fra 2022 i år fra 2/1. Det er muligvis den samme 2K Topskarv, som sås hele perioden med sidste observation 27/4. Fuglen var 28/3 viklet ind i fiskesnøre. Desuden sås 1/4 1 ad. Hanstholm Havn, og ved Deget (NJ) sås en 2K fugl på

fire datoer mellem 12/3 og 25/3. Ved Hirsholmene (NJ) sås 18/5 2 3K Græsholm og 8/6 1 2K+ Græsholm.

Fra efteråret meldte Skagen (NJ) om i alt ni trækkende fugle mellem 22/7 og 27/12, flest 28/7 2 NV Grenen. Ved Hansholm Havn og Roshage (NJ) er der 29 observationsdage med i alt 38 fugle mellem 8/7 og 11/11. Der er sikkert mange gengangere blandt disse. De aldersbestemte fugle ved Hanstholm var indtil medio september overvejende 2K, mens fugle efter medio september mest var 1K. Største antal er 3/9 3 2K Hanstholm Havn. En af fuglene i havnen sås både 9/7 og 28/7 viklet ind i fiskesnøre. Hirtshals Havn (NJ) har fire datoer mellem 19/9 og 1/10 med observationer af Topskarv, flest 19/9 og 30/9 med 3 1K. 30/9 meldes om en SV-trækkende fugl ved Hirtshals Fyr, hvilket sikkert er en af fuglene fra havnen. Ved Hirtshals Havn er der desuden meldt 6/12 1. Uden for Nordjyllands kyster skal observationer indsendes til SU, som har godkendt dette fund: 8-14/1 1 2K R Aarhus Havn (ØJ).

På den svenske vestkyst fra den norske grænse ned til

det nordlige Skåne er der i de senere år set et betragteligt antal Topskarver, især overvintrende fugle. Arten yngler desuden på skærgårdsøer i Bohuslän mod syd til Halland og det nordlige Skåne) og ved Norges sydkyst ud mod Skagerrak. Bestanden i Sverige tæller nu mere end 1000 par (SOF/Fågelåret). Så det er forventeligt med flere og flere fugle ved de danske kyster, især i Nordjylland. Fra det østlige Læsø til den Hallandske ø, Nidingen, er der ca.

40 km, og her toppede forekomsten i 2023 22/10 ifølge artportalen.se med 750 fugle.

Fra 2020 er Topskarv ikke længere SU-art langs kysterne i Nordjylland undtaget fjordene, men den er fortsat SU-art for resten af landet, inkl. Sjællands nordkyst.

(Torben Nielsen)

Sort Ibis, Broager Vestermark, 29. april 2023. Foto: Rita Callø Christensen.

Sort Ibis *Plegadis falcinellus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2022	1994	
2023	19	< 1	> 1	1	1	2	5	9	8	7	85

Med ni individer et nyt rekordår. Arten er begyndt at gøre yngleforsøg i Holland og England, og derfor må antallet af individer, der ses i Danmark sandsynligvis stige i de kommende år - og arten måske begynde at yngle i Danmark.

Alle fund nævnes: 29/4 1 Broager Vestermark (SJ),

6-8/5 1 Luddeholm, Møn (ST), 11-14/5 1 på diverse lokaliteter på Sydlangeland, dog 11/5 3 Tryggelev/Salme Nor (F), 22-30/6 1 Tøndermarsken (SJ), 29/6 2 Kanhave, Samsø (ØJ) og 6-14/9 1 Kølsten-Skals Engso (NJ).

(Rene Christensen)

Skkestork *Platalea leucorodia*

I 2023 blev der med sikkerhed konstateret ynglende Skkestork på otte forskellige lokaliteter, hvoraf de fire var beliggende i Limfjorden, en i Vadehavet, en i Ringkøbing Fjord, en i Lillebælt og en i Øresund. Det samlede antal ynglepår 2023 blev opgjort til mindst 438 par. Det svarer til et fald på 91 par i forhold til 2022. Dækningen af ynglende skkestork var god, især fordi arten i 2023 indgik i NOVANA-overvågningen. I lighed med de to foregående år blev den største koloni fundet

på Høje Sande i Ringkøbing Fjord (VJ). Optællingen på Høje Sande blev udført ved at fotografere fra en drone, og på fotos blev der talt 228 reder, hvilket svarer til en nedgang på 126 reder i forhold til året før. Vi har ingen viden om årsagen til denne tilbagegang. I Limfjorden ynglende der flest skkestorke (85 reder) på Ejerslev Røn (NJ) nordøst for Mors. 3/6 var der masser af unger i kolonien, men 20/6 var alle rederne præderet. Vår Holm og Hornsgaard Holm i Nibe Bredning (NJ) havde

Skestorke og Klyder, Bøjden Nor, 1. april 2023. Foto: Erik Thomsen.

hhv. 41 og 40 ynglepar. I begge kolonier blev rederne forladt, inden ungerne var blevet flyvefærdige. Muligvis gav ynglefuglene op pga. for hyppige forstyrrelser fra de op til tre Havørne, som regelmæssigt fløj over og optrådte på holmene. Skestorkene i begge kolonier sås reagere, når en eller flere Havørne fløj nær kolonierne. På den vestligste lokalitet i Limfjorden, Venø (VJ), var der syv par med reder. De startede meget sent på sæsonen, og inden udgangen af juni var kolonien forladt. Også på denne lokalitet optrådte der regelmæssigt Havørn i fuglenes yngletid. På Egholm ved Bågø (F) var 33 Skestorke optaget af redebygning 23/5 (omregnet til 17 par), men det er uvist om de gennemførte ynglecycklus. I 2023 var der for første gang Skestorke, som forsøgte at yngle øst for Storebælt. I toppen af et tæt krat på Peberholm (KBH) i Øresund blev det estimeret, at 11 par forsøgte at yngle blandt Fiskehejre.

Forekomst i første halvår: Der sås ingen Skestorke i januar. Årets første observationer blev 14/2 1 Skjern Enge (VJ) og 19/2 2 Værnengene (VJ), og første to cifrede tal var 14/3 26 Værnengene. En speciel observation var 25/3 47 trækkende Fussing Sø (ØJ), men generelt kun få større tal fra første halvår.

Forekomst i andet halvår: Ud over ynglefremkomsten sås de største koncentrationer efter yngletiden, hvor fuglene fra juli og frem til september samledes på de sædvanlige lokaliteter i det vestlige Jylland. Omkring ynglepladsen på Høje Sande taltes 21/7 258, men herefter ingen tal over 100 fra Ringkøbing Fjord eller Skjern Enge. Fra Vejlerne blev største tal 25/8 154 Pytodde (NJ), mens der ved Agger Tange (NJ) maksimalt taltes 103 14/8. Sneum Digesø (SVJ) inkl. Vadehavet ud for var igen i år landets vigtigste efterårsrasteplads. Maksimum herfra var 30/7 250, 2/8 230 og 29/8 193,

men efter jagtstarten 1/9 forsvandt fuglene herfra. Ved Margrethe Kog/Saltvandssøen (SJ) sås i august op til 172 (28/8), og antallet kulminerede i september med 11/9 223 og stadig 28/9 180, hvorefter de forsvandt i starten af oktober. Største tal fra Øerne var 4/7 44 Ølundgårds Inddæmning (F). Ynglefremkomsten på Peberholm affødte ikke større forekomster i nærheden, idet 3/8 14 Klydesøen (KBH) var største rasteforekomst fra Sjællandsområdet. I alt seks Skestorke sås i november, hvoraf de to blev ind i december: 12/12 og 31/12 1 1K Mandø (SVJ) og 17/12 1 Skallingen (SVJ).

(Thomas Bregnballe / Jacob Sterup /
Stephan Skaarup Lund / Jan Skriver)

Skestork, Filsø, 2. juni 2023. Foto: Karin Gustausen.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

I 2023 var der samlet set 3321 indrapporteringer, som var en smule flere end 3263 i 2022, men stadig en del færre end de foregående år med 3672 i 2021 og 4212 i 2020.

Antallet af lokaliteter med pauk svinger som tidligere år fortsat en smule op og ned for de enkelte rapportområder. Samlet blev 2023 med 205 lokaliteter med paukende

fugle en smule færre end de foregående år med 212 i 2021 og 219 i 2022.

Antallet af indberetninger i DOFbasen af paukende fugle var i 2023 med 394 en smule lavere end i 2022 med 422 indberettede.

Ifølge NOVANA-optælling af ynglende Rørdrum var de største samlede bestande 73 par i de Østlige Vejler (NJ), 20 par i de Vestlige Vejler (NJ), 33 par i Lille Vildmose (NJ) og 19 par ved Nissum Fjord (NJ). Af større bestande herudover var 16 par ved Ringkøbing Fjord (VJ), 15 par ved Stadil Fjord (VJ), 17 par på Fanø (VJ) og 12 par ved Skjern Å (VJ).

Årets første paukende fugl hørtes ved Sønder sø (KBH) 21/1 og sidste blev hørt den 31/7 ved Grenen (NJ).

Rørdrum, Præstesø, 14. august 2023. Foto: John Larsen.

(Erik Stokholm)

Regional fordeling af Rørdrum

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sete fugle vinter*	43	14	13	13	2	5	19	10	16	6	12	3	156
Antal lokaliteter med pauk**	58	33	12	17	6	9	17	17	14	9	11	2	205
Paukende fugle	199	39	14	26	8	13	29	22	21	10	11	2	394

* Sete fugle uden for ynglesæsonen, typisk månederne januar-februar samt september-december.

** Vejlerne er her regnet som to lokaliteter og hele Lille Vildmoseområdet som en lokalitet.

Silkehejre *Egretta garzetta*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2021	2002	
32	5	2	2	7	27	30	34	86	47	42	815

En sortering af det indsendte materiale giver mindst 32 fugle i 2023, men der kan reelt være flere gengangere i nedenstående oversigt. Silkehejre blev fundet over det meste af landet med undtagelse af SØJ og B. Arten blev truffet i alle årets måneder.

NJ: 22/2 1 Gjøll, 10-20/3 1 Pytodde/Bygholm Vejle, 2/4 1 Bejstrup Løb, 6/5 1 Lund Fjord, 13/5 1 Vilsted Sø, 11/9 1 Als Odde.

VJ: 12/5 1 Værnengene, 22-27/5 1 Damsø Enge/Skjern, 8/11 1 Krogshede.

SVJ: 8-12/5 1 + 22/10 -28/11 1 Mandø, 11/7 1 Blåvand Golfbane, 19-23/7 1 Sydfanø

21/7 1 Hobo Dyb, 9/8 1 Skallingen, 12-14/11 1 Nyeng.

ØJ: 1/1 - 31/12 mest to fugle, dog op til tre 2/6 Stavns Fjordområdet, 19/5 1 Årslev Eng sø.

SJ: 2/1 1 + 27/2 - 28/3 1 + 27-31/7 1 Frederikskog/Mar-

grethe Kog, 26/7 + 25/8 - 1/9 1 Ballum Forland, 28/8 1 Nørresø, Tønder.

F: 2-3/4 1 Jersø, 9-17/4 1 + 8/7-4/9 1 Gyldensten, 3/6 1 Brockdorff Enge, 21/6 1 + 1-4/7 1 Firtalsstrand/Mellemstykket.

VSJ: 11/5 1 Alleshave Enge, 2/6 - 17/8 1 dog 4/6 og 7/6 2 Borreby Mose, 7/7 1 + 5-6/8 1 Agersø, 28/8 -2/9 1 Lejsø, 17-22/11 1 Reersø.

KBH: 23/6 - 15/8 1 Sydvestamager.

NSJ: 17/11 2 Højbjerg.

ST: 25/5 - 1/6 1 Svinø Vig, 29-30/5 1 Krambes, 6/10 1 SV Gedser Odde.

(René Christensen)

Regional fordeling af Silkehejre

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	3	3	5	3	0	4	4	5	1	2	3	0	32

Sølvhejre *Ardea alba*

Med samlet 16.929 indtastninger af 57.782 fugle er det nu svært at opgøre en præcis årstotal frasorteret gængangere. Selv om mange fugle ofte er stationære gennem længere tid kan dagstotaler fra enkelt-lokaliteter variere betydeligt, da fuglene flytter rundt mellem lokaliteter inden for nærområder, men også på tværs af regioner.

Det blev igen et fint år for Sølvhejre, som fortsætter fremgangen både som ynglefugl med 38-49 ynglepar og som træk- og vintergæst. Vinterbestanden både først og sidst på året omfatter nu min. 700 fugle og forekomsten kulminerede i efteråret i august-november med tydelig top i september-oktober, hvor formentlig flere end 2000 fugle rastede og/eller trak gennem landet.

Yngleforekomst: Ynglefund var 20 par ved Vejlerne (NJ) med 18 par Skårup, Hannæs og 2 par Højstrup, 14-22 par Skærum Mølle ved Vemb (VJ), 2-4 par Kroghede, Bøvling Fjord, 1 par Husby Plantage, Nissum Fjord (VJ) og første østjyske ynglefund med 1-2 par Hjortholm, Samsø (ØJ). Samlet 38-49 par og alle i Fiskehejre-kolonier.

2018	2019	2020	2021	2022	2023
9 par	4-5 par	26-28 par	33-36 par	30 par	38-49 par

Udvikling i ynglebestand af Sølvhejre.

Træk- og vinterforekomst: Først på året (januar-marts) var der en vinterbestand på 700-800 fugle med største koncentrationer Vejlerne, Filsø og Tissø, hvor største observationer (lok-max) var 1/1 35 Lille Åmose, Tissø (VSJ),

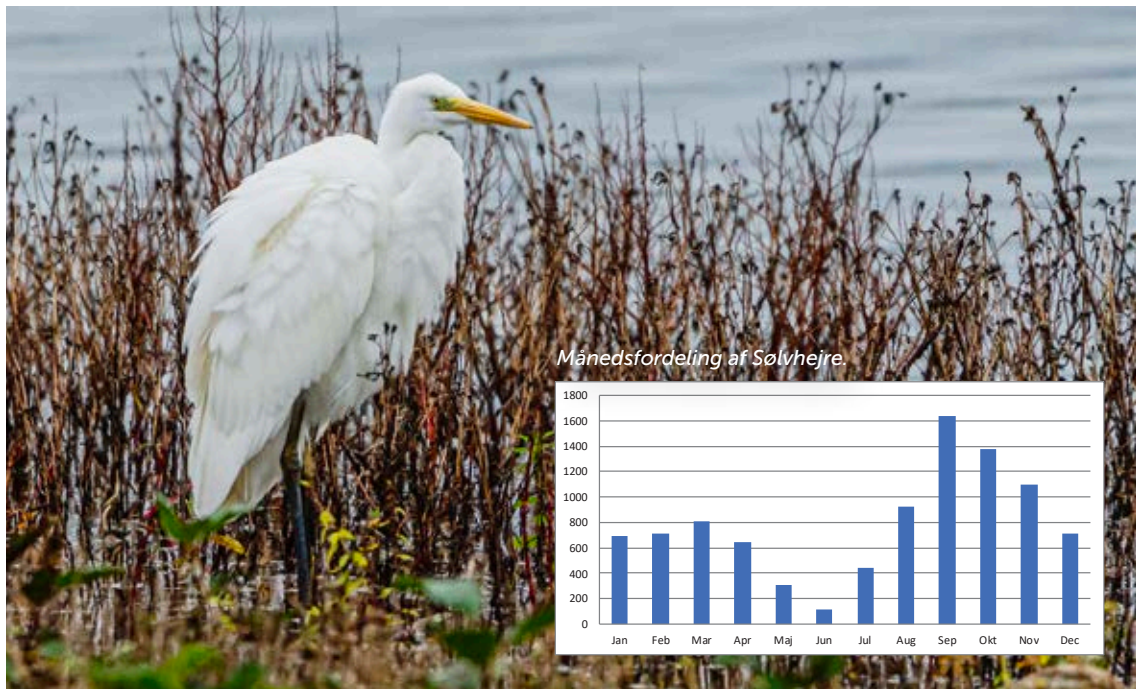
30 Howig, Odsherred (VSJ) og 26/8 44 Saltholm (KBH). Fra september optrådte Sølvhejren i større antal i alle landsdele (lok-max > 30) med 12/9 41 Rømødæmningen (SJ), 13/9 35 (overnatningstræk) Lønborggård, Skjern Enge (VJ), 21/9 33 Røgbølle Sø (ST), 22/9 77 Saltvandsøen (SJ), 23/9 44 Tissø (VSJ). Tyngdepunktet flyttede i oktober og november til nordlige og vestlige Jylland, hvor største koncentrationer (lok-max >30) var 2/10 77 (overnatningstræk) Bygholms Nordlige Rørskov, 11/10 32 Mindelunden, Fanø (SVJ), 27/10 45 (overnatningstræk) Lysbjerg ved Skallingen (SVJ) og 30/11 42 Skalle Sø ved Hjerl Hede (VJ).

Den bedste måde at få et overblik over forekomst i et område er ofte ved optælling af overnatningstræk. Udover ovennævnte sås bl.a. på Sydlangeland 30/9 29 på overnatningstræk til Piledybet ved Tryggelev Nor (F).

Efterårstræk sås fra medio juli til primo december og omfattede 674 fugle og noteredes næsten udelukkende over Østdanmark og Fyn, hvor største antal blev talt ved Sydlangeland (F) 52, Stevns (KBH) 49, Gedser Odde (ST) 47, Kongelunden (KBH) 32, Roneklint (ST) 28, Dueodde (B) 25 og Hyllekrog (ST) 25. Herudover sås Fanø (SVJ) 42, heraf 4/10 28 TF, som efterfølgende rastede på øen.

I december var der igen omkring 700 vintergæster på plads med flest fugle omkring Tissø, max 30/12 34, Klosterkær, max 16/12 26, Filsø, max 27/12 19, mens der ikke var større antal i Vejlerne. Sluttelig disse pæne koncentrationer, 30/12 20 Arreskov Sø (F) og 1/12 27 Skalle Sø (VJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Sølvhejre, Rømødæmningen, 1. november 2023. Foto: Erik Thomsen.

Rovfugletrækket 2023

Skagen

For kommentarer, se under beretningen fra Skagen Fuglestation i afsnittet under fuglestationer.

NØ Djursland

Området dækker hele Nordøstdjursland fra Fornæs over Gjerrild til Stavns hoved. For kommentarer, se under beretningen fra Gjerrild Fuglestation i afsnittet under fuglestationer. Sammenstillet af Jørgen Staarup Christensen.

Blåvand

Data indsamlet af David Manstrup. Det gennemgående billede er at det var meget gennemsnitligt uden de store udsving i antal.

Rosenvold

Data indsamlet og bearbejdet af Morten D. D. Hansen. En meget sløj start på efterårstrækket gik hårdt ud over Fiskeørn, Rørhøg, Lærkefalk og ikke mindst Hvæpsevåge, hvorimod der kom noget mere i bogen sidst på sæsonen, ikke mindst Danmarks seneste Hede-høg nogensinde.

Langeland

Data indsamlet og bearbejdet af Frank Jensen-Hammer. <https://www.doffyn.dk/nyheder?nyhed=fugletraek-pa-sydlangeland-efterar-2023>

Rørvig

Data fra <https://rfst.dk/wiki/doku.php>, for yderligere kommentarer, se Rørvig Fuglestation i afsnittet under fuglestationer.

Halsnæs

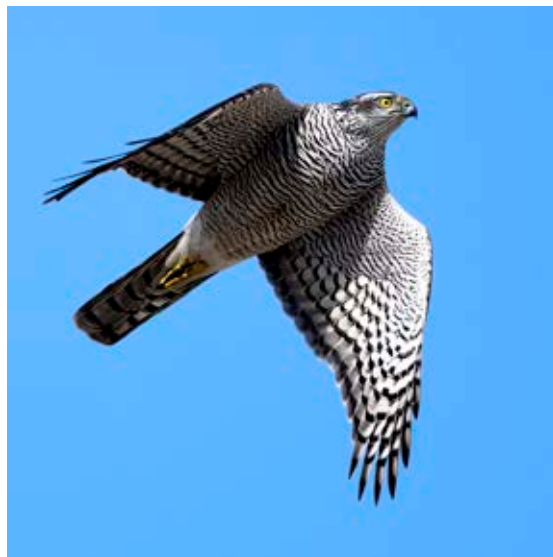
Data indsamlet og bearbejdet af Michael Trasborg. Foråret udmærkede sig med Sort Glente 11, Steppenhøg 7, Hede-høg 1, Fiskeørn 79, og Aftenfalk med 4, mens efterårets bedste var, Blå Kærhøg 25, Steppenhøg 2, Fiskeørn 19 og Aftenfalk 1.

Gilleleje

Data indsamlet af Mathias Blicher Bjerregård.

Hellebæk

Data indsamlet og bearbejdet af Steen Søgaard. Forår: Med 77 observationsdage og 334 observationstimer var det et gennemsnitligt forår, hvad angår observationsaktiviteten. Svage og ofte sydlige vinde i april gav gode træktal for glenter, kærhøge og Spurvehøg. Arter set i overgennemsnitligt antal var Sort Glente, Rød Glente, Havørn, Rørhøg, Steppenhøg, Spurvehøg og Musvåge. I gennemsnitligt antal sås Blå Kærhøg, Fiskeørn, Tårnfalk og Vandrefalk. I undergennemsnitligt antal sås Hvæpsevåge, Duehøg, Fjeldvåge, Fiskeørn, Dværgfalk og Lærkefalk, som bortset fra Lærkefalk viste det samme mønster med undergennemsnitlige antal over en længere årrække. Efterår: Med kun 43 dage og 110 observationstimer blev efteråret en sæson med mindre aktivitet end gennemsnitlig. Det blev også en sæson med meget lave tal for en række arter, for flere måske mere end hvad obsak-

Spurvehøg, Højen Fyr, 12. april 2023. Foto: Jens Kirkeby.

tiviteten kan forklare. Det gælder især Spurvehøg og Musvåge. I antal over gennemsnittet sås blot Sort Glente og Steppenhøg. I gennemsnitlig antal Rød Glente, Rørhøg og Fiskeørn. I antal under gennemsnittet Hvæpsevåge, Havørn, Blå Kærhøg, Spurvehøg, Musvåge, Fjeldvåge, Tårnfalk, Dværgfalk og Vandrefalk.

Skansebakken, Hillerød

Data indsamlet af Per Ekberg. På Skansebakken har rovfugletrækket været kendt siden midten af 1960'erne. Omkring år 2000 er der igen observeret rovfugletræk fra området, men det er først blevet gjort systematisk fra år 2019. Dækningen har været lavere end i 2022. Den lavere dækning skyldes især vind og vejrforhold, som har været meget ugunstigt for lokaliteten, ikke mindst i oktober i Musvågens hovedtræk, og måske derfor en lav årstotal. Samlet 48 obs. dage med 19 dage i august, 16 dage i september, 13 dage i oktober.

Stevns

Data indsamlet og bearbejdet af Tim Andersen. Vi havde 74 egentlige observationsdage + 9 mere tilfældige observationer. Summen af Sort Glente var en fordobling af den gamle sæsonrekord. Sort Glente overgår nu Fjeldvåge, som havde det dårligste år på Stevns siden 1980. Ellers var det et okay år på Stevns for mange arter. Hvæpsevåge havde det bedste år siden 2011, hvilket i høj grad skyldtes en enkelt stor dag. Til gengæld havde Musvåge det dårligste år siden 1998. Det var påfaldende, at der kom mange Rød Glente sent på sæsonen.

Gedser Odde

Data samlet og bearbejdet af Bo Kayser. For træktal se <https://www.gedserfuglestation.dk/resultater/traektaelling/arsresultater-traektaelling>

Hyllekrog

Data indsamlet og bearbejdet af Preben Berg, for kommentarer se under Hyllekrog Fuglestation.

Forår:

	Skagen	NØ Djursland	Rørvig	Halsnæs	Gilbjerg	Hellebæk	Hyllekrog
Hvepsevåge	999	189	266	443	172	59	668
Sort Glente	126	14	12	11	4	14	8
Rød Glente	434	717	140	115	87	248	82
Havørn	154	64	56	38	8	50	50
Rørhøg	512	174	149	116	102	151	142
Blå Kærhøg	579	89	116	50	41	72	28
Steppehøg	56	2	0	7	3	6	0
Hedehøg	36	0	1	1	0	0	0
Duehøg	23	5	0	2	1	2	0
Spurvehøg	4378	1573	1516	1576	2147	1767	442
Kongeørn	3	1	0	0	0	0	0
Lille Skrigeørn	5	0	0	0	0	0	0
Musvåge	3729	5810	1215	993	669	8524	850
Fjeldvåge	250	16	65	35	46	45	2
Fiskeørn	459	89	116	79	86	129	37
Tårnfalk	964	248	93	85	162	59	52
Aftenfalk	47	2	2	4	2	0	1
Dværgfalk	322	51	54	39	37	14	14
Lærkefalk	328	24	57	39	89	10	10
Vandrefalk	126	22	18	24	7	19	3

Efterår:

	Blåvand	Rosen- vold	Syd- langeland	Rørvig	Halsnæs	Helle- bæk	Skanse- bakken	Stevns	Gedser	Hylle- krog
Hvepsevåge	11	49	1199	19	26	314	2814	3544	604	3831
Sort Glente	0	0	29	0	0	3	2	112	14	17
Rød Glente	4	131	905	9	22	26	201	1856	712	1194
Havørn	3	17	14	9	12	3	6	59	18	19
Rørhøg	53	98	495	19	29	49	145	541	175	232
Blå Kærhøg	46	48	183	19	25	21	71	190	130	117
Steppehøg	3	3	15	2	2	3	10	20	9	6
Hedehøg	0	1	2	1	0	0	2	3	1	0
Duehøg	0	1	0	0	0	0	4	1	0	1
Spurvehøg	258	381	6134	66	292	198	1254	7253	4926	3466
Kongeørn	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
Lille Skrigeørn	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Musvåge	22	1000	2442	717	1817	4672	14597	3249	294	1272
Fjeldvåge	2	1	10	3	15	1	10	42	134	14
Fiskeørn	9	39	76	7	19	34	169	151	78	100
Tårnfalk	122	319	441	9	31	11	117	493	655	159
Aftenfalk	0	0	6	0	1	0	1	7	3	1
Dværgfalk	39	32	105	9	14	6	9	48	112	35
Lærkefalk	1	7	32	3	7	0	8	47	36	20
Vandrefalk	8	9	11	1	4	3	13	17	12	14

Fiskeørn, Højen Fyr, 12. april 2023. Foto: Jens Kirkeby.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2023	
5669	NA	(894)	(1585)	(1902)	(2881)	4427	5212	5880	5669	5519	119.554

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-73, 1975, 1988-89, 1991, 2001-03.

Der blev indrapporteret 6444 observationer af 10.161 Fiskeørne mod sidste års 4925 observationer af 9053. Når de åbenlyse gengangere blev trukket fra, nåede vi en årstotal for året 2023 på 5669 mod 4620 i 2022, hvilket var næsthøjeste årssum hidtil.

Yngleforekomst: Der blev registreret ni ynglepar af Fiskeørn mod seks i 2022. Det højeste antal nogensinde. Glædeligt at der kom et nyt par til både i Midtjylland og på Midsjælland, især fordi det gode gamle område ved Flyndersø i Estvadgård Plantage igen i år ikke fik et ynglepar. Det nye par i Midtjylland fik én unge på vingerne, mens der ingen unger kom ved det nye par på Midsjælland.

Parret i Vandmosen i Gribskov fik tre unger på vingerne og parret på Midsjælland to unger på vingerne. Et par i Nordsjælland fik unger, men de forsvandt inden de var flyvefærdige. Det gamle par i Midtjylland fik tre unger, men desværre fik Duehøgen fat i den ene, så kun to unger kom på vingerne her. I Klosterheden sås flere parringer, men der blev ikke ruget, og i Nationalpark Thy kom

der heller ikke nogen unger, skønt der begge steder blev bygget nye reder. Der er siden 1994 kommet mindst 105 unger på vingerne. Se udførlig beskrivelse under Projekt Ørn her i Fugleåret.

Forårstrækket blev på 2510 fugle mod sidste års 1921 fugle, mens efterårstrækket var fint med 3159 mod sidste års 2699 fugle. Der blev som sædvanligt set flest fugle om foråret i Nordjylland og Nordsjælland, mens efterårstrækket var størst i København, Nordsjælland og Storstrøms-området.

Forår: Flere Fiskeørne ankommer tidligere og tidligere. Således var der før 28/3 set over 32 Fiskeørne fordelt over hele landet. De første blev også i år set 17/3, som de sidste par år med en Vejle Ådal ved Haraldskær (SØJ) og en Rode ved Haslev (ST). De næste blev 22/3 1 Nivå Bugt og Strandenge (NSJ) og 1 Gilbjerg Hoved (NSJ) og 23/3 1 Kerneland, Sydals (SJ) og 2 Nivå Golf (NSJ) og herefter daglige observationer.

Den bedste trækdag på Sjælland i foråret var 10/4 26 Nørrevang, Rørvig (VSJ), 10/4 26 Gilbjerg Hoved (NSJ)

samt 10/4 23 Korshage (VSJ) og samme dag 21 Nørre Sneede (VJ).

Ved Skagen blev de bedste dage 22/4 30 og 8/5 34. I alt noteredes 459 trækkende Fiskeørne ved Skagen, hvilket var over gennemsnittet for de seneste ti år. Træktotaler for de enkelte trækksteder vil fremgå af Rovflugletabellen.

Efterår: Efterårstrækket startede som sædvanligt allerede i juli med 4/7 1 Grenen (NJ), 8/7 2 Mandehoved (KBH), 17/7 1 Hovvig (VSJ), 20/7 1 Nivå Bugt og Strandenge (NSJ) og 25/7 1 Gulstav (F) og fra 28/7 med daglige trækbevægelser, således 28/7 1 Skansebakken (NSJ), 29/7 1 Rørvig Bugt (VSJ), 29/7 1 Grønholt (NSJ) og 29/7 2 Kikhavn (NSJ). Fra 17/8 kom der mere gang i trækket med Stevns Klint 4 (KBH), 17/8 Skansebakken 5 (NSJ), 18/8 Mande-

hoved 12, 18/8 Skansebakken 31 og 19/8 4 Blåvands Huk (SVJ). Herefter daglige observationer helt frem til 15/11.

De bedste trækdage var 18/8 31 Skansebakken, 2/9 29 Gedser Odde (ST), 19/8 20 Skansebakken, 1/9 18 Gedser Odde og 1/9 17 Skansebakken, og det gode træk fortsatte til midt i september.

Nogle få Fiskeørne bliver her senere og senere, således var der hele 13 observationer i november, bl.a. af en stedfast Fiskeørn 5/11 – 11/11 Skrenkelsø Sø (KBH). Derefter 12/11 1 Fornæs (ØJ), 12/11 1 Smørum Golfklub (KBH), 13/11 1 Gyldensteen, Engsøen (F), 13/11 1 Størdal, Stevns (KBH) og 15/11 1 Landsende, Rømø.

(Leif Novrup)

Regional fordeling af Fiskeørn

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	643	171	27	271	98	51	75	262	156	572	132	52	2510
2. halvår	239	195	61	243	193	66	261	253	596	532	481	39	3159

Hvepsevåge *Pernis apivorus*

Forårstrækket blev i den lave ende med 4621 Hvepsevåger, hvor knap to tredjedele af alle trækkfugle blev noteret over Østdanmark. På de traditionelle trækklokaliteter blev 2796 noteret mod et gennemsnit fra de seneste ti år på 3271. Flest blev stadig talt i Skagen (NJ) med 999 efterfulgt af Hyllekrog (ST) med 668.

Ankomst til normal tid primo maj med nordtrækkende fugle 1/5 1 Farum (KBH), 3/5 1 Hyllekrog og 4/5 1 Møllemade (F) og 1 Lebøl, Sydals (SJ). Trækket forløb ganske jævnt fra primo maj til medio juni med tydelig kulmination ultimo maj med forårets største dage 24/5 157 og 25/5 127 Hyllekrog og 27/5 137 Vestskoven (KBH). Primo-medio juni blev træk primært registreret ved Skagen (NJ), hvor de sidste større dage var 12/6 59 og 15/6 61, men stadig dage med to cifret antal her indtil primo juli, max 9/7 38 NØ. Primo juli sås også de første sydtrækkende fugle med 5/7 1 Kikhavn og 8/7 2 Mandehoved, Stevns (KBH).

Efterårstrækket blev meget flot, hvor der på de traditionelle trækklokaliteter blev optalt 12.411 mod et gennemsnit de seneste ti år på 6689. Herudover taltes 6926 især over København, Sydsjælland og Sydhavsøerne, hvor et stort antal formodes at være gengangere mellem lokaliteter i Østdanmark.

Trækket kulminerede fra 28/8 til 4/9 hvor dagsmax (kronologisk) i perioden blev noteret på følgende lokaliteter: 28/8 484 Vestskoven, 29/8 707 + 30/8 682 Skansebakken (NSJ), 31/8 791 + 1/9 1218 Hyllekrog og 2/9 1528 Stevns (KBH), 3/9 441 Hyllekrog og 4/9 374 Stevns. Forekomst ved Stignæs (VSJ) og Langeland kulminerede nogle dage senere, hvor flest blev talt 9/9 255 Stignæs og samme dag 374 Tryggelev Nor (F).

Knap 97 % af alle trækkfugle i efteråret blev registreret over Østdanmark og Fyn, hvor de største lokaliteter var Stevns 3544, Hyllekrog 3831, Skansebakken 2814, Vestskoven 1268 og Dovns Klint/Sydlangeland (F) 1199. Årets første 1K fugle på træk sås 24/8 4 Mandehoved, Stevns (KBH) og forholdsvis mange sene trækkfugle pri-

mo oktober med 66 T, hvor alle aldersbestemte fugle var 1K. Årets sidste sås 10/10 1 Dovns Klint.

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvepsevåge, Skagen, 12. maj 2023. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Regional fordeling af trækkende Hvepsevåge forår og efterår på traditionelle træklokaliteter (trækklok.) og træk udenfor (øvrige) per region. Der er givet et stort antal gengangere mellem regionerne.

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	64	41	10	85	52	102	187	93	465	152	550	24	1825
Trækklok.	999	0	0	189	0	0	0	266	0	674	668	0	2796
Samlet	1063	41	10	274	52	102	187	359	465	826	1218	24	4621

Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	27	23	67	86	38	282	229	1600	1611	22	2808	133	6926
Trækklok.	0	0	11	0	49	0	1199	19	3544	3154	4435	0	12411
Samlet	27	23	78	86	87	282	1428	1619	5155	3176	7243	133	19337

Lille Skrigeørn, Engklit, Skagen, 13. maj 2023. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Lille Skrigeørn *Clanga pomarina*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2017	
21	9	> 1	3	5	4	9	16	21	16	16	278

Med observation af mindst 21 individer var 2023 det med afstand hidtil bedste år nogensinde. I 2017 og 2020 sås 16 individer. Manglende og upræcise alders- og tidsangivelser, gør det svært at komme med en præcis angivelse af antallet af individer.

Alle fund nævnes.

NJ: 8/5 – 13/6 min. seks fugle i Skagen med 8/5 3K, 9/5 ganganger, 13/5 3K, 15/5 2 (3K/3K+ og 1 imm.), 27/5 3+, 30/5 3-4K, 13/6 3K+. Fuglen 30/5 blev set udtræk i stor højde. I øvrigt 10/5 1 SV Aalborg, 17/5 1 + 13/6 1 3K+ Lille Vildmose, 27/5 1 SV Ålbæk, 4/6 1 ad. Tolne Skov, 9/6 1 3K+ NV Skørping og 11/6 3K+ Tofte Skov (muligvis samme som 9/6). En forsigtig vurdering giver ti individer.

ØJ: 9/5 1 Læsten Bakker, 12/5 1 Trige, 16-17/5 1 Mols. 2-3 individer.

SØJ: 20/5 1 ad. TF Stenderup Hage.

SJ: 17/9 1 V Sønderborg.

KBH: 16/10 1 imm. SV Højerup.

ST: 24/4 og igen 18-24/5 1 ad. R Østmøn, 18/5 1 V Tappernøje, 17/9 1 1K R, 18/10 1 2K+ V, 30/10 1 1K V alle Saksfjed Inddæmning/Hyllekrog, 7/10 1 1K SV Gedser Odde, 17/10 1 2K SV Feddet. Observationerne 17/10 Feddet og 18/10 Hyllekrog regnes for samme individ, som blev set 16/10 ved Højerup.

(Rene Christensen)

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Den danske bestand bestod som året før af fire par, som hver fik én unge fordelt på to par i Tofte Skov samt et par i både Hals Nørreskov og Hals Sønderkov. Hertil skal dog lægges to nye pardannelser i territorier samt to enlige fugle, der også opretholder territorier. Her i blandt er en enlig fugl, der nu på fjerde år fortsat opholder sig på Borris Hede (VJ). Alt i alt en forekomst der tegner lidt lysere for fremtiden end de tidligere år. Meget mere om dette kan læses i afsnittet under Projekt Ørn.

Ud over ynglefuglene var forekomsten uden for Nordjylland nogenlunde som i 2022 med 15-20 fugle, mens der i Nordjylland var flere iagttagelser af 'løse' fugle. Vurderingen skal dog tages med det forbehold, at det kan være vanskeligt (uden fotos) at vurdere omfanget af gengangere de enkelte iagttagelser imellem.

I Nordjylland blev der i første halvår udover fuglene i yngleparrene set en række ørne. Det er også her vanskeligt at angive, hvor mange forskellige det har drejet sig om. Ved Skagen blev der set 3-4 forskellige fugle i perioden 11/3 til 12/6. 28/3 blev tre fugle set sammen. To af fuglene, der blev set 27-28/3 antages at være et par, der var gengangere fra 2022. Her foruden foreligger yderligere fund af otte fugle fra første halvår, herunder fund fra mere utraditionelle områder som Ølandsvejle 5/2 og flere fund fra Thy/Hanherred i april og maj fra lokaliteterne Nors Sø, Stenbjerg Klithede, Bulbjerg og Vester Torup.

Fra det øvrige Jylland blev der i første halvår set 30/4 1 imm. V Gjerrild og 3/4 1 imm. Klelund (SVJ) amt 29/4-1/5 1 ad. Galtkær (SØJ) – nok fuglen fra Borris. Fra Sjælland i perioden 1/1 til 18/2 1 4K i områder nord og nordøst for Tissø (VSJ) – nok samme som i slutningen af 2022 samt 18/2 1 3K Sonnerup Skov (VSJ). Endelig fra Nordsjælland 3/4 1 imm. Ravnsholt.

I andet halvår var der i Nordjylland enkelte iagttagelser uden for yngleområderne, blandt andet 6/8 1 imm. Strandby og 23/9 1 imm. Slettestrand. Fra det øvrige Jylland blev der udover fuglen på Borris Hede set 19/7 1 subad. Hasager Skov ved Hadsten (ØJ), 18/8 1 imm. nær

Kongeørn, Lille Vildmose, 25. juli 2023. Foto: Finn Carlsen.

Pindstrup på Djursland (ØJ) og 20/11 1 ad. Vallund (SVJ) – nok også Borris-fuglen på udflugt.

Endelig fra øerne, 8/10 1 imm Saksfjed/Hyllekrog (ST), 12/10 og 18/10 1K-fugle indtrækkende ved Stevns (KBH), 16/10 og 21/11 1 imm. Vestskoven ved Albertslund (KBH), 18/10 1 imm. Hørsholm, Hillerød/Fredensborg (NSJ) og endelig fra Fyn 2/11 1 imm. Nakkebølle.

Kongeørn er i 2023 ikke iagttaget i to regioner, hvilket er væsentligt færre end fem i 2022. Skemaet viser ikke nødvendigvis det reelle antal fugle, idet enkeltfugle i flere tilfælde ses i flere forskellige regioner. Desuden kan der være gengangere indenfor samme region.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Kongeørn

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	33	2	1	1	1	0	0	2	0	1	0	0	41
2. halvår	20	2	1	2	0	0	1	0	4	1	1	0	32
Samlet	53	4	2	3	1	0	1	2	4	2	1	0	73

Spurvehøg *Accipiter nisus*

Et flot træk både forår og efterår, hvor fordeling mellem Vest- og Østdanmark (inkl. Fyn) i foråret var 42 % vs 58 % og i efteråret 6 % vs 94 %.

Forårstrækket på traditionelle træksteder var 13.399 mod normalt 6000-9000 fugle, hvor især trækket over Nordsjælland var større end normalt med samlet 7000 trækkende mod normalt 4000. Samlet blev ca. 18.000 noteret på træk over hele landet.

Første trækbevægelser i foråret sås medio februar, mens større træk sås til normal tid - primo april - i både

Øst- og Vestdanmark med 6/4 230 Nørrevang, Rørvig (VSJ), 8/4 234 Hellebæk (NSJ), 10/4 254 Gilbjerg Hoved (NSJ) og 8/4 257 + 10/4 349 Skagen (NJ). Der var igen en top ved Nordsjælland ultimo april med 22/4 328 Gilbjerg Hoved, 24/4 250 Melby Overdrev og ved Skagen primo maj med 9/5 410, men også 10/5 132 Ø Gilbjerg Hoved. Herefter ingen dage med > 100 trækkende, men ved Skagen ofte dage med 50-80 indtil ultimo maj og 20-40 indtil medio juni. Største træk blev noteret ved Skagen med 4378 og Gilbjerg Hoved 2147.

Spurvehøg, Frederiksdal, 13. december 2023. Foto: Finn Carlsen.

Efterårstrækket var ligesom forårstrækket usædvanligt stort med knap 25.000 noteret på traditionelle træklokaliteter mod et gennemsnit 19.000 seneste ti år. Herudover blev 18.000 noteret trækkende, især over København/Amager, Sydvestsjælland og Møn, således samlet ca. 43.000 mod ca. 35.000 sidste år.

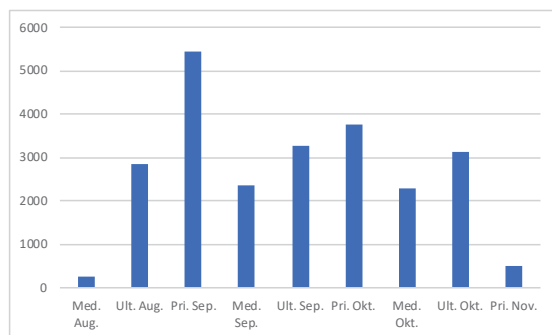
Som vanligt sås tidlige trækfugle ultimo juli-primio august, mens gennemtræk skete til normal tid fra medio august til primio november. Der blev noteret en tydelig top primio september og mindre toppe ultimo-september til primio oktober og igen ultimo oktober.

De største dage (> 400) kronologisk var 29/8 686, 5/9 419 og 6/9 851 Stevns Klint (KBH), 1/10 1223 Kraneled, Møn (ST) og 30/10 526 Gedser Odde (ST).

Det største træk blev noteret ved Stevns med 7253 og Sydlangeland 6134, se Rovfugle-tabellen. Uden for de traditionelle træklokaliteter blev det største træk

noteret ved Kraneled, Møn 1231, Stignæs Færgehavn (VSJ) 1107 og Kongelunden (KBH) 920.

(Jørgen Staurup Christensen)

Efterårstræk af Spurvehøg fordelt på 10-dages perioder.

Regional fordeling af trækkende Spurvehøge forår og efterår på traditionelle træklokaliteter (trækllok.) og træk udenfor (øvrigt) per region. Der er givet et stort antal gengangere mellem regionerne.

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	920	214	14	407	97	121	151	265	1081	836	577	238	4921
Trækllok.	4378	0	0	1573	0	0	0	1516	0	5490	442	0	13399
Samlet	5298	214	14	1980	97	121	151	1781	1081	6326	1019	238	18320
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	128	126	635	292	109	767	767	4063	4478	1787	4246	663	18061
Trækllok.	0	0	258	0	381	0	6134	66	7963	1744	8392	0	24938
Samlet	128	126	893	292	490	767	6901	4129	12441	3531	12638	663	42999

Duehøg *Accipiter gentilis*

Som altid er det lidt svært at afgøre, hvad der er lokale bevægelser og hvad der er trækfugle, hvorfor der udelukkende medtages kystnære fugle fra kendte træklokaliteter oplyst som træk og/eller trækforsøg.

Forårsforekomst var i den lave ende af skalaen med 37 trækfugle mod normalt knap 60 fugle. Skagen (NJ) havde 23 fugle mod et gennemsnit seneste ti år på 27, mens der var meget få fugle både i Nordsjælland og på Nordøstdjursland. Trækket strakte sig fra primo marts til medio juni med første trækfugl sås 5/3 1 Holtser Hage (SØJ) og sidste 12/6 1 Skagen. Flest trækfugle sås

i april med 17, og udover Skagen taltes flest ved Holtser Hage 3 og Feddet 3 (ST).

Efterårstrækket er som regel meget beskedent med ti års gennemsnit på 15 trækfugle, hvorfor årets 25 fugle var bedre normalt. Trækfugle blev registreret i alle landsdele, på nær Bornholm, fra medio august til primo december med første 11/8 1 Blåvands Huk (SVJ) og sidste 3/12 1 indtræk Rødvig (KBH) med kulmination fra medio september til medio oktober med 18 fugle. Flest blev set ved Skansebakken med fire fugle.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende Duehøge forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	23	0	0	2	3	0	0	0	1	6	0	2	37
2. halvår	2	1	2	2	1	1	2	1	2	8	3	0	25

Duehøg, hun, Nordsjælland, 8. februar 2023. Foto: John Larsen.

Rørhøg *Circus aeruginosus*

Først på året blev ti overvintrende Rørhøge noteret fordelt på følgende regioner NJ 1, VJ 3, SVJ 2, VSJ 2, KBH 1 og ST 1. Sidste år sås syv vinterfugle.

Igen et flot forårstræk, hvor de første trækfugle var tidligt på færde på 27/2 1 ad. hun Glesborg ved Gjerrild (ØJ) og 28/2 1 ad. han NØ Grenen (NJ) og primo marts 2/3 1 Holmesø (KBH) og 8/3 1 Dragør (KBH). Fra 18/3 dagligt observationer og de første dage med tocifrede antal var 31/3 13 Feddet (ST) og 1/4 22 Hellebæk (NSJ). Trækket i Østdanmark kulminerede primo-medio april med tydelig top primo april, men trækket i Vestdanmark var mere jævnt fordelt med lille top primo-medio april og igen en top primo maj med ankomst af 2K fugle. De største dage i perioden (> 20) faldt primo april med 7/4 27 Skagen

(NJ), 8/4 20 Hellebæk (NSJ) og 10/4 22 Rørvig (VSJ) og primo maj med 8/5 23, 9/5 33, 10/5 25 og 11/5 22 alle fra Skagen. Medio maj blev største antal sydtrækkende 17/5 19 og 18/5 13 Dovns Klint (F) noteret, og her blev samlet blev 51 noteret sydtræk her og 12 ved Gedser Odde (ST). Endnu et lille træk indtil primo-medio juni og største forårstræk blev talt ved Skagen 512 og Gjerrild (ØJ) 174.

Fra efterårstræklokaliteter sås allerede medio juni sydtrækkende fugle med 14/6 3 Stevns (KBH) og 17/6 1 Rosenvold (SØJ) og i løbet af juli sås enkeltindivider på træklokaliteter i næsten alle landsdele. Det primære træk strakte sig fra medio august til medio oktober med tydelig top ultimo august til medio september, og med > 3000 registrerede trækfugle blev det et stort efterår. Der

vil dog være gengangere mellem lokaliteter i forbindelse med gennemtrækket.

De største dage (> 30) kronologisk var 29/8 44 og 30/8 33 Stevns, 1/9 31 og 2/9 35 Gedser Odde (ST), 5/9 43 og 6/9 44 Stevns, 7/9 32, 9/9 36 Dovns Klint (F) og 63 Tryggelev Nor (F), 14/9 31 og 15/9 31 Stevns. Sidste større træk blev talt 1/10 21 Dovns Klint, 7/10 9 Ishøj (KBH) og

16/10 8 Gulstav (F), og seneste fugl sås 15/11 1 K Dovns Klint. Største lokaliteter var Stevns 541 og Sydlangeland 495. I december blot seks fugle fordelt på regioner med NJ 1, VJ 3, SVJ 1 og F 1.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende Rørhøge forår og efterår. Der vil være gengangere mellem både lokaliteter og regioner.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	646	59	14	257	55	32	168	185	181	536	293	43	2469
Efterår	17	22	164	109	142	66	588	364	755	388	576	25	3216

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

Igen i år er der observeret et stigende antal Blå Kærhøge i Danmark med nye rekorder på trækstederne og rekordmange indtastninger i DOFbasen. Dette til trods for at bestandene i landene umiddelbart nord for os ikke er i vækst, men snarere for nedadgående. Norge har omkring 100 ynglepar (artsdatabanken.no), Sverige har omkring 800 ynglepar (artfakta.se) og Finland 1.500 ynglepar (luontoportti.com). Hvordan den store ynglebestand i Rusland har det vides ikke.

Forårstrækket var koncentreret omkring medio april og måneden ud. Skagen (NJ) har haft det højeste antal forårstrækkende med 579 fugle fra marts til juni. Et tal som er 40 % højere end de foregående ti års gennemsnit. Næsthøjeste antal på forårstrækket er observeret

ved Rørvig (NSJ) med 116 fugle. Efterårstrækket er geografisk helt anderledes fordelt. Her har Skagen (NJ) i perioden fra september til november kun 45 fugle, mens Stevns (KBH) har 190 fugle, hvor der 18/10 ses imponerende 42 fugle. Sydlangeland (F) har 183 fugle med 23/10 som største dage med 12 fugle.

På følgende lokaliteter er der observeret mere end ti natterastende fugle (lok-max): Bygholms Nordlige Rørskov (NJ) 15, Selbjerg Vejle (NJ) 26, Borris hede (VJ) 17, Tuemose og Fussingø Enge (ØJ) 16, Klelund Dyrehave Nord (SVJ) 12, Kongens Mose (SJ) 37 og Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH) 17.

(Jesper Leegaard)

Antal indtastninger af Blå Kærhøg i DOFbasen de seneste 10 år.

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antal	5591	5596	8177	9155	6506	6453	7735	9352	10968	10031	12746

Blå Kærhøg 1K, Vestamager, 18. november 2023. Foto: John Larsen.

Steppehøg *Circus macrourus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2023	
341	16	< 1	3	4	24	168	219	356	341	221	2882

Igen et fantastisk år for Steppehøg og hidtil næstbedste år. Renset for mest oplagte gengangere blev årets total på 341 fugle, kun overgået af rekordåret 2016 med 356 fugle.

Det var især en markant ny rekordforekomst i andet halvår med 227 fugle med heraf ny rekord for 1K-fugle, som klart overgår seneste max for ungfugle fra 2015 med 118, efterfulgt af 109 i 2016 og 70 i 2019.

Tendensen har længe været, at forekomsten var størst i første halvår, og vi skal tilbage til 2015 for at finde en årstotal med højeste forekomst i andet halvår. Næsthøjeste efterårstotal er nu fra rekordåret 2016 med 167 fugle. Der blev herudover sat månedsrekord i september med 157 fugle og registreret hele fem rekordsene fund i november.

Forekomsten i første halvår på i alt 114 fugle lå meget på linje med forårstotaler fra den seneste årrække med 107 i 2022, 108 i 2021 samt 113 i 2020. Forårets første fugle plejer at være adulte fugle, men blev lidt usædvanligt et par 2K-fugle, set 4/4 Emmerlev Kyst (SJ) og Ballum Enge (SJ). Første fra Skagen (NJ) blev 7/4 1 adult han NØ, og Skagen (NJ) blev som altid den bedste forårslokalitet med 57 fugle i perioden 7/4-25/5, et stykke over de seneste års gennemsnit herfra. Månedsfordeling her var 30 fugle i april samt 27 i maj, og største dage var 9/5 9 og samt 17/4 6. Forårets sidste fugl blev også noteret i Skagen med 25/5 1 2K hun Stald Grenen (NJ). Aldersfordeling i første halvår var 56 adulte/3K+, 57 2K samt en uspecificeret.

Til forskel fra den seneste årrække blev der ikke fundet fugle i sommerperioden juni-juli, til gengæld var efterårstrækkets første fugl meget tidlig med 3/8 1 ad. han R Hillerup Enge (SVJ). De første af mange ungfugle blev registreret 24/8 1K SV Rosenvold (SØJ) og 1 1K SV Mandehoved, Stevns (KBH). Stevns blev bedste efterårslokalitet med 20 indtrækkende i perioden 24/8 til 17/10, hvor største dag her var 4/9 med fem fugle. Hertil kan det nævnes, at Falsterbo satte ny rekord med 61 trækkende i efteråret. Næstbedste træklokaliteter blev Fanø (SVJ) med 15 i perioden 22/8-18/10, Sydlangeland (F) med 15 i perioden 1/9-8/10 samt Gedser (ST) med 15 i perioden 3/9-22/10. Årets sidste fugle var to på hinanden følgende rekordsene fugle fra Mandø (SVJ) med 12/11 1 1K S og 13/11 1 2K hun R. Aldersfordeling i andet halvår blev 40 ad/3K+, 14 2K, 156 1K og 17 uspecificerede. Samlet månedsfordeling var april 69, maj 45, august 9, september 157, oktober 56, november 5.

Aldersfordeling 2023:

	1. halvår	2. halvår	I alt
Adult/3K/3K+	56	40	96
2K/2K+	57	14	71
1K	-	156	156
Usp.	1	17	18
Samlet	114	227	341

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af Steppehøg

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	69	2	3	3	0	5	3	7	4	14	3	1	114
2. halvår	13	13	38	8	5	7	24	12	46	20	37	4	227

Hedehøg *Circus pygargus*

Årets ynglebestand var på 21-27 ynglepar, hvoraf det lykkedes for 13 af parrene at få unger på vingerne. Der kom hele 47 unger på vingerne, hvilket er højeste antal siden 2019. De sikre ynglepar blev fundet i kommunerne Aabenraa, Tønder, Haderslev og Vejen. Årets første Hedehøg blev set 20/4 ved Bjerne Krogen (F). Forårstrækket ved Skagen (NJ) marts-juni var meget flot med 36 individer, heraf 35 i maj med en imponerende dag 10/5 med 11 fugle. Det er ny dagsrekord for Skagen (NJ). På Borris Hede (VJ) sås Hedehøg hele sommeren, men der var ikke et sikkert ynglefund, selvom minimum fire forskellige Hedehøge sås på lokaliteten. For de resterende landsdele

blev det et ret sløjt år. Fx blev der kun set fem Hedehøge i Storstrøms-regionen, hvor de seneste fem års gennemsnit har været 12 fugle. Faktisk er det langt mere sandsynligt, at man ser en Steppehøg end en Hedehøg i Danmark, hvis man er uden for yngleområdet. Årets sidste fugl blev den hidtil seneste Hedehøg set i Danmark. Det var en 1K fugl, som blev set 25/11 ved Rosenvold (SØJ), hvilket var næsten to måneder efter den næstseneste i år. Den hidtil seneste observation i Danmark var 19/10 2012 ved Ballum Enge (SJ).

(Jesper Leegaard)

Hedehøg, Vest Stadil Fjord, 25. september 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

Regional fordeling af Hedehøg udenfor yngleområder

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2023	45	15	Y	2	5	Y	6	4	5	6	5	2	95*

Y=yngleområde antal ikke opgjort. *= total excl. fund i yngleområderne

Rød Glente *Milvus milvus*

Året startede med endnu en ny rekord af overvintrende glenter; hele 759 fugle blev talt i weekenden 8.-9. januar. Flest sås ved Tissø sø med 165 fugle.

Ynglebestanden virker stabil, måske med en svag stigende tendens. Bestanden blev ikke talt så grundigt i flere områder af landet i år, men det vurderes, at der ynglede omkring 350-400 ynglepar i Danmark.

I 2023 fik vi også mærket de første danske glenter med GPS-sendere, som en del af det europæiske LIFE-projekt, EuroKite. Ni unger blev mærket i fire reder på Midtfn. De otte fugle trak væk i efteråret og overvintrede forskellige steder i Europa, flest i Spanien. Kun en fugl blev i Danmark.

På forårstrækket var der knap 2000 trækkende glenter på de traditionelle træksteder. Ved Skagen (NJ) sås 434, hvor største dag var 21/4 23. På NØ Djursland (ØJ) var der hele 717 fugle, største trækdag ved Gjerrild Nordstrand (ØJ) 11/5 24. Desuden 30/5 29 Mandehoved (KBH). Sidste sted var der dog tale om returtræk.

På efterårstrækket sås lidt over 5000 fugle, næsten allesammen i Østdanmark med Stevns (KBH) og Hyllekrog (ST) som de to største lokaliteter, mens Sydlangeland (F) tager en klar tredje plads. Der er dog helt sikkert et vist sammenfald af talte fugle ved Stevns og Hyllekrog/Gedser/Sydlangeland. På Stevns (KBH) blev der talt 1856 glenter, mens der ved Hyllekrog (ST) var 1194 og på Sydlangeland

(F) 905. I Jylland var der flest ved Sønderborg (SJ) med i alt 192 trækkende fugle.

De største dage per lokalitet var 8/10 Stevns 333 (KBH), 8/10 260 Feddet (ST), 7/10 153 Ishøj (KBH), 4/11 137 Hyllekrog og 12/10 98 Dovns Klint (F).

(Per Rasmussen)

Rød Glente, Magleby, 18. april 2023, Foto: Bo Tureby.

Regional fordeling af overvintrende og ynglende Rød Glente

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Vinter	83	0	2	133	38	0	106	195	0	0	199	3	759
Ynglepar	46	2	1-2	7-11	28-34	2-7	27	4	1	14-15	3-4	1	136-154

Sort Glente *Milvus migrans*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2021	2020	
669	37	33	59	69	123	376	777	954	792	694	9749

Der blev observeret overvintrende Sort Glente på Lolland og Sydfyn med et individ hvert sted, bl.a. set 2/1 1 2K Mønsteskov/Hannelslund (F) og 28/1 1 ad. Herritslev (ST), der holdt til på overnatningspladserne frem til forårstrækkets begyndelse, der blev indledt med 14/3 1 NØ Rungsted Havn (NSJ).

Der blev i alt set 384 Sort Glente på forårstræk, heraf 189 ved de traditionelle træklokaliteter. Sædvanligvis flest ved Skagen (NJ) med 126, hvor de største dage var 23/4 6 og fem fugle 25/4, 8/5 og 9/5. Uden for Skagen sås flest 17/5 5 Fakkebjerg (F). Stadig pænt med Sort Glenter indtil medio juni, og sidste i Skagen blev 28/6 2. Sommergæster i juli blev set i NJ, ØJ, SJ, F, KBH og ST og første trækfugl sås 8/7 1 Mandehoved (KBH).

Efterårstrækket var usædvanligt stort med rekordår ved Stevns (KBH) med 112, hvor de største dage blev 6/9 12 og 14/9 23, sidstnævnte ny dagsmax for landet. Også Falsterbo havde rekordår med 181. Største dag uden for Stevns blev 6/9 4 Dovns Klint (F).

Årets sidste blev trækfugl sås 15/11 1 Dovns Klint (F), mens sidste fugle var 20/11 1 R Sandager, Lolland (ST), samt 21/11 1 Kyse ved Næstved (ST) til overnatning med Rød Glente. Ingen blev dog observeret senere på overnatningspladser.

(Jørgen Staarup Christensen/Tommy Kaae)

Sort Glente, Skagen, 31. maj 2023. Foto: John Larsen.

Regional fordeling af Sort Glente

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	158	6	5	24	5	11	30	16	15	51	52	11	384
2. halvår	3	2	2	2	2	8	42	15	130	7	66	6	285

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Fugleinfluenzaen var formentlig årsag til, at bestanden stagnerede i 2023. Ifølge Projekt Ørn var der 151 ynglepar i år, hvoraf 108 par fik unger på vingerne. Kulde og regn omkring klækningstidspunktet samt fugleinfluenza angives som årsagerne til, at så mange par ikke havde ynglesucces. Læs mere i beretningen fra Projekt Ørn her i Fugleåret.

Skagen var igen i år det træksted, der havde flest Havørne, i alt 154 blev det til i løbet af foråret.

Igen i år var der en stor koncentration af overnattende Havørne i Tingdal Plantage i Sønderjylland. Her blev de

overnattende ørne optalt ved udflyvningen omkring solopgang, og max blev 14/11 109 samt 7/11 83. Det største antal fra første halvår fra denne lokalitet var 14/2 36.

Lokaliteterne med de største koncentrationer i øvrigt var 21/1 27 og 22/1 30 - begge Bygholm Vejle (NJ), 4/2 23 Saltholm (KBH) samt 25/11 27 Margrethe Kog (SJ) og 31/12 18 Sækkesand (ST). I alt er der i DOFbasen 28.387 poster med Havørn fra 2023, hvilket gør arten til den 16. mest indrapporterede art.

(Peter Lange)

Havørn, Vaserne, 14. september 2023. Foto: Finn Carlsen.

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

Forekomst af Fjeldvåge varierer meget fra år til år, dog med en nedadgående tendens set over en længere periode. Forårstrækket var ikke prangende, men med 631 fugle på niveau med sidste år, mens forekomsten i efteråret var meget lav med kun 455 mod ca. 1000 fugle sidste år.

Forårstrækket blev primært registreret i Nordjylland og over Nordsjælland med knap 70 % af alle trækfugle, flest ved Skagen (NJ) med 250 og Rørvig (VSJ) med 65. De første trækbevægelser sås ultimo februar / primo marts med 26/2 2 Gedser (ST), 28/2 1 Hørsholm (KBH) og 1/3 2 Hjørring Bjerger (NJ). Trækket kulminerede til normal tid medio-ultimo april i Østdanmark og medio april til primo maj i Vestdanmark. De største trækdage (kronologisk) blev 19/4 20 + 20/4 15 Skagen (NJ), 20/4 13 Rørvig (VSJ), 22/4 13 Gilbjerg Hoved (NSJ) og 9/5 17 Skagen. Desuden skal 10/4 9 Hammeren (B) bemærkes. Sidste trækfugle sås 5/6 1 og 15/6 1 Skagen (NJ).

Ankomst i efteråret skete meget tidligt med 31/8 1 Almsted, Midtals (SJ), 2/9 1 Himmerlev Grusgrav (KBH) og 4/9 1 Engestofte (ST). Trækket forløb fra medio september til medio november med kulmination medio-ultimo oktober. De største dage blev 18/10 36 Stevns (KBH) og 22/10 40 og 23/10 28 Gedser Odde (ST). Sydgående træk sås helt ind i december, hvor seneste var 11/12 1 Gedser Odde og 18/12 1 Møns Klint (ST).

På traditionelle træklokaliteter blev 232 noteret mod et gennemsnit de seneste ti år på 853 fugle. Flest fugle blev noteret på Stevns (KBH), som havde det dårligste efterår siden 1980 med 42 fugle og Gedser Odde (ST) med 134. Gennemsnit de seneste 10 år fra Stevns og Gedser er hhv. 173 og 424 fugle, og Falsterbo havde det laveste antal siden 1973 med kun 117 mod et gennemsnit de seneste ti år på 430 fugle.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende Fjeldvåger forår og efterår. Der vil være gengangere mellem både lokaliteter og regioner.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	281	4	2	23	0	2	3	70	29	153	46	18	631
2. halvår	4	1	19	5	1	2	30	21	87	56	202	27	455

Musvåge *Buteo buteo*

Samlet blev der registreret færre trækkende Musvåger både forår og efterår. I foråret blev talt ca. 32.000 våger mod 40.000 sidste år, mens der i efteråret blev talt knap 44.000 indtrækkende våger over Sjælland (træk over NSJ og KBH) mod 53.000 sidste år.

Forår: Selvom trækket var mere fåtalligt end sidste

år, lå samlet det samlede træktaal på de traditionelle træklokaliteter med 21.800 tæt på seneste ti års gennemsnit med 22.300 våger.

Tidlige trækbevægelser sås allerede ultimo januar og tocifrede antal sås fra medio februar både i Øst- og Vestdanmark og større træk allerede ultimo februar

med 28/2 585 Hellebæk (NSJ) og 382 Vestskoven (KBH). Herefter tilbagevendende vintervej i første uge af marts, men trækket tog igen fart i midten af marts og første trækbølge (adult) kulminerede medio-ultimo marts med stort træk over især Hellebæk, hvor største dage blev 18/3 1128, 22/3 1425 og 27/3 729. Uden for Hellebæk flest 18/3 470 Skovby, Sydals (SJ) og 25/3 425 Fornæs (ØJ).

Fra medio april og i maj taltes de største antal på Djursland og især ved Skagen (NJ), men primært trækforsøgende fugle og kun få dage med > 200 våger, flest 17/4 354 og 18/4 291 Gjerrild (ØJ). Indtil primo-medio juni ofte dage med tocifrede antal i Skagen (NJ), flest 3/6 43. Største lokaliteter i foråret var Hellebæk 8524 og Nordøstdjursland 5810.

Efterår: Det primære træk strakte sig fra medio august til medio november. Første større trækdag var 2/9 128 Helsingør (NSJ) og 4/9 118 Røsnæs (VSJ) og fra

medio-ultimo september 14/9 986 Skansebakken (NSJ), 27/9 912 Stignæs Færgehavn (VSJ) og 28/9 773 Grønholt (NSJ). Trækket kulminerede primo-medio oktober med tydelig top primo oktober, hvor de største dage (> 2000) kronologisk var 1/10 2335 Skansebakken, 7/10 3825 og 8/10 2438 Vestskoven, 8/10 4025 Sønderborg + 1177 Sønderkoven (SJ) og 2660 Knudshoved Nordstrand (F) samt 18/10 2978 Skansebakken (NSJ). Sidste større trækdage var 22/10 463 Stignæs Færgehavn, 23/10 594 Sønderhjørne (F) og 15/11 408 Omø (VSJ).

Antal trækkende over Nordsjælland var næsten 12.000 færre våger end sidste år, mens trækket over København var knap 3000 flere. De største lokaliteter i efteråret var Skansebakken 14.597 og Vestskoven 7504 samt ikke mindst samlet over Als (SJ) 11.213. Sidste år taltes dog 14.590 på Als.

(Jørgen Staarup Christensen)

Musvåge, Knagelbjerg, 13. december 2023. Foto: Erik Thomsen.

Regional fordeling af trækkende Musvåge forår og efterår på traditionelle træklokaliteter (træklø.) og træk udenfor (øvrige) per region. Der er et stort antal gengangere mellem regionerne, især i efteråret.

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	280	60	62	1083	264	1550	921	476	2726	1268	1440	98	10228
Træklø.	3729	0	0	5810	0	0	0	1215	0	10186	850	0	21790
Samlet	4009	60	62	6893	264	1550	921	1691	2726	11454	2290	98	32018
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Øvrige	73	64	57	257	321	11947	9209	14266	12466	7192	1796	6	57654
Træklø.	0	0	22	0	1000	0	2442	717	3249	21086	1566	0	30082
Samlet	73	64	79	257	1321	11947	11651	14983	15715	28278	3362	6	87736

Perleugle *Aegolius funereus*

Der var i år et sikkert ynglefund i Peder-sker Plantage (B), hvor fire unger blev ringmærket. Herudover er der 7-9 sandsynlige ynglepar i form af syngende fugle fra flg. lokaliteter: Sydvestjylland: Blåbjerg Klitplantage (SVJ) 24/2-11/6 1-2, Børs-mose Hede (SVJ) 20/4-31/5 1, Vrøgum Plantage (SVJ) 6/2-3/6 1-2, Ål Plantage (SVJ) 27/2 1, men også set 21/3. Midt- og Vestjylland: Gludsted Plantage (VJ) 26/2-30/5 1, Nørlund Plantage (VJ) 12/5 1 og Ulfborg Plantage (VJ) 2/4 1 sy.

(Egon Østergaard)

Perleugleunge ved ringmærkning, 31. maj 2023, Almindingen Bornholm.
Foto: Sune Riis Sørensen.

Kirkeugle *Athene noctua*

Der var i 2023 kendskab til 15 par og 5 enlige fugle, og det er nogenlunde status quo i forhold til 2022, i al fald ikke en nedgang i antal kendte fugle.

Indtastningerne i DOFbasen giver ikke længere et retvisende billede af artens forekomst, så derfor baserer oplysningerne sig her især på data, som Vildtforvaltningsrådets Kirkeuglegruppe har indsamlet i Projekt Kirkeugle i samarbejde med Lars Bo Jacobsen, der ringmærker uglerne for Statens Naturhistoriske Museum.

En bevilling på 1 mio. kr. fra miljøministeren i 2021 skal forsøge at redde uglen fra at uddø og forbedre levedygtigheden, men projektet afsluttes ved udgangen af 2024, da midlerne er brugt.

Ynglebestanden er stadig på et meget kritisk niveau, så der blev i 2023 iværksat habitatforbedrende tiltag ved nogle af ynglepladserne i Østhimmerland omkring Fræer, hvor kernebestanden findes. De fleste af yngleparrene fodres med daggamle kyllinger, og det forbedrer ynglesuccesen betydeligt. Grundlæggende skal habitaterne dog forbedres, så de kan udgøre fourageringsområder, der kan give tilstrækkelig med byttedyr til at opfostre et kuld unger.

Der blev fundet enlige fugle på fem lokaliteter, heraf tre på nye lokaliteter i Vesthimmerland, og et nyt par har etableret sig i Vesthimmerland. Der blev ringmærket 35 unger, og en stor del af disse er fløjet fra reden. De fodrede par viser fortsat bedre succes, end de par der ikke fodres.

Vesthimmerland: To par hvoraf et nyt par med tre udføjne unger samt et par med min. to unger. Fjeldsø (NJ) 2/4 1 par set på egnet ynglelokalitet, men ingen yngel, Løgsted Skalle (NJ) 24/3 1 fotodokumenteret. Desuden tre enlige fugle, en ved Gedsted og to mellem Nørager (NJ) og Haverslev (NJ).

Østhimmerland: Otte par med min. 24 unger, hvoraf 20 fløj fra reden, desuden en enlig fugl og ved Sejlstrup (NJ) 28/2-1/3 1 syngende.

Sydvestjylland: To par, Føvling (SVJ) et par med to velnærede unger, der blev ringmærket i redekasse, øst for Esbjerg (SVJ) 4/5 min. 1. Forsvundet fra Horne (SVJ) og Forum (SVJ).

Øvrige Jylland: Tre par: Skive (NJ) et par ved redekasse og parring set på kendt lokalitet, men desværre ingen yngel, desuden endnu et par i området. Syd for Silkeborg (ØJ) et par med seks unger, der blev ringmærket.

Den danske ynglebestand er kritisk lav, men en livskraftig bestand findes kun 50 km syd for den dansk-tyske grænse, således fik 163 par 422 unger på vingerne i Schleswig-Holstein (EulenWelt 2023). (<https://www.eulen.de/images/eulenwelt/EulenWelt2023.pdf>).

(Egon Østergaard)

Kirkeugle, Silkeborg, 18. maj 2023. Foto: Klaus Dichmann.

Mosehornugle, Flyvestation Værløse, 28. februar 2023, Foto: Finn Carlsen.

Mosehornugle *Asio flammeus*

Et ganske fint år med mere end 700 ugler samlet, mens Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle meldte om 0-10 ynglepar.

Vinterbestand først på året (januar-februar) var på 100+ fugle, spredt i alle landsdele, dog kun ganske få i Sydøstjylland. Største antal (> 4) blev noteret 12/2 10 Herning Flyveplads (VJ), 20/1 7 Avnø (ST), 26/1 6 Fjordparken, Aalborg (NJ), 21/2 6 Saltvandssøen (SJ) og 8/2 5 Flyvestation Værløse (KBH).

Fra primo marts sås et stigende antal ugler især op langs den jyske vestkyst og trækket kulminerede fra primo april til medio maj med tydelig top ultimo april. Trækket passerede bredt over hele landet, med flest fugle ved Skagen (NJ) ca. 50, samt Ertholmene (B) 8, Korshage/Rørvig (VSJ) 8 og Hammeren (B) 6. De største dage var 1/3 6 Værnengene (VJ) og 24/4 15 R Nordstrand, Skagen (NJ) og 25/4 8 R Grenen (NJ), sidstnævnte regnet som gengangere. Sene fugle blev set indtil medio juni og sidste trækfugle sås 18/6 1 Ertholmene.

Udover mulige ynglepar gæstede ugler i løbet af sommeren (ultimo juni – primo august) Staun, Barmer og Valsted enge (NJ) samt Saksfjed Inddæmning (ST). Muligvis ankom flere ugler tidligt fra nord med flere fund ultimo juli ved Stensnæs (NJ), Grenaa Enge (ØJ) og Sønder Lem

Vig (VJ/NJ), men årets første sikre trækfugl i efteråret var 1/8 på Ertholmene (B).

Fra august til primo september var der kun få fund, max 19/8 3 Værnengene (VJ), men fra medio september sås et stigende antal ugler. Efterårstrækket kulminerede fra primo oktober til medio november med 75 % af alle ugler, men et mindre træk sås endnu indtil primo december. Trækket passerede bredt over alle landsdele, hvor største trækdage var 7/10 6 Fornæs (ØJ) og måske samme 4 Hassenør (ØJ) og 16/10 4 Korshage samt et større antal rastende fugle 9/10 10 Agger Tange (NJ) og 18/10 6 Mandø (SVJ). I løbet af november rastede større antal på flere lokaliteter i Vestjylland og i Vadehavet, flest 12-29/11 9-13 Værnengene, 15-19/11 9-10 Nr. Farup Enge/Kammerslusen (SVJ) og 17/11 9 Ubjerg Kog, Tønder (SJ). Største lokaliteter i efteråret var (>15 ex) var Blåvands Huk (SVJ) 17, Ertholmene 16 og Værnengene 16.

I december fortsat 60 ugler på plads, primært i Vestjylland og i Vadehavet (SVJ/SJ), men også Fyn, og Syd- og Vestsjælland.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Mosehornugle 2022

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	115	60	19	18	2	30	14	27	21	20	23	18	367
2. halvår	41	26	60	29	4	23	17	20	27	26	37	28	338
Samlet	156	86	79	47	6	53	31	47	48	46	60	46	705

Hærfugl *Upupa epops*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2023	
54	162	17	23	27	20	25	50	55	54	50	1476

I 2023 blev der set 51-54 Hærfugle når der er taget højde for eventuelle gengangere, og året var dermed det næststørste hidtil og tæt på rekorden fra 2021 på 55 fugle. Da Hærfuglen har et karakteristisk udseende, kom en del af observationerne (10) via henvendelser til Fuglenes Hus eller DOFbase-koordinatorer. Årets første Hærfugle blev set 8/4 1 Søby Sø (Nr. Søby) (F), 10/4 1 Sandager på Lolland (ST), 11/4 1 Købingsmark Strand (SJ) samt 12/4 1 Hvide Sande (VJ) og 1 Kikhavn (NSJ). Samtlige fugle i første halvår blev set i april og maj. Fra første halvår forelå kun to trækobservation på samme dato 22/4 1 Ø (kl. 6:00) Korshage (VSJ) og 1 Ø (kl. 5:58-6:20) Gilbjerg Hoved (NSJ). Enkelte stationære fugle blev set i perioden 14-22/4 Dovns Klint, Gulstav og Gulstav Mose (F) og 13-23/4 blev en Hærfugl set flere

steder på Bornholm bl.a. Vestermarie, Olsker, Østerlars. Sidste fugl i første halvår var 15/5 1 Arnager (B).

I andet halvår var den første Hærfugl stationær fra 16-19/8 Smidstrup (NJ) samt 10/9 Bådsbøl-Ballum (SJ) og endnu en stationær fugl 15-18/9 Stjovl (F). I alt blev der set 16 Hærfugle i andet halvår, hvor enkelte også var stationære/flerdages fugle med 13-24/11 Askildrup (NJ), 21-23/11 Borredal (NJ) og 25-26/11 Ertholmene (B). Sidste fugl blev 17/12 Højby ved Odense (F), som fløj ind i en garage og brækkede vingen, så den senere måtte aflives. Ingen trækobservationer fra andet halvår. Syd-østjylland måtte igen i 2023 undvære besøg af Hærfugl.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af Hærfugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	4	1	2	0	0	3	4	2	4	3	7	6-9	36-38
2. halvår	4	0	1	2	0	1	5	0	0	0	1	2	16

Biæder *Merops apiaster*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2023	
118	40	4	19	29	42	67	96	216	118	114	2018
0	NA	< 1	< 1	> 1	3	5	2	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar

Et flot år med 118 fugle, som er næsthøjeste antal hidtil, men heller ikke i år ynglede Biæder. Seneste ynglefund er fra 2020 i Sønderjylland.

Første halvår: Forårstræk sås fra 3/5 til 12/6 med tydelig kulmination primo-medio maj og igen en lille top primo juni. Første fugle sås 3/5 1, 4/5 1 og 9/5 2 alle Skagen (NJ), og her blev de største dage 10/5 11 og 14/5 7. Samlet sås 43 fugle i Skagen, hvor arten var næsten daglig fra 9/5 til 23/5. Største forekomster udenfor Skagen var 11/5 8 Thurø

(F), 14/5 5 Gilleleje (NSJ), 15/5 6 Brabrand Sø (ØJ) og 19/5 7 Ørnehøj, Gulstav (F). Forårets sidste var 12/6 4 Hjørring.

Andet halvår: Første fund var et sommerfund med 14/7 13 Hasselø (ST), mens efterårets fugle sås ultimo august (17 fugle) med 22/8 1 SV Stevns (KBH), 22/8 6 S og 29/8 1 S Als Odde (NJ), 23/8 8 og 24/8 4 R Hvidovre (KBH) og 23/8 1 S Hyltøfte Østersøbad (ST), samt en sen fugl 20/9 1 Lejodde (VSJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Biæder

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	47	0	0	6	0	0	19	0	0	5	9	1	87
2. halvår	7	0	0	0	0	0	0	1	9	0	14	0	31
Samlet	54	0	0	6	0	0	19	1	9	5	23	1	118

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2023	2022	
657	NA	(193)	(370)	(143)	169	369	613	658	657	607	13.638

Der blev indberettet 657 Vendehalse mod 607 i 2022, hvilket var næsthøjeste hidtil. I 2021 var antallet 559 og i 2020 658.

De første ankom lidt tidligere end normalt med 11/4 2 Melby Overdrev (NSJ), 14/4 1 Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ) samt 18/4 1 Sjælsølund Skov (NSJ) og 18/4 1 Vest Stadil Fjord (VJ). Herefter fortsatte det med daglige observationer indtil 13/7.

Langt hovedparten blev som sædvanligt set i første halvår nemlig 554, mod kun 103 i andet halvår.

Der blev på forårstrækket ringmærket en ved Gedser Odde samt (ST) og to på Ertholmene (B).

Der var indberettet 62-67 ynglepar mod 89 i 2023. Mange ynglede i spættehuller udover i redekasser.

Langt de fleste fandtes i de tre regioner NJ, VJ og NSJ med i alt 48 par. Ingen på Fyn og Bornholm.

I Nordjylland blev følgende par registreret: Tofte Skov 6 par, Høstemark Skov 2 par, Fosdal Plantage 3 par, Tranum Klitplantage 4 par, Korsø Plantage 1 par, Vester Thorup Plantager 1 par og Tved Klitplantage 2 par, Hellum Skov ved Madum Sø 1 par, Skiveren 1 par og Svinkløv Plantage 1 par.

I Vestjylland Borris Hede 6 par, Ovstrup Hede 2 par og her 13 æg i en redekasse, hvor en gammel fugl rugede,

mens en anden gammel fugl lå død ved siden af den rugende fugl, Søby sø og omliggende brunkulstlejer 2 par, Ndr. Feldborg Plantage 1 par, Borbjerg Plantage 3 par, Harrild Hede 1 par og Sdr. Feldborg plantage 1 par. Maj-juni måneder var god for Vendehals, hvilket store kuld og velnærede unger vidnede om. De sene kuld skyldtes nok kulde primo maj, så unger kom sent i gang.

I Sydvestjylland meldtes der om fire sikre par i redekasse fra Gyttegård Plantage og Grene Sande. Fire ud af syv par ynglede i Vendehalskasser, hvor der i alle fire blev ynglet over rede af Musvit. Flere obsdage dokumenterede, at Musvitterne ikke ynglede færdig, før Vendehalsene overtog reden. Samlet minimum 29 -31 unger og sikkert flere, hvilket er det bedste resultat hidtil. Desuden et sandsynligt par Henne Strand og et ved Blåvands Huk.

I Øst- og Sydøstjylland Højbjerg by/Agerland 1 par (ØJ), Gråmose (ØJ) 1 par og Kongsø Plantage (ØJ) 1 muligt par, Frederikshåb Plantage (SØJ) 1 par og Ris Mark (SØJ) 1 par, hvor 11 unger blev ringmærket. I Sønderjylland var der 3-5 par i Frøslev Plantage.

I Grib Skov (NSJ) blev 8-10 par registreret, og det var endnu et meget fint år for Vendehals i skoven efter det rekordhøje antal ynglepar i 2022 (syv sikre/sandsynlige og

Vendehals, Brede, 4. maj 2023, Foto: Sakari Kauppinen.

et muligt). Mere om ynglesæsonen kan læses i Grib Skov Ynglefugle (Ekberg et al. 2023).

Efterårstrækket indledtes 2/8 1 Blåvands Huk (SVJ), 11/8 1 RI Blåvands Huk, 4/8 2 RI Gedser (ST) og 15/8 1 Ullerup (Tårnby) (KBH). De sidste blev set 6/9 1 Nykøbing By (VSJ), 10/9 1 Ristinge Hale (F), 11/9 1 Hyltdofte Østersøbad (ST), 14/9 1 Vesterled sø og Tibberup å (KBH) samt en sen 4/10 1 Nexø Sydstrand (B).

På efterårstrækket blev 16 Vende-halse ringmærket. Heraf 2 Blåvands Huk, 6 Agersø agerland (VSJ), 1 Bra-brand Sø (ØJ), 1 Skarvsøen, Skagen (NJ), 1 Klitmøller (NJ) og 5 Gedser Odde.

(Leif Novrup)

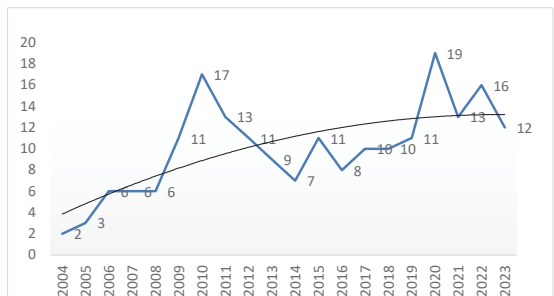
Regional fordeling af Vende-hals

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	94	143	95	42	33	58	8	3	19	32	15	12	554
2. halvår	10	10	6	3	5	3	8	14	9	13	18	4	103
Ynglepar	22	16	7-9	2-3	2	3-5	0	0	0	10	0	0	62-67

Lille Flagspætte *Dryobates minor*

Lille Flagspætte, Baunesletten 12. marts 2023, Foto: Jens Eriksen.

Bestandsudvikling hos Lille Flagspætte i Grib Skov 2004-2023.

Årsummen fra DOFbasen på 660 fugle er dagsvist renset for gengangere. Observationerne er fordelt på 174 lokaliteter. Sidste år var der 661 fugle på 185 lokaliteter. Der er stor interesse for et begrænset antal lettilgængelige fugle, fx i Vaserne (NSJ), Sønderlø (KBH), Klostermølle (SØJ) og Draved Skov (SJ). Hovedparten af den danske bestand findes i tre områder: Nordsjælland, Bornholm og Københavnsområdet. I Nordsjælland er kerneområdet Grib Skov, hvor der registreres 12-14 ynglepar mod 16-19 i 2022. Faldet kan skyldes årets mindre intensive eftersøgning af ynglepar blandt caretakerne. På Bornholm observeredes arten på 48 lokaliteter med i alt 85 fugle (48 lokaliteter og 96 fugle i 2022). I Københavnsområdet er der 28 lokaliteter med 122 fugle (30 lokaliteter og 128 fugle i 2022). I den øvrige del af landet observeres få fugle, men det bør huskes, at arten er svær at registrere. I forhold til Atlas III (2014-17) er den forsvundet fra Fyn og fra Hald Sø-området (NJ), og de tre nordjyske fugle repræsenterer ikke ynglepar. De lidt større tal fra nogle andre regioner skyldes især mange observationer af få fugle på gode lokaliteter, herunder Draved Skov (SJ), Klostermølle (SØJ), Hovvig og Valsøllille Sø (VSJ) samt Holmegårds Mose (ST).

(Per Ekberg / Esben Sloth Andersen)

Regional fordeling af Lille Flagspætte (sum af dagsmax)

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	4	1	0	3	50	68	0	55	122	249	23	85	660
Lokaliteter	3	1	0	2	12	7	0	14	28	51	8	48	174

Sortspætte, han, Jægersborg Dyrehave, 28. januar 2023. Foto: John Larsen.

Sortspætte *Dryocopus martius*

Antal observerede fugle i 2022 opgjort som sum af dagstotaler er 2799. Det er næsten det samme som i 2021, hvor antallet var 2717 og i 2021 hvor tallet var 2805.

Størst udsving har der været i NSJ med en tilbagegang fra 502 til 431 og fremgang i SJ fra 234 til 370.

Antal indtastninger i DOFbasen er også nogenlunde konstant. I 2022 var der 2746 og i 2023 var tallet 2810. Størst stigning i SJ fra 262 til 361 indtastninger.

Der har været 575 observationer i DOFbasen af fugle med yngleadfærd fordelt på 205 lokaliteter. En lille stigning fra 199 lokaliteter og 470 observationer i 2022.

Der blev kun indtastet unger fra syv lokaliteter mod otte i 2022. På landets største ynglelokalitet, Grib Skov (NSJ), blev der fundet ti sikre ynglepar (redfund) samt to sandsynlige ynglepar (Ekberg et al. 2023).

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af Sortspætte og lokaliteter med fugle med yngleadfærd 2021, 2022 og 2023

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle 2023	356	202	58	555	331	370	38	41	409	431	8	0	2799
Antal fugle 2022	346	187	59	591	309	234	37	53	394	502	5	0	2717
Lokaliteter 2023	40	17	8	47	26	21	3	0	6	20	2	0	190
Lokaliteter 2022	40	18	3	59	21	15	1	3	8	31	0	0	199
Lokaliteter 2021	29	9	1	49	19	11	1	5	8	32	0	0	164

Grønspætte *Picus viridis*

Igennem de senere år har der været en markant stigning i antallet af observerede fugle, hvilket bl.a. kan skyldes øget observationsaktivitet. I 2023 er antal observationer steget lidt i forhold til 2022 og er nu på 4551.

Antal observerede fugle i 2022 opgjort som sum af dagstotaler:

2019	2020	2021	2022	2023
2550	4289	4122	4760	4892

Selvom det kan være vanskeligt at opgøre, synes Grønspætten synes at være i fremgang og understøttes af de mange fugle med yngleadfærd (territoriehævdende og syngende hanner). Set over de seneste fire år fremgang i alle regioner. Fra 2022 til 2023 størst procentvis fremgang i SJ med 75 % og SØJ med 49 %, men også pæne fremgange i ØJ og NJ, mens der var en mindre tilbagegang i F med 9 %.

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af Grønspætte og lokaliteter med fugle med yngleadfærd 2020-2023

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	170	59	41	111	67	35	109	0	0	0	0	0	592
Lokaliteter 2023	150	47	36	80	45	20	119	0	0	0	0	0	497
Lokaliteter 2022	113	49	26	72	61	33	104	0	0	0	0	0	458
Lokaliteter 2021	121	52	31	69	53	36	95	0	0	0	0	0	457
Lokaliteter 2020	121	52	31	69	53	36	95	0	0	0	0	0	457

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Forårstrækket på de traditionelle træklokaliteter var på samlet 1663 mod et gennemsnit på 1800 fugle de seneste ti år. Samlet blev knap 2500 trækfugle noteret, hvilket var på niveau med sidste år. Første træk noteredes i marts, men det primære gennemtræk sås fra primo april til medio juni med kulmination medio april til medio maj, i år med tydelig top primo maj. De største dage (> 45) blev 9/5 96, 10/5 81 og 20/5 46 alle fra Skagen. Uden for Skagen var 5/5 36 og 9/5 39 Liver Ås udløb (NJ), 10/5 37 Skallerup Klit (NJ) og 22/4 35 Hanstholm (NJ) de største forekomster. Sidste nordtrækkende fugle sås indtil ultimo juni ved Skagen. Trækket var som vanligt i foråret størst over Vestdanmark (ekskl. Fyn) med 70% af alle trækfugle, heraf 60% i Nordjylland. Største lokaliteter i foråret var Skagen 964 og Gjerrild (ØJ) 248. Desuden skal Nørre Snede (VJ) 136 nævnes.

Der blev ikke noteret et nordgående ungfugle-spredningstræk i sensommeren af betydning. Efterårstrækket var meget fint, hvor der på de traditionelle træklokaliteter samlet blev noteret 2357 mod et gennemsnit på 1923 fugle de seneste ti år, og med 3667 samlet var efterårstotalen væsentligt over sidste års 2540 fugle. Trækket strakte sig fra medio juli til primo november, og det første sydgående træk sås fra medio-ultimo juli ved Skagen, Nordmandshage (NJ), Gjerrild, Rosenvold (ØJ), ved Blåvands Huk (SVJ), langs Nordsjællandskysten og Gedser Odde (ST). Trækket kulminerede fra primo september til primo oktober, hvor de største trækdage (kronologisk; > 40) var 2/9 46 Gedser Odde, 6/9 64 og

17/9 41 Stevns (KBH), 30/9 48 Rosenvold, 30/9 156 og 2/10 41 Gedser Odde samt 5/10 42 Rosenvold. Sidste trækfugle sås 12/11 1 Blåvands Huk og 16/11 1 Sønderho, Fanø (SVJ). Lidt over 70% blev noteret i Østdanmark (inkl. Fyn) og de største lokaliteter var Gedser Odde 655 og Stevns 493, se Rovfugletabel. Desuden skal Dueodde (B) 214 bemærkes.

(Jørgen Staarup Christensen)

Tårnfalk hun, Margrethe Kog, 12. maj 2023.
Foto: Hanne og Jens Eriksen.

Regional fordeling af trækkende Tårnfalke forår og efterår. Der vil være gengangere mellem både lokaliteter og regioner.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	1460	140	8	84	36	27	22	111	73	352	102	41	2456
Efterår	81	30	241	327	378	47	197	208	692	194	1043	229	3667

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	2019	2017	
154	94	104	160	165	77	151	173	619	489	385	7346

Et gennemsnitligt år præget af en pæn forekomst i maj primært ved Skagen og en del 1K-fugle i det østlige Danmark ultimo august til ultimo september.

Årets første blev set 4/5 1 han Maglemose ved Vedbæk (NSJ), fulgt af 5/5 1 ad. han Grenaa Enge (ØJ) og 1 ad. hun Lakolk. Første ved Skagen (NJ) blev set den

følgende dag og her blev der i den resterende del af foråret set godt 50 Aftenfalk med op til 13 fugle 14/5. Også på Bornholm blev der set en del i denne periode, flest ved Bastemose med rastende Aftenfalk næsten dagligt i perioden 10-24/5 – max. 8 13/5. Nævnes skal det også, at der blev set otte Aftenfalk i perioden i Nordsjælland.

Fra 19/8 1 Rudkøbing Havn (F) og de følgende dage blev der set et mindre influx af ungfugle primært i regi-

onerne F, KBH, NSJ og ST. De fleste steder var der tale om enkelte fugle trækkende eller rastende i flere dage og største forekomst ved Skjern Enge (VJ) med tre fugle 26/9. Nævnes skal det også, at der på Stevns blev set seks trækkende 20/8 til 17/9. Forekomsten klingede af sidst i september, hvor de sidste blev set 25/9 1 Ballum Enge (SJ) og 28/9 2 Skjern Enge.

(Hans Christophersen)

Aftenfalk, Bastemose, 12. maj 2023. Foto: Steen E. Jensen.

Regional fordeling af Aftenfalk

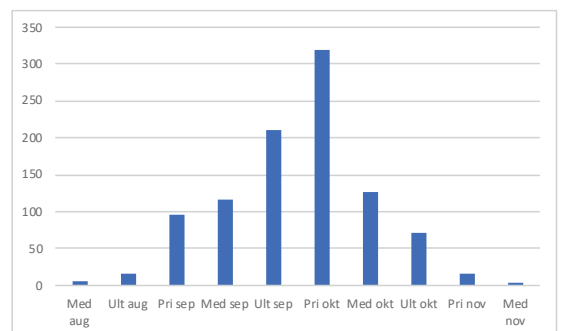
	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	54	1	0	1	1	5	1	4	0	8	3	12	90
2. halvår	3	7	1	3	2	1	12	3	16	2	10	4	64
Samlet	57	8	1	4	3	6	13	7	16	10	13	16	154

Dværgfalk *Falco columbarius*

Vinterforekomsten var på normalt niveau med min. 70 fugle, truffet i alle regioner på nær SØJ og VSJ. Tidlige trækfugle sås primo-medio marts med 2/3 1 Skaboeshuse (F), 15/3 1 Gedser Odde (ST) og 17/3 1 Rørvig (VSJ). Forårstrækket passerede bredt over hele landet, og som vanligt var trækket størst over Vestdanmark (ekskl. Fyn) med ca. 70% og ca. 40% blev talt i Skagen (NJ). Trækket kulminerede medio april til medio maj, hvor alle større dage (> 15) var fra Skagen med 19/4 28, 20/4 25 og 9/5 15 og 10/5 18. Uden for Skagen blev flest noteret 22/4 10 Klitmøller (NJ) og i Østdanmark 6/4 7 Rørvig. Sidste trækfugl sås 12/6 1 Lille Vildmose (NJ). Største lokaliteter i foråret var Skagen 322 og Rørvig 54.

Sommerforekomst bestod af 5-6 individer, som blev noteret 18/6 og 20/7 1 Kristiansminde og Villersø nordvest for Grenaa (ØJ), 23/6 Margrethe Kog (SJ), 28/6 Lille Vildmose (NJ), 5/7 Bygholm Vejle (NJ), 7/7 Tipperne

(VJ), 28/7 Værnengene (VJ) og 30/7 Ballum Sluse (SJ). De sidstnævnte fugle var muligvis tidlig efterårsforekomst.

Efterårstræk af Dværgfalk fordelt på 10 dages perioder.

Efterårstrækket forløb fra medio august til medio november med tydelig kulmination ultimo september-primo oktober, selvom de største enkelt dage ved Gedser Odde faldt senere i oktober med 14/10 12 og 21/10 17, dog primo oktober 6/10 12 Dovns Klint (F). Efterårstotalen var tæt på gennemsnit knap 1000 fugle,

hvor ca. 70 % blev noteret i Østdanmark (inkl. Fyn). Dette selvom trækket ved de traditionelle træklokaliteter (se rovfugle-tabel), især ved Dovns Klint, generelt var mere fåtalligt end normalt. Flest blev registreret ved Stevns (KBH) 47 og Dueodde (B) 47

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende Dværgfalke forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Vinter *	8	16	5	8	0	9	5	0	6	3	5	5	70
Forår	408	23	7	76	4	16	18	11	34	127	38	14	776
Efterår	28	16	116	55	41	11	128	43	142	95	252	58	985

*) Januar-februar 2023.

Lærkefalk *Falco subbuteo*

Som tidligere år var der kun indkommet få oplysninger om ynglepar, hvilket nok skyldes, at arten er vanskelig at registrere. Vurderingen af bestanden er stadig, som i ATLAS III, 20-30 par. De indkomne ynglefund fordeler sig på følgende områder; KBH 1 par, NSJ 1 par, VSJ 1 par, ST 1 par, B 1 par, SØJ 4 par og SJ 1 par. I alt 10 ynglepar.

Årets første fugl sås på Sydlangeland (F) 9/4, hvor en fugl rastede ved Søgård. Skagen (NJ) havde et godt forår med 328 trækkende Lærkefalke. I alt blev der noteret 685 trækkende fugle i foråret i hele landet. Bedste dage var 8/5 43 og 10/5 24 Skagen (NJ) 8/5, samt 7/5 19 Nørrevang, Rørvig (VSJ) og 5/5 17 Gilbjerg Hoved (NSJ).

Efterårstrækket var sædvanligvis mindre end forårstrækket og koncentreret om Østdanmark. Flest sås ved Stevns (KBH) med 47 samt Gedser (ST) med 36 og Sydlangeland (F) med 32 fugle. Samlet blev der set 452 trækkende fugle, hvilket er et pænt antal.

Største trækkedage var 1/9 14 Gedser Odde (ST), 9/9 10 Tryggelev Nor (F) og 1/9 9 Stevns Klint (KBH). Sidste

Lærkefalk, Salthammer Odde, Bornholm, 3. august 2023.
Foto: Sune Riis Sørensen.

fugl blev set ved Tipmose & Heden ved Lysbjerg (SVJ) 19/10.

(Per Rasmussen)

Regional fordeling af trækkende Lærkefalke forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	409	12	4	37	10	8	5	64	30	124	52	16	685
Efterår	8	4	8	34	12	7	41	42	76	39	163	26	452

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Yngleforekomst: Samlet 18 lokaliteter med falke i ynglesæsonen, hvoraf 12 par fik unger, et par med æg der forsvandt. Samlet 30 unger, hvoraf syv blev ringmærket.

Møn:

- Storeklint, han og hun i marts-april, men ikke tegn på rugning, ikke ynglende.
- Nylands Nakke, et par med to unger (han og hun).
- ønbroen, et par, hannen forsvandt, ikke ynglende.
- Farøbroen, en han observeret to gange under broen, evt. ynglested ikke kendt.

Bornholm:

- Mulekleven, et par med to unger.
- Helligdommen, et par med tre æg, men senere var ynglestedet forladt og æggene borte.

- Paradisbakkerne, Præstebo, et par med tre unger (han, hun og ubestemt), ringmærket.
- Åkirkeby, et par med tre unger.

Sjælland / Stevns:

- Mandehoved, et par med fire unger.
- Boesdal, et par med en unge.
- Stevns Fyr, et par med to unger.
- Kulsti, et par med tre unger.

Øvrige Sjælland:

- Vestforbrændingen Glostrup, et par med en unge (ikke kønsbestemt), ringmærket.
- Kyndbyværket, et par med tre unger (2 hun, 1 han) ringmærket.

Fyn:

- Fynsværket, et par med fire unger.

Sønderjylland:

- Skærbækværket, et par, ikke dokumenteret ynglende.
- Åbenrå havn, en han, ikke dokumenteret ynglende.

Østjylland:

- Vejle havn, et par med to unger.
- Der har ikke været tegn på ynglepar ved Århus Havn.

Træk- og vinterforkomst: Vinterbestand i januar-februar var på niveau med sidste år med ca. 250 fugle, igen flest i Nordjylland. Flere danske ynglefugle er standfugle og ca. 20 opholdt sig nær ynglepladserne året rundt.

Forår: Der var en lille fremgang at spore i forårstrækket, især ved Skagen. Det gennemsnitlige forårstræktotal fra de traditionelle træklokaliteter var 2011-2020 310, men faldt i 2021 249 og 2022 172, men igen i 2023 var der en lille fremgang til 219. Der var fremgang på alle lokaliteter, på nær Hellebæk, størst i Skagen fra 90 i 2022 til 126 i 2023. Og samlet træk for hele landet var på 303 mod 252 i 2022.

Første nordgående træk sås medio februar med 12/2 1 Grønholt, 18/2 1 Støvring Enge (ØJ), 19/2 1 Fornæs (ØJ) og 1 Ugelbølle (ØJ). Trækket i Østjylland var sædvanligvis størst i marts, over Østdanmark i april, mens trækket ved Skagen forløb ret jævnt fra primo april til medio maj, dog med lille top primo-medio maj.

Største trækdage (kronologisk) blev 7/4 8, 8/5 10 og 14/5 7 Skagen. Uden for Skagen 10/4 4 Kikhavn (NSJ) og 3 Nørre Snede (VJ), 13/4 3 Hellebæk (NSJ) og 22/4 3 Rørvig (VSJ). Største lokaliteter blev Skagen 126 og Halsnæs 26. Uden for traditionelle træklokaliteter sås flest Nørre Snede med otte trækkende. Efter 18/5 kun træk over Skagen og sidste trækfugle sås 2/6 1, 7/6 1 og 12/6 1.

Efterår: Modsat foråret var trækket ved de traditionelle træksteder lidt skuffende og typisk på niveau eller lidt lavere end året før med samlet 92 mod 115 i 2022, og samlet træk over hele landet var 284 mod 285 i 2022. I efteråret sås de første sydtrækkende fugle 13/7 1 1K Kikhavn, 29/7 1 Klarskov, Korsør (VSJ) og 2/8 1 Mandehoved (KBH). Trækket forløb rimeligt jævnt fra især ultimo august til ultimo oktober, med flest i oktober, og det strakte sig helt hen til ultimo november med sidste trækfugl 30/11 1 1K Gedser Odde (ST).

De største trækdage (kronologisk) var 1/10 3 Stevns Klint (KBH), 12/10 3 Sønderho, Fanø (SVJ) og 21/10 3 Gedser Odde. Største træk blev talt ved Stevns 17 og Hyllekrog (ST) 14. Udenfor for traditionelle træksteder blev den største trækforekomst talt på Fanø med 12 fugle.

(Niels Peter Andreasen/Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af trækkende Vandrefalke forår og efterår, samt vinter.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Vinter *	46	21	17	23	13	15	18	17	17	22	25	13	247
Forår	139	10	2	28	7	1	4	20	11	64	8	9	303
Efterår	25	6	33	35	4	2	24	24	46	44	39	2	284

*) Januar-februar 2023

Pirol *Oriolus oriolus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1982	2083	2022	
120	NA	55	131	100	71	96	123	179	171	151	5022

I 2023 blev der observeret 120 Piroler, når der er forsøgt rensat for gengangere. Sidste år blev det hidtil tredjestørste antal registreret med 151 fugle. Så et lille fald fra sidste år, men stadig et pænt resultat.

Der blev ikke registreret fugle med sikker yngleadfærd og heller ingen sikre ynglepar.

Der var syngende fugle i længere perioder på følgende lokaliteter:

- 12/5-8/6 op til to syngende Busene Have (ST). 4/6 blev der set tre fugle på lokaliteten.
- 25/5-6/6 1 syngende Fiskebæk Skov (ST). 6/6 og 11/6 blev der set to fugle på lokaliteten.
- 25/5-7/6 1-2 syngende Gulstav (F) – ingen i Østerskov eller Vesterskov.
- 13/5 og 10/6 1 syngende Hammersholm (B).
- 24/5-19/6 1 syngende på flere lokaliteter i den vestlige del af Kongelunden (KBH).

- 14/5-31/5 1 syngende i Saksfjed-området (ST).

Det skal også nævnes, at der på lokaliteten Hyldtofte Østersøbad (ST) hørtes en syngende 27/5 og set en fugl både 2/6 og 30/6.

Årets første observationer var 5/5 1 Gl. Rye (ØJ), 8/5 og 9/5 1 Skagen (NJ) og 10/5 1 Korshage (VSJ). Forårstrækket kulminerede i anden halvdel af maj og de første dage i juni. De fleste observationer var i Skagen (NJ). Højeste antal var 22/5 5 og 3/6 4. Uden for Skagen blev der registreret enkelte trækkende fugle på lokaliteterne Birkemose (Sydfalster) (ST), Busene (ST), Frisenfelt og Kanalerne (ST), Gedser Odde (ST), Lebøl, Sydals (SJ) og Sønderbjerg, Holbøl (S).

Årets sidste observationer blev 2/7 1 Egeby (B), 6/7 1 Stenholtsvang, Gribskov (NSJ) og en meget sen og usædvanlig obs 6/9 1 sy. Maribo By (ST).

(Nina Rosendahl Larsen)

Regional fordeling af Pirol

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	24	1	3	6	1	5	12	4	11	10	32	11	120

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

I første halvår sås i alt 508 Stor Tornskade fordelt på 449 forskellige lokaliteter. Største vinterforekomst var 18/2 5 Borris Hede (VJ), mens flere lokaliteter husede op til tre fugle. Arten stiller som regel ret specifikke krav til sit vinterkvarter i form af en særlig blanding af buske og åbent land eller skovlysninger, og mange lokaliteter går igen i materialet år efter år.

Forårstrækket gik som vanligt i gang ultimo marts-primus april og noteredes i særlig grad ved træksteder i Nordsjælland og ved Skagen. Således sås 5/4-14/4 6 fugle ved Korshage (VSJ), 5/4-22/5 7 fugle ved Gilbjerg (NSJ) og 3/4-21/5 i alt 21 fugle ved Skagen (NJ), heraf 14 på direkte træk.

Flere sene fund af forårsfugle blev gjort, således 15/5 1 Raghøje (B), 21/5 1 Ellekrattet, Skagen (NJ), 22/5 1 Gilbjerg, 30/5 1 Hesselø (NSJ) og 3/6 1 Provstgård Plantage, Mols Bjerge (ØJ).

Der forelå ikke indberetninger om ynglende Stor Tornskade i 2023.

Første fugl i efteråret sås tidligt, 15/9 1 Ertholmene (B) og næste dukker op 25/9 1 Ørnebjerg, Gulstav (F). Modsat efteråret 2022, hvor trækket startede ret markant i perioden 18/9-20/9 med tornskader på mange lokaliteter, startede hovedtrækket i 2023 næsten 20 dage senere i dagene omkring den 9/10, og fortsatte til et godt stykke ind i november. De største koncentrationer noteredes ved trækstederne, særligt Gedser (ST) og Ertholmene. 12 fugle sås 9/10-22/11 ved Gedser, og 20 fugle blev set på Ertholmene (B) mellem 15/9 og 11/11. Efterårets største antal var netop fra Ertholmene (B) med 21/10 6 fugle. Nævnes skal også 14/10 4 rastende Klelund (SVJ).

I alt sås 360 Stor Tornskade på 286 lokaliteter i andet halvår. Det er markant færre end i andet halvår 2022, både i forhold til antal individer og antal lokaliteter. Tallene i 2022 var henholdsvis 496 fugle og 424 lokaliteter!

I England er Stor Tornskade en fåtallig vintergæst fra Skandinavien, og vinterbestanden er blevet fulgt i hvert fald siden 1986. Optællinger viser en ret markant nedgang i antallet af overvintrende fugle efter 2017, og udviklingen er blevet kædet sammen med klimændringer, der giver mildere vintre nordpå, hvilket sandsynligvis får flere tornskader til at overvintre tættere på yngleområderne i stedet for at trække til De Britiske Øer (Birdguides.com).

Hidtil har der ikke været langsigtede tegn på nedgang i den danske vinterbestand, hvis man bedømmer ud fra tal på DOF-basen. Traditionelt har bestanden af Stor Tornskade svinget som følge af muse-år, hårde vintre og lignende, men det bliver interessant at se, om de britiske

tendenser på et tidspunkt slår igennem i Danmark. De officielle trækstal fra Falsterbo har de sidste 20 år svinget mellem 10 og 39 fugle per efterårssæson, men nogen klar tendens i tallene ses ikke umiddelbart.

Tallene i tabellen er opgjort som summen af max antal på de enkelte lokaliteter forår og efterår, plus sammentællinger fra træksteder.

(Anders Rasmussen)

Stor Tornskade, Benløse, 27. marts 2023. Foto: Bo Tureby.

Regional fordeling af Stor Tornskade

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1.halvår	81	41	19	49	23	21	10	35	21	47	28	6	381
2.halvår	62	43	41	40	25	22	30	49	45	60	46	30	493

Tyndnæbbet Nøddekrige, Ravnholt, 7. november 2023. Foto: Finn Carlsen.

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Årtotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1995	1977	
2023	NA	226	590	554	167	51	34	3676	1493	1297	15.988

Det blev et godt år for Nøddekrigerne med et antal som de seneste ti år kun er overgået et par enkelte gange, i 2018 med 90 fugle og i 2021 med 56 fugle. Tre fugle fra VJ drejer sig givet om strejfende fugle fra ØJ, og det samme er sikkert tilfældet med fuglen fra SØJ.

Udover det midtjyske område blev den første set 24/4 1 Skive Ådal (NJ), som blev eneste i årets første halvdel uden for det midtjyske, hvor der som sædvanligt var stationære fugle året igennem i det store område omkring Store Hjælland Plantage, Gludsted plantage, Vrads Sande og Kongsø. Antallet er svært at fastslå, idet der maksimalt blev set tre fugle samtidig, men da der er regelmæssige observationer forskellige steder i de store områder, kan der sagtens være tale om flere. Observationerne var kon-

centreret omkring Store Hjælland Plantage og Vrads Sande med kun sporadiske observationer de øvrige steder.

Andet halvår blev det til en hel del flere med de sidste 1/12 1 Houstrup Sommerhusområde (SVJ), 26/12 1 Nørager (ØJ) og 30/12 1 Kobæk Strand (VSJ). Udover disse var der følgende stationære fugle: 22/10-13/11 1-2 fugle ved Vesteregn (F) og 3/11-15/11 1-2 Ravnholt (NSJ), hvor den ene af disse 8/11 blev fundet død.

Ved Store Hjælland Plantage blev en fugl racebestemt til *ssp. caryocatactes* (tyknæbbet), medens 11 fugle andre steder blev bestemt til *ssp. macrorhynchos* (tyndnæbbet), herunder fuglene fra Vesteregn og Ravnholt.

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af Nøddekrige

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	3	3	6	1	0	8	5	6	8	6	3	51

Fyrremejse *Poecile montanus*

Igen sås der færre Fyrremejser end året før, særligt i Sønderjylland. Antallet af lokaliteter var også lidt lavere end gennemsnittet for perioden 2019-2022, som ligger på 129. Hvorvidt der er grund til at være alvorligt bekymret for bestanden af Fyrremejse i Danmark er dog et åbent

spørgsmål. Talmaterialet er stadig for lavt og statistisk usikkert set i forhold til den formodede ynglebestand, der senest er vurderet til 500 par (Christensen et al. 2022).

Fyrremejsen blev fundet ynglende første gang i Sønderjylland i 1981, og allerede i 1986 blev den registreret

på 22 lokaliteter i det sydjyske (Christensen et al. 2022). Arten er stadig under spredning mod nord i Jylland, men nu markant langsommere end i firserne og halvfemserne. Fra øerne findes der ét ynglefund fra Grib Skov i 1977.

Årets nordligste fund blev 23/4 2 Bjerregrav Mose (ØJ) og årets højeste antal blev 8/2 4 Kværs Plantage (SJ), 13/2 6 Borris (VJ), 25/2 4 Sønder Hostrup (SJ), 29/3 4 Filsø, Petersholm (SVJ), 4/4 6 Skast Mose (SJ), 18/6 6 Uldum Kær (SØJ), 2/8 og 16/9 4 Værnengene (VJ), 17/8

5 Filsø, Langodde (SVJ), 18/8 5 Årtoft Plantage (SJ), 16/10 5 Grærup (SVJ), 16/10 4 Vester Vedsted Digekrat (SVJ) og 23/10 5 Tipmosen (SVJ).

Som sædvanligt blev en del fugle hørt synge på egnede ynglelokaliteter i første halvår, men eneste indrapporterede ynglefund var 1-2 par Sølsted Mose (SJ) og 18/6 et par med fire nyudfløjne unger Uldum Kær (SØJ).

(Anders Rasmussen)

Regional fordeling af Fyrremejse

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	0	39	59	7	18	77	0	0	0	0	0	0	200*
Antal lokaliteter	0	22	31	4	11	49	0	0	0	0	0	0	117

*Ved summering er benyttet halvårsmax. pr. lokalitet

Fyrremejse, Filsø, 20. august 2023. Foto: Karin Gustausen.

Pungmejsje *Remiz pendulinus*

Året blev det dårligste siden 1982, og også antallet af lokaliteter, arten hvor blev set, var meget lavt. Årets første var 3/4 1 Utterslev Mose (KBH), 9/4 1 Bjerregrav Mose (ØJ) og 17/4 1 Skarvsøen, Skagen (NJ). Yngelmæssigt var resultatet rimeligt i forhold til de senere år, idet det blev til 6-8 ynglepar: 1 par Porsemosen (KBH), 1 par Bjerregrav Mose (ØJ), 1 par Nørremose/Arresø (NSJ), 1 par Utterslev Mose (KBH), 2 par Østerådalen, Aalborg (NJ), 0-1 par Sølsted Mose (SJ) og 0-1 par Filsø (SVJ). I Østeråda-

len byggede en han hele tre reder, hvoraf der kom unger i den ene. En anden han byggede senere rede i området, men denne overtoges endnu senere af en tredje han. I yngletiden var der desuden fund fra Lille Åmose (VSJ), Årslev Eng sø (ØJ), Halkær Sø og Ådal (NJ), Horserød Hegn (NSJ), Kagsmosen (KBH) og Præstesø (KBH).

I efteråret observeredes følgende: 5/8 1 Frisenfelt og kanalerne (ST), 24/8 1 Sneum Digesø (SVJ), 24/9 1 Stormengene (SJ), 24/9 1 Landsende, Rømhø (SJ) og 26/9 4 Hornbæk Enge (ØJ).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af Pungmejsje

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	13	0	2	7	0	3	0	1	6	2	1	0	35

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Som sædvanligt blev Skægmejsen truffet helt overvejende ved de lavvandede og ofte kystnære områder men også ved større søer i indlandet, hvor der var større sammenhængende rørskovsområder. Der var med ca. 5300 indrapporteringer lidt flere indrapporteringer i år i forhold til 2022 (ca. 5200) men altså stadig ikke på niveau med 2020 (ca. 6400) og 2021 (ca. 5500). Heller ikke større ansamlinger og flokke blev set. Ynglesæsonen så derfor ikke ud til at have været optimal. Det samlede antal indrapporterede fugle nåede alligevel ca. 25.000 fugle fordelt på omkring 515 lokaliteter, hvoraf flere DOFbase-lokaliteter er overlappende. Arten blev set året rundt dog med flest i september-november og færrest i januar-februar og december. Hvor stor en bestand observationerne dækker over, er umuligt at sige, da det er vanskeligt at optælle en bestand med så skjult levevis, ligesom der formodes at være mange gengangere. Arten er meget vanskelig at

registrere ynglende, hvorfor der også kun var fem konkrete oplysninger om ynglefugle, således 5-8 par Kalløgrå (S), 4-8 par Barup Sø (S), 0-5 par Borreby Mose (S), 2-3 par Skenkelse Sø (S) og 1 par Sundet, Fåborg (F). Hertil kom formodede mindst 160 ynglepar fordelt på 37 lokaliteter.

De største observationer var 28/10 100 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ) og 1/11 100 Han Vejle (NJ), 8/10 80 Apholmen, Frederikshavn (NJ) og 25/10 60 Tryggelev Nor (F).

Der var få større vinterflokke med 2/12 27 Hornbæk Enge (ØJ), 4/12 24 Søborg Sø (S) og 19/12 23 Bygholm Nordlige Rørskov. Heller ikke foråret bød på større flokke, flest 2/3 28 Bygholm Vejle (NJ).

Der forelå knap 30 indrapporteringer af 317 fugle noteret som trækkende, flest 16/10 24 Landsende, Rønmø (SJ) og 19/10 24 Grønningen (SVJ) og 16/10 22 Gulstav Mose (F).

(Henning Ettrup)

Hedelærke *Lullula arborea*

Der var ingen overvintrende Hedelærker først på året, og derfor blev første fugle 19/2 2 Finderup Øvelsesplads (NJ) og 21/2 4 Østerende Hede, Ballum (SJ). Trækket passerede fra ultimo februar til ultimo maj med første 22/2 1 Roskilde (KBH) og sidste 27/5 1 Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ). Trækket kulminerede medio marts med 80 % af alle trækfugle, hvor største dage blev 17/3 210, 18/3 119 og 19/3 75 Gilbjerg Hoved (NSJ), og i perioden også dage med + 50 talt ved Skagen (N), Gjerrild (ØJ), Fornæs (ØJ), Hellebæk (NSJ) og Horseklint (F). Største træk i foråret blev talt over Nordsjælland og Østjylland, og træktotale var fra Gilbjerg Hoved 460, Gjerrild Nordstrand Øst 205, Skagen 162, Hellebæk 112, Korshage/Rørvig (VSJ) 97, Fornæs (ØJ) 85 og Horseklint 72. Desuden blev der i marts samlet noteret 54 Gedser Odde (ST).

I yngletiden blev 523 fugle noteret syngende og/eller ynglende på samlet 322 lokaliteter. Den samlede ynglebestand blev i ATLAS III vurderet til 650-850 par (Vikstrøm og Moshøj 2020).

Efterårstrækket strakte sig fra ultimo august til medio november med kulmination ultimo september - ultimo oktober og passerede primært over Østdanmark og Fyn med 90 % af alle trækfugle. Første trækfugl sås 21/8 1 Sønderho, Fanø (SVJ) og sidste 13/11 1 Klise Nor (F). Der var en tydelig top primo oktober, men alligevel blev de største trækdage 22/10 104 Stigsnæs Færgehavn (ST) og 23/10 124 Dovns Klint (F).

Det største træk blev talt ved Gulstav/Dovns Klint (F) 691, Hyllekrog (ST) 505, Kongelunden (KBH) 323, Vængegård, Møn (ST) 273 og Stevns (KBH) 260.

Årets sidste observationer var 20/11 1 Billesbølle (F),

26/11 1 Birkum (F), 4/12 9 Omø agerland (VSJ) og 8/12 1 Møllemade/Ellemose (F).

(Jørgen Staurup Christensen)

Hedelærke, Råbjerg Mose, 24. maj 2023. Foto: Henrik Pedersen.

Regional fordeling af trækkende Hedelærker forår og efterår.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Forår	179	5	8	329	8	23	123	120	197	630	109	75	1806
Efterår	48	23	230	67	44	35	751	370	1294	166	1155	177	4360

Toplærke, Hirtshals, 3. august 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

Toplærke *Galerida cristata*

Det faste ynglepar i Hirtshals (NJ) sås hele året og første årsunge blev set 2/6 med adult og 13/7 blev to adult set med to ungfugle (i forskellig alder), så muligvis har parret ruget i to omgange. Herefter op til tre fugle set på flere datoer året ud.

Uden for Hirtshals sås 18/7 1 2K+ Grenen, Skagen (NJ), 25/7 1 2K+ Fornæs (ØJ), 13/8 1 2K+ V Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ), sandsynligvis fuglen fra Fornæs samt 30/11 1 Lækken (NJ). Fund udenfor NJ er behandlet af SU.

(Jørgen Staarup Christensen)

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	2020	
5052	NA	(1289)	(866)	(5545)	(2574)	4714	8360	11.566	9109	7714	122.109

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-72, 1974-76, 1988-93 og 1999-2007.

Væsentligt færre end de to foregående år med ca. 5000 fugle og som vanligt flest i efteråret.

Første halvår: Først på året var omkring 700 fugle på plads langs den jyske vestkyst (incl. Vadehavet) og Limfjorden, flest talt ved 3/1 100 Juvre Forland, Rømhø (SJ) og 100 (flere datoer) omkring Skjern Enge (VJ).

Forekomsten kulminerede i forbindelse med gennemtræk i foråret, især fra marts til primo maj, hvor mange mindre rastende flokke optrådte på mange lokaliteter op langs den jyske vestkyst, hvor største flok var 30/4 83 Hanstholm Havn (NJ), og træk blev især noteret i Nordvestjylland, flest 17/4 21 Klitmøller (NJ) og 28 Bøgsted Rende, Thy (NJ). Samlet blev 112 fugle set træk/rast ved Hanstholm, hvor også sidste større trækflok sås 10/5 15 Hanstholm Havn og sidste fugle sås 21/5 3 Grenen (NJ), 22/5 1 Hyllekrog (ST) og 28/5 3 Roshage (NJ).

Andet halvår: Ankomst til normal tid ultimo september med 26/9 2 S Lyngvig Fyr (VJ), 26/9 3 S og 28/9 2 Blåvands Huk (SVJ). Gennemtræk kulminerede primo-medio oktober med mere end 2000 fugle og flere store træk-

Bjerglærke, Værnengene, 2. april 2023. Foto: Eva F. Henriksen.

forekomster, 1/10 360 Hanstholm, 2/10 125 Galgrev, Fanø (SVJ) og 8/10 70 Fanø Vesterstrand (SVJ) og mange rastende flokke langs vestkysten og i Vadehavet, max 5/10 350 Ballum Forland (SJ). Større træk blev i øvrigt

talt på Fanø (SVJ) med 345 og Mandø (SVJ) 267 samlet. I december under 400 fugle rastende, primært i Vadehavsområdet og i Thy, flest 6/12 53 Lyngholm, Thy (NJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Bjerglærke.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	703	314	124	16	0	430	5	11	7	3	2	0	1615
2. halvår	1175	245	974	21	8	976	8	3	10	9	3	5	3437
Samlet	1878	559	1098	37	8	1406	13	14	17	12	5	5	5052

Rødrygget Svale *Cecropis daurica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2007	2022	
7	3	< 1	> 1	3	8	7	10	16	16	16	234

Et meget normalt år med syv fund, heraf seks i foråret og et i efteråret. Alle nævnes: 22/4 1 Ø Blåvands Huk (SVJ), 27/4 1 R Stensnæs (NJ), 28/4 1 R Syberglund, Nordfyn (F), 28/4 1 T Skagen (NJ), 6/5 1 1 R Peberholm, Saltholm

(KBH), 9/5 1 TF Skagen, måske to fugle denne dag og 12/5 1 T Blåvands Huk (SVJ). Fra efteråret sås 1 SV Melby Overdrev (NSJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2016	2015	
106	17	2	18	16	32	105	122	213	206	163	2226

Med 106 fugle blev 2023 et udmærket år for arten. Alle fund er fra efteråret, hvor det første fund blev 21/9 RI Gedser Odde (ST), og de to sidste var 5/11 Hammeren (B) og 11/11 RI Klitmøller (NJ). I alt 10 fugle blev ringmærket.

80 % af fuglene (85 stk.) blev registreret langs vestkysten fra Hanstholm (NJ) i nord til Rømhø (SJ) i syd. De fleste var fra Sydvestjylland, hvor der nok også er højest feltaktivitet i efteråret. De bedste lokaliteter var området Ho Plantage/Grønningen/Skallingen (SVJ) med i alt 20 fugle, Blåvandsområdet 10 (SVJ), Vejers 9 (SVJ). På vadehavsøerne Fanø (SVJ), Mandø (SVJ) og Rømhø (SJ), blev der fundet i alt henholdsvis 10, 10 og 4 fugle. De største dagstotaler blev 1/10 6 Mandø, 8/10 4 Tipmosen/Skallingen (SVJ) og 8/10 5 Sønderho, Fanø (SVJ). Bemærkelsesværdigt er det, at arten slet ikke blev registreret på Ertholmene (B), hvilket ikke er sket siden 2004.

(Tim Hesselballe Hansen)

Hvidbrynet Løvsanger, Sønderho, Fanø, 8. oktober 2023.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Regional fordeling af Hvidbrynet Løvsanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	17	7	60	1	0	5	3	0	5	4	3	1	106

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2000	
6	1	< 1	6	16	12	9	10	85	37	23	464

Et år under middel med blot seks fugle registreret. En usædvanlig forårsobservation 12/5 på Christiansø (B) er blot det 9. forårsfund herhjemme og det 4. på Erholmene. I efteråret blev der kun set fem individer, hvor alle var enli-

ge fugle: 24/10 Blåvand By (SVJ), 24-25/10 1K RI Erholmene (B), 4/11 Stormengene, Rømhø (SJ), 5/11 Hammeren (B) og endelig blev 1 ringmærket 10/11 Draget (NJ).

(Tim Hesselballe Hansen)

Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	1987	
3	0	0	1	2	2	3	5	12	11	10	93

Brun Løvsanger er fra og med 2023 udgået af SU-listen, og arten behandles her for første gang i Årsrapporten. Arten er registreret i stigende grad herhjemme gennem de seneste årtier; oftest på Erholmene (B) og i kystnære krat langs den jyske vestkyst i oktober-november. Fra førstefundet i 1980 til årtusindskiftet blev omtrent halvdelen af fuglene registreret i forbindelse med ringmærkning, mens 80 % er

fundet i felten i de seneste 10 år.

Med tre typiske efterårsfund blev 2023 et ganske gennemsnitligt år: 26/10 1 Vest Stadil Fjord (VJ), 5/11 1 Hammeren (B) og 11/11 1 Mandø (SVJ). Fundet fra Hammeren er blot det tredje fund på selve Bornholm, mens der er 32 fund fra Erholmene (B).

(Tim Hesselballe Hansen)

Sibirisk Gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Efter sidste års 35 fugle, blev 2023 relativt beskedent med kun 15 fund. Alle fund var fra efteråret fra 17/10 til 26/11 og ni i forbindelse med ringmærkning, heraf syv i Skagen (NJ).

Alle nævnes: 17/10 1 og 21/10 1 Mandø (SVJ), 22/10 1 RI Gulstav (F), 23/10 1 RI Grenen (NJ), 25/10 2 og 27/10

1 Erholmene (B), 30/10 1 RI og 31/10 1 RI Grenen, hvor fuglen fra 30/10 blev genfanget 6/11, 31/10 1 Agger By (NJ), 1/11 1 RI og 17/11 1 RI Grenen, 18/11 1 RI Jennes Sø, Skagen (NJ) og 26/11 2 RI Gedser Odde (ST).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Sibirisk Gransanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	7	0	2	0	0	0	1	0	0	0	2	3	15
2. halvår	7	0	7	1	0	0	0	0	7	1	2	4	29
Samlet	8	0	7	1	0	0	1	0	7	2	2	7	35

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	1988	
14	7	7	13	28	14	27	16	57	53	45	952

Kommentar: Første ynglefund er fra 1985 og fortsat uregelmæssig. Max-antal ynglepar er 1997: 4 par, 2002: 3 par og 2004: 1-2 par.

Lundsanger, Rømø Kirkeby, 10. juni 2023. Foto: Bjørn Nordestgaard Frikke.

Efter sidste års bundår med fire fugle blev 2023 bedre, dog stadig i den lave ende med 13-14 fugle, heraf 10-11 fugle fra første halvår og tre i andet halvår. Regional fordeling var NJ 3, SVJ 1, SJ 1, F 1, VSJ 1 og B 6-7. Der var langstidsstationære fugle 6/6 – 8/7 1 sy. Rømø Kirkeby (SJ), 14/6 – 7/7 1 sy. Pyritsøen og Baggeå ved Rønne (B) og muligvis samme fugl set og hørt 5/6 1 sy. Bolsterbjerg, Almindingen (B) og igen 17/6 1 sy. Rytterknægten, Almindingen (B).

En-dags-fugle blev noteret 22/5 1 sy. Stald Grenen, Skagen (NJ), 27/5 1 sy. Dybesø, Rørvig (VSJ), 30/5 1 sy. Hindsgavl Skove (F), 30/5 2 og 4/6 1 sy. Ertholmene (B). Efterårets tre fugle var 22/8 2 RI Grenen (NJ) og 25-27/9 1 Blåvands Huk (SVJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	1979	
40	NA	(19)	17	13	15	23	38	44	38	35	950

Arten er i fremgang og igen et fint år med 40 fugle – næsthøjeste hidtil – og hertil kommer min. fire unger set ved sikre ynglefund ved Præstesø, Værløse (KBH) og Møllesø, Gjorslev på Stevns (KBH).

Arten optrådte i alle landsdele på nær SØJ, og flertallet (23 fugle) var kun på plads kortvarigt mellem 1-3 dage, hertil blev to fugle ringmærket. Arten var hyppigst i Østdanmark.

Årets tre første fund var alle endagsfugle med 6/5 1 sy. Gundsømagle Sø (KBH), 9/5 1 sy. Hundsemyre (B) og 10/5 1 sy. Klattrup Mose (SJ). Langtidsstationære fugle blev registreret ved Præstesø, Møllesø ved Gjorslev, Stege Sukkerfabriks jordbassiner (ST), Ølundgårds og Lammesø Inddæmning (F), Slivsø, Hoptrup (SJ), Hasberg Sø (SJ), Sneum Digesø (SVJ), Fussing Sø (ØJ) og Skarvsøen, Skagen (NJ). Syngende Drosselrørsanger tiltrak i flere tilfælde konkurrerende artsfæller, således set både ved Præstesø, Møllesø ved Gjorslev, Stege Sukkerfabriks jordbassiner og

Drosselrørsanger, Fussing sø, 3. juni 2023. Foto: Tonny Kristiansen.

Sneum Eng sø. Årets største observationer var 25/5 2 han og 1 tavs Stege Sukkerfabriks jordbassiner, 15/6 1 ad. og 2 udføjne unger, Præstesø, samt 17/6 2 ad. med 2 udføjne unger Møllesø ved Gjorslev (KBH).

To fugle blev ringmærket, 28/5 1 Ertholmene og 6/9 1 Skifterne, Fanø (SVJ), hvor sidstnævnte også var årets sidste observation.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Drosselrørsanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	1	1	3	5	0	4	4	2	8	3	6	3	40

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2014	
5	0	< 1	1	2	1	3	12	28	15	10	122

Atter et år med relativt få fund af Buskrørsanger. Der sås i alt fem fugle fordelt på fire syngende individer og en ringmærket. Alle nævnes: 22/5 1 sy. Hesselø (NSJ), 1/6 1 sy. Grenen (NJ), 4-5/6 1 sy. Reservatet, Skagen (NJ), 12/6 1 sy. Reservatet, Skagen og 15/6 1 RI Grenen (NJ).

Tidsmæssigt lå fundene helt inden for rammen af det normale. I 2022 sås også fem fugle, ligeledes i foråret,

men der er stadig langt op til den invasionsagtige optræden i foråret 2020 med hele 28 fugle.

Buskrørsanger ses uhyre sjældent i Danmark om efteråret, og ifølge DOF-basen foreligger der blot syv fund fra denne periode, heraf seks ringmærkede. Arten er ikke set i efteråret siden 15/10 2018, hvor en blev set i Tipmosen (SVJ).

(Anders Rasmussen)

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1995	2013	
9	12	2	8	15	11	15	6	34	34	25	548

Forekomst i landet har været vigende de senere år og har de seneste ti år ligget mellem 2 og 19 fugle med gennemsnit på ni fugle. Årets forekomst på ni fugle svarer dermed præcis til gennemsnittet og er klart bedre end sidste år med kun 1-2 fugle.

Årets tre første fund var endagsfugle, 10/5 1 sy. Nordskov Enge, Fyns Hoved (F), 21/5 1 sy. Råbjerg Mose (NJ) og 26/5 1 sy. Græse Ådal, Frederikssund (NSJ). Fra 26/5 til 20/6 tre stationære fugle med 26/5 – 3/6 1 Rusland

(NSJ), 28/5 – 2/6 1 sy. Skovhuse, Sallinge ved Ringe (F) og muligvis samme nu 4-20/6 Åmosen, Ollerup ved Svendborg (F), men regnes som ny fugl. I samme periode desuden 3/6 1 sy. Bankes Marker, Skagen (NJ) og 9/6 1 RI Gedser odde (ST). Desuden et sjældent efterårsfund med 28/8 1 RI Ertholmene (B), som er kun 20. efterårsfund og det første siden 2016.

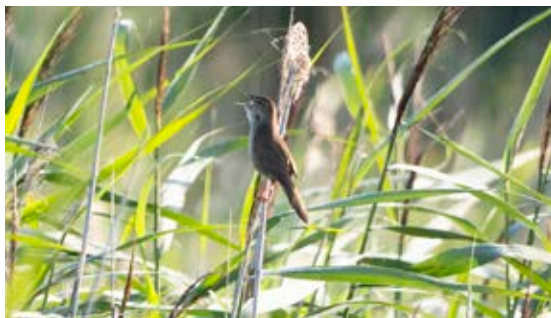
(Jørgen Staarup Christensen)

Savisanger *Locustella luscinioides*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1989	2020	
34	26	16	26	26	22	22	35	50	44	42	1324

Forekomsten har været svagt stigende siden 2018 og igen et ganske fint år med 32-34 fugle mod et gennemsnit de seneste ti år på 28 fugle. Ankomst var til normal tid med 17/4 1 sy. og 18/4 3 sy. Magisterkog (SJ). Arten blev truffet i næsten alle landsdele, bortset fra VSJ og B, typisk langtidsstationære fugle, dog syv fund af endagsfugle fra ultimo april til ultimo maj samt en enkelt i juli, 18/7 1 sy. Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (KBH). Lokalteter med mere end fugl var (lokalitets-max) var 5 sy. Magisterkog, 3-4 sy. Vejlerne (NJ), med 2-3 omkring Han Vejle/Kogleaks, 2 sy. Ribe Østerå (SVJ) og 2 sy. Fredmosen (F).

(Jørgen Staarup Christensen)

Savisanger, Han, Vejle, 23. juli 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Regional fordeling af Savisanger

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	4-5	2	2	4	2	6-8	5	0	4	1	2	0	32-34

Høgesanger *Currca nisoria*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1970	1992	
2023	NA	27	38	28	18	17	17	58	56	50	1358

For andet år i træk blev Høgesangeren fundet ynglende på Møn (ST), og parret fik to unger. Årets forekomst i øvrigt fordelte sig med seks fugle i foråret og tolv i efteråret, og med en samlet forekomst på 18 fugle lå årets forekomst meget tæt på gennemsnit. Regional fordeling var NJ 3, SVJ 2, SØJ 1, VSJ 1, ST 6 og B 7.

Forår: 20/5 1 2K han RI (på plads indtil 22/5), 21/5 1 hun Ertholmene (B), 21/5 1 Omø Mose (VSJ), 27/5 1 2K

han RI og 1 sy. Ertholmene, 13/6 1 RI Gedser Odde (ST).

Efterår: 12/8 1 RI Grenen (NJ), 16/8 2 1K RI og 17/8 1 RI Ertholmene, 19/8 1 1K Mandø (SVJ), 20/8 1 1K Rosenvold (SØJ), 20/8 1 ad. Gedser By (ST), 22/8 1 RI Klitmøller (NJ), 25/8 1 1K RI Blåvands Huk (SVJ), 8/9 1 1K RI Klitmøller, 7/10 1 1K RI (genfanget 16/10) og 18/10 1 1K Gedser Odde.

(Jørgen Staarup Christensen)

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapilla*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2022	2017	
1129	125	41	36	60	112	372	629	1129	751	742	8213

Arten fortsatte sin fremgang og der var tale om et nyt rekordår med 1129 fugle. Det kunne især tilskrives stor ankomst i foråret, især i april, mens efterårsforekomst var lavere end sidste år med færre fugle i Sydvestjylland.

Arten blev truffet i alle landsdele og alle måneder og i forhold til de senere år var der et markant skift i regional forekomst med væsentligt flere fugle i Sydøstdanmark, især på Bornholm (Ertholmene) og færre fugle i Nordjylland og Sydvestjylland. I første halvår blev 34 % af alle fugle fundet i ST og B og 36 % i efteråret. Normalt flytter tyngdepunkt i efteråret til VSJ med > 50 % af alle fugle, men i 2023 blev kun 20 % af efterårets forekomst noteret her.

Yngleforekomst: Ynglebestand i 2023 var min. 300 par. Antal af ynglepar, som indrapporteres i DOFbasen, varierer en del fra år til år, hvor der i 2023 blev indtastet 39 ynglefugle på 23 lokaliteter, og på flere lokaliteter blev der set uanfærdige fugle. Hertil kommer ca. 220 fugle stationært syngende på 122 lokaliteter i yngletiden, flest 30/4 9 sy. Tisvilde Hegn (NSJ), 3/5 8 sy. Morud Skov (F) og 19/5 7 sy. Frøslev Plantage (SJ). På landets kernelokalitet Gribskov (NSJ) blev 23-28 ynglepar registreret mod 42-52 par i 2022, hvor tilbagegang bl.a. blev tilskrevet en kold marts, hvor første trækboldge næsten udeblev samt fjernelse

Rødtoppet Fuglekonge, Hirtshals, 8. november 2023. Foto: Henrik Pedersen

og udtynding af en del rødgran, som er artens hovedbiotop (Ekberg et al. 2022).

Første halvår: Der var usædvanligt mange fugle på plads først på året i januar (42) og februar (33) og forekomst kulminerede fra medio marts til primo maj. Første større ankomst blev registreret ved Gedser Odde (ST) med 19/3 9 RI og 20/3 4 RI og Ertholmene (B) 24/3 5 RI, og samlet blev 37 (28) noteret ved Gedser Odde og 41 (31) fugle på Ertholmene (antal ringmærket i parentes). Forekomsten på landsplan kulminerede i april, hvor arten optrådte i pæne antal især i Sydøstdanmark, langs Nordsjællandskysten, på Fyn og i Øst- og Sønderjylland. Største antal blev optalt 7/4 20 sy. på Norddjursland, heraf 14 sy. Gjerrild Overskov (ØJ).

Andet halvår: Som vanligt var arten meget anonym i juli og august og efterårets forekomst kulminerede til sædvanlig tid i oktober med 50 % af forekomst i andet halvår. Ertholmene havde et imponerende efterår med samlet 69 fugle, heraf 25/10 30 (heraf 9 RI) og 28/10 10. Gedser Odde noterede 25 fugle (heraf 24 RI), og større antal i efteråret i øvrigt sås på Mandø (SVJ) 15, Blåvands Huk (SVJ) 11 (heraf 6 RI) og Ho Plantage/Nyeng/Tipmosen (SVJ) 11, heraf 14-15/10 6 Tipmosen.

Arten forsvandt hurtigt i løbet af november og i december blev blot 16 fugle observeret spredt over hele landet, dog ingen fund i SØJ, NSJ, F og ST.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af Rødtoppet Fuglekonge

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	54	16	39	89	11	64	68	31	51	76	125	134	758
2. halvår	29	18	73	16	4	20	11	10	48	8	56	78	371
Samlet	83	34	112	105	15	84	79	41	99	84	181	212	1129

Rosenstær *Pastor roseus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	2022	
2023	28	< 1	2	2	9	7	20	34	30	32	302

Rosenstær, Skyum, Thy, 26. august 2023. Foto: Poul Holm Pedersen.

Et meget magert år med blot fire fugle og lidt usædvanligt udelukkende fund fra andet halvår. Alle nævnes: 23-29/8 1 ad. Guderup Kær, Thy, 10/9 1 1K Rindby Strand,

Fanø (SVJ), 3-5/10 1 1K Salthammer (B) og 16/10 1 1K Fjand, Nissum Fjord (VJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Ringdrossel *Turdus torquatus*

Årets første fugl var meget tidlig med 19/3 1 Århus Midtby (ØJ). Herefter fulgte ankomst til normal tid 31/3 1 Gl. Rye (ØJ), 1/4 1 Hirtshals Fyr (NJ), 1 Juvre enge (SJ) og 1 Mandø (SVJ), 2/4 1 Hanstholm (NJ) og 1 Himmelev Grusgrav (KBH).

Større ankomst sås 10/4 10 Juvre Enge, Rømø (SJ) og 15 Grenen (NJ) og trækket kulminerede medio april – primo maj, og største antal fugle sås som sædvanlig i Nordjylland. De største dage (> 30 ex) blev 18/4 34 Nordstrand, Skagen, 22/4 89 Klitmøller og samme dag 38 Hanstholm og 43 Nørre Vorupør, 28/4 42 Nordstjernevej, Skagen, 1/5 108 Grenen og 5/5 44 Nordstjernevej, Skagen og 31 Grenen. Der må formodes at være en del gengangere imellem lokaliteter 22/4 i Nordvestjylland og 5/5 i Skagen.

Største obs (≥ 10 ex) uden for Nordjylland var 22/4 18 Juvre Enge, Rømø (SJ), 10 Mandø (SVJ), 10 Årgab, Hvide Sande (VJ) og 12 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 23/4 13 Oksbøl (SVJ), 28/4 11 Grærup Langsø (SVJ) og 10 Bjålum Klit (VJ).

Der blev ikke indberettet sommerfund og forårets sidste fund blev 5/6 3 Grenen (NJ) og 1 Agger Tange (NVJ) samt fire meget sene fugle, 10/6 1 Frederiksdal Skov

(KBH), 11/6 1 Rødhus (NJ), 12/6 1 Rømø Golfklub (SJ) og 15/6 1 Grenen (NJ).

Efterårstrækket indledtes til normal tid 13/9 1 Sønderho (SVJ), 24/9 1 hun Ørnebjerg Langeland (F) og 30/9 1 Mandø

Ringdrossel, Bulbjerg, 16. april 2023. Foto: Tonny Kristiansen.

(SVJ). Forekomsten kulminerede primo – medio oktober, hvor største fund var 7/10 10 og 10/10 10 begge Hønen, Sønderho (SVJ). Udenfor SVJ skal 6/10 9 Lushavn, Samsø (ØJ) bemærkes.

Årets sidste observationer var i november 1/11 1 Torslunde (KBH), 2-3/11 1 Årgab vest (VJ), 4/11 1 Hirtshals Øststrand (NJ) og 8/11 1 Rørmose-Engareal (KBH).
(Ame Bo Larsen)

Regional fordeling af Ringdrossel

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	410	0	0	19	1	8	2	2	2	14	0	1	459
2. halvår	2	0	45	0	2	0	4	0	3	0	1	1	58

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2011	
6	6	1	2	2	7	8	6	20	11	11	231

Der blev indberettet seks fugle fra seks lokaliteter. Alle nævnes, 23/4 1 sy. Tontoft Nakke (SJ), 24/4 1 Kannikegerdet (B), 28/4 1 RI Blāvands Huk (SVJ), 1/5 1 sy.

Kongsnes (ST), 3/6 1 sy. Grenen (NJ) og 8/6 1 sy. Amager Fælled (KBH).

(Ame Bo Larsen)

Nordlig Blåhals *Luscinia svecica svecica*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1980	1997	
18	NA	(73)	166	140	81	40	33	300	265	244	4869

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-76.

Ikke race-bestemte Blåhalse fra Bornholm og Ertholmene indenfor træktiden behandles som Nordlig Blåhals.

Årlig forekomst varierer meget, og siden 2000 har årstotaler været mellem 11 til 141 fugle. 2023 blev et beskedent år med 18 fugle, heraf 17 fugle i foråret og en i efteråret. Der var kun fund fra NJ og B.

På Ertholmene blev 12 fugle noteret fra 29/4 (ankomst) til 25/5. Heraf blev de seks ringmærket, og største dag

var 19/5 med tre fugle. Uden for Ertholmene sås i foråret 10/5 1 Ørnevig-Hammer Odde (B) samt fem fugle ved Skagen (NJ) med 14/5 1 sy. Grenen, 15/5 1 RI Skarvsøen, 17-18/5 1 RI (og genfanget) Det Grå Fyr, 19/5 1 Grenen og 20/5 1 Fyrvej. Der var et enkelt fund fra efteråret 22/8 1 1K han RI Grenen (NJ).

(Ame Bo Larsen)

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2022
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	
787	NA	0	< 1	3	(89)	493	865	999	841	833	9412

Kommentar: Tabel omfatter territoriehævdende fugle. Tidligere ynglefugl i 1800-tallet, første ynglefund efter 1970 er fra 1992. Der mangler årstotal fra 2003.

Ikke race-bestemte blåhalse uden for Bornholm og Christiansø i træktiden behandles her som Sydlig Blåhals.

Miljøstyrelsen har i 2023 optalt ynglende Blåhals i alle fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. Samlet blev optalt 459 ynglepar og herudover var yderligere indberetning i DOFbasen af 43-44 par, således samlet 503-504 ynglepar på 24 lokaliteter/reservater. Det er det største antal indberettede ynglepar nogensinde. Herudover var der 189 territoriehævdende fugle fra 103 lokaliteter.

Sydlig Blåhals er under fortsat spredning i landet, både mod nord i Vendsyssel men også mod øst, hvor der nu er adskillige sandsynlige og enkelte sikre ynglefund flere steder på Sjælland og Fyn samt øerne syd for. Desuden er der enkelte iagttagelser på Lolland og Falster foruden en iagttagelse på Bornholm 22/5 Galløkken.

Sydlig Blåhals ynglede første gang i 'nyere tid' i 1992 og i 2000 var der 9-17 par i landet, ynglebestanden i 2018 blev estimeret til 734 par (Christensen et al 2022).

De største ynglepladser ifølge Miljøstyrelsens optællinger var 109 par Engarealer ved Ho Bugt (SVJ), 80 par Ulvedybet og Nibe Bredning (NJ), 45 par Ringkøbing Fjord (VJ), 33 par Lille Vildmose (NJ), 33 Magisterkøng (SJ) og 30 par Tinglev Sø og Mose, Ulvemose samt Terkelbøl Mose (SJ).

Årets indberetninger ifølge DOFbasen gav 787 fugle

Sydlig Blåhals, Gundsømagle Sø, 29. april 2023.
Foto: Sakari Kauppinen.

(sum af lokalitets-max) i perioden 21/3-8/10, hvilket blev et fald på 46 fugle i forhold til året før.

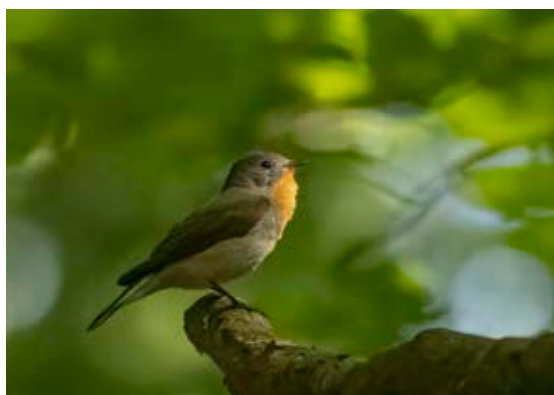
(Arne Bo Larsen/Hans Christophersen)

Regional fordeling af Sydlig Blåhals

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	145	65	154	63	61	229	32	8	8	16	2	4	787

Lille Fluesnapper *Ficedula parva*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2022
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	2013	1989	
2023	NA	101	240	144	110	178	171	359	357	349	8501

Lille Fluesnapper, Møn, Klinteskov, 12. juni 2023.
Foto: Leif Schack-Nielsen.

Der blev indtastet observationer af 155 fugle (incl. to juv.), hvilket er ganske tæt på resultatet for 2022 (159 fugle). Første halvår (2022 tal i parentes) observeredes 121 fugle (117), andet halvår 34 (45).

Ertholmene (B) var igen den dominerende lokalitet med 86 fugle (sum af dagsmax) i første halvår og 22 fugle (sum af dagsmax) i andet halvår, hvor dagsmax i foråret var 21/5 10, mens der i efteråret var flere datoer med to fugle.

Der blev gjort et enkelt sikkert fund af ynglefund (fodring af minimum to unger) i Klinteskov på Møn (ST) samt et yngleforsøg samme sted. Dette er kun tredje år med to ynglepar i landet, hvor øvrige år er 1941 og 2020 og samlet nu 17 ynglepar/yngleforsøg fra landet (Christensen et al. 2022, Lange et al. 2021). Der blev desuden registreret 19 syngende hanner på lige så mange lokaliteter, hvor en enkelt af disse sås over en periode på

mere end 10 dage, Ulvshale Skov (ST) 29/5 til 11/6.
Der blev ringmærket 24 fugle: 17 Christiansø (B),
tre Gedser Odde (ST), tre Blåvands Huk (SVJ) og en
Gulstav (F). Tidligste fund var 24/4 1 og 8/5 1 Erthol-

mene, og seneste fund var 12/10 1 Ertholmene og 18/10
1 Sønderho (SVJ).

(Bjame Hove-Jensen)

Regional fordeling af Lille Fluesnapper

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	2	0	3	0	0	0	3	1	4	4	21	115	153

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1999	2010	
2023	26	2	4	9	5	6	6	21	14	13	304

Et flot år med samlet otte fugle, og blev alle set indenfor
ti dage primo-medio maj. Alle nævnes: 5/5 1 han Anholt
(ØJ), 5-6/5 1 ad. han Galløkken, Rønne (B), 6/5 1 hun
Kikhavn (NSJ) og 1 han Rådvad, Strandmøllen (KBH), 7/5
1 2K han Vesterklit, Anholt (ØJ), 10/5 1 2K han Hammeren
(B), 5/11 1 2K han Ertholmene (B) og 15/5 1 han Gråmyr
ved Gudhjem (B).

Desuden blev en hybrid Hvidhalset X Broget Fluesnap-
per fundet syngende 20/5 ved Yderlyng, Sjællands Odde
(VSJ), hvilket kun er det andet fund fra landet af denne
hybridform. Fuglen var stationær ved redekasse, men kun
indrapporteret fra denne dato.

(Jørgen Staarup Christensen)

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola rubicola*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2022	2021	2020	
2023	NA	0-2	NA	(9)	25	85	205	252	207	162	--

Kommentar: Tabel omhandler antal ynglepar. Rapportgruppens materiale er mangelfuldt fra de tidlige år

Sortstrubet Bynkefugl, Sjelborg, 12. november 2023. Foto: Martin Rheinheimer.

Efter fire års fremgang ser vi nu et svagt fald på 13 % i forhold til rekordåret 2022 med 206-252 ynglepar. Samlet blev 179-205 ynglepar optalt på 118 lokaliteter. Tilbagegang blev noteret i alle regioner, på nær NSJ, KBH og B, dog en lille, men pæn fremgang på Fyn fra 1-2 par i 2022 til ni par i 2023.

Arten blev truffet alle måneder, og største forekomst var 14/9 og 21/9 34 Melby Overdrev (NSJ).

(Ame Bo Larsen)

Regional fordeling af ynglepar af Sortstrubet Bynkefugl

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	60-62	31-37	35-42	3	1	15-20	9	8	2	5-9	9-11	1	179-205

Vandstær *Cinclus cinclus*

Det blev til to sikre og to mulige ynglepar i 2023. Det sædvanlige par i Midtjylland holdt stadig stand, mens minimum to unger af et nyt ynglepar blev fundet i Aarhus-området (ØJ) 11/5.

Yngleparret i Midtjylland blev igen fulgt af observatører, dog knapt så intenst som tidligere år. Det gav følgende indblik i ynglesæsonen:

- 6/3 påbegyndtes redebyggeriet i samme redekasse som de andre år.
- 17/4 var der unger i reden og fodring blev set.
- 6/5 sås de første to unger ude af kassen.
- 8/5 blev der set fem unger.
- 18/5 var den sidste dag, der blev set Vandstær på stedet.

Så endnu en gang fik det succesfulde par fem unger. De fire af ungerne blev ringmærket 8/5. Det ene af de to mulige par var sidste års ynglepar på en lokalitet i Vestjylland. Der blev set aktive Vandstær på stedet indtil 18/4, men herefter blev der ikke registreret nogle. Det andet mulige par var i Grejsdalen (SØJ), hvor der blev fundet en tilsyneladende frisk rede 15/3. Der var ingen yderligere observationer af Vandstær i Grejsdalen mellem 21/3 og 1/12.

Den sandsynlige ynglesæson for Vandstær i 2023 vurderes at være fra 15/4 til 1/10. Observationer uden for den nævnte sæson er vurderet at være fugle fra den store bestand af overvintrende trækgæster fra nord og er

dermed ikke medtaget. Observationer af syngende fugle er også udeladt, da de alle er uden for den sandsynlige ynglesæson. Arten er territoriehævdende året rundt og observeres derfor tit syngende i vinterkvarteret. Der var ingen observationer af Vandstær uden for ynglelokaliteterne i den sandsynlige ynglesæson.

Sidste vinterfugle i første halvår var 31/3 1 Spørring Grusgrav (ØJ), 1/4 1 Brede til Helsingørmotorvej (KBH) og 8/4 1 Lystrup Å, Kulsø-Salten Å (ØJ). Første vinterfugle i andet halvår var 11/10 1 Ry (ØJ), 13/10 1 Grenen (NJ) og 15/10 1 Lillesø og Ry Møllekanal (ØJ) samt 15/10 1 Mølleåen. Bastrup - Farum Sø (KBH).

Største forekomst af vinterfugle i første halvår var 5/3 5 Randbøldal (SØJ), 12/2 4 Mes Sø (VJ) samt 12/2 4 Rindsholm (NVJ). I andet halvår var største forekomst 12/11 og 16/12 4 Randbøldal og 27/12 4 Thors Mølle/Thorsbæk/Mølløsø (ØJ).

I DOF Sydøstjylland blev der igen gennemført en optælling af overvintrende Vandstær i uge 6 og 7. Resultatet blev 26-42 fugle inden for lokalafdelingens område. Minimumantallet er et lille fald fra resultatet i 2022, hvor det blev til 33-42 fugle.

Der blev noteret overvintrende Vandstær på omkring 220 lokaliteter i 2023, hvilket er noget af et fald ift. årene før (ca. 265 i 2022 og ca. 360 i 2021).

(Nina Rosendahl Larsen)

Vandstær, unger, Midtjylland, 8. maj 2023. Foto: Nina Rosendahl Larsen.

Gulhovedet Vipstjert *Motacilla flava flavissima*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2011	
11	11	3	8	6	6	13	8	22	19	15	413

Normal forekomst: 3/5 1 Margrethe Kog (SJ), 4/5 - 30/7 1 Nordhavnstippen (KBH), 5-7/5 1 Anholt (ØJ), 7/5 1 Vilsted Sø (NJ), 8/5 2 Ovstrup Hede (VJ), 13/5 1 Damsø, Skjern

Enge (VJ), 16/5 1 Værnengene, 23-28/5 1-2 Skagen (NJ), 29-30/5 1 sy. Fole/Harreby, Sønder Hygum (SVJ).

(Lasse Braae)

Gulhovedet Gul Vipstjert, Nordhavnstippen, 8. maj 2023. Foto: Jan Svegaard Jensen.

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2022	
1	0	0	1	1	2	5	6	9	8	7	105

Kommentar: Første fund er fra 1981.

Stik mod de seneste års stigende tendens forelå der kun et fund af Citronvipstjert i 2023. Selv i Skagens-området, der ellers ubetinget er Danmarks bedste sted for Citronvipstjert, sås arten ikke, og det er ikke sket siden 2016. Årets fund var 19/9 1 K rastende Filsø, Petersholm (SVJ).

Som det fremgår af tabellen, er de hidtil højeste

indrapporteringer af arten noteret i 2021 og 2022 med henholdsvis ni og otte fugle, så selvom Citronvipstjert stadig er en sjælden gæst i Danmark, der kun ses i meget lave antal årligt, er det alligevel bemærkelsesværdigt med kun en fugl i 2023.

(Anders Rasmussen)

Sortrygget Vipstjert *Motacilla alba yarrellii*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2014	
95	35	4	15	31	70	105	90	191	150	111	2634

Stort set samme antal som sidste år med små hundrede fugle med hovedparten (> 80 %) i NJ, VJ og SVJ. Stabil i VJ, mens SJ rykkede ned i gruppen med under ti fugle i år i regionen.

Normal ankomst med de første fugle 3/3 1 han Grenaa Havn (ØJ), 13/3 1 hun Varming ved Ribe (SVJ) samt 16/3 1 han Grønningen (SVJ).

Fleere fugle set på otte lokaliteter: 17/3 2 han og 3/4 2 Grønningen (SVJ), 19/3 2 Stald Grenen, Skagen (NJ), 2 Førbysø (NJ), 2 Sønder Vorupør (NJ) og 4 Rindby Strand (SVJ) samt 29/3 3 han Værnengene (VJ), 1/4 2 Hvidbjerg Camping (SVJ) og 2/4 2 Kongeåslysen (SVJ).

Observationerne fra regioner, hvor racen er sjælden (færre end ti observationer): 19/3 1 Drastrup Enge (ØJ) og 1 han Kikhavn (NSJ), 24/3 1 Dynt Strandmose (SJ), 25/3 1

Nordskov Enge (F), 26/3 1 Sølsted (SJ), 29/3 1 Slivso (SJ), 31/3 1 hun Knebel (ØJ), 1/4 1 Lystrup Strand (ØJ), 1/4 - 14/5 1 han Korshage (SVJ) - genganger fra 2022? - 8/4 1 han Keldsnor (F), 28/4 1 han Svanninge Bjerger (F), 6/5 1 Ballum Enge (SJ), 21/5 1 han Keldsnor og 1 han Anholt (ØJ), 11/6 1 Saksfjed Inddæmning (ST), 18/6 + 26/6 1 Keldsnor samt 28/6 1 Hyldtofte Østersøbad (ST). Bemærk 19/3, der åbenbart var dagen for større ankomst.

Måske lidt mere talrig end normalt i andet halvår - i alt syv fugle: 7/7 1 Krik (NJ), 9/8 1 Fanø Vesterstrand (SVJ), 24/8 1 Hvide Sande (VJ), 27/8 1 Hønen, Sønderho (SVJ), 29/9 1 hun Mandø (SVJ), 11/10 1 Fanø Strand Syd (SVJ) og 15/10 + 18-19/10 1 han Grenen (NJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Sortrygget Vipstjert

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	36	10	31	5	0	4	5	1	0	1	2	0	95

Storpiber *Anthus richardi*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2013	
3	12	> 1	12	28	28	31	11	65	56	51	1058

2023 endte med at blive endnu et lavpunkt for arten med kun tre fundne individer på fire observationer, som alle nævnes: 8/10 1 S kl. 1025 Søndervig (VJ) og formentlig samme blev hørt trækkende S kl. 1038 ved Nørre Lyngvig

(VJ). Desuden 5/11 1 R Mandø (SVJ) og 11/11 1 R Fanø Strand (SVJ).

(René Christensen)

Markpiber *Anthus campestris*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970-2023
	2022	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	2014	
1	NA	(39)	76	40	18	7	3	115	110	90	1568

Et fund af et individ, 23/7 1 Rødhuse (NJ). Den blev set synende i sangflugt og på et tidspunkt af sommeren, hvor den ikke nødvendigvis skal betragtes som en trækfugl. Er

der håb for arten i Danmark? Et individ er dog stadigvæk det ringeste år nogensinde.

(René Christensen)

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal fra 1970- 2023
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1991	1992	
43	688	63	137	184	65	81	38	355	307	260	6149

Der var fund af mindst 43 individer, næsten dobbelt så mange som sås i 2022, hvor der blev set 23 individer. Der er dog stadig lang op til de gode år i 90'erne med år med over 2-300 individer/år. Både forårets og efterårets observationer ligger indenfor de normale tidsrammer. Arten er registreret i alle regioner undtagen Vestjylland og Fyn. Der var 10 individer i første halvår og 33 individer i andet halvår. Alle fund drejer sig om trækkende eller kortvarigt rastende fugle.

Forår:

NJ: 9/5 1 Bulbjerg, 10/5 1, 11/5 1, 13/5 1, 20/5 1 – alle Skagen.

SJ: 10/5 1 Tontofte Nakke.

B: 4/5 1, 11/5 1, 20/5 1 – alle Ertholmene, 11/5 1 Rønne Havn.

Efterår:

NJ: 21/9 1 Skagen.

SVJ: 29/9 1, 2/10 1, 9/10 1 – alle Mandø.

ØJ: 9/9 1 Anholt.

SØJ: 11/9 1 Rosenvold.

SJ: 20/9 1 Lakolk.

VSJ: 6/9 1, 24/9 1 Stigsnæs Vejle.

KBH: 24/8 1 og 24/9 1 Sydvestpynten, 27/8 1 og 9/9 1

Himmelev Grusgrav, 3/9 1 Højerup, 7/9 1 Sydhavnen,

Kbh, 8/9 1, 10-24/9 1 Kalvebod Fælled, 8/9 1 Aved-

øre Holme, 9/9 1 Saltholm, 10/9 1 Ishøj Strand, 12/9 1

Vallensbæk/Ishøj Strandenge, 15/9 1 Nordhavnstippen,

21/9 1 Bøgeskov Havn, 29/9 1 Præstesø/Søndersø, 30/9 1

Ølsemagle Revle og 1/10 1 Bognæs.

NSJ: 26/9 1 Helsingør.

ST: 8/9 1 Horsnæs på Møn, 10/9 1 Jættebrink på Møn,

17/9 1, 24/9 1 og 7/10 1 – alle Gedser Odde og 23/9 1

Hårbølle på Møn.

(René Christensen)

Regional fordeling af Rødstrubet Piber

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	5	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4	10
2. halvår	1	0	3	1	1	1	0	2	17	1	6	0	33

Rødstrubet Piber, Salthammer, 12. maj 2023. Foto: Steen E. Jensen.

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2018	2019	2020	
923	0	0	< 1	52	378	949	1059	1720	1678	1605	18.028

Kommentar: Første fund er fra 1989.

En årstotal i den lave ende/tæt på gennemsnit. Forekomsten var meget lig de senere år med største vinterforekomster i Nordjylland (Vejlerne, Lille Vildmose, Nørreådalen, Gravlev), i Sydøstjylland (Klosterkær, Tørring og Uldum) og i Østjylland (Årslev Engsø/Brabrand Sø, omkring Randers Fjord samt som i de seneste 3-4 år nu ved Herredsenge og i Kolindsund). Tidligere større forekomster i Sydvestjylland, især omkring Ribe Å, er nu fortid, hvor seneste større antal fra Ribe er fra 2016, dog blev der 2/2 2021 set 15 Vester Vedsted Enge ved Ribe. Omvendt dukker større antal næsten altid op på "nye" lokaliteter, i 2023 Birkesig, Østdjursland (ØJ) og Borris Hede (VJ).

Første halvår: De største forekomster i januar-februar (> 10) blev 10/1 18 Koed Enge, Kolindsund (ØJ), 14/1 31 Uldum Kær (SØJ), 14/1 22 Birkesø, Lille Vildmose (NJ), 18/1 11 Klosterkær (SØJ), 23/1 14 Tørring Kær (SØJ), 27/1 17 Birkesig (ØJ), 6/2 22 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ) og 14/2 14 Borris Hede (VJ).

Fuglene forsvandt i løbet af marts og mindre kulmination ved Skagen medio marts 18/3 med 12 R. Igen i år usædvanligt mange fund fra april (8 fund) og seneste blev 14/4 4 Kølсен-Skals Engsø (NJ).

Andet halvår: De første fugle var usædvanligt tidlige med 28/9 (indtil 16/10) 1 Egå-Tålfor Strand (ØJ), 8/10 1 Østerådalen, Aalborg (NJ), 8/10 1 Hornbæk Enge (ØJ), 12/10 2 Christiansø (B) – første fund fra øen, 14/10 1 Grenen (NJ) og 1 Det Grå Fyr, Skagen (NJ).

Større ankomst til normal tid fra ultimo oktober til me-

dio november med min. 206 TF ved Skagen i perioden, max 30/10 113 TF Grenen - ny dagsmax for Danmark – og i samme periode større ankomst til Lille Vildmose (NJ), max 10/11 15 og Vejlerne (NJ) med max. 3/11 27 Selbjerg Vejle og 11/11 34 Bygholms Nordlige Rørskov.

I december blev de største antal talt 18/12 21 Gravlev Ådal (NJ), 19/12 12 Bygholm Vejle (NJ) og 26/12 15 Nørreådalen, Øby-Løvskal (NJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Bjergpiber, Helsingør Lystbådehavn, 13. november 2023.
Foto: Finn Carlsen.

Regional fordeling af Bjergpiber 2023

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	143	20	3	74	69	6	6	1	0	1	2	0	325
2. halvår	453	8	25	44	42	5	4	1	6	4	3	3	598
Samlet	596	28	28	118	111	11	10	2	6	5	5	3	923

Skærpiber *Anthus petrosus*

Efter sortering af observationer på enkeltdage er der indberettet 5991 individer fordelt på 2197 observationer. I 2022 var der 2397 observationer og 6830 individer. Der var kun indberetning om ynglefugle fra Hirsholm/Hirsholmene (NJ), dog er bestanden ikke optalt hverken her eller på omkringliggende øer.

Årets to første vintermåneder bød ikke på større koncentrationer, flest 15/1 24 Mindelunden/Kalvekrog (SVJ), 12/1 17 Fornæs (ØJ) og 18/1 17 Ålebugt (ØJ).

Forårstrækket startede i marts og ebbede hurtigt ud i starten af april. Der var igen større trækdage eller træk-

perioder på de traditionelle træklokaliteter, men følgende store rastobservationer 14/3 72 Bøvling Klit (VJ) og 19/3 58 Stokenge (NJ).

Efterårstrækket startede i slutningen af september og kulminerede i oktober og starten af november. Trækket blev primært registreret 4/9 – 11/11 med 52 Gedser (ST), 16/9 -15/12 90 Hønen, Sønderho (SVJ) og 23/9 -16/11 67 Blåvands Huk (SVJ). December bød kun på denne større observation 2-3/12 25 Ålebugt.

(René Christensen)

Skærpiber, Helsingør Lystbådehavn, 13. november 2023. Foto: Finn Carlsen.

Karmindompap *Carpodacus erythrinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1992	1987	
235	22	40	306	642	282	300	240	1200	1000	976	16.885

Hvis vi ser bort fra Bornholm, Lolland-Falster-Møn og Skagen, må denne art efterhånden snart betragtes som en egentlig subraritet. Uden for de angivne kerneområder blev der blot set 71 fugle i 2023.

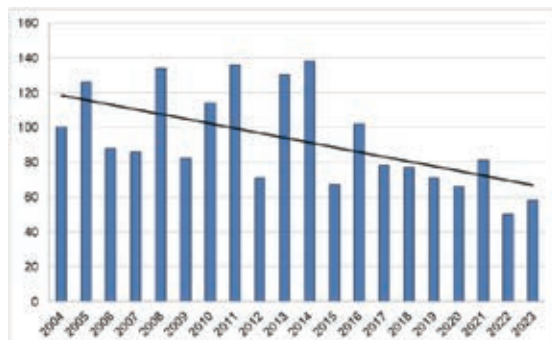
Ankomsten var lidt i den tidlige ende med de første fugle 13/5 1 Ulvshale (ST), 14/5 1 Ertholmene (B) samt 16/5 1 Årsdalevang (B) og 1 Brabrand Sø (ØJ).

Det største træk sås sædvanen tro ved Skagen fra 20/5 – 12/6 med min. 35 træk/trækforsøg, hvor 22/5 7 og 30/5 6 var de største dage. Trækkende forårsfugle uden for Skagen var 21/5 1 Thyborøn (NJ), 1 Gilbjerg Hoved (NSJ), 3 Gniben, Sjællands Odde (VSJ) og 2 Gedser Odde (ST), 22/5 2 Blåvands Huk (SVJ), 26/5 1 Korshage (VSJ), 27/5 1 Korshage, 28/5 2 Gjerrild Nordstrand (ØJ) og 1 Blåvands Huk, 29/5 2 Gedser Odde og 2/6 1 Korshage. Blandt året fugle bør 3/6 1 sy. Hejls (SØJ) bemærkes, det skulle være første forekomst i Kolding kommune. Der blev ikke rapporteret sikre ynglefund, men flere fund i juli ved Årsdalevang (B) og Tryggevælde Ådal (KBH) kunne indikere yngleforsøg på disse lokaliteter.

Efterårsfugle: 4/8 1 Melsted (B), 11/8 - 23/9 ni observationdage Ertholmene (B), herunder 17/8 2 og 17/9 1 samt 23/9 1. Årets afsluttedes med tre sene fugle: 2/10 1 sy. Mandø (SVJ), 8/10 1 T Blåvands Huk (SVJ) og 3/11 1 brun Mandø.

Når man ser på de regionale forekomster fra 2004 – 2023 og kigger på det totale antal fugle i perioden, viser tendenslinjen kun en meget svag tilbagegang. Hvis vi derimod udelukker NJ, ST og B (kerneområderne) får vi et helt andet billede (se diagram). Tendenslinjen viser, at knapt halvdelen af fuglene er forsvundet i løbet af de 20 år. Vurderingen af antallet af fugle i kerneområderne er vanskelig, så forskellen – eller manglen på herpå – er i høj grad afhængig af, hvordan antallet af gengangere fra dag til dag vurderes.

(Lasse Braae)

Udvikling i forekomst af Karmindompap udenfor NJ, ST og B.

Regional fordeling af Karmindompap

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	78	2	13	7	1	2	5	9	8	11	24	75	235

Hvidsiskan *Acanthis flammea exilipes*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2018	
47	64	22	49	68	54	103	20	411	280	221	3052

Taksonomi omkring Gråsiskan er blevet opdateret (Gill et al. 2024) og Stor Gråsiskan, Lille Gråsiskan, Hvidsiskan er blevet slået sammen til en selvstændig art i form af Gråsiskan *Acanthis flammea*. Hvidsiskan er fremover underarter af Gråsiskan men fastholdes som selvstændig "rapportgruppeart" på ligefod med andre underarter, fx Sortbuget Knortegås. Det årlige gennemsnit siden 1972 er på 48,7. Set over samme periode er arten hyppigst i NJ med 15,5 fugle/år. De øvrige regioner ligger på mellem 1,1 (VJ og SVJ) og 7,2 (NSJ) fugle pr år.

I første halvår 11 fugle: 7/1 1 Lille Vildmose (NJ), 16/1 1 Solhat Odde (B), 20/1 1 Hundested By (NSJ), 21/1 - 2/4 op til 3 fugle Tirstrup Lufthavn (ØJ), 2/2 1 Gladsaxe (KBH), 15/2 1 Ølseagle Revle (KBH), 23/2 1 Lille Vildmose og 1 Hjør-

ring (NJ) og 3/3 1 ringmærket Jennes Sø, Skagen (NJ).

Lidt flere fugle i efteråret og ankomst i de enkelte regioner var 23/10 1 Grenen (NJ), 27/10 1 Klæbjerg, Helgenæs (ØJ), 28/10 1 Ertholmene (B), 5/11 1 Landsende, Rømø (SJ), 11/11 1 Tipmose (SVJ), 18/11 2 Ashoved Skov (SØJ) og 1 RI Gedser (ST) samt 19/11 1 Vindeby, Tåsinge (F). Månedsfordeling: Oktober 7, november 14 og december 15. En pæn del af efterårets 36 fugle blev ringmærket (11) og desuden blev relativt mange set trækkende med 26/10 1 Grenen/Nordstrand, 27/10 se ØJ ovenfor samt 11/11 2 Grenen. Sammenlignet med sidste år bidrog ringmærkning med en noget større andel af totalen - 25,5 % i 2023 mod 15 % i 2022.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af Hvidsiskan

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	19		1	7	4	1	3		2	1	7	2	47

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	1983	
2726	893	141	1668	1475	794	2699	1995	8181	7893	6543	78.606

En art, hvor antal varierer meget fra år til år, men forekomst de seneste 15 år har været stigende. 2023 var et godt år med pænt med fugle både i første og andet halvår. Den regionale fordeling viser igen få fugle i SØJ og SJ samt til dels VSJ og Fyn.

I januar fugle fra det meste af landet. De største tal var 8/1 37 Borris Hede (VJ), 16/1 40 Nymindegab Plantage (SVJ) og 33 Harrild Hede (VJ), 17/1 40 Tvorup Plantage (NJ) samt 26/1 50 Nyholm Plantage (NJ). Især området Asserbo Plantage/Melby Overdrev (NSJ) var populært blandt rapportørerne, max 22/1 19. De sydligste forekomster i januar var Rømø (SJ), Morud Skov (F), Feddet (ST) og Bornholm. Flokstyrrelsen i februar var noget mindre - oftest 20 - 25 fugle, dog 5/2 35 Borris Hede. Generelt var observationerne rykket noget nordpå med Esbjerg (SVJ), 18/2 6 Flyvesandet (F) og 1 Vestskoven (KBH) som sydgrænse. I marts - april var det de trækkende fugle, der dominerede, dog bemærkes nogle indlandsobs i april. Den eneste fra Bornholm i denne periode var fra 25/3 1 T Hammeren. Forårstræk Skagen (NJ) 28/1 - 9/5 i alt 174 med max. 2/4 26 Grenen (NJ). Relativt beskedne træktal

fra andre lokaliteter. De største tal var 12/2 11 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 4/3 18 Gilbjerg Hoved (NSJ) og 18/4 9 Korshage (VSJ). I maj kun fugle fra NJ.

De sidste fugle fra det øvrige land var 18/4 2 Gludsted Plantage (VJ/ØJ), 20/4 4 Gjerrild Nordstrand (ØJ) samt 22/4 1 Gilbjerg Hoved (NSJ). I NJ blev disse de seneste 9/5 5 fugle fordelt på tre lokaliteter i Skagens-området, 14/5 2 Ellekrattet, Skagen og 4 Stenbjerg Klitplantage, Thy (NJ). I sidstnævnte område sås 25/7 4 Glarbjerg Sande, Thy (NJ), som kunne være ynglefugle, ligesom 7/7 1 Borris Hede.

Første fund efteråret var tidlige trækbevægelser i august i Skagens-området med 5/8 2 Lodskovvad, 6/8 1+ og 12/8 3 Grenen. De næste fugle sås 23/9 6 Gribskov (NSJ), 3 Kongelunden (KBH) og 1 Feddet (ST). Arten var stort set daglig fra 26/9, og selvom der ikke var mange observationer, blev arten set selv i de sydligste egne af landet i de følgende dage, således 27/9 1 Tryggelev Nor (F) og 5 Nexø Havn (B), 28/9 2 Downs Klint (F) samt 30/9 2 Gedser Odde (ST). Årets tyngdepunkt lå fra oktober til november. De største ræsttal var 15/10 14 Ålbæk Klitplantage (NJ), 23/10

34 Asserbo Plantage, 5/11 35 Feddet, 12/11 28 Bunken Klitplantage (NJ), 13/11 25 og 26/11 24 Kolpendal Hede (VJ). Det tyndede kraftigt ud i december (21 obs i alt), hvor de største tal var 9/12 14 Raghhammer (B), 17/12 23 Gludsted Plantage samt 23/12 18 Råbjerg Mose (NJ), 13 Grene Sande (SVJ) og 16 Storedal, Stevns (KBH).

Regulære trækobservationer: Større træktalet fra Skagen

28/9 47, 18/10 65 og 22/10 40 - i alt 402 her. Større tal fra andre lokaliteter var 22/10 25 Gjerrild Nordstrand og 16 Gedser Odde samt 11/11 14 Feddet.

Ved vurderingen (sammenlægnen) af rasttallene er der her kun medtaget det største tal fra hver lokalitet per halvår.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af rastende og trækkende Stor Korsnæb

Forår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår træk	187	0	0	41	7	0	5	18	1	30	18	1	308
1. halvår rast	445	141	88	111	2	0	10	6	4	53	1	60	921
Efterår	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2. halvår træk	421	0	110	55	11	0	6	20	19	82	97	20	841
2. halvår rast	171	95	92	80	2	5	14	15	57	16	71	38	656

Stor Korsnæb, han, Melby, 24. oktober 2023. Foto: John Larsen.

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	2011	
1	247	18	36	134	132	1101	21	3384	2054	1323	13.427

Kun én observation er det laveste i mange år - 3/4 1 han Ø Gjerrild Nordstrand Øst (ØJ). Artens forekomst varierer en del, men de seneste år har vist en klar nedadgående

trend med 9 fugle i 2022, 25 i 2021 og 45 i 2020.

(Søren Peter Pinnerup)

Gulirisk *Serinus serinus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	2011	
101	44	35	47	80	79	115	114	168	159	145	4134

Efter en sortering af de indsendte observationer, vurderes antallet af individer til at være mindst 101. Der er registreret flest i ST med 30 individer, efterfulgt af NJ med 26. Kun i VJ blev arten ikke registreret, hvilket ikke var overraskende, og seneste fund der er fra 2020 med et individ.

Første observation var 25/3 1 Gedser (ST), næste observation var 4/4 1 Blåvand (SVJ). Årets sidste observation var 11/11 1 Grenen (NJ). Begge datoer er indenfor det normale.

Der er ingen sikre ynglefund, men disse observationer kan være af mulige ynglepar:

25/5 - 1/6 2 sy. Svendborg (F), 15/5 - 24/6 2 Bøtø (ST), 15/5 - 7/7 1 Gedser (ST), 18/4 - 1/6 2 sy. Galløkken (B), 24/4 -15/5 1 sy. Snogebæk (B). Største dage var 7/5 2 hanner + 1 hun og 27/5 2 S - begge Gedser Odde (ST).

(René Christensen)

Gulirisk, Christiansø, 8. maj 2023. Foto: Steen. E. Jensen.

Regional fordeling af Gulirisk

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	26	0	4	2	2	3	9	1	2	8	30	14	101

Lapværpling *Calcarius lapponicus*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2023	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	1987	
95	NA	(113)	624	422	340	874	370	1885	1790	1722	24.850

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972-73, 1975-76

Der er med blot 95 fugle tale om den klart laveste årstotal 'nogensinde' og en årssum, der blot er halvt så stor som den hidtil laveste sum fra 2022. I 2013 blev der set mere end 1500 fugle, men siden har trenden været klart nedadgående trods enkelte år med flere fugle, som fx 2020 med 534 ex.

Lapværpling har været i tilbagegang på ynglepladserne i fjeldene nord på de seneste godt 20 år. Årsagen tilskrives muligvis klimaforandringer.

I første halvår blev der blot set 20 fugle og der var

ingen fund af mere end 2 ex. Forårets sidste var begge fra Bornholm, 22/4 1 Hammeren og 14/5 1 Rønne Havn.

Andet halvårs første blev set 22/9 1 Fanø Vesterstrand (SVJ) og 23/9 1 Als Odde (NJ). 80 % af fuglene blev set i regionerne NJ og SVJ. Også for andet halvår er det påfaldende, at alle observationer drejer sig om blot 1-2 fugle. Næsten alle fund er fra oktober-november, og der er således ingen vinterforekomster i andet halvår.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af Lapværpling

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	5	0	0	6	0	1	0	1	2	0	3	2	20
2. halvår	32	1	27	2	0	5	1	1	1	0	1	4	75
Samlet	37	1	27	8	0	6	1	2	3	0	4	6	95

Lapværling, Nordstrand, Skagen, 29. september 2023. Foto: Jens Kirkeby.

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

Årets forekomst var på 8653, ligeligt fordelt mellem første og andet halvår. Den årlige vinterbestand (december – februar) varierer en del fra år til år med 4000-12.000 fugle, og årets forekomst var både først, og især sidst på året, i den lave ende af skalaen.

Første halvår: Forekomst først på året (januar-februar) var 4500 fugle, hvor 82 % blev observeret i Jylland. Som vanligt flest i vadehavsregionen (SVJ/SJ), især på Fanø (SVJ), hvor max var 8/2 1030 Fanø Strand, Nord. Øvrige større flokke (> 100) sås 8/1 130 Rømhøddæmningen (SJ), 8/1 150 Sjelborg Strand, Ho Bugt (SVJ), 5/2 100 Ballum Sluse (SJ), 20/1 100 Kongå-slusen (SVJ) og 1/3 140 Lakolk Strand, Rømø (SJ). Største forekomst i Østdanmark var 24/1 80 Bolund (KBH). Snespurve forsvandt i løbet marts og kun få fugle blev noteret trækkende fra landets traditionelle træklokaliteter. Indtil primo april endnu 40 fugle på plads, og forårets sidste blev 21/4 2 Korshage (VSJ), 1/5 2 Bygholm Vejle (NJ), 11/5 1 Alrø Eghoved samt en meget sen fugl 8/6 1 Sædding Strand (SVJ).

Andet halvår: Ankomst til normal tid ultimo september med 23/9 1 Agger Tange (NJ) og 1 Grenen (NJ). Større ankomst og gennemtræk fra ultimo oktober, og forekomsten kulminerede fra ultimo oktober til medio november. Største flokke sås 27/10 100 Grenen, 29/10 122 Tisvildekysten (NSJ) og 12/11 370 Fanø Strand, syd (SVJ). Flest fugle blev registreret i Nord- og Sydvestjylland, og større forekomst end normalt på Bornholm. Største træk i efteråret blev talt ved Sønderho, Fanø (SVJ) 284 og Ertholmene (B) 136.

I december væsentligt færre end normalt med knap 1000 fugle i landet, hvor største vinterflok var 27/12 110 Lakolk Strand, Rømø.

(Jørgen Staarup Christensen)

Snespurve, Sædding Strand, 25. februar 2023. Foto: Bo L. Christiansen.

Regional fordeling af Snespurv

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	971	257	1534	335	3	438	165	210	226	118	37	14	4308
2. halvår	873	162	1051	216	27	336	104	349	276	367	165	419	4345
Samlet	1844	419	2585	551	30	774	269	559	502	485	202	433	8653

Hortulan *Emberiza hortulana*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1986	1978	1983	
2023	NA	231	347	273	81	26	10	572	552	449	9656

Med blot otte fugle – fire i hvert halvår – er der tale om den laveste forekomst 'nogensinde'. Arten er gennem de seneste år gået markant tilbage, og i 2023 er der for første gang tale om færre end ti fugle. Alle nævnes, fra første halvår 6-7/5 2 han Anholt (ØJ), 8/5 1 Ertholmene (B) og

9/5 1 Spodsbjerg (NSJ). Fra andet halvår 21/8 1 T Hønen, Sønderho (SVJ), 23/8 1 T Ertholmene, 1/9 1 1K R Ørnebjerg, Gulstav (F) og 2/9 1 T Sydvestpynten, Amager (KBH).

(Hans Christophersen)

Dværgværling *Emberiza pusilla*

Årstotal	Hyppighed Gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970 samlet	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2023	2020	2017 og 2021	
48	1	>1	2	3	2	6	21	48	15	14	211

Der forelå 110 observationer i DOFbasen, hvoraf de 95 (86%) var fra SVJ. På Mandø (SVJ) har faste ornitologer lavet en samlet vurdering. 2023 blev uden tvivl det bedste år nogensinde.

Fra første halvår foreligger to iagttagelser, 23/4 1 Blåvands Huk (SVJ) og 26/4 1 Hammeren (B).

Første fra andet halvår var tre fund fra 23/9 ved Mandø, Blåvands Huk og Hanstholm Fyrhaver (NJ). Udenfor SVJ blev der i perioden set yderligere fire fugle: 24/9 1 SV Kikhavn (NSJ), 1/10 1 Grenen/Nordstrand (NJ), 7/10 1 Grenen og 8/10 1 Nørre Rubjerg (NJ). I de bedste år er der re-

gistreret 6 - 9 fugle uden for SVJ, flest 7 og 9 henholdsvis 2016 og 2017. I SVJ så 23/9 til 19/10 15 Blåvand (heraf 2 RI) og 28/9 til 8/10 4 Sønderho-området, Fanø. På Mandø blev der set Dværgværling på 15 datoer i perioden 23/9 til 18/10. Største dage var 7/10 3 og 1/10 5. Samlet 22 fugle baseret på sammenlægning af dagsmax. De fem fugle fra 1/10 er hidtil højeste dagsmax. fra landet.

(Lasse Braae)

Duehøg mobbes af Krage, Nordsjælland, 10. februar 2023. Foto: John Larsen.

Referencer:

- Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Christensen, J.S. & H. Christophersen 2023: Fugle i Danmark 2022. – Fugleåret 2022: 9-118. Dansk Ornitologisk Forening.
- Christophersen, H. (red.) 2023: Nordjyllands Fugle. – Rapport nr. 59 fra Nordjyllands Fugle.
- Dybbro, T. 1970: Hvidbrystet Præstekrave (*Charadrius alexandrinus*) som ynglefugl i Danmark. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 205-222
- Ekberg, P. 2024: Grib Skov Ynglefugle. Projekt-rapport.
- Gill, F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2024: IOC World Bird List (v 14.2). <http://www.world-birdnames.org>
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2021: Fugle i Danmark 2020. – Fugleåret 2020: 18-116. Dansk Ornitologisk Forening.
- Lange, P., H. Christophersen & J. S. Christensen & 2022: Fugle i Danmark 2021. – Fugleåret 2021: 17-107. Dansk Ornitologisk Forening.
- Litwiniak, K., M. Przymencki and A. de Jong 2021: Breeding-range expansion of the Caspian Gull in Europe - British Birds 114: 331-340
- Nielsen, H. H. 2023: Set i felten, 1. kvartal 2023. – <https://www.netfugl.dk/artikler/2883/set-i-felten-1-kvartal-2023>
- Nielsen, H. H. 2023: Set i felten, 2. kvartal 2023. – <https://www.netfugl.dk/artikler/2940/set-i-felten-2-kvartal-2023>
- Nielsen, H. H. 2024: Set i felten, 3. og 4. kvartal 2022. – <https://www.netfugl.dk/artikler/3067/set-i-felten-3-og-4-kvartal-2023>
- Przymencki, M., K. Litwiniak, J. Bettleja, G. Neubauer, M. Ledwoń, Ł. Bednarz, J. Szymczak, M. Sidelnik, P. Grochowski, J. Pomorska-Grochowska, P. Kołodziejczyk, J. Pietrasik, T. Stawarczyk 2022: Current distribution, abundance and trends of the Caspian Gull *Larus cachinnans* in Poland. *Ornis Polonica* 2022, 63: 1-11
- Przymencki, M. K. Litwiniak, P. Adriaens, N. Atamas, L. Bertalan, J. Bettleja, A. Cerkaukas, J. Dubois, T. Horst, M. Jelinik, A. de Jong, D. Karaska, R. Hein, M. Muuse, S. Peev, A. Pysenko, I. Samusensk, E. Smislovs, H. Trapp & J. Vratny 2024: Breeding-range expansion of Caspian Gull in Europe: 2021-22 update - British Birds 117: 26-35.
- Thorup, O. 2018: Population size and trends of breeding meadow birds in Denmark. – *Wader Study* 125: 175-189.
- Vikstrøm, T. & C. M. Moshøj (red.) 2020: Fugleatlas – De danske ynglefugles udbredelse. – Dansk Ornitologisk Forening & Lindhardt og Ringhof.

Sølvmåge, Snaptun, 18. oktober 2023. Foto: Kim Biledgaard.

Amerikansk Kærhøg, Vejlerne, 27. oktober 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2023

Af Kent Olsen, Morten Bentzon Hansen, Sebastian Klein, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson, Ulf Eschou Møller og Jonas Pedersen

Rapport nr. 55 fra Sjældenhedsudvalget

Indledning

Denne rapport omhandler 304 færdigbehandlede fund fra Danmark, heraf 206 fra 2023. Heri indgår også fire sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet, da det vedrører arter, som skønnes at være sjældne lokalt og derfor indgår som lokale SU-arter i visse regioner, men ikke figurerer på den nationale SU-liste. Sådanne fund publiceres (siden SU-rapport 1995-1996) i den landsdækkende årsrapport, andetsteds i *Fugleåret*, men er tillige nævnt i denne rapport. På opfordring fra lokalrapporternes redaktioner eller DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU) behandler Sjældenhedsudvalget også sager omhandlende fund af almindelige arter truffet på et usædvanligt tidspunkt af året, men i 2023 har der ikke været sådanne sager. I alt 271 (89 %) af de færdigbehandlede fund (heraf 187 (91 %) fra 2023) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 72 % og 92 % de seneste ti år. I alt 221 (82 %) af de godkendte fund blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, lydoptagelse, DNA-analyse mv. Fra Grønland færdigbehandles 18 sager, hvor 16 blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger der 17 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlede. En

liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Rækkefølgen af arter i den systematiske gennemgang af forekomsterne samt arts- og underartsstatus for diverse taxa følger *International Ornithological Congress (IOC) World Bird List* (Gill et al. 2024).

Regionsopdelingen følger samme inddeling, som Sjældenhedsudvalget har fulgt siden 1992 (SU-rapport 1992). Forekomster i *Danmarks eksklusive økonomiske zone* regnes også som danske fund. En uddybende forklaring mht. definition og afgrænsning af denne zone kan ses i SU-rapport 2011.

Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for hhv. første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen er mindst i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, ekldr. = eklipsedragt, prdr. = pragtdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Mellemflagspætte, Vestermark, Aabenraa Skovene, 4. april 2023. Foto: Sakari Kauppinen.

Hvor aldersangivelse er baseret på fuglens udseende, benyttes kalenderår (ex. 3K+) frem for dragttype (ex. juvenil, immature og adult). Kalenderårsangivelsen er en betegnelse i henhold til fuglens dragtmæssige udseende og kendskabet til dragtudvikling hos den pågældende art frem for en egentlig aldersbetegnelse. Derfor vil eksempelvis en overvintrende Amerikansk Sortand (*Melanitta americana*) i adult dragt blive angivet som 3K+ ved fund i 1. halvår og 2K+ i andet halvår, uanset om Sjældenhedsudvalget vurderer, at der i 1. og 2. halvår er tale om en ganganger. Ligeledes vil eksempelvis en Terekklire (*Xenus cinereus*) i adult dragt blive angivet som 2K+, selvom der er tale om et individ, der igennem flere år regnes som en ganganger.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1. januar 1950, 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1. januar 1950 til og med 2022 og 3) antal godkendte fund og individer i 2023. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales af Association of

Tajgapiber, Fanø, 8. oktober 2023. Foto: Søren Brinch Pedersen.

European Rarities Committees (AERC 2023). Bemærk, at opsummeringen af fund alene inkluderer fund godkendt i den kategori, som afsnittet i rapporten, hvor opsummeringen er nævnt, omhandler. Derfor vil der for en art som eksempelvis Hjelmkallesluger (*Lophodytes cucullatus*) være to forskellige opsummeringer, således én opsummering af fund af arten i afsnittet omhandler fund godkendt i kategori D og én anden opsummering med fund arten i afsnittet med kategori E. Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag ved samme lokalitet regnes som fem fund.

I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleforekomster ikke medregnes i opsummeringen. Såfremt det vurderes at være overvejende sandsynligt eller sikkert, at fund registreret på flere lokaliteter omhandler samme individ(er), regnes det som ét fund. Derfor vil f.eks. en trækkende Sortbrynet Albatros (*Thalassarche melanophris*) set fra forskellige kystlokaliteter i Kattegat blive regnet som ét fund ligesom en Amerikansk Pibeand (*Mareca americana*), der ud fra dragt karakterer kan genkendes på forskellige lokaliteter, vil blive regnet som ét fund. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen.

Antal fund og individer fordelt på underarter opsummeres så vidt muligt også. Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), video (Video), lydoptagelse (Lyd), telemetrisporing (GPS), DNA-analyse (DNA) eller indsamlet død fugl (Død). Desuden er findere(n) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderer er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til Sjældenhedsudvalget bør det angives, hvem finderer er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er

deres normale udbredelsesområder tilføjet i parentes, hvorfra de danske hhv. grønlandske forekomster vurderes at stamme fra.

Figur 1. Oversigt over regionsopdelingen anvendt i denne rapport.

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugteliste.

Til og med 2023 skulle fund af Kohejre (*Bubulcus ibis*) og Islandsk Vindrossel (*Turdus iliacus coburni*) godkendes af Sjældenhedsudvalget, mens arten hhv. underarten udgår af SU-listen fra og med 2024. Til og med 2023 skulle fund af Stor Hornugle (*Bubo bubo*) godkendes af Sjældenhedsudvalget på Fyn og omkringliggende øer, mens det fra og med 2024 kun er fund øst for Storebælt, der fortsat skal behandles af udvalget. Til og med 2023 skulle fund af Mellemflagspætte (*Dendrocytes medius*) godkendes af Sjældenhedsudvalget fra hele landet, mens det fra og med 2024 kun er fund uden for Sønderjylland (region SJ), der fortsat skal behandles af udvalget.

Sjældenhedsudvalget er i gang med at vurdere status for Snegås (*Anser caerulescens*) i Danmark med fokus på artens kategorisering. I den forbindelse efterlyses især fund, der opfylder følgende syv kriterier, der kan sandsynliggøre spontan optræden: 1) bestemmelsen bekræftet og hybrid udelukket, 2) ingen afvigende dragtdetaljer, 3) ingen skader på svingfjer, 4) ingen burflugleringe, 5) ingen tam, men sky adfærd, 6) fugle i selskab med en passende 'carrier-species', fx gæs, der yngler i Arktis, 7) fuglen er fundet i perioden medio september til medio maj, der vurderes som passende til en arktisk trækfugl, og den oversommer ikke. Er der fund, der opfylder flere af disse

Balearskråpe, Vejle Fjord, 30. august 2023. Foto: Alex Sand Frich.

kriterier, og som endnu ikke er indtastet i DOFbasen, opfordres der til, at de indtastes.

En generel vejledning til indsendelse af fund til Sjældenhedsudvalget kan findes på udvalgets hjemmeside. Det er muligt for indsendere at uploade SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til Sjældenhedsudvalget, kan man gå ind på adressen: <http://su.dof.dk/su-opload/index.php>, hvor man vil blive vejledt. Sjældenhedsudvalget modtager også fortsat gerne beskrivelser pr. e-mail, men observatører opfordres til så vidt muligt at uploade deres beskrivelser via Sjældenhedsudvalgets hjemmeside.

Sjældenhedsudvalget behandler fund af arter og underarter, der er på listen over taxa, som skal forelægges udvalget, og nye arter eller underarter for landet fra alle fem kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de enkelte arters og underarters forekomst er det i princippet vigtigt, at alt bliver rapporteret til udvalget. Sjældenhedsudvalget behandler som udgangspunkt alle forekomster af SU-arter, samt taxa, der vurderes at have potentiale til at optræde spontant (kategori A og B) i Nordvesteuropa eller som fritlevende individ fra en selvsupplerende bestand (kategori C). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard (AERC 2024) og IUCN-definitioner (McInerny *et al.* 2022) inddeles de i Danmark trufne arter og underarter i fem hovedkategorier med underkategorier defineret som følger:

- A:** Arter og underarter, der betragtes som tilsyneladende spontan optrædende og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950, f.eks. Amerikansk Pibeand (*Mareca americana*) og Vibe (*Vanellus vanellus*). Som spontan optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden vis assisterede forekomster, så længe fuglen ikke er blevet fodret eller tilbageholdt undervejs.
- B:** Arter og underarter, der betragtes som spontan optrædende, men kun er truffet i perioden fra år 1800

- til 1949, f.eks. Lille Sultanhøne (*Porphyrio alleni*) og Østlig Kravetrappe (*Chlamydotis macqueenii*).
- C:** Arter og underarter, der stammer fra translokation(er) (dvs. udsatte og undslupne arter (IUCN/SSC 2013)), der har resulteret i etableringen af en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande. Den danske liste inkluderer ti arter i kategori C: Canadagås (*Branta canadensis*), Indisk Gås (*Anser indicus*) siden 1995, Sortsvane (*Cygnus atratus*) siden 1995, Nilgås (*Allopochen aegyptiaca*) siden 1993, Rustand (*Tadorna ferruginea*) siden 1999, Mandarinand (*Aix galericulata*) siden 1995, Amerikansk Skarveand (*Oxyura jamaicensis*) siden 1985, Fasan (*Phasianus colchicus*), Klippedue (*Columba livia*) og Stor Hornugle (*Bubo bubo*). Rustand er i kategori A og kategori C, da arten både forekommer som spontan gæst og som gæst fra fritlevende og selvsupplerende bestande etableret uden for Danmark. Stor Hornugle er i kategori B og kategori C, da arten uddøde som ynglefugle i Danmark i 1884, men er genindvandret i 1984 fra Tyskland, hvor en fritlevende og selvsupplerende bestand har etableret sig på baggrund af introducerede individer. Kategori C opdeles i de seks underkategorier:
- C1:** Introducerede arter, der yngler herhjemme, og som alene forekommer som følge af udsætninger og/eller undslupne fangenskabsfugle enten herhjemme eller i andre lande, fx Canadagås, Nilgås og Fasan.
- C2:** Introducerede arter, der optræder som følge af udsætninger og/eller undslupne fangenskabsfugle enten herhjemme eller i andre lande, men som også optræder spontant, fx Rustand.
- C3:** Tidligere ynglefugle, der i dag optræder som følge af re-introduktion enten herhjemme eller i andre lande, fx Stor Hornugle.
- C4:** Introducerede tamformer af arter, som har etableret fritlevende bestand, fx Klippedue.
- C5:** Arter, som udelukkende optræder som træk-gæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand i andre lande.
- C5.1:** Arter, som udelukkende optræder som træk-gæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand af individer introducerede i andre lande med henblik på at reetablere en tidligere ynglebestand, men hvor der ikke er dokumentation for, at Danmark har indgået i udbredelsen. Ingen danske C-arter er placeret i denne underkategori.
- C5.2:** Arter, som udelukkende optræder som træk-gæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand af individer introducerede udenfor deres normale udbredelsesområde i lande uden for Danmark, fx Indisk Gås og Sortsvane fra introducerede bestande i Holland og Belgien.
- C6:** Arter, som tidligere var placeret i C1, men ikke længere har selvsupplerende bestand og/eller er uddøde. Ingen danske arter er placeret i denne underkategori.
- D:** Arter, som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i Danmark, f.eks. Bøffelend (*Bucephala albeola*) og Hvid Pelikan (*Pelecanus onocrotalus*).
- E:** Arter, der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i Danmark, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende, f.eks. Rosapelikan (*Pelecanus rufescens*), Lammegrib (*Gypaetus barbatus*), Steppeørn (*Aquila nipalensis*) med stropper og fund af Rødhøne (*Alectoris rufa*).
- Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori A, B og C. Fund i kategori C, D og E publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

Amerikansk Hjejle, Tipperne, 30. juli 2023. Foto: Ole Amstrup.

Dværgsnegæs sammen med Kortnæbbede Gæs, Sandels Fenner, Store Vildmose, 7. oktober 2023. Foto: Kim Hjortlund.

Danmarkslisten

Sjældenhedsudvalget fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste. Sjældenhedsudvalget følger de taksonomiske anbefalinger fra *International Ornithological Congress (IOC) World Bird List* (Gill et al. 2024). Fra år 2023 er der godkendt fire nye arter for landet i kategori A: Kaspisk Præstekrave (*Anarhynchus asiaticus*), Amerikansk Kærhøg (*Circus hudsonius*), Sortstrubet Jernspurv (*Prunella atrogularis*) og Sibirisk Gul Vipstjert (*Motacilla tschutschensis*). Kaspisk Præstekrave og Amerikansk Kærhøg regnes som monotypiske, mens Sortstrubet Jernspurv og Sibirisk Gul Vipstjert er polytypiske (Gill et al. 2024). Sortstrubet Jernspurv består af to underarter: ssp. *atrogularis* (Sortstrubet Jernspurv) og ssp. *huttoni* (Mørk Sortstrubet Jernspurv) (Gill et al. 2024), hvor førstnævnte regnes som den underart, der forekommer i Europa. Sibirisk Gul Vipstjert består af fire underarter: ssp. *plexa* (Kolyma Vipstjert), ssp. *tschutschensis* (Sibirisk Gul Vipstjert), ssp. *macronyx* (Amurvipstjert) og ssp. *taivana* (Olivenvipstjert) (Gill et al. 2024), hvor de to sidstnævnte ikke er truffet i Europa, mens både ssp. *plexa* og ssp. *tschutschensis* på baggrund af genetiske analyser er registreret og derfor regnes som de to underarter, der menes at optræde i Europa. Genetiske analyser viser i øvrigt, at Sibirisk Gul Vipstjert kan opdeles yderligere i en nordøstlig gruppe (med ssp. *plexa* og ssp. *tschutschensis*) og en sydøstlig gruppe (med ssp. *macronyx* og ssp. *taivana*) (Pavlova et al. 2003), hvorfor Sibirisk Gul Vipstjert kan vise sig rent

faktisk at bestå af to selvstændige polytypiske arter, hvor kun den ene aktuelt forekommer i Europa.

Komplekset af underarter tilhørende de tre arter: Rødrygget Svale (*Cecropis daurica*), Asiatisk Stribesvale (*C. striolata*) og Lavlandssvale (*C. domicella*) er blevet revideret (Gill et al. 2024). Den europæiske underart af Rødrygget Svale, ssp. *rufula* er blevet udskilt som en selvstændig monotypisk art: *C. rufula* (Rødrygget Svale), mens de to asiatiske underarter af Rødrygget Svale, ssp. *daurica* (Amursvale) og ssp. *japonica* (Japansk svale) og arten Asiatisk Stribesvale (*C. striolata*) er blevet slået sammen og udskilt som en selvstændig polytypisk art: *C. daurica* (Amursvale). Hermed består Amursvale af de otte underarter: ssp. *daurica* (Amursvale), ssp. *japonica* (Japansk svale), ssp. *nipalensis* (Himalaya-svale), ssp. *erythrogygia* (Punjab-svale), ssp. *striolata* (Asiatisk Stribesvale), ssp. *mayri* (Assam-Stribesvale), ssp. *stanfordi* (Sunda-Stribesvale) og ssp. *vernayi* (Tenasserim-Stribesvale). Samtidig er taksonomien for de afrikanske underarter af Rødrygget Svale blevet ændret, så de tre underarter ssp. *melanocrissus* (Sortgumpet Svale), ssp. *kumboensis* (Bamendasvale) og ssp. *emini* (Ugandasvale) og arten Lavlandssvale (*C. domicella*) er blevet slået sammen og udskilt som en selvstændig polytypisk art: *C. melanocrissus* (Sortgumpet svale). Hermed består Sortgumpet Svale af de fire underarter ssp. *melanocrissus* (Sortgumpet Svale), ssp. *kumboensis* (Bamendasvale), ssp. *emini* (Ugandasvale) og ssp. *domicella* (Lavlandssvale). Med den ændrede taksonomi indgår Amursvale med denne rapport på den danske liste i kategori A på baggrund af ét fund fra 2. juni 2021 i Skagen, der er godkendt som ssp. *daurica/japonica*, da det ikke

kunne henføres til hvilken af de to underarter, der var tale om (SU-rapport 2021).

En revision af taksonomien omkring Stor Gråsiken (*Acanthis flammea*), Lille Gråsiken (*A. cabaret*) og Hvidsiken (*A. hornemanni*) har ført til, at de tre arter er blevet slået sammen som én selvstændig polytypisk art: *A. flammea* (Gråsiken) (Gill et al. 2024). Hermed består Gråsiken fremadrettet af de fem underarter: ssp. *flammea* (Stor Gråsiken), ssp. *rostrata* (Grønlandsk Gråsiken), ssp. *cabaret* (Lille Gråsiken), ssp. *exilipes* (Lille Hvidsiken) og ssp. *hornemanni* (Hvidsiken). De fire førstnævnte underarter forekommer alle i Danmark, mens sidstnævnte, ssp. *hornemanni* ikke er dokumenteret herhjemme. Med den ændrede taksonomi udgår Lille Gråsiken og Hvidsiken med denne rapport som arter og indgår i stedet som underarter på den danske liste i kategori A.

Med tilføjelsen af de fem arter: Kaspisk Præstekrave, Amerikansk Kærhøg, Amursvale, Sortstrubet Jernspurv og Sibirisk Gul Vipstjert, samt fjernelse af de to arter: Lille Gråsiken og Hvidsiken er der hermed godkendt 501 fuglearter i kategori A, B og C i Danmark til og med 2023.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

I 2023 trådte Henrik Böhmer og Troels Eske Ortvad ud af udvalget og blev erstattet af hhv. Sebastian Klein og Ulf Eschou Møller. Udvalget bestod ved udgangen af 2023 af følgende medlemmer: Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon Hansen, Sebastian Klein, Andreas Bruun Kristensen, Ulf Eschou Møller, Rune Sø Neergaard, Anders Odd Wulff

Himalayasanger, Grenen, Skagen, 23. september 2023.
Foto: Alex Sand Frich.

Halsbåndstrolch sammen med Troldeænder, Hegnet, Holmlands Klit, 25. februar 2023. Foto: Lars Paaby.

Nielsen, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson og Kent Olsen (formand). Derudover er Søren Sørensen og David Boertmann tilknyttet udvalget som konsulenter ved behandlingen af fund fra Færøerne hhv. Grønland.

Sjældenhedsudvalgets adresse:

Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

Sjældenhedsudvalgets hjemmeside:

www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget

Tak:

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes David Boertmann, Jørgen Staarup Christensen, Tim Hesselballe Hansen og Troels Eske Ortvad foruden udvalgets øvrige medlemmer. For hjælp ved behandlingen af enkeltsager takkes J. Martin Collinson, Robert (Bob) Flood, Dick Forsman, Ricard Guterrez, Yann Kolbeinsson, Juho Könönen, Hans Larsson, Björn Malmhagen, Magnus Robb, Rasmus Strack og Roni Väisänen. Derudover takkes Niklas Andersson, Björn Malmhagen, Tor A. Olsen, Roni Väisänen, Tadeusz Stawarczyk, Christopher König, Peter H. Barthel, Hans Schekkerman, Louise Bacon, Pierre-André Crochet, Daniel Lopez Velasco og Yann Kolbeinsson for informationer om forekomster i hhv. Sverige, Norge, Finland, Polen, Tyskland, Holland, Storbritannien, Frankrig, Spanien og Island. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til Sjældenhedsudvalget og dermed skabte grundlaget for

Korttået Lærke, Fanø Strand, Sønderho, 8. maj 2023. Foto: Søren Brinch Pedersen.

Sjældne fugle i 2023

Januar bød på flere overvintrende sjældenheder. I det sydlige Jylland sås tre Mellemflagspætter, og Høgeuglen, der var fundet ved Sparresholm øst for Næstved (S) i november 2022, var fortsat på plads og sås frem til ultimo marts. Af sjældne ænder kan nævnes Amerikansk Pibeand ved Tempelkrogsøen (S), Halsbåndstroland ved Skjern Enge (RK) og Asiatisk Fløjlsand ved Høve Strand (S), der alle var gengangere fra tidligere år.

I februar sås en hybrid mellem Hjelmskallesluger og Lille Skallesluger ved Hammermølle, Tørring (VE), hvilket er første fund af denne hybrid i Danmark. To Mellemflagspætter sås i Kollund Skov (SJ), og det er kun anden gang siden artens genindvandring, at der godkendes to fugle fra samme skov.

Et af årets mest overraskende fund blev gjort i marts, da en haveejers blev opmærksom på en Sortstrubet Jernspur på sin foderplads i en have i Vollsmose, Odense (F). Fuglen sås af mange tilreisende i perioden 21.-23/3 og var Danmarks første fund af denne ventede art. Andre overskrifter i løbet af marts var Lille Bjergand 18/3-25/4 ved Syberglund (F), en trækforsøgende Pileværting 25/3 i Skagen (NJ) og en Blå Glente 26/3 ved Møns Klint (M). I Gludsted Plantage (RK) blev en syngende Spurveugle fundet 1/3. Fuglen fandt en mage, og parret fik seks unger, hvilket er første gang, arten med succes har ynglet i Danmark. En Nathejre ved Vittenbjerg, Køge (S) 19/3-17/5 regnes som samme

individ, der sås ved Ejby nær Køge i november 2022, hvorfor den formodes at have overvintret i området.

En Stellersand rastede ved Røsnæs (S) 5-6/4. Det mest overraskende fund i april var dog en rekordtidlig Sortvinget Braksvale 6/4 ved Hejlsminde Nor (SJ). En Langnæbbet Sneppeklire 16/4 ved Vest Stadil Fjord (VJ) var ligeledes Danmarks tidligste forårsfund. Skagen (NJ) var som sædvanlig flyvende, hvad angår sjældne rovfugle. En 3K Høgeørn gjorde trækforsøg 3/4, to Store Skrigeørne sås i løbet af måneden, og en Gåsegrib var oppe at vende 27/4; samme Gåsegrib sås ved Bjerre Engsø (VE) 29-30/4. En Steppeørn trak 24/4 over Grønholt og Lille Veksebo ved Fredensborg (S). Årets, og Danmarks, andet fund af en hybrid mellem Hjelmskallesluger og Lille Skallesluger blev gjort 21/4 ved Gammel Hviding Engsø (SJ), og en flok på to Kohejrer rastede 27/4-1/5 ved Kidnacken, Maribo (LF).

Også i maj sås sjældne rovfugle, således sås en 2K Høgeørn på trækforsøg 6-7/5 i Skagen (NJ), og samme fugl fotograferedes på Sydlangeland (F) 14/5, hvorefter den fløj til Sverige og blev ny art for Sverige. Hvad der regnes som samme Gåsegrib, der sås i april, gæstede igen Skagen (NJ) 8/5 og sås desuden nær Brønderslev (NJ) 10/5, i Vejlerne (NJ) 12/5 og ved Esbjerg (RB) 15/5. Ved Bulbjerg (NJ) trak en Lille Tårnfalk øst 10/5. Mere forventeligt var en Blå Glente ved Lodskovvad (NJ) 30/5. To fund af tre

Brun Tornskade, Mandø, 16. oktober 2023.
Foto: Bo L. Christiansen.

Amerikanske Skarvænder var mange. To hunner sås 4-5/5 ved Nørrestrand, Horsens (VE), og en han gæstede 4-5/5 Hovvig (S); sidstnævnte blev skudt af en medarbejder ved Naturstyrelsen. Sjældneste fugl i maj blev en Stillehavslom i Skagen (NJ) 19/5, hvilket var andet fund for landet. Af vadefugle kan nævnes en Sortvinget Braksvale i Margrethe Kog (SJ) 24-27/5, og ved nærliggende Højer Vade (S) sås en Tereklire 26/5. Sjældne spurvefugle var sparsomt repræsenteret, således var de eneste SU-arter i maj to Korttåede Lærker på Fanø (RB) ved hhv. Sønderho 8/5 og Grønningen 19/5, Rødhovedet Tornskade i Skagen (NJ) 13/5, hvilket var første fund på lokaliteten siden 1992, og en syngende Bjergløvsanger på Christiansø (B) 29/5-2/6 blev ringmærket 30/5.

Juni bød på en ny art for landet, da en Kaspisk Præstekrave rastede kortvarigt i Margrethe Kog (SJ) 23/6. Årets andet fund af Bjergløvsanger var en syngende fugl 3/6

ved Jøvet, Fyns Hoved (F). Dagen efter blev en syngende Lille Gulbug fundet ved Møns Fyr (M). I Skagen (NJ) sås to forskellige Slangeørne i juni, og en Steppeørn sås samme sted 5/6. Sidstnævnte sås på flere lokaliteter i Nordjylland resten af året. En Lille Rørsanger ringmærkedes i Skagen (NJ) 15/6.

Højdepunktet i juli blev en Stor Tornskade ssp. *pallidirostris* i Hirtshals (NJ) 10/7-9/8; på sidstedagen døde den, formentlig efter at være ramt af en bil. I Skagen (NJ) sås en Cistussanger 20-21/7. To sjældne hjejler blev fundet i juli af samme observatør; en Sibirisk Hjejle ved Hobo Dyb (RB) 21/7 og en Amerikansk Hjejle på Tipperne (RK) 30/7.

August startede med en Langnæbbet Sneppeklire på Værnengene (RK) 2/8, hvilket var den eneste sjældne vadefugl i løbet af måneden. En Storskråpe blev fotograferet i Nordsøen ca. 68 km vest for Haurvig, Holmsland Klit (RK) 16/8, og en Balearskråpe rastede i Vejle Fjord (VE) 27-31/8. En langtidssationær Slangeørn rastede på Borris Hede (RK) 11/8-9/9, og endnu en Slangeørn trak ind på Stevns (S) 30/8. Samme fugl sås sidenhen først på Sydfalster (LF), derefter ved Hyllekrog (LF) og til sidst på Sydlangeland (F) ultimo august-primio september. På Fanø (RB) sås årets tredje Korttåede Lærke 26/8, og endnu en Cistussanger sang i Skagen (NJ) 11-12/8, hvilket var sjette fund for lokaliteten ud af syv danske fund.

Værnengene (RK) fortsatte med at byde på gode vadefugle i september; en Bairdsryle 10-16/9 og en Prærieløber 27-28/9. Endnu en Prærieløber sås nær Ulvedyb (NJ) 21-27/9. I Klydesøen (S) rastede en Langnæbbet Sneppeklire 23/9-11/11. En række sjældne småfugle blev fundet i sidste halvdel af september; hele to Nordsangere hhv. feltobset ved Hanstholm Fyr (NJ) 21-22/9 og ringmærket ved Tved (NJ) 23/9. En meget tidlig Himalayasanger rastede i Skagen (NJ) 23-27/9, mens en Japansk

Stillehavslom, Hanstholm Havn, 6. december 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Jagtfalk, Blåvands Huk, 2. oktober 2023. Foto: Louis Poulsen.

Bynkefugl/Sibirisk Bynkefugl sås i Hanstholm (NJ) 29/9. En Isabellastenpikker rastede ved Gedser (LF) 28/9, og samme dag blev en Sibirisk Gul Vipstjert fundet i Skagen (NJ). Her sås den i perioden 28/9-1/10 og var Danmarks første fund af denne længe ventede art.

Overskriften i oktober, og den sjældneste fugl, der sås i Danmark i 2023 sammenlignet med antal fund i Europa, blev en 1K hun Amerikansk Kærhøg i Vejlerne (NJ) 26/10-30/12. To Kohejrer blev fundet i oktober; en ved Tjæreby, Korsør (S) 23/10-11/11 og en på Mandø (RB) 31/10. Den 7/10 rastede to Dværsgnegæs kortvarigt i Store Vildmose (NJ) og sås derefter trækkende syd ved først Ulvedybet (NJ) og derefter Mandø (RB). Ved nærliggende Fanø Strand (RB) rastede en han Asiatic Fløjlsand 19-22/10, og en gammel kending i form af en Halsbåndstrolband han returnerede til Hegnet, Holmslands Klit (RK) og Gammelgab Søerne (RB) 17/10-31/12. En Alpesejler fløj over Gedser (LF) 7/10, og en død Gråsejler blev fundet i Skagen (NJ) 31/10. En Jagtfalk trak syd ved Græm, Husby Klit (RK) 2/10 og senere samme dag ved Blåvands Huk (RB), og hvad der regnes som samme individ, sås i Ny Frederikskog (SJ) 5/10. Ved Mandehoved på Stevns (S) sås en indtrækkende Jagtfalk 17/10, og en Høgeugle fotograferedes samme dag ved Marielyst (LF). Tre Tøjgapibere sås i løbet af oktober; Mandø (RB) 1/10, ringmærket på Agger Tange (NJ) 2/10 og Sønderho, Fanø (RB) 8/10. To Blåstjerter blev fundet i løbet af måneden i hhv. Vester Vedsted Dikekrat (RB) 5/10 og Skagen (NJ) 22/10. En Sibirisk Bynkefugl rastede i Skagen (NJ) 18-30/10, og en Japansk Bynkefugl, bestemt vha. DNA ekstraheret fra ekskrementer, sås på Melby Overdrev (S) 28/10-3/11, hvilket var eneste SU-spurvefugl øst for Storebælt i oktober. En Mongolsk Piber i Skagen (NJ) 16/10-6/11 blev forsynet med ring, hvilket er første gang, at arten ringmærkes i

Lille Bjergand sammen med Toldand, Sybergland, Kerteminde, 13. marts 2023. Foto: Karin Grønbeæk.

Danmark. Danmarks tredje Brune Tornskade rastede på Mandø (RB) 16/10.

Danmarks anden Brune Sule, en fugl i dårlig kondition, blev fundet ved Rømhøddæmningen (SJ) 4/11 om morgenen; den døde om eftermiddagen og blev indsamlet. I løbet af november sås ni Gråsejlere i perioden 4-8/11 jævnt fordelt i landet med fund ved hhv. Stensnæs (NJ), Blåvands Huk (RB), Ærø (F), Trelde Næs (VE), Rørvig (S), Vedhæk Havn (S), Gudhjem (B) og Hammeren (B). En Tophejre ved Nygårds Mølle, Kvissel (NJ) 4-10/11 var første fund for regionen siden 1979. Kohejrer sås ved Gammelgab Søerne (RK) og Værnengene (RK) 4-10/11 og nær Hadsund (NJ) 24-28/11. En Høgeugle fløj ind i et vindue på Teknologisk Institut i Tåstrup (S) 15/11, men overlevede. Efterårets tredje Blåstjert blev ringmærket i Gedser (LF) 1/11, og en Gærdesanger ssp. *blythi* blev ligeledes forsynet med ring ved Blåvands Huk (RB) 13/11.

I Hanstholm (NJ) rastede en han Ørkenstenpikker 26-28/11. Ved Høve Strand (S) returnerede en Asiatisk Fløjsand 18/11-31/12; fuglen sås første gang i december 2020.

Danmarks tredje og årets anden Stillehavslom blev et tilløbsstykke i Hanstholm Havn (NJ) fra 1/12 og året ud. Året sluttede på sjældenhedsfronten med en 1K Hvidvinget Måge ssp. *kumlienii* på Grønningen, Blåvand (RB) 25/12.

Kategori A: Spontane forekomster

Category A: Species recorded in an apparently wild state

Dværsgnegås *Anser rossii* (0, 1/1, 1/2)

2023: 7/10, Sandels Fenner, Store Vildmose (NJ), 2 2K+ hvid form, *Kim Hjortlund (Foto). – 7/10, Ulvedybet (NJ), 2 2K+ hvid form trk., *Henrik Møller Thomsen. – 7/10, Mandø (RB), 2 2K+ hvid form trk., *Frederik Johansen m.fl. (Foto).

Andet danske fund i kategori A af denne art. Fuglene regnes som værende identiske med to fugle, der sås i Norge, inden de sås i Danmark og derefter i Holland og Belgien. Den 18/9 2023 blev en 3K+ fugl med metalring (tilsyneladende med nordamerikanske inskriptioner) opdaget rastende med Kortnæbbede Gæs (*A. brachyrhynchus*) nær Trondheim i Norge (Olsen 2024c). Tre dage senere fik denne fugl følgeskab af endnu en 3K+ Dværsgnegås, denne uden ring. Begge fugle blev på lokaliteten indtil 4/10 2023. Dernæst sås og fotograferedes begge fugle i Store Vildmose blandt Kortnæbbede Gæs om formiddagen 7/10, hvorefter de samme dag kl. 15.05 sås trækkende mod sydvest ved Ulvedybet sammen med Kortnæbbede Gæs og kl. 18.16 sås de trækkende syd over Mandø sammen med 27 Kortnæbbede Gæs. De to Dværsgnegæs sås, efter deres korte ophold i Danmark, trækkende syd

Amerikansk Pibeand, Tempelkrogsøen, 26. februar 2023. Foto: Sakari Kauppinen.

i det sydlige Holland om morgenen 8/10 og derefter rastende i Belgien fra 9/10 og året ud. Selv om de to Dværsgnegæs ankom med Kortnæbbede Gæs til Belgien, slog fuglene, i løbet af deres ophold i landet, følgeskab med især Blisgæs (*A. albifrons*). På fotos fra Belgien kunne hele ringnummeret (2127-23516) på den ringmærkede fugl aflæses. Fuglen var ringmærket som en adult han ved Cambridge Bay, Nunavut, Canada 4/10 2017 (Birdguides 2024a). Ud fra deres bevægelse gennem Nordeuropa er der opnået megen ny viden om, hvordan nordamerikanske gæs ankommer og bevæger sig på vores side af Atlanten, hvilket vil være nyttigt i fremtidige vurderinger af disse arter. Særligt interessant er det måske, at de skiftede selskab med forskellige arter af gæs flere gange, og derfor er en indikation af, at den såkaldte 'carrier-species', fx gæs, der yngler i Arktis, ikke

Halsbåndstrolchand sammen med Troldeænder, Hegnet, Holmsland Klit, 26. marts 2023. Foto: Bo L. Christiansen.

nødvendigvis en afgørende brik i vurderingen af spontanitet. (Nordamerika)

Amerikansk Pibeand *Mareca americana* (0, 47/47, 0)

2023: 1/1-23/3, Tempelkrogsøen og Egernæs, Holbæk (S), 3K+ han, Tim Andersen m.fl. (Foto).

Årets eneste fund drejer sig om en fugl, der blev fundet på lokaliteten ultimo december 2022 (SU-rapport 2022). (Nordamerika)

Pibeand x Amerikansk Pibeand *Mareca penelope* x *Mareca americana* (0, 9/9, 0)

2023: 10/2 + 3/3, Favholm Voldgrav (S), 3K+ han, *Jesper Schade, Christian Glahder (Foto).

Genganger fra tidligere år. Fuglen blev første gang observeret på lokaliteten i 2015 (SU-rapport 2015).

Halsbåndstroland *Aythya collaris* (0, 22/22, 0)

2023: 25-28/1, Skjern Enge (RK), 3K+ han, *Johnny Meilvang Lawcock, Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 12/2-17/4, Hegnet, Holmsland Klit (RK), 3K+ han, *Ole Amstrup, Stig Kristensen m.fl. (Foto). – 20/4, Gyrstinge Sø (S), 3K+ han, *Brian Wielsøe (Foto). – 17-30/10 + 1-18/11 + 31/12 2023, Hegnet, Holmsland Klit (RK), 2K+ han, *Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 31/10-1/11 + 25/12, Gammelgab Søerne, Nyminddegab (RB), 2K+ han, *Ole Amstrup m.fl. (Foto).

Alle årets fund regnes som gengangere fra tidligere år. Fuglen ved Gyrstinge Sø regnes som samme individ, der hvert år siden 2013 er set på forskellige lokaliteter på Sjælland (SU-rapport 2022). Alle de jyske fund regnes endvidere som omhandlende samme individ, der første gang blev registreret i Skjern Enge i 2018 (SU-rapport 2018). Bemærk, at samme fugl sås 1/11 ved både Hegnet og Gammelgab Søerne, hvor afstanden mellem de to lokaliteter er blot 3 km, men de ligger i hhv. region Ringkøbing og region Ribe. Efter en revision af de jyske fund efter 2015 vurderes det, at alle fund af arten fra lokaliteterne Skjern Enge (RK), Hegnet på Holmsland Klit (RK), Gammelgab Søerne ved Nyminddegab (RB) og Mossø (ÅH) i årene 2018 til 2023 med overvejende sandsynlighed drejer sig om samme fugl. Således har der ikke kunnet erkendes forskelle i dragt karakterer og nærbtegninger på fuglene, og endvidere har der på intet tidspunkt været datooverlap mellem lokaliteterne. Desuden synes der at være et sammenfald, hvor Halsbåndstrolanden kun sås ved Gudenåens indløb i Mossø i perioder med hård frost, hvor de vestjyske lokaliteter var tilfrosne. På den baggrund er opsummeringen for arten blevet ændret i forhold til SU-rapport 2022 ved at være blevet nedjusteret med ét fund (Sjældenhedsudvalget 2024b). (Nordamerika)

Halsbåndstroland x Troland *Aythya collaris* x *Aythya fuligula* (0, 10/10, 2/2)

2023: 10/3, Brabrand Sø (ÅH), 3K+ han, *Anders Bojesen m.fl. (Foto). – 16/3, Non Mølle, Viborg (NJ), 3K+ han, *Helle Wendel Sørensen, Hanne Buus, Anni Ooppelstrup m.fl. (Foto).

To jyske fund af denne hybridform. På baggrund af forskelle i dragt karakterer vurderes det, at årets to fund drejer sig om to forskellige individer. Den regionale

Asiatisk Fløjsand, Fanø Strand, 19. oktober 2023.

Foto: Rune Sø Neergaard.

fordeling af de danske fund er som følger: NJ (6), RB (1), ÅH (3) og S (2).

Lille Bjergand *Aythya affinis* (0, 10/10, 1/1)

2023: 18/3-25/4, Sybergland, Kerteminde (F), 3K+ han, *Benjamin Bech, *Jens Peter Bech m.fl. (Foto).

Første fynske fund af denne art. Den regionale fordeling af de danske fund er som følger: NJ (4), RK (2), F (1), S (3) og M (1). Første danske (og europæiske) fund er 5/5-1985 1 han Bygholm Vejle (SU-rapport 1994). (Nordamerika)

Stellersand *Polysticta stelleri* (7/9, 95/117, 1/1)

2023: 5-6/4, Røsnæs Rev (S), 3K+ han, *Henrik Brænder m.fl. (Foto).

Der er tale om det ottende fund siden 2010. Til sammenligning var der hhv. 28 og 20 fund i dekaderne 1990-1999 og 2000-2009. (Sibirien; overvintrer Barentshavet & Østersøen)

Asiatisk Fløjsand *Melanitta stejnegeri* (0, 6/6, 1/1)

2023: 1/1-11/3, Høve Strand (S), 3K+ han, Jørgen Hulbæk Christiansen (Foto). – 19-22/10, Fanø Strand (RB), 2K+ han, *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto & Video). – 18/11-31/12, Høve Strand (S), 2K+ han, Rasmus Strack m.fl. (Foto).

Fuglen fra Høve Strand regnes som genganger fra tidligere år. Fuglen blev første gang registreret på lokaliteten i december 2020 (SU-rapport 2020). Fundet fra Fanø udgør det blot tredje jyske fund og det første siden oktober 2014, hvor en fugl sås ved Blåvands Huk (SU-rapport 2014).

Artens forekomst i Nordeuropa har været støt stigende. Fra Sverige foreligger der således nu i alt 30 fund, heraf tre godkendte fund i 2023 (Niklas Andersson pr. mail). Der var ingen fund i hverken Norge eller Finland i 2023, men totalt hhv. ni fund (Olsen 2024c) og fire fund (Roni Väisänen pr. mail). I Polen var der i vinteren 2022-2023 hele fem forskellige individer i Gdansk-bugten, hvilket bringer totalen i landet op på syv fund (Tadeusz Stawarczyk pr. mail). I Tyskland var der to fund i 2023, hvormed det totale antal fund nu er tre (Christopher König pr. mail). Der foreligger blot ét fund Storbritannien, en fugl, der første gang sås i december 2022 nær Edinburgh i Scotland (BOURC 2024). (Nordøstasien)

Alpesejler, Gedser, 7. oktober 2023. Foto: Mads Elley.

Alpesejler *Tachymarptis melba* (3/3, 38/39, 1/1)

2023: 7/10, Gedser (LF), 1K, *Mads Elley (Foto).

Sjette danske fund i oktober og tredje fund for Gedser, hvor de to tidligere er 18/9 1994 (SU-rapport 1994) og 6/6 2021 (SU-rapport 2021). (Alperne, Sydeuropa & Lilleasien mod øst til vestlige Himalaya; overvintrer tropisk Afrika)

Gråsejler *Apus pallidus* (1/1, 47/52, 10/10)

2023: 31/10, Grenen, Skagen (NJ), 1K fundet død, Simon S. Christiansen, Oluf Lou, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto & Død). – 4/11, Drejet, Ærø (F), *Lars Tom-Petersen. – 4/11, Grønningen, Blåvand (RB), rst., derefter trk., *Anton Herrig Liebermann (Foto). – 4-5/11, Blåvands Huk (RB), 1K trk., derefter rst., *Joseph Stephan, Louis Poulsen, Didrik Vanhoenacker (Foto). – 5/11, Trelde Næs (VE), 1K, Dorthe Brejndahl (Foto). – 5-6/11, Bokul, Gudhjem (B), 1K, *Mikkel Friberg Mortensen, Sune Riis Sørensen m.fl. (Foto). – 6/11, Gudhjem (B), *Sune Riis Sørensen m.fl. (Foto). – 7/11, Hammeren (B), 1K, *Vicky Knudsen (Foto). – 7/11, Korshage, Rørvig (S), 1K trk., *John Rieland (Foto). – 8/11, Stensnæs (NJ), 1K rst., derefter trk., *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto & Video). – 8/11, Vedbæk Havn (S), 1K, *Henrik Højholm, Anders E. Sørensen (Foto).

Endnu et stort år for arten; rekordåret er dog stadig 2022, hvor der var 18 fund af 23 fugle (SU-rapport 2022), mens der i 2020 var tolv fund af tolv fugle (SU-rapport 2020). Det er bemærkelsesværdigt, at kun fem af de danske fund af arten er gjort inden 2010. Fundene ved Grønningen (RB) og Blåvands Huk (RB) kunne ud fra detaljer i undervingen bekræftes som omhandlende samme individ. Fundet ved Blåvands Huk var første, og længe ventede, på lokaliteten. I Sverige var der fem fund af syv fugle i efteråret 2023 (Björn Malmhagen pr. mail). Der var tre fund i Tyskland i 2023 (Christopher König pr. mail), men ingen i Norge (Tor Olsen pr. mail). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Sibirisk Hjejle *Pluvialis fulva* (0, 37/37, 1/1)

2023: 21/7, Hobo Dyb (RB), 2K+ sdr., *Ole Amstrup (Foto & Video).

Første fund af arten siden en fugl på Bygholm Vejle (NJ) 2-18/8 2020 (SU-rapport 2020). Fordelingen af de danske fund på årtier er: 1980'erne (2), 1990'erne (8), 2000'erne (18), 2010'erne (8), 2020-2023 (2). Der ses en nedadgående tendens i antallet af fund, og topårene med tre fund er fra 2000 (SU-rapport 2000), 2003 (SU-rapport 2003, SU-rapport 2004, SU-rapport 2006) og 2006 (SU-rapport 2006). (Nordrusland & Alaska; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Gråsejler, Blåvands Huk, 5. november 2023. Foto: Daniel Palm Eskildsen.

Amerikansk Hjejle *Pluvialis dominica* (0, 22/22, 1/1)
2023: 30/7, Tipperne (RK), 2K+ sdr., *Ole Amstrup m.fl. (Foto).

Første fund af arten på Tipperhalvøen og fjerde fund i Vestjylland, hvor de tidligere fund er fra Vest Stadil Fjord, 2K/hun 24-26/5 2005 (SU-rapport 2005) og 1K 2/10 2019 (SU-rapport 2019) samt Thorsminde, 3K+ 31/5-4/6 2022 (SU-rapport 2022). (Arktisk Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Kaspisk Præstekrave *Anarhynchus asiaticus* (0, 0, 1/1)
2023: 23/6, Margrethe Kog (SJ), hun, *Henrik Haaning Nielsen (Foto).

Ny art for Danmark. Arten er udbredt i Centralasien nord og øst for det Kaspiske Hav med ynglepopulationer i Kazakstan, Rusland, Turkmenistan og Uzbekistan. Den overvintrer i et stort område i Østafrika og det sydlige Afrika. Trækket går gennem Mellemøsten, den Arabiske Halvø og Afrikas Horn og strejfer akkurat den østlige del af Middelhavet (eBird 2024). Der er f.eks. 23 fund på Cypern. I resten af Europa er arten en meget sjælden gæst. Ud over det danske fund er der fem fund i Storbritannien, fem fund i Frankrig, fire fund i Holland, fire fund i Norge, tre fund i Sverige, tre fund i Finland, to fund i Polen, ét fund i Italien, ét fund i Bulgarien og ét fund i Ungarn samt en del fund fra Grækenland (eBird, 2024, Tarsiger 2024). Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Nielsen 2024a). (Vest- og Centralasien; overvintrer Afrika)

Langnæbbet Snepeklire *Limnodromus scolopaceus* (1/1, 18/18, 3/3)

2023: 16/4, Okkerbassinerne, Vest Stadil Fjord (RK), odr., *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto & Video). – 2/8, Værnengene (RK), 2K+ sdr., *Ole Amstrup, Stig Kristensen m.fl. (Foto & Video). – 23/9-7/10 + 22/10-1/11, Klydesøen, Vestamager (S), 1K, *Anders Odd Wulff Nielsen, Karsten Busk Laursen m.fl. (Foto).

Tre fund udgør ny årsrekord. Næstbedste år er 1999 (SU-rapport 1999), 2013 (SU-rapport 2013) og 2020

(SU-rapport 2020) med hver to fund. I 2023 var der ét fund i Norge (Tor Olsen pr. mail), ingen fund i Sverige (Niklas Andersson pr. mail) og to fund i Tyskland (Christopher König pr. mail). Fundet fra Vest Stadil Fjord 16/4 er tidligste forårsfund, hvor næsttidligste er 17-25/4 2013, Bøjden Nor, Faaborg (F) (SU-rapport 2013). Fundet i Klydesøen er blot andet fund i region Sjælland; første var ligeledes på Kalvebod Fælled, Vestamager, 27/11 1960 (Christensen & Rasmussen 2015). (Nordamerika & østlige Sibirien; overvintrer Sydamerika)

Tereklire *Xenus cinereus* (0, 60/60, 0)

2023: 26/5, Højer Vade (SJ), 2K+, *Sebastian Klein (Foto).

Fundet regnes som værende af samme fugl, der er set på lokaliteten i maj i følgende år: 2015, 2017, 2018, 2019, 2020 og 2021. Sjældenhedsudvalget har foretaget en gennemgang af de fund, der siden 1988 er set i området. På den baggrund er opsummeringen blevet ændret, således at det samlede antal fund er blevet opjusteret med ét fund, så der er godkendt tre fund i alt i området. Det første fund drejer sig om 9/6 1988, Margrethe Kog (SJ) (SU-rapport 1988), mens det andet fund omhandler en fugl, der på forårstræk og returtræk er set i sydenden af Saltvandssøen og på vaden ud for (Det Fremskudte Dige) i årene 2008-2016, mens det tredje fund vedrører en fugl, der på forårstræk og returtræk er set i Margrethe Kog nord for Vidåslusen og på vaden ud for (Højer Vade, bliver også kaldt Vidåslusen, men det er positionen, hvorfra den ofte ses fra, mens fuglen selv befinder sig ude på vaden) i årene 2015-2023. (Finland, Belarus & Rusland; overvintrer tropisk Afrika, kysterne langs Det Indiske Ocean, Sydøstasien & Australien)

Prærieløber *Calidris subruficollis* (1/1, 53/54, 2/2)

2023: 21/9 + 26-27/9, Røgild og Ølands Vejle, Ulvedyb (NJ), 1K, *Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto). – 27-28/9, Værnengene (RK), 1K, *Ole Amstrup m.fl. (Foto).

Efter et år uden fund i 2022 er de to fund i 2023 typi-

Prærieløber (nederst) sammen med Brushhane, Værnengene, 28. september 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

Kaspisk Præstekrave, Margrethe Kog, 23. juni 2023.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Sortvinget Braksvale, Aller Ådal, Hejlsminde Nor, 6. april 2023.
Foto: Anton Markvard.

ske, idet september er bedste måned for arten med 17 fund; næstbedste er august med 15 fund. I Storbritannien er antallet af fund måske nedadgående, idet det gennemsnitlige årlige antal fund i 2000'erne var 32, i 2010'erne 38, mens det tilsvarende tal i perioden 2020 til 2022 var 22 (White & Kehoe 2024). (Arktisk Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Bairdsryle *Calidris bairdii* (0, 6/6, 1/1)

2023: 10-16/9, Værnengene (RK), 1K, *Eva Foss Henriksen, Ole Amstrup m.fl. (Foto).

Ud fra en skade i fuglens højre vinge kunne det konstateres, at samme individ sås ved Falsterbo i Sverige 4-8/9 (Niklas Andersson pr. mail). Hermed syvende fund i Danmark, alle danske fund er gjort i perioden 26/8-21/10, og fem af fundene er fra september. Bairdsrylen på Værnengene var den 50. artsbestemte vadefugleart registreret på

Tipperhalvøen. Derudover er der et fund af en ubestemt Ørken-/Tibetansk/Sibirisk Præstekrave, der ikke er talt med i antallet af de artsbestemte. Fra nabolandene var der i 2023 ud over fundet i Falsterbo yderligere et fund fra Sverige i september (Niklas Andersson pr. mail), ingen fund i hverken Norge (Tor Olsen pr. mail), Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail) eller Tyskland (Christopher König pr. mail), men to fund i Frankrig (Pierre-André Crochet pr. mail) og fem fund i Storbritannien (Louise Bacon pr. mail). (Arktisk Nordamerika & nordøstligste Sibirien; overvintrer Sydamerika)

Sortvinget Braksvale *Glareola nordmanni* (2/2, 13/14, 2/2)

2023: 6/4, Aller Ådal, Hejlsminde Nor (SJ), *Anton Markvard, Kristian Birchvald Christensen, Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto). – 24-27/5, Margrethe Kog (SJ), 2K+,

Bairdsryle, Værnengene, 14. september 2023. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Hvidvinget Måge ssp. kumlienii, Grønningen, Blåvand, 25. december 2023. Foto: Henrik Böhmer.

*Asger Høi, Anne-Marie Sloth, Sebastian Klein m.fl. (Foto).

To fund på ét år er en tangering af årsrekorden, da der i 2002 også blev registreret to fugle (SU-rapport 2002). Fundet fra 6/4 er bemærkelsesværdigt tidligt; således er næsttidligste fund i Danmark fra 8/5 (SU-rapport 1998), og af de 35 fund af 37 fugle i Sverige er tidligste fra 5/5 (BirdLife Sverige 2024). Tidligste fund i Storbritannien er fra 3/5 (Louise Bacon pr. mail). I vores nabolande var der i 2023 ét fund i Norge fra 27/4 (Olsen 2024c), ét fund i Polen (Komisja Faunistyczna 2024) og ingen fund i Sverige (Niklas Andersson pr. mail), Finland (Roni Väisänen pr. mail) eller Storbritannien (Louise Bacon pr. mail). (Sortehavsegnene & Centralasien; overvintrer sydlige Afrika).

Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*

Med karakterer svarende til Baffinmåge, ssp. kumlienii (0, 7/7, 1/1)

2023: 25/12, Grønningen, Blåvand (RB), 1K, *Henrik Böhmer (Foto).

Alle danske fund er fra den jyske vestkyst mellem Esbjerg og Hirtshals. I Norge var der to fund i 2023, og der er i alt godkendt 62 fund (BirdLife Norge 2024). Der var ingen fund i 2023 i Sverige, hvor der er tre fund af Baffinmåge, senest fra 2012 (BirdLife Sverige 2024). (Arktisk Canada; overvintrer Nordamerika)

Polarlomvie *Uria lomvia* (5/5, 15/15, 0)

2021: 22/10, Asserbo Strand (S), vdr. trk., *Jon Lehmberg. – 24/10, Fornæs (ÅH), vdr. trk., *Anders Rasmussen, Jonas Kjærgård. – 24/10, Hassensør, Ebeltoft (ÅH), vdr. trk., *Kent Olsen, Klaus Sørensen (Foto). – 6/11, Kronborg, Helsingør (S), vdr. trk., *Lars Paaby.

Med de fire ovennævnte fund er der i alt fem godkendte fund fra det sene efterår 2021 (SU-rapport 2021),

hvilket i kombination med hele 12 godkendte fugle, heraf seks fotodokumenterede, i Sverige i perioden 22/10-11/11 (BirdLife Sverige 2024), udgør den største invasion af arten i Kattegat i nyere tid. I alt er der 54 fund af arten i Sverige (Niklas Andersson pr. mail). Derudover optrådte arten i 2021 i usædvanligt antal i Storbritannien med i alt fem fund, alle ultimo november (BBRC 2022). Der foreligger t.o.m. 2023 i alt 56 fund af arten i Storbritannien (Louise Bacon pr. mail). (Arktiske egne, herunder Grønland, Island & det nordlige Norge; overvintrer nordlige Atlanterhav ned til det centrale Norge)

Stillehavslom *Gavia pacifica* (0, 1/1, 2/2)

2023: 19/5, Grenen, Skagen (NJ), 2K, *Kent Olsen, Erik Dylmer, Alex Sand Frich m.fl. (Foto & Video). – 1-31/12, Hanstholm Havn (NJ), 1K, *Brian Christoffersen Skræm, Flemming Hvarregaard Pedersen m.fl. (Foto).

Andet og tredje danske (og nordjyske) fund af arten. Som et kuriosum bør det nævnes, at alle verdens fem

Stillehavslom, Grenen, Skagen, 19. maj 2023.

Foto: Erik Christophersen.

Storskråpe, Nordsøen, 68 km vest for Haurvig, Holmsland Klit, 16. august 2023. Foto: Thomas W. Johansen.

lomarter 19/5 2023 sås rastende inden for et begrænset område i Skagerrak ud for Grenen, Skagen. I det øvrige Skandinavien var der også fund i 2023 i både Norge og Sverige, således ét fund i hvert land. Fundene udgjorde hhv. det femte fund i Norge (Olsen 2024c) og det andet i Sverige (Niklas Andersson pr. mail). Derudover blev der gjort to nye fund i Storbritannien, hvormed det totale antal fund nu er tolv (Louise Bacon pr. mail). (Nordamerika & Nordøstibirien; overvintrer nordlige Stillehav)

Lille Stormsvaler *Hydrobates pelagicus*

2023: 15/10, Gilleleje (S), trk., *Troels Eske Ortvad m.fl.

Sjældenhedsudvalget behandler kun fund uden for den jyske vestkyst (fra og med 1/1 2007), og en samlet årsstatus for Lille Stormsvaler ajourføres i dag i årsrapporten andetsteds i dette nummer af Fugleåret. (Island, Færøerne, Norge, Britiske Øer, Frankrig & Spanien; overvintrer Atlanterhavet)

Storskråpe *Ardenna gravis* (1/1, 9/9, 1/1)

2023: 16/8, Nordsøen, 68 km vest for Haurvig, Holmsland Klit (RK), trk., *Thomas W. Johansen, Troels Eske Ortvad (Foto).

Årets fund blev gjort fra skib på positionen (55°52'48.0"N 7°03'18.0"E) ud for den jyske vestkyst i forbindelse med en forundersøgelse til havvindmølleparker. Arten blev i 2023 registreret som ny art for Finland, idet en fugl sås i en større sø i det centrale Finland i perioden 9-14/9 (Roni Väisänen pr. mail). Arten sås hverken i Norge eller Sverige i 2023. I Norge foreligger totalt 21 fund efter 1920, dertil kommer en række fund før 1920, men det nøjagtige antal er ikke muligt at fastslå med sikkerhed (Tor Olsen pr. mail). I Sverige er der totalt 20 fund (Niklas Andersson pr. mail). Arten sås i sensommeren og efteråret 2023 i rekordstore antal i det sydvestlige England og sydlige Irland. Eksempelvis sås ultimo juli op til 1.500 fugle fra båd mellem Scilly-øerne og Cornwall (Birdguides 2024b), 11.800 trak forbi Annagh Head i Co Mayo, Irland på seks timer 10/9 (Birdguides 2024c) og et estimeret antal på 7.000 fugle trak forbi ved Berry Head i Devon 27/9 (Rare Bird Alert 2024). (Øer i det sydlige Atlanterhav; overvintrer nordvestlige Atlanterhav)

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 100/103, 1/1)

2023: 27/8 + 30-31/8, Vejle Fjord (VE), *Kurt Willumsen, Alex Sand Frich m.fl. (Foto & Video).

Første fund for region VE. Den regionale fordeling af de danske fund er som følger: NJ (66), RK (13), RB (11), ÅH (1), VE (1), F (1) og S (5). Årets fund følger det generelle forekomstmønster, hvor arten primært observeres mellem ultimo juli og primo oktober. Arten er blevet mere sjældnen i danske farvande gennem de seneste cirka ti år, hvilket også kan ses af fordelingen af danske fund på årtier: 1910'erne (1), 1970'erne (1), 1980'erne (5), 1990'erne (26), 2000'erne (35), 2010'erne (23) og 2020'erne (7). (Middelhavet; overvintrer Middelhavet & Biscayen).

Brun Sule *Sula leucogaster* (0, 1/1, 1/1)

2023: 4/11, Rømødæmningen (SJ), 2K+ hun rst., derefter død samme dag, *Ursula Burmann, Jens Christensen, Arne Bo Larsen m.fl. (Foto & Død).

Fuglen blev fundet i afkræftet tilstand liggende på land på sydsiden af Rømødæmningen kl. 08.10, hvorefter den svækkede fugl døde omkring kl. 14.00. Den døde Brun Sule blev efterfølgende indsamlet og obduceret. Her kunne det konstateres, at fuglen, som var en hun, var død som følge af afmagring (Gloria Ramello pr. mail). Fundet er det andet danske, blot tre år efter det første fund fra Dueodde, Bornholm i september 2020 (SU-rapport 2020). Arten har i de senere år udvist et imponerende opadgående forekomstmønster i Europa, således blev der i 2023 eksempelvis registreret fem fund (tolv fund totalt) i Storbritannien (Louise Bacon pr. mail), fem fund (elleve fund totalt) i Frankrig (Pierre-André Crochet pr. mail) og 10 fund (49 fund totalt) i Spanien (Daniel Lopez Velasco pr. mail). Arten blev registreret som ny art for både Storbritannien og Frankrig så sent som 2019. Brun Sules stigende forekomst i Europa understreges yderligere af, at arten i 2023 blev registreret som ny art i både Norge (Olsen 2024c), Finland (Roni Väisänen pr. mail) og Polen (Komisja Faunistyczna 2024). Hvad der må formodes at være samme fugl, som sås i Polen, blev også set ved Zingst i Mecklenburg-Vor-

Brun Sule, Rømødæmningen, 4. november 2023. Foto: Morten Bentzon Hansen.

Tophejre, Nygårds Mølle, 12. november 2023. Foto: Hans Henrik Larsen.

pommern (begge fugle sås 30/9 2023), hvilket udgjorde det andet fund i Tyskland (Christopher König pr. mail). Fuglen, der sås i Finland, blev opdaget siddende ombord på en færge ni km syd for Helsinki. Fuglen blev på skibet, indtil færgen lagde til i Stockholm, hvor den blev indfanget og taget i pleje. Her døde den efterfølgende, og en obduktion viste, at den døde pga. en fiskekrog i maven (Niklas Andersson pr. mail). Fundet udgør det andet svenske fund efter første fund i november 2021. (Tropisk farvand kloden rundt)

Topskarv *Gulosus aristotelis* (fund udenfor den jyske vestkyst og nordjyske kystlinje, samt nordlige Kattegat-øer)

2023: 8-14/1, Aarhus Havn (ÅH), 2K, *Emil Kristian Munkholm, Søren Skrivers m.fl. (Foto & Video).

Topskarv udgik af SU-listen fra den jyske vestkyst fra og med 2017, og Nordjyllands kystlinje i 2020, samt nordlige Kattegat-øer i 2021. Sjældenhedsudvalget behandler kun fund uden for dette område, og en samlet årsstatus for topskarv ajourføres i dag i årsrapporten andetsteds i dette nummer af Fugleåret. (Island, Færøerne, Britiske Øer, Norge & Sverige)

Nathejre *Nycticorax nycticorax* (4/4, 37/38, 1/1)

2023: 19/3-17/5, Vittenbjerg, Køge (S), 3K+, *Frank Højvang Jensen m.fl. (Foto). – 11/5, Sneum Digesø (RB), 3K+ trk., Bjørn Nordestgaard Frikke m.fl. (Foto).

Nathejren fra Vittenbjerg er godkendt som værende samme fugl, som blev fundet ved Ejby, Køge den 3-16/11 2022 (SU-rapport 2022). Fuglen må formodes at have overvintret i området. Omfattende tørke i hele Spanien og det sydlige Frankrig er måske delvist årsagen til forårets ekstraordinære forekomst i Nordvesteuropa, hvor en af de største forekomster nogensinde blev gjort i Storbritannien og Irland (Birdguides 2024d), en forekomst der i øvrigt nåede Island og Færøerne med hhv. seks fund

af otte fugle (Yann Kolbeinsson pr. mail) og to fund af tre fugle. (Syd- & Centraleuropa; overvintrer Afrika).

Tophejre *Ardeola ralloides* (2/2, 11/11, 1/1)

2023: 11-18/11, Nygårds Mølle, Kvissel (NJ), 1K, *Lars Breum Jeppesen m.fl. (Foto).

Første fund af Tophejre siden 2020. Fundet er blot andet fund i Nordjylland, hvor det første er helt tilbage fra 14-15/10 1979 Agger Tange (SU-rapport 1979). Årets fund er det første fra november og således det hidtil seneste fund af arten i Danmark. I en skandinavisk kontekst er fundet dog ikke unikt, idet arten er set flere gange tidligere i november i både Sverige (5) (BirdLife Sverige 2024), Norge (1) (Birdlife Norge 2024) og Finland (1) (Roni Väisänen pr. mail). Med årets fund er regions-fordelingen af de danske fund følgende: NJ (2), RK (2), RB (2), VE (1), SJ (2), F (2), S (2) og B (1). (Sydeuropa; overvintrer Afrika & Mellemøsten)

Nathejre, Sneum Digesø, 11. maj 2023. Foto: Bjørn Nordestgaard Frikke.

Kohejre *Bubulcus ibis* (4/4, 29/32, 5/6)

2023: 27/4-1/5, Kidnakken, Maribo (LF), 2 sdr., *Jens Søgaard Hansen, Michael Vecht m.fl. (Foto). – 23/10-11/11, Tjæreby Vejle, Korsør (S), *Thomas Stigfeldt m.fl. (Foto). – 31/10, Mandø (RB), *Thomas W. Johansen, *Frederik Johansen (Foto). – 4/11, Gammelgab Søerne, Nymindesgab (RB), *Kim Tangaa Øllgaard (Foto & Video). – 4-10/11, Værnengene (RK), Niels Peter Brøgger m.fl. (Foto). – 24-26/11, Norup Østermark, Norup (NJ), *Kristian Torben Rasmussen, Martin Voergaard, Klaus Sørensen (Foto). – 28/11, Havnø, Hadsund (NJ), Lars Grøn, Gitte Holm (Foto).

Hidtil største forekomst af arten. Tidligere rekordår var 2022 med fire fund af fire fugle (SU-rapport 2022). Sjældenhedsudvalget har vurderet, at fundene ved Gammelgab Søerne og Værnengene omhandler samme fugl og regnes derfor som ét fund. Fundene ved Norup Østermark og Havnø drejer sig med sikkerhed om samme fugl, og disse regnes derfor også som ét fund. Kohejre udgår af SU-listen fra og med 2024, da artens danske forekomstmønster er veletableret (Sjældenhedsudvalget 2024a). (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika)

Blå Glente *Elanus caeruleus* (0, 29/29, 2/2)

2023: 26/3, Jættebrink, Møns Klint (M), trk., *Per Schiemacker-Hansen. – 30/5, Lodskovvad (NJ), trk., *Alex Sand Frich.

Et efterhånden forventeligt antal fund, da arten er set herhjemme med tiltagende hyppighed. Dog er fundet fra 26/3 interessant, da det er det hidtil tidligste fund af arten og det blot tredje fund i marts. De øvrige fund fra marts er 29/3 1998 Skagen (NJ) (SU-rapport 1998), som også er landets første, og 28/3 2021 Tontoft Nakke, Als (SJ)

(SU-rapport 2021). Fundet fra 30/5 ligger i den lidt sene periode for forårsfund, men er ikke afvigende. Således er der to tidligere danske fund fra juni. Et tidsmæssigt tilsvarende fund blev gjort 29/5 2022 på Østmøn (M) (SU-rapport 2022). (Sydvestlige Frankrig, Iberiske Halvø & Nordvestafrika)

Gåsegrib *Gyps fulvus* (1/1, 12/45, 1/1)

2022: 3/6, Trunderup (F), 3K+, Arnbjørn Jens Jørgensen (Foto).

2023: 27/4, Hulsig (NJ), 4K+ trk., *Henrik Pedersen (Foto). – 29-30/4, Bjerre Engsø (VE), 4K+, *Roger Keene Pedersen, Hans Pinstrup m.fl. (Foto). – 8/5, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 4K+ trk.fors., *Rune Skjold Tjørnløv m.fl. (Foto). – 10/5, Hallund, Brønderslev (NJ), 4K+ trk., *Pernille Skov Nielsen (Foto). – 12/5, Tømmerby Fjord (NJ), 4K+ trk., *Jan Salmonsens m.fl. (Foto). – 15/5, Lyshøjen, Esbjerg (RB), trk., *Ole Zoltan Göller (Foto & Video).

Fundet i 2022 vedrører en ringmærket fugl med en metalring og en gul farvering med tekst (N7L). Denne fugl huserede på Fyn 29/5-3/6 2022 og på Djursland 14-20/6 2022 (SU-Rapport 2022). Observationerne fra 2023 regnes alle som omhandlende samme individ, en 4K+ fugl uden ring. Fuglen har været på trækforsøg ved Hulsig og Skagen to gange og blev sidst observeret nær Esbjerg i Sydvestjylland. (Iberiske Halvø, Sydfrankrig & Balkan)

Slangeørn *Circaetus gallicus* (Uddød 1877, herefter 1/1, 60/60, 4/4)

2023: 6/6, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 2K+ trk.fors., *Knud Pedersen, Alex Sand Frich, Erik Enevoldsen m.fl. (Foto). – 16/6, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 2K-3K trk.fors., *Dante Shepherd, Jørgen Munck m.fl. – 11/8-9/9,

Kohejre, Havnø, Hadsund, 28. november 2023. Foto: Lars Grøn.

Gåsegrib, Hulsig Hede, 27. april 2023. Foto: Henrik Pedersen.

Borris Hede (RK), 2K, *Bjarne Hove-Jensen, Niels Gudiksen m.fl. (Foto). – 30/8, Mandehoved, Stevns (S), 3K+ trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Connie Grubbe Jensen, Ove H. Jensen m.fl. (Foto). – 31/8-2/9, Bøtø Nør og Gedser (LF), 3K+, Jens Brandt, Ole Friis Larsen m.fl. (Foto). – 2-4/9, Saksfjed Inddæmning (LF), 3K+, Helge Sørensen, Rasmus Romme m.fl. (Foto). – 5/9, Gulstav, Langeland (F), 3K+ trk., *Lars Kirk (Foto).

Årets observationer omhandler fire individer, hvoraf to fra foråret og to fra efteråret. De to fund fra Skagen, 6/6 og 16/6 regnes som forskellige individer baseret på individuelle dragt karakterer. Efterårsfundene drejer sig om én fugl på Borris Hede, som rastede på lokaliteten

Steppeørn, Skagen, 5. juni 2023. Foto: Lars Grøn.

i en lille måneds tid, samt et individ, som turnerede den østlige og sydlige del af landet, fuglen trak ind ved Stevns 30/8 efter udtræk ved Falsterbo (Artportalen 2024). (Syd- og Østeuropa; overvintrer nordlige del af tropisk Afrika)

Stor Skrigeørn *Clanga clanga* (4/4, 93/93, 2/2)

2023: 8/4 + 11/4, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 4K+ trk. fors., *Thomas Lillelund Andersen, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto). – 11/4, Lodskovvad (NJ), 4K+ trk. fors., Alex Sand Frich (Foto). – 13-25/4, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 4K+ trk. fors., *Karsten Klausen m.fl. (Foto & Video) – 16/4, Lodskovvad (NJ), 4K+ trk. fors., Alex Sand Frich (Foto).

Observationerne drejer sig om to forskellige individer i Skagensområdet. Første individ, der blev set 8/4 og 11/4, havde et karakteristisk hak i fjerene i højre arm. Overraskende nok dukkede en ny fugl uden hak i højre vinge op 13/4, og denne fugl blev set gentagne gange i løbet af april måned. (Rusland, Ukraine, Belarus, østlige Polen & Baltikum; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Indien & Nordøstafrika)

Steppeørn *Aquila nipalensis* (0, 33/33, 2/2)

2023: 24/4, Grønholt, Fredensborg (S), 3K trk., *Henrik Boeg. – 24/4, Lille Veksebo, Fredensborg (S), 3K trk., Thomas Lind (Foto). – 5/6-17/7, Hulsig Hede og Skagen (NJ), 2K trk. fors., *Rasmus Strack, *Peter Christiansen m.fl. (Foto). – 9/8, Rødhus Klit (NJ), 2K, via Ben Gaxiola (Foto & Video). – 20-23/8, Dronninglund Storskov (NJ), 2K, via Claus Færch Madsen m.fl. (Foto). – 11-13/11, Øksenhede, Volstrup Hede og Karup (NJ), 2K, Morten Christensen m.fl. (Foto).

Fundene omhandler to forskellige individer, hvor fuglen på Sjælland kun blev set 24/4, mens fuglen i Nordjylland gjorde ophold i lang tid og blev set på flere forskellige lokaliteter. Observationen i Dronninglund Storskov blev gjort på vildtkamera. Skagen fortsætter som den bedste lokalitet for Steppeørn med nu 13 af de 35 danske fund gjort på lokaliteten (SU-rapport 2022). En steppeørn med tilsvarende alder, fældnings- og slidmønstre som fuglen på Sjælland blev observeret i Mellemsverige den 30/4 2023 Hälsingland, Sverige (Artportalen 2024) og kunne tænkes at være samme individ. (Centralasien; overvintrer tropisk Afrika, Indien & Arabiske Halvø)

Høgeørn *Aquila fasciata* (0, 7/7, 2/2)

2023: 7/4, Lodskovvad, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 3K hun trk. fors., Alex Sand Frich, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. (Foto & GPS). – 6-7/5, Skagen og Hulsig Hede (NJ), 2K trk. fors., Connie Grubbe Jensen, Jørgen Hulbæk Christiansen, Sebastian Klein m.fl. (Foto). – 14/5, Fakkebjerg, Sydlangeland (F), 2K trk. fors., *Freya Mørup-Petersen, *Henrik Mørup-Petersen (Foto).

Årets observationer drejer sig om to forskellige individer, hvoraf den første, en 3K set 7/4, var udstyret med en GPS-sender monteret i Frankrig. Det andet individ var også ringmærket, men havde ikke fået påsat GPS-sender. Denne 2K-fugl blev først set i Skagen 6-7/5, og sidenhen dukkede den op på Sydlangeland 14/5. Efterfølgende blev den opdaget i Sverige, nær Umeå den 28/5 2023, som

Høgeørn, Skagen, 7. april 2023. Foto: Erik Christophersen.

første fund i Sverige og sidenhen i Skåne 9-10/6. Fuglen forblev i Sverige, hvor den blev set bl.a. på det sydlige Öland og igen i Skåne i løbet af september (Artportalen 2024). Arten er ikke registreret i Norge (Tor Olsen pr. mail). (Sydeuropa, Nordafrika & Mellemøsten)

Amerikansk Kærhøg *Circus hudsonius* (0, 0, 1/1)

2023: 26/10-30/12, Kogleaks, Kærup Holme, Selbjerg Vejle, Bygholm Vejle, Han Vejle og Lund Fjord (NJ), 1K hun, *Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

Ny art for Danmark. Arten findes i stort set hele Nordamerika, hvor de nordlige bestande er trækfugle, der når Mellemamerika og det nordligste Sydamerika (eBird 2024). Der er ti godkendte fund i perioden 1982-2018 i Storbritannien, samt to fund i henholdsvis 2021 og 2023, der ikke er færdigbehandlet af det Britiske sjældenhedsudvalg (Naylor 2024). Af øvrige fund fra Europa foreligger der ca. syv fund fra Irland, ét fund i Norge (juni 2018), to fund i Frankrig (oktober 2022 og september 2023) og ét fund fra fastlandet i Portugal (februar 2018) (Tarsiger 2024). Derudover er arten truffet en del gange på Azorerne (Tarsiger 2024). Dermed er fundet i Vejlerne det blot femte fund for det europæiske fastland. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Nielsen 2024b). (Nordamerika)

Høgeugle *Sumia ulula* (21/21, 270/270, 2/2)

2023: 1/1-23/3, Sparresholm, Næstved (S), 3K+, Rasmus Strack m.fl. (Foto). – 17/10, Marielyst (LF), 1K, *Christina Meng, Morten Lisse, Benjamin Bechgaard Lisse (Foto). – 15/11, Teknologisk Institut, Høje Taastrup (S), 1K, Tue Rønhave Laursen m.fl. (Foto).

Fuglen ved Næstved blev opdaget i november 2022 (SU-rapport 2022). De to øvrige fund er ganske typiske, hvad angår tid og sted. Fuglen i Høje Taastrup var fløjet ind i en rude og fløj efterfølgende op i træ, hvor den sad

en times tid, hvorefter den forsvandt. (Skandinavien & Rusland)

Spurveugle *Glaucidium passerinum* (8/8, 126/126, 2/2)

2023: 1/3-10/7, Gludsted Plantage (RK), 2 (han og hun + 6 pull.) yngleforekomst, *Allan Kjær Villesen, *Frits Rost, *Hans Knakkegaard m.fl. (Foto & Lyd).

En syngende han blev registreret på lokaliteten fra 1/3, mens første dato, hvor to fugle registreredes er 9/4, hvor han og hun sås i parring. Efterfølgende blev parret fulgt tæt, hvor redehullet tillige blev fundet. Den 23/6 blev det konstateret, at seks unger var kommet på vingerne. Sidste observation er fra 10/7, hvor en ungfugl fotograferedes

Lille Tårnfalk, Bulbjerg, 10. maj 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Høgeugle, Sparresholm, 11. marts 2023. Foto: Bo Tureby.

på lokaliteten. I opsummeringen er de to voksne fugle regnet som to fund af hver én fugl, mens ungerne ikke tælles med i henhold AERC-standard. Arten har tidligere gjort yngleforsøg i Danmark i 2012 (to par) (Christensen m.fl. 2022), men årets fund er det første, hvor yngel er blevet gennemført med succes. Årets danske ynglefund er sammenfaldende med, at 2023 var det hidtil bedste år for ynglebestanden af Spurveugle i Schleswig-Holstein, Nordtyskland, efter, at det første ynglefund blev registreret i 2006. Således blev der i 2023 registreret 12 forskellige ynglepår/revirer (Jagd und Artenschutz 2023). Fund af arten på Sjælland i invasionsårene 1999/2000 og 2011/2012 skulle ikke behandles af Sjældenhedsudvalget, men opsummeringen inkluderer nu alle fund jf. Christensen *et al.* (2022). (Skandinavien, Rusland, Øst- & Mellemeuropa)

Mellemflagspætte *Dendrocoptes medius* (ynglefugl, uddød 1959 med enkelte fund til og med 1963, herefter 25/25, 4/5)

2023: 1/1-23/2, Øse, Nordenskov (RB), Niels Just Andersson (Foto). – 1/1-3/3, Gråsten & Dyrehaven, Gråsten Skovene (SJ), han, *Svend Anker Schwabs, *Klaus Bo Jensen m.fl. (Foto). – 1-10/1, Klostermølle, Højlund Skov (VE), *Sebastian Højholm, *Nikolaj Mikkelsen, *Arne Kaas m.fl. (Foto). – 13/2-7/4, Kollund Skov (SJ), op til 2 ex.: 13/2 2 ex., herefter 14/2-7/4 1 ex., *Sebastian Klein m.fl. (Foto & Lyd). – 26/2-24/4, Draved Skov (SJ), *Tim Hesselballe Hansen, Jan Ryttergaard m.fl. (Foto & Lyd). – 3/3 + 3/5, Sønderskov, Sønderborg (SJ), *Anders Otto Nielsen, Peter Schwarz Jensen. – 4/3-8/5, Vestermark, Aabenraa Skovene (SJ), op til 2 (han og hun): 4/3-28/4 2 ex., herefter 29/4-8/5 1 ex., *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto). – 4/3-5/4, Bolderslev Skov (SJ), han, *Tim Hesselballe Hansen, Sven Dall m.fl. (Foto).

Fuglene fra Sønderskov, Vestermark og Bolderslev Skov samt den ene fugl fra Kollund Skov regnes som nye fund, mens de resterende regnes som gengangere fra 2022. Til og med 2023 skulle fund af Mellemflagspætte godkendes af Sjældenhedsudvalget fra hele landet, mens det fra og med 2024 kun er fund uden for Sønderjylland

Spurveugle, Gludsted Plantage, 9. april 2023. Foto: Allan Kjær Villesen.

(region SJ), der fortsat skal behandles af udvalget (Sjældenhedsudvalget 2023). Norge havde i 2023 deres første fund af arten, idet en 1K-fugl sås ved Senja nær Tromsø i Nordnorge fra 24/8 til 24/10 (Olsen 2024c). (Syd- & Mellemeuropa)

Lille Tårnfalk *Falco naumanni* (3/3, 7/7, 1/1)

2023: 10/5, Bulbjerg (NJ), 3K+ han trk., *Henrik Haaning Nielsen, Stinne Aastrup m.fl. (Foto).

Særligt hunner og ungfugle af Lille Tårnfalk er vanskelige at skelne fra Tårnfalk (*F. tinnunculus*), og dermed er arten formentligt overset herhjemme, således udgør årets fund det syvende omhandlende 3K+ hanner. Fundet er også det fjerde i Nordjylland, der er den bedste region for arten. Ud over årets fund er der gjort to fund i Skagen hhv. 6/5 2006 (SU-rapport 2006) og 20/5 2022 (SU-rapport 2022) samt et fund ved Rubjerg Knude, 11/5 1981 (SU-rapport 1981). Eneste andet fund i

Nordsanger, Tved, Hanstholm, 23. september 2023. Foto: Ely Hansen.

Skandinavien i 2023 omhandlende en 3K+ han, der sås 7-11/9 2023 på Öland i Sverige (Birdlife Sverige 2024). (Sydeuropa, Tyrkiet, Kaukasus & Rusland; overvintrer Afrika syd for Sahara)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (40/40, 138/139, 2/2)

2023: 2/10, Græm, Husby (RK), 1K trk., *Frits Rost. – 2/10, Blåvands Huk (RB), 1K trk., derefter rst., derefter trk., *Louis Kristoffer Poulsen, Joseph Stephan, David Manstrup m.fl. (Foto). – 5/10, Ny Frederikskog (SJ), 1K, *Bjarne Hove-Jensen. – 17/10, Mandehoved, Stevns (S), 1K trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Tim Andersen, Eigil Larsen m.fl.

Fundene ved Husby, Blåvands Huk og Ny Frederikskog regnes som omhandlende samme individ. Fuglen har givetvis fulgt vestkysten mod syd og endt med at raste kortvarigt i den sydvestlige del af Jylland, før den er trukket videre. Både fundet i Jylland og fundet ved Stevns følger et forekomstmønster, hvor ungfugle ses på efterårstræk, især i perioden ultimo september til ultimo november (Netfugl 2024). Fuglen ved Stevns blev ikke set trække ud ved Falsterbo (Artportalen 2024). (Nordskandinavien & Rusland)

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

Med karakterer svarende til Ørkentornskade, ssp. *pallidirostris* (0, 4/4, 1/1)

2023: 10/7-9/8, Hirtshals (NJ), 2K, *Birgitte Hansen, *Lars Lyngsø m.fl. (Foto).

Et fund i juli er ualmindeligt. De tidligere danske fund er gjort i oktober og november, hvilket også er det mest almindelige i forhold til de øvrige europæiske fund. Imidlertid er fund om sommeren kendt fra Sverige, f.eks. 2/7-17/8 2011 på Öland (Birdlife Sverige 2024), og forud for årets danske fund, blev der også gjort et junifund af en 2K i Skotland, 29/6-4/7 2023 ved Kilmory, Highland (BBRC 2024). Fuglen i Hirtshals opholdt sig primært øst for

jernbanestationen centralt i byen, og blev på den sidste dag, 9/8, fundet afkræftet på jorden, sandsynligvis efter at være blevet ramt af bil. Den blev indsamlet og overdraget til Statens Naturhistoriske Museum i København, hvor den nu er indgået i samlingen. Årets fund er det femte i Danmark og det første siden 2002. (Centralasien; overvintrer Nordøstafrika til Irak)

Rødhovedet Tornskade *Lanius senator* (2/2, 49/49, 1/1)

2023: 13/5, Pælebakke Klit, Skagen (NJ), 2K han, *Simon Vikstrøm m.fl. (Foto).

Årets eneste fund passer tidsmæssigt med de øvrige danske fund, hvor de fleste er gjort om foråret i perioden primo maj-medio juni. Til gengæld er det bemærkelsesværdigt, at årets fund er det første i Skagen siden 1992 (SU-rapport 1992). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Brun Tornskade *Lanius cristatus*

Med karakterer svarende til Brun Tornskade, ssp. *cristatus* (0, 2/2, 1/1)

2023: 16/10, Mandø (RB), 2K+, *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Foto).

Det blot tredje danske fund og det første langs den jyske vestkyst. De tidligere fund udgøres af en ringmærket fugl 15/10 1988, Kroghage, Gedser (LF), som er blot andet fund i Europa (SU-rapport 1989), samt 4/11-2/12 2012, Årsløv Engsø (ÅH) (SU-rapport 2012). I lighed med fundet fra Årsløv Engsø i 2012, var årets fund af en adult fugl, men køn kunne ikke med sikkerhed fastslås. Foruden det danske fund, bød efteråret også på fund i Storbritannien (1 fund, 44 i alt) (Louise Bacon pr. mail), Norge (1 fund, 11 i alt) (Olsen 2024c) og Frankrig (1 fund, 5 i alt) (Pierre-André Crochet pr. mail). Der var ikke fund i 2023 i det øvrige Norden og vores nabolande, hvor tidligere forekomster fordeles med Sverige (3) (Niklas Andersson pr. mail), Fin-

Stor Tornskade ssp. *pallidirostris*, Hirtshals, 11. juli 2023. Foto: Jens Kirkeby.

Rødhovedet Tormskade, Skagen, 13. maj 2023. Foto: Henrik Pedersen.

Brun Tormskade, Mandø, 16. oktober 2023.
Foto: Peter Rasmussen.

land (4) (Roni Väisänen pr. mail), Tyskland (1) (Christopher König pr. mail), mens arten endnu ikke er truffet i Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail). (Østsibirien; overvintrer Indien til Øst- & Sydøstasien)

Toplærke *Galerida cristata*

2023: 25/7, Fornæs (ÅH), 2K+, *Carsten Bundsgaard Olsen (Foto). – 13/8, Gjerrild Nordstrand (ÅH), trk., *Jørgen Staarup Christensen (Foto).

Toplærke er meget fåtalligt forekommende uden for Hirtshals, hvor landets formodede sidste ynglepar har holdt skansen siden 2002, og arten forekommer derfor meget sjældent i Østjylland. Sjældenhedsudvalget har vurderet, at de to fund i 2023 på kystlokaliteter på Djursland med en afstand af ca. 15 km imellem sig mest sandsynligt omhandler samme fugl og regnes derfor som ét fund. Arten er nu så fåtalligt forekommende, at alle fund efter 2022 uden for Nordjylland skal forelægges Sjældenhedsudvalget. (Central-, Syd & Østeuropa)

Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla* (0, 58/59, 3/3)

2023: 8/5, Fanø Strand, Sønderho (RB), *Søren Brinch Pedersen (Foto). – 19/5, Grønningen, Fanø (RB), *Kim Fischer (Foto). – 26/8, Fanø Strand, Sønderho (RB), *Kim Fischer (Foto).

Et godt år for arten med hele tre fund, alle på Fanø, der igen markerer sig som et af de bedste steder for arten. Der er nu gjort ti fund på Fanø, og årets fund ligger fint i tråd med det hidtil kendte forekomstmønster, hvor forårsfund normalt ligger i perioden ultimo april-primus juni, mens sensommer- og efterårsfund har en mere spredt tidsmæssig fordeling med forekomster i perioden medio juli-medio november samt et enkelt vinterfund i 1996 (SU-rapport 1995-96). Fordelingen af de danske fund på regioner er således: NJ (11), RK (2), RB (17), ÅH (1), SJ (4), S (15), M (1) og B (10). (Sydeuropa, Nordafrika, Lilleasien & Centralasien; overvintrer Afrika & sydlige Asien)

Bjergløvsanger, Christiansø, Ertholmene, 29. maj 2023. Foto: Rasmus Momme.

Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli* (0, 9/9, 2/2)

2023: 29/5-2/6, Christiansø, Ertholmene (B), han syng. (ringm. 30/5), *Rasmus Momme, Per Kjær m.fl. (Foto & Lyd). – 3/6, Jøvet, Fyns Hoved (F), han syng., *Søren Gjaldbæk, Esben Eriksen, Torbjørn Eriksen m.fl. (Foto & Lyd).

Årets fund er de første siden 2021 (SU-rapport 2021). Det er usædvanligt med hele to fund af arten, hvilket kun er overgået i 1990, hvor der blev gjort tre fund (SU-rapport 1990, SU-rapport 1991). Fundet på Christiansø var det femte fund på Ertholmene, mens fundet på Fyns Hoved var det første på Fyn. Månedsfordelingen af fund er som følger: maj (4), juni (2), august (3) og oktober (2). (Sydvest- & Mellemeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Himalayasanger *Phylloscopus humei* (0, 44/44, 1/1)

2023: 1-25/1, Vesteregn, Langeland (F), Torbjørn Eriksen m.fl. (Foto & Lyd). – 23-27/9, Grenen, Skagen (NJ), *Rolf Christensen, Alex Sand Frich m.fl. (Foto & Lyd).

Fuglen på Langeland blev opdaget 27/12 2022 og udgør landets andet vinterfund, efter et usædvanligt godt efterår i 2022 med hele ni fund (SU-rapport 2022). Der er således kun godkendt et enkelt nyt fund i 2023, hvilket til gengæld udgør landets tidligste efterårsfund, idet fundet ligger syv dage tidligere end hidtil tidligste forekomst, som er 30/9 2010 Christiansø (SU-rapport 2010). (Centralasien; overvintrer Nepal & Indien)

Nordsanger *Phylloscopus borealis* (0, 8/8, 2/2)

2023: 21-22/9, Hanstholm Fyr (NJ), 1K, *Jens Kristian Kjærgaard m.fl. (Foto). – 23/9, Tved, Hanstholm (NJ), 1K ringm., *Jan Salmonsens m.fl. (Foto).

Første år med to fund, der bemærkelsesværdigt begge blev gjort i Nordvestjylland med få dages mellemrum. Den første fugl ved Hanstholm Fyr var stationær i to dage, mens fundet ved Tved ca. ni km sydøst for Hanstholm, blev gjort i forbindelse med ringmærkning. Foruden et usædvanlig tidligt fund af en fugl den 28/7 2021, Blåvands Huk (SU-rapport 2021), så ligger de øvrige danske efterårsfund i perioden 11/8-28/9, fordelt med to i august og syv i september. (Nordskandinavien & Sibirien; overvintrer Filippinerne, Sydøstasien & Indonesien)

Nordsanger, Hanstholm Fyr, 22. september 2023. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Lille Rørsanger, Grenen, Skagen, 15. juni 2023.
Foto: Skagen Fuglestation.

Lille Rørsanger *Acrocephalus agricola* (0, 19/19, 1/1)

2023: 15/6, Grenen, Skagen (NJ), 2K+ ringm., *Lauren Evans, Michael Colley, Simon S. Christiansen m.fl. (Foto).

Endnu et junifund fra Skagen bringer totalen op på ti fund på lokaliteten, hvoraf ni fund er gjort siden 2007. Således er halvdelen af alle danske fund nu fra Skagen, hvilket må tilskrives både den geografiske beliggenhed og den kontinuerlige ringmærkningsindsats. Af de i alt 20 danske fund er 17 sket i forbindelse med ringmærkning. Månedsfordelingen af fund er som følger: maj (3), juni (11), august (2), september (3) og oktober (1). (Bulgarien, Rumænien til Centralasien; overvintrer fra Iran til Myanmar)

Lille Gulbug *Iduna caligata* (0, 8/8, 1/1)

2023: 4/6, Møns Fyr (M), han syng., *Daniel Palm Eriksen, *Jonas Krogsbøll Nielsen, *Hans Schou Frederiksen m.fl. (Foto & Lyd).

Danmarks fjerde forårsfund; de tidligere forårsfund er alle gjort på Christiansø (B). Med artens østlige udbredelse er det ikke uventet, at en fugl på forlænget forårstræk kunne findes på det østlige Møn. Månedsfordelingen af fund er som følger: maj (1), juni (3), september (3) og oktober (2). (Finland, østligste Europa & Rusland nord for Aralsøen; overvintrer Indien)

Cistussanger *Cisticola juncidis* (0, 5/5, 2/2)

2023: 20-21/7, Grenen, Skagen (NJ), han syng., *Rolf Christensen, Erik Christophersen m.fl. (Foto). – 11-12/8, Grenen, Skagen (NJ), han syng., *Rolf Christensen, Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto, Video & Lyd).

Sjældenhedsudvalget har vurderet, at fuglen den 20-21/7 og fuglen den 11-12/8 skal regnes som to fund, da der trods daglig dækning er 20 dage uden iagttagelser mellem fundene. Årets to fund blev hhv. det femte og sytten fund i Skagen, hvor alle danske fund på nær ét stammer fra. At der nu er gjort fire fund alene i årene 2020-2023, kan hænge sammen med en fremgang i Holland, hvor bestanden i den sydvestlige del af landet er gået frem og i 2023 opgjort til 180-200 par (Sovon 2024). Arten er i 2023 også registreret for første gang i Lu-

xembourg og Slovakiet med ét fund i hvert land (Tarsiger 2024). (Syd- & Vesteuropa)

Gærdesanger *Curruca curruca*

Med karakterer svarende til Sibirisk Gærdesanger, ssp. *blythi* (0, 4/4, 1/1)

2023: 13/11, Blåvands Huk (RB), 1K ringm., *Anton Her-ring Liebermann, Henrik Böhmer (Foto & DNA).

Årets fund er det femte fund af Gærdesanger, der ud fra en DNA-analyse har kunnet bekræftes som en ssp. *blythi*, i lighed med de fire foregående fund. Der er således ikke godkendt fund af Sibirisk Gærdesanger i Danmark alene på baggrund af udseende og stemme. Underarten er gennem DNA-analyser påvist at være en ret almindelig trækgæst i Vesteuropa fra september til november, med de fleste fund medio til ultimo oktober (Collinson *et al.* 2022). De kun fem danske fund afspejler derfor ikke underartens reelle forekomst, men er et udtryk for, at det med den nuværende viden ikke er muligt at fastslå underart med tilstrækkelig sikkerhed uden en DNA-prøve. Til sammenligning er der tre fund af Steppegærdesanger ssp. *halimodendri* (SU-rapport 2019) og seks fund af Sibirisk Gærdesanger/Steppegærdesanger (SU-rapport 2022). (Rusland, Sibirien, Kasakhstan, Usbekistan, Turkmenistan til Mongoliet & Kina; overvintrer sydlige Asien)

Vindrossel *Turdus iliacus*

Med karakterer svarende til Islandsk Vindrossel, ssp. *coburni* (0, 3/3, 0)

1995: 24/10, Tipperne (RK), 1K ringm., *Kent Olsen m.fl. (Foto).

2005: 11/5, Blåvandshuk (RB), 3K+ ringm., *Peter Søgaard Jørgensen, Anders Prehn Rasmussen (Foto).

2020: 17/4, Rimmevejmarkerne, Rømø (SJ), 3K+, *Anders Odd Wulff Nielsen, *Heidi Vibe Frederiksen (Foto). Til og med 2023 skulle fund af Islandsk Vindrossel godkendes af Sjældenhedsudvalget, men underarten udgår af SU-listen fra og med 2024 (Sjældenhedsudvalget 2024a). Efter genhandling er de tre nævnte fund de eneste godkendte. Underarten vurderes at være fåtalligt, men regelmæssigt, forekommende i træktiden, som det også er tilfældet med andre sværk bestemmelige underarter, som f.eks. Grønlandsk Stenpikker (ssp. *leucorroha*) og Sibirisk Gransanger (ssp. *tristis*). (Island; overvintrer Vesteuropa)

Lille Gulbug, Møns Fyr, 4. juni 2023.
Foto: Daniel Palm Eskildsen.

Blåstjert, Gedser Odde, 1. november 2023. Foto: Ole Friis Larsen.

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (0, 33/33, 3/3)

2023: 5/10, Vester Vedsted Dige (RB), 1K/hun, *Thomas Varto Nielsen (Foto). – 22/10, Buttervej Industrimråde, Skagen (NJ), 1K/hun, *Thomas Weston, Gustav Nyberg, Simon Kiesé m.fl. – 1/11, Gedser Odde (LF), 1K ringm., *Henrik Jørgensen, Ole Friis Larsen m.fl. (Foto).

Arten er tiltaget markant i hyppighed herhjemme i de senere år. Den er således registreret med mellem to og fire fund årligt siden 2018. (Finland, Rusland, nordøstlige Kina & Japan; overvintrer Korea, sydlige Kina, nordlige Indokina, Thailand & Myanmar)

Japansk Bynkefugl / Sibirisk Bynkefugl *Saxicola stejnegeri* / *Saxicola maurus* (0, 40/40, 1/1)

I 2018 fik Japansk Bynkefugl (*S. stejnegeri*) artsstatus, da den blev splittet fra Sibirisk Bynkefugl (*S. maurus*) (SU-rapport 2017). Japansk Bynkefugl regnes som mono-

typisk, mens Sibirisk Bynkefugl er polytypisk med de fem racer: ssp. *hemprichii* (Kaukasus-Bynkefugl), ssp. *variegatus* (Steppe-Bynkefugl), ssp. *maurus* (Sibirisk Bynkefugl), ssp. *indicus* (Himalaya-Bynkefugl) og ssp. *przewalskii* (Kinesisk Bynkefugl) (Gill et al. 2024). De tre førstnævnte racer af Sibirisk Bynkefugl forekommer i Vestpalæarktisk. Nominatformen *S. m. maurus* er udbredt fra nordlige og østlige del af europæisk Rusland mod øst til Mongoliet og Pakistan. *S. m. maurus* har ynglet i østlige Finland. Den afløses af *S. m. hemprichii* fra østlige Ukraine, nordlige Kaukasus, vest og nord for det Kaspiske Hav og af *S. m. variegatus* i sydøstlige Tyrkiet, Transkaukasien til nordlige og vestlige Iran.

Opdelingen i de to arter, Japansk Bynkefugl og Sibirisk Bynkefugl, efterlod langt størstedelen af de danske fund af 'østlige bynkefugle' (*S. maurus*/*S. stejnegeri*) som ubestemte, da arterne på daværende tidspunkt kun med sikkerhed kunne adskilles ud fra en DNA-analyse. Der er imidlertid sket en udvikling inden for adskillelsen af artsparret, så det nu er muligt at identificere visse individer alene ud fra en kombination af forskellige dragt karakterer (Hellström & Waern 2021, 2023).

I 2021 publicerede Sveriges Ornitologiska Förenings Raritetskomité (RK) deres genbehandling af artsparret (BirdLife Sverige 2024), og i 2023 fulgte Norsk Sjældenhetskomite for Fugl (NSKF) trop med deres genbehandling (BirdLife Norge 2024). Med udgangspunkt i de samme kriterier har Sjældenhedsudvalget nu genbehandlet samtlige 62 danske fund af Japansk/Sibirisk Bynkefugl fra 1955-2023. Resultatet af denne genbehandling er blevet, at der nu er fem fund (8%) af Japansk Bynkefugl og 16 (26%) fund af Sibirisk Bynkefugl. Dermed står 41 fund (66%) af ubestemte Japansk/Sibirisk Bynkefugl tilbage. Til sammenligning er der i Sverige t.o.m. 2023 godkendt hhv. otte fund (4%) af Japanske Bynkefugle, 33 fund (15%) af Sibiriske Bynkefugle og 174 fund (81%) af ubestemte Japansk/Sibirisk Bynke-

Japansk Bynkefugl / Sibirisk Bynkefugl, Hanstholm, 29. september 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Japansk Bynkefugl, Melby Overdrev, 30. oktober 2023. Foto: Finn Carlsen.

fugl (Birdlife Sverige 2024). I Norge er der t.o.m. 2023 godkendt fire fund (4%) af Japanske Bynkefugle, 27 fund (26%) af Sibiriske Bynkefugle og 72 fund (70%) af ubestemte Japansk/Sibirisk Bynkefugl (Birdlife Norge 2024).

Efter genbehandling er nedenstående 41 fund godkendte som ubestemt Japansk/Sibirisk Bynkefugl:

1955: 28/9, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, P.J.K. Burton, I.C.T. Nisbet m.fl.

1977: 24-25/9, Kongelundsengen, Amager (S), 1K/hun, *Bent Bøggild Pedersen, Stig Kjærgaard Rasmussen, C.C. Moore m.fl.

1978: 9/5, Christiansø, Ertholmene (B), han, Stefan Pihl, Bo Klug Andersen.

1978: 8-10/10, Nyord (M), 1K/hun, Per Schiermacher Hansen, Ole Gorm Nielsen.

1980: 5/10, Frederiksø, Ertholmene (B), 1K/hun, Jørgen Rabøl, John Faldborg, Erik Kramshøj m.fl.

1980: 2/11, Christiansø, Ertholmene (B), 1K/hun, *John Faldborg.

1981: 27/9, Christiansø, Ertholmene (B), 1K/hun ringm., John Faldborg, Tau Rasmussen (Foto).

1982: 30/9, Christiansø og Frederiksø, Ertholmene (B), 1K/hun, Peter Lyngs, John Faldborg, Tau Rasmussen m.fl.

1983: 4/5, Christiansø, Ertholmene (B), hun, *Tau Rasmussen.

1984: 17-18/5, Christiansø, Ertholmene (B), 2K han ringm., *Peter Lyngs, John Faldborg m.fl.

1985: 29/9, Christiansø, Ertholmene (B), 1K han ringm., John Faldborg, Oluf Lou.

1986: 30/10, Christiansø, Ertholmene (B), 1K/hun, *Jens Bagger, Michael Fink Jørgensen.

1986-1987: 27/12-1/1, Kongelunden, Sydvestamager (S), 1K/hun, *Stig Kjærgaard Rasmussen, *Lars Nordbjerg m.fl.

1987: 19/10, Christiansø, Ertholmene (B), 1K/hun, *Claus Hornemann.

1988: 27/4, Christiansø, Ertholmene (B), han, John Faldborg, Ole Thorup, Harald Kjølner.

1988: 13/10, Kroghage, Gedser (LF), 1K han ringm., *Rolf Christensen, Kasper Thorup (Foto).

1988: 15/10, Gilbjerg Hoved (S), 1K/hun, *René Andersen, *Per E. Pedersen, Jan Hjort Christensen.

1991: 29/5, Blåvands Huk (RB), hun ringm., Henrik Haaning Nielsen m.fl.

1991: 5-7/10, Blåvands Huk (RB), 1K han ringm., *Michael Fink Jørgensen, *Jan Speierman, John Faldborg m.fl.

1993: 9-10/10, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, *Ole Zoltan Göller, Kent Olsen m.fl. (Foto).

1994: 26/9, Christiansø og Frederiksø, Ertholmene (B), 1K/hun, *Jan Hjort Christensen, Kasper Thorup, Per Kjær m.fl.

1995: 15/10, Christiansø, Ertholmene (B), 1K/hun, *Claus Hornemann, Per Kjær, Jan Hjort Christensen m.fl.

1996: 23/4, Sønderho Strand, Fanø (RB), han, *Kim Fischer, Henning Simonsen.

1996: 24-26/9, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, *Henrik Knudsen, *Jens Ryge Petersen, Bent Jakobsen m.fl.

1996: 19/10, Lyngvig Fyr, Holmsland Klit (RK), 1K/hun, Erik Enevoldsen, Alex Sand Frich m.fl.

2000: 8-9/10, Svaneke Fyr (B), 1K/hun, *Lars Jensen m.fl.

2000: 5-14/11, Bygholm Vejle (NJ), 1K han, *Henrik Haaning Nielsen, Søren Haaning Nielsen, m.fl. (Foto).

2002: 2/10, Græsholmen, Ertholmene (B), 1K/hun, *Peter Lyngs (Foto).

2007: 16-17/4, Blåvands Huk (RB), hun, *Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

2007: 14-17/10, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, *Henrik Kristensen, Jimmy Skat Hansen, Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

2009: 1-2/11, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, *Henrik Böhmer, Asger Lykkegaard, Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

2010: 25/9, Bulbjerg (NJ), 1K/hun, *Henrik Haaning Nielsen, John Kyed (Foto).

2013: 1/6, Fyrvej, Skagen (NJ), 2K han, *Frits Rost, *Hans Christophersen, *Jens Skovgaard Pedersen m.fl. (Foto).

2013: 30/9, Vigsø, Hanstholm (NJ), 1K han, *Jens Kristian Kjærgaard (Foto).

2013: 16-17/10, Ishøj Strand (S), 1K/hun, *Hjalte Benjamin Johansen m.fl. (Foto).

2017: 16/10, Blåvands Huk (RB), 1K/hun, Martin Søgaard Nielsen, Torbjørn Eriksen (Foto).

2019: 21/5, Grenen, Skagen (NJ), 3K+ han, *Marie Heuberger, Joakim Matthiesen, Dante Shepherd m.fl. (Foto).

2020: 21/5, Gniben, Sjællands Odde (S), 2K han, *Kristian Bruus-Jensen, *Michael Fink Jørgensen (Foto).

2020: 13/11, Holter, Skjern Enge (RK), 1K/hun, *Kirsten Bentsen (Foto).

2022: 8/10 + 15-16/10, Grenen, Skagen (NJ), hun, *Rolf Christensen, Erik Christophersen m.fl. (Foto).

2023: 29/9, Hanstholm (NJ), 1K/hun, *Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

(Rusland & Østasien; overvintrer Mellemøsten, Østafrika & Sydøstasien)

Japansk Bynkefugl *Saxicola stejnegeri* (0, 4/4, 1/1)

Efter genbehandling (læs ovenfor) er nedenstående fem fund godkendte som japansk bynkefugl:

2008: 15-16/10 + 19/10, Nordstrand og Grenen, Skagen (NJ), hun, *Rolf Christensen m.fl. (Foto).

2013: 18/10, Højerup, Stevns (S), hun, *Thomas W. Johansen m.fl. (Foto).

2017: 30/10-1/11, Gedser Fuglestation (LF), 1K han ringm., *Preben Berg, Anton Herrig Liebermann, Kim Liljehult m.fl. (Foto & DNA).

2020: 13-24/10, Tipmosen, Ho (RB), 1K han, *Anders Odd Wulff Nielsen m.fl. (Foto & DNA).

2023: 28/10-3/11, Melby Overdrev (S), 1K han, *Allan Holm Sønderkov m.fl. (Foto & DNA).

(Østlige Rusland, østlige Kina & nordlige Mongoliet; overvintrer Sydøstasien)

Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*

Efter genbehandling (læs ovenfor) er nedenstående to fund godkendte som Sibirisk Bynkefugl med karakterer svarende til Kaukasus-Bynkefugl ssp. *hemprichii* (0, 2/2, 0) (Foto).

2016: 11/5, Hullehavn, Svaneke (B), 3K+ han, *Sune Riis Sørensen (Foto).

(Nordlige Kaukasus, vest & nord for det Kaspiske Hav; overvintrer Mellemøsten & Østafrika)

Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*

Efter genbehandling (læs ovenfor) er nedenstående otte fund godkendte som Sibirisk Bynkefugl med karakterer

Japansk Bynkefugl, Melby Overdrev, 3. november 2023.
Foto: Finn Carlsen.

Isabellastenpikker, Gedser Odde, 9. oktober 2023.
Foto: Mads Elley.

svarende til Kaukasus-Bynkefugl / Steppe-Bynkefugl / Sibirisk Bynkefugl ssp. *hemprichii* / *variegatus* / *maurus* (0, 8/8, 0)

1964: 27/9, Hesselø (S), 1K/hun, *Jørgen Rabøl, *Arne Møller (Foto, Død & DNA).

1994: 22/9, Væmngene (RK), 1K/hun, *Ole Amstrup, *Kent Olsen m.fl. (Foto).

2003: 2-12/10, Husby Strand (F), hun, *Michael Mosebo Jensen m.fl. (Foto).

2008: 29/10-8/11, Hyllekrog (LF), hun, *Thomas W. Johansen m.fl. (Foto).

2013: 15-16/10, Grenen, Skagen (NJ), hun, *Jørgen Kabel m.fl. (Foto).

2019: 16-22/10, Mandø (RB), 1K/hun, *Tim Hesselballe Hansen, Sigrid Kistrup Ilsøe, Rasmus Strack m.fl. (Foto & DNA).

2021: 20/10, Skallingen (RB), hun, *Niels Bahl Andersen m.fl. (Foto).

2021: 20-21/10, Thyborøn (RK), 1K hun, *René Rørbæk, Asger Lykkegaard Møldrup, Allan Kjær Villesen m.fl. (Foto).

(Rusland & nordlige Kaukasus; overvintrer Mellemøsten & Østafrika)

Sibirisk Bynkefugl *Saxicola maurus*

Efter genbehandling (læs ovenfor) er nedenstående seks fund godkendte som Sibirisk Bynkefugl med karakterer svarende til Steppe-Bynkefugl / Sibirisk Bynkefugl ssp. *variegatus* / *maurus* (0, 5/5, 1/1)

2011: 24-25/9, Blåvands Huk (RB), 1K han, *Henrik Knudsen m.fl. (Foto & Video).

2012: 28/5, Gedser (B), 3K+ han, *Anne Navntoft, *Morten Scheller Jensen (Foto).

2017: 14-16/10, Nyeng (RB), 1K han, *Tonny Papillon m.fl. (Foto).

2020: 28/5, Christiansø, Ertholmene (B), 3K+ han ringm., *Troels Leuenhagen Petersen, Anders Odd Wulff Nielsen, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto & DNA).

2021: 20-21/10, Grønningen, Blåvand (RB), 1K han, *Hans Ægidius, Martin Rheinheimer m.fl. (Foto).

Ørkenstenpikker, Roshage, Hanstholm, 26. november 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

2023: 18-26/10 og 30/10, Grenen, Skagen (NJ), 1K han, *Jonas Kjærgaard m.fl. (Foto).

(Russland & nordlige Kaukasus; overvintrer Mellemøsten & Østafrika)

Isabellastenpikker *Oenanthe isabellina* (0, 6/6, 1/1)

2023: 28/9, Gedser Odde (LF), 1K, *Orla Hugger Jakobsen, Mads Elley m.fl. (Foto).

Første septemberfund af arten, som tidligere kun er truffet i oktober (4) og november (2). Resten af de

nordiske lande fik også besøg af arten i 2023 med ét fund i Norge (Olsen 2024c), tre i Sverige (Niklas Andersson pr. mail) og fire i Finland (Roni Väisänen pr. mail). (Tyrkiet, centrale Asien; overvintrer Afrika, Arabiske halvø & nordvestlige Indien)

Ørkenstenpikker *Oenanthe deserti* (0, 20/20, 1/1)

2023: 26-28/11, Roshage, Hanstholm (NJ), 1K han, *Kim Nørgaard Mouritsen, Lone Thybo Mouritsen m.fl. (Foto).

Ottende danske fund i november og første fund siden 2019. (Centralasien; overvintrer Sahara, Arabien & Indien)

Sortstrubet Jernspurv *Prunella atrogularis* (0, 0, 1/1)

2023: 21-23/3, Vollsmose, Odense (F), *Leif Knudsen m.fl. (Foto).

Første danske fund af arten. Se omtale af fundet andetsteds i Fugleåret (Olsen 2024a). (Vestlige Centralasien)

Sibirisk Gul Vipstjert *Motacilla tschutschensis* (0, 0, 1/1)

2023: 28/9-1/10, Grenen, Skagen (NJ), 1K, *Simon Kiesé, *Hans Christophersen, Simon S. Christiansen m.fl. (Foto).

Første danske fund af arten. Se omtale af fundet andetsteds i Fugleåret (Olsen 2024b). Sjældenhedsudvalget følger samme praksis som andre europæiske sjældenhedskomiteer og offentliggør kun fund, der er dokumenteret med 1) genetiske analyser af DNA-materiale og/eller 2) optagelser af kald, der tillader, at der laves sonogrammer, og billeder af god kvalitet, som understøtter bestemmelsen. Sjældenhedsudvalget

Sortstrubet Jernspurv, Vollsmose, Odense, 22. marts 2023. Foto: Mikkel Piil Holck.

Sibirisk Gul Vipstjert, Grenen, Skagen, 28. september 2023.
Foto: Hans Christophersen.

opfordrer observatører af mulige kandidater af Sibirisk Gul Vipstjert til at sikre optagelse af kald, hvilket i mange tilfælde kan gøres ved hjælp af en mobiltelefon. (Nordøstasien, Alaska & nordvestligste Canada; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Mongolsk Piber *Anthus godlewskii* (0, 4/5, 1/1)

2023: 16/10-6/11, Grenen, Skagen (NJ), 1K, *Asger Lyk-kegaard Møldrup, *Rolf Christensen, Jens Kirkeby m.fl. (Foto & Lyd).

Femte danske fund og første fund siden 2019. Desuden repræsenterer det aktuelle fund det tredje fund af i alt fire

fugle i Skagen (NJ). Fuglen blev 6/11 desuden indfanget og ringmærket af medarbejdere på Skagen Fuglestation, hvilket var første gang, arten blev ringmærket i Danmark. Norge har tre ringmærkede fugle, Sverige har to ringmærkede fugle, mens Finland har hele fjorten ringmærkede fugle (Christiansen 2023). (Mongoliet & nærliggende områder; overvintrer sydlige Asien)

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 33/34, 3/3)

2023: 1/10, Mandø (RB), trk., derefter rst., derefter trk., *Thomas W. Johansen, *Frederik Johansen, *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Lyd). – 2/10, Agger Tange (NJ), 1K ringm., *Morten Jenrich Hansen, *Arne Urvang m.fl. (Foto). – 8/10, Gammeltoft Bjerger, Sønderho, Fanø (RB), Søren Brinch Pedersen (Foto).

Årets tre fund udgør et efterhånden normalt efterår for arten, hvor Sydvestjylland igen står for de fleste fund. Fundet på Agger Tange er kun andet fund i Nordjylland og overraskende nok det første i Thy. (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Pileværting *Emberiza rustica* (0, 56/56, 1/1)

2023: 25/3, Grenen, Skagen (NJ), trk.fors., *Dante Shepherd, *Rolf Christensen.

Fundet udgør det kun fjerde danske fund af Pileværting i marts måned og samtidig det tredjetidligste. De øvrige tre fund i marts er: 21-29/3 1987, Skagen (NJ) (SU-rapport 1988), 13-23/3 1998, Hellebæk Avlsgård (S) (SU-rapport 1998) og 27/3 2007, Sortkær, Frederikshavn (NJ) (SU-rapport 2007). (Nordlige Skandinavien, Finland & Rusland; overvintrer Kina & Sydøstasien)

Mongolsk Piber, Grenen, Skagen, 5. november 2023. Foto: Jens Kirkeby.

Tjagapiber, Agger Tange, 2. oktober 2023.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Kategori C: Fund af arter hvis bestande stammer fra udsatte eller undslupne fugle

Category C: Records relating to established feral breeding population.

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis* (0, 14/14 ekskl. fund fra 1991-2012, 2/3)

2023: 4-5/5, Nørrestrand, Horsens (VE), 2 2K+ hun, *Jimmi Kristensen, Hans Pinstrup m.fl. (Foto). – 11-12/5, Hovvig, Nykøbing Sjælland (S), 3K+ han (skudt 12/5), Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto & Død).

To fund af tre fugle. Arten indtrådte på SU-listen igen i 2013 efter et stort fald i den europæiske (særligt britiske) bestand grundet målrettet bortskydning, der bevirkede, at arten ikke længere optrådte årligt i Danmark. (kategori C-bestand: Vesteuropa)

Stor Hornugle *Bubo bubo*

2023: 8/2-26/3, Hindsgavl (F), han syng., *Michael Brunhøj Hansen (Lyd).

Til og med 2023 skulle fund af Stor Hornugle godkendes af Sjældenhedsudvalget på Fyn og omkringliggende øer, mens det fra og med 2024 kun er fund øst for Storbælt, der fortsat skal behandles af udvalget (Sjældenhedsudvalget 2024a). (Kategori C-bestand: Tyskland & Danmark)

Kategori D: Mulige undslupne fangenskabsfugle

Category D: Possible escapes

Hjelmskallesluger *Lophodytes cucullatus* (0, 14/14, 1/1)

2023: 3-31/12, Karrebæk Fjord og Fladstrand (S), 1K, *Poul Jørgensen, Ib Jensen, Andreas Bruun Kristensen m.fl. (Foto).

Fuglen bar ikke ringe eller viste tydelige tegn eller adfærd, der indikerer en fortid i fangenskab. Sådanne fund er traditionelt blevet placeret i kategori D i lighed med fremgangsmåden i de fleste af vores nabolande. Sjældenhedsudvalget opfordrer til, at der under fremtidige observationer af Hjelmskallesluger i Danmark sørges for god dokumentation vedrørende adfærd, ringe på ben og eventuelle tegn i fjerdragten, der kunne tyde på en fugl undsluppen fra fangenskab. Dette med henblik på

at alle fund er tilstrækkeligt dokumenteret i forhold til eventuel genbehandling af kategorisering i fremtiden. (Nordamerika)

Hjelmskallesluger x Lille Skallesluger *Lophodytes cucullatus* x *Mergellus albellus* (0, 0, 2/2)

2023: 4+19/2, Hammer Mølle, Tørring (VE), hun, Anton Markvad m.fl. (Foto). – 21/4, Gammel Hviding Engsø (SJ), hun, *Rasmus Due Nielsen (Foto).

Ganske bemærkelsesværdigt med to fund af den tilsyneladende ret sjældne hybridkombination. Baseret på dragtkarakterer drejer det sig med sikkerhed om to forskellige individer. Der foreligger ingen godkendte fund af denne hybridform i hverken Sverige (Niklas Andersson pr. mail) eller Norge (Tor Olsen pr. mail), mens der foreligger ét enkelt i Finland (Roni Väisänen pr. mail)

Kategori E: Formodede eller sikre undslupne fangenskabsfugle

Category E: Presumed or certain escapes

Dværgsnegås *Anser rossii* (0, 7/10, 4/4)

2023: 14-19/2, Værnengene (RK), 3K+ hvid form, Erling Lund Olesen, Birthe Lindholm Pedersen, Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto). – 26-27/2, Uge, Aabenraa (SJ), 3K+ hvid form, Gert Lystrup Jørgensen m.fl. (Foto). – 3-4/3, Bygholm Vejle, Thorup Fjordholme og Klim Fjordholme (NJ), 3K+ hvid form, Ragnar Smith m.fl. (Foto). – 16-26/3, Vester Assels, Porsmark og Tissing Vig, Sydvestmors (NJ), 3K+ hvid form, Karenmarie Simonsen, Poul Blicher Andersen m.fl. (Foto). – 27+29/7, Margrethe Kog (SJ), 2K+ hvid form, *Frederik Johansen, Thomas W. Johansen, Oskar Zeeberg Nielsen m.fl. (Foto). – 18/10, Stevns Fyr (S), 2K+ hvid form trk., *Troels Eske Ortvad m.fl.

Fuglen på Værnengene, Vejlerne og Mors er vurderet til at være samme fugl, da fotos viser, at den bar en ring på venstre ben. Den anvendte ring antyder, at der er tale om en fugl fra fangenskab, og derfor er fundet godkendt i kategori E. Fuglen fra Aabenraa bar ifølge observatører og billeder ikke ringe, men er alligevel godkendt i kategori E, da den fortrinsvis opholdt sig sammen med Grågæs (A. anser). Fuglen fra Margrethe Kog bar ifølge observatørerne ikke ringe, men er alligevel godkendt i kategori E, da tidspunktet ikke betragtes som optimalt for forekomst af en spontant optrædende Dværgsnegås i Danmark. Der foreligger også juli-fund i kategori E fra 2020 (SU-rapport 2021). Det kunne ikke afgøres, hvorvidt fuglen, der trak ind sammen med Bramgæs (*Branta leucopsis*) på Stevns, bar ringe, der indikerer fangenskab. Men da der i hvert fald i perioden fra maj til september 2023 havde stået en Dværgsnegås med en blå ring på venstre ben sammen med Bramgæs i Blekinge og Skåne i Sverige (Artportalen 2024) og en fugl med en rød ring på venstre ben havde opholdt sig fra september i det sydlige Finland, hvor den trak syd ved Espoo 16/10 og passerede Pöösaspea i Estand knap tre timer senere (Tarsiger 2024), har Sjældenhedsudvalget godkendt fundet ved Stevns i kategori E. For arter, hvor der er mange fund af sikre eller sandsynlige undslupne fugle fra fangenskab, kræver Sjældenhedsudvalget, at der ved et fund er omstændigheder, der indikerer spontan fore-

komst; fx ringe, eller at fuglen kan følges i retning fra eller til udbredelsesområdet, før de kan godkendes i kategori A. (Nordamerika)

Marmorand *Marmaronetta angustirostris* (0, 2/2, 0)
2023: 2+7/8, Gudenåen ved Åle (VE), *Michael Christian Linde, Birgitte Damgaard Graversen (Foto).

Det er vurderet, at der er tale om den samme fugl, der blev set ved Lillesø og Ry Møllekanal, Ry i perioden 24-30/8 2022 (SU-rapport 2022). Denne fugl var ikke ringmærket, men udviste en særdeles tam adfærd og vurderes derfor at omhandle en fugl, som var undsluppet fra fangenskab. (Spanien, Nordafrika, Tyrkiet & Mellem-østen)

Hjelmskallesluger *Lophodytes cucullatus* (0, 8/8, 1/1)

2023: 1/1-28/4, Hornbæk Enge og Gudenåen vest for Randers (ÅH), 3K+ hun, Michael Knudsen m.fl. (Foto).
– 30-31/10 + 6-11/12, Melsted (B), 2K+ hun, Vilhelm Flyvbjerg m.fl. (Foto).

Fuglen fra Gudenåen drejer sig om en fugl, der oprindeligt blev fundet 3. september 2022. Den var ikke ringmærket, men udviste en særdeles tam adfærd og vurderes derfor at omhandle en fugl, som er undsluppet fra fangenskab (SU-rapport 2022). Fuglen fra Bornholm bar en gul ring på venstre ben og er derfor godkendt i kategori E. (Nordamerika)

Japansk Trane *Grus japonensis* (0, 1/1, 0)

2023: 24-28/2 + 2/11, Gejsing Skov (RB), Tim Hesselballe Hansen m.fl.

Utvivlsomt samme fugl som trak syd 23/8 2020 ved Rosenvold (VE) og som siden da er set flere steder særligt i Sydøstjylland (SU-rapport 2020, SU-rapport 2021, SU-rapport 2022). Undsluppet fra Skærup Zoo. (Sydøstlige Sibirien, Nordøstkina & Japan)

Grønrygget Sultanhøne *Porphyrio madagascariensis* (1/1, 0, 0)

1903: dato ukendt, Tjæreby Enge, Randers Fjord (ÅH), skudt, Tjæreby (Foto & Død).

I forbindelse med at Sultanhøne (*P. porphyrio*), Grønrygget Sultanhøne (*P. madagascariensis*), Indisk Sultanhøne (*P. poliocephalus*), Sumatra Sultanhøne (*P. indicus*), Filippinsk Sultanhøne (*P. pulverulentus*) og Sortrygget Sultanhøne (*P. melanotus*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige arter (Gill *et al.* 2024), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet de to tidligere fund fra 1903 (Christensen & Rasmussen 2015) og 1999 (SU-rapport 1999) samt behandlet et fund fra 1998, der ikke tidligere havde være forelagt udvalget. Fundet fra 1903 er godkendt som en Grønrygget Sultanhøne på baggrund af en dragtbeskrivelse i Hedin (1905). Det er dog usikkert, om dragten er beskrevet ud fra den skudte fugl eller litteratur. (Afrika)

Indisk Sultanhøne *Porphyrio poliocephalus* (0, 1/1, 0)
1998: 14/7, Agersø By (S), Jane Dam (Foto).

I forbindelse med at Sultanhøne (*P. porphyrio*), Grønrygget Sultanhøne (*P. madagascariensis*), Indisk Sultanhøne (*P. poliocephalus*), Sumatra Sultanhøne (*P. indicus*), Filippinsk Sultanhøne (*P. pulverulentus*) og Sortrygget Sultanhøne (*P. melanotus*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige arter (Gill *et al.* 2024), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet de to tidligere fund fra 1903 (Christensen & Rasmussen 2015) og 1999 (SU-rapport 1999) samt behandlet et fund fra 1998, der ikke tidligere havde være forelagt udvalget. Foto indikerer, at fundet i 1998 omhandler en Indisk Sultanhøne. (Tyrkiet østover til Vietnam og Malaysia)

Grønrygget Sultanhøne x Indisk Sultanhøne *Porphyrio madagascariensis* x *Porphyrio poliocephalus* (0, 1/1, 0)

Cistussanger, Grenen, Skagen, 21. juli 2023. Foto: Erik Christophersen.

1999: 8-9/11 + 15/11, Vejlen, Tåsinge (F), 1K, Christine de Place Bjørn m.fl. (Foto).

I forbindelse med at Sultanhøne (*P. porphyrio*), Grønrygget Sultanhøne (*P. madagascariensis*), Indisk Sultanhøne (*P. poliocephalus*), Sumatra Sultanhøne (*P. indicus*), Flippinsk Sultanhøne (*P. pulverulentus*) og Sortrygget Sultanhøne (*P. melanotus*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige arter (Gill *et al.* 2024), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet de to tidligere fund fra 1903 (Christensen & Rasmussen 2015) og 1999 (SU-rapport 1999) samt behandlet et fund fra 1998, der ikke tidligere havde være forelagt udvalget. Fundet fra 1999 er godkendt som værende en hybrid mellem Grønrygget Sultanhøne og Indisk Sultanhøne. Fuglen var undsluppet fra Odense Zoo, og da forældrefuglene var en Indisk Sultanhøne og en Grønrygget Sultanhøne (Hansen 2000), er fuglen godkendt som en hybrid.

Hellig Ibis *Threskiomis aethiopicus* (1/1, 5/5, 1/1)

2023: 6-7/9, Langli (RB), 1K, *Lars Maltha Rasmussen (Foto).

Fuglen, som ikke bår ringe, placeres i kategori E ud fra samme argumentation, som lå bag kategoriseringen af tidligere fund. Mærkning af 1.600 fugle i Frankrig viser, at arten gennemsnitligt kun flytter sig 80 km fra ringmærkningsstedet (Loïc Marion pr. mail). Desuden er arten kategoriseret i E i England, som ligger noget tættere på de europæiske yngleområder (BOU 2016). Ydermere er den franske bestand kraftigt decimeret pga. regulering (Pierre Yesou pr. mail). Derfor betragtes de danske fund som undslupne fangenskabsfugle, medmindre de konkret kan spores til en kendt C-bestand. (Kategori C-bestand: Frankrig)

Eremitibis *Geronticus eremita* (0, 0, 5/28)

2023: 3/11-11/12, Jylland, 23 1K, Martin Gottschling via Animal Tracker, Gerda Bladt m.fl. (Foto). – 29/11, Ålebæk Strand (M), 1K, *Arne Grevsen, *Lene Renner Pedersen (Foto). – 30/11-2/12, Skovby, Ærø (F), 2 1K, *Ulla Trentemøller m.fl. (Foto). – 2/12, Frankerup, Dalmose (S), 1K, *Julie Olsen. – 15 + 28.12, Kraneled, Møn (M), *Torben Larsen.

Sjældenhedsudvalget har godkendt den store forekomst af Eremitibis 'en bloc'. Fuglene dukkede op den 3/11, hvor 23 fugle krydsede grænsen mellem Danmark og Tyskland og gik til overnatning nær Lydersholm, Tønder (SJ). Flokken ankom samlet til Danmark, men den følgende morgen delte flokken sig i flere mindre grupper. Den 5-6/11 kunne der således ses fem fugle ved Højer Kog (SJ), seks på Værnengene (RK) og ti fugle på det sydlige Rømmø (SJ). Siden skete der en yderligere opdeling af flokkene, og fugle blev set i det meste af Jylland, da enkelte fugle rastede syd for Århus, og i det vestjyske nåede en fugl til Agger (NJ) og en anden fugl rastede i nogen tid mellem Hjørring (NJ) og Hirtshals (NJ). Den nordligste fugl var en trækkende fugl ved Skagen (NJ). Ni af de 23 fugle bår GPS-sender og kunne følges via appen Animal Tracker. Bortset fra et kort fynsk stop på det sydgående træk, så forblev de 23 fugle i det jyske.

Den 29/11 sås en fugl op ved Ålebæk Strand (M), og den 30/11 sås to fugle ved Skovby på Ærø (F). Sammen med en kortvarigt rastende fugl omkring Føns (F) den

28/11, så forblev de, de eneste to fund fra Fyn. Den 2/12 sås en fugl ved Frankerup, Dalmose (S), mens Møns anden fugl sås ved Kraneled (M) den 15/12. Sidstnævnte blev fundet død 28/12 og udgør det sidste danske fund i 2023. Det var dog ikke den eneste fugl, der blev fundet død. Den 11/12 blev der ligeledes fundet en død fugl omkring Næsbjerg, Varde (RK).

De danske fugle dukkede op knap en uge efter, at en flok på seks fugle blev fundet i Sverige (Artsportalen 2024). De sidste fugle forsvandt fra Sverige den 26/11. Sjældenhedsudvalget har vurderet, at fuglene fra Ærø, Sjælland og Møn drejer sig om fugle fra Sverige, hvorfor den samlede forekomst blev på 28 fugle.

Alle fuglene er blevet godkendt i kategori E, da de stammede fra et større udsætningsprojekt i Alperne, der er koordineret af den Zoologiske Have i Wien, og projektet omfatter Østrig, Tyskland, Italien og Schweiz (Waldrapp 2024a). Projektet har meldt ud, at i alt 32 fugle trak mod nord. De 23 fugle, som ankom samlet til Danmark, stammede fra tre kolonier, hvor de 13 fugle stammede fra en koloni ved Burghausen i Tyskland, seks fugle var fra en koloni ved Kuchl i Østrig og de resterende fire fugle fra en koloni ved Grünau i Østrig. De seks svenske fugle stammede ligeledes fra de to sidstnævnte kolonier (Waldrapp 2023).

Den efterfølgende skæbne for fuglene var forskellig. Elleve ud af de i alt 32 fugle returnerede til ynglepladserne, mens de resterende 21 fugle forblev i Danmark, Sverige og Nordtyskland selvom vinteren indtraf. Fire fugle blev indfanget, mens en stor del af de resterende fugle forventes at være døde (Waldrapp 2024b).

En af de danske fugle (Struppi) har kunnet genfindes på overvintringspladsen i Italien. Efter udflugten til Rømø returnerede den via Tjekket til 'projektområdet' omkring Salzburg. Der blev den indfanget og siden transporteret til Italien (Corinna Esterer pr. mail). (Marokko, Tyrkiet & udsatte bestande i Syd- og Mellemeuropa)

Hammerhovedhejre *Scopus umbretta* (0, 2/2, 0)

1997: dato ukendt, Flødstrup, Østfyn (F), trk., *Michael Mosebo Jensen.

Første danske fund af denne karakteristiske art. Fuglen var undsluppet fra Odense Zoo, som ligger knap 20 km vest for fundstedet. (Afrika, Madagaskar & Arabiske halvø)

Steppeørn *Aquila nipalensis* (0, 6/6, 1/1)

2023: 5-11/11, Værnengene (RK), Allan Kjær Villesen m.fl. (Foto).

Der var tale om et individ, der var fløjet væk fra en falkoner i Nørre Nebel. Der foreligger fund af undslupne Steppeørne fra 1977 (SU-rapport 1998), 1983 (SU-rapport 1982-1984), 1987 (2) (SU-rapport 1986-1987), 1988 (SU-rapport 1988), 1990 (SU-rapport 2014). De forrige seks fund af fugle undslupne fra fangenskab er alle fra Skagen, hvor de i årene 1977-1990 sås inden for perioden 5/4-14/6. (Centralasien; overvintrer tropisk Afrika, Indien & Arabiske halvø)

Iberisk Blåskade *Cyanopica cooki* (0, 2/2, 0)

1994: 11/5, Sydvestpynten, Amager (S), Preben Berg.

2015: 3/5, Solbjerg, Slagelse (S), *Martin Bro (Foto). –

16/5-2/6, Korshage, Rørvig (S), rst., derefter trk.fors., *Erik Vikkelsø Rasmussen, *Stefan Andersen, Henning Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto).

I forbindelse med at Iberisk Blåskade (*C. cooki*) og Blåskade (*C. cyanus*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige arter (Gill et al. 2024), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet de tre tidligere fund fra hhv. 1994 (SU-rapport 2001), 2000 (SU-rapport 2000) og 2015 (SU-rapport 2015). Fundene fra 1994 og 2015 er godkendt som tilhørende Iberisk Blåskade, mens fundet fra 2000 ikke kunne artsbestemmes ud fra beskrivelsen, hvorfor det blev godkendt som Iberisk Blåskade/Blåskade. De to iagttagelser i 2015 antages at dreje sig om samme fugl. (Iberiske halvø)

Iberisk Blåskade / Blåskade *Cyanopica cooki* / *Cyanopica cyanus* (0, 1/1, 0)

2000: 5-8/10, Havnsø (S), *Peter Bradtberg. – 24-26/10, Dybesø kyst, Rørvig (S), indtrk., derefter rst., Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl.

I forbindelse med at Iberisk Blåskade (*C. cooki*) og Blåskade (*C. cyanus*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige arter (Gill et al. 2024), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet de tre tidligere fund fra hhv. 1994 (SU-rapport 2001), 2000 (SU-rapport 2000) og 2015 (SU-rapport 2015). Fundene fra 1994 og 2015 er godkendt som tilhørende Iberisk Blåskade, mens fundet fra 2000 ikke kunne artsbestemmes ud fra beskrivelsen, hvorfor det blev godkendt som Iberisk Blåskade/Blåskade. De to iagttagelser i år 2000 antages at dreje sig om samme fugl.

Sangtimalie *Leiothrix lutea* (0, 1/1, 1/1)

2021: 2/10, Tipmosen, Ho (RB), han syng., Sakari Kauppien m.fl. (Foto).

2023: 29/9, Jættebrink, Møns Klint (M), Niels Bahl Andersen (Foto).

Første og andet danske fund af denne art, der har sin primære udbredelse i Kina, men som har etableret fritlevende bestande i Syd- og Vesteuropa (Pereira et al. 2020). Alene i Frankrig blev bestanden i 2014 vurderet til at være på 5.000 par (Dubois et al. 2016). Det er således ikke umuligt, at arten en dag placeres i kategori C på den danske liste, men det er indtil videre vurderet, at de fugle, der er set i Danmark, omhandler fugle undslupne fra fangenskab og derfor er de placeret i kategori E. Fuglen fra Tipmosen bar således en burfluglering. (Kategori C-beholdning: Frankrig, Italien, Spanien og Portugal)

Rødvinget Sortstær *Onychognathus morio* (0, 1/1, 0)

2023: 14/1-21/3, Hirtshals (NJ), hun, Janni Klitgaard Andersen m.fl. (Foto). – 1/4, Lønstrup (NJ), hun, Marina Storgaard (Foto). – 29/4, Hirtshals (NJ), hun, Arturs Pirazkov (Foto). – 22-23/5, Skagen Havn (NJ), hun, Hans Pinstrup m.fl. (Foto). – 24/5, Frederikshavn (NJ), hun, Kirsten Petersen (Foto). – 12/6, Løkken (NJ), hun, Barbara Ganter. – 16/10, Skagen (NJ), hun, Rolf Christensen. – 16-18/10, Frederikshavn (NJ), hun, Henny Buhl, Thorikild Bjerre Christensen (Foto). – 7/11, Hirtshals Havn (NJ), hun, Klaus Sørensen (Foto).

Der er tale om en fugl, der opholdt sig i det nordjy-

Steppeørn, Lille Veksebo, Fredensborg, 24. april 2023.

Foto: Thomas Lind.

ske siden den første iagttagelse i maj 2022 (SU-rapport 2022). (Østafrika fra Eritrea til Sydafrika)

Langhalet Rosenfinke *Carpodacus sibiricus* (0, 4/4, 0)

1993: 28-29/4, Jydelejet (M), 2K han, Leif Larsen, Per Schiermacker Hansen m.fl.

1999: 20/4, Onsbjerg, Samsø (ÅH), han, *Svend Dybkjær, Birgitte Skjold Nielsen (Foto).

2000: 6-9/5, Christiansø, Ertholmene (B), han, *Peter Lyngs, Mads Jensen Bunch m.fl. (Foto).

2001: 11/5, Blåvands Huk (RB), hun ringm., *Michael Johansen m.fl. (Foto).

I forbindelse med at Langhalet Rosenfinke (*C. sibiricus*) og Shaanxi Rosenfinke (*C. lepidus*) er blevet splittet og nu regnes som selvstændige polytypiske arter (Gill et al. 2024), har Sjældenhedsudvalget genbehandlet de fire tidligere fund fra hhv. 1993 (SU-rapport 1993), 1999 (SU-rapport 2000), 2000 (SU-rapport 2000) og 2001 (SU-rapport 2001). De er alle godkendt som tilhørende Langhalet Rosenfinke. De fire danske fund ligger inden for en kort periode om foråret (20/4-11/5), som svarer til artens naturlige træktid (Clement et al. 1993). Individuer på et eventuelt forlænget forårstræk bør dog forventes at ankomme til Vesteuropa noget senere end dette. Forekomstsmønstret i Danmark indikerer altså, at der er tale om fugle undslupne fra fangenskab, som gennemfører naturlige trækbevægelser langt fra udbredelsesområdet, hvilket er et velkendt fænomen. Som konsekvens har Sjældenhedsudvalget besluttet, at alle fire fund flyttes fra kategori D til kategori E, hvilket harmonerer med hvordan fund af Langhalet Rosenfinke kategoriseres i andre europæiske lande. (Sydlige og østlige Sibirien)

Grønland – Kategori A Greenland – Category A

Amerikansk Pibeand *Mareca americana* (1/1, 4/4, 1/1)

2023: 29/10, Nuuk, Vestgrønland, han, 2K+ han, Martin Kviesgaard, Niels Pedersen (Foto).

Sjette grønlandske fund. Seneste fund er fra 2019 (SU-rapport 2020). (Nordamerika)

Sortbrun And *Anas rubripes* (0, 2/2, 0/0)

2011: 15/9, Nipissat Sund, vest for Nuuk, Vestgrønland, *Lars Witting.

2023: 15-23/8, Nuuk, Vestgrønland, han, *Max Nøraa Nielsen, Martin Kviesgaard m.fl. (Foto). – 25/9, Nipissat Sund, vest for Nuuk, Vestgrønland, han, *Martin Kviesgaard (Foto).

Fundet i 2011 og de to fund fra 2023 regnes som omhandlende samme fugl, som er set i Nuuk i 2017 (SU-rapport 2017) og tæller derfor kun som ét fund i opsummeringen. Nipissat Sund ligger blot 10-15 km vest for Nuuk, mens Ameralik, hvor en Sortbrun And sås 27/6 2020 (SU-rapport 2020), ligger 80 km fra Nuuk. Selvom det er muligt, at det er samme individ, der igennem en årrække har flyttet rundt i Nuuk-området, så har Sjældenhedsudvalget vurderet, at fundet i 2020 skal regnes som et andet fund end den fugl, der er set i Nuuk-området 2011, 2017 og 2023. Den beslutning har ført til, at opsummeringen er ændret i forhold til SU-rapport 2020, så der kun er gjort to fund hidtil i Grønland. (Nordamerika)

Bøffelend *Bucephala albeola* (2/2, 1/2, 1/1)

1967: 15/5, Aasiaat, Vestgrønland, 2 (3K+ han og 2K+ hun), *Per Schiermacker-Hansen.

2023: 17-18/9, Nuuk, Vestgrønland, 1K han, *Max Nøraa Nielsen, Martin Kviesgaard m.fl. (Foto).

Tredje og fjerde fund, der ligesom de to tidligere fund er gjort i Vestgrønland. De to tidligere fund, begge dokumenteret med skind, er gjort i hhv. Qeqertarsuaq i 1827 og Paamiut i 1891 (Boertmann 1994). (Nordamerika)

Rørhøne / Amerikansk Rørhøne *Gallinula chloropus* / *Gallinula galeata* (0, 2/2, 1/1)

2022: 7/11, Qaqortoq, Vestgrønland, *Ejvind-David Jerimiassen (Foto & Video).

Der foreligger blot ét fund af Rørhøne; en adult fundet død ved Station Nord, Nordgrønland, i foråret 2019 (SU-rapport 2022), mens der er fem sikre fund af Amerikansk Rørhøne i 1908, 1928, 1972, 1984, 1991 (dokumenteret med skind) og derudover to fund i 1993 og 2022, som formentlig er den amerikanske art, men som omhandler feltobservationer, hvor artstilhørigheden ikke med sikkerhed kunne afgøres (Boertmann 1994, SU-rapport 2022).

Dværgryle *Calidris minuta* (0, 1/1, 0)

2014: 14/8, Pituffik Space Base, Vestgrønland, 2K+ sdr., *Anders Espenhain Sørensen (Foto).

Ny art for Grønland. (nordlige Skandinavien & nordvestlige Rusland; overvintrer sydlige Europa & vestlige Afrika)

Stor Blåhejre / Fiskehejre *Ardea herodias* / *Ardea cinerea* (0/0, 8/8, 1/1)

2023: 4/9, Kulusuk, Sydøstgrønland, *Jakob Strand (Foto).

Der foreligger ni fund af Stor Blåhejre og 16 fund af Fiskehejre i Grønland (Boertmann 1994). Med fundet i 2023

er der derudover ni fund, hvor artstilhørigheden ikke med sikkerhed kunne afgøres (Boertmann 1994)

Stensvale *Petrochelidon pyrrhonota* (1/1, 2/2, 3/8)

2023: 22/8, Havet vest for Disko, Vestgrønland, 2K+ landede på trawleren Kaassassuk, *Hanus Martin Olsen (Foto). – 26/8, Nord for Frederikshåb Isblink, Vestgrønland, 6 ex. fløj omkring kutter, hvoraf 1 ex. blev fanget, da den fløj ind i styrehuset, *Frede Pedersen (Foto). – 26/8, Davisstrædet, 110 km nordvest for Nuuk, Vestgrønland, 2K+, Christophe Gouraud m.fl. (Foto).

Et meget usædvanligt år med tre fund af i alt otte fugle i Grønland, hvor arten senest blev registreret i 2012 (SU-rapport 2012). Årets fund var koncentreret i perioden 22-26/8 og skulle vise sig at blive de første tegn på den hidtil største forekomst af arten i det vestlige Europa. Således blev der i perioden 30/8-25/9 registreret mindst 30 fugle i Island, flere fund i Irland samt tre fund i september i Storbritannien (13 fund før 2023) (Louise Bacon pr. mail) og seks fund på Azorerne (Tarsiger 2024). (Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix* (0, 0, 1/1)

2023: 7/10, Scoresby Sund, Nordøstgrønland, landede på krydstogtskib, John Drouilhet, Michel Hedley (Foto).

Ny art for Grønland. (Europa til nordlige Kasakhstan & centrale Rusland; overvintrer Centralafrika)

Eremiddrossel *Catharus guttatus* (3/3, 4/4, 1/1)

2023: 17/6, Oqaqutsu, nær Ilulissat, Vestgrønland, 2K, *Carsten Egevang (Foto).

Ottende fund i Grønland. Seneste fund ligger tilbage i 2004 (SU-rapport 2021). (Nordamerika; overvintrer sydlige USA & Mellemamerika)

Rødhals *Erithacus rubecula* (0, 1/1, 0)

2017: 13/8, Ittoqqortoormiit, Nordøstgrønland, *Eirik Grønningæter.

Ny art for Grønland. (Europa & vestlige Asien; overvintrer Europa, Mellemøsten & Nordafrika)

Tennesseeesanger *Leiothlypis peregrina* (2/2, 2/2, 0)

2017: 18/9, Nuuk, Vestgrønland, 1K fundet død efter at have været fanget af en kat, *Lars Witting (Foto).

Fjerde fund, der ligesom de tre tidligere fund er gjort i Vestgrønland. De tre tidligere fund, der alle er dokumenteret med skind, er gjort i hhv. Qeqertarsuaq i 1840, Nuup Narsaa, Nuuk i 1898 og Itinnera, Kapisillit, Nuup Kangerlua i 1991 (Boertmann 1994). (Nordamerika; overvintrer Mellemamerika & nordlige Sydamerika)

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, 2005: 21-22/3, Margrethe Kog (SJ), 3K+ (Foto). – 25/4-12/5, Margrethe Kog (SJ), 3K+ (Foto). – 2006: 11/3, Ribe Holme (RB) (Foto).
- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, ssp. *minima*, 1996: 31/3-10/4, Østerild Fjord, Vejlerne (NJ), 2K+ (Foto).
- Ederfugl *Somateria mollissima*, ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han rst. (Foto). – 2-29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto).

- Amerikansk Skarveand x Hvidhovedet Skarveand *Oxyura jamaicensis* x *Oxyura leucocephala*, 2022: 23-28/2, Sundet, Faaborg (F), 2K hun rst. (Foto & Død).
- Madeira-Petrel / Kap Verde-Petrel / Desertas-Petrel, 2023: 16/8, Nordsøen, 68 km vest for Haurvig, Holmsland Klit (RK), trk.
- Steppeørn *Aquila nipalensis*, 2023: 13/5, Mandø (RB), imm. trk.
- Slørugle *Tyto alba*, ssp. *alba*, 1997: 2/7-16/6, Hundsløv, Midtals (SJ). – 2018: 4/10, Rågeleje (S) (Foto & Død). – 2019: 29/4, Ramskov, Holstebro (RK) (Foto). – 2020: 12/10, Skallingen (RB) (Foto).
- Allike *Coloeus monedula*, ssp. *soemmerringii*, 2021: 24/10-16/1, Hundested Havn (S), rst. (Foto).
- Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*, 2023: 24/9, Landsende, Rømø (NJ), trk. (Lyd).
- Himalayasanger *Phylloscopus humei*, 2023: 21/1-22/4, Mandø (RB) (Foto & Lyd).
- Iberisk Sanger / Makisanger / Rødstrubet Sanger *Curruca iberiae* / *Curruca subalpina* / *Curruca cantillans*, 2023: 26/9, Agger Tange (NJ), 2K+ hun ringm. (Foto & DNA).
- Steppeørn *Aquila nipalensis*, 2023: 28/4, Nødebohuse, Halsnæs (S), 3K trk. – 6/6, Silstrup, Skarrild (RK), 2K+ trk.
- Dværghornugle *Otus scops*, 2023: 2/8, Maribo Camping (LF) (Lyd).
- Jagtfalk *Falco rusticolus*, 2023: 4/10, Skideneng og Nørby Enge, Fanø (RB). – 17/10, Ulkebøl, Sønderborg (SJ), 1K trk. – 3/12, Lem Vig, Søerne vest for Kappel (RK), 1K.
- Tamarisksanger *Acrocephalus melanopogon*, 2023: 5/5, Måløv (S) (Lyd).
- Vindrossel *Turdus iliacus*, ssp. *coburni*, fund, som efter genbehandling ikke længere er godkendt: 1995: 24/10, Blåvands Huk (RB), 2K+ ringm. (Foto). – 1/11, Blåvands Huk (RB), 1K ringm.
- Sortstrubet Drossel *Turdus atrogularis*, 2023: 20/3, Bymilen, Vesterbro, København (S), 2K han.
- Japansk Bynkeflugt *Saxicola stejnegeri*, 2023: 17-26/10, Mandø (RB), 1K hun (Foto).

English summary: Rare birds in Denmark and Greenland in 2023

In 2023, the Danish Rarities Committee processed 303 Danish records (including four records on behalf of the regional reports) of which 89 % were accepted. Eighteen records from Greenland were processed and sixteen records were accepted. The main section of the report, *Accepted records*, includes records of species on the Danish list accepted in category A and category B in accordance with the AERC guidelines as well as species considered for the regional reports. Records of species accepted in category C, D and E are treated after the main section, followed by sections with records from Greenland, records still under consideration, and records not accepted. For each record, the following details are included: (1) year and date, (2) location (see map for regions), (3) number of individuals, if more than one, (4) other details, if known: sdr. = summer plumage, vdr. = winter plumage, odr. = transitional plumage, K = calendar year, ringm. = ringed, and (5) name of observer(s), with finders marked by asterisk(s). Documentation by photo (Foto), video (Video), sound recording (Lyd), telemetry tracking (GPS), DNA analysis (DNA) or collected corpse (Død) is indicated, if applicable. The numbers in brackets after the species name refer to the total number of records and individuals (separated by a slash) in Denmark (1) before 1950, (2) during the period from 1950 to 2022, and (3) in 2023, respectively. Four new species recorded in 2023 were added to the Danish list: Caspian Plover (*Anarhynchus asiaticus*), Northern Harrier (*Circus hudsonius*) Black-throated Accentor (*Prunella atrogularis*) and Eastern Yellow Wagtail (*Motacilla tschutschensis*). Due to a revision of Red-rumped Swallow (*Cecropis daurica*), Striated Swallow (*C. striolata*) and West African Swallow (*C. domicella*), Eastern Red-rumped Swallow (*C. daurica*) has been added to the Danish list in category A based on a record from 2021. Other notable sightings included the second record of Brown Booby (*Sula leucogaster*), second and third record of Pacific Diver (*Gavia pacifica*), third record of Brown Shrike (*Lanius cristatus*), fourth record of Steppe Grey Shrike (*Lanius excubitor pallidirostris*) and the fifth record of Blyth's Pipit (*Anthus godlew-*

Forkastede sager

Records not accepted

- Pibeand x Amerikansk Pibeand *Mareca penelope* x *Mareca americana*, 2023: 19/3, Perlen, Ulvedybet (NJ), 3K+ han.
- Sortbrun And *Anas rubripes*, 2010: 7/9, Nipissat Sund, vest for Nuuk, Vestgrønland (GL).
- Gråsejler *Apus pallidus*, 2022: 2/11, Korshage, Rørvig (S), 2 trk. (Foto). – 2023: 11/11, Fornæs (ÅH), trk. (Foto).
- Orientsejler *Apus pacificus*, 2022: 14/6, Årslev Engso (ÅH).
- Lille Rørvagtel *Zapornia parva*, 2020: 14/6, Mellemområdet, Lille Vildmose (NJ), syng.
- Aztekerterne x Splitterne *Thalasseus elegans* x *Thalasseus sandvicensis*, 2021: 28/7, Hirsholmene (NJ), 3K+ (Foto). – 4-7/8, Krik Sandø, Agger Tange (NJ), 3K+ (Foto).
- Stor Sorthovedet Måge *Ichthyiaetus ichthyiaetus*, 2023: 5/5, Hanehoved, Halsnæs (S), 4K+ sdr. trk.
- Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*, ssp. *kumlieni*, 2021: 19/11, Blåvands Huk (RB), 2K (Foto).
- Tejst *Cephus grylle*, ssp. *mandtii*, 2023: 11/2, Kikhavn, Halsnæs (S), 2K+ (Foto & Video).
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2021: 24/10, Frederikshavn (NJ), vdr. trk. – 13/11, Grenen, Skagen (NJ), vdr. trk. – 19/11, Udsholt Strand (S), vdr. trk. – 2022: 5/2, Kikhavn, Hundested (S), sdr. trk.
- Lille Stormsvale *Hydrobates pelagicus*, 2023: 4/8, Havet 80 km sydøst for Kulusuk, Sydøstgrønland (GL).
- Atlantisk Skråpe / Scopolis Skråpe *Calonectris borealis* / *Calonectris diomedea*, 2023: 3/7, Blåvands Huk (RB), trk. – 21/9, Grenen, Skagen (NJ), trk. – 5/10, Gilleleje (S), trk.
- Storskråpe *Ardenna gravis*, 2023: 24/9, Blåvands Huk (RB), trk.
- Nathejre *Nycticorax nycticorax*, 2023: 15/5, København (S) (Lyd).
- Slangeørn *Circaetus gallicus*, 2022: 5/10, Blåvandshuk Golfbane og Ho Plantage (RB), trk., derefter rst., derefter trk.

ski) and Amur Stonechat (*Saxicola stejnegeri*). Records of Cattle Egret (*Bubulcus ibis*) done after 2023 will not be considered by the Danish Rarity Committee.

Bedes citeret

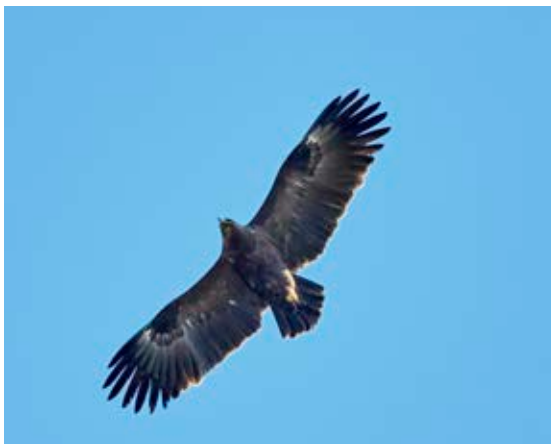
Please quote

Olsen, K., M.B. Hansen, S. Klein, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, S.H. Nielsen, O. Nilsson, U.E. Møller & J. Pedersen 2024: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2023. – Fugleåret 2023: 133-172 (in Danish with English summary).

Referencer

References

- AERC 2024: Guidelines for Rarities Committees. <http://www.aerc.eu/guidelines.html>
- Artportalen 2024: Artportalen. www.artportalen.se
- Birdguides 2024a: Ring-reading reveals incredible Ross's Geese vagrancy. <https://www.birdguides.com/news/ring-reading-reveals-incredible-rosss-geese-vagrancy>
- Birdguides 2024b: BirdGuides Review of the Week: 24-30 July 2023. <https://www.birdguides.com/articles/review-of-the-week/review-of-the-week-24-30-july-2023>
- Birdguides 2024c: BirdGuides Review of the Week: 4-10 September 2023. <https://www.birdguides.com/articles/review-of-the-week/review-of-the-week-4-10-september-2023>
- Birdguides 2024d: BirdGuides Review of the Week: 11-16 April 2023. <https://www.birdguides.com/articles/review-of-the-week/review-of-the-week-11-16-april-2023>
- BirdLife Norge 2024: BirdLife Norge. Norsk Sjel-denhetskomite for Fugl (NSKF). Norgeslisten 2024. <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php>
- BirdLife Sverige 2024: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (RK). Raritetskatalogen. <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- BBRC 2022: Report on rare birds in Great Britain in 2021. – British Birds 115: 551-612.

Stor Skrigeørn, Skagen, 20. april 2023. Foto: Jens Kirkeby.

- BBRC 2024: British Birds Rarities Committee (BBRC) Work in progress (WIP) update – 12. marts 2024. <https://www.britishbirds.co.uk/news/work-progress-update-march-2024>
- Boertmann, D. 1994: An annotated checklist to the birds of Greenland. – Meddr. Greenland, Bioscience 38: 64 s.
- BOURC 2024: Changes to the British List (13 February 2024). <https://bou.org.uk/british-list/changes-to-the-british-list-13-feb-2024>
- Dubois, P.J., Maillard, J.F. & J.M. Cugnasse 2016: Les populations d'oiseaux allochtones en France en 2015 (4e enquête nationale). – Ornithos 23-3: 129-141.
- CDNA 2024: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna. <https://www.dutchavifauna.nl/>
- Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 109: 41-112.
- Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Christiansen, S.S. 2023: Mongolsk Piber (*Anthus godlewskii*) ringmærket i Skagen. <https://beta.netflugl.dk/artikler/3023/mongolsk-piber-anthus-godlewskii-ringmaerket-i-skagen>
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- Clement, P., A. Harris & J. Davis 1993: Finches and Sparrows: An Identification Guide (Helm Field Guides). – Christopher Helm, London.
- Collinson, J.M., T. Senfeld, T.J. Shannon & S. Waite 2022: Molecular Birding: the new 'New Approach' to identification. – British Birds 115: 703-714.
- Corinna Esterer pr. mail: Förderverein Waldrappteam, LIFE20 NAT/AT/000049 – LIFE NBI.
- Daniel Lopez Velasco pr. mail: Spanish Ornithological Society's Rarities Committee.
- David Boertmann pr. mail: Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.
- eBird 2024. eBird: An online database of bird distribution and abundance. – eBird, Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, New York. www.ebird.org
- Forsman, D. 2016: Flight Identification of Raptors of Europe, North Africa and the Middle East. – Bloosbury, London.
- Gill, F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2024: IOC World Bird List (v 14.2). <http://www.worldbirdnames.org>
- Gloria Ramello pr. mail: Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet.
- Hans Schekkerman pr. mail: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- Hansen, T.H. 2000: Sultanhønen i Vejlen. – Havrevimpen 8, 1: 30-33.
- Hedin, N. 1905: lagttagelser over Randersegnens Fuglefauna. – Flora & Fauna 7: 19-41.
- Hellström, M. & M. Waern 2021: Vitgumpad buskskvätta och amurbuskskvätta – Raritetskommitténs granskning av de svenska fynden. – Vår Fågelvärld 2021, 2: 30-40.
- Hellström, M. & M. Waern 2023: Identification of extralimital Siberian and Amur Stonechats. – British Birds 116: 41-53.

- IUCN/SSC 2013. Guidelines for Reintroductions and Other Conservation Translocations. Version 1.0. Gland, Switzerland: IUCN Species Survival Commission. <https://portals.iucn.org/library/efiles/documents/2013-009.pdf>
- Jagd und Artenschutz 2023: Jahresbericht 2023. Zur biologischen Vielfalt. Ministerium für Energiewende, Klimaschutz, Umwelt und Natur des Landes Schleswig-Holstein in Zusammenarbeit mit Ministerium für Landwirtschaft, ländliche Räume, Europa und Verbraucherschutz des Landes Schleswig-Holstein. https://www.schleswig-holstein.de/DE/fachinhalte/A/artenschutz/Downloads/jahresbericht2023.pdf?__blob=publicationFile&v=6
- J. Martin Collinson pr. mail: School of Medicine, Medical Sciences and Nutrition, University of Aberdeen, Institute of Medical Sciences, Foresterhill, Aberdeen, UK.
- Komisja Faunistyczna 2024: Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2023/Rare birds recorded in Poland in 2023. – *Ornis Polonica* 2024, 65: 127-152.
- Loïc Marion pr. mail: Laboratoire d'Evolution des Systemes Naturels et Modifiés, Université de Rennes, Frankrig.
- Louise Bacon pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).
- Mcinerny, C.J., P.A. Crochet & S. Dudley 2022: Assessing vagrants from translocated populations and defining self-sustaining populations of non-native, naturalized and translocated avian species. – *Ibis* 164: 924-928.
- Naylor, K.A. 2024: Historical Rare Birds. Northern Harrier. <https://www.historicalrarebirds.info/u20/northern-harrier>
- Netfugl 2024: Danmarkslisten – Databasen med alle fund af sjældne fugle i Danmark. <https://dklist.netfugl.dk/dklist.php>
- Nielsen, H.H. 2024a: Første fund af Kaspisk Præstekrave (*Charadrius asiaticus*) i Danmark. – *Fugleåret 2023*: 173-174.
- Nielsen, H.H. 2024b: Amerikansk Kærhøg (*Circus hudsonius*) i Vejlerne – første fund i Danmark. – *Fugleåret 2023*: 175-176.
- Niklas Andersson pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetkommittén (Rk).
- Olsen, K. 2024a: Sortstrubet Jernspurv (*Prunella atrogularis*) i Vollsrose – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste. – *Fugleåret 2023*: 177-178.
- Olsen, K. 2024b: Sibirisk Gul Vipstjert (*Motacilla tschutschensis*) i Skagen – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste. – *Fugleåret 2023*: 179-181.
- Olsen, T. 2024c. Sjældne fugler i Norge i 2023. – Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). – *Fugleåret 2023*: 4-67. <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php>
- Ortved, T.E., J.H. Christensen, T.H. Hansen, A.B. Kristensen, K. Olsen, K. Pedersen, P.A.F. Rasmussen & M. Schwalbe 2015: Revision af den danske fugleliste pr. 2013. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 109: 24-35.
- Pavlova, A., R.M. Zink, S.V. Drovetski, Y. Red'kin & S. Rohwer 2003: Phylogeographic patterns in *Motacilla flava* and *Motacilla citreola*: species limits and population history. – *Auk* 120: 744-758.
- Pereira, P.F., A.M. Barbosa, C. Godinho, P.A. Salgueiro, R.R. Silva & R. Lourenco 2020: The spread of the red-billed leiothrix (*Leiothrix lutea*) in Europe: The conquest by an overlooked invader? – *Biological Invasions* 22: 709-722.
- Pierre Yesou pr. mail: ONCFS – Office National de la Chasse et de la Faune Sauvage, Frankrig.
- Pierre-André Crochet pr. mail: La Commission de l'avifaune française (CAF).
- Rare Bird Alert 2024: Weekly birding round-up: 26 September-2 October 2023. https://www.rarebirdalert.co.uk/v2/Content/WeeklyRoundup2023_41.aspx?s_id=752604349
- Reeber, S. 2015: Wildfowl of Europe, Asia and North America, Helm, London.
- Roni Väisänen pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen Rariteettikomitea (BSR).
- Sovon 2024: Zitting Cisticola: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/12260>
- Shirihai, H. & L. Svensson 2018: Handbook of Western Palearctic Birds, Vol. 1+2. – Christopher Helm.
- Sjøeldhedsudvalget 2023: Nyt fra Sjøeldhedsudvalget (april 2023). <https://netfugl.dk/artikler/2888/nyhedsbrev-fra-sjaeldhedsudvalget>
- Sjøeldhedsudvalget 2024a: Nyt fra Sjøeldhedsudvalget (januar 2024). <https://netfugl.dk/artikler/3077/nyhedsbrev-fra-sjaeldhedsudvalget-januar-2024>
- Sjøeldhedsudvalget 2024b: Nyt fra Sjøeldhedsudvalget (februar 2024). <https://netfugl.dk/artikler/3135/nyt-fra-sjaeldhedsudvalget>
- Svensson, L. 1992: Identification guide to European passerines. 4. udg. – Stockholm.
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.
- Tarsiger 2024: www.tarsiger.com
- Tor A. Olsen pr. mail: Norsk Sjeldenhetskomite for fugl (NSKF).
- Waldrapp 2023: 32 juvenile Northern Bald Ibises in Sweden, Denmark and northern Germany – The European LIFE Northern Bald Ibis Project Newsletter – 14. november 2023. <https://www.waldrapp.eu/2023/11/14/32-juvenile-northern-bald-ibises-in-sweden-denmark-and-northern-germany>
- Waldrapp 2024a: The European LIFE Northern Bald Ibis Project Info. <https://www.waldrapp.eu/project-info>
- Waldrapp 2024b: The European LIFE Northern Bald Ibis Project Annual Report 2023 – Reintroduction of the Northern Bald Ibis in Europe. <https://www.waldrapp.eu/wp-content/uploads/2024/06/Annual-Report-2023.pdf>
- White, S. & C. Kehoe 2023: Report on scarce migrant birds in Britain in 2022. – *British Birds* 117: 358-384.
- Yann Kolbeinson pr. mail: Icelandic Rarities Committee.
- SU-rapport 1965-1969: Dyck, J., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-1969. – *Dansk Or. Foren. Tidsskr.* 64: 126-151.
- SU-rapport 1970: Ramsøe Jacobsen, J., B.P. Nielsen & J. Rabøl 1971: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1970. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 65: 133-139.

Gråsejler, Stensnæs, 8. november 2023.

Foto: Rune Sø Neergaard.

- SU-rapport 1971: Bruun, J.B., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & B.P. Nielsen 1972: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1971. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 123-131.
- SU-rapport 1972: Andersen, T., J.B. Bruun & B.P. Nielsen 1973: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
- SU-rapport 1973: Hansen, E., P.S. Hansen & B.P. Nielsen 1974: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1973. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 68: 138-144.
- SU-rapport 1974: Hansen, E. & B.P. Nielsen 1975: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1974. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 69: 135-139.
- SU-rapport 1975: Hansen, P.S. 1976: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 131-138.
- SU-rapport 1976: Hansen, P.S. 1977: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1976. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 139-144.
- SU-rapport 1977-1978: Pedersen, B.B. 1980: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- SU-rapport 1979-1980: Pedersen, B.B. 1982: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1979 og 1980. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 76: 111-122.
- SU-rapport 1981: Pedersen, B.B. 1984: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1981. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 78: 81-92.
- SU-rapport 1982-1984: Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
- SU-rapport 1985: Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
- SU-rapport 1986-1987: Olsen, K.M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986 og 1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 81-100.
- SU-rapport 1988: Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-149.
- SU-rapport 1989: Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
- SU-rapport 1990: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
- SU-rapport 1991: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
- SU-rapport 1992: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
- SU-rapport 1993: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
- SU-rapport 1994: Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.
- SU-rapport 1995-1996: Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
- SU-rapport 1997: Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
- SU-rapport 1998: Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
- SU-rapport 1999: Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 157-170.
- SU-rapport 2000: Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- SU-rapport 2001: Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
- SU-rapport 2002: Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 289-302.
- SU-rapport 2003: Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 174-188.
- SU-rapport 2004: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen, & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 169-181.
- SU-rapport 2005: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 359-371.
- SU-rapport 2006: Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2006. – Fugleåret 2006: 99-113.
- SU-rapport 2007: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2008: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2007. – Fugleåret 2007: 117-135.
- SU-rapport 2008: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – Fugleåret 2008: 123-143.

- SU-rapport 2009: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2010: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2009. – Fugleåret 2009: 131-151.
- SU-rapport 2010: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – Fugleåret 2010: 125-144.
- SU-rapport 2011: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 97-122.
- SU-rapport 2012: Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – Fugleåret 2012: 103-130.
- SU-rapport 2013: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, S. Klein, A.B. Kristensen, K. Pedersen & R. Strack 2014: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. – Fugleåret 2013: 114-139.
- SU-rapport 2014: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, K. Olsen, K. Pedersen & R. Strack 2015: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. – Fugleåret 2014: 111-137.
- SU-rapport 2015: Olsen, K., S.S. Christiansen, M.B. Hansen, O.Z. Göller, R.S. Neergaard, R.D. Nielsen, K. Pedersen & R. Strack 2016: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2015. – Fugleåret 2015: 111-135.
- SU-rapport 2016: Olsen, K., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, R.S. Neergaard, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2017: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. – Fugleåret 2016: 119-148.
- SU-rapport 2017: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2018: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2017. – Fugleåret 2017: 119-148.
- SU-rapport 2018: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2019: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2018. – Fugleåret 2018: 140-167.
- SU-rapport 2019: Olsen, K., M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & T.E. Ortvad 2020: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2019. – Fugleåret 2019: 138-176.
- SU-rapport 2020: Olsen, K., S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2021: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2020. – Fugleåret 2020: 117-161.
- SU-rapport 2021: Olsen, K., H. Böhmer, M.B. Hansen, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, A.O.W. Nielsen, S.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2022: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2021. – Fugleåret 2021: 107-147.
- SU-rapport 2022: Olsen, K., M.B. Hansen, S. Klein, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, S.H. Nielsen, O. Nilsson & U.E. Møller 2023: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2022. – Fugleåret 2022: 119-156.

Rettelser og tilføjelser til tidligere publicerede fund *Corrections and additions to previously published records*

- SU-rapport 1965-1969: s. 148: Rødhovedet Tornskade *Lanius senator*: 1963: 6/5, Amager Fælled (S), han, medd. C. A. Blume. Forekomstperiode og observatører skal være: 1963: 6-7/5, Amager Fælled (S), *Viggo Sørensen, Bent Bøggild Pedersen, Erik Kramshøj m.fl. Fundet er godkendt uden angivelse af køn eller alder. Da 2K hanner kan være svære at skelne fra hunner, har Sjældenhedsudvalget vurderet, at det sikreste var at godkende fundet uden alder og køn til trods for at fundet oprindeligt var godkendt som en han, mens beskrivelsen klart indikerede, at det var en hun-type.
- SU-rapport 1986-1987: s. 90: Brilleterne *Sterna anaethetus*: 1987: 16-18/7, Køge Havn og Ølsemagle Revle (S), ad. *Claus Frahm, Klaus Malling Olsen, Tommy Jensen m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 1987: 15-21/7.
- SU-rapport 1986-1987: s. 95: Rosenstær *Pastor roseus*: 1986: 13/9, Tjørring, Herning (RK), 2K+, Niels Peter Brøgger, Bo Daugaard. Forekomstperiode og observatører skal være: 1986: 13-17/9, Tjørring, Herning (VJ), 2K+, Niels Peter Brøgger, Bo Daugaard, Egon Østergaard m.fl. (Foto).
- SU-rapport 2001: s. 156: Cistussanger *Cisticola juncidis*, 2001: 16/7-7/8, Grenen, Skagen (NJ), syng., *Lars Højmark Mortensen, *Arve Jensen m.fl. Forekomstperiode skal være: 2001: 16-17/7 + 31/7-7/8.
- SU-rapport 2013: s. 125: Langnæbbet Sneppeklire *Limnodromus scolopaceus*, 2013: 16-25/4, Bøjden Nor, Faaborg (F), ad. sdr., *Kirsten Pedersen, *Gunnar Jørgensen, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 2013: 17-25/4.
- SU-rapport 2015: s. 117: Halsbåndstrolch *Aythya colaris*, 2015: 21/1-8/3, Møllekrog, Esrum Sø (S), 3K+ han, *Hjalte B. Johansen m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 2015: 22/1-8/3.
- SU-rapport 2016: s. 124: Halsbåndstrolch *Aythya colaris*, 2016: 13-23/2, Møllekrog, Esrum Sø (S), 3K+ han, *Rasmus Strack, *Morten Kofoed-Hansen, m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være: 13-24/2.
- SU-rapport 2020: s. 127: Amerikansk Sortand *Melanitta americana*: 2020: 3/2, Blåvand Strand (RB), 3K+ han, *Troels Eske Ortvad. – 3/2, Blåvand Strand (RB), 3K+ han, *Troels Eske Ortvad. Dato for begge fund skal være: 2020: 2/3.

Langnæbbet Sneppeklire, Okkerbassinerne, Vest Stadil Fjord, 16. april 2023. Foto: Rune Sø Neergaard.

Kaspisk Præstekrave, Margrethe Kog, 23. juni 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Første fund af Kaspisk Præstekrave (*Charadrius asiaticus*) i Danmark

Af Henrik Haaning Nielsen

Margrethe Kog er et hotspot

Den 23. juni 2023 skulle jeg foretage anden del af en ynglefugletælling i den sydlige del af Margrethe Kog. En opgave, jeg har foretaget for Naturstyrelsen gennem fire sæsoner. Det er altid med en vis spænding, jeg begiver mig ud på engene, da området er blevet et sandt hotspot for både yngle- og trækfugle, efter Naturstyrelsen målrettet har arbejdet for at forbedre den naturlige hydrologi på engene. Dagen før havde jeg trådt en Sort Ibis (*Plegadis falcinellus*) op i områdetets nordlige del, så jeg startede denne dag med en god fornemmelse i kroppen. Jeg havde nemlig allerede "produceret" en sjælden fugl. Men det blev endnu vildere, da jeg skulle starte på dagens fjerde engparcel. Som sædvanlig brugte jeg meget tid på at kigge fremad og være på forkant med ynglefuglene, så jeg kunne notere og kortlægge så mange som muligt, inden jeg gik ind på engene. Her vil ungevarslende Klyder (*Recurvirostra avosetta*), Rødben (*Tringa totanus*), Store Kobbersnepper (*Limosa limosa*) m.m. nemlig reagere og komme i luften, hvilket kan gøre en kortlægning sværere. Idet jeg scanner engen længere fremme, ser jeg den pludseligt. Den står på kanten af en næsten udtørret pande. Tæt op ad en græstue. En Kaspisk Præstekrave (*Charadrius asiaticus*). Jeg bestemte den med det samme, fordi indtrykket bare var umiskendeligt.

Jeg bemærkede med det samme det markante brystbånd i kombination med en markant lys øjenbrynsstribе og strube. Derudover sås et ret langt, tyndt og spidst næb, en mørkere tonet isse, ubrudt gråbrun nakke og et ansigt, der virkede åbent og umarkeret, da tøjlen virkede lys. Øjenregionen var mørk, med en tyndere mørk streg bagud mod nakken. Brystbåndet virkede mættet og ensartet brunt og gik på tværs af hele brystet. Det kunne jeg godt se, selv om fuglen stod med siden til. Ryggen var lysere brun i forhold til brystets farve. Jeg så ingen rødfarvning i brysttegningen. Det næste jeg tænkte, efter at have kigget på fuglen i måske blot 45 sekunder, var, at jeg skulle have billeder. Derfor tog jeg hurtigt rygtasken af, og fik den lynet den op, så jeg kunne få kameraet frem. Men i det samme lettede fuglen, og med en frustrationsfølelse i kroppen fik jeg indstillet fokuspunkterne på fuglen og taget en serie billeder. Fuglen forsvandt i hastig flugt i sydvestlig retning og blev aldrig set siden. Heldigvis var billederne gode nok til at bekræfte bestemmelsen.

Beskrivelse

Mit indtryk af fuglens størrelse var, at den var større end de hjemlige arter af præstekraver, og særligt da jeg på samme engområde, kort efter observationen af den Kaspiske Præstekrave, opdagede nogle Hvidbrystede

Præstekraver (*Charadrius alexandrinus*), var min fornemmelse klart, at den kaspiske præstekrave virkede noget større end dem.

Desværre fik jeg ikke set f.eks. farven på benene på den stående fugl, men fuglens jizz var slankt, og den virkede lang bagtil. I flugten oplevede jeg ikke fuglen i kikkert, i hvert ikke godt nok til at beskrive supplerende karakterer. Men billederne bekræftede bestemmelsen, og man bemærker:

- Markant og ubrudt brystbånd.
- Markant øjenbrynsstribe.
- Lyst ansigt (kind og strube).
- Langt tyndt næb.
- Begrænset vingebånd midt i vingen.
- Fødder, der stikker ud bag halen.
- Overgump kun med en marginalt lysere kant.

Udbredelse og forekomst i Europa

Arten er udbredt i Centralasien nord og øst for det Kaspiske Hav med ynglepopulationer i Kazakhstan, Rusland, Turkmenistan og Uzbekistan. Den overvintrer i et stort område i Østafrika og det sydlige Afrika. Trækket går gennem Mellemøsten, den Arabiske Halvø og Afrikas Horn og strejfer akkurat den østlige del af Middelhavet (eBird 2024). Der er f.eks. 23 fund på Cypern. I resten af Europa er arten en meget sjælden gæst. Ud over det danske fund er der fem fund i Storbritannien, fem fund i Frankrig, fire fund i Holland, fire fund i Norge, tre fund i Sverige, tre fund i Finland, to fund i Polen, ét fund i Italien, ét fund i Bulgarien og ét fund i Ungarn samt en del fund fra Grækenland (eBird, 2024, Tarsiger 2024).

Kaspisk Præstekrave, Margrethe Kog, 23. juni 2023.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Tak

Tak for kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard og Kent Olsen.

Referencer

- BirdLife International 2021: Species factsheet: Caspian Plover *Charadrius asiaticus*. <https://datazone.birdlife.org/species/factsheet/caspian-plover-charadrius-asiaticus>
- eBird 2024. eBird: An online database of bird distribution and abundance. – eBird, Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, New York. www.ebird.org
- Tarsiger 2024: www.tarsiger.com

Kaspisk Præstekrave, Margrethe Kog, 23. juni 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Amerikansk Kærhøg, Bygholm Vejle, 27. oktober 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Amerikansk Kærhøg (*Circus hudsonius*) i Vejlerne – første fund i Danmark

Af Henrik Haaning Nielsen

Vejlerne leverer igen

I forbindelse med optællingsarbejde i Vejlerne den 26. oktober 2023 blev jeg opmærksom på en varmt orange-farvet "Blå Kærhøg", der kom flyvende direkte mod mig. Jeg befandt mig på et dige inde i reservatet, måske 500 meter nord for Kraptårnet. Udgangspunktet var at få den fotodokumenteret, da varmt farvede blå kærhøge kan udgøre en faldgrube ift. bestemmelse af Amerikansk Kærhøg (*Circus hudsonius*), og det er jo interessant, når man interesserer sig for feltbestemmelse.

Fuglen fortsatte sin rute, og det lykkedes mig at få udmærkede billeder. Da jeg tjekkede billederne, stod det hurtigt klart, at den så meget interessant ud. Især da jeg kiggede på de tynde mørke tværbånd på undersiden af håndsvingfjerene studsede jeg over, at der var tale om usædvanligt mange. Jeg kontaktede derfor Peter Hedegaard Kristensen og Rune Sø Neergaard, der begge bekræftede mig i, at fuglen så ud som en spændende kandidat til Amerikansk Kærhøg.

Vi blev enige om, at jeg skulle kontakte Andreas Gullberg, der er ekspert på bestemmelse af kærhøge, faktisk så meget at han i birdermiljøet kaldes for Circusdirektøren, da det videnskabelige navn for kærhøgeslægten er *Circus*. Jeg medsendte nogle fotos, og han svarede imponerende hurtigt (i løbet af få minutter), hvor han meget

klart udtrykte et tillykke med den nye art for Danmark. I samme åndedrag redegjorde han fint for såvel arts-, alders- og kønsbestemmelse.

Beskrivelse

Kroppens varme farve, de meget mørke armsvingfjer, den diffust tegnede vingespids samt at der kun var få tegnninger på kroppen i form af tynde længdestriber, godtgjorde, at der var tale om en 1K-fugl.

Den kunne bestemmes til en hun på baggrund af mørk iris, den meget mørke arm og at der kun er lidt stribning på kroppen. Dertil nævnes det, at den meget varmt farvede krop også taler for en hun.

I forhold til en 1K hun Blå Kærhøg (*C. cyaneus*) har Amerikansk Kærhøg en anelse varmere kropsfarve, end hvad man typisk ser hos varmt farvede blå kærhøge, og stribningen på undersiden er begrænset til flankerne (dog kan ekstreme individer af blå kærhøge også vise dette). Ungfugle af amerikansk kærhøg har desuden seks tynde og jævnt fordelte mørke tværbånd på de længste håndsvingfjer P9-7, hvor 1K Blå Kærhøg har færre og grovere tværbånd, typisk 5, men det kan variere fra 4-6 tværbånd). Amerikansk Kærhøg har endvidere en kompakt mørk og distinkt afgrænset halsboa, hvor ungfugle af Blå Kærhøg har en lysere og mere diffus boa, hvori man kan

Amerikansk Kærhøg, Bygholm Vejle, 27. oktober 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

se stribning. Dertil kommer, at Amerikansk Kærhøg har et meget mørkt hoved, hvor de lyse tegninger over og under øjet er små, mens Blå Kærhøg har et lysere hoved, og de lyse tegninger omkring øjet er større, særligt den under øjet.

Adfærd

Fuglen fløj rundt over et stort område i Vejlerne og blev således set i de fleste af delområderne i de Østlige Vejler. Den afsøgte især rørskovsområder lavt og søgende, præcis som man oplever hos Blå Kærhøg, der er en talrig trækgæst i Vejlerne, hvoraf mange overvintrer. Hvad der blev bemærket, var at den Amerikanske Kærhøg ofte stoppede op, kortvarigt ganske vist, og musede i luften. Dette var ret karakteristisk.

Udbredelse og forekomst i Europa

Arten findes i stort set hele Nordamerika, hvor de nordlige bestande er trækfugle, der når Mellemamerika og det nordligste Sydamerika (eBird 2024). Der er ti godkendte fund i perioden 1982-2018 i Storbritannien, samt to fund i henholdsvis 2021 og 2023, der ikke er færdigbehandlet af det Britiske sjældenhedsudvalg (Naylor 2024). Af øvrige fund fra Europa foreligger der ca. syv fund fra Irland, ét fund i Norge (juni 2018), to fund i Frankrig (oktober 2022 og september 2023) og ét fund fra fastlandet i Portugal (februar 2018) (Tarsiger 2024). Derudover er arten truffet en del gange på Azorerne (Tarsiger 2024). Dermed er fundet i Vejlerne det blot femte fund for det europæiske fastland.

Tak

Tak til Andreas Gullberg for uvurderlig hjælp i forhold til korrekt bestemmelse af fuglen. Tak for kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard og Kent Olsen.

Referencer

- Forsman, D. 2016: Flight identification of raptors of Europe, North Africa and the Middle East. Helm.
- eBird 2024. eBird: An online database of bird distribution and abundance. – eBird, Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, New York. www.ebird.org
- Garner, M. 2014: Challenge Series. Autumn. Birding Frontiers.
- Naylor, K.A. 2024: Historical Rare Birds. Northern Harrier. <https://www.historicalrarebirds.info/u20/northern-harrier>
- Tarsiger 2024: <https://www.tarsiger.com>

Amerikansk Kærhøg, Bygholm Vejle, 27. oktober 2023. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Sortstrubet Jernspurv, Vollsmose, Odense, 22. marts 2023. Foto: Mikkel Holck.

Sortstrubet Jernspurv (*Prunella atrogularis*) i Vollsmose – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste

Af Kent Olsen

Vild villahave i Vollsmose

Tirsdag den 21. marts 2023 om eftermiddagen blev Leif Knudsen opmærksom på en underlig fugl ved sit foderbræt på adressen Kildegårdsvej 231 i forstaden Vollsmose i det nordøstlige Odense. Leif havde bemærket, at fuglen havde en påfaldende bred hvidlig øjenbrynstribe samt mørk isse og strube. Dette gjorde, at den fremstod meget anderledes end de to Jernspurve (*Prunella modularis*), som den af og til sås i selskab med. Leif mistænkte, at det kunne være en Sortstrubet Jernspurv (*Prunella atrogularis*), så da han havde fået taget nogle billeder med mobiltelefonen, lagde han dem straks på Facebookgruppe for Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling Fyn (DOF Fyn). Fuglens bestemmelse kunne hurtigt bekræftes, og til trods for det svindende lys forsøgte 13 personer frem til ved 18-tiden at genfinde fuglen, men uden succes. Alle twitcherne håbede, at fuglen ville være på plads dagen efter og ikke være trukket væk i løbet af natten.

Onsdag morgen den 22. marts, før solopgang, var godt 50 fuglekiggere mødt op i håb om, at fuglen kunne genfindes. Omkring klokken 7 var tre personer heldige at se fuglen flyve ind i haven fra en nabohave, men lige så hurtigt som den kom, lige så hurtigt var den ude af syne igen. Heldigvis bekræftede iagttagelsen, at fuglen ikke var trukket væk i nattens løb. Så selvom det i de efterfølgende timer skulle vise sig, at det var ret svært at få set fuglen godt, så væbnede de mange gæster sig med tålmodig-

Sortstrubet Jernspurv, Vollsmose, Odense, 22. marts 2023. Foto: Mikkel Holck.

hed. Haven, hvor jernspurven var set dagen forinden, var svær at overskue og samtidig sås fuglen kun ganske kort tid ad gangen, inden den igen forsvandt for at dukke op et helt andet sted. Først omkring klokken 9 havde alle de morgenfriske fuglekiggere fået set fuglen, og flere nytilkomne havde også haft held til at få et glimt. Efterhånden blev der fundet et mønster i fuglens bevægelser rundt i villahaverne, så fra kl. 09:30 til kl. 10:15 var der forholdsvis godt styr på den smukke, sjældne gæst, der her kunne

igttages ad flere omgange. Fuglen sås regelmæssigt resten af dagen frem til mørkets frembrud, selv i en periode med silende regn, og der blev lagt godt med melorme ud på diverse foderpladser, hvilke den opsøgte. Der var derfor forhåbninger om, at den kunne genfindes dagen efter.

Torsdag den 23. marts blev sidste dag, hvor den sås i området, idet den også denne dag sås bevæge sig rundt mellem de forskellige villahaver på Kildegårdsvej. Den dag nåede mere end 80 fuglekiggere at få set fuglen, selvom den stadig kun var synlig kort tid ad gangen. Flere berettede således, at de i løbet af hele dagen måske samlet iagttog jernspurven i ét minut fordelt på 5-30 sekunders varighed. Det krævede derfor stor tålmodighed, da der kunne gå timer imellem iagttagelserne. Dagen efter kunne den trods grundig eftersøgning ikke længere genfindes, så den nye art for landet endte med at blive set i alt i tre dage. Sortstrubet Jernspurv blev art nummer 500 på den danske liste.

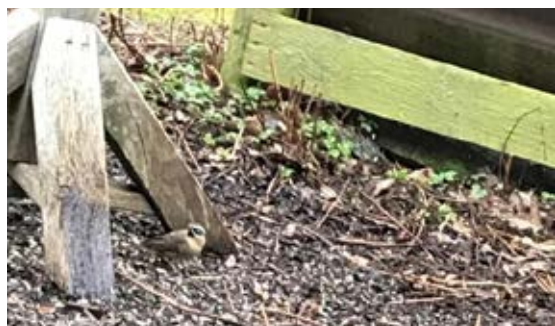
Beskrivelse

I ynglefjerdragt har Sortstrubet Jernspurv brunlig-sort isse, nogle gange med brungrå kanter på fjerene. Nakken og ryggen er brun med sortbrune striber, gumpen og overhaledekfjer er gråbrune. Halefjerene er mørkebrune på oversiden. Svingfjerene og dækfjer er mørkebrune med brunlige kanter, især på store dækfjer. Den hvidlige øjenbrynsstribe strækker sig fra næb til nakke. Ansigtet under øjenbrynsstriben er sort fra næbbasis til øredækfjer, der er indrammet af en hvidlig skægstribe, der adskiller de sorte øredækfjer fra en sorte hage og strube. Brystet og halsen er gulbrun, mens resten af undersiden er hvidlig med mørkebrune striber på flankerne.

I den friske efterårsfjerdragt er de brune kanter på oversiden og vinger meget fremtrædende. Desuden danner lyse spidser på de store dækfjer et smalt vingebånd. Øjenbrynsstribe, hals og bryst er lyst brunfarvede, hvor de brunfarvede fjerkanter nogle gange ligefrem skjuler den sorte hage og strube.

Det var ikke muligt at afgøre, om den Sortstrubede Jernspurv var en 2K eller ældre fugl, hvorfor den er godkendt som 2K+. Udbredelse og forekomst i Europa

Sortstrubet Jernspurv yngler i Uralbjergene, Tien Shan-bjergene, og Altai-bjergene, mens den overvintrer i Afghanistan og de centralasiatiske nabolande (eBird 2024). Det er en sjælden trækfugt i Vesteuropa, hvor flere af fundene i vintermånederne er gjort på foderpladser, som det også var tilfældet med fundet i Vollsmose.

Sortstrubet Jernspurv, Vollsmose, Odense, 21. marts 2023.
Foto: Leif Knudsen.

Sortstrubet Jernspurv, Vollsmose, Odense, 22. marts 2023.
Foto: Tim Hesselballe Hansen.

Sortstrubet jernspurv var en relativt ventet ny art for Danmark, da der er flere fund fra vores nabolande. I alt er der otte fund i Sverige med ét fund i juni, fem fund i perioden oktober-november og to fund i perioden marts-april (BirdLife Sverige 2024). Der er ét fund i Norge med 28. november-6. december 2013, Rogaland (BirdLife Norge 2024), 15 fund i Finland i perioden september-april (Roni Väisänen pr. mail), ét fund i Estland med 1. marts 2022 på Muhu Island (Tarsiger 2024), ét fund i Litauen med 24. december 2015 ved Ventės Ragas Fuglestation (Tarsiger 2024), ét fund i Polen med 25. marts 2021 ved Miączyń (Tadeusz Stawarczyk pr. mail) og to fund i Tyskland (Christopher König pr. mail). Der er ingen fund i Storbritannien (Louise Bacon pr. mail).

Arten regnes som polytypisk og består af de to underarter: nominatformen ssp. *atroglaris* (Sortstrubet Jernspurv) og ssp. *huttoni* (Mørk Sortstrubet Jernspurv) (Gill et al. 2024), hvor førstnævnte regnes som den underart, der forekommer i Europa.

Tak

Tak for kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Tak til Christopher König fra Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK), Louise Bacon fra British Birds Rarities Committee (BBRC), Roni Väisänen fra BirdLife Suomen Rariteettikomitea (BSR) og Tadeusz Stawarczyk fra Polska Komisja Faunistyczna for information om fund i henholdsvis Tyskland, Storbritannien, Finland og Polen. Tak til Leif Knudsen, Mikkel Holck og Tim Hesselballe Hansen for lån af billeder.

Referencer

- BirdLife Sverige 2024: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetsskommittén (Rk). Raritetskatalogen. <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- eBird 2024. eBird: An online database of bird distribution and abundance. – eBird, Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, New York. www.ebird.org
- Louise Bacon pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).
- Roni Väisänen pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen Rariteettikomitea (BSR).
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.
- Tarsiger 2024: www.tarsiger.com

Sibirisk Gul Vipstjert, Grenen, Skagen 28. september 2023 Foto: Jørgen Kabel.

Sibirisk Gul Vipstjert (*Motacilla tschutschensis*) i Skagen – første fund i Danmark og ny art på den danske fugleliste

Af Kent Olsen

Grenen leverer igen

Torsdag den 28. september 2023 efter endt morgenobs ved Grenen i Skagen valgte Simon Kiesé og Hans Christophersen at følge køresporet fra Sandormen tilbage til Skagen Fuglestation. Da de kl. 11:09 nåede stedet, hvor køresporet går ind mellem klitterne, skræmte de en vipstjert op. De bestemte den ud fra kaldet til at være en Gul Vipstjert (*Motacilla flava*), men da den kort tid efter fløj hen over dem, kaldte den med et skarpere og mere raspende kald, der var afvigende i forhold til Gul Vipstjert. De vurderede begge, at det lød mere i retning af Citronvipstjert (*M. citreola*), og da de samtidig kunne se, at den flyvende fugl var meget hvidlig på undersiden, uden antydning af gult, gik de straks i retning af det sted, hvor de havde set vipstjerten lande igen. De genfandt hurtigt vipstjerten, og Hans fik taget det første billede, mens Simon optog stemmen med sin telefon. Den kaldte stort set hver gang, den fløj rundt, og den benyttede overvejende det raspende kald. Simon sendte billedet til eksperter, der hurtigt bekræftede mistanken om, at det kunne være en Sibirisk Gul Vipstjert (*M. tschutschensis*). Simon havde i første omgang meldt fuglen på Zello-kanalen 'Skagen Birding' som en Citronvipstjert, men ændrede nu dette

til mulig Sibirisk Gul Vipstjert i en ny melding. Flere lokale fuglekiggere begyndte at ankomme til stedet, og der blev taget billeder og lavet flere optagelser af vipstjertens distinkte kald. Simon skyndte sig tilbage til fuglestationen for at hente sit kamera og en egentlig lydoptager, og da han kom tilbage, dukkede de første twitchere op fra Aalborg. Optageren blev placeret i en klit, og kort efter fløj vipstjerten kaldende lavt ind over klitten, så en fin optagelse kom 'i kassen'. Både Alex Sand Frich og Jens Kirkeby supplerede med gode optagelser, og Jens fik ud fra sine optagelser hurtigt lavet et sonogram, hvoraf de karakteristiske delelementer, der kendetegner Sibirisk Gul Vipstjert, fremgik. Vipstjerten viste sig at være ret stationær, og mange besøgende fuglekiggere fik fine observationer og billeder samt videooptagelser.

Sibirisk Gul Vipstjert er opdelt i fire forskellige underarter med hver deres udbredelse og i håb om, på baggrund af en DNA-analyse, at kunne afgøre, hvilken af underarterne, der var tale om, var det vigtigt at indsamle friske ekskrementprøver. Simon besluttede derfor at følge fuglen. Efter en times tid begyndte den at bade og pleje fjerdragten. Heldigvis omfattede denne aktivitet også, at den efterlod et ekskrement, der nemt kunne lokaliseres.

Det friske ekskrement blev indsamlet, men er endnu ikke analyseret, da forståelsen for, hvilke genetiske markører der bedst egner sig til at adskille underarterne fra hinanden, endnu er under udredning.

Tilbage på fuglestationen begyndte Simon at granske de mange billeder og lydoptagelser, hvor sidstnævnte blev sendt til svenske Alexander Hellquist for en faglig vurdering og nærmere analyse. Han er ekspert i blandt andet artsparret bestående af Gul Vipstjert og Sibirisk Gul Vipstjert og forfatter til en grundig artikel om 'gule vipstjertes' fra Norge til Alaska (Hellquist 2021), og han svarede bekræftende, at fuglens kald matchede med Sibirisk Gul Vipstjert fra populationerne øst for Taimyrhalvøen i det nordlige Rusland.

Fuglen blev set af mange fuglekiggere de følgende to dage, hvor den generelt var let at finde i samme område, hvor den oprindeligt var blevet lokaliseret. Den 1. oktober lykkedes det også en lille gruppe fuglekiggere at se den i en kort periode omkring kl. 08:30. Herefter lettede den og forsvandt mod sydvest i stadig større højde. Flere ankom i løbet af dagen, men fuglen kunne ikke genfindes.

Sibirisk Gul Vipstjert blev art nummer 501 på den danske liste. Sjældenhedsudvalget følger samme praksis som andre europæiske sjældenhedskomiteer og of-fentliggør kun fund, der er dokumenteret med genetisk analyse af DNA-materiale og/eller optagelser af kald, der tillader, at der laves sonogrammer, hvoraf de karakteristiske delelementer, der kendetegner Sibirisk Gul Vipstjert, fremgår.

Taksonomi

Sibirisk Gul Vipstjert har tidligere været regnet som en underart af Gul Vipstjert (*M. flava*), men er nu udskilt som en selvstændig art, der regnes som polytypisk med de fire underarter: ssp. *plexa* (Kolyma Vipstjert), ssp. *tschutschensis* (Sibirisk Gul Vipstjert), ssp. *macronyx* (Amurvipstjert) og ssp. *taivana* (Olivenvipstjert) (Gill et al. 2024), hvor de to sidstnævnte ikke er truffet i Europa. Fugle i Europa, hvis DNA er blevet analyseret, har vist sig at tilhøre den nordøstlige gruppe, ssp. *plexa* eller ssp. *tschutschensis*. Genetiske analyser har i øvrigt vist, at Sibirisk Gul Vipstjert måske skal regnes som to forskellige arter; en nordøstlig art (ssp. *plexa* og ssp. *tschutschensis*) og en sydøstlig art (ssp. *macronyx* og ssp. *taivana*) (Pavlova et al. 2003).

Gul Vipstjert (*M. flava*) er polytypisk med de ti underarter: ssp. *flavissima* (Gulhovedet Vipstjert), ssp. *lutea* (Steppevipstjert), ssp. *flava* (Gul Vipstjert), ssp. *beema* (Gulnakket Vipstjert), ssp. *iberiae* (Spansk Vipstjert), ssp. *cinereocapilla* (Gråhovedet Vipstjert), ssp. *pygmaea* (Egyptisk Vipstjert), ssp. *leucocephala* (Hvidhovedet Vipstjert), ssp. *feldegg* (Sorthovedet Vipstjert) og ssp. *thunbergi* (Nordlig Gul Vipstjert) (Gill et al. 2024).

Beskrivelse

Karakterer, der umiddelbart adskilte den Sibiriske Gule Vipstjert i Skagen fra andre arter af vipstjertes, var blandt andet, at den ikke havde anstrøg af gult i fjerdragten. Det er dog velkendt, at ungfugle af Gul Vipstjert i deres første vinterdragt kan forekomme i en overvejende grå og hvid fjerdragt i stedet for den sædvanlige mere brune og gule fjerdragt. Individuer i grå og hvid dragt er typisk sjældne

hos de europæiske underarter af Gul Vipstjert, undtagen hos Sorthovedet Vipstjert (ssp. *feldegg*), men er almindelige hos f.eks. Gulnakket Vipstjert (ssp. *beema*) (Alström et al. 2003). Heldigvis er oversiden hos de grå og hvide individer af Gul Vipstjert oftest brungrå i stedet for egentlig grå, med rent gråt sædvanligvis begrænset til overgumpen og overhaledeækfjer. Dette skaber en markant kontrast mellem den grå overgump og den resterende brune overside, mens mange af de grå og hvide fugle hos Sibirisk Gul Vipstjert ikke viser en brunlig overside, men i stedet fremstår monokrome grå på oversiden (Bot et al. 2014). Desværre forekommer sådanne monokrome fugle af og til også hos nominatformen af Gul Vipstjert (ssp. *flava*), hvilket sandsynligvis gør dem umulige at skelne fra de tilsvarende farvede Sibiriske Gule Vipstjertes alene ud fra den nuværende viden om dragtdetaljer (Alström et al. 2003).

I forhold til Citronvipstjert, som i første omgang var med i overvejelserne, havde den en anderledes hovedtegnning, hvor der ikke er en lys indramning af øredækkfjerene. Desuden havde den en mørkere ryg, et knapt så tydeligt forreste vingebånd på de synlige mellemste dækkfjer på den lukkede vinge, mørk tøjle, mørk pande, ensartede grå øredækkfjer uden lysere tegning centralt og lyst undernæb, hvilket alt sammen er karakterer, der udelukker Citronvipstjert.

Fuglen havde desuden en forholdsvis lang og flad bagklo. Hos både Sibirisk Gul Vipstjert og Citronvipstjert er bagkloen i gennemsnit længere end hos Gul Vipstjert, men der er tale om en karakter, hvor der er betydeligt

Sibirisk Gul Vipstjert, Grenen, Skagen, 30. september 2023.
Foto: Henrik Pedersen.

Sibirisk Gul Vipstjert, Grenen, Skagen, 29. september 2023.
Foto: Jens Kirkeby.

overlap på målene. Når en vipstjert i Europa viser en lang bagklo, er dette derfor udelukkende en indikation, men ikke et bevis, for en østlig oprindelse, medmindre det kan måles i hånden, og det er udenfor overlap.

Derfor var det optagelserne af de karakteristiske kald, der bekræftede bestemmelsen af fuglen i Skagen til Sibirisk Gul Vipstjert, mens dragtkarakterer og længden af bagkloen alene understøttede bestemmelsen.

Udbredelse og forekomst i Europa

Sibirisk Gul Vipstjert er primært udbredt i Asien, men udbredelsen strækker sig også ind i det vestlige og nordlige Alaska. Således omfatter yngleområdet for artens fire underarter det østlige Sibirien, Mongoliet, det nordlige og nordøstlige Kina samt det østlige Rusland. Vinterkvarteret er i det sydøstlige Asien (eBird 2024).

Sibirisk Gul Vipstjert er set flere gange i andre europæiske lande, således er der otte godkendte fund i Sverige (BirdLife Sverige 2024), ti fund i Norge (BirdLife Norge 2024), ét fund i Finland (Roni Väisänen pr. mail), ét fund i Polen (Tadeusz Stawarczyk pr. mail), ét fund i Tyskland (Christopher König pr. mail) og ét fund i Holland (CDNA 2024). Klart flest fund er der dog i Storbritannien med 29 fund (Louise Bacon pr. mail).

Antallet af fund i Europa er realistisk set nok væsentligt højere i forhold til godkendte fund, hvilket skyldes, at landene ikke godkender fund, medmindre de enten understøttes med en genetisk analyse af DNA-materiale eller optagelser af kald, der tillader, at der laves sonogrammer, hvoraf de karakteristiske delelementer, der kendetegner Sibirisk Gul Vipstjert, fremgår.

Tak

Tak for kommentarer til teksten fra Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Tak til Christopher König fra Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK), Louise Bacon fra British Birds Rarities Committee (BBRC), Roni Väisänen fra BirdLife Suomen Rariteetikomitea (BSR) og Tadeusz Stawarczyk fra Polska Komisja Faunistyczna for

information om fund i henholdsvis Tyskland, Storbritannien, Finland og Polen. Tak til Erik Christophersen, Henrik Pedersen, Jens Kirkeby og Jørgen Kabel for lån af billeder.

Referencer

- Alström, P, K. Mild & D. Zetterström 2003. Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America: identification and systematics. – Christopher Helm, London.
- BirdLife Norge 2024: BirdLife Norge. Norsk Sjeldenhetskomite for Fugl (NSKF). Norgeslisten 2024. <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php>
- BirdLife Sverige 2024: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritetskatalogen. <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Bot, S., D. Groenendijk & H.H. van Oosten 2014. Eastern yellow wagtails in Europe: identification and vocalisations. – Dutch Birding 36: 295-311.
- CDNA 2024: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna. <https://www.dutchavifauna.nl/>
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- eBird 2024. eBird: An online database of bird distribution and abundance. – eBird, Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, New York. www.ebird.org
- Hellquist, A. 2021. Identification and taxonomy of northern and eastern yellow wagtails - new pieces to the puzzle. – Dutch Birding 43: 333-370.
- Louise Bacon pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).
- Pavlova, A., R.M. Zink, S.V. Drovetski, Y. Red'kin & S. Rohwer 2003: Phylogeographic patterns in *Motacilla flava* and *Motacilla citreola*: species limits and population history. – Auk 120: 744-758.
- Roni Väisänen pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen Rariteetikomitea (BSR).
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.

Sibirisk Gul Vipstjert, Grenen, Skagen, 28. september 2023.
Foto: Erik Christophersen.

Kirkeugle, Silkeborg, 14. juni 2023. Foto: Klaus Dichmann.

Danske Fuglestationer - 2023

Redigeret af Peter Lange

Indledning

Til *Fugleåret 2023* har vi modtaget årsberetninger fra alle aktive stationer. Den aktuelle dækning og aktivitet i 2023 vil fremgå af de enkelte afsnit.

Statsejede fuglestationer:

Tipperne

Tipperne er i dag eneste tilbageværende statsdrevne naturvidenskabelige feltstation. Tipperne hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen, der står for opsyn og pleje samt publikumsfaciliteter. Fuglelivet på Tipperne overvåges af ornitologer, der er ansat af Amphi Consult, som udfører opgaverne for Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (tidl.: DMU), der bl.a. – på vegne af Miljøstyrelsen – organiserer overvågningen af vandfugle i området.

Dansk Ornitologisk Forenings fuglestationer:

Gedser Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995 og har siden 2001 haft til huse ved Gedser Fyr. De primære formål er at monitere fugletrækket gennem trækbobservationer og standardiseret ringmærkning forår og efterår samt formidling af naturen for skoler, grupper, lokale folk og turister. Fuglestationens daglige leder er Hans Lind. Webadresse: www.gedserfuglestation.dk

Blåvand Fuglestation

Blåvand Fuglestation, som blev oprettet i 1963, er Danmarks ældste fuglestation. Siden 1963 er der foretaget overvågning af især vadefugle- og havtrækket, og det er en af de længste observationsperioder i Europa. Især overvågningen af de adulte arktiske vadefugles træk forbi Blåvands Huk er unik. Fra 1984 påbegyndtes standardiseret ringmærkning, hvor udviklingen i småfuglebestandene er blevet overvåget. Gennem alle årene er arbejdet udført på frivillig basis. Daglig leder er Henrik Böhmer. Webadresse: www.blavandfuglestation.dk

Skagen Fuglestation

DOF har siden 2009 drevet fuglestationsvirksomhed i Skagen, men i 2017 åbnede Naturstyrelsen for oplevelsescentret Det Grå Fyr, hvori Skagen Fuglestation siden har haft til huse. De primære aktiviteter har koncentreret sig om ringmærkning, observationer, formidling og indsamling af data om både trækfugle og ynglefugle, samt oplæring af nye ringmærkere og observatører. Det daglige arbejde er primært blevet udført af forstanderen Simon S. Christiansen, lokale ornitolo-

ger samt overnattende frivillige fra nær og fjern. Webadresse: www.skagenfuglestation.dk

Frivillige/private fuglestationer og lignende:

Christiansø Feltstation

Fuglestationsarbejdet på Ertholmene er i slutningen af 2020 blevet reorganiseret, med ny organisation og ny webside. Man har genoptaget standardiseret ringmærkning samt træktællinger mv. fra foråret 2021. Kontaktperson for foreningen er Hans Ole Matthiesen. Webadresse: www.chroe.dk og <https://www.facebook.com/groups/265022544353461>

Fanø Fuglestation

Fanø Fuglestation blev stiftet i 2017 på privat initiativ, med det formål systematisk og standardiseret at overvåge fugletrækket og rastende fugle på Fanø samt foretage ringmærkning. Stationens virke kan følges på Fanø Fuglestations åbne facebookside. Søren Brinch er bestyrelsesformand og daglig leder af fuglestationen. Webadresse: <https://www.facebook.com/groups/224889424358221/>

Gjerrild Nordstrand

En gruppe af frivillige udfører koordinerede trækbobservationer i området ved Gjerrild Nordstrand. Træktotaller mv. opgøres på DOFbasen og på egen webside. Jørgen Staarup Christensen er kontaktperson. Webadresse: <http://gjerrild4ever.blogspot.com>

Hyllekrog-Saksfjed

Der har siden 2009 foregået organiserede, systematiske tællinger af de trækkende fugle i området. Dækningen er daglig i foråret og mere uregelmæssig om efteråret. Træktællingerne foregår hovedsageligt fra Store Brunddrag. Primus motor på stedet er Preben Berg, med hjælp fra en række frivillige. Fuglestationens rapporter kan læses via www.dofstor.dk

Keldsnor Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995, og drives af DOF Fyn med Hans Rytter som leder. Fuglestationens aktiviteter kan følges på www.doffyn.dk/nyheder?kat=13

Rørvig Fuglestation

Rørvig Fuglestation er en lokal forening, hvis formål er at udforske fuglelivet på Rørvig-halvøen. Formand for foreningen er Peter Ellegård Larsen.

Webadresse: www.rfst.dk

Vorsø

Øen Vorsø i Horsens Fjord hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen. Jens Gregersen bebor stationen og varetager optællinger af ynglefugle og øvrige registreringer.

Volunteers, Skagen, 22. maj 2023. Foto: Søren Leth-Nissen.

Skagen Fuglestation

Af Oluf Lou, Anders Østerby, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen og Knud Pedersen – bestyrelsesmedlemmer for Skagen Fuglestation samt Henning Etrup (afsnit om ringmærkning)

Aktiviteter og materiale

I starten af februar ankom den første assistent på fuglestationen, mens sæsonen startede med fuldt hus den 1. marts. Herefter var der observatører og ringmærkere på stationen frem til 7/12, hvor de sidste igen drog hjem. Over 20 assistenter fra Danmark og resten af verden overnattede og arbejdede gennem året på fuglestationen, så fire til fem personer dagligt kunne gennemføre feltarbejdet sammen med lokale og gæstende ressourcerpersoner.

Fuglestationens observatører har indtastet i alt 20.688 fugleobservationer i DOFbasen i løbet af 2023 under fuglestationens brugernavn. Hertil kommer alle de mange lokale og gæstende observatører, der gennem deres indtastninger i DOFbasen har bidraget til dækningen af fugletrækket gennem sæsonen. Fuglestationens træktællere har indtastet morgenobservationer, startende fra solopgang, for i alt 230 dage i DOFbasen, hvoraf 208 er gennemført indenfor standardperioderne forår og efterår. Det er samme niveau som de to forudgående år.

De titusindvis af bidrag i DOFbasen har muliggjort, at vi har kunnet sammenstille årets observationer og publicere resultaterne heraf i denne artikel. Der skal lyde en stor og uvurderlig tak til alle observatører, der har bidraget med nøgternt at indtaste deres observationer i DOFbasen eller har hjulpet fuglestationens frivillige i feltet. Vi vil i denne henseende også henlede opmærksomheden på fuglestationens vedledninger i "Retnings-

linjer for træktælling af rovfugle" og "Retningslinjer for træktællinger af havfugle" som fuglestationen sammen med lokale har udarbejdet. Vejledningerne ligger offentligt tilgængelige i monitoringsplanen på fuglestationens hjemmeside. De giver rigtig gode tips til tællinger af forskellige artsgrupper og anden information om notering af adfærd, tidspunkter, trækretning m.m. Det er informationer, som også hjælper meget i sammensstillingerne af de mange observationer.

I gennemgangen af observationerne fra Skagen er data i 2023 kun hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastninger har været 31/12 2023. Observationer, som ikke er indtastet i DOFbasen, indgår ikke i materialet, da det er en uoverkommelig opgave at indhente observationer, der ligger sporadisk på andre medier, og hvor der ikke nødvendigvis findes standardinformationer bag observationerne. Det er derfor vigtigt, at observationerne indtastes i DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i materialet, der præsenteres her i årsskriftet. Fuglestationen er vidende om, at der findes observationer fra Skagen, som ikke noteres i DOFbasen, og derfor ikke når denne artikel. Det ligger dog som sagt uden for fuglestationens rækkevidde at søge disse informationer frem.

Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med store forekomster er der for nogle arter også

De seje observatører på morgenobsen, Skagen, 29. november 2023. Foto: Skagen Fuglestation.

Observatørerne ved Grenen, 24. november 2023. Foto: Skagen Fuglestation.

nævnt observationer som har fulgt andre optællingsmetoder end der bruges af fuglestationen, som f.eks. intervaltællinger. Dagstotaler estimeret på intervaltællinger indgår dog ikke i tabellerne for at bevare sammenligningen mellem år. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er markeret med (G). Endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U) og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i august 2024. Denne årsberetning er af pladshensyn reduceret i forhold til den fulde rapport. Denne rapport er publiceret i Skagen Fuglestations Årsskrift 2023: https://www.skagenfuglestation.dk/images/arkiv/dokumenter_arkiv/publikationer/Aarskrift_2023.pdf

Observationer første halvår

Rovfugle og falke

Månedsoversigt over de bearbejdede og sammenstillede rovfugle- og falketal fra perioden marts-juni 2023 fremgår af tabel 1. Periodens største dag(e) samt mediandato for trækket er også angivet.

Tallene er som i tidligere år beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag renset for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som f.eks. Kongeørn, Lille Skrigeørn og Steppeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

For 11 af arterne - Fiskeørn, Rørhøg, Blå Kærhøg, Steppehøg, Hedehøg, Spurvehøg, Havørn, Rød Glente, Sort Glente, Aftenfalk og Lærkefalk blev det et forår med

mere end 10% over gennemsnittet. Specielt for Hedehøg, Spurvehøg, Havørn, Sort Glente og Aftenfalk blev det et godt forår med forekomster på over 50% over gennemsnittet. For Hedehøg (36) var forårets forekomst mere end en fordobling i forhold til tiårgennemsnittet for 2013-2022 (17). Der blev også sat ny dagsrekord for arten med 11 fugle 10/5.

Med 579 fugle blev det en markant forårsrekord for Blå Kærhøg. Den tidligere rekord var fra 2016 (480). Forårets store forekomst ved Skagen afspejler meget godt et rekordstort efterår 2022 for Blå Kærhøg ved Falsterbo med 626 fugle. For både Havørn (154) og Sort Glente (126) var forårets forekomster de hidtil største i Skagen.

Tre arter havde en forekomst som var mere end 10% under gennemsnittet for tiårsperioden 2013-2022. Der var tale om Hvepsevåge (-16%), Duehøg (-19%) og Vandrefalk (-21%). For Vandrefalk (126) var det andet forår i træk med færre fugle end normalt, men sammenlignet med bundåret 2022(90) dog en betydelig stigning. Man kan håbe, at arten igen vinder terræn efter den voldsomme tilbagegang på grund af fugleinfluenza i sæsonen 2022.

Sjældne rovfugle i foråret 2023

Den første af forårets række af sjældne rovfugle ved Skagen var en Høgeørn 7/4 (G). Der var tale om en fransk fugl (3K hun) med farvering om venstre tarse og GPS-sender på ryggen. Endnu en Høgeørn (2K) (G) blev set 6/5 på returtræk ved Flagbakken og Gyvelstien lidt før kl. 18. Om formiddagen 7/5 iagttoges den igen over Hulsig Hede før den forsvandt mod sydvest. Fuglen havde en rød farvering om højre tarse og var

mærket som ung han i Sydfrankrig ved Marseille i 2022. Samme fugl blev efterfølgende set 14/5 ved Fakkebjerg, Langeland og senere i Sverige. Først 28/5 nordøst for Umeå, Västerbotten, herefter 9-10/6 i Skåne, 3/9 på Øland og tilbage til Skåne igen 9-15/9 med trækforsøg ved Falsterbo. Det var første fund af Høgeørn i Sverige.

To adulte Stor Skrigeørn blev observeret i april. Den første dukkede op over Flagbakken 8/4 og blev set igen 11/4 over Skagen (G). Den havde et karakteristisk hak midt i højre arm. En ny adult i intakt fjerdragt sås næsten dagligt i perioden 13/4-25/4 (G).

Hele seks Lille Skrigeørn fordelt med fem i maj og en i juni er hidtil største forårssum for Skagen. Tidligere største år har været 1989 (3-5), 1992 (4-5) og 2013 (4). Fordelingen på datoer er følgende: 8/5 (3K), 9/5 (uden alder og mulig genganger fra 8/5), 13/5 (3K), 15/5 (3K+ 1 uden alder), 27/5 (3K+), 30/5 (3-4K) og 13/6 (3K+). Fuglen fra 27/5 (3K+) var særlig interessant og skabte forvirring, da den viste en undervingetegning med et bredt lyst bånd på store undervingedækfjer meget lig en yngre Steppeørn. Størrelse, proportioner, vingeformel og øvrige dragt karakterer udelukkede en Steppeørn. Det er sjældent at Lille Skrigeørn registreres som udtrækkende ved Skagen, men fuglen fra 30/5 trak måltret ud i stor højde ved Grenen.

En immature (4K) Gåsegrib blev set kortvarigt over Hulsig 27/4 (G). Samme fugl dukkede op igen over

Skagen 8/5 (G), hvor mange fik set fuglen rigtig godt. Det var fjerde fund for Skagen siden det første 24-25/5 1985. De øvrige fund er 23-25/5 2019 (2K) og 5-6/6 2021 (2K).

Slangeørn sås på trækforsøg over Skagen By og på returtræk ved Hulsig Hede 6/6 (G). En ny fugl dukkede op på trækforsøg over Nedermose 16/6 (G). Der er tale om det 19. og 20. fund af Slangeørn i Skagen. Tidsmæssigt fordeler fundene sig som følger: april (1), maj (13), juni (6).

En langstidsstationær Steppeørn (2K) blev set regelmæssigt i perioden 5/6-28/6 (G). Fuglen blev også set ved enkelte lejligheder i området i løbet af juli. Formodentlig er det denne fugl som senere på efteråret slog sig ned i området ved Øksenhede og Karup sydvest for Frederikshavn.

Forekomsten af Kongeørn (3-4) var på et normalt niveau. Der er rapporteret Kongeørn regelmæssigt i perioden 11/3-12/6 og typisk med observationer af samme fugl(e) gennem en længere periode. Uden for perioden blev en ung Kongeørn set 7-9/2 på Hulsig Hede. Formodentlig er denne fugl identisk med 2K-fuglen, som blev set jævnligt helt frem til 12/6. Tre fugle blev set sammen 28/3 og der er noteret to fugle på datoerne 27/3, 5/5 og 7/5. De to af fuglene (4K), som iagttoges 27-28/3, antages at være samme to Kongeørne (3K og 3-4K) fra dagene 1-3/4 2022. Fuglene viste

Tabel 1. Summen af rovfugle og falke, Skagen marts-juni 2023 samt største dage og mediandato.

	marts	april	maj	juni	Total	Største dag	Mediandato
Fiskeørn	1	235	192	31	459	8/5 (34)	28/4
Hvepsevåge	0	0	471	528	999	21/5 (65)	3/6
Gåsegrib	0	1	1	0	1	27/4 og 8/5	-
Slangeørn	0	0	0	2	2	6/6 og 16/6	-
Lille Skrigeørn	0	0	5	1	6	15/5 (2)	-
Stor Skrigeørn	0	2	0	0	2	8/4, 11/4 og 13-25/4	-
Steppeørn	0	0	0	1	1	5/6-28/6	-
Kongeørn	3	2	2	1	3	28/3 (3)	-
Høgeørn	0	1	1	0	2	7/4 og 6-7/5	-
Rørhøg	3	228	256	25	512	9/5 (48)	5/5
Blå Kærhøg	3	405	163	8	579	20/4 og 22/4 (37)	22/4
Steppehøg	0	30	26	0	56	9/5 (9)	25/4
Hedehøg	0	0	35	1	36	10/5 (11)	10/5
Spurvehøg	141	2723	1317	197	4378	10/4 (349)	18/4
Duehøg	7	10	4	2	23	19/4 (2)	12/4
Havørn	4	46	67	37	154	8/5 (8)	10/5
Rød Glente	40	163	149	82	434	22/4 (18)	5/5
Sort Glente	0	50	49	27	126	22/4 (6)	8/5
Fjeldvåge	5	143	96	6	250	19/4 (20)	22/4
Musvåge	664	1525	1209	331	3729	25/3 (202)	20/4
Tårnfalk	2	360	533	69	964	9/5(83)	8/5
Aftenfalk	0	0	46	1	47	13/5 (10)	14/5
Dværgefalk	0	157	163	2	322	19/4 (28)	2/5
Lærkefalk	0	23	232	73	328	8/5 (43)	13/5
Vandrefalk	3	73	47	3	126	8/5(10)	22/4
Sum	876	6177	5064	1428	13539		

Blåhals 1K han, Grenen, 22. august 2023. Foto Knud Pedersen

nogle specifikke dragtdetaljer, som også blev dokumenteret året før. Tydelig størrelsesforskel var også et fælles træk i forhold til fuglene i 2022 og pegede på han og hun. Tilsyneladende et yngre par som strejfer omkring i det tidlige forår.

Havfugle

For Rødstrubet Lom (18.059) var forekomsten på normalt niveau. De mange fugle i februar og til dels marts var overvejende rastende fugle talt på compensationstræk efter dage med hårde vestlige vinde. Fra slutningen af marts og perioden ud var der tale om regulært forårstræk til ynglepladserne.

Sortstrubet Lom (400) havde den hidtil største forekomst ved Skagen i første halvår. En del fugle fra maj blev noteret som rastende og der er givetvis en del gengange fra dag til dag i materialet.

Islom (63) tangerede næsten rekordåret 2021 (64). Typisk kulminerede forekomsten i maj (50), hvor der foregår et regulært træk fra Kattegat til ynglepladserne mod nord. Det blev et rekordår for Hvidnæbbet Lom med hele 16 fugle i perioden 9/4-4/6.

En Stillehavslom 2K blev fundet mellem rastende lommer i Skagerrak ud for Sandormesvinget 19/5 (G). Fundet blev gjort i forbindelse med Skagen Fuglefestival og over 150 personer fik set fuglen i løbet af de timer den rastede. Uden konkurrence blev fuglen også kåret til festivalens sjældneste fugl. Det er det andet fund af Stillehavslom i Skagen og Danmark. Det første var af en langtidsstationær fugl (2K) fra Grenen 13/8-26/8 og 14/9-17/11 2018.

Det blev til et beskedent antal af Mallemuk (789). Halvdelen blev noteret i maj (375) og det var ingen overraskelse. To fund af Sodfarvet Skråpe henholdsvis 28/3 og 11/5, og eneste Almindelig Skråpe blev noteret 17/5.

Sule (11.840) optrådte betydeligt under normalt antal i første halvår. Den lave forekomst skyldes utvivlsomt, at bestanden har været hårdt ramt af fugleinfluenza i de

seneste år. Marts (6.870) blev største måned og største dag var da også 29/3 med 1.964 fugle.

Med 63 fugle blev det et godt forår for Topskarv. Største dage var 2/2 og 2/4 med ni fugle.

Lunde blev noteret på fire datoer: 27/2 blev der indsamlet en død fugl. 3/1 blev en trækkende fugl observeret og samme dag resterne af en død. Ellers enlige trækkende fugle 5/3 og 2/4.

Årets første Almindelig Kjøve blev set allerede 22/3. Det samlede forårstræk (250) lå lidt lavere end i de seneste års totaler. April (133) blev bedste måned og største dag 16/4 (33) var ret tidlig på sæsonen. Der blev set tre Mellemkjøve i maj, henholdsvis: 17/5 ad. lys form, 18/5 3K+ lys form og 21/5 ad. lys form. Forekomsten af Storkjøve var helt i bund i dette halvår. Kun syv fugle blev observeret sammenlignet med et gennemsnit på 64 fugle i tiårsperioden 2013-2022. Arten blev hårdt ramt af fugleinfluenza i ynglesæsonerne 2021 og 2022. I periodens sidste dag 30/6 blev sommerens første Lille Kjøve (3K) observeret rastende ved Grenen.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Fra andefuglene skal nævnes et for Skagen stort træk af Knortegæs 19/5 med 455 fugle. Den 13/5 blev 1720 Bramgås observeret på træk, hvilket er dagsrekord for Skagen. For Pibesvane er der også ny dagsrekord på 47 23/3. Samme dag blev der talt 1086 Sangsvane. 25/3 blev en Kongeederfugl han fundet rastende i Kattegat. Den blev i området til 6/4 og dukkede op igen for en enkelt dag 11/4. Det er første fund siden 2018. Amerikansk Sortand ad. han blev set ud for Grenen 12/4, ved Tranestederne 27-29/5 og igen ud for Nordstrand 7-8/6. Det kan ikke udelukkes at det drejer sig om samme fugl. En Brilleand han blev endvidere set ud for både Grenen og Nordstrand 7/5. En Sorthalset Lappedykker blev set i Kattegat ud for Hulsig 19/5.

Efter hele fem Turtelduer i 2022 er vi atter tilbage på

et rundt nul! Til gengæld en flot trækdag med 90 Hulduer 19/3. I perioden 18-28/6 blev der hørt op til fire Vagtler i området Hulsig/Kandestederne. 8/5 hørtes en Vagtel på Storsig, Grenen. Plettet Rørvagtel blev hørt kortvarigt piftende både 8/5 og 14/5. Som vanligt blev der set en del flokke af trækkende og trækforsøgende Traner – største var 19/5 36.

To rastende Pomeransfugle i dagene 16-18/5 ved Det Grå Fyr er usædvanligt, ligesom en spillende Tredækker ved Storsig om aftenen 7/5. 28/4 rastede 19 Sortgrå Ryler på havnen.

Sort Stork udeblev helt dette forår, og antallet af Hvid Stork var ret moderat. I alt blot ni dage med Hvid Stork og største forekomst blot 28/4 med tre fugle. Til gengæld går det derudaf med Sølvhejre. Arten er set på mange datoer i perioden 25/3 til 3/6 med klart største forekomst (og ny rekord) med 14 rastende mellem Grenen og Nordstrand 25/4. Skestork blev set på 10 datoer mellem 21/4 og 3/6 med i alt 20 fugle.

En enkelt Sortterne passerede Nordstrand 10/5. Hvidvinget Måge er set i flere perioder fra 29/1 til 3/5. Det kan dreje sig om tre forskellige fugle i perioden. Det samme gælder Gråmåge med første 5/1 og sidste 31/5. Alle er 2-3K og det er svært at angive et præcist antal af forskellige. Endelig skal for denne gruppe nævnes et par større dage i januar med Dværgråmåge – 16/1 47 og 18/1 25.

Mosehornugle ankom sent, men blev set næsten dagligt i perioden fra 17/4 til 10/6. Et stort antal rastede i dagene 24-25/4 med 15 henholdsvis 8 fugle. Den første Blæder dukkede op 3/5 og frem til 7/6 blev cirka 45 fugle set. De største dage blev 10/5 11 og 14/5 7. Hærfugl blev set på tre datoer, 25/4 ved Batterivej og 27/4 ved Grenen og Det Grå Fyr – nok samme fugl samt 14/5 ved Kandestederne, hvilket fint kan være en anden. Sortspætte er ikke årlig i Skagen og er i de seneste ti år jagttaget i fem af årene. I år blev mindst to forskellige fugle (han og hun) set gennem flere perioder i foråret, således 5-22/4, 1-4/5 og 3-13/6.

Gustav Nyberg fanger afkræftet Alm. kjove 1K, Grenen, 20. september 2023. Foto: Knud Pedersen.

Fuglene blev primært set ved Nordstrand og Grenen, men også ved Hulsig og Råbjerg.

I alt cirka 22 Piroler blev set med 15 i perioden 8-22/5 og yderligere 7 3-19/6. Klart største dag var 22/5 med nok 5 fugle. 13/5 dukkede en 2K han Rødhovedet Tornskade op ved Pælebakke Klit (G). Det er tredje fund fra Skagen og det første siden 1992.

To plærke bliver af og til set uden for kerneområdet ved Hirtshals, således blandt andet på Grenen 9/4. Foråret bød på 2-3 Rødrygget Svale, 28/4 blev en set ved Grenen, Det Grå Fyr og andre lokaliteter i området og 9/5 blev en eller måske snarere to fugle set ved Grenen og Nordstrand.

Lundsanger blev noteret med en syngende ved Stald Grenen 22/5 og 3/6 en hørt ved Grenen. 15/6 blev en Lille Rørsanger ringmærket ved Grenen – det tiende fund fra Skagen(G). Drosselrørsanger indfandt sig igen ved Skarvsøen, hvor en fugl opholdt sig fra 4/6 og ind i juli. Fire Buskørsanger blev noteret i foråret – alle i juni. 1/6 ved Grenen, 4-5/6 ved Fyrvej, 12/6 ved Batterivej og 15/6 blev en fugl ringmærket ved Grenen. En Flodsanger blev hørt kortvarigt ved Bankes Marker 3/6. Rødtoppet Fuglekonge bliver stadig mere almindelig ved Skagen og første halvår gav følgende – antal i parentes: Februar (1), marts (1), april (8) og maj (5). Første observation af Korttået Træløber i Skagen blev gjort helt tilbage i 1996, hvorefter der skulle gå 26 år før arten igen blev set i 2022. I 2023 blev arten observeret på tre datoer: 5/4 og 7/4 ved Grenen og 20/4 ved Gyvelstien. Det virker derfor til at vi kan forvente at arten fremover vil optræde mere hyppigt.

Ringdrossel blev set i perioden 6/4 til 15/6. Trækket var moderat med dårligt vejr i artens normale kulmination, eneste markante dag blev 1/5 med 108 på trækforsøg ved Grenen. Derimod blev der 17/3 set 2281 trækkende Misteldrossel, som er ny dagsrekord. Nordlige Blåhals bliver set med fem ex. i perioden 14-19/5, hvoraf to ringmærkes. Men allerede 16/4 blev der set Blåhals, her var der tale om en Sydlig. Der blev registreret 5-7 syngende Nattergale mellem 11/5 – 9/6. De blev 3/6 akkompagneret af en syngende Sydlig Nattergal på Grenen. Det er det 11. fund fra Skagen og det første siden 2015.

Blot to Lille Fluesnapper er meget få – 23/5 Batteriskoven og 30/5 Rødstens Klit. Største forekomst af Broget Fluesnapper 5/5 og 8/5, hvor minimum 53 fugle er noteret omkring Skagen begge dage, og største observation fra Batteriskoven med 20 fugle.

Gulhovedet Vipstjert blev set 23/5 ved Stald Grenen og på Grenen 28/5. Efterhånden må det betragtes som usædvanligt, når der ikke rapporteres Citronvipstjert gennem et forår, men sådan var det i 2023. En række observationer af Sortrygget Vipstjert blev gjort i perioden 19/3 til 27/5 af omkring 10 fugle i alt. Hos Bjergvipstjert skal 19 trækforsøgende nævnes 20/3. Første halvårs største antal af Bjergpiber blev 18/3 12. Rødstrubet Piber blev set/hørt med fire fugle i perioden 10-20/5.

Det sene forår giver altid pænt med trækforsøgende Kernebidder. Største antal var 2/6 med minimum 50 trækforsøgende. Stor Korsnæb blev noteret primært i den første del af året, hvor de største observationer

var 9/2 19 Nedermoste og 1/4 18 trækforsøgende Grenen. Hvidvinget Korsnæb blev ikke jagttaget. Gulirisk blev set i området i perioden 7/4 til 10/6. Blot 1-2 fugle blev noteret pr. dag og det er ikke muligt at give et bud på antallet af forskellige fugle. Et par var stationære på Grenen Camping i dagen 28/4 til 1/5. En enkelt hvidsken blev det til i første halvår, som blev ringmærket ved Jennes Sø 3/3.

Blot en Lavpærling (21/1) markerer et nyt lavpunkt for denne art og det samme gælder Hortulan, der overhovedet ikke blev jagttaget i foråret! Endelig skal nævnes Skagens fjerde fund af Pileværling, idet en han blev set på trækforsøg 25/3 (G).

Observationer andet halvår

Havfugle

Skagen Fuglestations havfugletællinger i andet halvår af 2023 havde som standard daglige observationer fra solopgang og fire timer frem i perioden fra 15. juli til 30. november. På dage med vedvarende regn eller tåge blev der ikke observeret. I tilfælde af ugunstige vejrforhold og manglende havfugletræk kunne træk-tællingerne også indstilles før tid og evt. afløses af rastefugletællinger. Den faste observationspost var den yderste klitrække på Grenen benævnt "Verdens Ende 3". Enkelte dage med østenvind i oktober og november blev observationsposten flyttet til Nordstrand. De fleste dage blev havfugletællingerne foretaget af mindst to observatører.

Tabel 2 viser forekomsten måned for måned samt største dag og mediandato for udvalgte havfugle i andet halvår af 2023.

Rødstrubet Lom (6.378) havde det næststørste andet halvår i tiårsperioden 2014-2023. Forekomsten var markant større end gennemsnittet for perioden 2013-2022 (4.523), men noget under rekordåret 2015 (9.859). Antallet af Sortstrubet Lom (220) var ny rekord for andet halvår.

Det blev igen til et godt halvår for Islom (49). Antallet tangerede derved sidste års total. Som beskrevet i 2022-rapporten optræder der uden tvivl mange gengangere i materialet i form af rastende fugle som bevæger sig rundt i området fra dag til dag. Det samme gjorde sig gældende for Hvidnæbbet Lom (30). Summen er antallet af fugle pr. dag og det reelle antal af individer er noget lavere. Der er i de seneste år registreret et stigende antal observationer af Hvidnæbbet Lom ved Skagen om efteråret, og dette års forekomst er den hidtil største.

Der foregik igen natfangst flere nætter med spejlnet af Lille Stormsvalde ved Det Grå Fyr i juli-august. Årets indsats gav to fugle under den første fangstnat 28/7, men ellers ingen. Desuden blev der observeret to Lille Stormsvalde ved Grenen og Nordstrand 13/8. Stor Stormsvalde blev set fra Grenen 24/9 og 7/10.

Mallemuk (3.174) havde et lidt større andet halvår end i 2022 (2.564), men stadig med en sum noget under gennemsnittet for tiåret 2013-2022 (4.156). Største dage

Tabel 2. Havfugle, Skagen juli-december 2023 samt største dag og mediandato.

Art / måned	juli	august	sept.	okt.	nov.	dec.	Sum	Største dag	Mediandato
Rødstrubet Lom	978	642	635	1307	1747	1069	6378	19/12 (365)	17/10
Sortstrubet Lom	59	53	19	24	64	1	220	28/7 (21)	30/8
Islom	0	2	4	17	21	5	49	18/10 og 19/12 (3)	2/11
Hvidnæbbet Lom	0	3	0	13	14	0	30	1/11, 3/11 og 6/11 (4)	27/10
Lille Stormsvalde	2	2	0	0	0	0	4	-	-
Stor Stormsvalde	0	0	1	1	0	0	2	-	-
Mallemuk	639	662	139	2246	18	23	3727	15/10 (862)	15/10
Sodfarvet Skråpe	0	0	2	16	2	0	20	17/10 (4)	15/10
Almindelig Skråpe	29	10	0	1	0	0	40	25/7 (5)	23/7
Sule	1430	3507	4720	7546	4741	41	21985	2/11 (1117)	6/10
Topskarv	5	0	0	2	1	1	9	28/7 (2)	-
Lunde	1	0	0	19	4	1	25	18/10 (5)	18/10
Alk	86	156	1134	22679	39723	516	65631	1/11 (5598)	2/11
Søkonge	0	0	0	62	97	19	178	31/10 (60)	5/11
Lomvie	322	42	58	549	7571	582	9124	3/11 (1068)	9/11
Lille Kjøve	4	2	0	4	0	0	10	22/7 og 5/10 (2)	-
Almindelig Kjøve	164	37	37	11	2	0	251	22/7 (20)	24/7
Mellemkjøve	2	2	2	2	0	0	8	-	17/10
Storkjøve	18	39	19	26	6	0	108	19/10 (9)	27/8
Ride	1624	1593	264	4246	12868	2445	23040	24/11 (6716)	24/11

Morgenstemning ved nettene, 16. september 2023.
Foto: Skagen Fuglestation.

blev 15/10 (862) og 7/10 (640).

Forekomsten af Sodfarvet Skråpe (20) faldt lidt i forhold til 2022 (28). Største dag blev 7/10 (4).

Det blev til et rekordår for Almindelig Skråpe (40). Hovedparten (29) blev observeret i juli, som vejræssigt var karakteriseret af flere perioder med hårde vestlige vinde. Største dag blev 25/7 (5).

Antallet af Sule (21.985) tog igen et dyk og nåede kun ca. halvdelen af gennemsnitssummen for perioden 2013-2022 (42.413). Nedgangen i den nordatlantiske bestand efter udbruddet af fugleinfluenza i 2021-22 er stadig markant. Oktober med 7.546 fugle blev største måned og største dag var 2/11 (1.117).

Lidt overraskende var der flest observationer af Topskarv i juli (5), heraf to fugle sammen mod nordvest 28/7. Desuden blev der noteret to fugle i oktober, en i november og en i december. Alle ni observationer var fra Grenen.

Alk (65.631) havde et godt efterår og antallet lå betydeligt over gennemsnittet for tiårsperioden 2013-2022 (46.449). Trækket kulminerede senere end normalt med mediandatoen 1/11, som også blev største dag med 5.598 fugle. Den 15/10 blev der dog med intervalltællinger talt 14.632. Som i efteråret 2022 rastede flere Alke end normalt i oktober-november. Også for Lomvie (9.124) var det et efterår over gennemsnit (7.497). Største dag var 3/11 (1068) og mediandatoen var 9/11. I alt 178 Søkonger blev noteret i perioden 19/10-25/12. Det er markant over gennemsnitstallet for tiårsperioden 2013-2022 på 57 fugle. Største dag blev 31/10 med 60 fugle, men også 25/11 med 30 fugle skal fremhæves. Der er dog langt op til dagsrekorden for Skagen med 1.165 15/11 i 1987. Der er givetvis gengangere fra dag til dag blandt de 19 rastende Søkonger, som blev noteret i Skagen Havn i løbet af december. Største dag var her 2/12 (5).

For Lunde (25) blev sæsonen også et markant rekordår set i forhold til forekomsten gennem de seneste ti efterår med et gennemsnit på blot tre fugle. Oktober toppede med 19 fugle og største dag blev 18/10 (5). Et enkelt sommerfund fra 20/7 skal fremhæves.

Perioder med kraftige vestenvinde og mange rastende terner og Rider på Grenen i juli tiltrak en hel del Almindelig Kjøve. Flere dage i slutningen af juli rastede op til 20 fugle ved Grenen. Derfor blev juli med 164 fugle største måned i andet halvår for Almindelig Kjøve. Der er dog helt sikkert en del gengangere blandt de rastende fugle fra dag til dag i juli. Hovedparten af de rastende fugle var immature af den lyse form. Formodentlig var der tale om ikke kønsmodne fugle fra nordlige bestande, som på denne årstid normalt lever som nomader på det åbne hav i Nordatlanten. Med august (37), september (37), oktober (11) og november (1) blev totalen for andet halvår på 251 fugle. De mange fugle i juli medførte at mediandatoen blev så usædvanlig tidlig som 24/7. Årets første ungfugl (1K) blev set 1/9 og sidste fugl sås 23/11.

Mellemkjøve noteredes med blot otte fugle i andet halvår fordelt med to fugle i hver af månederne juli, august, september og oktober. De fire fugle i september-oktober var alle 1K og den første blev noteret 21/9.

I forbindelse med influkset af Almindelig Kjøve i juli blev der også observeret fire Lille Kjøve. En 3K rastede

Natfangst af Tredækker, Himmerland, 1. september 2023. Foto: Skagen Fuglestation.

ved Grenen i dagene 1-4/7. En 2K blev set 20/7. En 4K rastede 22/7 og samme dag trak en 4K+ mod nordvest. Ungfugle (1K) blev set på datoerne 19/8, 20/8, 2/10, 5/10 (2) og den sidste 16/10.

Det frie fald i 2022 (159) for antallet af Storkjove fortsatte i 2023 med kun 108 fugle i perioden 5/7-13/11. Gennemsnittet for tiårsperioden 2013-2022 er 897 fugle, så dette års sum dokumenterer yderligere den voldsomme tilbagegang siden fugleinfluenzaens indtog på Nordatlantiske ynglepladser i 2021-22. Største dag blev beskedne ni fugle 19/10.

Ride (23.040) havde det største halvår siden 2016 (35.121). Forekomsten toppede i november med 12.868 fugle. Største dag var 24/11 (6.716) og mediandatoen blev også 24/11.

For andet år i træk blev Sabinemåge ikke set ved Skagen i dette efterår.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Det er efterhånden en årlig tilbagevendende begivenhed, at Amerikansk Sortand dukker op i farvandet omkring Grenen, når de skandinaviske og sibirske Sortænder indfinder sig til årets sommerfældning. Det drejer sig formentlig om de samme individer år for år? En ad han blev set tæt på nordsiden af Grenen 23-24/8. Lille Skallesluger ses ikke årligt i Skagen, og seks trækkende fugle 29/10 (ni i alt i efteråret) er mange lokalt. Vagtel blev hørt ved Hulsig 3/7 og i juli/august blev der også set pænt med Natravne. Hele 10 individer blev fanget i perioden 1-30/8 i Fyrhaverne. 31/10 blev en Gråsejler fundet død under lettere mystiske omstændigheder.

Den lå på jorden hvor ringmærkernes telt står nedenfor Kabeltromlen.

Nordisk Lappedykker blev set med fem fugle – 30/8 1 Grenen, 15-17/10 1 i Havnen, 19/10 1 Nordstrand/Grenen, 22/10 1 Nordstrand/Grenen og 2/11 1 Grenen. Hos vadefuglene skal nævnes en indtrækkende Pomeransfugl 28/8. 16-17/7 rastede en adult Kærløber på Grenen. Senest der blev set Kærløber i Skagen er tilbage i 2016. Et par større antal af rastende Sortgrå Ryle skal nævnes – 3/12 20 ved Det Grå Fyr og 13/12 35 på Havnen. 13/10 blev der talt mindst 11 Enkeltbekkasiner om natten og der blev ringmærket fire i perioden 8-27/10. Skovsneppe blev set med 11 ex. i Ellektræt 11/11 og 23/11 13 i Klitplantagen.

Hos mågerne skal et stort træktal af Dværgmåger nævnes, 6/11 73 SØ Grenen. Sorthovedet Måge blev set med fem fugle i perioden juli til september. Sommerfund af Gråmåge er ualmindelige, men 17/7 rastede en adult fugl på Grenen. Først 5/11 blev den næste set (1K) og på yderligere fem datoer i november blev der set 1K-fugle (samme) foruden en 2K 27/12. Rastende Kaspisk Måge blev set gennem det meste af perioden med rekordmange 30/9 – 8 ex. Rovterne blev set med 11/7 (2) og 17/7 (1) og syv Sortterner blev noteret i perioden 16/7 til 20/8.

Årets eneste Sort Stork rastede på Hulsig Hede 16/8. En højst overraskende ny art for Skagen blev set 7/11, da en Eremitibis blev set trækkende (E).

Sort Glente blev set over Hulsig Hede 1/7 og en 2K Steppeørn gjorde trækforsøg både 5/7, 7/7 og 17/7 (G). Der var tale om samme 2K-fugl, som blev set i perioden 5/6-28/6. Den er således også omtalt i afsnittet

om sjældne rovfugle i første halvår. En adult han Steppehøg blev set over Hulsig Hede 28/9. To tidlige Dværgfalk sås i august, den første så tidligt som 13/8. Efterårets eneste Aftenfalk blev en rastende gammel hun 13/8 og en ungfugl 27/8. Cirka ti indtrækkende Vandrefalke blev set i efteråret, den første 1K allerede 27/7.

En Isfugl blev ringmærket 27/8 og endnu en holdt til i Batteriskoven fra 30/11 og ind i det nye år. En Vendehals blev ringmærket 29/8. Efterårets første Stor Tornskade var en ringmærket fugl 13/10 Jennes Sø. Første Silkehale blev set 15/10. Det blev starten på en mindre invasion med op til 300 fugle rastende i byen. 18/7 rastede en Toplærke på Grenen. Den første Bjerglærke blev set 29/9 og 13/10 blev en fugl fanget og ringmærket. Største flok er af 15 fugle 7/11.

En overraskende og tidlig Himalayasanger dukkede op 23/9 og forblev i området til 27/9 (G). Den fik selskab af en Hvidbrynet Løvsanger 24/9. Sikkert samme Hvidbrynet Løvsanger blev ringmærket dagen efter. Endnu en blev ringmærket 2/10, og den blev i området til 6/10. I perioden 23/10 til 18/11 blev der ringmærket hele syv Sibirisk Gransanger og 22/8 blev der ringmærket to Lundsangere. Skønt juli var kelig dukkede en Cistussanger op 20/7 – 21/7. Det blev imidlertid ikke den sidste eftersom endnu en Cistussanger blev set en snes dage senere 11/8 - 12/8. Der er tale om det femte og sjette fund for Skagen (G). 12/8 blev der endvidere ringmærket en 1K Høgesanger. Den lokale Drosselrørsanger ved Skarvsøen stoppede sin sang de allerførste juldage, men 28/7 blev der hørt tydelige kald, og det kunne måske være tegn på yngel? Også i andet halvår var forekomsten af Rødtoppet Fuglekonge større end normalt, således blev der ringmærket fem fugle ved Grenen i perioden 22/10 til 8/11. Væk fra Grenen er der desuden observationer af arten fra Ellekrattet 26/10 og 2/11 samt Højen Fyr 11/4.

En Blåstjert blev fundet 22/10 ved Buttervej (G) og i en periode fra 18/10 til 30/10 rastede en Sibirisk Bynkefugl 1K han (ssp. maurus/variegatus) (G) ved Grenen. 23/8 blev en 1K han Nordlig Blåhals ringmærket. 13/10 blev en Vandstær set ved Grenen. 28/9 blev en ny art for landet fundet i de yderste klitter på Grenen. Østlig Gul Vipstjert eller Alaskavipstjert, som det danske navn er blevet (*Motacilla tschutschensis*). Den gæstede Grenen frem til 1/10 (G). En sen Hvid Vipstjert blev set på havnen 2/12. Den 16/10 blev en 'stoppiber'-type fundet i de yderste klitrækker, som senere viste sig at være en Mongolsk Piber (G). Den blev på Grenen til 6/11, hvor den også blev ringmærket. Det er det fjerde ex. af arten, der er set i Skagen. Efterårets første Bjergpiber blev set 14/10 og største indtastede observation var 6/11 24. En Rødstrubet Piber rastede 21/9 på Grenen, en efterhånden sjælden efterårsgæst.

Hvidsken blev set med op til to fugle på otte datoer i perioden 23/10 til 30/11 – heraf blev syv fugle ringmærket. De kom i en periode hvor en invasion af Stor Gråsiken nåede Skagen. Bl.a. blev der 26/10 talt 2.010 trækkende Gråsiken på Grenen, hvoraf langt størstedelen var Stor Gråsiken. Stor Korsnæb

optrådte hyppigt igennem det meste af efteråret (første observation noteret 6/8). Fra sidst i september til midt i november blev den set næsten dagligt, flest 28/9 47, 18/10 65 og 22/10 40, alle trækforsøgende. 11/11 blev også en Gulirisk set på trækforsøg. Lapværling blev set i perioden 26/9 til 30/11, men ingen dage med mere end to fugle. Endelig kan det nævnes, at Dværgværling blev set både 1/10 og 7/10.

Ynglefugle Skagens Odde 2023

Der blev optalt 90 aktive skarv-reder i Skarvsøen og parrene fik omkring 170 flyvefærdige unger. Den sidste håndfuld unger forlod rederne så sent som den første uge af august. Antallet af par var på niveau med 2021 mod kun 51 aktive reder i 2022.

I Skarvsøen er der registreret syv par af Gråstrubet lappedykker – derudover er der fund fra: Hulsig 1 syngende, Lodskovvad Mile 2 i parring, og Vester Engklit 2 territoriehævdende. Lille lappedykker er fundet ynglende eller set i yngletiden i Skarvsøen, Nederose, Hulsig, Råbjerg Hede og Råbjerg Mose.

Rørdrum synes at holde stand og 7-8 fugle er hørt paukende i de samme områder nord for Skagen By – som i 2022.

Miljøstyrelsen har i 2023 optalt Trane på dele af Skagens Odde: Hulsig Hede 6 par, Lodskovvad Hede-Bunken Klitplantage-Råbjerg Mile 4 par, Kandestederne 1 par, Tolshave 2 par, Råbjerg Mose 5 par og Napstert Mose 1 par. Tællingerne er gjort tidligt på ynglesæsonen og siger således ikke noget om ynglesucces. Desuden tre territoriale par nord for Skagen by.

Natnavn er ikke optalt systematisk, men er registreret territoriehævdende over 20 steder – og Ålbæk Klitplantage 5 syngende, Bunken-Hulsig-Tranestederne 8 syngende og Skagen Klitplantage med de største antal – ved sidstnævnte er der indtastet fra mange delokaliteter, så tallene overlapper hinanden. I 2022 registrerede Miljøstyrelsen 50 territoriehævdende indenfor klitplantagens område.

Yngleparret af Havørn i Råbjerg Plantage fik to unger. Den ene blev fundet død neden for reden 21/7, før den var helt flyvefærdig.

Der er kun gjort et enkelt omend interessant fund af Stor hornugle fra yngletiden: 29/7 1 voksen fugl fotograferet i billygtens skær ved Troldso, Råbjerg. Skovhornugle er med kun to indberetninger formodentlig overset/underhørt: 22/5 1 syng. Skagen Klitplantage og 30/6 1 kaldende unge Hulsig. I yngletiden er der gjort iagttagelser af Isfugl omkring Gårdbogård, Aalbæk og Jerup Strand – dog uden nogen sikre tegn på yngel.

Der er indberettet fund af Hedelærke i yngletiden fra 11 lokaliteter, hvilket er tæt på tallet fra Miljøstyrelsens opgørelse i 2022 (13 par). Sortstrubet bynkefugl fortsætter arten sin fremgang og spredning på Skagen Odde med observationer af ynglepar eller fugle med yngleadfærd fra 25 lokaliteter mod ni lokaliteter i 2022. Til sammenligning i øvrigt er Bynkefugl indberettet i yngletiden fra 4-5 lokaliteter...

Karmindompap er i perioden medio juni-medio juli hørt syngende fire steder i området nordbyen-Grenen samt i Skagen Klitplantage og Tranestederne ved Hulsig – uden nogen yderligere tegn på yngel.

Ringmærkning

Ringmærkningen på Grenen og omkring Skagen sker under Skagen Fuglestations licens, som er udstedt af Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum. Årets væsentligste resultater nævnes nedenstående, mens en mere udførlig gennemgang af årets ringmærkning henvises til fuglestationens Årsskrift 2023 på www.skagenfuglestation.dk.

Personalet bestod som sædvanligt af en blandet skare af erfarne og mindre erfarne ringmærkere fra Danmark og resten af verden.

Årets resultater

Årets fangst og ringmærkning blev fordelt på i alt 226 dage med et resultat på i alt 8674 fangede fugle (tabel 3, hvoraf de 7696 blev mærket, 138 var mærket tidligere år, 822 var genfangster af fugle, som var håndteret tidligere i 2023 mens 14 var aflæsninger af fugle mærket i udlandet og fire andre steder i Danmark. Der blev mærket i alt 98 arter.

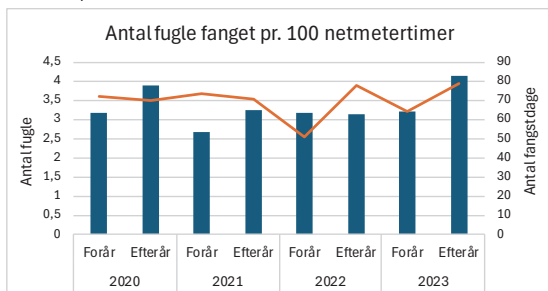
Antallet af fangstdage (226 dage, tabel 3) på årsbasis lå nær gennemsnittet på 230 dage, mens fangstantallet (8674 fugle) var det næsthøjeste siden 2017, hvor stationen startede. Det var relativt få arter (og de samme 18 arter som de to forudgående år), som blev fanget i større antal (>100). I 2023 udgjorde disse 85,3% af alle fangede fugle. Hyppigst fanget var Stor Gråsisken med et antal på 1159 (da der i efteråret var et stort influx af arten), Fuglekonge med 607 og Rødhals med 551 fangede fugle, når årets gengangere var fraserteret. I den anden ende blev 40 arter fanget i et antal på blot 1-3 fugle (tabel 4).

Ud fra fordelingen på alder så det ud som om 2023 generelt var et godt yngleår, da andelen af ungfugle lå højt i forhold til andelen af voksne fugle (tabel 4). Samlet var ungfugleandelen på 77,4%. For fem arter lå andelen af ungfugle på mere end 90%: Blåmejse (95,6%), Gærdesmutte (94,7%), Fuglekonge (94,1%) og

Munk (92,0%). Sammenligning mellem arter af hyppigst fangede i perioden 2020-2023 viste, at de fleste har været stabile om end svingende over tid (tabel 5). Løvsanger og Sangdrossel havde som de eneste arter generelt været aftagende over årene, men også Havesanger og Rødhals så ud til at være aftagende i antal. Rørspurv havde heller ikke hentet tabet fra 2021, hvor antallet blev reduceret til en tredjedel.

Kabeltromlen var det faste fangststed for ringmærkningen af småfugle, hvor der, når vejret tillod det, blev foretaget ringmærkning i standardperioden (20/3 – 20/6 og 20/7 – 20/11). Figur 1 viser fordelingen af fangsten fordelt på forår og efterår i årene 2020-2023 beregnet pr. 100 netmetertimer (venstre akse, blå søjler). Antallet af dage, hvor der blev mærket, varierede mellem 70 og 79 dage pr. sæson, dog lidt færre i foråret 2023 (64 dage) og væsentligt færre i 2022 hvor der blev mærket i blot 51 dage grundet høj vandstand i foråret og dage med dårligt vejr (figur 1 højre akse). Antallet af fangede fugle varierer mellem 3 til 4 fugle pr. 100 meter net pr. time, kun foråret 2021 lå lavere med ca. 2,7 fugle.

Figur 1. Antal fugle fanget pr. time og 100 meter net i standardperioderne i årene 2020-2023.

På vej til fangst af Silkehaler, Skagen, 19. oktober 2023. Foto: Skagen Fuglestation.

Tabel 3. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år i perioden 2020-2023.

	2020	2021	2022	2023
Antal fangstdage (hele året)	267	239	211	226
Antal fugle fanget	10277	7786	7405	8674
Heraf antal aflæsninger/genfangster	-	891	875	978
Antal arter fanget	103	94	97	98
Antal fangstdage i standardtiden*	184	175	157	143
Antal fugle fanget i standardtiden*	9144	7000	6722	6009
Antal arter fanget i standardtiden*	98	90	91	78
CES fangster	216	311	-	405

*: standardtid er 20. marts - 20. juni og 20. juli - 20. november.

Genfangster og aflæsninger

Der blev genfanget 822 fordelt på 39 arter af fugle fanget mindst en gang tidligere i 2023 svarende til 9,5% af alle arter (GEN i tabel 6). Hyppigst genfanget (antalsmæssigt) blev Blåmejse (120), Rødhals (111) og Fuglekonge (64). Procentvis var fordelingen Solsort (25,6%), Rørsanger (21%) og Blåmejse (19%), mens færrest blev genfanget af Rørspurv (2,9%), Bogfinke (2,5%) og Løvsanger (1,2%) samt invasionsarten Stor Gråsisken med mindre end 1%.

Der blev foretaget aflæsninger af 138 fugle, eller 1,6% af de fangede fugle fordelt på 24 arter, som var ringmærket i Skagen før 2023 (AFL i tabel 6). Flest aflæsninger blev foretaget af Gærdesanger (22 fugle eller 8,2%), Tørsanger (17 fugle eller 7,3%) og Musvit (15 fugle eller 5,9%). Andre hyppigt fangede arter som Munk, Fuglekonge, Gærdesmutte og Lille Gråsisken, der ligeledes blev fanget hyppigt, gav mindre end 1% aflæsninger. Der er endnu ikke blevet aflæst én eneste Løvsanger mærket i tidligere år i Skagen (i modsætning til f.eks. på Amager), hvilket antyder, at den har forskelligt forårs- og efterårstræk.

Aflæsninger af eksterne ringe.

Der blev i 2023 aflæst 14 fugle (fordelt på 11 arter mærket i seks lande i Europa og fire mærket andre steder i Danmark (tabel 7). Hertil kom en række aflæsninger af farvemærkede fugle, især måger, hvoraf kun fire af de lidt mere specielle aflæsninger er omtalt her. Som sædvanligt var der flest genmeldinger fra kendte destinationer på trækruterne, f.eks. Norge (Blåmejse og Gransanger), Belgien (Bogfinke) og England (Spurvehøg, Bogfinke og Solsort). Til gengæld er der ikke mange aflæsninger af Havesanger, men den 2/6 blev fanget en fugl, som var blevet mærket 23/9 2022 nær Zaragosa i det nordlige Spanien 1924 km mod SV.

Af de farvemærkede fugle skal omtales to Fjeldvåger, der havde vingemærker fra Tjekkiet. De blev aflæst på træk den 8/5 og 15/5 og var mærket den 28/2 2023 og 19/11 2022 ca. 1020 km mod SØ. Også en farvemærket Gråmåge fra Norge var interessant. Den var mærket ved Sandsfjorden i Nordnorge den 13/4 2022, og efter nogle rundture i Norge blev den spottet på St Mary's Island i Whitley Bay i England den 4/12 2022, hvorefter den blev aflæst på Grenen den 5/2 2023. Endelig må nævnes en Skærpiiber med farvering, der var mærket på Maletangen

i Norge den 17/10 2021 og som blev aflæst på Grenen den 25/11 2023, 615 km fra mærkningsstedet.

Genfund fra andre steder

Af de mærkede fugle under Skagen Fuglestation fik vi i løbet af året besked om 20 fugle aflæst andre steder, heraf 14 i udlandet fordelt på seks lande, flest fra Norge. I Danmark blev seks fugle fundet forskellige steder i Jylland samt en på Fyn (tabel 8). Af de seks danske aflæsninger, er de fem af døde fugle (kollisioner med vinduer!). De udenlandske aflæsninger lå indenfor de forventede trækruter. Længst nåede en Rørsanger, der blev aflæst i Oost-Vlaanderen i Belgien 1359 km mod SV, mens en Lille Gråsisken nåede lige så langt (1353 km) den modsatte vej til Hordaland i Norge. Endelig må nævnes en Lille Stormsval, som blev mærket ved Det Grå Fyr den 27/7 som blev genfanget allerede to nætter senere på Utsira i Norge 376 km mod NV. Det blev den første aflæsning af en dansk mærket Lille Stormsval.

Specialfangster og rariteter

Natfangster, både med hjælp af termisk kikkert, ketsjer og med spejlnet var igen et fast indslag i årets mærkning, som resulterede i fangst af arter, som normalt kun fanges meget fåtalligt herhjemme. Der var målrettet fangst efter Tredækker i Himmerland, Lille Stormsval på stranden ved Grenen samt efter Natravn i Fyrhaverne. Det gav foruden målarterne (Tredækker 1, Lille Stormsval 2 og Natravn 10) også en del bonusarter som bla. Sortand, Sildemåge, Sortgrå Ryle, Fjordterne, 7 Skovsneppe og 4 Enkeltbekkasin (se tabel 2). Nævnes skal også en Bjerglærke, som blev fanget 13/10 ved hjælp af termisk kikkert og lygte på Grenen, hvilket var den første siden 2017.

Hvad angår rariteter var årets sjældneste fugl i mærkningen en Mongolsk Piber, som blev fanget 6/11 ved Grenensøen. Hertil kom en Buskrørsanger og en Lille Rørsanger begge 15/6 og 2 Lundsangere 22/8 ved Kabeltromlen. Sidstnævnte er der kun mærket en gang tidligere (8/6 2020) af fuglestationen. Desuden kan nævnes andre fåtallige ringmærkningsarter eller racer som f.eks. 2 Hvidbrynet Løvsanger, 7 Rødtoppet Fuglekonge, 6 Sibirisk Gransanger (ssp. tristis), Høgesanger, Karmindompap, 8 Hvidsiskan, Isfugl og Misteldrossel. Antallet af Rødtoppet Fuglekonge var rekordår (se tabel 4).

Tabel 4. Årstotaler for alle arter og racer. Sum af mærkede og aflæste fugle i 1. halvår og aldersfordeling af mærkede og aflæste fugle i 2. halvår. Fugle fanget mere end en gang er ikke medtaget (data inkluderer 18 aflæsninger af fugle udenfor Skagen). Racer og ubestemte arter (=sp.?) er markeret med kursiv og tæller ikke med i summen af arter.

Navn	Latin	Forår	Efterår				% 1k	Årets fangst
		Forår Total	1k	1k+	ad	Total		
Sortand	Melanitta nigra				1	1		1
Natrav	Caprimulgus europaeus	1	7		3	10		11
Vandrikse	Rallus aquaticus	1	4		1	5		6
Lille Stormsvale	Hydrobates pelagicus				2	2		2
Stor Præstekrave	Charadrius hiaticula	3						3
Stenvender	Arenaria interpres		2		1	3		3
Islandsk Ryle	Calidris canutus		3			3		3
Brushane	Philomachus pugnax		1			1		1
Almindelig Ryle	Calidris alpina		3			3		3
Sortgrå Ryle	Calidris maritima		1			1		1
Skovsneppe	Scolopax rusticola		5	2		7		7
Tredækker	Gallinago media				1	1		1
Dobbeltbekkasin	Gallinago gallinago		2	1		3		3
Enkeltbekkasin	Lymnocyptes minimus		4			4		4
Svaleklire	Tringa ochropus	1						1
Almindelig Kjøve	Stercorarius parasiticus		1			1		1
Hættemåge	Chroicocephalus ridibundus	1						1
Sildemåge	Larus fuscus intermedius				1	1		1
Fjordterne	Sterna hirundo		1			1		1
Spurvehøg	Accipiter nisus	5						5
Musvåge	Buteo buteo	2						2
Vendehals	Jynx torquilla		1			1		1
Stor Flagspætte	Dendrocopos major		15	1		16		16
Isfugl	Alcedo atthis	1	1			1		2
Tårnfalk	Falco tinnunculus		1			1		1
Rødrygget Tornskade	Lanius collurio	3						3
Stor Tornskade	Lanius excubitor		1			1		1
Skovskade	Garrulus glandarius	2	2		1	3		5
Husskade	Pica pica	1						1
Sortmejse	Periparus ater		20			20		20
Topmejse	Lophophanes cristatus	7	11	1		12		19
Blåmejse	Cyanistes caeruleus	41	451	5	16	472	95,6	513
Musvit	Parus major	93	101	2	12	115	87,8	208
Bjerglærke	Eremophila alpestris			1		1		1
Skægmejse	Panurus biarmicus	1	1	19	3	23		24
Gulbug	Hippolais icterina	37	4		5	9		46
Sivsanger	Acrocephalus schoenobaenus	14	4			4		18
Buskrørsanger	Acrocephalus dumetorum	1						1
Kørsanger	Acrocephalus palustris	81	14		5	19		100
Rørsanger	Acrocephalus scirpaceus	88	119		35	154	77,3	242
Lille Rørsanger	Acrocephalus agricola	1						1
Bysvale	Delichon urbicum		1			1		1
Landsvale	Hirundo rustica	10	4		1	5		15

Skovsanger	Phylloscopus sibilatrix	9	4	1	5		14
Hvidbrynet Løvsanger	Phylloscopus inornatus		2		2		2
Løvsanger	Phylloscopus trochilus	241	64	1	18	83	324
Gransanger	Phylloscopus collybita	274	194	9	34	237	81,9
<i>Sibirisk Gransanger</i>	Phylloscopus collybita tristis		6			6	6
Lundsanger	Phylloscopus trochiloides		2			2	2
Halemejse	Aegithalos caudatus		1	32		33	33
<i>Nordlig Halemejse</i>	Aegithalos caudatus caudatus		15	19		34	34
<i>Sydlig Halemejse</i>	Aegithalos caudatus europaeus		2	21		23	23
Munk	Sylvia atricapilla	284	286	12	13	311	92,0
Havesanger	Sylvia borin	79	18		1	19	98
Høgesanger	Sylvia nisoria		1			1	1
Gærdesanger	Sylvia curruca	182	48		2	50	232
Tornsanger	Sylvia communis	94	90		15	105	85,7
Fuglekonge	Regulus regulus	252	334	18	3	355	94,1
Rødtoppet Fuglekonge	Regulus ignicapilla	2	5			5	7
Silkehale	Bombycilla garrulus		1		1	2	2
Træløber	Certhia familiaris		1	21		22	22
Gærdesmutte	Troglodytes troglodytes	152	230	6	7	243	94,7
Vandstær	Cinclus cinclus	5					5
Grå Fluesnapper	Muscicapa striata	4	2		1	3	7
Rødhals	Erithacus rubecula	277	246	4	24	274	89,8
Blåhals	Luscinia svecica	1					1
<i>Nordlig Blåhals</i>	Luscinia svecica svecica	2	1			1	3
Broget Fluesnapper	Ficedula hypoleuca	19	7			7	26
Rødstjert	Phoenicurus phoenicurus	21	24	1	2	27	48
Husrødstjert	Phoenicurus ochruros		1			1	1
Bynkefugl	Saxicola rubetra		1			1	1
Stenpikker	Oenanthe oenanthe	1	4			4	5
Misteldrossel	Turdus viscivorus		1			1	1
Sangdrossel	Turdus philomelos	30	16	1	2	19	49
Vindrossel	Turdus iliacus	13	56		15	71	84
Solsort	Turdus merula	98	45		15	60	158
Sjagger	Turdus pilaris	1	12		2	14	15
Ringdrossel	Turdus torquatus	1					1
Jernspurv	Prunella modularis	36	37	5	6	48	84
Skovspurv	Passer montanus			9	1	10	10
Skovpiber	Anthus trivialis	6	4	1		5	11
Engpiber	Anthus pratensis	1	2	1		3	4
Mongolsk Piber	Anthus godlewskii		1			1	1
Gul Vipstjert	Motacilla flava thunbergi	1					1
Bjergvipstjert	Motacilla cinerea	2					2
Bogfinke	Fringilla coelebs	123	21	3	8	32	155
Kvækerfinke	Fringilla montifringilla	28	17	3	5	25	53
Kernebider	Coccothraustes coccothraustes	6					6
Karmindompap	Carpodacus erythrinus	1					1
Dompap	Pyrrhula pyrrhula	9	45		7	52	61
<i>Lille Dompap</i>	Pyrrhula pyrrhula europaea	23	81	1	7	89	112

Navn	Latin	Forår	Efterår				Årets fangst	
		Forår Total	1k	1k+	ad	Total		% 1k
Stor Dompap	Pyrrhula pyrrhula pyrrhula	3	56		3	59		62
Grønirisk	Carduelis chloris	18	3		1	4		22
Bjergirisk	Carduelis flavirostris		2	1	2	5		5
Gråsirken	Carduelis flammea	2	22	3	4	29		31
Lille Gråsirken	Carduelis flammea cabaret	93	345	22	28	395	87,4	488
Stor Gråsirken	Carduelis flammea flammea	104	530	277	248	1055	50,2	1159
Hvidsirken	Carduelis hornemanni	1	7			7		8
Lille Korsnæb	Loxia curvirostra	4	1			1		5
Stillits	Carduelis carduelis	1						1
Stor Korsnæb	Loxia pytyopsittacus				1	1		1
Grønsirken	Carduelis spinus	7	16	1	1	18		25
Snespurv	Plectrophenax nivalis	1						1
Gulspurv	Emberiza citrinella	33	7	4	4	15		48
Rørspurv	Emberiza schoeniclus	40	72	6	19	97	74,2	137
Sum		2980	3770	514	588	4872		7852
Antal arter		68				87		99

* 1k og 1k+ slået sammen (ellers 50,2% for 1k fugle). Fugle fanget mere end en gang i 2023 er frasorteret.

CES 2023

Den systematiske fangst af ynglefugle (CES) blev i 2023 opstartet på en ny lokalitet ved Skarvsøen som afløser for Jennes Sø. CES gennemføres efter samme metode hvert år med 12 ringmærkningsbesøg i sommerperioden (yngletiden). Der fanges med samme antal net (120 meter), placeret samme sted hver gang, og mærkning gennemføres med samme interval (10/11-dages perioder). Årets første periode starter torsdagen før den 1. maj og sidste periode slutter med udgangen af august. Tabel 9 viser den første opgørelse af CES fangsterne ved Skarvsøen. Der blev fanget i alt 405 fugle, hvoraf 58 (14,3 %) blev fanget mere end én gang. Der blev således fanget 347 forskellige fugle fordelt på 30 arter. Fordeling på alder og periode for fangst fremgår af tabel 7. Den hyppigst fangede art var Rørsanger, som udgjorde 39 % af de fangede fugle efterfulgt af Gransanger med 13%. Bemærkes skal det, at de voksne fugle udgjorde 59% af de fangede fugle, hvilket kunne tyde på dårlig ungeproduktion. Det matcher dog ikke med resultaterne fra Kabeltromlen (se tabel 4). Det nyoprettede CES-site kastede også en ny ringmærkningsart af sig til fuglestationen, i det en Brushane fløj i nettet 29/8.

Tabel 5. Antal mærkede og aflæste fugle i perioden 2020-2023, for arter hvor der mindst ét år blev fanget mere end 100 fugle. Årets genfangede fugle frasorteret.

Art	2020	2021	2022	2023
Blåmejse	498	325	332	513
Musvit	230	246	162	208
Kærsanger	115	78	84	100
Rørsanger	220	191	158	241
Løvsanger	650	685	425	324
Gransanger	539	535	431	511
Fuglekonge	604	407	281	607
Munk	800	458	489	595
Havesanger	155	111	118	98
Gærdesanger	295	290	238	232
Tornsanger	442	424	378	199
Gærdesmutte	376	375	340	395
Rødhals	820	700	466	551
Sangdrossel	115	66	67	49
Solsort	124	141	131	158
Jernspurv	166	220	82	84
Bogfinke	154	200	182	155
Lille dompap	79	80	105	112
Lille Gråsirken	475	490	678	488
Stor Gråsirken	74	20	290	1159
Rørspurv	359	115	169	137
Fangstdage	267	239	211	226

Tabel 6. Antal genfanget mindst en gang i indeværende år (GEN), samt %-andel genfanget, hvor mere end 100 fugle er ringmærket. Antal mærket tidligere år, men fanget og aflæst i indeværende år (AFL), samt %-andel aflæst, hvor mere end 100 fugle er ringmærket.

Art	GEN	% GEN	AFL	% AFL
Natravn	1		1	
Topmejse	1		1	
Blåmejse	120	19	9	1,4
Musvit	46	18,1	15	5,9
Skægmejse	1		3	
Gulbug	4		1	
Sivsanger	1			
Kærsanger	3	2,9		
Rørsanger	64	21	7	2,3
Landsvale			1	
Løvsanger	4	1,2		
Gransanger	63	11,1	13	2,3
Sibirisk Gransanger	1			
Halemejse	39		1	
Munk	36	5,7	4	0,6
Havesanger	1		1	
Gærdesanger	36	13,4	22	8,2
Tornsanger	36	15,3	17	7,3
Fuglekonge	64	9,5	1	0,3
Rødtoppet Fuglekonge	5			
Træløber	3			
Gærdesmutte	37	8,6	4	0,9
Rødhals	111	16,8	7	1,1
Broget Fluesnapper	1			
Rødstjert	2			
Sangdrossel	3			
Vindrossel	9			
Solsort	54	25,6	6	2,4
Sjagger	2			
Jernspurv	10			
Engpiber	1			
Bogfinke	4	2,5	3	1,9
Kvækerfinke	1			
Dompap	6		1	
Lille Dompap	21	15,8	2	1,5
Stor Dompap	17			
Lille Gråsiken	4	0,8	3	0,6
Nordlig Gråsiken	2	0,2		
Gulspurv	4		13	
Rørspurv	4	2,9	3	2,1
Sum	822	9,5	139	1,6
Antal arter			24	

Den 4. CES-runde er i gang. Skagen, 5. juni 2023.
Foto: Skagen Fuglestation.

Ringmærkere i fuld ornat ved Skarvsøen, 5. juni 2023. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 7. Aflæsninger af fugle mærket i udlandet eller andre steder i Danmark.

Art	Dato for mærkning	Mærkningslokalitet	Alder ved mærkning	Dato for aflæsning	Sted for afl.	Afstand, km	Dage	Andet
Fjeldvåge	28.02.2023	Hrubčice, Olomouc, Tjekkiet	3k	08.05.2023	Skagen	1020	69	Vingemærke
Fjeldvåge	19.11.2022	Kralice na Hané, Olomoucký kraj, Tjekkiet	3k	15.05.2023	Skagen	1016	177	Vingemærke
Spurvehøg	04.09.2022	Fair Isle, Swey, Shetland, Shetland, UK	1k	09.05.2023	Kabeltromlen	736	247	
Gråmåge	13.04.2022	Sandsfjorden, Norge / Whitley Bay, UK	2k+	05.02.2023	Grenen	578	298	Farvemærket
Blåmejse	03.11.2021	Mølen, Vestfold, Norge	1k	21.03.2023	Kabeltromlen	145	503	
Rørsanger	11.06.2023	Store Færder, Tjøme, Vestfold, Norge	2k+	22.07.2023	Kabeltromlen	147	41	
Gransanger	29.07.2022	Ovesø v/Istrup, Bedsted, Thy	1k	05.04.2023	Kabeltromlen	166	250	
Gransanger	01.05.2022	Glæde, Thy	2k+	01.05.2023	Kabeltromlen	124	365	
Gransanger	10.04.2022	Indresund, Lillesand, Aust-Agder, Norge	2k+	16.04.2023	Kabeltromlen	150	194	
Gransanger	07.09.2022	Ørin Feltstasjon, Verdal, Nord-Trøndelag,	2k+	05.05.2023	Kabeltromlen	674	240	
Havesanger	23.08.2022	Galacho de La Alfranca, Zaragoza, Spanien	1k	02.06.2023	Kabeltromlen	1924	283	
Fuglekonge	04.10.2022	Gjerrild, Grenå	1k	24.10.2023	Kabeltromlen	139	385	
Rødstjert	22.08.2022	Ottenby, Öland, Kalmar, Sverige	1k	08.05.2023	Kabeltromlen	389	259	
Solsort	13.10.2020	Kilnsea, East Riding of Yorkshire, UK	2k+	29.03.2023	Kabeltromlen	801	897	
Skærpiber	17.10.2021	Maletangen, Fræna, Møre & Romsdal, Norge	2k+	25.11.2023	Grenen	615	773	Farvemærket
Bogfinke	17.03.2020	Walshoutem, Vlaams Brabant, Belgien	3k+	25.06.2023	Kabeltromlen	858	1195	
Bogfinke	22.03.2022	Brewery Farm, Little Stonham, Southamton, UK	2k	31.05.2023	Kabeltromlen	867	435	
Gråsiken sp.?	26.09.2021	Ølen, Vindafjord, Rogaland, Norge	1k	06.05.2023	Kabeltromlen	347	587	
Gråsiken, Lille	01.05.2023	Nidingen, Kungsbacka, Halland, Sverige	2k	02.10.2023	Kabeltromlen	90	154	
Gråsiken, Lille	10.04.2023	Horumersiel-Hafen, Friesland, Tyskland	3k	02.10.2023	Kabeltromlen	480	175	
Gråsiken, Stor	07.11.2021	Grisfarmen, Degernäs, Västerbottens Län, Sverige	1k	06.03.2023	Batterivej	850	484	
Rørspurv	14.08.2022	Tømmerby Fjord, Vesløs, Thy	1k	28.04.2023	Kabeltromlen	126	257	

Tabel 8. Fugle mærket under Skagen Fuglestation, og aflæst i udlandet eller andre steder i Danmark.

Art	Mærkningsdato	Sted	Alder	Genfundsdato	Lokalitet for genfund	Afstand	Dage
Lille Stormsvalde	28.07.2023	Grenen	3k+	30.07.2023	Utsira, Rogaland, Norge	376	2
Blåmejse	10.09.2021	Kabeltromlen	1k	13.01.2023	Grævelingevej, Albæk	20	490
Rørsanger	15.08.2019	Kabeltromlen	1k	05.05.2023	Lebbeke, Oost-Vlaanderen, Belgien	859	1359
Gransanger	01.05.2021	Kabeltromlen	2k	25.04.2023	Søndergård, Hirtshals	48	724
Gransanger	15.04.2021	Kabeltromlen	2k	23.03.2023	Helgoland, Tyskland	431	707
Munk	21.09.2022	Kabeltromlen	1k	01.05.2023	Edv. Egebergs Vej, Silkeborg	189	222
Munk	31.07.2022	Kabeltromlen	1k	14.05.2023	Röe, Brastad, Västra Götaland, Sverige	88	287
Fuglekonge	23.09.2023	Kabeltromlen	1k	19.10.2023	Bempton Cliffs, East Riding of Yorkshire, GB	782	26
Gærdesmutte	17.04.2022	Nordstjernevej	2k+	09.04.2023	Helgoland, Tyskland	429	357
Rødhals	26.04.2023	Kabeltromlen	2k+	08.11.2023	Herstal, Liège, Belgien	852	196
Rødhals	23.09.2023	Kabeltromlen	1k	08.11.2023	Ringstation Overdinkel, Enschede, Holland	654	46
Bogfinke	04.04.2023	Jennes Sø	1k	12.04.2023	Skjerdings, Ringebu, Opland, Norge	441	8
Bogfinke	10.04.2022	Nordstjernevej	2k	15.10.2023	Fyren, Falsterbo, Skåne, Sverige	295	553
Dompap	27.10.2022	Kabeltromlen	1k	12.06.2023	Løkkenvej, Brønderslev	66	228
Lille Dompap	25.03.2023	Kabeltromlen	2k	25.11.2023	Harndrup, Middelfart	260	245
Grønirisk	05.03.2021	Nordstjernevej	1k	31.05.2023	Bømyra, Randaberg, Rogaland, Norge	326	817
Lille Gråsiken	11.09.2019	Kabeltromlen	1k	26.05.2023	Storebø, Austevoll, Hordaland, Norge	407	1353
Stor Gråsiken	05.03.2023	Jennes Sø	2k	19.08.2023	Ølen, Vindafjord, Rogaland, Norge	346	167
Grønsiken	08.04.2023	Jennes Sø	2k+	15.04.2023	Koldinggade, Frederikshavn	32	7
Grønsiken	30.09.2022	Jennes Sø	1k+	15.06.2023	Lämpesbo, Karholm, Uppsala, Sverige	504	258

Tabel 9. Antal mærkede og aflæste fugle fanget i CES fordelt på perioder og alder. Årets genfangster frasorteret.

	Fangstperiode	1		2		3		4		5		6	
		1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad
Vandrikse	Rallus aquaticus						1						
Brushane	Philomachus pugnax												
Spurvehøg	Accipiter nisus				1								
Vendehals	Jynx torquilla												
Musvit	Parus major												
Topmejse	Lophophanes cristatus												
Blåmejse	Cyanistes caeruleus												1
Skægmejse	Panurus biarmicus		1										
Gulbug	Hippolais icterina												
Sivsanger	Acrocephalus schoenobaenus		1		1								
Kærsanger	Acrocephalus palustris								1		3		
Rørsanger	Acrocephalus scirpaceus				4		5		15		19		6
Løvsanger	Phylloscopus trochilus		15		2		1						
Gransanger	Phylloscopus collybita		13		2		2						
Munk	Sylvia atricapilla		7		1						4		
Havesanger	Sylvia borin				1								1
Gærdesanger	Sylvia curruca		1		2				6		1		2
Tornsanger	Sylvia communis				1		1		2		2		3
Fuglekonge	Regulus regulus				1								
Gærdesmutte	Troglodytes troglodytes		3		2								
Rødhals	Erithacus rubecula		2				1						
Nordlig Blåhals	Luscinia s. svecica				1								
Broget Fluesnapper	Ficedula hypoleuca												
Solsort	Turdus merula				1				1				
Nordlig Gul Vipstjert	Motacilla flava thunbergi						1						
Bogfinke	Fringilla coelebs				2							2	
Lille Dompap	Pyrrhula p. europaea												
Lille Gråsiken	Carduelis c. cabaret												
Grønsiken	Carduelis spinus												
Rørspurv	Emberiza schoeniclus		1		3								
Sum		0	44	0	25	0	12	0	25	0	29	2	13
Antal arter			9		15		7		5		5		6

	7		8		9		10		11		12		Total			
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	Total	
													0	1	1	
											1		1	0	1	
													0	1	1	
											1		1	0	1	
				1	1								1	1	2	
	1												1	0	1	
	1	1	5		2			1				2	10	3	13	
					1	1							1	2	3	
												1	1	0	1	
													0	2	2	
			2									1	1	6	7	
			12		1	6	5	22	5	8	6	21	57	78	135	
							1	1		2			2	5	19	24
			1		4	3	5	1	4			9	1	23	22	45
			1	1		1		3				2	1	7	14	21
			1							1				1	3	4
		2	1			2		4		1	1	2		11	14	25
		3	1			4	2	2		2			1	11	13	24
														0	1	1
														0	5	5
														0	3	3
														0	1	1
										1				1	0	1
		1			1		1							1	4	5
														0	1	1
														2	2	4
										1	1			1	1	2
					2	1		1						2	2	4
				1										1	0	1
					2	1					1			2	6	8
	8	19	8	3	25	15	37	8	20	9	42	3	142	205	347	
		9		7		12		8		9		11			30	

Silkehaler-vingesus, Skagen, 26. oktober 2023. Foto: Knud Pedersen.

Dækning	Forår 1. januar - 30. juni	Efterår 1. juli - 31. december
Ringmærkning, total	2.980	4.872
Tre talrigst ringmærkede arter	Munk 284, Rødhals 277, Gransanger 274	Stor Gråsiskan 1055, Blåmejse 472, Lille Gråsiskan 395
Sjældneste ringmærkede arter	Lille rørsanger 1, Buskrørsanger 1, Hvidsiskan 1	Lille stormsvale 2, Hvidbrynet Løvsanger 2, Gransanger, Sibirisk, (ssp tristis) 6, Lundsanger 1, Høgesanger 1, Mongolsk Piber 1, Hvidsiskan 7
Observationer, almindeligste arter	Sortand 104.409, Bogfinke 73.000, Allike 42.800	Alk 65.631, Sortand 44.487, Ride 23.040
Observationer, usædvanlige arter/antal	Kongeederfugl 1, Brillæand 1, Amerikansk Sortand 1, Tredækker 1, Hvidvinget måge 3, Lille Kjove 1, Lunde 4, Islom 63, Hvidnæbbet lom 16, Sodfarvet skråpe 2, Almindelig skråpe 1, Topskarv 63, Lille skrigeørn 6, Hærfugl 2, Biæder 45, Piro 22, Toplærke 1, Rødrygget svale 2-3, Lundsanger 2, Drosselrørsanger 1, Buskrørsanger 4, Flodsanger 1, Korttået træløber 2, Sydlig Nattergal 1, Lille fluesnapper 2, Hvidsiskan 1	Amerikansk Sortand 1, Hvidvinget måge 2, Lille kjove 10, Mellemkjove 8, Lunde 25, Islom 49, Hvidnæbbet lom 30, Lille stormsvale 4, Stor stormsvale 2, Sodfarvet skråpe 20, Almindelig skråpe 40, Sort Stork 1, Topskarv 9, Hærfugl 1, Toplærke 1, Hvidbrynet løvsanger 2, Drosselrørsanger 1, Høgesanger 1, Rødstrubet Piber 1, Dværgværling 2, Hvidsiskan 9
Observationer sjældne arter	Stillehavslom 1, Gåsegrib 1, Stor Skrigeørn 2, Slangeørn 2, Steppeørn 1, Høgeørn 2, Rødhovedet Tornskade 1, Lille Rørsanger 1, Cistussanger 1, Pileværling 1	Gråsejler 1, Eremitibis 1, Steppeørn 1, Himalayasanger 1, Cistussanger 1, Blåstjert 1, Sibirisk Bynkefugl 1, Alaskavipstjert 1, Mongolsk Piber 1
Ynglefugle, sjældne (par)	Rørdrum 7-8, Skarv 90, Havørn 1, Trane 22, Sortstrubet bynkefugl 25	

Blåvand Fuglestation

Af Af David Manstrup og Henrik Böhmer

Indledning

Blåvand Fuglestation havde i 2023 glæden af at kunne fejre 60-års jubilæum, da der har været trækfællinger på Hukket siden 1963. Siden de første fællinger blev gennemført af Arne Møller, er der talt mere end 15 mio. trækkende fugle af Blåvand Fuglestations frivillige, heraf ca. 2 mio. trækkende vadefugle.

2023 bød på mange besøgende, både frivillige og overnattende gæster. Der er en stigende interesse fra udenlandske frivillige for at tage flere måneder som tæller eller ringmærker på DOF's fuglestationer. Specielt Tyskland har i 2023 været godt repræsenteret blandt de frivillige.

Ringmærkningen blev i foråret dækket af Morten Jenrich Hansen med hjælp fra Bianca og Amalie fra Tyskland, mens Henrik Böhmer dækkede trækobservationerne sporadisk. I efteråret var der bedre dækning med Louis Poulsen som primær observatør og med assistance fra tyske Joseph og danske Johan Hansen. Ringmærkningen blev dækket af Anton Lieberman, Strummer fra USA og Antonia fra Tyskland. Der var alt i alt tilfredsstillende dækning af både ringmærkning og trækobservationer i 2023.

Som sædvanlig blev der i april opsat et rævesikkert kystfuglehegn på stranden, som skabte bedre vilkår for de jordrugende fugle som dværgerterne og stor præstekrave. Projektet er et samarbejde mellem Blåvand Fuglestation, Nationalpark Vadehavet og Forsvaret. Der blev i 2023 sat ny ynglerekord for dværgerterne med hele 23 ynglepar med god ynglesucces i indhegningen. Stor præstekrave ynglede succesfuldt med tre par i indhegningen.

Fuglemæssigt var 2023 omkring middel, med pæne træktaal og enkelte fund af sjældne fugle. Det mest bemærkelsesværdige er nok det stigende antal dværgmåger, der trækker forbi Hukket. I 2023 var totalen på over 10.000 fugle.

Fællesspisning ved Blåvand Fuglestations 60 års jubilæum, 5. august 2023. Foto: Henrik Böhmer.

Observationer forår

Året startede stille ud med de første vintermåneder januar og februar, hvor fuglestationen ikke har fast bemanning. Indsatsen på lokaliteten afhænger derfor af lokale folk og tilfældige gæster, som besøger Blåvand. Den 12/2 kan nævnes en voksen han af Amerikansk Sortand trækkende syd. Formentlig en af de lokale rastende fugle, som flyver til og fra.

Da vi nåede frem til marts og dermed sæsonstart, var det desværre ikke lykkedes at finde en fast observatør til at dække foråret. Lokale frivillige og gæster dækkede dog store dele af sæsonen.

I marts/april sås store antal Rødstrubede Lommer, som hvert år på denne årstid flyver en del frem og tilbage i kompensation for vejr og vind. Her kan nævnes ret store forekomster den 8/3, 28/3 og 1/4 på hhv. 881, 549 og 1352 sydtrækkende. Lom-totalen dette forår ramte lige omkring 8000, hvilket bestemmer et fint forår for denne art.

En anden art som ses i store antal bevæge sig til havs er Sortand. Her var der også rigtig gode dage for arten, f.eks. den 8/4 med 11.510 trækkende, som igen forventes at være kompensationstræk, da der sås mange rastende i samme periode.

Af andre andetotaler kan nævnes Pibeand (1925) og Krikand (2795). Langt de fleste fugle af disse arter ses i slut marts og start april, når vinden er kraftig fra syd. Det formodes at der er tale om fugle, som bliver blæst for langt nordpå og da søger tilbage til Vadehavet for at fouragere.

Havterner og Fjordterner kan ligeledes opleves trække i store tal om foråret i Blåvand.

Trækket kulminerer ofte i slut april og de første 15 dage af maj. 7/5 blev den største dag dette forår, hvor 5181 Hav/Fjordterner sås trækkende.

Med ternerne følger de Almindelige Kjøver, og her blev talt 31 individer igennem hele foråret. Ikke alle dage blev dækket, og det må derfor betragtes som et gennemsnitligt år for Almindelig Kjøve.

I år med fast dækning, ses omkring 50 kjøver på et forår i Blåvand.

De mest fåtallige arter i april blev Dværgværling 23/4, Rødrygget Svale 22/4, Gråmåge 23/4.

28/4 var en god dag på raritetsfronten, da både Gulirisk, Steppenhøg og Sydlig Nattergal blev set.

Også i maj dukkede der rariteter op, og her kan blandt andet nævnes Rødrygget Svale 12/5, Turteldue 13/5, og ringmærkerne havde glæden af at fange en Pirol 11/5.

Sæsonen for trækobservationer slutter 1/6, da fugletrækket går i stå ret hurtigt efter den 20/5 i Blåvand. Juni bliver ofte brugt til at kratluske i området, men det lykkedes ikke at hive en SU-art hjem dette forår. Efterår

Efteråret startede med det fantastiske vadefugletræk, som fortrinsvis forløber igennem juli og august. Der blev i alt talt 36.161 trækkende vadefugle. For mange af arterne var sæsonen på det middelmådige niveau, og artstotalen blev nogenlunde som forventet. For andre arter blev totalen højere end forventet. Her kan for eksempel nævnes

Dvärgværling, Blåvandshuk, 23. april 2023. Foto: Henrik Böhmer.

Strandskade, som havde en god sæson med 16.880 individer. Det er en af de bedste sæsoner for den art siden 2010.

Almindelig Ryle havde også en rigtig godt efterår med en total på over 8.000. Dette er en af de bedste sæsoner for den art i mange år. Arterne Rødben og Stenvender viste sig også i pæne tal med hhv. 617 Rødben og 709 Stenvendere.

Mere sløjt så det ud for arter som Sandløber, med en sølle total på 1.137. Det er omkring halvdelen af, hvad der normalt kommer hen over en sæson og dermed et af de dårligste år for den art.

Dvärgryle havde heller ikke et prangende år med kun 15 noterede individer på en hel sæson.

Af mere usædvanlige fund kan nævnes en Baltisk Sildemåge 25/7. En fugl som blev bestemt og senere bekræftet, da den havde en finsk ring omkring benet. Baltisk Sildemåge er formentlig en overset underart, men også en meget sjælden fugl ved Blåvand, da arten normalt optræder mere østligt. Fuglen rastede kun kortvarigt på stranden inden den forsvandt, og den blev ikke genfundet.

Den 4/8 blev hele fire individer af Lille Stormsvaler set trækkende under en kraftig storm. Det er ligeledes meget usædvanligt og i øvrigt en art, der ses meget sjældent i Blåvand i nyere tid. Årets total for denne art ender dermed på fem fugle, da der også sås en i oktober. Det er dermed den bedste sæson for Lille Stormsvaler siden 1990.

September og oktober er månederne hvor småfuglene kulminerer, men 2023 var absolut ikke et godt år for småfugle. Især finketrækket udeblev nærmest fuldstændig, med undtagelse af Grønsisken hvor totalen endte på over 4.000, hvilket faktisk er mange for Blåvand.

Bogfinken havde et katastrofeår med kun 1.536 bestemte og omkring 4.000 indtastet som Bogfinke/Kvækerfinke.

Det samme gjaldt Bjergvipstjerter som Blåvand plejer at være ret gode til. Årstotalerne har nogle år været over 200. I 2023 blev det kun til 94.

Det var heller ikke et særlig godt år for Stæretækket, hvor totalen endte på 43.305 trækkende. På de gode år runder vi 100.000 Stære på en sæson.

Engpiber havde et middelmådigt år med lidt over 20.000 fugle, hvilket dog er godkendt.

I slutningen af september ramte et stort rykind af Dvärgværlinger, hvor arten blev set på daglig basis i Blåvand. Her er datoen 27/9 værd at nævne med hele fire fund samme dag. Tre af Dvärgværlingerne sad i samme busk nede i mosen, og en blev ringmærket. Det var overraskende, da der ikke blev set mange Dvärgværlinger i resten af landet i samme periode.

Andetrækket havde også nogle gyldne dage. Både Pibeand og Krikand viste pæne forekomster, og sæsontotalen endte ud med henholdsvis 6.720 Pibeænder og 1.770 Krikænder. Her bør det også nævnes at Toppet Skallesluger havde et godt år med 685 set trækkende igennem sæsonen. Spidsand havde ligeledes en rigtig god sæson med 1.957 observerede fugle.

Generelt er det totaler som ligger klart over middel for lokaliteten.

Trækkende Islandske Ryler, Blåvandshuk, 28. juli 2023. Foto: Bo L. Christiansen.

Havfuglene havde desværre et mere skuffende år, men med nogle lyspunkter i form af Sabinemåger og antallet af Almindelige Kjøver.

Sabinemåge overraskede med hele ni fugle på en sæson. Det er absolut ikke hvert år, man kan forvente så mange observationer af Sabinemåger. Arten anses landsdækkende som værende en sjælden fugl, og visse efterår bliver der ikke registreret en eneste i Blåvand.

Mere skuffende blev totalen for de Sodfarvede Skråper, hvor kun ni fugle taltes på en hel sæson.

De Store Stormsvale havde heller ikke en prangende sæson med syv fugle registreret.

Almindelig Kjøve fortsætter med at sætte ret flotte sæsonrekorder med 290 fugle trækkende i 2023. Dette er ganske imponerende for en art, som mange år har vist meget svingende forekomster ift. i gamle dage. Derudover kunne otte Mellemkjøve, otte Lille Kjøve og seks Storkjøve noteres.

Det var ligeledes et rigtig godt efterår for trækket af lommer.

Rødstrubet Lom blev registreret med 7.722 individer. Her kan datoen 15/11 nævnes, hvor hele 936 trak syd.

Dette smittede også af på antallet af Islommer, da hele seks Islommer sås trækkende 5/11. Sæsontotalen for denne art kommer dermed op på imponerende 16 stykker.

Dværgmåge havde igen et fantastisk godt efterår med en total på 10.342 individer. Endnu engang en sæsonrekord for denne art i Blåvand! Trækket forekommer hovedsageligt i slutningen af oktober og starten af november. Specielt opleves trækket kraftigst, når vinden er i vestlige retning-er. Mange af fuglene følger kysten, og observatørerne får

Jagtfalk, Blåvandshuk, 2. oktober 2023. Foto: Louis Poulsen.

dermed set fuglene under rigtig gode forhold i medlys og tæt på.

Efteråret 2023 bragte også nogle mere sjældne fund med sig.

En rigtig flot Jagtfalk blev set trække 2/10. Fuglen var blevet meldt om morgenen trække syd ved Husby, og formodes at have fulgt kystlinjen ned til Blåvand. Da den ankom til Blåvand, landede den på en bunker og holdt et 17 minutters hvil, til store glæde for alle observatører og ringmærkere, som kunne betragte den på nært hold.

Efter den korte pause på bunkeren, fløj fuglen i en vest-sydvestlig retning ud mod havet og blev ikke set sidenhen.

Af andre sjældenheder skal nævnes en trækkende Gråsejler som sås 4/11. Igen et rigtig godt fund, og i en periode

Hjemtur fra Sabinebunkeren, 9. august 2023. Foto: Louis Poulsen.

Gråsejler, Blåvandshuk, 5. november 2023.

Foto: Patrick Hasager Lauritsen.

med mange Gråsejlere i landet. Fuglen rastede og fløj rundt om obsposten i flere timer, hvor der var god tid til at tage et hav af fotos og nyde denne sjældne sejler. Man kan håbe på at dette fænomen vil gentage sig i årene fremover.

Hvis vi kigger på hele Blåvandsområdet, kan det nævnes at en Sibirisk Hjejle blev fundet 21/7 på Nyeng. Fuglen rastede sammen med 300 hjejler under springflod. Derudover blev en Baffinmåge (ssp. Kumlieni) fundet den 26/12 på Grønningen.

Det er en sjælden underart af Hvidvinget Måge og et rigtig flot fund at slutte året af med.

Ringmærkning

Udover nogle få dage med ringmærkning i februar, startede sæsonen til sædvanlig tid, 1. marts. I Blåvand kommer ringmærkningen altid sløvt fra start, og man kan forvente ca. 300 fugle i den første måned. Med 511 mærkede fugle i marts 2023, blev det den tredjebedste marts nogensinde, kun overgået af 2020 og 2022 med hhv. 551 og 643 ringmærkede fugle. De øvrige forårmåneder var ret gennemsnitlige med 873 i april, 770 i maj og 193 i juni.

Foråret 2023 blev igen et forår uden de store sjældenheder i nettet. Dvs. ingen SU-arter. Til gengæld fik Blåvand en ny ringmærkningsart i form af en Pirol. Fuglen blev hørt synge om morgenen, hvorefter den var stille og sad i nettet ca. en time senere. Derudover blev der ringmærket både Nattergal og Sydlig Nattergal.

Efteråret resulterede også i en god total. I alt blev der ringmærket 3.755 fugle fra juli til november med 256 i juli, 730 i august, 697 i september, 1.572 i oktober og 500 i november. Det er et resultat omkring gennemsnittet, på

Gråsejler, Blåvandshuk, 5. november 2023. Foto: Louis Poulsen.

trods af huller i bemanningen i løbet af juli og august. Sammenlignet med tidligere år udmærkede 2023 sig med gode tal af bl.a. Gærdesanger, Broget Fluesnapper, Blåmejsje, Dompap og Skovspurv, men desværre også relativt lave antal af bl.a. Jernspurv, Rødhals, Sangdrossel, Løvsanger og Grønirisk. Specielt sidstnævnte har været fåtallig i nettene siden 2013 med under 30% ift. gennemsnittet om efteråret.

2022 var ret sløv på raritetsfronten, og det samme blev 2023. Det eneste SU-fund i nettene blev en Sibirisk Gærdesanger (ssp. blythii), der blev fanget den 13. november. Fjer fra fuglen blev sendt til DNA-analyse og kom tilbage som bekræftet blythii og blev dermed Danmarks 5. sikre fund af denne østlige underart af Gærdesanger. Derudover blev der fanget en Høgesanger, to individer af Lille Fluesnapper og to Dværgværlinger. De to Dværgværlinger blev fanget under efterårets lokale tilstrømning af arten. I efteråret 2023 blev der også prøvet kræfter med natfangst, og det resulterede i spændende vadefuglefangster af bl.a. Dværgryle, Enkeltbekkasin, Lille Kobbersnepe og Sortgrå Ryle.

Fuglestationens første ringmærkede Pirol, 11.maj 2023.
Foto: Morten Jenrich Hansen.

	1. halvår	2. halvår
Ringmærkning total	2.396	3.755
Tre talrigest ringmærkede arter	Rødhals (280), Gransanger (233), Solsort (197)	Fuglekonge (554), Blåmejsje (332), Rødhals (309)
Sjældneste ringmærkede arter	Pirol, Sydlig Nattergal, Nattergal, Karmincompap (3),	Dværgryle, Enkeltbekkasin, Fyrremejsje, Grønspætte, Høgesanger, Lille Kobbersnepe, Silkehale, Dværgværling (2), Lille Fluesnapper (2), Sortgrå Ryle (2),
Observationer, almindeligste arter	Sortand (76.880) Hav/Fjordterne (19.272) Rødstrubet Lom (8.029)	Sortand (63.699) Stær (43.305) Engpiber (20.109)
Observationer, usædvanlige arter/antal	Vagtel (1) Krikand (2.775)	Dværgmåge (10.342) Spidsand (1.957) Ride (1.814) Almindelig Kjøve (290) Sorthovedet Måge (21)
Observationer, sjældne arter	Rødrygget Svale (2) Dværgværling Steppehøg Sydlig Nattergal Gulirisk Gråmåge Turteldue Pirol Middelhavs-sølvmåge (4) Amerikansk Sortand Sortrygget Hvid Vipstjert	Søkkonge (4) Stor Stormsvale (7) Stor Korsnæb (28) Steppehøg (4) Sodfarvet Skråpe (9) Baltisk Sildemåge Sabinemåge (9) Pomeransfugl Nøddekrige Middelhavssølvmåge Mellemkjove (8) Lundsanger Lunde (2) Lille Stormsvale (5) Lille Kjøve (8) Jagtfalk Islom (16) Hvidbrystet Præstekrave (4)

Sibirisk Gærdesanger, Blåvand, 13. november 2023. Foto: Henrik Böhmer.

Trækkende Strandkader og Islandske Ryler, Blåvandshuk, 20. august 2023. Foto: Bo L. Christiansen.

Rødrygget Svale, Blåvand 22. april 2023. Foto: Henrik Böhmer.

Gedser Fuglestation

Af Bo Kayser

Indledning

Hvad er der mest behov for, at Gedser Fuglestation leverer af data og ydelser? Det har vi tænkt lidt over. Til fuglebeskyttelsesarbejde på europæisk plan har BirdLife og myndighederne behov for tilstrækkelig information fra de enkelte lande om de enkelte fuglearter og deres forekomst. Det drejer sig yngleudbredelse, bestandstæthed, bestandsændringer, ynglesucces, årsbevægelser, rasteområder, vinterudbredelse m.m. Hvis man for alle arter havde tilstrækkelig med data fra alle lande fra Atlasundersøgelser, Punkttællinger, CES-ringmærkning, redekort, geo-loggere, flytælling osv., var der mindre behov for at indsamle supplerende data på fuglestationerne. Men der er store huller i vores viden, og det er især disse huller, vi på fuglestationerne i Danmark og andre steder skal prøve at fylde ud.

Ved manglende viden om bestandsændringer kan fuglestationerne fx bidrage med antalsændringer fra mange år med standardiseret træktælling og ringmærkning. Fuglestationens registrering af alder og køn kan anvendes til at give en indikation af ynglesuccessen de enkelte år. Hvis der er behov for yderligere information om ynglesucces, kan fuglestationerne gennemføre CES-ringmærkning.

Ud over at tilpasse fuglestationens dataindsamling efter behovene for viden på europæisk plan, bør vi også tilpasse vores uddannelse af ornitologer til feltarbejde efter disse behov, så vi også på sigt kan indsamle de nødvendige data.

Indsamling af data ved hjælp af ringmærkning er tidskrævende og dyr. Det koster omkring 6 kr. pr. ringmærket fugl mod under 0,1 kr. pr. fugl registreret

ved træktælling. Hvis data om fuglenes årsbevægelser i tilstrækkelig grad og meget mere detaljeret fås fra geo-loggere, kan data om antalsændringer i trækket gennem årene måske i stedet indsamles med de meget billigere standardiserede linjetakseringer (Fx 2-4 km, 100 m segmenter, 25 m på hver side, tælling hver femte dag i standardperioderne forår og efterår.). På den anden side er det netop gennem lange tidsserier med data fra standardiseret ringmærkning og træktælling, at fuglestationerne kan bidrage med data til forskernes arbejde. Så en overgang til nye registreringsperioder skal i givet fald testes og indfases over en årrække.

Det med at bidrage som en lille brik i den europæiske og globale fugledataindsamling er i hvert fald noget, som vi på Gedser Fuglestation er begyndt at indtænke i vores arbejde. Konkret kan det dreje om fast at registrere alders- og kønsfordeling for forbitrækkende Ederfugle og Dværghmåner for at kunne bidrage med mål for ynglesuccessen.

Ud over den standardiserede overvågning af fugletrækket ved Gedser, blev 2023 et år, hvor vi gik videre med at se på mulighederne for at gennemføre træktælling ved Gedser Odde om foråret. Desuden analyserede vi af ændringer i antallet af trækkende fugle fra 2007 til 2023.

Påvirker klimaændringer eller insektmangel vores fugle mest?

Gedser Fuglestation har på sin hjemmeside udgivet analysen "Træktælling og ringmærkning ved Gedser Odde: Antalsændringer 2007-23. Analyser med sammenligning med ændringer i Sverige og Danmark". For de 59 talrigt registrerede arter var antallet af registrerede individer for ni arter gået signifikant frem (Krikand, Fløjsand, Toppet

Havlit, Gedser Odde, 15. marts 2023. Foto: Bo Kayser.

Træktælling ved Gedser Odde den 15. marts 2023. Foto: Bo Kayser.

Skallesluger, Hjejle, Hættemåge, Rødstrubet Lom, Sjagger, Rødtoppet Fuglekonge og Dompap), mens det for seks arter var gået tilbage (Dværgmåge, Gul Vipstjert, Rørsanger, Havesanger, Løvsanger og Grønirisk).

Vi så på, om ændringerne ved Gedser, i Sverige og i Danmark kunne forklares med stigende gennemsnitstemperaturer eller faldende insektmængder. Stigende temperaturer kunne føre til, at nordgrænsen for yngleudbredelsen rykkede nordpå, og hvis nordgrænsen gik igennem Sverige, kunne det føre til antalsfremgang i Sverige. Faldende insektmængder kunne føre til lavere ynglesucces og bestandstilbagegang hos insektædere, måske mest i Danmark, hvor så stor en del af landet er påvirket af landbrugets brug af sprøjtemidler.

Det viste sig, at det i Sverige var omkring 40 pct. af de insektædende arter, som var gået tilbage, mens det i Danmark drejede det sig om hele 62 pct. For gruppen af frøædere, planteædere og altædende var der derimod i både Sverige og Danmark konstateret en fremgang for omkring 70 pct. af arterne.

Konklusionen på analysen var, at både højere temperaturer og faldende insektmængder påvirker fuglene, men forskelligt fra art til art.

Du kan læse mere i rapporten, som ligger på Gedser Fuglestations hjemmeside.

Forsøg med træktælling om foråret ved Gedser Odde

Tidligere blev der kun gennemført træktælling om efteråret ved Gedser Odde. I 2022 blev der gennemført en såkaldt helårstælling, hvor der blev talt i alle årets måneder. I 2023 fortsatte vi med forsøg med forårstræktælling. I standardperioden, som er sat til at gå fra 21. februar til 31. maj, blev der gennemført 28 morgentællinger og dermed talt omkring hver fjerde dag. Anvendes der korrigerede antal svarende til, at der er blevet talt i fem timer alle morgener i standardperioden, svarer det til, at der blev registreret 429.399 forbitrækkende. Rapporten om forårstrækket 2023 kan læses på fuglestationens hjemmeside.

Københavns Universitet og DOF ansøgte i 2023 om støtte fra Miljøministeriets Jagttegnsmidler til projektet "Udvikling af national bestandsovervågning af trækfugle ved brug af citizen science" med "Hovedformålet at videreudvikle omkostningseffektive metoder til standardiseret bestandsovervågning af trækfugle....". Et af delmålene er, at "Analysere de samlede data med henblik på at udvikle metoderne og dataindsamlingen således, at de bliver statistisk robuste fremover". Miljøministeriet godkendte ansøgningen og har bevilliget det ansøgte beløb

På Gedser Fuglestation håbet vi meget, at resultaterne

fra dette projekt kan give os de længe ønskede værktøjer til at indbygge den "statistiske robusthed" i vores træktællingsdata, der sikrer, at resultaterne rent faktisk giver et retvisende billede af fugletrækket ved Gedser Odde. Vi glæder os til at bidrage til gennemførelsen af projektet i det omfang, Københavns Universitet og DOF har behov for det.

"Gedser Fuglestation modellen" præsenteret for Danmarks Ringmærkerforening

På Gedser Fuglestation opfattede vi det godt nok som et skulderklap, da Danmarks Ringmærkerforening bad os om at holde et indlæg på deres årsmøde. De syntes, at det er sådan en god måde, Gedser Fuglestation har opbygget og gennemført standardiseret ringmærkning og siden standardiseret træktælling, stiller resultaterne til rådighed i årsrapporter og publiceret større analyser af de indsamlede data.

Med titlen "Fra ring til resultater: Værktøjer -Dagligdag – Resultater" præsenterede vi, hvordan vi arbejder, og fortalte om, hvordan de andre fuglestationer kan få hjælp fra Gedser Fuglestation og fra DOF til at gøre noget tilsvarende, hvis de har lyst.

Standardaktiviteter i 2023

Aktivitetmæssigt har 2023 været et forholdsvis normalt år på Gedser Fuglestation. Standardiseret træktælling er gennemført om efteråret og forsøg med træktælling er gennemført om foråret. Standardiseret ringmærkning er gennemført forår og efterår. Flere formidlingsarrangementer er afholdt, og vi har hygget os på fuglestationen.

Ved efterårets træktællinger blev der registreret 859.184 fugle, hvilket er noget højere end året før. Der blev ringmærket 11.880 fugle i 2023, hvilket er en smule mere end de 11.038, der blev ringmærket i 2022.

En stor tak skal rettes til såvel observatører, ringmærkere, alle de andre frivillige og sponsorerne, som har muliggjort endnu et godt år for fuglestationen. Og tak til Naturstyrelsen og Guldborgsund Kommune for et godt samarbejde.

Vægten af én ringmærker svarer til vægten af omkring 3.500 småfugle. Her Gert Juul Jeppesen og Hans Nissen Lind. Foto: Bo Kayser.

Sjældne fugle set i Gedserområdet gennem året

I dette afsnit omtales arter, der i 2023 er registreret i DOFbasen i Gedserområdet med kategorien sjælden.

13-20/1 blev der registreret Rødhalsset Gås 1-3 på Gedser Agerland. En trækkende Kongeederfugl blev set 19/10 og 24/10 ved Gedser Odde. Desuden blev der registreret to arter, som er på SU-listen.

Vær opmærksom på, at ovenstående omfatter hele Gedserområdet, hvorimod træktællingerne kun omfatter Gedser Odde. Ringmærkede småfugle omtales i afsnittene om ringmærkning.

Få mere information

Gedser Fuglestation præsenterer løbende nyheder og resultater via elektroniske medier. På hjemmesiden www.gedserfuglestation.dk publiceres under "Resultater" årsrapporter for træktælling og ringmærkning tidligt det efterfølgende år. Samme sted publiceres mere omfattende

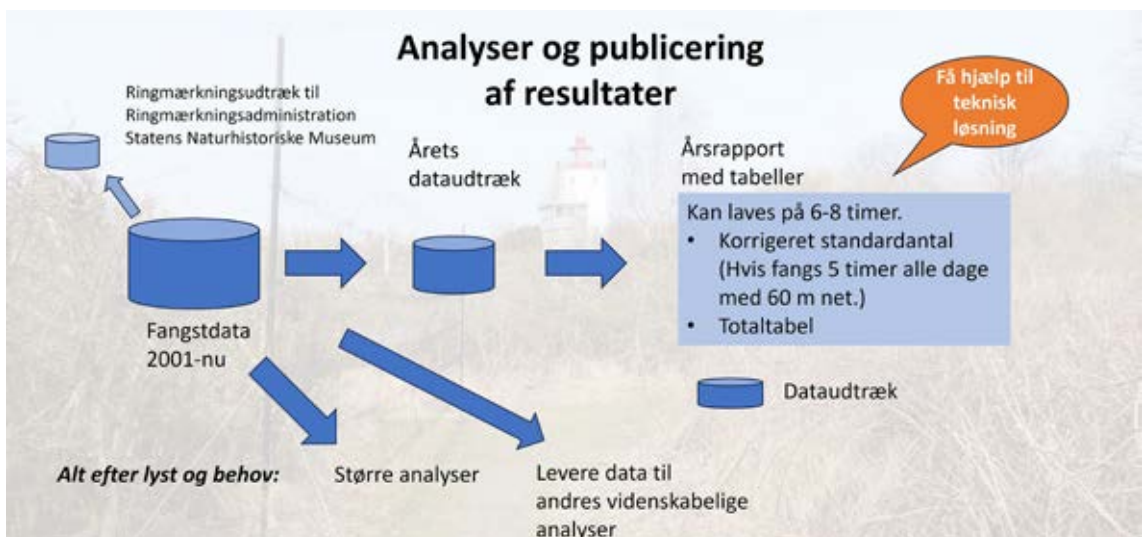

Illustration fra præsentationen "Fra ring til resultater: Værktøjer – Dagligdag – Resultater."

de analyser. Daglige dagbogsindlæg og nyheder kan også læses på hjemmesiden. Endelig er der løbende information til og mellem interesserede via Facebook-gruppen Gedser Fuglestations Venner og Facebook-siden Gedser Fuglestation.

I Fugleåret 2022 blev der bragt et afsnit under Gedser Fuglestation, som også omhandlede Hyllekrog. Afsnittet omfattede konklusioner vedrørende trækket ved Hylle-

krog kontra Gedser, som ikke var drøftet med observatørrerne på Hyllekrog. Gedser Fuglestation beklager dette, og pointerer at indlægget kan læses som et oplæg til debat, og står for Gedser Fuglestations egne vurderinger.

Gedser Fuglestations område, 13. maj 2023. Foto: Bo Kayser.

Tabel for 2023

	Forår	Efterår
Ringmærkning		
Dækning i standardperioden	92 dage fra 1/3 til 15/6	105 dage fra 20/6 til 15/11
Netmeter gennemsnit	211	110
Ringmærkning total	2.648 (65 arter)	9.232 (88 arter)
Talrigst mærkede arter	Jernspurv 318 Rødhals 297 Gærdesmutte 233 Løvsanger 215 Gransanger 156	Blåmejse 1.644 Fuglekonge 1.180 Rødhals 875 Gransanger 555 Gærdesanger 459
Sjældneste mærkede arter	Vendehals 1 Sortstrubet Bynkefugl 1 Flodsanger 1 Høgesanger 1 Lille Fluesnapper 1	Blå Kærhøg 1 Blåstjert 1 Ringdrossel 1 Høgesanger 1 Hvidbrynet Løvsanger 1
Træktælling		
Dækning i standardperioden	28 dage i fra 21/2 til 31/5	116 dage fra 11/8 til 20/12
Træktælling total	113.660 (145 arter)	859.184 (200 arter)
Talrigst observerede arter	Ederfugl 72.393 Bramgås 5.561 Sortand 5.424 Stær 3.963 Blisgås 2.834	Bog-/Kvækerfinke 186.918 Ederfugl 158.649 Sjagger 157.403 Sortand 50.727 Ringdue 45.399
Sjældneste observerede arter	Nordisk Lappedykker 3 Sule 34 Sortgrå Ryle 6 Pirol 1	Kongeederfugl 1 Silkehejre 1 Storkjove 1 Gulirisk 1

Ringmærkningsnettene er lukket for i dag, 16. august 2023. Foto: Bo Kayser.

Gedser Odde, 15. marts 2023. Foto: Bo Kayser.

Ynglefuglene på Tipperne

Ole Thorup (1) og Thomas Bregnballe (2)

1. Amphi Consult. 2. Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.

Indledning

Tipperne er et af Europas vigtigste yngleområder for engfugle. Engryle, Brushane og Stor Kobbersneppe er de mest truede engfugle i Europa (Thorup 2004), og alle tre arter yngler på Tipperne. Der er under fem lokaliteter i Europa, der har tilsvarende forekomster af alle tre arter.

Ynglefuglene på Tipperne er blevet optalt og kortlagt efter en fastlagt optællingsmetode hvert år siden 1928, og materialet fra de 96 ynglesæsoner udgør en af verdens længste tidsserier for ynglefugle. Overvågningen af fugle på Tipperne er en del af det nationale overvågningsprogram NOVANA og Miljøstyrelsen finansierer den.

I et notat fra Aarhus Universitet (Thorup & Bregnballe 2023) præsenteres resultaterne fra overvågningen af de vigtigste arter i tabeller. Her i Fugleåret fremlægges blot et uddrag af resultaterne fra overvågningen af ynglefugle i 2023. Ole Thorup, Amphi Consult har sammenstillet data, og forfatterne har i fællesskab udarbejdet den endelige tekst. Anvendte stednavne findes angivet på kortet i Figur 1.

God klækningssucces blandt engfugle efter regulering af prædatorer

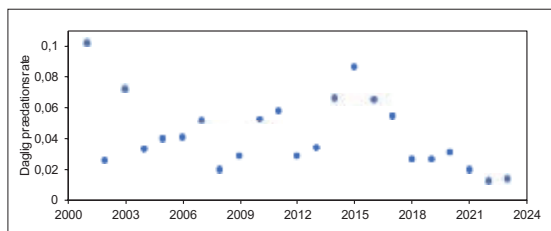
Engryle, Brushane og Stor Kobbersneppe er truede arter af engfugle, og de yngler koncentreret på ganske få lokaliteter i Danmark (Thorup 2018). Tipperne er et af de bedste yngleområder for de tre arter, og de er derfor meget sårbare, hvis prædationstrykket på Tippeternes enge bliver højt. Helt generelt vurderes tiltagende prædation af engfugles æg og en lavere overlevelse blandt ungerne til at være de vigtigste årsager til tilbagegang i antallet af ynglende engfugle i Nordeuropa (Roodbergen m.fl. 2012). På Tippeternes enge var der i 2015-2017 en meget høj prædation i de overvågede vadefuglereder, og inden ynglesæsonen 2018 besluttede Naturstyrelsen at intensivere indsatsen med at regulere ræv. Fra foråret 2018 optrådte mårhund også på Tipperhalvøen, og da denne art, ligesom ræv, er kendt for at prædere engfugles reder (fx Salewski m.fl. 2019), blev denne art også forsøgt reguleret.

På baggrund af erfaringerne fra de foregående fem år, hvor en meget lille andel af vadefuglene fik deres reder præderet, blev der i 2023 for sjette år i træk gjort en stor indsats på Tipperne og Værnengene for at regulere ræv og mårhund. Denne regulering betød, at det også i 2023 kun var få engfugle, som mistede deres æg på grund af prædation. I gennemsnit blev 1,4 % af rederne med æg præderet dagligt hos de seks arter af engfugle (Strandskade, Vibe, Engryle, Brushane, Stor Kobbersneppe og Rødben), og det er det næstlaveste niveau af prædation, der er set de seneste 23 ynglesæsoner, hvor det laveste var i 2022 (Figur 2).

I 2023 blev der mellem 8/2 og 23/5 i alt aflivet otte voksne ræve og en rævehvalp på Tipperne, mens der mellem 29/3 og 27/7 blev aflivet seks voksne mårhund. I 2018-2022 blev der på Tipperne i alt reguleret 15

Figur 1. Kort over Tipperne med lokale stednavne. Tippetrande er under normale vandstandsforhold vanddækket.

Figur 2. Den gennemsnitlige andel af reder af engfugle (Strandskade, Vibe, Engryle, Brushane, Stor Kobbersneppe og Rødben) der blev præderet pr. dag i årene 2001 til 2023.

voksne og 22 hvalpe af ræv og 12 voksne og 35 hvalpe af mårhund.

Indsatsen med regulering af ræv og mårhund ser ud til at have haft en stor effekt. I 2015-2017 blev i gennemsnit 7,3 % af alle overvågede engfugles reder præderet pr. dag. I 2018-2023 var dette tal faldet til 2,0 % om dagen – svarende til 27 % af niveauet i 2015-2017.

Klyde havde den bedste ynglesæson i årtier

I 2022 havde 25 ynglepar af Klyde på Fuglepold god ynglesucces, og det var sikkert medvirkende til, at der i 2023 tidligt etablerede sig en klydekoloni på øen. Allerede 17/4 sås ca. 28 par på og omkring Fuglepold, fire fugle sås rugende, og der fandtes to fuldlagte kuld. Der blev ved med at ankomme nye ynglefugle gennem første halvdel af maj, og 18/5 sås fugle svarende til 80 par, mens der var yderligere otte par på nabøen Anholt.

Ræveskab reducerede antallet af ræve i Vestjylland markant i anden halvdel af 1980'erne og i starten af 1990'erne. I årene herefter var der en række år, hvor Fuglepold undgik at få besøg af ræv i fuglenes yngletid, og da ynglende engfugle og Klyder i tætheder, der ikke er

Brushane, Værnengene, 5. maj 2023. Foto: Eva F. Henriksen.

beskrevet tilsvarende fra andre steder i Danmark (Thorup 1991). Midt i 1990'erne var denne periode uden rævebesøg på øen forbi, og mellem 1996 og 2021 var ynglefuglene på Tipperne ikke længere koncentreret her. I 2022 undgik ynglefuglene på Fuglepold at få besøg af ræv, og dermed var der igen gode ynglef forhold. Der kom dog et større antal græssende kreaturer til øen i slutningen af maj, og det betød at klækningssuccesen ikke blev helt så god, som den kunne være blevet.

I 2023 blev der ikke registreret tegn på, at ræv havde besøgt Fuglepold mellem april og månedsskiftet juni-juli, og det gav Klyde og de øvrige engfugle ideelle muligheder for at yngle med succes. Samtidig blev kreaturerne holdt væk fra øen til 15/6, hvor de fleste ynglende vadefugle havde overstået rugningen.

Mindest 72 af Tippeternes i alt 93 ynglepar af Klyde sås senere med unger, og vurderet ud fra hvor længe parrene ungevarslende, fik langt hovedparten af disse ynglepar mindst én flyvefærdig unge. I Figur 3 er afbilledet antal ynglepar af Klyde og antal par registreret med unger i

2023 og de foregående 25 år. Som det ses, var forholdene i 2023 helt unikke.

Mens der ikke registreredes ræv på Fuglepold april-juni, sås ved et par lejligheder i juni spor af odder på vaden lige syd for øen, og et vildtkamera nær sydkysten fotograferede også to gange odder. På Fuglepold og Anholt blev et udsnit af rederne af Klyde og forskellige engfugle fulgt, og disse reders skæbne giver måske et billede af odder-prædation på vadefuglereder. Af ni reder af Klyde, der lå langs kysten tæt på vandlinjen af Fuglepold og Anholt, blev seks præderet, mens alle 17 reder, der lå inde på Fuglepold, klækkede. Af 11 reder af Strandskade, Vibe, Stor Kobbersnepe og Rødben, der blev fulgt inde på Fuglepold, klækkede de 10, mens kun én blev præderet.

Ynglende Hættemåger på Fuglepold

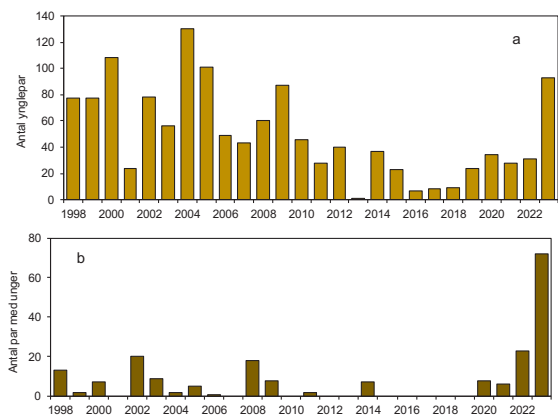
De sidste 30 år har Hættemåge kun været en uregelmæssig og fåtallig ynglefugl på Tipperne. Men i maj 2023 tiltrak det store antal succesfulde Klyder og engfugle øjensynligt et antal Hættemåger, der efter et stykke tid også gik i gang med redebygning og æglægning. Den 7/5 sås den første rugende fugl, og der var seks varslende fugle over kolonien. Resten af maj og det meste af juni vedblev der med at ankomme nye ynglefugle, og 28/6 taltes 350 varslende fugle over kolonien svarende til ca. 245 par (jf. Håalterlein m.fl. 1995). 128 kreaturer fik adgang til Fuglepold 15/6, men inden da var hovedparten af kolonien blevet frahænet for at undgå, at kreaturerne skulle ødelægge æggene under græsningen.

Mellem 28/6 og 11/7 blev kolonien dog fuldstændig ryddet af en prædator. Dette faldt sammen med, at der på forskellige dage i starten af juli blev set ræv i Tippetesande.

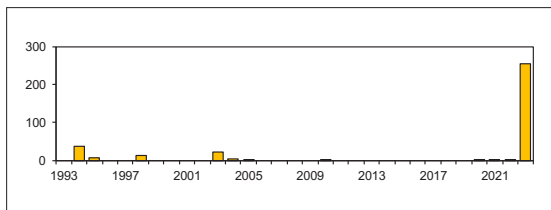
Mange Brushøns fik unger

Der fandtes 19 ynglende hunner af Brushane i 2023, og det er samme antal som i årene med flest ynglende hunner de seneste ti år. I 2015 og 2019 var der også 19 ynglende hunner. Før 2014 var der ofte mange flere ynglende hunner; det gennemsnitlige antal for årene 1928-2023 er 46 hunner, mens medianantallet er 27.

Tipperne er Danmarks vigtigste yngleområde for Brushane, men antallet af ynglefugle varierer meget fra år

Figur 3. Antal ynglepar af Klyde (a) og antal par af Klyde med unger (b) på Tipperne i årene 1998-2023.

Figur 4. Antal ynglepar af Hættemåge på Tippetne 1993-2023.

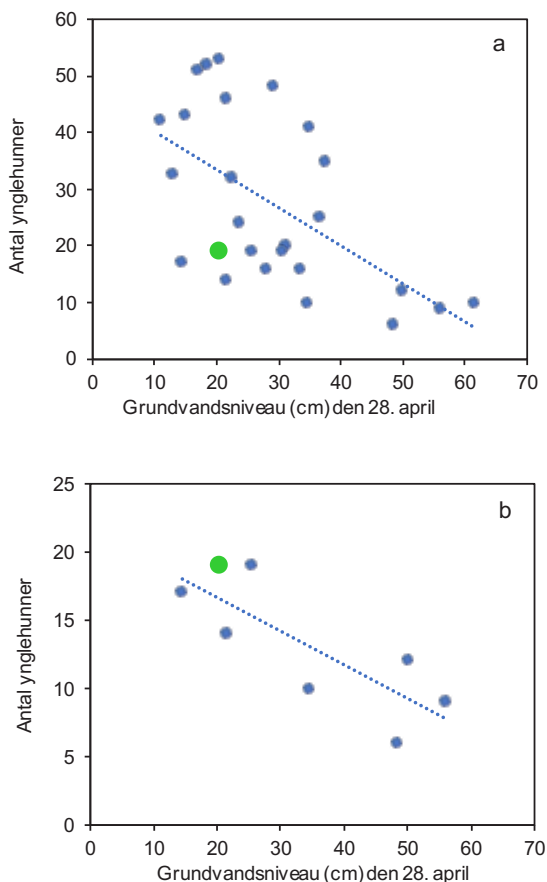
til år, hvor mængden af forårsnedbør er en vigtig faktor. Her yngler flest Brushøns, når de lave dele af engene er fugtige efter nedbør i slutningen af april og første halvdel af maj (Figur 5a). De lokale forhold er dog ikke den eneste faktor, der påvirker antallet af ynglende Brushaner på Tippetne. Tippetne ligger i artens vestlige trækcorridor, hvor fuglene overvintrer i det vestlige Afrika, og i foråret benytter fuglene rasteplasser i især Friesland i Holland, hvor de både tager på i vægt og fælder, inden de spredes til ynglepladser beliggende fra Holland i sydvest til det nordvestlige Rusland i nordøst. Denne del af bestanden gik kraftigt tilbage mellem 1998 og 2008 på grund af forringede fourageringsforhold i Friesland. Her blev der under totaltællinger i 1998 registreret 45.000 fugle, men i 2008 var dette tal faldet til 8.000, og i et 400 km² stort undersøgelsesområde i det vestlige Friesland faldt antallet fra 19.200 brushaner i 2000 til 4.000 i 2010 (Wymenga & Sikkema 2011, Verkuil m.fl. 2012). Selvom denne tilbagegang påvirker antallet, der passerer og eventuelt etablerer sig på de danske ynglepladser markant, synes arten som sådan ikke at være gået tilbage, men fuglene er derimod gået over til at benytte mere østlige rasteplasser og ynglepladser (Verkuil m.fl. 2012). Hvis der ses på sammenhængen på Tippetne mellem engenes fugtighed i slutningen af april og antal ynglende hunner i de seneste otte år, hvor tilbagegangen i den vestlige bestand måske er ophørt, ses en temmelig stærk korrelation (Figur 5b).

Af de 19 kortlagte ynglende hunner i 2023 sås de 13 med unger, og det er en usædvanlig høj andel. Årene 2012 og 2013 var særligt gode yngleår for Brushane, og i begge år blev der dengang fundet 30 hunner med unger (Figur 6). Før 2011 var der adskillige år med større eller tilsvarende antal Brushøner med unger, men dengang ynglede der også flere Brushøns. I 2023 sås 68 % af de kortlagte hunner med unger, og kun i 2012 var denne andel større, da 71 % af hunnerne fandtes med unger.

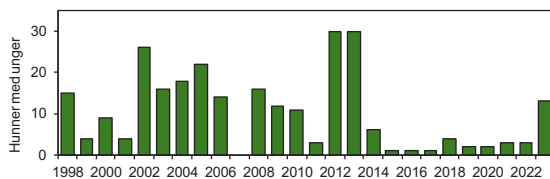
Det lave niveau af prædation må være hovedårsagen til den høje andel af hunner, der fik unger. De tre reder, der kunne følges i 2023, klækkede alle. For en sent ynglende art som Brushane er risikoen for, at reder med æg bliver ødelagt af græssende kreaturer en anden vigtig faktor. Syv af årets 13 ungefamilier klækkedes i to engområder (Fuglepold og Rødsandshage nord), hvor udbindingen af kreaturer først fandt sted sent (hhv. 15/6 og 16/6), mens tre andre hunner klækkede unger på engene på tidspunkter, hvor der ikke havde været græssende dyr i hhv. ca. 3½ uger, ca. 2 uger og knapt 2 uger.

Hos Engryle fortsatte mangeårig tilbagegang

Der fandtes kun otte par af Engryle på Tippetne i 2023, og det er to par færre end i 2022. Arten er gået tilbage

Figur 5. Sammenhæng mellem engenes fugtighed ved ynglestart (vist som afstand mellem jordoverflade og grundvandsniveau i cm på V Rad 28/4) og antal ynglende hunner af Brushane på Tippetne. Figur a til venstre dækker årene 1998-2023, mens figur b til højre alene dækker årene 2016-2023. Året 2023 er markeret med en større grøn prik.

Figur 6. Antal hunner af Brushane fundet med unger på Tippetne 1998-2023.

hvert år siden 2016, hvor der ynglede 23 par. Så selv seks år med lav prædation af reder har ikke kunnet vende den nedadgående udvikling i antallet af ynglepar hos Engryle. Græsning og slåning af engene vedligeholder ellers en kort og åben vegetation, der skulle synes meget favorabel for arten. To forhold er dog måske mindre optimale for ynglehabitatet. Mange af panderne på engene, hvor Engryle tilbringer en stor del af tiden med ungerne, har ikke længere bare mudderflader eller kort åben vegetation, men er tilgroede med et tæt dække af sumpstrå,

Hfejler, Væmengen, 23. april 2023. Foto: Eva F. Henriksen.

der i ungeperioden i juni typisk er 10-25 cm højt. Her kan ryleunger næppe færdes og søge føde, og de optræder ikke længere her. Store dele af de lavest liggende enge, som er oversvømmede i våde vintre som i 2022-2023, er dækket af et algelag, der lægger sig som en ugennemtrængelig hinde, når engene tørrer ud. Det begrænser formentlig også fødemulighederne for unger af rylere.

Endelig overlapper Engrylernes foretrukne yngleområder og tidsrummet, hvor rylerne har æg med engområder og tidspunkter, hvor der er store tætheder af græssende kreaturer. I 2023 var der tre par på Ø Rad syd. Her blev et stort antal kreaturer udbundet 29/5, og de første dage græssede de med en tæthed på mere end 4 kreaturer pr. hektar. Den eneste fundne og fulgte engrylerede her, blev trådt på af kreaturer ca. 1/6, få dage før den skulle være klækket. Et andet par var mere heldigt og klækkede unger dagen før udbindingen. På Ø Rad midt fandtes fire par.

Engpiber, Værnengen, 19. maj 2023. Foto: Eva F. Henriksen.

Det ene klækkede unger en lille uge efter udbindingen af kreaturer her 17/5. De tre øvrige må have mistet deres første kuld, men to af parrene klækkede unger sent i juni. Kreaturerne blev flyttet væk fra Ø Rad 29/5, og disse to par med klækningssucces kunne således udnytte et vindue uden græsning.

Referencer

- Hälterlein, B., D. M. Fleet, H. R. Henneberg, T. Menneböck, L. M. Rasmussen, P. Sübeck, O. Thorup & R. Vogel 1995: Vejledning i optælling af ynglefugle i Vadehavet. Oversat og bearbejdet af O. Thorup. Wadden Sea Ecosystem No. 3, CWSS, TMAG, Joint Monitoring Group for Breeding Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven.
- Roodbergen, M., van der Werf, B. & Hötker, H. 2012: Revealing the contributions of reproduction and survival to the Europe-wide decline in meadow birds: review and meta-analysis. – *Journal of Ornithology* 153: 53-74.
- Salewski, V., A. Evers & L. Schmidt 2019: Wildkamas ermitteln Verlustursachen von Gelegen der Uferschnepfe (*Limosa limosa*). – *Natur und Landschaft* 94(2): 59-65.
- Thorup, O. 1991: Population Trends and Studies on Breeding Waders at the Nature-Reserve Tipperne. – *Wader Study Group Bulletin* 61, Supplement: 78-81.
- Thorup, O. (compiler) 2004: Breeding waders in Europe: a year 2000 assessment. – *International Wader Studies* 14: 3-131.
- Thorup, O. 2018: Population sizes and trends of breeding meadow birds in Denmark. – *Wader Study* 125: 175-189.
- Thorup, O. & T. Bregnballe 2023: Ynglefugle på Tipperne 2023. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi – Fagligt notat nr. 2023|42 https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2023/N2023_42.pdf
- Verkuil, Y.I., N. Karlionova, E.N. Rakhimberdiev, J. Jukema, J.J. Wijmenga, J.C.E.W. Hooijmeijer, P. Pinchuk, E. Wymenga, A.J. Baker & T. Piersma 2012: Losing a staging area: Eastward redistribution of Afro-Eurasian ruffs is associated with deteriorating fuelling conditions along the western flyway. – *Biological Conservation* 149: 51-59.
- Wymenga, E. & M. Sikkema 2011: Steltlopers op slaapplaatsen in Fryslân in 2008. – *Twirre* 21: 22–35.

Gjerrild Fuglestation

Af Jørgen Staarup Christensen, Kent Olsen & Rasmus Due Nielsen

Indledning

Dækning i foråret var fint med besøg på i alt 98 dage, hvor der var totaltælling på 83 af dagene. Som altid er det vigtigst at alle dage med godt trækvejr dækkes, således missede vi kun én god dag i marts, enkelte dage medio april og flere dage medio-ultimo maj, mens der sædvanen tro kun var få obs-dage primo juni.

Forår

Generelt en fin sæson med fint træk indtil ultimo april, mens maj ikke var på niveau med tidligere år. Trods meget østenvind og god dækning forblev trækket relativt beskedent i sæsonens sidste halvdel. Det påvirkede både det samlede antal af de forskellige arter og sæsonens samlede antal arter, der endte på 192 arter, heraf 190 fra den primære observationspost ved Gjerrild Nordstrand Øst. Normalt noteres op til 205-210 arter i løbet af en forårssæson.

Januar - medio februar

Januar var en meget våd måned med meget regn og få solskinstimer, kun få nætter med frost, men stadig køligt og de første dage med lidt forårstræk var 8/2 og 12/2, hvor de første Musvåger trak. De to dage sås også det første træk af gæs, duer, Sanglærker, siskener og ikke mindst Stor Korsnæb med samlet 29 træk.

I baglandet sås sædvanligvis rastende gæs og Sangsvaner med rekordmange Blisgæs ved Gjerrild Sø med op til 714. Færre Grågæs (200-400), Sangsvaner (30), Bramgæs (70) end tidligere år. Desuden enkelte Tundrasædgæs, Nilgæs (op til fem) og Kortnæbbede Gæs. Ved kysten sås Lysbuget Knortegås; max. 132 rast og landets største flok af overvintrende Stor Præstekrave (26).

I perioden var der få havdykænder, men pænt med Rødstrubet Lom og Alk, samt bl.a. overvintrende Blå Kærhøg, Havørn (3-4), Fjeldvåge, Dværgfalk, Vandrefalk, Stor Korsnæb og Lapværling.

Ultimo februar-marts

Fra ultimo februar fulgte en kølig og solrig periode indtil primo marts, ofte med nattefrost og vind fra nord, og pænt med trækkende Sanglærker og Alliker, men endnu få Musvåger, duer og relativt beskedent småfugltræk i øvrigt. Desuden sås Gjerrilds første Almindelige Skråpe (25/2, som var noget uden for artens normale forekomstperiode her i landet), Kongeederfugl (26/2; fjerde fund) og 5/3 158 Rødstrubet Lom.

Fra 7-12/3 kom hård nattefrost og snedække, som blev efterfulgt af mildere vejr med blæst og regn, således blev 16/3 årets første større trækdag med bl.a. Musvåge 154, Ringdue 2.203, Huldue 60, Hedelærke 14, Misteldrossel 70 og ankomst af Hvid Vipstjert og Bjergvipstjert.

Vejret medio-ultimo marts var skiftende, periodevis di-set og snuskvejr og småregn, men ind i mellem opklaren-

Steppehøg 1K, Gjerrild Nordstrand Øst. 16. september.
Foto: Jørgen Staarup Christensen.

de vejr og fint træk, og de sidste dage af marts blev kolde og solrige. I perioden pænt med Musvåge (1.363), men kun relativt få glenter, Spurvehøg og falke; således kun tre Vandrefalk, som normalt kulminerer i marts ved Gjerrild. Ankomst af Rørhøg (25/3) til normal tid.

Igen i år stort træk af Hedelærke medio marts (16-20/3; 174 træk), ikke helt på niveau med 2022 (315 fugle), men stadig 2. højeste årstotal og samlet med 217 træk for hele foråret.

Fra perioden bl.a. også Sangsvane 524, Blisgås 492, Grågås 397, Bramgås 533, Huldue 288, Ringdue 13.278, Sanglærke 1.529, Misteldrossel 729, Hvid Vipstjert 327, Bjergvipstjert 29, Allike 5.151, Stær 2.941, Bog-/Kværkerfinke 8.852 og Rørspurv 435. Ankomst af Trane 17/3, Gransanger 18/3 med 5 og Hvid Stork 25/3. I perioden kun relativt få iriser, siskener og korsnæb.

Forekomst af Sortstrubet Bynkefugl skuffede fælt. I 2022 sås fire par samtidigt ultimo marts, dog kun et par hele sæsonen, mens der i foråret i 2023 blev set to fugle hele foråret. Så den forventede fremgang og etablering som fast ynglefugl udeblev.

April

Påsken lå fra 1-10/4 og vejret var tørt og solrigt, køligt fra morgenen omkring frysepunkt typisk kun op til 5-7 grader i løbet af dagen, kun én dag med to cifrede varmegrader. Vinden kom fra østlige retninger og ofte lidt blæsende. Trækket var ganske fint, hvor rovfugltrækket bød på især Rød Glente (103), Havørn (15), Rørhøg (28), Spurvehøg (496), Musvåge (565), Fiskeørn (35; ankomst 1/4), Tårnfalk (44) og Dværgfalk (11), mens Blå Kærhøg,

Fjeldvåge og Vandrefalk var under normalen. Og Steppenhøg og Sort Glente udeblev.

Usædvanligt mange Blisgæs i perioden med 968 træk og ny dagsmax 4/4 590 træk. Pasketal for duer og finker blev fine med Ringdue 21.286 træk og Bog-/Kvækerfinke med 42.773 træk. Og også fine tal for Misteldrossel (545), Grønsikken (6.800), Allike (3.995) og Stær (3.140), samt mange ankomster, ikke mindst Rødtoppet Fuglekonge 7/4 med 16 fugle; Gjerrild Overskov 14 og Gjerrild Nederskov 2. Yderligere 4 fundet udenfor Gjerrild-området (Glesborg og Hemmed). Ny rekordforekomst, som bekræfter artens fremgang i landet.

Herefter vindskifte til vest, men desværre kun periodevis dækning, dog kom årets første (og eneste) Steppenhøg 13/4. Fra 15/4 igen østenvind, mest fra nordøst, og således relativt køligt, men solrigt og tocifrede varmegrader i løbet af eftermiddagen. Ingen sensationer i løbet af måneden, men stadig pænt med Musvåge (1.040), Rød Glente (129), Spurvehøg (463) og Fiskeørn (16), samt Ringdue (6.606) og Bog-/Kvækerfinke (13.720) og Grønsikken (2.269). Ringdrossel skuffede dog, hvor eneste større dag blev 22/4 med 12 fugle. Igen i år meget sen ankomst af Landsvale 18/4.

Efter længere tørvejs- og østenvindsperiode, fulgte en markant vejrskiftedag (23/4) med vind fra vest, snusk og småregn, men mest tørvejr om formiddag med lidt rovfugletræk; Rød Glente 19, Havørn 1, Rørhøg 11, Blå Kærhøg 39 (ny dagsmax), Spurvehøg 110 og Musvåge 45, Fjeldvåge 3, Fiskeørn 9, Tårnfalk 10, Dværgfalk 2 og Vandrefalk 1. Og på dagen også Skestork 3, ankomst af Knarand, Lille Præstekrave, Fjordterne og Gul Vipstert.

Herefter skiftende vejr både med sol, regn, både øst- og vestenvind, ofte ret blæsende og køligt (nattefrost 28/4). Kun relativt beskedent træk; dog Kongeørn (30/4) med en 2-3K fugl.

Fra april skal i øvrigt Sølvhejre (8/4: 2 og 25/4: 1) og Stor Tornskade samlet 7 træk (højeste antal i mange år) bemærkes.

Maj-juni

Fra 5-22/5 en lang østenvindsperiode (enkelte dage vind fra nordlige og vestlige retninger), i starten ofte ret blæsende og koldt, men hurtigt sommerligt, skiftende skydække men varmere og vind mellem nordøst og sydøst. Ikke alle dage i perioden blev dækket, men dog de fleste. I slutningen af maj mest vind fra nordvest og vest, men stadig tørt og solrigt og ofte ret blæsende. Primo juni kun dækning 10-11/6, selvom vejret var varmt og sommerligt.

Trods ofte perfekt trækvejr blev maj en relativ begivenhedsløs affære, hvor eneste rimelige trækdage blev 11/5 med Hvepsevåge 49, Sort Glente 1, Rød Glente 32, Rørhøg 1, Duehøg 1 (nok lokal ynglefugl), Spurvehøg 33, Musvåge 25, Tårnfalk 12, Dværgfalk 1, Aftenfalk 1 hun og Lærkefalk 2.

Herudover var der kun én dag med mere end 20 Hvepsevåger, og største dag for Lærkefalk blev 12/5 med 7 trækkende. Omvendt blev året for Sort Glente rimeligt med 8 trækkende i maj, mod kun én fugl i 2022.

Årstotalen for Bramgås blev i den høje ende med to bedre dage 9/5 1.180 og 13/5 1.570, omvendt udeblev det nordgående fældningstræk af Canadagås og kun 30 fugle blev noteret.

De sidste dage i maj og primo juni var meget stille dage.

Der manglede også lidt 'krydderi', hvor de sædvanlige maj-arter som bl.a. Islom, Pomeransfugl, Blæder, Piro, Blåhals ikke kom i bogen. Der blev heller ikke noteret Sivsanger, Nattergal og Græshoppesanger, og træk for Stenpikker, Vende-hals (kun én i hele sæsonen), Skovsanger, Rørsanger, Grå Fluesnapper var usædvanligt beskedent. Det monotone vejr gav kun få dage med lidt fald; bl.a. 5/5 Broget Fluesnapper 17 rast. Fra maj også Temmincksryle (12/5), Gulirisk 3 og Karmindompap (28/5: 2).

Rovfugletrækket

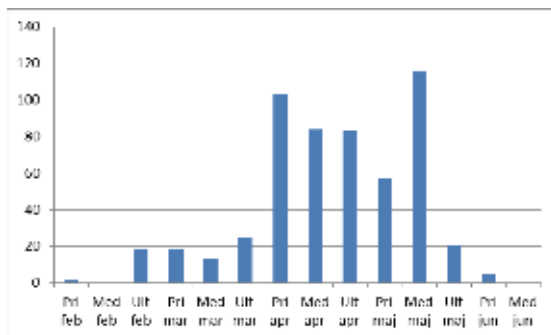
Rovfugletrækket blev samlet set ganske fint til og med ultimo april, mens maj-træk svigtende. Der var ny sæsonrekord for Rød Glente 543, og pænt træk (over seneste 10 års gennemsnit) for Blå Kærhøg 76, Musvåge 4.055, Spurvehøg 1.472, Fiskeørn 70 og Tårnfalk 204. På gennemsnit (eller tæt på) var Sort Glente 8 og Rørhøg 123, mens Hvepsevåge 170, Steppenhøg 1, Fjeldvåge 14, Dværgfalk 44, Lærkefalk 23 og Vandrefalk 15 var væsentligt lavere end gennemsnit.

Musvågetrækket kulminerede til sædvanlig tid medio-ultimo marts og igen en top (primært 2K-fugle) medio april. Desuden blev en lille top registreret medio maj.

De første Røde Glenter trak 8/2 og kulmination som vanligt primo april og medio maj, men generelt blev pæne antal noteret i hele perioden. Det er stadig kun et fåtal, som ses udtrækkende, og glenter er ofte lidt svære at tælle, da trækfugle kan gå begge retninger over baglandet på samme dag, hvorfor det oftest kun er fugle fra den dominerende trækretning på dagen, som indgår i opsummeringen. Det må formodes at især toppen i maj omhandler ikke-ynglende, overvejende yngre (2K) fugle.

Efterår

Efterårsdækning ved Gjerrild er først for alvor blevet prioriteret fra og med 2019 med typisk 70-80 observationsdage per efterår. Dækningen i 2023 blev således i den lave ende med kun 57 observationsdage, særligt få observationsdage først på eftersårssæsonen. Trods den lave dækning bød efteråret på en række bemærkelsesværdige sæsonrekorder og enkelt dage med store dagsrekorder.

Antallet af trækkende Rød Glente under foråret 2023 ved Gjerrild.

Spids- og Pibænder. Gjerrild Nordstrand. 3. september 2023. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

Medio juni-september

I perioden blev det kun 24 observationsdage med flest i september med samlet 10 dage. Vejret i perioden var skiftende, ingen officielle sommerdage med 25 grader og mest med vestlige vinde. Vejret i starten af september var gråt og regnfuldt, men herefter fulgte en periode med usædvanligt varmt og sommerligt vejr, hvorefter det igen blev mere efterårsagtigt. Samlet var september mindre regnfuld end vanligt

Med få observationsdage blev vadefugletotaler i juli og august i den lave ende, og totalen blev på 21 vadefuglearter, mens trækket af Hav-/Fjordterne satte ny rekord med 4.123 træk og ny dagsmax 29/7 med 1.739 fugle.

En usædvanlig stor ankomst af Sortand blev noteret ultimo juli-primo august med 24.445 træk nordvest. Der var desværre ikke dækning ultimo august-primo september, hvor Sortand-trækket normalt kulminerer. Fra september et fint træk af svømmeænder og et bedre år for Almindelig Kjove (sæsontotal på 110 fugle, max. 25/9 21 træk). I perioden desuden Sølvhejre 1, Steppenhøg 2 (1K), og en længe ventet ny art for Nordstrand Øst med Dværgryle, samt 13/8 Toplærke 1 træk vest langs med kysten, hvilket er første fund siden 1985 (godkendt af SU).

Oktober-november

Som sædvanlig var der bedre dækning i oktober, hvor næsten hele efterårsferien blev dækket, således 15 observationsdage i oktober og 12 i november. Oktober blev en våd omgang, kun enkelte gode dage med sol og svag vind, ofte blæsende og mest vind fra øst, og samme vejrtype fortsatte ind i november. Vinteren kom tidligt med første sne medio november, og der var dagsfrost og snedække sidst på måneden.

Alkene ankom cirka en uge tidligere end normalt med 15/10 3.012 trækkende, og forekomst kulminerede til sædvanlig tid primo november med flere dage på >10.000, max. 5/11 16.350 trækkende. Herefter kun få dage på >5.000 og Alkene var igen fåtallige efter medio november ved Gjerrild, mens der fortsat ved Fornæs var pænt med Alke ind til medio december og ofte dage på >5.000 fugle.

Den 20/10 med hård kuling fra øst gav ny dagsmax for Tejst med 92 trækkende og Gråstrubet Lappedykker 90 trækkende, men sidstnævnte blev allerede overgået to dage senere (22/10), hvor der i svag sydøst vind trak 117 fugle. Samme dag i øvrigt ny dagsmax for Nordisk Lappedykker med 5 fugle.

I perioden også Mallebuk (19/10), Sølvhejre, Blå Kærhøg 10 indtræk, Mosehornugle 2 indtræk, Mellemkjove, Storkjove, Dværgmåge 11, Silkehale, Bjergpiber, Bjerglærke, Lapværpling og Stor Korsnæb 39. Særligt skal forekomst af Lunde 16/10-26/11 med 4 trækkende bemærkes og ikke mindst Sodfarvet Skråpe 17/11; en længe ventet ny art for Gjerrild.

Øg trods færre obs-dage, blev ny efterårs-sæsonmax for både Pibeand (2.450) og Spidsand (196) noteret.

December

Det kolde vejr fortsatte de første dage af december, men herefter igen få plusgrader, regnfuldt og blæsende, og stormen Pia passerede 21-22/12. Måneden plejer at være en ret stille omgang, men 27/12 blev et rekordstort nordvesttræk af Sortand (38.120) og Fløjsand (6.370) observeret. For de to arters vedkommende var der formentlig tale om et kompensationsstræk retur til Aalborg Bugt efter flere dage med hård vest- og nordvestvind. For Fløjsand er forekomsten det største kompensationsstræk noteret i Danmark hidtil. Desuden igen Danmarks største vinterflok af Stor Præstekrave; max. 27/12 28.

Havørn, 3-4K type, trak tæt forbi i hård vind. Gjerrild Nordstrand, 30. april 2023. Foto: Jørgen Staarup Christensen.

	halvår	halvår
Dækning	1/1-11/6 (83 dage)	17/6-30/12 (57 dage)
Ringmærkning total	Ingen	Ingen
Observationer almindeligste arter (fem talrigeste)	Bog-/Kvækerfinke 69.908 Ringdue 44.069 Allike 17.632 Grønsisken 11.255 Sortand 7.410	Sortand 91.278 Alk 83.326 Fløjsand 10.976 Ederfugl 6.088 Stær 4.252
Observationer, usædvanlige arter/antal	Almindelig Skråpe Sølvhejre 3 Skestork 3 Tundrasædgås Blisgås 1711 Knarand 10 Toppet Skallesluger 1.782 Rød Glente 543 Kongeørn Steppehøg Vagtel Klyde 5 Hedelærke 217 Rødtoppet Fuglekonge 16 Korttået Træløber 4 Stor Tornskade 7 Gulirisk 3 Stor Korsnæb 48 Karmindompap 2 Lapværling 3 Rørspurv 638	Sortstrubet Lom 25 Gråstrubet Lappedykker 315 Nordisk Lappedykker 10 Sodfarvet Skråpe Sølvhejre 2 Steppehøg 2 Sortgrå Ryle 69 Dværgryle 4 Lunde 4 Mellemkjove Almindelig Kjove 110 Storkjove Dværgmåge 11 Tejst 275 Mosehornugle 2 Bjerglærke 9 Toplærke Engpiber 3.419 Bjergpiber 7 Skærpiber 33 Stor Korsnæb 39 Dompap 361 Lapværling Snespurv 144

Fanø Fuglestation

Af Søren Brinch og Vagn Lind

2023 blev et meget mærkeligt år på Fanø Fuglestation, hvilket primært kan tilskrives de historisk få fugle, der optrådte under trækket i efterårssæsonen. Efteråret 2023, der er Fanøs hovedattraktion, var kendetegnet ved en syndflod af regn og meget langvarige og stærke vinde fra nordvest. Det er opskriften på, at trækket og især hovedtrækket af drosler og finker foregår længere østpå i Danmark, de afdriften bringer dem væk fra det vest-danske. Med kun 88.313 trækkende Bogfinker og 9043 Vindrosler i efteråret, var det dømt til at blive et historisk dårligt år. De 2 indikatorarter trækker normal mellem 30 og 35% af den samlede trækmasse i efteråret. 318.292 trækkende fugle blev et historisk lavpunkt for Fanø Fuglestation, og nøgletallets validitet er endnu engang verificeret. Ringmærkningen gav præcist samme tendens – meget lave tal på grund af vejret.

Fanø Fuglestations aktiviteter har i 2023 været stramt fokuseret på foreningens kerneaktiviteter – trækobservationer, ringmærkning og formidling gennem ture og artikler på facebookside og i den lokale Fanø Posten og andre medier for at konsolidere foreningen. Bestyrelsen har været ramt af sygdom og yderligere udvikling af foreningen er sat på stand-by indtil en ny og slagkraftig bestyrelse igen er samlet forventeligt i 2024.

2023 blev Fanø Fuglestations 7. år som etableret forening og fuglestation, og vokseværket for stationen fortsatte, hvor især fuglestationens facebook side voksede fra 2180 til 2251. Fanø Fuglestation er ikke længere kun en virtuel fuglestation, idet vi har fået lokaler i både Nordby og Sønderho, således, at vi med konceptet "Birds, Bed and Breakfast" kan tilbyde frivillige gratis overnatning

og morgenmad samt kursusfaciliteter, når der bistås med træk- og rastetællinger. Vi har altid prioriteret den sociale dimension i fuglekigningen højt, og derfor tilbyder vi rammer, hvorunder dette kan udfolde sig.

Fokusarter 2023

Med dette afsnit vil vi fremadrettet lægge vores fokus på udvalgte arter, hvor Fanø har en unik position.

Snespurv 1030 observeret den 8/2 ved en totaltælling af arten på Fanøs nordlige strande viser lokalitetens betydning for denne art. Arten optræder på fåtalligt på træk, men meget hyppigt fra ult november til medio februar i store flokke, hvorefter de forsvinder og ikke ses i samme antal.

Steppehøg 37 observationer i 2023 ligger alle i tidsrummet 22/8 til 18/10 og ligger på niveau med tidligere års observationer af denne art, der tilsyneladende bliver mere og mere almindelig antageligt på grund af artens ekspansion mod vest fra det tidligere meget østlige yngleområde. Tendensen er generisk for hele Danmark og også Sverige, hvad træktallene fra Falsterbo, Skagen og andre træklokaliteter entydigt dokumenterer.

Bjergvipstjert når med 388 observationer slet ikke op på tidligere års store tal. Det er en art, hvor vi fremadrettet vil lave koordinerede trækindsatser, da Fanø har nogle af Nordeuropas højeste trækforekomster. Tallet har ingen år været helt retvisende, da en del af trækket går over Fanø Vesterstrand, og også trækker ud over Sønderho by – selv på dage med store forekomster på Høneklisten,

Solnedgang over Kåveren, Fanø, 3. april 2023. Foto: Søren Brinch.

Sortrygget Vipstjert, Fanø, 6. juni 2023. Foto: Søren Brinch.

Havørn, Fanø, 24. september 2023. Foto: Søren Brinch.

hvorfra de standardiserede træktællinger foretages. Den vestlige del af trækket over Knudedyb trækker syd over Langejord mod Sild på udvalgte dage med stærk østenvind. Disse to parallelle trækkorridorer kan ikke observeres fra Høneklitten. Derfor påbegyndes i 2024 parallelle observationer over Sønderho Strand for at fange den andel.

Hvidbrystet Præstekrave med 72 talte individer er største forekomst, og ynglebestanden ses at være meget stabil. Men med nye lokaliteters fremkomst i det dynamiske Vadehav, hvor der konstant skabes nye sandrevler og småøer, er det vigtigt at få dækket den samlede plade af potentielle lokaliteter.

Af sjældenheder var især de 8 grønlandske blisgås fortsatte tilstedeværelse fra 1/1 til 30/3 en vedholdende publikumsmagnet, der trak mange besøgende til Vadehavsoen.

Men det er ikke den metode vi bruger til at registrere fuglene på, der i år skaber et mindre træk, for den er bortset fra få forbedringer konstant og standardiseret. Vi tæller fra præcist det samme sted den lille Høneklit fra solopgang og indtil trækket ebber ud efter typisk 2-5 timer. Vi tæller hvert år fra 11. august til 11. december. Endelig dækker vi med telescooper, håndkikkerter og fotodokumentation en lige linje fra det nordvestligste af Langejord til det nordøstligste af Keldssand. Et synsfelt på ca. 4,5 km.

På Fanø Fuglestation formidler vi viden om Fanøs fugleliv, for at gøre mennesker og fugle glade. Det er vores mission, og det giver mange besøg af gæster. Vi arrangerer minimum 15 ture om året, og har vores berømte pop-up ture, når der pludselig optræder sjældenheder. Vi er modsat en misforståelse fra nogle få en non-profit organisation, der fungerer alene ved frivillighed og ulønnet arbejde. Således er mange medlemmer blevet fremvist arter som Grønlandsk Blisgås, Korttået Lærke, Steppehøg og meget mere.

Her skal fremhæves én stor kapacitet, ven og inspirator, der gennem hele Fanø Fuglestations historie har gjort en kæmpeindsats, og loyalt hjulpet og støttet vores arbejde – Michael Køie Poulsen. Michael sidste observation i 2023 for Fanø, blev også en af hans sidste, da han den 2. januar 2024 blev ramt af uheldig cancer og gik bort 21.6.2024. Æret være Michaels varme minde, du er savnet her og alle andre steder, hvor du med dit milde væsen gjorde en forskel.

Michael Køie i felten, Fanø, 23. oktober 2023. Foto: Søren Brinch.

	Forår	Efterår
Dækning	Uregelmæssige og sporadiske trækobservationer, faste rasteoptællinger.	Trækobservationer hele året, men standardiseret og metodefast fra 11/8 til 11/12 af fast observatør fra Hønen og næsten dagligt rasteoptællinger på Fanø Strand og Hønespidsen.
Ringmærkning total	Ingen ringmærkning	1650 (2022 1.650)
Sjældnest ringmærkede arter	-	Drosselrørsanger
Trækkende fugle	7.886 11.936 (2022) 11.502 (2021)	318.292 1.467.516 (2022) 1.453.258 (2021)
Observationer almindeligste arter, maksimumstal	Sølvmåge 4.000 5/2 Almindelig ryle 8.200 9/4 Islandsk ryle 8.000 29/4	Bogfinke 283.000 9/10 Kvækerfinke 51.000 9/10 Vindrossel 110.000 12/10 Ringdue 13.180 20/10
Observationer usædvanlige arter/ antal	Grøndlandsk Blisgås 8 Sort glente 1 Korttået Lærke Hvidbrystet præstekrave 14 Hærfugl Pirol Stor Korsnæb 5 Bjergpiber Sortrygget hvid vipstjert 12 Pirol	Silkehejre Amerikansk Sortand Steppehøg 8 Gråmåge 2 Middelhavssølvmåge 3 Mellemkjove Lille Kjove Hvidbrystet præstekrave 72 Pomeransfugl 3 Thorshane Odinshane 3 Søkonge Hærfugl 2 Storpiber Bjergpiber 7 Korttået Lærke Sortrygget hvid vipstjert 5 Lille Fluesnapper 2 Stor korsnæb 52 Hvidbrynet løvsanger11 Dværgværling 2
Observationer sjældne arter	-	Tajgapiber 2 Asiatisk Fløjsand 1 Korttået Lærke 2

Ringmærkning i Strandkrottet, Sønderho, juli-nov. 2023

- sammenligning med tallene fra 2018-22 (2020 ikke medtaget, da perioden var så kort!)

Ringmærkning foretaget af Vagn Lind (B-272) i perioden 19. juli. – 30. sep. 2023). 30/9 – 3/11 var der ingen mærkning pga sygdom. Desuden flere pauser af skiftende varighed pr. gang pga. dårligt vejr eller andet fravær.

Der blev mærket som tidligere år: (½ time før solopgang og 5 timer frem), nogle dage dog lidt længere, andre lidt kortere! Op til 142 meter net (vindafhængigt).

Lyd anvendt som lokkemiddel fra august – september, med 3 afspillere. Især Sivsanger, Skovpiber, Rørspurv. Kortvarigt forsøgt med andre arter.

Bemærk lave antal af: Skægmejs, måske dårlig yngle-sæson pga tørken i maj-juni

Rødtoppet Fuglekonge, Sønderho, 10. marts 2023.
Foto: Søren Brinch.

ART	JULI/AUG	SEP	OKT	NOV	2023	2022	2021	2019	2018
Spurvehøg	0	2	0	0	2	4	1	1	1
Vandrikse	0	0	0	0	0	2	1	3	2
Dobbeltbekkasin	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Ringdue	3	0	0	0	3	1	0	0	0
Gøg	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skovhornugle	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Isfugl	0	3	0	0	3	1	0	1	0
Vendehals	0	0	0	0	0	2	0	0	1
Landsvale	3	0	0	0	3	3	0	1	2
Skovpiber	0	77	0	0	77	94	1	4	3
Engpiber	0	1	0	0	1	0	2	0	3
Gul vipstjert	0	0	0	0	0	0	0	6	0
Bjergvipstjert	0	3	0	0	3	0	2	1	0
Hvid vipstjert	1	0	0	0	1	0	0	1	0
Gærdesmutte	2	5	0	0	7	84	78	58	61
Jernspurv	2	5	0	0	7	29	19	34	32
Rødhals	1	18	0	0	19	46	36	134	66
Blåhals	13	5	0	0	18	44	10	31	30
Husrødstjert	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Rødstjert	1	6	0	0	7	6	14	9	3
Bynkefugl	0	0	0	0	0	2	2	2	9
Sortstrubet bynkefugl	1	0	0	0	1	2	1	0	0
Stenpikker	2	5	0	0	7	1	4	2	3
Ringdrossel	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Solsort	2	1	0	0	3	26	23	13	23
Sjagger	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Sangdrossel	0	1	0	0	1	10	17	19	29
Vindrossel	0	0	0	0	0	16	13	13	4
Græshoppesanger	0	0	0	0	0	1	0	2	2
Vandsanger	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sivsanger	44	19	0	0	63	69	25	105	90
Kærsanger	1	2	0	0	3	1	1	7	7
Rørsanger	38	38	0	0	76	105	85	291	212
Drosselrørsanger	0	1	0	0	1	0	0	1	0
Gulbug	2	0	0	0	2	4	0	4	1
Høgesanger	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Gærdesanger	6	4	0	0	10	16	3	31	26
Tornsanger	12	17	0	0	29	47	25	51	68
Havesanger	11	16	0	0	27	18	14	33	16
Munk	2	26	0	0	28	22	14	49	58
Hvidbrynet løvsanger	0	0	0	0	0	0	0	2	3
Skovsanger	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Gransanger	4	20	0	0	24	21	16	160	80
Løvsanger	86	41	0	0	127	241	76	198	97

ART	JULI/AUG	SEP	OKT	NOV	2023	2022	2021	2019	2018
Fuglekonge	0	4	0	0	4	15	18	84	46
Rødtoppet fuglekonge	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Grå fluesnapper	0	1	0	0	1	0	7	2	1
Broget fluesnapper	2	3	0	0	5	11	19	7	5
Skægmejse	21	13	0	0	34	114	125	97	93
Halemejse	0	0	0	0	0	0	0	6	0
Sortmejse	0	0	0	0	0	0	3	1	2
Blåmejse	1	5	0	0	6	12	7	14	77
Musvit	2	1	0	0	3	10	5	25	16
Pungmejse	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Stor tornskade	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Husskade	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Stær	1	0	0	0	1	2	0	0	0
Skovspurv	2	0	0	0	2	0	0	1	1
Bogfinke	1	1	0	0	2	5	7	13	9
Kvækerfinke	0	0	0	0	0	0	10	1	2
Grønirisk	6	0	0	0	6	7	12	4	8
Grønsisken	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Tornirisk	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Gråsisken	1	1	0	0	2	166	0	1	5
Dompap	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Gulspurv	0	0	0	0	0	0	0	6	2
Dværgværling	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Rørspurv	19	31	0	0	50	168	34	296	130
Lille korsnæb	0	1	0	0	1	0	0	0	0
SUM	294	377	0	0	671	1433	734	1833	1345
Dage med mærkning	20	16	0	0	36	54	46	93	105
Antal 1000 netmetertimer	13,4	11	0	0	24	35	25	45	53

Det samlede antal ringmærkede fugle i efteråret 2023 på 671 stk., skal suppleres med 276 fugle mærket i foråret (bl.a. 16 Blåhalse). Der kom til at mangle fangster fra oktober-november (nok 5-600) pga sygdom.

	2020	2021	2022
Gærdesmutter		1	4
Jernspurv			1
Rødhals		1	
Blåhals			2
Rørsanger			2
Gærdesanger			4
Løvsanger			4
Skægmejse		2	9
Blåmejse			1
Grønirisk	1		
Rørspurv		1	

Genmelding af årets fugle

- Tornsanger mærket i 2022 fundet død i Rogaland, Norge 7-6-23
- Løvsanger mærket juli 22 aflæst Menorca, Spanien 8 mdr senere
- Løvsanger mærket aug 23 aflæst Blåvand maj 24
- Rørsanger mærket juli 23 aflæst Valencia, Spanien 2 mdr senere
- Rørsanger mærket aug 22 aflæst Liege, Belgien 11 mdr senere

Aflæsning af mærkede fugle fra tidligere år.

Skkestork, Fanø, 15. september 2023. Foto: Søren Brinch.

Keldsnor Fuglestation

af Jacob Sterup

Indledning

Keldsnor Fuglestations primære aktivitet er fangst og ringmærkning af småfugle i Gulstav-området på Sydlangeland i efterårsmånederne. Fuglestationen blev etableret i 1995 af DOF-Fyn, der yder økonomisk støtte. Al aktivitet foretages af frivillige, og stationen har ikke nogen faste, fysiske rammer. Hans Rytter er leder af fuglestationen.

Denne korte beretning for 2023 omhandler stort set kun ringmærkningsaktiviteterne.

Observationer

Tre SU-arter sås på Langeland i 2023, hvoraf den ene var ny art på Langelandslisten. En Himalayasanger, der blev fundet ved Vesteregn i december 2022, blev set frem til 25/1. 14/5 fandt og fotograferede Freya og Henrik Mørup-Petersen en stor rovfugl ved Fakkebjerg. Fuglen lod sig ikke umiddelbart bestemme, og det var først, da en Høgeørn en måned senere blev fundet i Sverige, at det på baggrund af fotos blev opklaret, at der var tale om

Stormfloden 20. oktober gav visse udfordringer for ringmærkningsarbejdet ved Keldsnor, idet vandet brød gennem strandvolden og oversvømmede størstedelen af ringmærkningsområdet. Foto: Jacob Sterup.

samme fugl. Det var en noget uventet ny art for Langeland. Også det tredje SU-fund var en rovfugl, nemlig en Slangeørn, der trak syd over Gulstav 5/9, set og fotograferet af Lars Kirk. Dette er blot andet fund på Langeland; det første var i 1992.

Desuden skal Langelands andet fund af Sort Ibis nævnes. 3 stk. sås i Tryggelev Nor 11/5, hvoraf den ene blev genfundet og set flere steder på Sydlangeland 13-14/5.

Ringmærkning

Otte ringmærkere deltog i ringmærkningsaktiviteterne ved Keldsnor i løbet af året, hvoraf Jesper Brinkmann mærkede ca. 50 % af fuglene.

Der blev stort set ikke foretaget ringmærkning i første halvår. Efterårssæsonen blev startet rigtigt op 28/7, og der blev ringmærket på 45 dage frem til 30/10. I alt blev der i andet halvår mærket 3.204 fugle fordelt på 56 arter. De største ringmærkningsdage faldt alle primo oktober: 1/10 258, 8/10 440, 9/10 243 og 10/10 250.

De hyppigste gæster i nettene var Fuglekonge (650), Gransanger (394), Blåmejse (340), Rødhals (288) og Munk

(232). Af mere usædvanlige arter kan fremhæves Skarv, Tinksmed, Natravn, Lille Fluesnapper og Sibirisk Gransanger. Af usædvanligt høje antal skal nævnes 6 Store Flagspætter, 51 Skægmejser og 12 Rødttoppede Fuglekonger.

Aflæsninger og genmeldinger

To fugle mærket andetsteds blev aflæst ved Keldsnor i efteråret. Den ene var en Jernspurv mærket ved Svendborg 1/9-23 og aflæst ved Keldsnor 7/10-23. Den anden var en Blåmejse mærket ved Gedser 1/10-23, som blev genfanget ved Keldsnor 10/10-23.

Fem genfund af fugle ringmærket på Keldsnor Fuglestation blev modtaget i løbet af 2023. Heraf var der kun to, der var nået til udlandet. Den ene var en Munk, der 18 dage efter mærkningen tilbage i september 2021 var nået til Luxembourg. Den anden var en Fuglekonge mærket 9/10-23, der efter 10 dage blev genfanget i Holland. De tre danske genfund drejede sig om en Jernspurv aflæst i Gedser, en Munk dræbt af en kat på Sydfyn og en ligeledes kattedræbt Fuglekonge fra Ærø.

	Forår	Efterår
Dækning	Sporadisk dækning	Ringmærkning 28/7-30/10 (ikke daglig dækning)
Ringmærkning, total	14	3.204
Talrigst ringmærkede arter		Fuglekonge 650 Gransanger 394 Blåmejse 340
Sjældneste ringmærkede arter		Natravn 1 Lille Fluesnapper 1
Observationer, usædvanlige arter	Sort Ibis 3 Sortbuget Knortegås 2 Rødhovedet And 1 Kongeederfugl 3 Biæder 9 Lille Fluesnapper 1 Nøddekrige 1	Lille Kjove 2 Hvidbrynet Løvsanger 2 Lille Fluesnapper 2 Hortulan 1
Observationer, sjældne arter	Høgeørn 1 Himalayasanger 1	Slangeørn 1

Rørvig Fuglestation

af Stefan Andersen og Jørgen Bech.

Indledning

Som altid er det nøgleperiodernes vejrtilstande, der afgør et år i Rørvig. Vinteren var gennemgående mild med kun 2 mindre storme med så kort varighed, at det ikke kostede havfugle af sig. Foråret var ujævnt, men i en i øvrigt kold, ustabil april forekom nogle optimale træksituationer med gennembrudstræk i SØ-vinde foran fronter, som bevægede sig ind fra vest. Især Fiskeørn og Blå Kærhøg responderede med høje træktal, mens Fjeldvåge fortsat er støt faldende. Maj lagde godt ud, men gik siden helt i stå i et langvarigt højtryk med svage vinde.

Efteråret startede med en sommervarm september og herefter mere ustadigt vejr i oktober og november med en række dage med kuling i oktober og november, som resulterede i et moderat havfugletræk i Rørvig.

Dækningen af fugletrækket var bedst i foråret, hvor der var faste observationer alle relevante dage frem til ultimo maj. Efteråret er altid godt dækket ved gode dage for havfugletræk.

Det blev til 2 SU-arter. Årets hit blev en trækkende Gråsejler på Korshage i november. Gråsejler var ny art for Rørvig (art nummer 325). En observation på tre minutter, én observatør – så var den væk igen. I mangel af strategiske kliner der kunne indfange en rastende fugl, måtte Gråsejler næsten komme på denne måde.

En Amerikansk Skarveand han blev fundet rastende i Hovvig 11/5. Den svømmede ubekymret rundt på klosthold, så man kunne overveje om det var en undsluppen fugl og ikke fra den fritlevende bestand. Den var nem at skyde for Naturstyrelsen 12/5 (hvilket man er forpligtet til, da arten jo er invasiv og en trussel mod Hvidhovedet And).

Vinter

Det blev en mild, udramatisk vinter. I vintermånederne er det altid godt at kontrollere nordkysten af Rørvig-halvøen

Gråsejler, Korshage, 7. november 2023. Foto: John Rieland.

Blåhals, Hovvig, 21. april 2023. Foto: John Rieland.

for rastende ænder, lappedykkere og lommer. Forekomsten af Islom må efterhånden opfattes som regelmæssig, og igen i 2023 kunne man se op til 2 Islommer, i samme område op til 14 Sortstrubet Lom og op til fire Nordisk Lappedykker. Temmelig usædvanligt rastede i januar tillige 1 Søkonge

I Hovvig ses der årligt et stort antal Bjergænder, som må fortrække midlertidigt til Nykøbing Bugt, når Hovvig lukkes af is. Det største tal var 10/1 med 1100.

I 2023 var der igen mange gæs i Hovvig og på markerne på Nakkehalvøen. Det toppede med op til 4500 Bramgås og 156 Blisgås medens både Tajgasædgås og Tundrasædgås udeblev efter et pænt år i 2022.

En Sortspætte var på besøg en enkelt dag i januar, medens Isfuglen i den milde vinter sås frem til medio marts, en enkelt dag med to individer.

Stor Korsnæb optrådte sporadisk med op til ni fugle på Korshage.

Forår

Martstrækket blev generelt sløjt i en måned med næsten permanente vinde fra vest. Duehøg ramte en grum milepæl. Et forårstræk på 0 for første gang i en 51-årig Rørvig-historie. Helt i tråd med de stadigt færre fugle og et år med dårlige vilkår for Rørvig i marts.

Vejret i april var meget skiftende, til tider koldt, men omkring 10/4 og 22/4 åbnede der sig trækdage med vind fra SØ, hvor en stor del af april-trækket blev koncentreret. Fiskeørn fik et flot forår (147) og Blå Kærhøg et stort opmuntrende løft med en forårstotal på 153 (10 års gennemsnit på 62), herunder mange ungfugle. Steppenhøg holdt niveauet med fire i 2023. Gode betingelser også for

Blå kærhøg, Korshage, 20. april 2023. Foto: John Rieland.

træk af Fjeldvåge, men den faldt igen tilbage til en forårstotal på 73 (112 i 2022), hvilket understreger artens krise. Sort Glente har de sidste to år haft et decideret gennembrud, årets resultat blev 13 (16 i 2022). De sidste fire år har antallet af trækkende Vandrefalke været afdæmpet, men årets total på 25 gav dog et løft.

Det nærmeste vi kom et forårs-hit, var en Hærfugl 22/4 set på Korshage om morgenen på trækforsøg, siden rastende ind mod skovkanten. Her var den ikke let tilgængelig og holdt sig i skjul væk fra det befærdede åbne område, men blev dog set nogle gange. Fuglen var en del af et mindre influx i Danmark medio april på fem fugle. Det var Rørvigs 19. Hærfugl.

Blandt klassiske arter i Rørvig er Ringdrossel, som i 2024 skuffede med kun 20, hvor vi skal helt tilbage til 1980, for at finde et tal der er lavere. Mosehornugle 10 var højere end 2022 (4) og lignede mere de foregående år. Vendeheals går fortsat tilbage, nu til bare 4. Trækbestanden synes vigende, mens den ser ud til at klare sig rimelig godt på en hel del danske lokaliteter.

I maj indtraf et gunstigt vejrskift 7/5 med vinde fra Ø, og det udløste et godt sent forårstræk. Hvepsevåge kom op på 350, en stigning i forhold til året før (2022: 272), men under 10 års gennemsnit (433). Lærkefalk 70 var det største antal i 5 år. 9/5 trak 1 2k Hedehøg øst fra Nørrevang, den første Hedehøg efter 3 år med 0. Samme dag trak to Aftenfalke (1 han og 1 hun), hvorved arten klarede skærene som årlig i Rørvig.

Resten af maj var højtrykspræget. Ikke megen dynamik og et sløjt år både for træk og rast for småfuglene, hvor en stribe af de sjældnere arter tillige er præget af stærkt svindende antal. Gul Vipstjert 744 for et forår er småt. Der blev set 2 Piroler, mens Gulirisk udeblev for første gang siden 1993. Lille løft på Karmindompap med i alt fem, alle trækforsøgende fugle og endnu engang ingen stationære syngende. Natravn blev fundet på dagrast to gange på Korshage.

I Hovvig en endags Drosselrørsanger 21/5 og senere en Damklire 11/6. Sidst i juni Vagtel to dage på Søndervang.

Sommer – ynglefugle

Fokusarten Rødrygget Tornskade havde igen et godt år med min. 18 par med 42 unger på især kernelokaliteterne Korshage og Slettemose. Det var uændret i forhold til 2022. Arten blev fundet på en ny lokalitet på Nørrevang i et markskel.

Sortstrubet Bynkefugl havde ligeledes et godt år med minimum fem par – tre på Korshage og to par ved Flyndersø. Det er positivt at arten stadig har succes på Korshage, hvor trykket fra mange besøgende, løse hunde og mountainbikes er massivt.

Sydlig Blåhals har i flere år udbredt deres yngleområde mod nord og også med fund på Sjælland. I 2023 fik Hovvig endelig det første ynglepar. Det var samtidig første gang den sydlige underart blev fundet på halvøen. Fra 17/4 var hannen territoriehævdende primært fra en bestemt busk, og fra 20/5 blev der også registreret en hun. En overgang blev der set og hørt to hanner, men det blev kun til et sikkert ynglepar. Gennem juni blev han og hun set fødebærende, og 23/6 blev der set en juvenil.

Lille Flagspætte er næsten årlig i Rørvig og er bl.a. set i Hovvig. I 2023 opholdt både en han og hun sig i elleskoven i Hovvig. Tydeligvis et ynglepar, der var særdeles aktive fra 5/4 til 23/4. Resultatet af dette yngleforsøg er ukendt. Typisk for arten blev der pludseligt stille, og området er lukket for offentligheden.

I Hovvig blev der optalt 798 par ynglende Skarv, hvilket er en lille fremgang for andet år i træk (2022: 770). Tallet har de sidste 10 år svinget uden nogen trend mellem 501 og 1066.

Bomlærke holder ved med 2-3 ynglepar i henholdsvis Ringholm, Nørrevang og Søndervang, og Hedelærke er ligeledes udfordret som ynglefugl med 0-1 par – syngende fra passende lokalitet i juni.

Af øvrige sommerobservationer kan nævnes Fiskehejre 115 trækkende SV Korshage 10/7, hvilket er Rørvig-rekord. Der var en enkelt observation af Kærløber 12/7 i Hovvig. Arten har siden 2018 været årlig med én eller få stykker. Rovterne ni i juli og august, som var ny Rørvig-rekord. De fleste var endagsfugle, som rastede i Hovvig. Endelig 10 Sortterner fra Korshage og Hovvig i løbet af august og en enkelt i september.

Efteråret

Havfugletrækket 2023 blev rimelig godt, selv om efteråret var uden egentlige storme. Der var dog passage af flere fronter med kraftige vinde fra vestlige retninger med de rigtige drejninger mod nordvest.

I august sås en enkelt trækkende Almindelig Skråpe. Desuden årets eneste Storkjove 16/8, der normalt ses i 2-cifrede antal (katastrofe for denne art med fugleinfluenza, nedgang mere end 75 % fra flere kolonier).

I september stod Lille Kjove for årets absolut mest inte-

Lille Kjove, Korshage, 30. september 2023. Foto: John Rieland.

Natrvn, Korshage, 12. maj 2023. Foto: Jørgen Scheel.

Lille Kjove, Korshage, 21. september 2023. Foto: Jørgen Scheel.

ressante begivenhed. Her indfandt sig en, siden fire unge småkjover sig i og ud for Isefjordsmundingen i en rast over flere uger. Første 1 k sås 29/8, fra 3/9 – 25/9 i alt fire fugle set fra Lynæs i syd til ude over Kattegat fra Korshage og fra Kikhavn på Halsnæssiden. På begge sider sås maksimalt tre på én gang, men der er enighed om fire fugle bedømt ud fra dragter (1 meget lys, 2 grå typer, 1 mørk). Fra 30/9 – 7/10 var der en fugl tilbage. De sås ofte nær kysten med de fine dragtdetaljer meget synlige. Det bemærkes, at der ikke var et influx af arten i perioden med kun ganske få iagttagelser andre steder på Sjællands nordkyst. Det forekommer oplagt, at det der især har holdt på de små kjover, er det store rast af Splitterner hvert år i september i området, hvor en del ses på fourageringstræk dagligt fra Korshage (i 2023 op til 60). Almindelig Kjove ses også regelmæssigt raste i samme område. Trods et væld af observationer må årets forekomst af Lille Kjove sættes til seks fugle. Der var en tidlig ældre fugl trækkende V 10/8, de fire langtidsfugle og nok en enkelt trækkende V langt ude.

30/9 piskede en Thorshane V lige under Korshages havobs-klit.

Oktober havde den bedste havfugledag 7/10 med en god vestenvindskuling. Det gav Sodfarvet Skråpe tre, Mallemuk en (årets total 10), Lille Kjove en og Mellemkjove en (årets total to). Efteråret gav sammenlagt 12

trækkende Sodfarvede Skråper fordelt på seks dage (hvor gennemsnittet de sidste 10 år er 10). En sen Almindelig Skråpe sås 5/10 (årets nr. 2)

November havde flere gode dage. Den bedste 24/11 med Søkonge 11, Sodfarvet Skråpe 2 og Islom 1.

Alkefuglene viste pæne tal helt domineret af Alk 2139 (det højeste antal siden 1999) flest 15/10 (569), desuden Lomvie 88, Søkonge 12 og Lunde 2, sidstnævnte ses ikke årligt. Rimeligt træk af Ride 510 i alt, heraf 238 15/10. En Sabinemåge trak øst 8/11, men ellers udeblev de mere sjældne arter.

Efterårets største observation blev Gråsejler 8/11 i en periode med et influx af arten i Danmark. Sejleren blev set ved Korshage, hvor den kom flyvende fra Isefjorden og rastede kortvarigt. Den fortrød og returnerede hurtigt ned i fjorden igen. Fuglen blev fint fotodokumenteret.

Blandt de øvrige arter kan nævnes en overflyvende Hvid Stork i Nykøbing 12/9, en 1k Hedehøg trækkende syd Søndervang 17/9 og en rastende Amerikansk Sortand han 10/10 kysten ved Sandflugtsplantagen (bare Rørvigs anden observation sidst set i 2017).

Lapværler 2/11 Korshage, men ellers absolut ingen sjældnere småfugle. Efteråret var uden egentlige invasionsarter.

I Hovvig raster mange ænder om efteråret. De største totaler fremgår af skemaet.

Mosehornugle, Korshage, 23. april 2023. Foto: John Rieland.

	Forår	Efterår
Dækning	1/1 - 30/6	1/7 - 31/12
Tre talrigeste trækkende arter	Bramgås 26.349 Ringdue 38.442 Bogfinke 73.866	Bramgås 5.983 Sortand 9.102 Stær 2.514
Største dags-maksimum rastende ænder Howvig	Hvinand 300 Troidand 400 Bjergand 930	Taffeland 129 Skeand 475 Knarand 149 Pibeand 450 Spidsand 332 Krikand 780
Ynglefugle	Skarv 798 par Rødrygget Tornskade 18 par (42 juv) Rødtoppet Fuglekonge 4 par Broget Fluesnapper 1 Sortstrubet Bynkefugl 5 par (min. 10 juv)	
Bemærkelsesværdige observationer	Vagtel 2 Nordisk Lappedykker 6 Natravn 2 Islom 7 Skestork 3 Damklire 1 Søkonge 1 Kaspisk Måge 1 Steppehøg 4 Hedehøg 1 Sort Glente 14 Mosehornugle 9 Hærfugl 1 Lille Flagspætte 2 Isfugl 2 Aftenfalk 2 Pirol 2 Drosselrørsanger 1 Sydlig Blåhals 2 Ringdrossel 26 Karmindompap 5 Stor Korsnæb 18	Amerikansk Sortand 1 Nordisk Lappedykker 8 Sorthalsed Lappedykker 2 Natravn 2 Islom 5 Sodfarvet Skråpe 12 Almindelig Skråpe 2 Hvid Stork 1 Kærløber 1 Thorshane 1 Lunde 2 Lille Kjove 6 Mellemkjove 2 Storkjove 1 Sabinemåge 1 Kaspisk Måge 1 Rovterne 9 Sortterne 12 Steppehøg 2 Hedehøg 1 Mosehornugle 9 Lille Flagspætte 2 Isfugl 2 Bjerglærke 3 Bjergpiber 1 Stor Korsnæb 21 Lapværling 1
Observationer sjældne/ SU arter	Amerikansk Skarveand 1	Gråsejler 1

Stor Tornskade, Korshage, 3. november 2023. Foto: Jørgen Scheel.

Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation

Tekst og foto: Preben Berg

Husrødstjert, Saksfjed, 12. april 2023. Foto: Preben Berg.

I 2023 lå forårets obsperiode med i alt 120 dage i streg i tiden 8. februar til og med 7. juni og her totalt 1003 trækobstimer, hvilket er lidt lavere end normalt, men grunder i en hel del dage i april/maj med hård NØ-vind, hvor obstiden blev forkortet. For nu 3. år i træk endte vi igen på den hidtil laveste totale træksum med blot 480.215 trk. (25% under snit) og som vanligt pga. lave tal af vores to talrigeste arter: Bramgås og Ederfugl. På den positive side er det værd at nævne, at efter adskillige år var der omsider ynglesucces i punpehussøen, FVF. Efter et således gigantisk efterslæb sås bl.a. 310-350 par hættemåger, 40-45 par klyder, 20-22 par Fjordterne og 80-130 par Splitterne. Ynglesuccesen var fortrinlig for de tre førstnævnte arter med henh. 24/6 630 pull. (totalt fmt. min. 680), mindst 60 Klydeunger og min. 49 Fjordterneunger, hvor hovedparten blev flyvefærdige. For Splitternes vedkommende var den dog mere beskednen, men trods alt var det imponerende, hvor mange fugle der var kommet til (max. 29/7 360 ad + 42 juv.) efter blot nogle enkelte par i 2022.

Observatørerne har dette år primært været Preben Berg, Jesper Nelby Kristiansen, Ralph Qwinten, René Christensen og Claus Mortensen.

Trækobservationer fra foråret

Det blev til 4. bedste forår af Knortegås (42.601) hvor lige knap tre fjerdedele af hovedtrækket passerede over 3 efterfølgende dage: 23/5 12.915, 24/5 14.070 og 25/5 3951 samt herefter også 31/5 3925 Ø. Ikke det store af

Bramgås (96.490), men trods alt stadig kun otte år med mere end 100.000. Den bedste dag i april faldt 27/4 5700, mens i maj flest 16/5 39.400. Helt anderledes blev det så med næsten en fordobling af den hidtidige rekord af Blisgås (10.745) og her et par dagstotaler i samme størrelsesorden som sæsontotaler (!): 19/3 3015, 3/4 3770 og ellers under 1000/dag. Efter en kort opblomstring sidste år sås der denne gang det hidtil ringeste antal af Havlit (sølle 469), hvor det så også var lidt af en opgave at ramme en dag med over bare 50 fugle: 19/3 66 (!). Også (endnu) en nedtur for Ederfugl (150.122) samt 10.400 Ø estimeret udenfor obstid = totalt bare 160.522 østgående i døgnets lyse timer. Mediandatoen for forårstrækket (3. april) faldt 4 dage senere end den gennemsnitlige dato (30/3), men dog også uegnet trækvej i dagene 1+2/4 (bl.a. hård NØ vind). Derimod var de første 10% passeret tidligere: 9/3 (gennemsnitligt 12/3) og de 90% også tidligere: 10/4 (gen.snit 15/4). Blot to gange (!) sås over 10.000/dag: 3/4 16.260 og 4/4 21.500. Over 924.000 Ederfugle er nu blevet kønsbestemt under projektperioden 2013-2023 hvoraf 98.356 dette forår dvs. 65,7% af de østtrækkende Ederfugle. Hunprocenten holdt sig trods alt på stort set det samme som sidste år: 29,4 % (29,5% i 2022), men er dog stadig den hidtil laveste procentsats. Det gik (som vanligt) betydeligt bedre for de sorte dykænder hvor klar ny rekord af Fløjsand (3006) med 22/4 570 og 23/4 403, som er rigtig mange på disse kanter. Samlet set sås næsten 2 tredjedele af alle Fløjsænder med. og ult. april (62,4%), mens trækket af Sortand (90.426) var spredt

meget udover sæsonen med 25 dage med over 1000/ dag indenfor tidsrummet 18/2 – 24/4. De 3 bedste dage lå ligeså spredt udover 3 måneder: 18/2 5420 (dagen efter stormen "Otto"), 16/3 8850, 22/4 6980 (slutspurt sammen med et stort ryk af Fløjl). I forhold til de seneste år sås beskedne tal af Bjergand (978), men måske kan noget af det forklares med dårlig sigt på topdagen 23/4. Her flest 334, mens DCE flytællingen 24/1 gav bl.a. 2800 rst. Bjergænder i 3 flokke i vestdelen af Rødsandområdet, som dog er udenfor vores normale tælleområde.

Af svømmeænder kan nævnes, at Pibeand (4705) nærmest endte 'midt i feltet' over bedste træksæsoner, og ligesom sidste år var der en større trækdag i midten af marts: 19/3 1559, som dog var i en noget mindre kaliber end sidste års store rekord. Atter næstbedste år af Spidsand (859), hvilket var 59 flere fugle end sidste år. Trækket faldt tidligt med tre dage i streg på over 100: 17/3 159, 18/3 137 og 19/3 181. Statistikken siger endvidere at tidligere har der blot været to dage med over 100 i marts

Sorthovedet Måge, FVF Saksfjed, 6. juni 2023. Foto: Preben Berg.

måned mens 11 dage fra april/pri. maj. Ret pænt træk af Krikand (2148) hvoraf en del flere fugle end normalt i marts (843), heriblandt sammenfald med tre andre svømmeandearter på den bedre dag 19/3 (208), mens forårets bedste dag blev 23/4 331. Stadig meget sløjt antal af Gråstrubet Lappedykker (312) uden nogle større dage, idet højeste antal blev 22/4 50. Noget senere passage af Trane (2172) i forhold til de seneste år samt yderligere et forholdsvis moderat antal som kom i bogen med flest 28/3 564 og 4/4 535. Rødstrubet lom (2189) kom tilbage på samme niveau som i 2019-2021, men ligesom sidste år sås betydelig flere end normalt i februar og marts samt få i maj måned. Mediandatoen blev af disse årsager flyttet frem til 11. april (2009-2022: 20. april). Månedsfordelingen var: febr. 169, mrs. 420, apr. 1369 og maj 231. Årets bedste trækdag blev 11/4 382, mens Sortstrubet Lom (377) kom op på 22/4 43. Sølvhejre (25) mosler stadig frem med bl.a. 10/5 14 ind i samlet flok.

Strandhjejle (4681) gjorde sig grundigt bemærket, da en hel sæsontotal røg forbi på bare en enkelt dag og hvilken rekorddag: 23/5 4548. Anderledes fredeligt var det med Storspove (5335) hvor dagens tal kun lige rundede 1000 tre gange: 11/4 1256, 13/4 1350 og 17/4 1053. Lille Kobbersnepe (11.097) ville også afsted den 23/5 med 8890 så endnu engang blev 'store kobbersneppedag' rykket frem med yderligere en dag, hvilket tilsyneladende skal ses i sammenhæng med tidligere snesmeltning i de arktiske enge. Knap så godt gik det med Islandsk Ryle (1252), da trækket denne gang svigtede her på lokaliteten med blot 31/5 740 som bedste dag.

Ligesom sidste år havde vi landets første fugl af Almindelig Kjove (57) med 16/3 en trækkende., men ellers en sparsom total igen i år med de største antal 23/3 6, 17/4 7, 22/4 7. I den lidt bedre afdeling lå Dværngmåge (8635) i form af den 6. bedste total og med en dag på over 3000 trk. Det første tocifrede antal indtraf 7/3 (36) samt første og sidste dag med over 100/dag blev 12/4 (163) og 9/5 (112). Årets træk dage på over 1000: 23/4 1215, 24/4 3075, 1/5 1050 og 7/5 1157. Som vanligt trak et svingende antal af Sortterne (255), som denne gang ramte præcis på gennemsnittet for alle år 2009-22. De største dage var her

Døgnrytme Lille Kobbersnepe 20.5 - 3.6

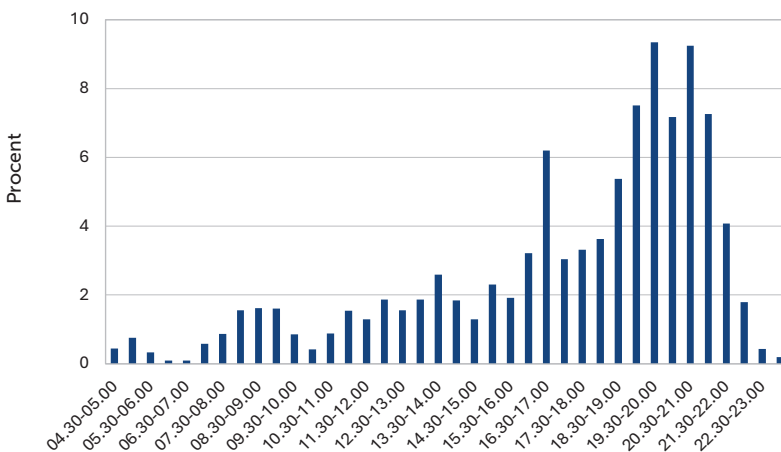

Fig. 1. Procentvis fordeling af Lille kobbersnepe i halvtimes perioder over alle døgnet lys timer (dansk sommertid UTC+2). I alt 99 dage er anvendt indenfor perioden 20. maj – 3. juni (mediandatoen +/- 7 dage) og omhandler 170.339 fugle. Solop- og nedgang ved Hyllekrog på mediandatoen den 27. maj er henholdsvis kl. 4.51 og 21.33 og varierer +/- 7-11 min. indenfor de anvendte obsdage fra mediandatoen.

Sortstrubet Lom, Saksfjed, 10. maj 2023. Foto: Preben Berg.

23/5 62 og 3/6 38. For 5. år i streg over 7000 ex. af Fjordterne (7091) hvor disse dage gjorde sig bedst bemærket: 24/4 1044 og 29/4 2760. Stadig mange fugle i juni (398) hvor især 3/6 360 skal nævnes! Havterne (1160) lå nogenlunde på linje med de seneste år, men stadig meget lave antal, og i år kun 2 dage med over 100 - max: 29/4 265. Ligesom i 2021 sås der stadig en del fugle i juni (207) og her flest 2/6 93 og 3/6 80.

Rovfugletotalen endte noget i den tyndbenede ende med 2389 trækkende., men som vanligt er det de talrige arter som afgør, hvor vi lander. Af Hvepsevåge (668) sås flere end vi normalt hiver i land og således største antal siden 2010 (her 951) og flest 24/5 157, mens nedgang i antallet af Rørhøg (142) ift. de seneste tre år, men dog betydeligt bedre end de første 11. år. Flest kom i bogen 18/5 med 15. Stort set samme historie med Blå Kærhøg (28) med højst 23/4 6, mens ikke en eneste Steppe- eller Hede-høg! Havørn (50) holder kadencen ift. de seneste par år, hvilket så er dobbelt så mange som tidligere, men i år også ny dagsrekord som endda kom i hus på under tre

timer, heraf otte på bare en time!: 23/4 10 (12.05-14.48). Det blev det 3. laveste tal på Musvåge (850) siden starten på Hyllekrogprojektet og her flest 15/3 med sølle 129.

Observationer fra efteråret

Det blev et bedre rovfugleefterår (10.501) hvor så godt som samtlige arter faldt ud til den bedre side, hvor undtagelsen var Fjeldvåge med sølle 14 fugle. Nok bedste år for Hvepsevåge (3831) siden 2004 med bl.a. 31/8 792 og 1/9 1218. Rørhøg (232) bød på 1/9 21 og 3/9 20, mens Blå Kærhøg (117) havde et helt igennem rigtig godt år med tre gange så mange fugle som gennemsnittet og her flest 8/10 15, 22/10 12 og 23/10 13. Af Rød Glente (1194) sås over 1000 for 4. år i træk dog uden nogle særlig store dage, og Sort Glente kom i mål med hidtil bedste sæson hvor i alt 17 trk. + 11 rst. Af øvrige arter kan nævnes Huldue (1828) som toppede 16-17/10 med i alt 502 og Ringdue (103345 – sparsomme noteringer og max. 16/10 27500) samt Hedelærke (523) med største antal 7/10 89 og 16/10 76.

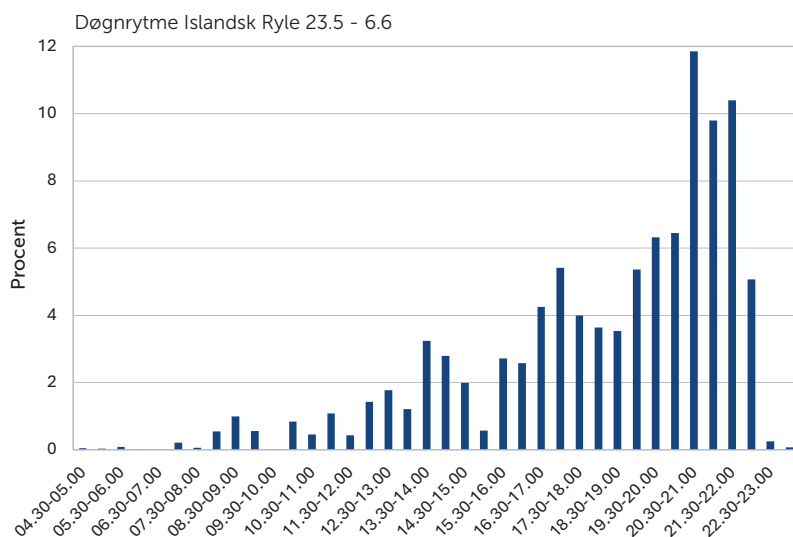

Fig. 2. Procentvis fordeling af Islandske Ryle i halvtimesperioder over alle døgnets lyse timer (dansk sommertid UTC+2). I alt 85 dage er anvendt indenfor perioden 23. maj - 6. juni (mediandatoen +/- 7 dage) og omhandler 166.944 fugle. Solop- og nedgang ved Hyllekrog på mediandatoen den 30. maj er henholdsvis kl. 4.47 og 21.37 og varierer +/- 6-10 min. indenfor de anvendte obsdage fra mediandatoen.

	Forår	Efterår
Trækdækning	8/2 – 7/6 (dagligt)	14/7 – 5/12 (ikke dagligt)
Observationer, almindelige arter	Knortegås 42.601 Blåsgås 10.745, flest 3/4 3.770 Ederfugl 150.122 Fløjlsand 3.006, flest 22/4 570 Sortand 90.426, flest 16/3 8.850 Spidsand 859 Gråstrubet lappedykker 312 Rødstrubet lom 2.189 Strandhjejle 4.681, flest 23/5 4.548 Storspove 5.335 Lille kobbersneppe 11.097, flest 23/5 8.890 Dværgrmåge 8.635, flest 24/4 3.075 Sortterne 255 Fjordterne 7.091, flest 29/4 2.760	Pibeand 15/9 2.200 trk. Spidsand 2/10 283 trk. Trane 21/10 587 fu., 22/10 400 T Dværgrterne 12/8 32 trk. Sortterne 12/8 79 trk. Hvæpsevåge 3.831, flest 1/9 1.218 Rød glente 1.194 trk. Blå kærhøg 117 trk. Ravn 8/10 45 rst. Blåmejse 26/9 1.050 trk. Skægmejse 30/10 45 rst. Hedelærke 523 trk., flest 7/10 89 Sanglærke 30/10 930 trk. Landsvale sene 8/10 1.500 trk. Rødhals 8/10 117 rst.
Observationer, usædvanlige arter	Rødhalslet gås 19/3 3, 24-26/3 4 og 9/4 1 fu. Kongeederfugl 14/3 + 4/4 1 ad. M T Sort stork 31/5 1 trk. Skestork 25/4 1 trk. Sorthovedet måge 30/5 + 6-7/6 2 R Rovterne 8/4 - 2/6 4 T + 2 R Sort glente 8 T + 2 R Aftenfalk 29/5 1 hun trk. Pirrol 14/5 - 30/6 5 obs af 1 R Gulirisk 6/4 - 19/5 4 obs af 1-2 R.	Pomeransfugl 3/9 1 OF Kærløber 20-21/8 + 24/8 1 fu. Rovterne i alt 9 T/R, bla. 10/10 1 Lille kjove 1/9 11K trk. Skestork 22-26/7 1 rst. Lille skrigeørn 17/9 1 TF, 18/10 1 T og 30/10 1 T Kongeørn 8/10 1 trk. Steppehøg 6 T + 3 R Sort glente 17 T + 11 R Aftenfalk 16-17/9 1 fu/trk.
SU-arter		Slangeørn 2-4/9 1 rst. (godkendt af SU)

Rødhalslet Gås iblandt Bramgæs, FVF Saksfjed, 19. marts 2023. Foto: Rasmus Romme.

Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation

Af Per Alnor Kjær og Anders Mosbech

Alke og Lomvie, Christiansø, 19. maj 2023. Foto: Per Alnor Kjær, Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation.

For tredje år i træk var Feltstationen bemanded kontinuerligt gennem hele forårs- og efterårssæsonen. Med forenede kræfter fra Foreningen, medlemmerne, Christiansøs Administration og Ringmærkningsafdelingen på Statens Naturhistoriske Museum kunne Feltstationen fortsætte med rutinemæssige observationer og standardiseret ringmærkning. Stationen var bemanded fra 5/3 til 24/6 og igen fra 7/7 til 22/11. I alt blev der ringmærket 14.078 fugle fordelt med 4.547 fugle i foråret og 9.531 fugle i efteråret (se tabel 1).

Gennemgang af usædvanlige og sjældne arter

2023 var ikke et prangende år, hverken antalsmæssigt eller i forhold til sjældne arter. Generelt var foråret meget koldt og blæsende, og efteråret, specielt oktober, var også præget af blæsevejre fra vestlige retninger. En Ravn holdt til på øerne fra primo januar og året ud. Det er kun tredje fund på Ertholmene. 25/3 dukkede en han Rødhovedet And op. Det var ny art for Ertholmene, og den blev set frem til 3/5. Derefter gik der knap en måned, før en Hærflugt besøgte øerne 23/4-24/4. Maj startede med Steppehøg (8/5) og Hortulan (8/5). Maj gav også en SU-art i form af (vestlig) Bjergløvsanger (29/5-2/6). Herudover oplevede vi sjove gæster i form af Drosselrørsanger (28/5), Høgesanger 3 (20/5-27/5), Lundsanger 4 (30/5-24/6), Piro (20/5), Turteldue 2 (11/5-23/5) og Gulirisk 7

(21/4-23/5). Af usædvanlige antal blev der ringmærket i alt 30 Rødtoppede Fuglekonger og 23/3 rastede en flok på 21 Kernebidere.

Efteråret satte for alvor i gang med en Flodsanger (28/8). Af gode fugle så vi Aftenfalk adult han (14/9), Hærflugt (25/10-26/10), Høgesanger 3 (16/8-17/8), Fuglekongesanger 2 (24/10 og 25/10), Hvidsiskan 1 (28/10-30/10) og Hortulan (23/8). Der blev ikke set nogen SU-arter i løbet af efteråret. En Skarv blev fanget og ringmærket 8/8. Det var ny ringmærkningsart for Ertholmene. Den megen nedbør i løbet af august gav også mange rastende Tinksmede; vi ringmærkede 4, hvilket er ny årsrekord. 2023 var også præget af en markant invasion af Stor Flagspætte; vi ringmærkede 41, hvilket også er ny årsrekord. Der var også mange Rødtoppede Fuglekonger i efteråret; vi ringmærkede 27, hvilket er ny efterårsrekord.

Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation takker Villum Fonden for bevillingen til projektet 'Fugle uden Grænser', og vi takker også alle medlemmer af Foreningen for bidrag samt DOFs Videnskabelige Udvalg for støtte til indkøb af net og stænger. Desuden takkes Ulla Stigfeldt og Frits Ahlefeldt for at arrangere en kunststilling til støtte for Foreningen. Administrationen og alle øboer takkes for godt samarbejde og stor hjælpsomhed. En særlig tak skal lyde til Hans Ole og Kirsten for uvurderlig støtte og mange gode stunder gennem hele sæsonen.

Tabel 1 Ringmærkede fugle på Ertholmene 2023

Art	Forår	Efterår	Sum
Skarv		1	1
Blisgås		2	2
Krikand		1	1
Toppet Skallesluger	1		1
Spurvehøg	18	23	41
Tårnfalk	1	2	3
Enkeltbekkasin		1	1
Skovsneppe	1	4	5
Tinksmed		4	4
Stormmåge	3	1	4
Sølvmåge	15		15
Lomvie	22		22
Ringdue	8	4	12
Gøg	2	2	4
Natravn	1	2	3
Vendehals	2		2
Stor Flagspætte		41	41
Landsvale	3	4	7
Bysvale		7	7
Skovpiber	12	37	49
Hvid Vipstjert	8	3	11
Silkehale		1	1
Gærdesmutte	224	379	603
Jernspurv	123	75	198
Rødhals	1.189	2.207	3.396
Nattergal	7	12	19
Blåhals	1		1
Husrødstjert	2	1	3
Rødstjert	103	111	214
Bynkefugl	3	11	14
Stenpikker		4	4
Solsort	424	612	1.036
Sjagger	4	6	10
Sangdrossel	216	440	656
Vindrossel	51	40	91
Misteldrossel	5	1	6
Græshoppesanger	4	3	7
Flodsanger		1	1
Sivsanger	2	7	9
Kærsanger	26	12	38
Rørsanger	20	18	38
Drosselrørsanger	1		1
Gulbug	79	19	98

Art	Forår	Efterår	Sum
Høgesanger	2	3	5
Gærdesanger	132	311	443
Tornsanger	54	86	140
Havesanger	139	125	264
Munk	97	225	322
Lundsanger	1		1
Fuglekongesanger		1	1
Bjergløvsanger	1		1
Skovsanger	26	58	84
Gransanger	201	297	498
Løvsanger	461	496	957
Fuglekonge	339	2.592	2.931
Rødtoppet Fuglekonge	30	27	57
Grå Fluesnapper	40	116	156
Lille Fluesnapper	16	6	22
Hvidhalset Fluesnapper	1		1
Broget Fluesnapper	55	198	253
Halemejsje		14	14
Sortmejsje		2	2
Blåmejsje	24	44	68
Musvit	154	122	276
Træløber	4	58	62
Rødrygget Tornskade	12	103	115
Stor Tornskade		2	2
Stær	11	1	12
Gråspurv	10	6	16
Bogfinke	93	51	144
Kvækerfinke	8	5	13
Gulirisk	1		1
Grønirisk	2	2	4
Stillits		4	4
Grønsisken	7	47	54
Tornirisk	25		25
Gråsisken sp		9	9
Nordlig Gråsisken		61	61
Lille Gråsisken		32	32
Karmindompap	2	1	3
Dompap	5	310	315
Kernebider	4	1	5
Gulspurv	1	4	5
Rørspurv	8	12	20
Sum	4.547	9.531	14.078

Tabel 2 Oversigt over aktiviteter og observationer på Ertholmene 2023

2023	Forår	Efterår
Dækning	5/3 - 24/6	7/7 - 22/11
Ringmærkning, total	4.547	9.531
Tre talrigest ringmærkede arter	Rødhals (1.189), Løvsanger (461), Solsort (424)	Fuglekonge (2.592), Rødhals (2.207), Solsort (612)
Sjældneste ringmærkede arter	Drosselrørsanger (28/5), Bjergløvsanger (30/5 han 2k+), Lundsanger (24/6), Hvidhalset fFluesnapper (11/5 han 2k), Gulirisk (8/5 hun 2k)	Flodsanger (28/8 1k), Høgesanger (16/8-17/8 3 1k), Fuglekongesanger (25/10 1k)
Observationer, usædvanlige arter/antal	Rødhovedet And (25/3-3/5 han), Steppehøg (8/5 hun 2k), Aftenfalk (22/5 2 han 2k + hun 2k), Turteldue (11/5-23/5 2), Hærfugl (23/4-24/4), Pirol (20/5), Rødstrubet Piber (4/5-20/5 3), Lundsanger (30/5-24/6 4), Høgesanger (20/5-27/5 3), Rødtoppet Fuglekonge 30 ringm., Kernebider 23/3 21, Hortulan (8/5)	Aftenfalk (14/9 han), Hærfugl (25/10-26/10), Stor Flagspætte 41 ringm., Fuglekongesanger (24/10), Rødtoppet Fuglekonge 27 ringm., Hvidsiken (28/10-30/10), Hortulan (23/8)
Observationer sjældne arter	Vestlig Bjergløvsanger (29/5-2/6), Fuglekongesanger (12/5)	Ingen

Flodsanger, Christiansø, 28. august 2023. Foto: Per Alnor Kjær, Christiansø's Naturvidenskabelige Feltstation.

Bjergløvsanger, Christiansø, 30. maj 2023. Foto: Per Alnor Kjær, Christiansø's Naturvidenskabelige Feltstation.

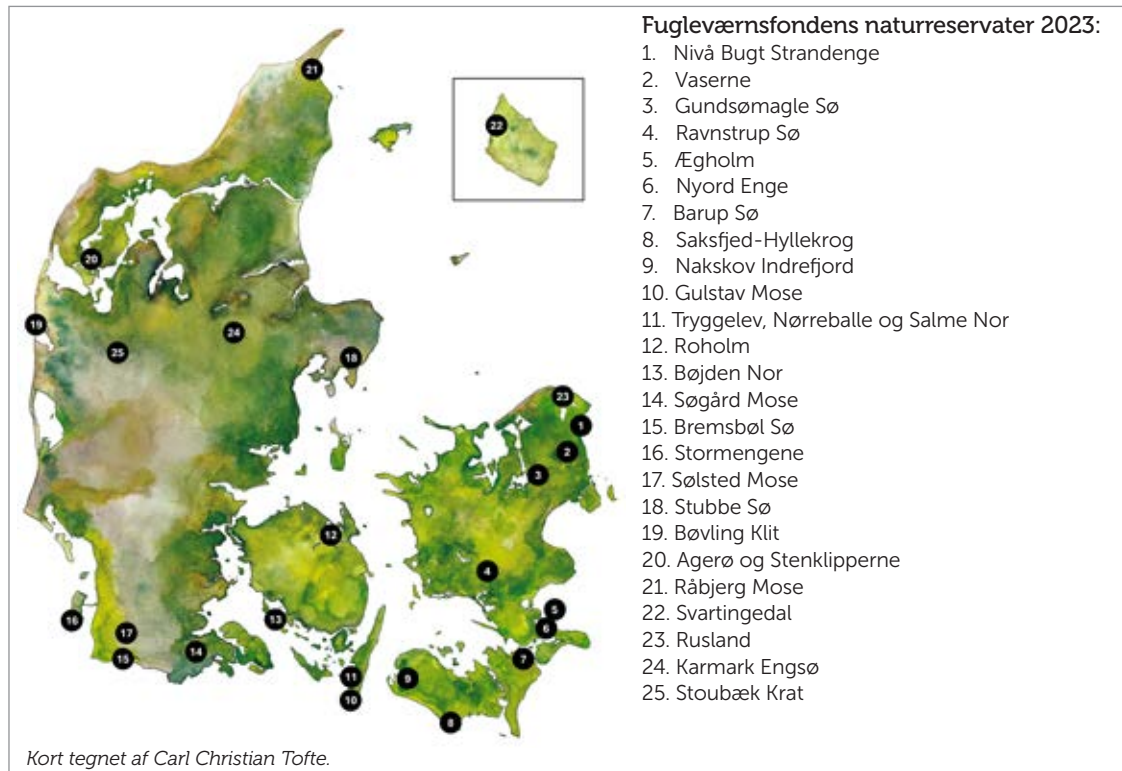
Formidling om ringmærkning, Christiansø, 16. august 2023. Foto: Nina Mourier, Christiansø's Administration.

Lille fluesnapper, Christiansø, 13. maj 2023. Foto: Per Alnor Kjær, Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstation.

Årets gang i Fugleværnsfonden

Af Jørn Dyhrberg Larsen & Mia Hentze Kälberg

De største højdepunkter i reservaterne, nærmere bestemt sjældenhederne, løb op i 26 arter i 2023, som blev fundet i 13 af fondens 25 reservater. En enkelt SU-art blev det til, da en Slangeørn 2-3/9 rastede i Saksfjed, hvor den blandt andet tog for sig af områdets snoge. Forinden havde den været forbi Gedser og efterfølgende trak den videre vestpå til Langeland, hvorfra den krydsede endnu et af Fugleværnsfondens reservater af på rejsen, Gulstav Mose den 5/9, idet den trak ud med kurs mod Tyskland.

Saksfjed-Hyllekrog stod for 14 – lige godt halvdelen – af de sjældne arter, der blev registreret i Fugleværnsfondens reservater i 2023, og det er ikke tilfældigt, at det er netop her, sjældenhederne ses. Den sydlige placering betyder, at der om foråret optræder flere sydlige arter, ofte i forbindelse med lune syd(øst)-lige vinde. Den sydvendte pynt gør stedet til et formidabelt træksted om efteråret, så her er der igen mulighed for at få sjældne fugle i kikkerten, enten på direkte træk eller rastende i området. Således kan nævnes en trækkende Lille Kjøve

den 1/9, 8 trækkende Pomeransfugle 27/8 og en enkelt 3/9 samt Lille Skrigeørn rastende/trækkende ved tre lejligheder (17/9, 18/10 og 30/10).

Tryggelev og Nørreballe Nor på Sydlangeland kommer ind på en solid andenplads med godt en tredjedel af de registrerede sjældne arter. Mest iøjnefaldende på listen er nok 3 Sorte Ibisser, som sås 11/5, først fouragerende og derefter trækkende fra Tryggelev Nor mod Nørreballe Nor. Et par dage efter, den 13/5, blev en enkelt fugl igen observeret fouragerende i Tryggelev Nor indtil 14/5, hvor den forsvandt. Samme dag sås en Sort Ibis i Gulstav Mose, med al sandsynlighed en af de tre fugle, som rastede i Tryggelev Nor.

Af øvrige sjældenheder i reservaterne kan fremhæves Sort Stork, som blev observeret i hele 4 reservater i 2023, nemlig 31/5 1 trækkende Hyllekrog, 13/6 1 rastende Sølsted Mose, 3/7 1 overflyvende Ravnstrup Sø og 7/7 1 rastende Bremsbøl Sø. Gulstav Mose havde den 22/4 besøgt af en rastende Hærfugl og på Stormengene på Rømø

Tabel 1. Oversigt over sjældne og fåtallige fuglearter observeret i Fugleværnsfondens naturreservater.

Art	Videnskabeligt navn	3 Gundsømagle Sø	4 Ravnstrup Sø	6 Nyord Enge	8 Saksfjed-Hyllekrog	9 Nakskov Indrefjord	10 Gulstav Mose	11 Tryggelev, Salme & Nørreballe Nor	13 Bøjden Nor	15 Bremsbøl Sø	16 Sølsted Mose	17 Stormengene	21 Råbjerg Mose	23 Rusland
Sort Stork	<i>Ciconia nigra</i>		•		•					•	•			
Sort Ibis	<i>Plegadis falcinellus</i>						•	•						
Rødhalsed Gås	<i>Branta ruficollis</i>			•	•									
Rødhovedet And	<i>Netta rufina</i>					•		•						
Kongeederfugl	<i>Somateria spectabilis</i>				•									
Sort Glente	<i>Milvus migrans</i>	•		•	•		•	•			•		•	•
Slangeørn	<i>Circaetus gallicus</i>				•									
Steppehøg	<i>Circus macrourus</i>	•			•			•						
Lille Skrigeørn	<i>Clanga pomarina</i>				•									
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>				•									
Aftenfalk	<i>Falco vespertinus</i>				•		•	•						
Plettet Rørvagtel	<i>Porzana porzana</i>							•			•			
Pomeransfugl	<i>Eudromias morinellus</i>				•									
Kærløber	<i>Calidris falcinellus</i>			•	•				•					
Odinshane	<i>Phalaropus lobatus</i>							•	•				•	
Lille Kjøve	<i>Stercorarius longicaudus</i>				•									
Hærfugl	<i>Upupa epops</i>						•							
Flodsanger	<i>Locustella fluviatilis</i>												•	
Savisanger	<i>Locustella luscinioides</i>	•				•		•						
Drosselørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	•												
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>											•		
Pungmejse	<i>Remiz pendulinus</i>										•	•		
Pirol	<i>Oriolus oriolus</i>				•		•							•
Nøddekrige	<i>Nucifraga caryocatactes</i>							•						
Gulirisk	<i>Serinus serinus</i>				•								•	
Stor Korsnæb	<i>Loxia pytyopsittacus</i>							•					•	

Kærsanger, Nivå, 19. august 2023. Foto: Per Frost Henriksen.

Fugleværnsfondens naturreservater

Fugleværnsfonden er en almennyttig, erhvervsdrivende naturfond etableret af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i 1966, men har virket som selvstændig fond siden 2006. I slutningen af 2023 udgjorde fondens arealer i alt 25 naturreservater på sammenlagt 1207 hektar.

Nr.	Reservat	Størrelse (ha)	Naturtyper	DOFbase-lokalitet	Antal frivillige
1	Nivå Bugt Strandenge	20	Strandeng	227020 (Nivå Bugt), 903540 (Strandengene)	15
2	Vaserne	14	Sø, ellesump, skov og krat	205020	24
3	Gundsømagle Sø	61	Sø, rørskov, skov og krat	255031	24
4	Ravnstrup Sø	9	Sø, rørskov og mose	393007	16
5	Ægholm	2	Kystfugleø	365105	0
6	Nyord Enge	205	Strandeng og strandrørsump	365101	20
7	Barup Sø	27	Rørskov, sø og krat	375004	6
8	Saksfjed-Hyllekrog	217	Løvskov, strandeng, strandfælded og klit	355315 (Saksfjed), 355302 (Hyllekrog)	37
9	Nakskov Indrefjord	10	Rørskov og sø	367801	0
10	Gulstav Mose	7	Rigkær	481490	35
11	Tryggelev Nor	178	Sø, rørskov, eng og krat	481210 (Tryggelev Nor), 481138 (Nørreballe Nor), 481280 (Salme Nor)	35
12	Roholm	0,5	Kystfugleø	447048	0
13	Bøjden Nor	43	Strandeng og brakvandsvig	431150	24
14	Søgård Mose	27	Hedemose	519500	16
15	Bremsbøl Sø	19	Sø og enge	900487	6
16	Sølsted Mose	108	Hedemose	541100	10
17	Stormengene	43	Strandeng	531310	8
18	Stubbe Sø	23	Eng, overdrev og skov	701185	20
19	Bøvling Klit	7	Strandeng	901956	2
20	Agerø	27	Strandeng	773262 (Agerø), 773280 (Stenklipperne)	7
21	Råbjerg Mose	0,5	Hedemose	841075	0
22	Svartingedal	28	Skov	403260	15
23	Rusland	15	Skov	904297	11
24	Karmark Engsø	45	Sø og våde enge	761660	10
25	Stoubæk Krat	71	Hede og egekrat	651020	13

Isfugl, Vaserne, 8. december 2023. Foto: Mette Alkjær.

Havlit, Tryggelev Nor, 16. april 2023. Foto: Esben Aagaard.

Stenvender, Bøjden Nor, 30. august 2023.
Foto: Gunnar Jørgensen.

Sydlig Blåhals, Gundsømagle Sø, 29. april 2023.
Foto: Sakari Kauppinen.

Dværøgmåge, Nivå, 15. august 2023.
Foto: Per Frost Henriksen.

Vandrefalk, Stevns, 19. juni 2023. Foto: John Larsen.

Fiskeørnen i Danmark

Af artskoordinatoren Leif Novrup

Ni par fik tilsammen otte unger på vingerne

Der blev i år registreret ni ynglepar af Fiskeørn mod seks sidste år, hvilket er det højeste antal nogensinde. Glædeligt at der kom et nyt par til både i Midtjylland og på Midsjælland, især fordi det gode gamle område ved Flyndersø i Estvadgård Plantage igen i år ikke fik et ynglepar. Det nye par i Midtjylland fik én unge på vingerne, mens der ingen unger kom ved det nye par på Midsjælland.

Parret i Vandmosen i Gribskov fik tre unger på vingerne og parret på Midsjælland to unger på vingerne. Et par i Nordsjælland fik unger, men de forsvandt inden de var flyvefærdige. Det gamle par i Midtjylland fik tre unger, men desværre fik Duehøgen fat i den ene, så kun to unger kom på vingerne her. I Klosterheden sås flere parringer, men der blev ikke ruget, og i Nationalpark Thy kom der heller ikke nogen unger, skønt der begge steder blev bygget nye reder.

Der er siden 1994 kommet mindst 105 unger på vingerne.

Lokalitetsgennemgang:

Jylland

Estvadgård Plantage

For andet år i træk blev der ikke ynglet her. Fra 12/4 – 20/4 sås en Fiskeørn i området, men den byggede ikke på den gamle rede. 13/5 sås hele tre Fiskeørne i bugten og 13/6 to Fiskeørne. Der blev nu dagligt set Fiskeørn i området frem til 21/6.

Klosterheden

Det startede fint. Hannen sås 28/3 ved reden, og nogle få dage senere dukkede hunnen også op. Herefter sås begge i og ved reden, og der foregik ivrig parring, så alt tegnede lyst. 11/5 sås begge Fiskeørne sidde i et nabotræ, så det var ikke gode tegn. Begge Fiskeørne blev set flere gange siden enten på eller ved reden, men ingen tegn på rugning. De blev sidst set 8/8, hvor de spiste fisk på reden.

Midtjylland

Hannen ankom 25/3, hvilket er den tidligste ankomst, der er registreret. Hunnen kom 26/3. Fra omkring 12/4 lå hunnen fast i reden, og 18/5 sås den første fodring. Der blev set et hoved af en unge 1/6 og tre unger 4/6.

Fiskeørn 1K, Jægersborg Dyrehave, 19. august 2023. Foto: John Larsen.

Onsdag 28/6 blev en dramatisk dag. Den dag opdagede vildtforvalteren, at en Duehøg forsøgte at tage en af ungerne i reden. Den havde klørerne i ungen, der faldt ned, men det lykkedes for de to gamle Fiskeørne at jage Duehøgen på flugt. Men ungen overlevede ikke. Der var tre unger i reden, så der var forhåbentlig to tilbage, og det blev bekræftet 1/7, idet der sås to unger og hunnen i reden. 13/7 sås den første unge flyve fra reden, og 15/7 sås to udflyjne unger. Efterfølgende sås ørne jævnligt i området, bl.a. blev begge de overlevende unger set 31/7 ved reden. Den sidste ørn sås i området ved reden 20/8. Status: Ørnene har nu været i området i otte år (2016-2023), hvoraf de seks med ynglesucces. De har benyttet tre forskellige reder og fået 16 unger på vingerne, hvilket giver et gennemsnit på 2,0 unger per år.

Rørbæk Sø-området

Reden fra året før blev lokaliseret i februar 2023, men ingen lokale kendte til reden. 2/4 sad der en Havørn i reden, men den blev mobbet af to Rød Glente, som havde rede i nærheden. I løbet af rugesæsonen var det mindst 3 gange at Fiskeørnene var i luften for at jage et par Havørne væk fra sø-området, men de var aldrig i nærheden af reden. 6/4 blev der set to Fiskeørne, og parring blev set flere gange 14/4. En af lodsejerne mente, at der var to par Fiskeørne som sloges lidt om reden en enkelt dag. Lidt unormalt sad hannen af og til på yderkanten af reden medens hunnen rugede. 8/7 var der tre observatører som havde set to unger i reden, men senere blev der kun iagttaget en unge med sikkerhed, og den kom godt på vej og forlod redeområdet 22/8.

Nationalpark Thy

Nystrup Plantage

Fuglene ankom midt i april til en rede, der var blæst ned. De sås i området et stykke tid, inden det blev klart, at de var startet på en ny rede tæt på den gamle. Redetræet er et der er forbedret et par år tidligere, og de fik lavet en fin rede, men rugning gik ikke i gang. Fuglene blev ved reden, indtil de forlod stedet i den sidste halvdel af august.

Vilsbøl Plantage

Den gamle rede var blæst ned, da fuglene ankom midt i april. Efter få dage sås de med redemateriale et stykke fra den gamle rede, men efter få dage var de forsvundet fra området.

Sjælland

Vandmosen, Gribskov

Hele yngleforløbet har været præget af mange mere og mindre alvorlige forstyrrelser med alt fra teltning og bål få meter fra redetræet til MTB-cykling og knallertkørsel hen over en sti tæt på redetræet.

Alle forstyrrelserne har fået Fiskeørnene til at forlade reden med æg og/eller unger i kortere og længere tid. Naturstyrelsen har derfor sat ekstra skilte op rundt om redeområdet, men uden større effekt.

Hunnen forlod tidligt i rugetiden æggene og var væk fra

Fiskeørn, Jægersborg Dyrehave, 19. august 2023.

Foto: John Larsen

reden i to døgn, hvorfor hannen varetog rugningen alene. Lige inden ungerne var flyvedygtige forsvandt hannen 16/7 og sås ikke siden. Hunnen varetog derfor opfostringen alene af de tre unger, hvilket kun kunne lykkes, fordi ungerne var tæt på flyvedygtige.

At han og hun hver især er forsvundet er set med mellemrum i reder i udlandet, og årsagen menes at være forstyrrelser.

Nordsjælland

Et par forsøgte sig i den tidligere brugte rede igen i år. Alt så normalt ud, og de rugede og fik mindst én unge, men de opgav yngleforsøget inden ungerne var så store, at man kunne se /tælle dem over redekanten. 11/7 var der ikke længere unger i reden og ingen Fiskeørne at se i redeområdet. Der var mange Krager og Ravne i området, der ikke er afspærret, og det er uvist, hvad årsagen til det nu tredje mislykkede yngleforsøg er.

Midtsjælland

3/4 blev en Fiskeørn spottet ved Gyrstinge sø - formodentlig hannen, som var ankommet. 6/4 blev hunnen første gang set på reden, hvor hannen kom med fisk til hende. Fra 19/4 lå hun fast på reden. 30/5 sås hunnen på redekanten, og hannen kom med mad, som hunnen parterede og madede ungerne med, men det var ikke muligt at se, hvor mange unger der var i reden, som er meget dyb. I juli sad der jævnligt to unger på redekanten og baskede med vingerne, og i slutningen af juli fløj de rundt i området omkring reden. 21/8 blev Fiskeørnene – ungerne – set for sidste gang ved reden.

Mortenstrup Skov

Der blev set to Fiskeørne ved reden 30/4, og en Fiskeørn på reden 18/5. 14/6 blev én Fiskeørn set forlade reden og igen 21/6. Dette er de eneste iagttagelser af Fiskeørne nær reden. Der er adskillige iagttagelser af enlige Fiskeørne indenfor få kilometer fra reden.

Konklusion: Der har været et yngleforsøg, men ynglesucces er ikke påvist.

Tak til redekoordinatorene som er Svend Aage Knudsen, Luise Ekberg, Hans Knakkegaard, Jens Jørgen Andersen, Jørgen Madsen, Søren Grøntved Christiansen og Niels Peter Brøgger.

Kongeørnen i Danmark

Af Artskoordinator Hans Christophersen og Jan Tøttrup Nielsen

Trods det at den danske bestand af ynglende Kongeørne fortsat blot er på fire par, er der omsider håb om en positiv udvikling for arten.

Den danske bestand af Kongeørn har i efterhånden mange år (siden 2017) bestået af 4-5 ynglende par. I 2019 kom der tre unger på vingerne, men ellers er der i perioden siden 2018 hvert år kommet fire eller fem unger ud at flyve. Således også i 2023, hvor fire kendte par har fået hver en unge.

I Tofte Skov, der er en heget skov i Lille Vildmose, findes der to revirer. I Tofte Skov NØ fik parret to unger, som blev ringmærket. Det var dog kun den ene unge, der fløj fra reden, idet den anden døde. I Tofte Skov SV har territoriet de senere år omfattet områder uden for skoven, hvor der findes fritgående høns og udsætning af fasaner. Parret valgte i år at bygge en ny rede i et lille stykke skov nær dette område. Ørnenes tilstedeværelse er ikke særlig ønsket her, men er dog accepteret af ejerne af skoven, og det lykkedes parret at få en unge på vingerne fra den nye rede.

I Hals-området nord for Limfjorden findes de to andre territorier. I Hals Sønderskov har der været Kongeørn siden 2017. Der har været en vis udskiftning i parret, således også i denne sæson. Parret bestod af to fugle med GPS, men hannen døde i efteråret 2022. Den blev dog hurtigt erstattet af en 4-5K han, og det nye par fik en unge i 2023. Det er den fjerde unge siden 2017 fra dette revir. I kort afstand herfra, i Hals Nørreskov, findes Danmarks mest produktive revir. Det har været besat siden 2004 og har samlet set produceret 22 udføjne unger. I år kom en unge på vingerne her.

I det gamle revir i Høstemark Skov i Lille Vildmose, som har været besat siden 2001, findes der fortsat bare en enlig han. Den er cirka 25 år gammel og har nu holdt territoriet alene i to år uden at finde en ny hun. Til gengæld er der en ny pardannelse i Store Vildmose i Vendsyssel, hvor der senest kom en unge på vingerne i

Mens der endnu var to unger i reden, Tofte Skov, 29. maj 2023. Foto fra redekamera, Jan Tøttrup Nielsen & Hans Christophersen

*Kongeørn 1K, Lille Vildmose,
13. december 2023.
Foto: Henrik Haaning Nielsen.*

2016. Her har den gamle han opretholdt territoriet alene siden 2020. En ny hun (den tredje) er dog endnu for ung (3K), men der er begrundede forhåbninger om, at det vil lykkes i 2024. Syd for Limfjorden i det østlige Himmerland har et nyt par med to yngre ørne etableret sig i et territorium. En rede er dog ikke fundet. Det skal blive spændende at følge i det kommende år. Endelig har en enlig ørn igennem tre år etableret et slags territorium på Borris Hede i Vestjylland. Det er i et område med Ulv og dermed masser af mad – blandt andet føderester fra Ulv, som det også er set i Tofte Skov.

Med fire ynglepar og fire andre besatte territorier, heraf de to med par og to med enlige fugle, er der for første gang i flere år begrundet håb om en voksende dansk bestand. Et problem for de danske ørne kan dog være, at de ofte vælger at slå sig ned i områder med udsætning af fasaner, sekundært ænder. Det kan medføre interesse-

konflikter med de respektive ejere af disse områder. Således er fire par etablerede i sådanne områder, og faktisk kan man kun betragte Tofte Skov NØ som et par, der har en helt 'naturligt' sammensat føde.

Sammensætningen af føden er blevet analyseret via indsamling af byttedyr og fotos fra opsatte redekameraer. Det viser, at føden generelt er bredt sammensat. Fasaner dækker 27%, fulgt af Rådyr og Hare med 9% og 8% samt Krage og Råge med 6% hver. Lokalt dækker Fasaner dog næsten 70% af føden. Blandt årets mere interessante byttedyr er otte Mårhunde. Mere om dette projekt kan læses i Projekt Ørns Årsskrift - https://www.dof.dk/images/projekter/oern/dokumenter/Arsrapport_2023_Projekt_Orn.pdf

Tak til øvrige redekoordinatorer: Einar Flensted-Jensen, Anton Thøger Larsen, Thorkild Lund.

Kongeørn, Borris Hede, 19 december 2023. Foto: Carsten Gørges Laursen.

Havørnen i Danmark

Af Kim Skelmose, leder af Projekt Ørn, Ole Friis Larsen og Preben Jensen, styregruppen for Projekt Ørn

Kulde og regn omkring klækningstidspunktet samt fugleinfluenza ser ud til for tredje år i træk at have været en hård omgang for yngleparrene.

I 2023 har Projekt Ørn fået indberetninger om 150 ynglepar af Havørne i Danmark. Af dem har 139 par gjort egentlige forsøg på at yngle, mens 11 par har været på deres redelokaliteter, uden at der er set yngleforsøg.

Det er en velkendt erfaring også i andre lande, at der hvert år er et antal par, som 'springer over', men vi anser dem stadig for en del af ynglebestanden.

De 139 par, som ynglede, fik 176 unger ud at flyve, og dermed har vi registreret, at mindst 1.710 havørneunger er fløjet fra reder i Danmark, siden de første grundlæggere af den nye danske bestand begyndte at yngle midt i 1990'erne. Af de 139 par fik 32 ingen unger ud at flyve; i flere tilfælde så det ud til, at ungerne døde i forbindelse med koldt og vådt vejr i april kort efter klækningen, så det kan i hvert fald være en væsentlig forklaring. 40 par fik hver en unge ud at flyve, 65 par fik to unger på vingerne, og to par klarede at opfostre tre unger hver.

Med i historien om yngleresultaterne for 2023 hører, at en Havørn med tyske farveringe fra 1985 ved Haderslev sammen med sin mage fik en unge opfostret og på vingerne. Denne hun var i 2023 således 38 år, og alt tyder på, at det er verdens ældste kendte Havørn – som oven i købet stadig var i stand til at yngle. Desuden var den første Havørn i den nye danske bestand stadig yngledygtig og fik en unge ud at flyve, men formentlig med den tredje hun. Det drejer sig om hannen ved Hejrede Sø på Lolland i rede nummer 1, idet han er farveringmærket som redeunge i Nordtyskland i 1991 og således var 32 år i 2023.

I forhold til beregningerne for 2022 på 161 ynglepar med 177 unger er antallet af ynglepar i 2023 noget lavere. Det kan både skyldes fugleinfluenza og dårligt vejr omkring klækningstidspunktet.

Havørnene foretrækker bøg og fyr

Havørne bygger fortrinsvis deres reder i Bøg eller en art fyr. Det fremgår af de 146 svar, Projekt Ørn har fået om redetræer i 162 indberetninger om havørnere i 2023. 53 af de 146 reder var i Bøg; det svarer til 36,3 procent af rederne.

Ifølge Danmarks Statistik om danske skove var der Bøg på 13,6 procent af landets skovareal på 630.181 hektar med træer. Bøg er dermed stærkt overrepræsenteret som redetræ i forhold til artens forekomst i Danmark. Det fremgår af indberetningerne, at en art fyr er det næstmest benyttede redetræ med 18 reder, svarende til 12,3 procent af rederne. Ligesom for Bøg er der også her en overrepræsentation, som tyder på en præference, idet forskellige arter af fyr udgør en lidt lavere procent af skovarealet med 10,2 procent.

Immature Havørne strømmer til Vadehavet

Det er velkendt at unge Havørne ofte samler sig i flokke i nærheden af veletablerede ynglepar på lokaliteter med meget mad. Vadehavet ser imidlertid ud til at være en usædvanlig kraftig magnet for unge ørne, uden at det foregår i nærheden af ynglepar. Ved Tingdal Plantage talte ornitologen Harry Antonsen således 109 immature Havørne flyve fra deres natterast i skoven ud mod kogene syd for Højer i løbet af en time og tre kvarter 14. november 2023. Antallet af Havørne, som overnatter i Tingdal Plantage kan variere meget fra dag til dag, og det er derfor sandsynligt, at ørnene også har en overnatningsplads ved Vadehavet syd for grænsen til Tyskland

Læs mere om Havørnene i Danmark i Projekt Ørns årsrapporter. Alle rapporter fra 2004 til 2023 kan findes som pdf-filer her: <https://www.dof.dk/naturbeskyttelse/arter/orne/arsrapporter-orne>

Ørnen 'Lisbeth' (grøn på kortet) fløj i foråret 2023 op gennem Sverige til Varangerhalvøen i det nordligste Norge.

GPS-ørn på langfart

Den et år gamle Havørn 'Lisbeth' (grøn på kortet fra maj 2023) fra en rede ved Vilsted Sø ved Limfjorden fløj i foråret 2023 op gennem Sverige til Varangerhalvøen i det nordligste Norge 1.760 kilometer fra reden, hvor hun fik GPS-senderen sat på i maj 2022. Det er den længste distance fra redestedet, som er registreret for en dansk Havørn.

De fleste Havørne når aldrig så langt omkring. 'Lisbeths' bror 'Mikkel' (lilla på kortet) er således kun registreret lidt nord for Limfjorden, men der findes eksempler på andre Havørne, som har taget lange ture ud i verden. For et par år siden fløj en ung britisk Havørn via Holland til Blåvand i Jylland, før den vendte hjem igen ad næsten samme rute.

'Lisbeth' blev på Varangerhalvøen i flere måneder, før hun i august fløj sydpå ned gennem Sverige. Siden har hun opholdt sig i Vestsjælland og Sverige nord for Helsingborg.

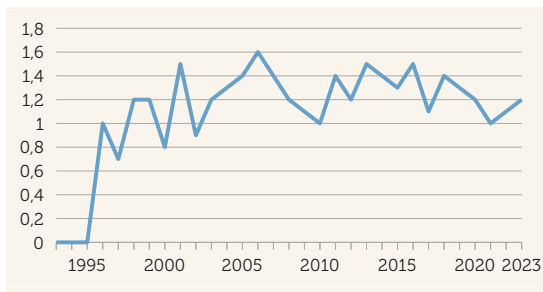
Danmarks ældste - og formentlig verdens ældste - Havørn på 38 år i 2023 er let at genkende på, at hun ser lidt tynd ud i toppen. Ikke desto mindre var hun stadig i stand til at få en unge på vingerne sammen med sin han nær Haderslev. Foto: Leif Keller.

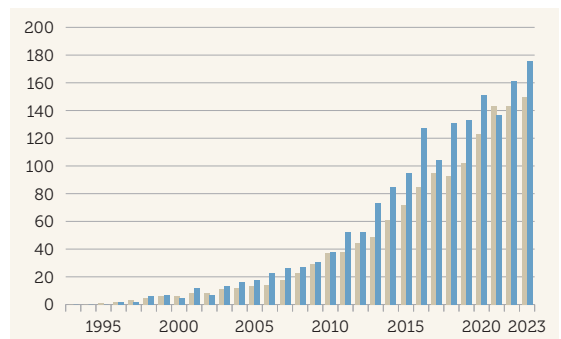
Reder, hvor der er registreret adulte par af Havørne i 2023 (ynglede og ikke-ynglede). Tallene svarer til numre og navne i årsrapportens artikler. Redefund på nye lokaliteter i 2023 er markeret med gult. Kort: Timme Nyegaard.

Havørn ad. med Ederfugl. (Ynglepar nr 213) ved Skiveren Strand. 10. maj 2023. Foto: Jens Kirkeby.

Det gennemsnitlige antal flyvefærdige unger per besat rede-lokalitet i Danmark 1993-2023.

Antal besatte reder (lyse søjler) og flyvefærdige unger (mørke søjler) af Havørn registreret i Danmark 1993-2023.

Årsberetning fra Feltudvalget

Af Mathias Bjerregård

I 2023 kom vi godt rundt i det ganske land med vores arrangementer. Vi skød året i gang med det landsdækkende nytårsbirdrace, hvor vinderen blev Lars Boesen med 92 arter, mens Klimaklassen blev vundet af Rasmus Turin med 75 arter.

I maj måned udbød vi tre arrangementer. Først en forsøgstur til Anholt, hvilket virkelig gav pote i form af både Hvidhalset Fluesnapper og flere Hortulaner.

Derefter fulgte rovfuglekursus i Skagen med mange deltagende, og sidst på måneden gentog vi succesen fra andre år med et Christiansø-træf. Det gav godt med subhits, men den absolutte højdespringer blev en aktivt syngende og ganske publikumsvenlig Vestlig Bjergløvsanger, som en af ungdommens skarpe gutter Rasmus Momme fandt og udmeldte.

I august fortsatte vi vestover med et weekend-vadefuglekursus i Blåvand. Her blev vejret desværre helt uegnet til vadefugletræk, så deltagerne måtte hygge sig med godt samvær, morgenmad i felten og en tur nordpå efter en stationær Slangeørn i stedet. Det var vist et helt udmærket plaster på såret, forlyder det.

Slutteligt afholdtes selvfølgelig det traditionsrige Felttræf i Vadehavet. Her løb en Brun Tornskade på Mandø (fundet af Tim Hesselballe Hansen) og en Asiatisk Fløjsand (fundet af Rune Sø Neergaard) med det meste af opmærksomheden, men værd er det også at nævne at en gang vestenkuling gav næsten fuld plade med

Hortulan, Anholt, 7. maj 2023. Foto: Emil Skovgaard Brandtoft.

havfuglene - arter som Stor Stormsvale, Sabinemåge, Mellemkjove, Lille Kjove blev set af mange, og det endog under meget fine observationsbetingelser. Det er et særdeles vejrafhængigt fænomen, som langt fra sker på hvert felttræf! For yderligere detaljer om arrangementernes forløb, henviser vi til beretningerne på netflugl.dk.

Hvidhalset Fluesnapper 2K han, Anholt, 7. maj 2023. Foto: Emil Skovgaard Brandtoft.

Bjergløvsanger, Christiansø, 29. maj 2023. Foto: Rasmus Romme.

Årsberetning for DOFbasen

Af Timme Nyegaard

Hulduer, Poulsker, Bornholm, 2. december 2023. Foto: Sune Riis Sørensen.

Brugen af DOFbasen er fortsat stor. Der er for 2023 indtastet i alt 2,3 millioner observationer fra 16.241 lokaliteter af 3330 observatører (se fordelingen i landet i figur 1). Dette er en vækst på alle parametre ift. 2022.

I andet halvår af 2023 var der 104.000 besøgende på www.dofbasen.dk med i alt 3,9 mio. sidevisninger fordelt på 1,0 mio. besøg. Pga. ændringer i Google Analytics er det desværre ikke muligt at opgøre tallene fra første halvår. Tallene viser, at DOFbasen har en meget stor brugerflade – langt ud over DOFbasens rapportører og DOFs medlemmer – som hyppigt bruger DOFbasen til at søge oplysninger om fugleagttagelser i Danmark.

Se de talrigeste arter i DOFbasen i 2023 samt hvilke der afveg mest fra gennemsnittet 2018-2022 i tabel 1-4. Der indtastes også mange ikke-fugle i DOFbasen, i 2023 var det 30.000 indtastninger, svarende til ca. 1,5 %, hvilket er normalt.

Det organisatoriske

- DOFbasen er stadig omdrejningspunktet for dataindsamlingen i DOF, og administreres af DOFbasegruppen, som består af repræsentanter fra alle lokalafdelinger samt en central koordinator og to softwareudviklere i Fuglenes Hus.
- Den meget vigtige opgave med kvalitetssikring af observationer i DOFbasen foretages fortsat af frivillige i DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU). De har igen i 2023 afholdt to arbejdsmøder, hvor sagsbehandlingen afsluttedes i fællesskab. For 2023 er 38.094 usædvanli-

ge indtastninger vurderet tilstrækkeligt dokumenteret, 4.524 obs er efter behandling blevet dokumenteret tilstrækkeligt, 345 er personliggjort, 528 er slettet af brugeren selv og 77 er fortsat til behandling (pr. 1. juli 2024). En ny udfordring er de mange spændende apps til lydgenkendelse, fx Merlin, som bruges flittigt, men som desværre ofte er helt galt på den. Arter som Pirolo, Nattergal, Pungmejse og Sortkrage har den det fx svært med. Vi skal derfor gentage, at man ikke ukritisk må indtaste bestemmelser foretaget af Merlin i DOFbasen. Vi er derfor heller ikke interesserede i, at der uploades skærmbilleder fra bestemmelsesapps, da de alligevel ikke kan bruges som dokumentation. Upload i stedet lydfilen, som appen optager, den er meget mere brugbar! Læs mere om DKU her:

<https://dofbasen.dk/kvalitet/>

- Det årlige koordinatormøde blev afholdt i september som endagsmøde på Fyn med deltagelse af ni DOFbase-koordinatører og to repræsentanter fra Fuglenes Hus.
- Der har ikke været udskiftninger blandt DOFbase-koordinatørerne i 2023, den aktuelle liste med kontaktoplysninger kan altid findes på: <http://www.dofbasen.dk/kontakt/>

Udviklingsarbejdet

- I marts 2023 blev Spontan-tællinger lanceret i DOFbasen (som del af Punkt-tællingsprojekt 2.0), hvilket man indtaster her: <https://spontan.dofbasen.dk/>. Det

Islandsk Ryle, Salthammer, 5. september 2023. Foto: Erik Biering.

er 5-minutters punkttællinger, som kan udføres hvor som helst og når som helst. Alle (sikkert bestemte) fuglearter skal indtastes, hvorved man får et meget højt antal 0-registreringer, der har store anvendelsesmuligheder i mange forskellige typer analyser. Dette kan bl.a. give mere præcise fænologigrafer, som nu kan ses for ca. 30 almindelige arter på Danmarks Fugle: <https://dofbasen.dk/danmarksfugle/>. Der blev i 2023 indtastet i alt 70.000 obs på 9350 spontantællinger af 300 observatører.

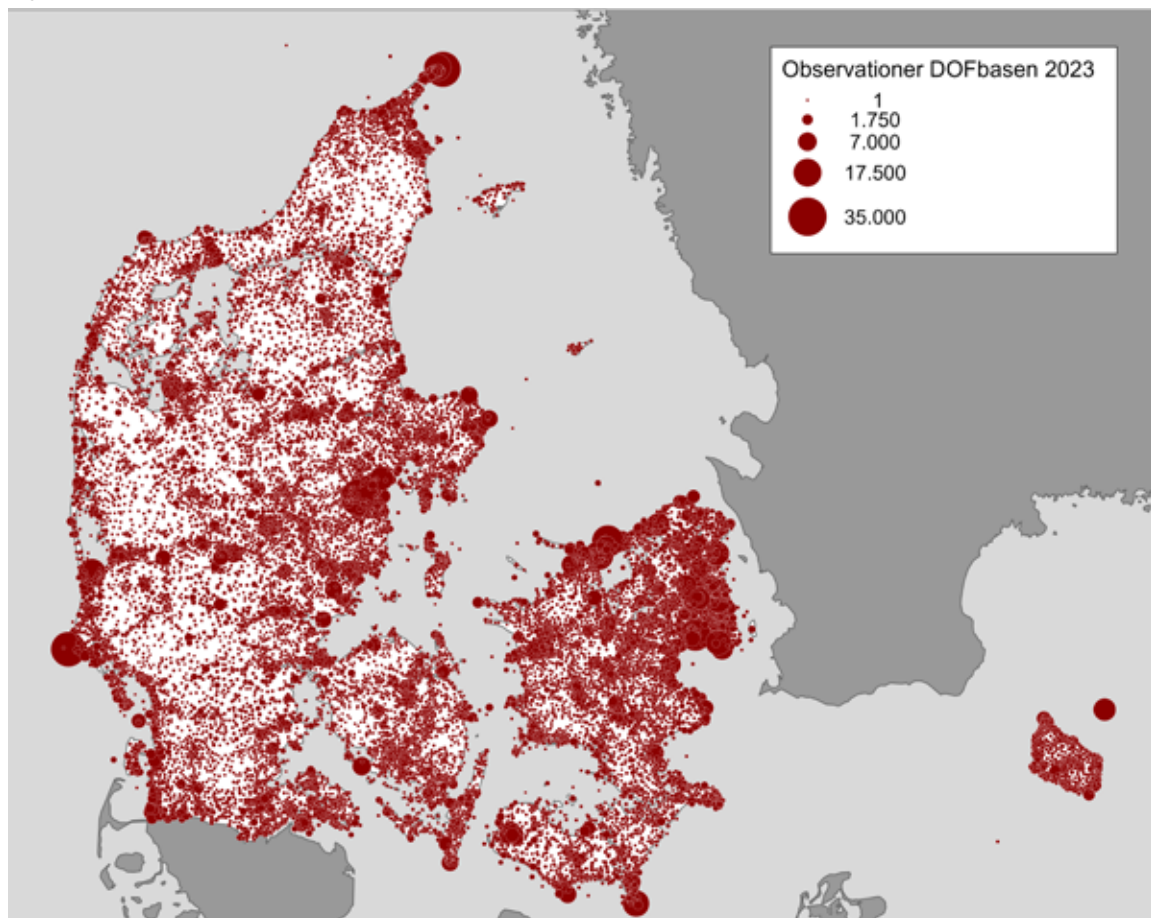
- I oktober udkom en ny version af indtastningsapp til DOFbasen. Dette set i lyset af, at det ikke er muligt for os at vedligeholde de to native apps, som man finder i App Store og Google Play. Den nye app virker på alle typer telefoner og tablets, og sådan set også på computere, da det egentlig bare er en hjemmeside, som også fungerer offline. Appen kan (kun!) hentes her: <https://app.dofbasen.dk/>
- Arbejdet på at lave en ny søgemaskine i DOFbasen, der skulle rette mange fejl og begrænsninger i den gamle søgeside samt introducere nye funktioner, måtte desværre indstilles på ubestemt tid pga. manglende ressourcer.
- Vi er i mål med at indtegne lokalitetsgrænser, vi har nu grænser på ca. 20.500 af de 20.750 lokaliteter, der er åbne for indtastning i DOFbasen.
- Der leveres fortsat data til EuroBirdPortal-samarbejdet (<http://eurobirdportal.org/den/da/>) samt til GBIF (<https://www.gbif.org/dataset/95db4db8-f762-11e1-a439-00145eb45e9a>), hvorfra Arter.dk henter DOF-basedata. Overførslen til GBIF blev forbedret i januar:
 - o Sløringen af data er nedsat fra 60 til 6 dage, som følge af at potentielt kvalitetssikringskrævende observationer ikke længere overføres før de har været grovsorteret af DKU.

- o SU-obs overføres ikke længere før de er godkendt af SU.
- o Præcisionen på lokaliteterne er forbedret fra en standardusikkerhed på 5 km til at være beregnet ud fra den maksimale afstand fra lokalitetens centrum til kanten af lokalitetsgrænsen, en øvelse der kun har været mulig pga. den enorme indsats med at tegne lokalitetsgrænser blandt især DOFbasekoordinatorene.
- o Obskode er tilføjede observatørnavnet, så det er lettere at genfinde sine observationer i fx Arter.dk, hvis man ikke har et unikt navn.
- På forsiden af www.dofbasen.dk annoncerer vi løbende alle større ændringer og planlagt nedetid samt lægger opråb for deltagelse i særlige tællinger, kig forbi!

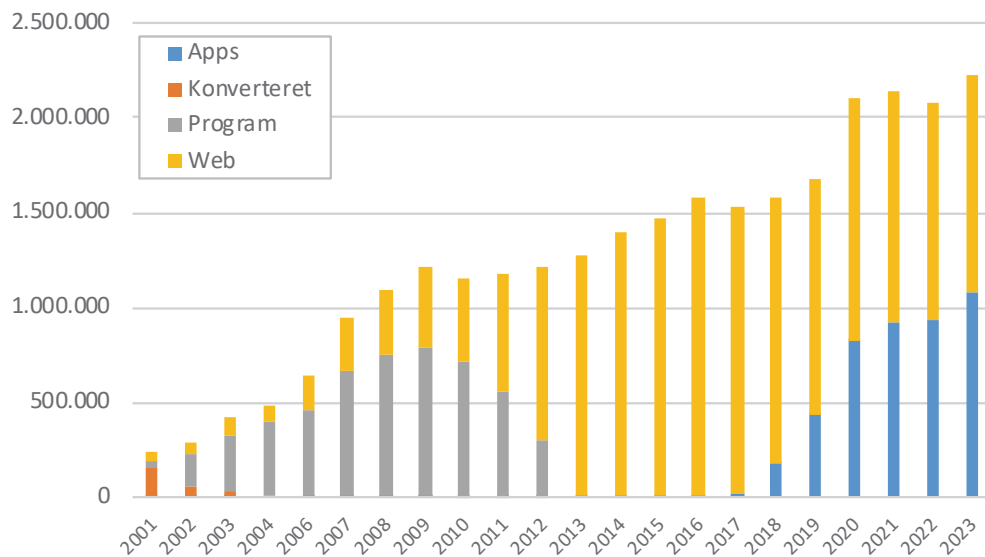

Sædgæs (og en enkelt Grågås), Holmegårds Mose, 10. februar 2023. Foto: Mathias Glavind.

Figur 1. Observationer pr lokalitet i DOFbasen 2023.

Observationer pr år efter indtastningsmåde

Figur 2. Observationer i DOFbasen pr år 2001-2023 efter indtastningsmåde. Bemærk, at halvdelen af indtastningerne i 2023 kom via apps.

Tabel 1. De 10 talrigeste arter i DOFbasen 2022 (ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal obs	
	2023	Ændring ift. 2018-22	2023	Ændring ift. 2018-22
Bramgås	17.505.948	+6%	19.859	+14%
Stær	9.246.541	-14%	22.861	+5%
Grågås	4.417.957	-7%	42.890	+14%
Hjejle	4.039.187	+18%	7.805	-2%
Almindelig Ryle	3.643.271	+17%	12.590	+20%
Ringdue	3.045.048	-1%	47.378	+36%
Pibeand	2.520.078	+24%	19.112	+13%
Troldand	2.176.093	+9%	19.071	+13%
Hættemåge	1.897.324	-9%	27.104	+21%
Ederfugl	1.884.725	-12%	14.586	+16%

Tabel 2. De 10 arter med størst vækst i antal fugle indtastet i DOFbasen 2022 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal obs	
	2023	Ændring ift. 2017-21	2023	Ændring ift. 2018-22
Lunde	227	+343%	511	+367%
Mandarinand	820	+281%	2.318	+203%
Dværgværling	127	+187%	110	+164%
Lille Kjøve	342	+185%	903	+223%
Rødhalsed Gås	790	+159%	190	+72%
Hvidvinget Måge	234	+134%	194	+127%
Sodfarvet Skråpe	498	+112%	446	+103%
Dværgmåge	59.616	+112%	147	+71%
Silkehale	119.487	+106%	290	+83%
Hvidnæbbet Lom	200	+104%	6.853	+120%

Islandsk Ryle, Rindby Strand, Fanø, 20. september 2023. Foto: Bo Tureby.

Tabel 3. De 10 arter med størst fald i antal fugle i DOFbasen 2022 (uden SU-arter og ikke rensset for gengangere)

	Antal fugle		Antal obs	
	2023	Ændring ift. 2018-22	2023	Ændring ift. 2018-22
Hvidvinget Korsnæb	1	-99%	1	-99%
Kvækerfinke	157.954	-99%	5.840	+7%
Citronvipstjert	1	-98%	1	-98%
Damklire	6	-94%	6	-94%
Markpiber	1	-93%	1	-93%
Storkjove	570	-90%	376	-57%
Brun Løvsanger	7	-89%	7	-89%
Fuglekongesanger	10	-89%	10	-89%
Amerikansk Krikand	13	-85%	13	-85%
Hvidvinget Terne	46	-85%	33	-69%

Tabel 4. De 10 arter med flest indtastninger i DOFbasen 2023.

Antal indtastninger 2023	
Solsort	48.177
Ringdue	47.378
Grågås	42.890
Gråkrage	42.377
Musvåge	41.682
Musvit	39.058
Gråand	37.950
Fiskehejre	35.433
Knopsvane	35.111
Bogfinke	33.970

Agerhøne, Store Vildmose, 12. januar 2023.
Foto: Hans Henrik Larsen.

Havørn, Vaserne, 10. oktober 2023. Fotograf: Finn Carlsen.

Mosehornugle, Flyvestation Værløse, 5. marts 2023. Fotograf: Sakari Kauppinen.

Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle

Af Timme Nyegaard og Michael Fink Jørgensen

Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle påbegyndtes af DOF i 1998 og har kørt siden da efter skiftende modeller for dataindsamling, artsudvalg og finansiering.

Projektets nuværende fase er finansieret via aftalen mellem Miljøministeriet og DOF, som i 2023 blev forlænget til at gælde frem til og med 2027. Her leverer vi yngleoplysninger på udvalgte arter i de Fuglebeskyttelsesområder, hvor de er på udpegningsgrundlaget.

Dette program har vi i projektet valgt at udvide ved at overvåge arterne over hele landet, og yderligere supplere med truede og sjældne ynglefuglearter, som ikke er på listen, i det omfang, der melder sig folk til at følge dem.

De arter, som projektet er forpligtiget til at levere data på, er Hvid Stork, Sort Stork, Havørn, Kongeørn, Fiskeørn, Vandrefalk, Hedehøg, Mosehornugle, Perleugle, Sorthovedet Måge og Markpiber. Se alle projektarterne i tabel 1.

Artskoordinatorernes aktiviteter

For hver art er der udpeget en eller flere frivillige artscoordinatorer til først og fremmest at overvåge arten og/eller koordinere et frivillignetværk, der gør det. Alle oplysninger om ynglepar/ynglekolonier indtastes i DOFbasen med eksakte koordinater mindst en gang om året. En sammenlægning/vurdering af landsbestanden publiceres hvert år i Fugleåret. Der holdes et weekendmøde en gang om året, hvor alle artscoordinatorer inviteres. Det er

muligt for artscoordinatorerne at søge økonomisk støtte til særlige aktiviteter.

Besøg www.dof.dk/fakta-om-fugle/truede-og-sjaeldne-ynglefugle/arter-og-artscoordinatorer for at se navn og kontaktoplysninger på artscoordinatorerne.

Stylteløber, 9. juni 2023, Vestamager. Fotograf: John Larsen.

Tabel 1.

Art	Ynglepar i 2018	Ynglepar i 2019	Ynglepar i 2020	Ynglepar i 2021	Ynglepar i 2022	Ynglepar i 2023
Bramgås	4410	Ikke muligt	Ikke muligt	2795	Ikke muligt	Ikke muligt
Sangsvane	7-9	9-12	14-16	11-12	12-13	8-10
Stor Skallesluger	143-147	(130-150)	168-176	167-179	168-171	172-174 (200)
Plettet Rørvagtel	71-74	136-157	67-75	61-69	88-92	71-72
Nordisk Lappedykker	0	0	0	0	0	0
Stylteløber	0	0	3	3	4	4-6
Hjejle	0	0	0	0	0	0
Brushane	-	-	-	-	30	21-22 (30)
Engryle	98	81-83 (104-106)	102-103	60-62 (92-94)	72-73	49 (69-70)
Sandterne	0	0	0-1	0	0	0
Rovterne	21-24	29-33	28-40	59-60	Ikke muligt	115
*Sorthovedet Måge	12-15	18-22	24	38-43	40-41	24-28
*Sort Stork	0	0	0	0	0	0
*Hvid Stork	2	3	7	7	9	10
Skkestork	383	469	452	585	527	365
Sølvhejre	10	5-6	26-28	31	32-33	38-49
*Fiskeørn	5	6	8-9	8	6	9
*Kongeørn	5	5	5	5	4	5-6
Blå Kærhøg	0	0	0	0	0	0
*Hedehøg	24-27	25-26	19-20	22-28	20-26	21-27
Rød Glente	105 (200)	128-139 (200-210)	144-177	177-201 (300-350)	97-123 (350-400)	95-117 (350-400)
*Havørn	93	102	125	143	145	155
*Perleugle	4-8	3-10	2-20	3-14	0-15	4-8
Spurveugle	0	0	0	0	0	1
*Mosehornugle	0-3	0	0-4	0	2-5	0-10
Biæder	4-5	5	6	0	0	0
Mellemflagspætte	-	-	-	-	-	-
Lærkefalk	-	-	-	-	7-8 (20-30)	12 (20-30)
*Vandrefalk	14	13	17	15	14	9
Stor Tornskade	-	0-1	0	0	-	-
Pungmejse	-	5-16	4-9	3-13	3-4	6-8
Lundsanger	1-3	3	1-2	0	0	0
Høgesanger	0	0	0	0	1	1
Vandstær	4	1-2	1	1	3-6	2-4
*Markpiber	0-1	0	0	0	0	0

Tabel 1. Ynglebestandsopgørelser for projektarterne i 2018-2023. * angiver arter med myndighedsrapportering. - angiver at arten ikke er dækket af projektet det pågældende år. Parenteser angiver estimeret bestandsstørrelse, når det optalte vurderes at være væsentligt under det reelle antal ynglepar. 0 angiver at arten ikke er registreret ynglende i Danmark det pågældende år.

Vandstær, Silke Å Brahetrolleborg, 12. februar 2023. Fotograf: Erik Thomsen.

Brushane, Værneengene, 28 april 2023. Fotograf: Erik Biering.

Skarv, Vaserne, 17. september 2023. Foto: Finn Carlsen.

Skarvens ynglekolonier

Af Jacob Sterup og Thomas Bregnballe, Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

Rederne i alle landets Skarvkolonier tælles så vidt muligt hvert år, således også i 2023. Tællingerne organiseres af Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Aarhus Universitet på vegne af Miljøstyrelsen. Et stort antal frivillige hjælper med optællingerne, mens de større kolonier tælles op af ornitologer med mange års erfaring. Optællingerne af reder sker så vidt muligt på det tidspunkt på foråret, hvor antallet af reder er på det højeste. Oplysninger indtastet i DOFbasen giver os regelmæssigt viden om nye forsøg på kolonidannelse.

Status og udvikling

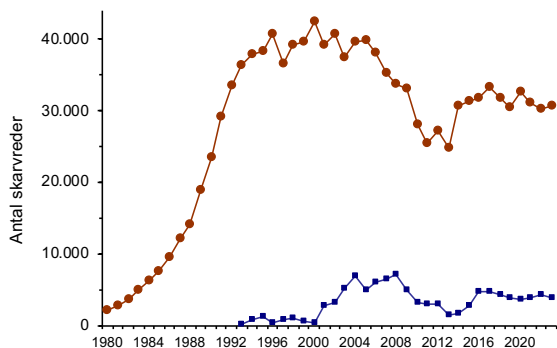
I 2023 blev der optalt 30.767 reder, hvilket svarer til en fremgang på 1,6 % eller 501 reder i forhold til året før. På landsplan har bestanden været ret stabil siden 2014. Bestandens størrelse har i de seneste år svaret til ca. 80 % af det antal, der yngede i landet, da bestanden kulminerede omkring 2000. Udviklingen i bestanden fra 1980 til 2023 er vist i Fig. 1.

Inden for alle de områder, der er defineret for at følge regionale forskelle i udviklingen i antallet af ynglende Skarver, var der beskedne ændringer (<10 %) i antallet af ynglear fra 2022 til 2023. I rapporten om ynglebestanden af Skarver i Danmark i 2023 (Sterup & Bregnballe 2023) er udviklingen i regionerne og i de større kolonier nærmere beskrevet.

Kolonierne

Antallet af reder optalt i de enkelte kolonier er angivet i Tabel 1. Koloniernes udbredelse og omtrentlige størrelse er vist på kortet i Figur 2.

Figur 1.

Udviklingen i antallet af Skarvreder i Danmark fra 1980 til 2023. Antallet af reder, hvor Skarver blev forhindret i at få unger, er vist med den nederste kurve – dette antal indgår i det samlede antal reder.

I 2023 havde vi kendskab til i alt 87 lokaliteter med ynglekolonier af Skarver, hvilket er tre flere end i 2022. Der forsvandt fem kolonier fra 2021 til 2022, mens otte nye kom til. De fleste af de opgivne kolonier, havde kun eksisteret i få år og var ganske små. Undtagelserne var kolonerne Føns Vang og Vigelsø, der begge havde eksisteret i over 10 år og i perioder havde haft flere hundrede reder, men begge steder har der været observeret væsentlig forstyrrelse fra Havørne gennem flere år.

Af de nye kolonier skal fremhæves kolonien nær Nørlev

Unge Skarver i Brændegård Sø, 11. juli 2023. Skarverne her bliver dagligt angrebet af Havørne. Foto: Erik Thomsen.

Tabel 1. Antal skarvreder optalt i de enkelte kolonier i Danmark i 2023.

Region	Lokalitet	2023
Vestlige Jylland	Storeholm, Filsø Mellemsø	773
	Havrvig Polde	652
	Sandøen, Felsted Kog	267
	Svingel Engsø	239
	Klægbanken	90
	Skjern Enge	54
Limfjorden	Melsig	662
	Flyndersø	353
	Rotholmene	254
	Hald Sø	204
	Thyborøn Fjord	188
	Rønholm	107
	Selbjerg Vejle	82
	Lund Fjord	79
	Spøttrup Sø	76
	Harboøre Fjord	45
Nordlige Kattegat	Ejerslev Røn	14
	Middelgrund	2
	Hirsholmene	1049
	Fuglsø Mose	1031
	Ndr. Rønner	945
	Rørdal Lergrave	538
	Sdr. Rønner	378
	Kielstrup Sø	135
	Skagen Nordstrand	90
	Toftesø	72
Sydvestlige Kattegat	Læsø Rende Fyr	62
	Nørlev Sø	59
	Vesterkær ved Ringsø, Pindstrup	54
	Købsted	25
	Metmast Læsø	7
	Molhøj Sø	2
	Stavns Fjord	2629
	Svanegrunden	1225
	Esbechholme og Flintholm, Odense Fjord	471
	Rands Fjord	422
Vængesø	330	
Rugård Sø	270	
Vorsø	235	
Stenøerne, Odense Fjord	215	
Sorteø, Odense Fjord	195	
Mågeøerne	137	
Møllegrund	3	

Region	Lokalitet	2023	
Lillebælt og sydlige Fyn	Brændegård Sø	1047	
	Botofte Skovmose, Langeland	597	
	Hopsø	552	
	Ll. Græsholm ved Bredholm	430	
	Kidholmene	311	
	Bundsø, Als	258	
	Vresen	250	
	Olde Nor	192	
	Haven v/Søby, Ærø	124	
	Bastholm/Småholmene/ Årø Kalv	99	
	Gråsten Slotssø	62	
	Nakkebølle Inddæmning	59	
	Klintholm	8	
	Nordlige Sjælland	Howig	798
		Hellebæk Skov	743
Skarresø		710	
Vaserne		366	
Holløse Bredning/ Ellemosen		356	
Selsø		336	
Peberholm, Øresund		327	
Højbjerg Skov, Korsør		297	
Saltholm		293	
Damhussøen		264	
Esrum Sø		235	
Arresø ved Arresøkanal		154	
Sortedamssøen		140	
Overby, Sjællands Odde		115	
Bognæs		49	
Søholm Engsø	49		
Lysegrund Fyr	20		
Tempelkrogsøen	18		
Snoldelev Mose	1		
Sydøstlige Danmark	Ormø	1525	
	Lindholm, Møn	878	
	Nakskov Fjord	743	
	Malurholm	698	
	Maribo Sønder sø	587	
	Ålholm	559	
	Hundsemyre, Bornholm	490	
	Rågø Sande	473	
	Vensholm	281	
	Dyrefod	242	
Tyreholm	231		
Hjelm Ø	80		

Sø vest for Hjørring. Her var redetræerne helt usædvanligt ikke placeret ud til et vandområde, men i to læhegn af sitkagraner ca. 400 m fra Nørlev Sø og 3 km fra Skagerrakkysten.

Der var i alt seks kolonier med mere end 1.000 reder i 2023. Stavns Fjord på Samsø var fortsat landets største med 2.629 reder, hvilket er omtrent samme antal som året før. De øvrige kolonier med over 1.000 reder var Ormø ved Sydsjælland (1.525 reder), Svanegrunden nord for Endelave (1.225 reder), Hirsholmene (1.049 reder), Brændegård Sø (1.047 reder) og Fuglsø Mose på Djursland (1.031 reder).

Havørne

Også i 2023 blev adskillige af de danske Skarvkolonier væsentligt påvirket af Havørne. Dette gælder særligt de kolonier, hvor Skarverne yngler på jorden. Effekten var særligt tydelig i kolonierne Stavns Fjord, Mågeøerne, Tyreholm, Rågø Kalv/Sand og Vensholm, hvor der var en høj andel af tomme reder, da kolonierne blev talt op. Vi vurderer forsigtigt, at yngleforsøgene i 2023 mislykkedes for mindst 15 % af de ynglende Skarver på grund af Havørne. Påvirkningen sker ofte ved, at Sølvmåger og

Krager stjæler æg, når de voksne Skarver er skræmt væk fra rederne af en Havørn.

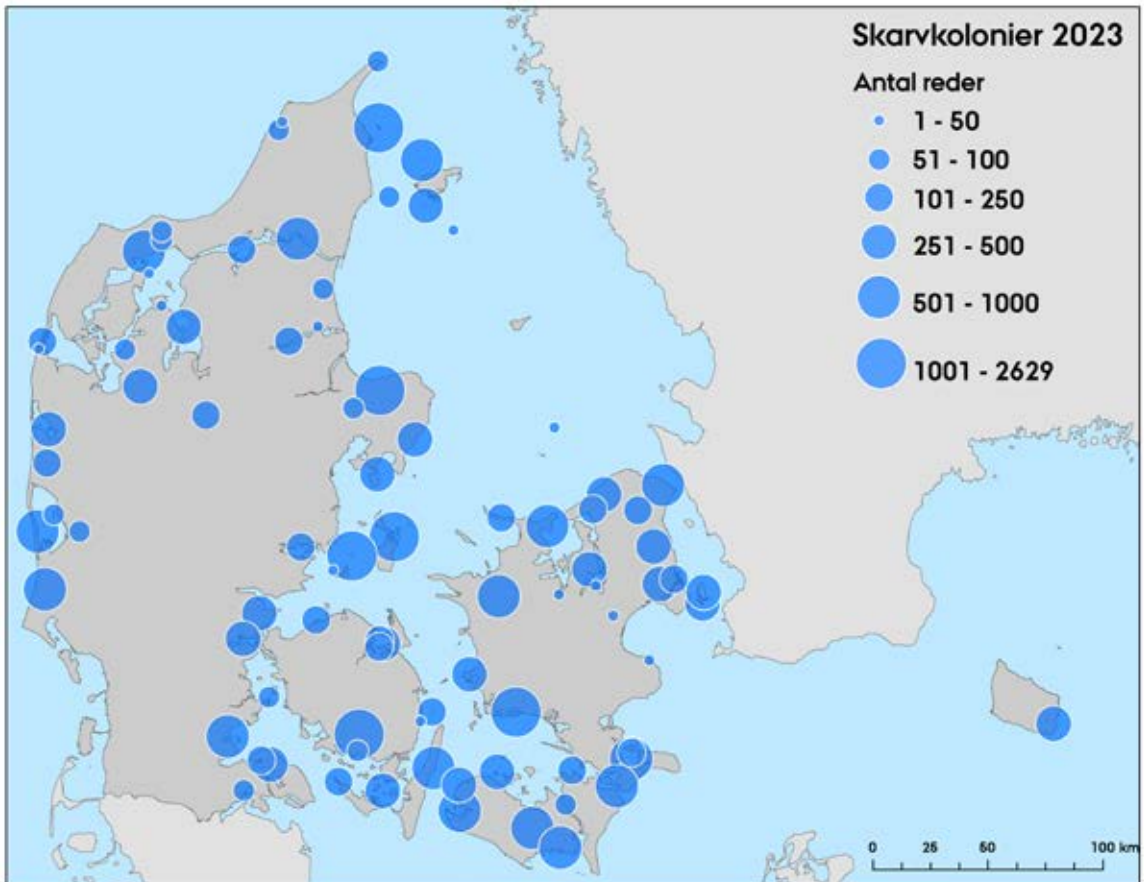
Forvaltende tiltag

I 2023 blev der efter tilladelse fra Naturstyrelsen gennemført forvaltende tiltag i 13 Skarvkolonier. I 11 af kolonierne foretog Naturstyrelsen selv reguleringen, mens den blev foretaget af private lodsejere i de sidste to kolonier. Indgrebene berørte i alt 3.911 reder, svarende til ca. 13 % af alle Skarvredere i landet. I næsten alle tilfælde bestod indgrebene i oliering af æggene, dog skete det i to kolonier ved fjernelse af rederne. Herudover foregår der beskydning af ynglefuglene ved nogle af kolonierne, men vi har ikke kunnet tilvejebringe præcise informationer om denne regulering.

Referencer

Sterup, J. & Bregnballe, T. 2023. Danmarks ynglebestand af Skarver i 2023. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 42 s. - Teknisk rapport fra DCE Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 294. https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Tekniske_rapporter_250-299/TR294.pdf

Figur 2.

Størrelse og placering af de danske Skarvkolonier i 2023. Cirklernes størrelse svarer til antallet af optalte reder.

Gul Vipstjert, Margrethekog, 23. juni 2023. Foto Henrik Haaning Nielsen

Dansk Ringmærkning 2023

- Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter i Danmark

Af Jesper J. Madsen, Amanda Johannisson, Signe A.M. Andersen, Jens M. Lausten, Jens S. Hansen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup og Anders P. Tøttrup

Årets ringmærkninger

I 2023 er der ringmærket i alt 86.979 fugle i Danmark og på Færøerne med Statens Naturhistoriske Museums ringe.

På Færøerne er der ringmærket 656 fugle fordelt på 14 arter, hvoraf to arter er blandt spurvefuglearterne: Ravn og Stær. Det samlede antal er på et lavt niveau og skyldes først og fremmest få mærkede Lille Stormsvale. De tre talrigest mærkede arter i 2023 er Lille Stormsvale (423 fugle), Almindelig Skråpe (122) og Mallemuk (37).

I Danmark er der i 2023 ringmærket 86.323 fugle, hvoraf 11% (9.193) er mærkninger af redeunger eller ikke-flyvefærdige unger (tabel 2). Det samlede antal fugle ringmærket i 2023 er 5.757 færre fugle i forhold til 2022, men på højde med gennemsnittet for perioden 1999-2021, som er på 86.028 pr. år (med udsving mellem 51.564 i 1999 og 121.730 i 2014).

I 2023 er ringmærket i alt 191 arter i Danmark (tabel 2). Et par underarter, som i dag betragtes som arter ifølge nogle systematikker, er her bibeholdt som én art (f.eks. gråsirken).

For 24 arter er der ringmærket mere end 1.000 individer, og for 68 arter er mærket mere end 100 individer. Tilsvarende tal for 2022 er hhv. 28 og 68 og for 2021 hhv. 28 og 62.

I 2023 er tilføjet to nye arter til listen over ringmærkede fuglearter i Danmark: Mongolsk Piber (6/11 Skagen) og Almindelig Kjøve (20/9 Skagen). Ringmærkningen bidrog også i 2023 med at dokumentere andre meget sjældne arters forekomst i Danmark (SU-arter): Tajgapiber (2/10 Agger Tange), Blåstjert (1/11 Gedser), Lille Rørsanger (15/6 Skagen), Hvidskægget Sanger (Iberisk Sanger/makisanger/Rødstrubet Sanger, 26/9 Agger Tange), Nordsanger (23/9 Tved) og Vestlig Bjergløvsanger (30/5 Christiansø).

De fem talrigeste ringmærkede arter i 2023 er atter at finde blandt spurvefuglene: Fuglekonge (7.470), Rødhals (7.178), Blåmejse (6.604), Musvit (5.266) og Gråsirken (4.337). Antal ringmærkede Fuglekonger er højt, men ikke på højde med de tre exceptionelle rekordår 2014, 2015 og 2016 med hhv. 12.539, 13.705 og 14.705 mærkninger. Antal mærkede Gråsiskner er ligeledes på et højt niveau, det tredje højeste nogensinde kun overgået af 2017 (9.563) og 2018 (7.927).

For to spurvefuglearter er der ringmærket rekord mange i 2023: Rødtoppet Fuglekonge med 174 fugle (tidl. rekord: 140 i 2022), hvor tendensen er, at antallet af mærkninger stiger jævnt fra midten af 2010'erne og skyldes formentlig, at bestanden er i kraftig fremgang. Samme tendens ses hos Dompap, hvor der de seneste fire år er ringmærket rekord mange fugle, flest i 2023 med 1.684 fugle. Modsatte tendens, jævn og konstant faldende antal

mærkninger, ses hos Landsvale, hvor der i 2023 kun blev mærket 1.013 fugle, det laveste antal i nyere tid.

Blandt spurvefuglene bør også fremhæves at i 2023 er ringmærket mange Sanglærker (221) og Bomlærker (28), og at i 2023 lykkedes det for første gang i mange år at ringmærke et kuld Vandstære.

Blandt ikke-spurvefugle er de talrigest ringmærkede arter i 2023: Skarv (1.169), Splitterne (1.123), Hættemåge (956), Huldue (616) og Sildemåge (407). Antal ringmærkede Hulduer er forsat højt og skyldes målrettet og intensiv mærkning af redeunger i Nordjylland. For de fire øvrige arter følger antal mærkede fugle de seneste par års niveau, som er noget lavere i forhold til 2010'erne.

Flere ikke-spurvefuglearter er ringmærket i rekordhøje antal i 2023: Skovsneppe med 334 fugle (tidl. rekord: 318 i 2022), Tredækker med 14 fugle (tidl. rekord: 5 i 2022), Rovterne med 19 fugle (tidl. rekord: 4 i 2022) og Vende-hals med 321 fugle (tidl. rekord: 229 i 2022). I det hele taget er der ringmærket usædvanligt mange vadefugle i 2023, hele 676 fugle fordelt på 23 arter, som tæller, udover de allerede nævnte, bl.a. Hvidbrystet Præstekrave (23 fugle), Enkeltbekkasin (59) og Dobbeltbekkasin (122). Mange af vadefuglene er fanget om natten med brug af termiske kikkert. Det store antal mærkede Vende-halse skyldes primært ynglefuglemærkning i områderne ved Borris Hede og i Vendsyssel.

Ringmærket Blå Kærhøg han 2k, Gedser Fuglestation 5. december 2023. Det hører til sjældenhederne at ringmærke en Blå Kærhøg i Danmark. Denne fugl er blot den tredje siden 1998. I alt er der ringmærket 76 Blå Kærhøg i Danmark. Foto: Ole Friis Larsen, Gedser Fuglestation.

Foto: Gråsisken, Skagen Fuglestation 24. oktober 2023. I 2023 blev der ringmærket mange Gråsisken i Danmark, det tredje højeste antal nogensinde. Foto: Skagen Fuglestation.

CES-mærkning Rungstedlund 27. april.
Foto: Signe A.M. Andersen.

Projektmærkning

Al ringmærkning af fugle under Statens Naturhistoriske Museum har et formål. Museet har defineret fire overordnede ringmærkningsprojekter: Monitorering, Fåtalige ynglefugle, Bestandsbiologiske langtidsstudier og Specialprojekter. Beskrivelse af retningslinjer, mål og rammer for disse aktiviteter er at finde på vores hjemmeside rc.ku.dk/til-ringmaerkeren.

To vigtige delprojekter under Monitoreringsprojektet er

standardiseret ringmærkning af ynglende småfuglearter, det såkaldte CES projekt, samt standardiseret ringmærkning af træfugle på fuglestationerne.

I Danmark begyndte CES-projektet i 2004 i samarbejde med Danmarks Ringmærkerforening. I sommerhalvåret 2023 er der ringmærket 2.241 og aflæst 759 fugle på 8 faste lokaliteter. Mellem 30-40 ringmærkere deltager i projektet. Læs mere i særskilt omtale her i Fugleåret.

Naturovervågningen af ynglende småfugle ved hjælp af ringmærkning, også kaldet CES-projektet, blev i 2023 gennemført på otte lokaliteter: Skagen, Tømmerby Fjord, Brabrand Sø, Ribe, Lunget, Svendborg, Vestamager og Rungstedlund. Vestamager 23. maj. Foto: Marie Rubæk.

Ringmærkning på fuglestationerne har foregået i årtier. I 2023 er ringmærket på seks fugle- og ringmærkningsstationer, og de stod for 50% af det samlede antal mærkninger i Danmark i 2023. Det er en høj andel og skyldes blandt andet god bemanning af ringmærkere på Christiansø, Gedser, Blåvand og Skagen i begge træksæsoner. De seneste fire år har fuglestationsandelen ligget på 38-47% af det samlede antal mærkninger i Danmark. I 2023 er flest fugle ringmærket på Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation (14.093) efterfulgt af Gedser Fuglestation (11.970), Skagen (7.714), Blåvand (5.168), Keldsnor (3.218) og Fanø (1.094). Et sted mellem 50-100 ringmærkere bidrager med ringmærkningen på fuglestationerne, nogle i korte perioder andre i en hel sæson.

Under Fåtallige Ynglefugle-projektet er mange delprojekter, typisk artsprojekter, som ikke nødvendigvis ringmærker mange fugle, men i stedet nøje følger ind- og udvandring af de fåtallige arter. I 2023 begyndte museet sammen med det europæiske projekt LIFE EUOKITE at sætte GPS-sendere på unger af Rød Glente. I alt 9 unger blev mærket, alle på Fyn. GPS-mærkningen af Hvid Stork, i samarbejde med storkene.dk, fortsatte på tredje år, hvor seks unger fik påsat GPS-sendere. Fuglene kan følges på fuglerejsen.dk. Et nyt delprojekt startede i 2023 under ledelse af Århus Universitet, hvor 19 Rovterne-unger blev mærket ved Møn.

Fuglekongesanger 1K, Christiansø 25. oktober 2023.
Foto: Per A. Kjær, Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation.

Det kræver erfarne træklatrere for at nå op til reder af Rød Glente. I 2023 mærkede museet ni unger af Rød Glente med GPS-sendere, i samarbejde med LIFE EUOKITE. Fyn, 29. juni 2023. Foto: Anders Tøttrup, Statens Naturhistoriske Museum.

Ringmærkerne

Ringmærkningsadministrationen udstedte i alt 229 personlige licenser i 2023 gældende til Danmark og/eller Færøerne, samt 11 gruppelicenser, 6 stationslicenser og 14 vildtplejestationslicenser. Det er det næsthøjeste antal personlige licenser udstedt i Danmark på et enkelt år. I årene 1999-2022 er der gennemsnitligt udstedt 190 personlige licenser årligt, varierende mellem 169-233. I 2023 var de personlige licenser fordelt på 69 A-licenser, 34 B-licenser, 38 C-licenser og 88 X-licenser.

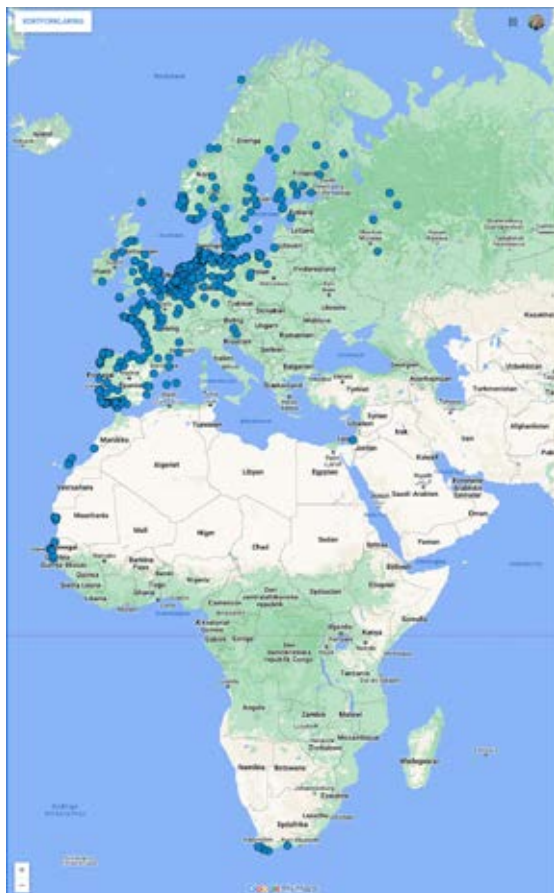
En licens er gældende for et år ad gangen, og alle der ringmærker fugle i Danmark skal have en gyldig personlig licens. Yderligere information om licenser findes på Ringmærkningsadministrationens hjemmeside (rc.ku.dk/til-ringmaerkeren/licenser/).

Seks ringmærkergrupper (RG) er mere eller mindre aktive i Danmark i 2023: Nordjysk RG, Nordvestjysk RG, Østjysk RG, Fyns RG, Sydvestsjælland RG og Lolland-Falster-Møn RG. Nogle af grupperne har et højt aktivitetsniveau med flere forskellige mærkningsprojekter, f.eks. CES-projektet, og/eller har en fuglestation tilknyttet.

Årets genmeldinger

I 2023 er der behandlet 2.553 genmeldinger, som er tilgået Ringmærkningsadministrationens database, fordelt på 1.789 genmeldinger af fugle ringmærket i Danmark (98 arter) og 764 genmeldinger i Danmark af fugle ringmærket i udlandet (99 arter) (se tabel 2). De behandlede genmeldinger omfatter samlet 163 arter. For Færøerne er der desuden behandlet hhv. 18 genfund af fugle mærket på Færøerne og 33 genmeldinger på Færøerne af fugle mærket i udlandet, fordelt på 18 arter i alt.

Bemærk at genmeldingstallene ikke indeholder tusindvis af aflæsninger af farvninger fra de store og om-

Figur 1. Den geografiske fordeling af genfund i udlandet af fugle ringmærket i Danmark som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2023 (n=821).

fattende farvemærkningsprojekter, bl.a. på gæs, Knopsvane og måger. Aflæsninger af disse arter videresendes normalt til de projektansvarlige for videre behandling.

I 2023 modtog Ringmærkningsadministrationen 12.950 lokale aflæsninger i Danmark og 120 i Færøerne fra ringmærkerne og fuglestationerne, også kaldet egne aflæsninger eller lokal aflæsninger. Dette er et højt antal lokal aflæsninger på et enkelt år.

Lokal aflæsningerne i Danmark omfatter 93 arter, hvoraf 36 arter ikke er genmeldt på anden vis. Blandt de 36 arter er Skægmejse med 102 aflæsninger, Sanglærke (84), Spætmejse (83), Træløber (65) og Kærsanger (58) som de talrigeste, men også lokale aflæsninger af Enkeltbekkasin (10), Musvåge (8) og Skovskade (6) er værd at fremhæve. De lokale aflæsninger har stor betydning for beregningen af demografiske parametre f.eks. overlevelse og ungeproduktion.

Lokal aflæsningerne på Færøerne er fordelt på 4 arter, flest af Lille Stormsvale (95) og Almindelig Skråpe (15).

Genfund af fugle ringmærket i Danmark

Blandt genfund af fugle ringmærket i Danmark er 821 fugle genmeldt i udlandet fordelt på 603 forskellige

individer (fig. 1 og tabel 1). I alt 14 fugle er genmeldt fem gange eller mere (11 Skestorke, 2 Hættemåger og 1 Splitterne). Genfundene i udlandet er fordelt på 26 lande, fra det nordlige Norge (Strandskade) til Sydafrika (Fjordterne, Splitterne 18) og fra Rusland mod øst (Stormmåge, Skovsneppe 3) til Senegal og Gambia i vest (Splitterne 8, Dværgerterne 11) (fig. 1). Mod sydøst er ét genfund i Israel (Gærdesanger). Flest genfund er fra Tyskland (203), Holland (105) og Spanien (81) (tabel 1).

Der kunne fremhæves mange interessante og spændende genfund, som er behandlet i 2023, her er blot enkelte udvalgte:

En ung Stillits blev ringmærket 17/11 2008 i Skyum i Thy. 14 år og 3 måneder senere (18/2 2023) er fuglen genfanget og ringen aflæst af en ringmærker i Llwynmawr i det nordlige Wales, Storbritannien. Dette er den ældste danske ringmærkede Stillits og den ældste i Europa. Den hidtil ældste i Europa er en fugl fra Tjekkiet, som blev 13 år og 10 måneder. Desuden er Thy-fuglen også den første dansk-mærkede Stillits, som er genmeldt fra De Britiske Øer.

Den 29/5 1977 blev der sat en ring på en Strandskade på Omø. Ringen blev genfundet 46 år senere (23/9 2023) også på Omø. Ringen blev dog fundet med hjælp af metaldetektor, hvorved der ikke kan siges noget om, hvor gammel fuglen blev. Det samme gør sig gældende for en ring, som blev sat på en Ravn 18/4 1993 Fruerskov i Sønderjylland. Ringen blev genfundet 30 år senere (23/4 2023) i naboskoven Kelstrup skov, ligeledes med metaldetektor. Ringmærkningsadministrationen oplever i stigende grad at modtage genfund af ringe fundet med metaldetektorer. Uanset hvordan ringene er fundet, modtager vi dem alle på www.fuglering.dk.

Genfund af fugle ringmærket i udlandet

De 764 genfund i Danmark af fugle ringmærket i udlandet, som er behandlet i 2023, omfatter i alt 646 forskellige individer fra 29 lande inkl. Svalbard/Norge i nord (Sortgrå Ryle, Kortnæbbet Gås), Rusland i nordøst (Bramgås), Kroatien i sydøst (Middelhavssølvmåge), Senegal i syd (Dværgerterne) og Portugal og Island i vest (hhv. Stor Præstekrave og Islandsk Ryle) (fig. 2). Flest genfund er af fugle ringmærket i vores nabolande: Tyskland (137), Sverige (116) og Norge (112) efterfulgt af Finland (52), Holland (48) og Polen (42).

Igen, mange interessante genfund kunne fremhæves, men her er blot et par enkelte:

Den 25/5 2023 blev en farvemærket Almindelig Ryle fotograferet ved Ballum Sluse i Sønderjylland. Det viste sig, at fuglen var ringmærket 15/9 2021 i den sydlige del af Neusiedler See i Ungarn, 1.002 km sydsydøst for Ballum. Det er tredje gang en Almindelig Ryle ringmærket i Ungarn er genfundet i Danmark, de to tidligere er fundet på Fanø og Bornholm. For almindelige ryler ringmærket i Ungarn, findes de fleste om sommeren i kystnære egne af Østersøen.

Som noget helt uventet og meget særligt i 2023 dukkede flere flokke af Eremitibis op i Danmark. Mange af fuglene var ringmærket, og det blev klart at alle fugle kom fra et udsætningsprojekt i Østrig. Det blev til 16 aflæsninger af 10 forskellige fugle.

Den 5/3 blev en død ringmærket Lunde fundet på

stranden ved Blokhuis. Fuglen bar en britisk ring, og den engelske ringmærkningscentral oplyste, at Lunden var ringmærket 9/8 2018 på Isle of May i Skotland, 750 km mod vest fra Blokhuis. Lidt over 20 udenlandskmærkede Lunder er genfundet i Danmark, én fra Norge og resten fra De Britiske Øer.

Den 29/5 2023 blev en ringmærket Dværgterne aflæst på Rømø. Ringen var spansk, og fuglen viste sig at være ringmærket i 11/9 1999 som 2k+ på den spanske sydkyst nær Portugal. Fuglen var dermed minimum 25 år gammel i 2023. Med den høje alder er den spanske Dværgterne side om side med den ældste danske Dværgterne.

Ringmærkningsadministrationen bringer spændende, interessante og sjove historier fra ringmærkningsverdenen på Facebook gruppen "Naturens Hus på Statens Naturhistoriske Museum".

Genmelding i Danmark af ringmærkede fugle – uanset om det er en dansk eller udenlandsk ring – bør ske her: www.fuglering.dk

Afslutning

Ringmærkningsadministrationen vil gerne takke alle vores mange frivillige ringmærkere, som rundt i hele

Figur 2. Den geografiske fordeling af mærkningslokaliteter for fugle ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2023 (n=646 fugle med 764 genfund).

landet gør et stort arbejde for ringmærkningen og fuglelivet i Danmark – en stor og varm tak til jer alle – stort som småt! En ligeså stor tak til alle der har indsendt oplysninger om fund af ringmærkede fugle. Endeligt en tak til alle der på den ene eller anden måde har bistået ringmærkningen i 2023.

Fund af ringmærkede fugle

Genfund eller aflæsninger af ringmærkede fugle bør indsendes via www.fuglering.dk – alternativt per e-mail til ringing@snm.ku.dk

Tyndhæbbet Nøddekrige, Ravnholt, 11. november 2023.

Foto: Erik Biering.

Tabel 1. Genfund i udlandet, af fugle ringmærket i Danmark og behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2023.

Art	Norge	Sverige	Finland	Rusland	Estland	Litauen	Polen	Tjekkiet	Tyskland	Holland	Luxembourg	Belgien	Storbritannien	Irland	Kanalerne	Frankrig	Spanien	Portugal	Slovenien	Østrig	Israel	Marokko	Mauritanien	Senegal	Gambia	Sydafrika	Sum
Lille Stormsvale	1																										1
Skarv	6	1							22	18			1			10	2	1									61
Fiskehejre									1																		1
Hvid Stork									7																		7
Skestork									69	18		2	9			48	52	10						13			221
Knopsvane				1																							1
Kortnæbbet Gås		6						2																			8
Grågås			1					1						2													4
Bramgås		1																									1
Hvinand		2																									2
Havørn		2																									2
Hedehøg														1													1
Spurvehøg														1													4
Tårnfalk									1		2																3
Strandskade	1																										1
Almindelig Ryle		1																									1
Skovsneppe				3												1											4
Sorthovedet Måge													1														1
Hættemåge		7	8		1		8		2	9		2	32	1		2	2										74
Stormmåge		1	5	1			1		2	1			1														12
Sildemåge	1								1	2								1									5
Sølvmåge	1	4					5	1	22	15																	48
Kaspisk Måge							5		2																		7
Svartbag		5							6	3			8														22
Ride																1											1
Rovterne								4																			4
Splitterne		1			3		33		40	16		4	4		1	3	2	3		1		1		8		18	138
Fjordterne	2																									1	3
Dværgterne									1	7						2	4							9	2		25
Alk		2																									2
Huldue																1											1
Slørugle		1																									1
Vendehals																1											1
Digesvale									1																		1
Landsvale																1											1
Gærdesmutte									2																		2
Jernspurv		2							3			2				1											8
Rødhals	1	2	1						3	2		4	2			4											19
Blåhals													1														1
Rødstjert													1														1
Ringdrossel														1													1
Solsort		2							1	1			5														9
Sangdrossel			1							2							10	2									15
Vinddrossel									1																		1
Sivsanger												1				1			1								3
Rørsanger		1								1	2	17				1	2										24
Gærdesanger																						1					1
Tornsanger	1											1															2
Havesanger		1								1	1																3
Munk		3							3	1	1	3															13
Gransanger	1								2	1	2	2			1	1											10
Løvsanger	1	1							2			1				1											6
Fuglekonge			1				1		2	1		1															6
Rødtoppet Fuglekonge			1																								1
Broget Fluesnapper	1																										1
Blåmejse		1				1																					2
Stær										1																	1
Bogfinke	1	2																									3
Kvækerfinke	1	1																									2
Grønrisik	5								1			1															7
Stillits													1														1
Grønsikken	1	2											1														4
Gråsikken	2									1		1															4
Dompap		1																									1
Gulspurv		1																									1
Rørspurv									1			2															3
Sum	28	47	17	5	4	1	55	1	203	105	4	48	67	1	1	79	81	19	1	1	1	1	13	17	2	19	821

Tabel 2. Antal fugle ringmærket i Danmark i 2023, samt antal genmeldinger behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2023. Medtaget i separat kolonne er ringmærkernes lokale aflæsninger (også kaldet "egne aflæsninger"). *Ekskluderet fra genfundstallene er et stort antal aflæsninger af farveringe på gæs, Knopsvane og flere mågearter.

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Lille Stormsvale	<i>Hydrobates pelagicus</i>		2	2	1		
Sule	<i>Sula bassana</i>						4
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	1.167	2	1.169	100		24
Sølvhejre	<i>Egretta alba</i>						2
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>				2		1
Hvid Stork	<i>Ciconia ciconia</i>	16		16	8		24
Eremittibis	<i>Geronticus eremita</i>						16
Skestork	<i>Platalea leucorodia</i>	50		50	283	1	9
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	32	36	68	12	2	6
Pibesvane	<i>Cygnus columbianus</i>						1
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>		7	7			3
Tajgasædgås	<i>Anser fabalis</i>		27	27			
Kortnæbbet Gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>		2	2	4		17
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>		2	2		1	4
Grågås	<i>Anser anser</i>	24	18	42	83		37
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>				1		2
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>		1	1	3		8
Knortegås	<i>Branta bernicla bernicla</i>		1	1			
Pibeand	<i>Anas penelope</i>		1	1			2
Knarand	<i>Anas strepera</i>						3
Krikand	<i>Anas crecca</i>		3	3			10
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	4	5	14		10
Spidsand	<i>Anas acuta</i>						2
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>						1
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>		15	15	4	26	2
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>		1	1			
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>		3	3	1		3
Toppet Skallesluger	<i>Mergus serrator</i>		3	3			
Rød Glente	<i>Milvus milvus</i>	11		11			2
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	10		10	12		13
Blå Kærhøg	<i>Circus cyaneus</i>		1	1			
Hedehøg	<i>Circus pygargus</i>	39		39	7		
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>				2		
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>		119	119	5	2	1
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>		27	27		8	
Fjeldvåge	<i>Buteo lagopus</i>						2
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	5		5	2	2	
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>						6
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	237	7	244	11		6
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	10		10			12
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>		2	2	53	1	
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>		10	10			
Grønbenet Rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>		2	2	1		
Blishøne	<i>Fulica atra</i>				3		1
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	11		11	2		3
Klyde	<i>Recurvirostra avosetta</i>						2
Stor Præstekrave	<i>Charadrius hiaticula</i>	15	6	21	4	5	4
Hvidbrystet Præstekrave	<i>Charadrius alexandrinus</i>	23		23	1		
Pomeransfugl	<i>Charadrius morinellus</i>						1
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>		8	8		1	
Strandhjejle	<i>Pluvialis squatarola</i>						1
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	8	9	17	1		
Islandsk Ryle	<i>Calidris canutus</i>		6	6			4
Dværgryle	<i>Calidris minuta</i>		1	1			
Sortgrå Ryle	<i>Calidris maritima</i>		3	3	1		3
Almindelig Ryle	<i>Calidris alpina</i>		24	24	1		11
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>	2	1	3			1
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>		59	59		10	

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>		122	122		6	
Tredækker	<i>Gallinago media</i>		14	14		2	
Skovsnepe	<i>Scolopax rusticola</i>		334	334	11	44	9
Stor Kobbersnepe	<i>Limosa limosa</i>	1		1			
Lille Kobbersnepe	<i>Limosa lapponica</i>		2	2			4
Storspove	<i>Numenius arquata</i>		1	1			
Rødben	<i>Tringa totanus</i>		2	2			
Hvidklire	<i>Tringa nebularia</i>		1	1			
Svaleklire	<i>Tringa ochropus</i>		2	2			
Tinksmed	<i>Tringa glareola</i>		8	8			
Mudderklire	<i>Actitis hypoleucos</i>		4	4			
Stenvender	<i>Arenaria interpres</i>		9	9			1
Almindelig Kjøve	<i>Stercorarius parasiticus</i>		1	1			
Sorthovedet Måge	<i>Larus melanocephalus</i>	3		3	1		3
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	914	42	956	132		66
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	53	28	81	24	4	3
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	300	107	407	18		11
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	66	194	260	110		58
Middelhavssølvmåge	<i>Larus michahellis</i>						1
Kaspisk Måge	<i>Larus cachinnans</i>		4	4	7		31
Gråmåge	<i>Larus hyperboreus</i>						2
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	217	9	226	47		12
Ride	<i>Rissa tridactyla</i>				5		10
Rovterne	<i>Sterna caspia</i>	19		19	5		10
Splitterne	<i>Sterna sandvicensis</i>	945	178	1123	199	25	42
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	52	48	100	6		2
Havterne	<i>Sterna paradisaea</i>	68	34	102			
Dværgterne	<i>Sterna albifrons</i>	176	42	218	31	47	32
Lomvie	<i>Uria aalge</i>		22	22	1		4
Alk	<i>Alca torda</i>				4		1
Tejst	<i>Cepphus grylle</i>	3		3	2		3
Lunde	<i>Fratercula arctica</i>						1
Huldue	<i>Columba oenas</i>	596	20	616	28	42	
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	2	63	65	1	2	
Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>		15	15			
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>		6	6			
Slørugle	<i>Tyto alba</i>	225	6	231	14		
Stor Hornugle	<i>Bubo bubo</i>	5		5	1		1
Kirkeugle	<i>Athene noctua</i>	31	1	32	16	18	
Natugle	<i>Strix aluco</i>	54	4	58	1	1	
Skovhornugle	<i>Asio otus</i>		4	4			1
Mosehornugle	<i>Asio flammeus</i>		3	3			
Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>	4	1	5			
Natnavn	<i>Caprimulgus europaeus</i>		23	23		2	
Mursegler	<i>Apus apus</i>	22		22		3	
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>		26	26		4	
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	266	55	321	1	10	
Grønspætte	<i>Picus viridis</i>		2	2			
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>				6		
Stor Flagspætte	<i>Picoides major</i>		230	230	4	74	
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>		221	221		84	
Bjerglærke	<i>Eremophila alpestris</i>		3	3			
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>		401	401	1		
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	700	313	1013	3	54	
Bysvale	<i>Delichon urbica</i>	16	35	51		1	
Mongolsk Piber	<i>Anthus godlewskii</i>		1	1			
Tajgapiber	<i>Anthus hodgsoni</i>		1	1			
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>		263	263		12	1
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>	4	186	190		2	
Skærtpiber	<i>Anthus petrosus</i>		16	16		1	11
Gul vipstjert	<i>Motacilla flava</i>		120	120			
Bjergvipstjert	<i>Motacilla cinerea</i>		6	6			

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Hvid vipstjert	<i>Motacilla alba</i>	9	40	49		8	
Silkehale	<i>Bombycilla garrulus</i>		19	19			2
Vandstær	<i>Cinclus cinclus</i>		5	5			9
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>	6	2.599	2.605	2	481	9
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>		2.926	2.926	24	307	15
Rødhals	<i>Erithacus rubecula</i>		7.178	7.178	26	1.307	9
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>		57	57		12	
Sydlig Nattergal	<i>Luscinia megarhynchos</i>		1	1			
Blåhals	<i>Luscinia svecica</i>		61	61	1	13	
Blåstjert	<i>Tarsiger cyanurus</i>		1	1			
Husrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>		36	36			
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	72	1.033	1.105	1	47	2
Bynkefugl	<i>Saxicola rubetra</i>		27	27			
Sortstrubet Bynkefugl	<i>Saxicola torquata</i>		17	17			4
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>		38	38			
Ringdrossel	<i>Turdus torquatus</i>		50	50	1		
Solsort	<i>Turdus merula</i>	44	3.179	3.223	26	861	13
Sjagger	<i>Turdus pilaris</i>		72	72		2	
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>		1.270	1.270	19	59	7
Vindrossel	<i>Turdus iliacus</i>		527	527	2	20	
Misteldrossel	<i>Turdus viscivorus</i>		15	15			
Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>		26	26		1	
Flodsanger	<i>Locustella fluviatilis</i>		2	2			
Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		470	470	6	59	1
Lille rørsanger	<i>Acrocephalus agricola</i>		1	1			
Buskrørsanger	<i>Acrocephalus dumetorum</i>		1	1			
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>		558	558		58	
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		1.288	1.288	102	267	8
Drosselrørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		2	2			
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>		630	630	1	125	2
Hvidskægget Sanger	<i>Sylvia cantillans</i>		1	1			
Høgesanger	<i>Sylvia nisia</i>		12	12		3	
Gærdesanger	<i>Sylvia curruca</i>		1.896	1.896	5	467	2
Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>		1.576	1.576	10	259	
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>		1.526	1.526	3	131	2
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>		4.304	4.304	20	264	14
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		3	3			
Nordsanger	<i>Phylloscopus borealis</i>		1	1			
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>		2	2			
Hvidbrynet Løvsanger	<i>Phylloscopus inornatus</i>		13	13			
Vestlig Bjergløvsanger	<i>Phylloscopus bonelli</i>		1	1		1	
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		105	105		13	
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>		4.326	4.326	20	331	11
Sibirisk Gransanger	<i>Phylloscopus tristis</i>		12	12		2	
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>		3.022	3.022	13	108	4
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>		7.470	7.470	13	925	3
Rødtoppet Fuglekonge	<i>Regulus ignicapillus</i>		174	174	2	115	2
Grå Fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>		259	259		8	
Lille Fluesnapper	<i>Ficedula parva</i>		28	28		2	
Hvidhalset Fluesnapper	<i>Ficedula albicollis</i>		1	1			
Broget Fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	66	623	689	2	28	3
Skægmejse	<i>Panurus biarmicus</i>		336	336		102	
Halemejse	<i>Aegithalos caudatus</i>		347	347	1	68	
Sumpmejse	<i>Parus palustris</i>	32	144	176	1	154	
Fyrremejse	<i>Parus montanus</i>		1	1			
Topmejse	<i>Parus cristatus</i>		70	70		31	
Sortmejse	<i>Parus ater</i>		130	130		33	
Blåmejse	<i>Ficedula albicollis</i>	397	6.207	6.604	21	1.564	12

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Unger	Andet	Total	af DK ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Musvit	<i>Ficedula hypoleuca</i>	1.463	3.803	5.266	22	2.626	4
Spætmejse	<i>Panurus biarmicus</i>	15	106	121		83	
Træløber	<i>Aegithalos caudatus</i>		134	134		65	
Korttået Træløber	<i>Parus palustris</i>		26	26		8	
Pirol	<i>Parus montanus</i>		1	1			
Rødrygget Tornskade	<i>Parus cristatus</i>		160	160	2	24	
Stor Tornskade	<i>Parus ater</i>		8	8		1	
Skovskade	<i>Parus caeruleus</i>		43	43		6	
Husskade	<i>Parus major</i>		5	5	2	1	
Allike	<i>Sitta europaea</i>	11	3	14			1
Råge	<i>Certhia familiaris</i>		13	13	1		1
Krage	<i>Certhia brachydactyla</i>		3	3	1		2
Ravn	<i>Remiz pendulinus</i>				2		
Stær	<i>Oriolus oriolus</i>	641	245	886	5	14	2
Gråspurv	<i>Lanius collurio</i>		338	338	2	12	
Skovspurv	<i>Lanius excubitor</i>	22	1.143	1.165	10	120	
Bogfinke	<i>Garrulus glandarius</i>		1.880	1.880	9	159	6
Kvækerfinke	<i>Pica pica</i>		512	512	3	15	6
Gulirisk	<i>Corvus monedula</i>		2	2			
Grønirisk	<i>Corvus frugilegus</i>		1.298	1.298	25	202	10
Stillits	<i>Corvus corone</i>		378	378	5	46	2
Grønsisken	<i>Sturnus vulgaris</i>		971	971	7	13	2
Tornirisk	<i>Passer domesticus</i>	12	235	247		50	
Bjergirisk	<i>Passer montanus</i>		5	5			
Gråsisken	<i>Fringilla coelebs</i>		4.337	4.337	5	34	8
Hvidsisken	<i>Fringilla montifringilla</i>		11	11			
Lille Korsnæb	<i>Serinus serinus</i>		30	30		4	
Stor Korsnæb	<i>Carduelis chloris</i>		1	1			
Karmindompap	<i>Carduelis carduelis</i>		9	9			
Dompap	<i>Carduelis spinus</i>		1.684	1.684	13	486	
Kernebider	<i>Carduelis cannabina</i>		249	249	7	108	1
Snespurv	<i>Carduelis flavirostris</i>		3	3			
Gulspurv	<i>Carduelis flammea</i>		384	384	5	66	
Dværgværling	<i>Carduelis homemanni</i>		3	3			
Rørspurv	<i>Loxia curvirostra</i>		705	705	37	71	1
Bomlærke	<i>Carpodacus erythrinus</i>		28	28		3	
Grågås x Candagås hybrid	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>				3		
191 arter ringmærket 163 arter genmeldt 214 arter i alt		9.193	77.130	86.323	1.789	12.950	764

Hvidsisken 1K han, Skagen, 4. november 2023. Foto: Knud Pedersen.

Dansk ringmærkerforening

Af Henning Ettrup

Foreningen har nu eksisteret i 23 år – siden år 2000, og arbejdet kører i vant gænge. Alligevel lærer man hele tiden nyt, bl.a. hvor besværligt det er for en lille forening at skifte kasserer! Det var bl.a. nok årsagen til, at vi mistede lidt medlemmer, da vi ikke fik udsendt rykkere. Medlemstallet faldt derfor for andet år i træk siden årsrekorden på 79 i 2021, så vi nu blot er 54, hvilket ikke er tilfredsstillende. Forhåbentlig skyldtes det problemerne med sen opkrævning af kontingent, og ikke at man mente, at ringmærkningen kørte udmærket uden Foreningen. Bestyrelsen syntes selv, at Foreningen har bidraget positivt til at sikre ringmærkningen, og at den har understøttet medlemmerne og bidraget til deres aktiviteter.

Bestyrelsen har afholdt bestyrelsesmøder efter behov på ZOOM, og vi har i 2023 afholdt 5 møder. Bestyrelsen har haft møde med Ringadministrationen (RA), og tre mindre grupper har arbejdet med forskellige projekter som planlægning af årsmøder, kurser og opdatering af ring-databasen. Ligeledes har det 'Rådgivende udvalg' under RA, som er sammensat af fagfolk og lægfolk med stor ringmærkererfaring, afholdt møde i november med emner om bl.a. bearbejdning af indsamlede ringmærkningsdata (evt. ved udbud til studerende), opkvalificering af mærkerne, database til farvemærkning og ny aftale med Miljøstyrelsen. Som sidste år har Foreningen modtaget tilskud til understøtning af vores økonomi fra Friluftsrådet til foreningens almindelige drift, hvilket vi er glade for.

Hjemmesiden fungerede, men kun i kraft af enkeltpersoners indsats. Mest aktivitet var der på bloggen, som løbende blev opdateret med tilsendte CES-data, men der blev foretaget lidt nyhedsopdateringer af de øvrige sider, bl.a. af publikationslisten, men småartikler om mærkernes egne oplevelser mangler fortsat.

Vi havde i 2023 et velbesøgt kursus for nye ringmærkere på Gedser Fuglestation i september med 13 deltagere og omkring 400 fugle! Og for første gang måtte der oprettes venteliste. Så interessen for ringmærkning fejlede tilsyneladende ikke noget. Og for første gang forsøgte RA og Foreningen med kursus for øvede ringmærkere, som blev afholdt på Blåvand Fuglestation. Også det lagde op til gentagelse. Foreningen har observatørstatus i DOFs Fuglestationsudvalg og er repræsenteret i Skagen Fuglestations bestyrelse, da det er vigtigt, at vi deltager aktivt, hvor der ringmærkes. Også Ørneklubben under DOF havde vi samarbejde med, i form af fremvisning af ringmærkning ved Brabrand Sø og på Nordsjælland. Det gav forhåbentligt de helt små interesse for at se på fugle gennem sådan en oplevelse.

Som noget specielt blev foreningen inviteret til møde i Vildtforvaltningsrådet for at fortælle om og demonstrere, hvordan ringmærkning af fugle foregik. Det gav tilsyneladende rådets medlemmer en bedre forståelse for og viden om ringmærkningens betydning.

CES, der kørte på 20. år, blev igen gennemført på otte lokaliteter, samme antal som i 2022. Der var dog kun syv af CES-lokaliteterne, som var de samme (Brabrand Sø, Vestamager, Rungstedlund, Lunget på Fyn, Svendborg, Haulund ved Ribe og Tømmerby Fjord i Vejlerne), da en ny lokalitet i Skagen (Skarvsøen) blev tilføjet, som afløser for Holmdrup Mose (se nedenfor). På www.ringmaerkning.dk på 'bloggen' har du løbende kunnet følge årets resultater fra flere af lokaliteterne.

Fra bestyrelsen skal lyde en stor tak til CES-mærkerne, til foreningens øvrige ringmærkere for deres store engagement samt til fuglestationerne og til Ringadministrationen for samarbejdet.

Der skal herfra lyde en stor tak til CES-mærkerne for

Hvidbrynet Løvsanger 1K, Grenen 25. september 2023. Foto: Knud Pedersen.

entusiasmen for vedvarende at drive de forskellige sites, til foreningens øvrige ringmærkere for deres store engagement og til fuglestationer samt Ringmærkningscentralen for samarbejdet og opbakningen.

CES 2023

Constant Effort Site eller CES blev startet i Danmark for 20 år siden med det første site i Midtjylland (Drachmann 2004) og har siden kørt på i et varierende antal år på i alt 19 lokaliteter spredt i Danmark. CES koordineres af Ringmærkningsadministrationen godt supporteret af Ringmærkerforeningen og vurderes at være et vigtigt projekt, som kan supplere DOFs punktællinger (Ettrup & Madsen 2017). CES er udviklet i Storbritannien i begyndelsen af 1980'erne (Baillie et al. 1986) med det formål at følge overlevelse, ungeproduktion samt udbredelse eller ændringer heraf blandt almindeligt forekommende fuglebestande ved at fange ynglefugle. Metoden er beskrevet i tidligere numre af Fugleåret, og man kan på www.Ringmaerkning.dk under CES læse mere om, hvordan et site drives, ligesom der fra flere af lokaliteterne præsenteres mindre bearbejdede data. Ligeledes kan man løbende på hjemmesidens blog følge med i årets fangster på flere af lokaliteterne.

CES blev i 2023 igen gennemført på 8 lokaliteter som de senere år. De 7 af CES-lokaliteterne var de samme (Brabrand Sø, Vestamager, Rungstedlund, Lunget på Fyn, Svendborg, Haulund ved Ribe og Tømmerby Fjord i Vejlerne), hvortil kom ny lokalitet i Skagen (Skarvsøen).

Der blev i årets CES fanget i alt 2073 fugle (hvoraf 46 ikke var aldersbestemte =1k+), eller lidt flere end i 2022, hvor der blev fanget 2943 fugle. Det skyldtes bl.a. Skarvsøen, som gav 405 fugle, mens der var variation

mellem de øvrige lokaliteter. Især bemærkes at faldet ved Tømmerby fortsatte med et fald på 184 fugle mens også Rungstedlund mistede 85 fugle i forhold til 2022. Størst fremgang var der på CES Haulund med 50 fugle. Generelt vurderedes ungeproduktionen at være lav, og kun blandt Blåmejse, Isfugl, Jernspurv, Sivsanger og måske Gransanger og Spætmejde (sidstnævnte to arter med 17 og 6 fugle af ubestemt alder), blev fanget flere ungfugle end voksne. En opsummering af årets fangster fordelt på lokaliteter kan ses i tabel 1. Af tabellen fremgår det totale antal fangede fugle, altså også fugle, som allerede havde været fanget tidligere i årets CES.

De fangede fugle fordeler sig på 60 arter (som inkluderer 6 racer af hhv. Blåhals, Gul Vipstjert og Halemejde (se tabel 1)), hvoraf 12 arter er fanget i et antal på mere end 100 fugle, mens 30 arter blev fanget i et antal på mindre end 6 fugle. Af de fangede fugle var knap 40% juvenile fugle, et tegn på at årets ungeproduktion, som sidste år, var dårlig. To nye arter kom til i CES-sammenhæng, nemlig Brushane og Rødtoppet Fuglekonge.

En sammenligning af fangsterne af de 8 arter, hvor der blev fanget mere end 100 fugle i 2021, 2022 og 2023 på de 6 lokaliteter (Brabrand Sø, Raulund, Lunget, Vestamager, Svendborg, Tømmerby Fjord), hvor der blev fanget i alle tre år ses i tabel 2. Blåmejse, Gransanger og Munk viste fremgang i begge perioder, mens Rørsanger, Løvsanger og Rørspurv tilsyneladende fortsatte tilbagegangen. For Musvit og Skægmejse var udviklingen mere uklar.

På www.ringmaerkning.dk's blog, kan man løbende følge med i fangsterne på flere af lokaliteterne, ligesom man i tidligere numre af Fugleåret kan følge med i CES-fangsterne de enkelte år, og få et indtryk af variationen fra år til år.

Table 1. Antal fangede fugle på de 8 CES-lokaliteter fordelt på arter. Tilføjet er andelen af ungfugle (1k) for arter med mere end 10 fangede fugle.

	Brabrand Sø	Haulund Ribe	Lunget	Vest-amager	Rungsted-lund	Skarvsøen, Skagen	Svendborg	Tømmerby Fjord	Total	Andel 1k
Skovsneppe			1						1	
Ringdue			1						1	
Gøg		1							1	
Vandrikse						1			1	
Spurvehøg					1	1		1	3	
Brushane						1			1	
Natugle					2				2	
Vendehals	1					1			2	
Stor Flagspætte			2	7	6				15	0,53
Isfugl	2							11	13	0,85
Skovskade		1		3	2				6	
Husskade				1					1	
Topmejse						1	4		5	
Sumpmejse		5	8		8		11		32	0,39
Blåmejse	26	17	14	39	13	13	21	41	184	0,69
Musvit	14	26	18	58	78	3	30	3	230	0,40
Skægmejse	16					4		109	129	0,39
Græshoppesanger	1								1	
Gulbug		3				1	2		6	
Sivsanger	61					2		79	142	0,59
Kærsanger	10	25	5			8	14	8	70	0,29
Rørsanger	49		9	1		178		187	424	0,38
Skovsanger			1						1	
Løvsanger	11	2	4	74		24	6	14	135	0,27
Gransanger	42	28	49	28	11	47	50	34	289	0,49
Halemejse		4	3	14			7		28	0,21
Halemejse, Nordlig				1					1	
Halemejse, Sydlig	2	1							3	
Munk	11	22	36	6	28	21	79	2	205	0,37
Havesanger	1	15	2	8	2	4	30	1	63	0,32
Gærdesanger	5		2	4	1	27	2	32	73	0,22
Tornsanger	5	7	2	9		27	20	15	85	0,30
Fuglekonge						1		1	2	
Rødtoppet Fuglekonge		1							1	
Træløber		1			2				3	
Korttået Træløber			1				1		2	
Spætmejse		1	3		12		1	1	18	0,67
Gærdesmutte	16	26	16	8	22	5	20	11	124	0,43
Stær								1	1	
Grå Fluesnapper				1					1	
Rødhals	7	18	31	6	43	3	15		123	0,52
Blåhals, Nordlig						1			1	
Blåhals, Sydlig								13	13	0,50
Broget Fluesnapper		2	1	2		1			6	
Rødstjert	4	5	6	6	8		5		34	0,31
Husrødstjert				1					1	
Sangdrossel		7	10		3		6	2	28	0,21
Solsort	10	15	20	3	76	9	34	7	174	0,14
Jernspurv	1	11	4	1	3		20		40	0,55
Skovspurv								1	1	
Skovpiber				22					22	0,38
Gul Vipstjert, Almindelig								2	2	
Gul Vipstjert, Nordlig						1			1	
Hvid Vipstjert			1					1	2	
Bogfinke		1	6			5	7		19	0,11
Bomlærke								1	1	
Dompap	2	14	10	2	4	2	21		55	0,35
Grønirisk	4						3	3	10	
Tornirisk								1	1	
Gråsiskan	1		1			4	1	7	14	0,38
Stillits			1				1		2	
Grønsiskan						1			1	
Gulspurv			1				7	3	11	0,09
Rørspurv	38	1	8	3		8		71	129	0,45
Sum	340	260	277	308	325	405	418	663	2996	0,40
Antal arter	25	26	31	24	20	30	27	30	60	

Lundsanger 1K, Grenen, 22. august 2023. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 2. Relativ ændring i antal af 8 hyppigst fangede arter (alle år mere den 100 fugle) fra 2021-2023 på de 6 lokaliteter, hvor der er fanget hvert år (Brabrand Sø, Raulund, Lunget, Vestamager, Svendborg, Tømmerby Fjord)

	Ændring i %	
	2021-22	2022-23
Blåmejse	15,5	17,9
Musvit	21,5	-5,7
Skægmejse	62,8	-29,9
Rørsanger	-29,6	-14,0
Løvsanger	-50,4	-14,6
Gransanger	20,9	11,1
Munk	27,9	9,9
Rørspurv	-22,7	-28,8

Statens Naturhistoriske Museum, Ringadministrationen takkes for at have stillet data til rådighed for udarbejdelsen af denne oversigt.

Litteratur

Baillie, S.; Green, R.E.; Boddy, M. & Buckland, S.T. 1986: An evaluation of the constant effort sites scheme. BTO: 103 p.

Drachmann, J: Standardiseret fangst af ynglefugle i Dybendal, Salten Langsø Skovdistrikt 2004. Rapport. www.ringmaerkning.dk/CES.

Ettrup, H. & Madsen, J.J. 2017: Standardiseret ynglefuglefangst i Danmark. Debat. Dansk Orn. Foren. Tidskr. 111 (2017): 121-122.

Vendehals 1K, fanget ved Brabrand Sø, 23. august 2023. Foto: Henning Ettrup.

Artsindeks

Index henviser til omtale af arterne i afsnittene: Årsrapporten, SU-rapporten (dog ikke: Hybrider samt forkastede sager og ikke-færdigbehandlede sager), nye arter for Danmark og Projekt Ørn.

Aftenfalk, <i>Falco vespertinus</i>	102	Gulirisk, <i>Serinus serinus</i>	129
Alk, <i>Alca torda</i>	65	Gærdesanger, <i>Sibirisk, Curruca curruca blythi</i>	157
Almindelig Kjøve, <i>Stercorarius parasiticus</i>	62	Gåsegrib, <i>Cypus fulvus</i>	150
Almindelig Ryle, <i>Engryle, Calidris alpina schinzii</i>	48	Halsbåndstroidand, <i>Aythya collaris</i>	143
Almindelig Skråpe, <i>Puffinus puffinus</i>	72	Hammerhovedhejre, <i>Scopus umbretta</i>	165
Alpesejler, <i>Tachymarptis melba</i>	144	Havørn, <i>Haliaeetus albicilla</i>	93,255
Amerikansk Hjejle, <i>Pluvialis dominica</i>	145	Hedeheg, <i>Circus pygargus</i>	91
Amerikansk Krikand, <i>Anas carolinensis</i>	26	Hedelærke, <i>Lullula arborea</i>	109
Amerikansk Kærhøg	152	Hellig Ibis, <i>Threskiomis aethiopicus</i>	165
Amerikansk Pibeand, <i>Mareca americana</i>	143,166	Himalayasanger, <i>Phylloscopus humei</i>	156
Amerikansk Skarveand, <i>Oxyura jamaicensis</i>	163	Hjelmkalleluger, <i>Lophodytes cucullatus</i>	163,164
Amerikansk Sortand, <i>Melanitta americana</i>	28	Hortulan, <i>Emberiza hortulana</i>	131
Asiatisk Fløjsand, <i>Melanitta stejnegeri</i>	143	Hvæpsevåge, <i>Pernis apivorus</i>	85
Atlingand, <i>Anas querquedula</i>	24	Hvid Stork, <i>Ciconia ciconia</i>	73
Baffinmåge, <i>Larus glaucooides kumlienii</i>	147	Hvid Vipstjert, <i>Sortrygget, Motacilla alba yarellii</i>	123
Bairdsryle, <i>Calidris bairdii</i>	146	Hvidbrynet Løvsanger, <i>Phylloscopus inornatus</i>	111
Balearskråpe, <i>Puffinus mauretanicus</i>	148	Hvidbrystet Præstekrave, <i>Charadrius alexandrinus</i>	38
Bjæder, <i>Merops apiaster</i>	109	Hvidhalset Fluesnapper, <i>Ficedula albicollis</i>	120
Bjerglærke, <i>Eremophila alpestris</i>	110	Hvidnæbbet Lom, <i>Gavia adamsii</i>	69
Bjergløvsanger, <i>Phylloscopus bonelli</i>	156	Hvidsiskan, <i>Acanthis homemanni</i>	127
Bjergpiber, <i>Anthus spinoletta</i>	125	Hvidskægget Terne, <i>Chlidonias hybrida</i>	53
Blå Glente, <i>Elanus caeruleus</i>	150	Hvidvinget Korsnæb, <i>Loxia leucoptera</i>	128
Blå Kærhøg, <i>Circus cyaneus</i>	90	Hvidvinget Måge, <i>Larus glaucooides</i>	61
Blåhals, nordlig (svecica), <i>Luscinia svecica svecica</i>	118	Hvidøjet And, <i>Aythya nyroca</i>	27
Blåhals, sydlig (cyanecula), <i>Luscinia svecica cyanecula</i>	118	Hvinand, <i>Bucephala slangula</i>	29
Blåstjert, <i>Tarsiger cyanurus</i>	158	Hærfugl, <i>Upupa epops</i>	98
Bramgås, <i>Branta leucopsis</i>	17	Høgesanger, <i>Sylvia nisoria</i>	115
Brilleand, <i>Melanitta perspicillata</i>	28	Høgeugle, <i>Surnia ulula</i>	152
Brun løvsanger, <i>Phylloscopus fuscatus</i>	112	Høgeørn, <i>Aquila fasciata</i>	151
Brun Sule, <i>Sula leucogaster</i>	148	Iberisk Blåskade, <i>Cyanopica cooki</i>	165
Brun Tornskade, <i>Lanius cristatus</i>	154	Indisk gås, <i>Anas indicus</i>	17
Brushane, <i>Calidris pugnax</i>	45	Indisk Sultanhøne, <i>Porphyrio poliocephalus</i>	164
Buskrørsanger, <i>Avrocephalus dumetorum</i>	114	Isabellastenpikker, <i>Oenanthe isabellina</i>	161
Bøffelend, <i>Bucephala albeola</i>	167	Islandsk Vindrossel, <i>Turdus iliacus coburni</i>	157
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	16	Isom, <i>Gavia immer</i>	68
Cistussanger, <i>Cisticola juncidis</i>	157	Jagtfulk, <i>Falco rusticolus</i>	154
Citronvipstjert, <i>Motacilla citreola</i>	122	Japansk Bynkefugl, <i>Saxicola stejnegeri</i>	164
Damklire, <i>Tringa stagnatilis</i>	43	Japansk Trane, <i>Grus japonensis</i>	126
Drosselrørsanger, <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	113	Karmindompap, <i>Erythrura erythrura</i>	56
Duehøg, <i>Accipiter gentilis</i>	89	Kaspisk Måge, <i>Larus cachinnans</i>	145
Dværgfalk, <i>Falco columbarius</i>	103	Kaspisk Præstekrave, <i>Anarhynchus asiaticus</i>	96
Dværggås, <i>Anser erythropus</i>	20	Kirkeugle, <i>Athene noctua</i>	25
Dværgmåge, <i>Hydrocoleus minutus</i>	54	Knarand, <i>Anas strepera</i>	150
Dværgryle, <i>Calidris minuta</i>	49,167	Kohejre, <i>Bubulcus ibis</i>	27
Dværgsnegås, <i>Anser rossii</i>	142,163	Kongeederfugl, <i>Somateria spectabilis</i>	87,253
Dværgterne, <i>Sternula albifrons</i>	50	Kongeørn, <i>Aquila chrysaetos</i>	155
Dværgværling, <i>Emberiza pusilla</i>	131	Korttået Lærke, <i>Calandrella brachydactyla</i>	47
Engsnarre, <i>Crex crex</i>	32	Krumnæbbet Ryle, <i>Calidris ferruginea</i>	46
Enkeltbekkasin, <i>Lymnocyptes minimus</i>	41	Kærløber, <i>Calidris falcinellus</i>	166
Eremittrossel, <i>Catharus guttatus</i>	167	Langhalet Rosenfinke, <i>Carpodacus sibiricus</i>	145
Eremittibis, <i>Geronticus eremita</i>	165	Langnæbbet Snekpeklire, <i>Limnodromus scolopaceus</i>	129
Fiskeørn, <i>Pandion haliaetus</i>	84,251	Lapværling, <i>Calcarius lapponicus</i>	143
Fjeldvåge, <i>Buteo lagopus</i>	94	Lille Bjergand, <i>Aythya affinis</i>	100
Flodsanger, <i>Locustella fluviatilis</i>	114	Lille Flagspætte, <i>Dendrocoptes minor</i>	119
Fuglekongesanger, <i>Phylloscopus proregulus</i>	112	Lille Fluesnapper, <i>Ficedula parva</i>	157
Fyrremejse, <i>Poecile montanus</i>	107	Lille Gulbug, <i>Iduna caligata</i>	61
Grønlandsk Blisgås, <i>Anser albifrons flavirostris</i>	101	Lille Kjøve, <i>Stercorarius longicaudus</i>	37
Grønrygget Sultanhøne, <i>Porphyrio madagascariensis</i>	20	Lille Præstekrave, <i>Charadrius dubius</i>	157
Grønspætte, <i>Picus viridis</i>	164	Lille Rørsanger, <i>Acrocephalus agricola</i>	86
Gråmåge, <i>Larus hyperboreus</i>	60	Lille Skrigeørn, <i>Clanga pomarina</i>	69,148
Gråsejler, <i>Apus pallidus</i>	144	Lille Stormsval, <i>Hydrobates pelagicus</i>	153
Gul Vipstjert, Gulhovedet, <i>Motacilla flava flavissima</i>	122	Lille Tårnfalk, <i>Falco naumanni</i>	66

Artsindeks

Lomvie, <i>Uria aalge</i>	63	Snegås, <i>Chen caerulescens</i>	18
Lunde, <i>Fratercula arctica</i>	112	Snespurv, <i>Plectrophenax nivalis</i>	130
Lundsanger, <i>Phylloscopus trochiloides</i>	104	Sodfarvet Skråpe, <i>Puffinus griseus</i>	71
Lærkefalk, <i>Falco subbuteo</i>	70	Sort Glente, <i>Milvus migrans</i>	93
Mallemuk, <i>Fulmarus glacialis</i>	24	Sort Ibis, <i>Plegadis falcinellus</i>	78
Mandarinand, <i>Spatula querquedula</i>	123	Sort Stork, <i>Ciconia nigra</i>	72
Markpiber, <i>Anthus campestris</i>	164	Sortbrun And, <i>Anas rubripes</i>	167
Marmorand, <i>Marmaronetta angustirostris</i>	153	Sortbuget Knortegås, <i>Branta bernicla nigricans</i>	15
Mellemflagspætte, <i>Dendrocopos medius</i>	63	Sortgrå Ryle, <i>Calidris maritima</i>	49
Mellemkjove, <i>Stercorarius pomarinus</i>	59	Sorthalset Lappedykker, <i>Podiceps nigricollis</i>	35
Middelhavssølvmåge, <i>Larus michahellis</i>	162	Sorthovedet Måge, <i>Larus melanocephalus</i>	59
Mongolsk Piber, <i>Anthus godlewskii</i>	97	Sortspætte, <i>Dryocopus martius</i>	101
Mosehornugle, <i>Asio flammeus</i>	94	Sortstrubet Bynkefugl, <i>Saxicola torquatus</i>	120
Musvåge, <i>Buteo buteo</i>	149	Sortstrubet Jernspurv, <i>Prunella atrogularis</i>	161
Nathejre, <i>Nycticorax nycticorax</i>	31	Sortstrubet Lom, <i>Gavia arctica</i>	67
Natrvn, <i>Caprimulgus europaeus</i>	23	Sortsvane, <i>Cygnus atratus</i>	146
Nilgås, <i>Alopochen aegyptiaca</i>	156	Sortterne, <i>Chlidonias niger</i>	21
Nordisk Lappedykker, <i>Podiceps auritus</i>	35	Sortvinget Braksvale, <i>Glareola nordmanni</i>	52
Nordsanger, <i>Phylloscopus borealis</i>	107	Spidsand, <i>Anas acuta</i>	25
Noddekrige, <i>Nucifraga caryocatactes</i>	42	Splitterne, <i>Sterna sandvicensis</i>	53
Odinshane, <i>Phalaropus lobatus</i>	96	Spurvehøg, <i>Accipiter nisus</i>	87
Perleugle, <i>Aegolius funereus</i>	21	Spurveugle, <i>Glaucidium passerinum</i>	152
Pibevsane, <i>Cygnus columbianus</i>	162	Stellersand, <i>Polysticta stelleri</i>	44
Pileværling, <i>Emberiza rustica</i>	105	Stenvender, <i>Arenaria interpres</i>	143
Pirol, <i>Oriolus oriolus</i>	33	Steppehøg, <i>Circus macrourus</i>	91
Plettet Rørvagtel, <i>Porzana porzana</i>	147	Steppeørn, <i>Aquila nipalensis</i>	151,165
Polarlomvie, <i>Uria lomvia</i>	37	Stillehavslom, <i>Gavia pacifica</i>	147
Pomøransfugl, <i>Charadrius morinellus</i>	145	Stor Hornugle, <i>Bubo bubo</i>	163
Prærieløber, <i>Calidris subruficollis</i>	108	Stor Kobbersneppe, <i>Limosa limosa limosa</i>	40
Pungmejse, <i>Remiz pendulinus</i>	55	Stor Kobbersneppe, Islandsk, <i>Limosa limosa islandica</i>	39
Ride, <i>Rissa tridactyla</i>	117	Stor Korsnæb, <i>Loxia pytyopsittacus</i>	127
Ringdrossel, <i>Turdus torquatus</i>	117	Stor Skallesluger, <i>Mergus merganser</i>	30
Rosenstær, <i>Pastor roseus</i>	51	Stor Skrigeørn, <i>Clanga clanga</i>	151
Rovterne, <i>Hydroprogne caspia</i>	23	Stor Stormsval, <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	70
Rustand, <i>Tadorna ferruginea</i>	92	Stor Tornskade, <i>Lanius excubitor</i>	106
Rød Glente, <i>Milvus milvus</i>	167	Storkjove, <i>Stercorarius skua</i>	63
Rødhals, <i>Erithacus rubecula</i>	15	Storpiber, <i>Anthus richardi</i>	123
Rødhalset Gås, <i>Branta ruficollis</i>	26	Storskråpe, <i>Ardenna gravis</i>	148
Rødheadedet And, <i>Netta rufina</i>	154	Stribet Ryle, <i>Calidris melanotos</i>	50
Rødheadedet Tornskade, <i>Lanius senator</i>	111	Stylteløber, <i>Himantopus himantopus</i>	36
Rødrygget Svale, <i>Cecropis daurica</i>	67	Svaleklire, <i>Tringa ochropus</i>	43
Rødstrubet Lom, <i>Gavia stellata</i>	124	Sydlig Nattergal, <i>Luscinia megarhynchos</i>	118
Rødstrubet Piber, <i>Anthus cervinus</i>	115	Søkonge, <i>Alle alle</i>	66
Rødtoppet Fuglekonge, <i>Regulus ignicapilla</i>	166	Sølvhejre, <i>Ardea alba</i>	81
Rødvinget Sortstær, <i>Onychognathus morio</i>	79	Tajgapiber, <i>Anthus hodgsoni</i>	162
Rørdrum, <i>Botaurus stellaris</i>	89	Tajgasædgås, <i>Anser fabalis</i>	18
Rørhøg, <i>Circus aeruginosus</i>	56	Tejst, <i>Cephus grylle</i>	64
Sabinemåge, <i>Xema sabini</i>	51	Temmincksryle, <i>Calidris temminckii</i>	47
Sandterne, <i>Gelochelidon nilotica</i>	22	Tennessee-sanger, <i>Leiostyris alpestris</i>	167
Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i>	166	Terekklire, <i>Xenus cinereus</i>	145
Sangtimalie, <i>Leiothrix lutea</i>	114	Thorshane, <i>Phalaropus fulicarius</i>	42
Savisanger, <i>Locustella luscinioides</i>	158	Tinksmed, <i>Tringa glareola</i>	44
Sibirisk Bynkefugl, <i>Saxicola maurus</i>	160	Tophejre, <i>Ardeola ralloides</i>	149
Sibirisk Bynkefugl / Japansk Bynkefugl	160	Toplærke, <i>Galerida cristata</i>	110,155
<i>Saxicola maurus/stejnegeri</i>	160	Topskarv, <i>Gulosus aristotelis</i>	77,149
Sibirisk Gransanger, <i>Phylloscopus collybita tristis</i>	112	Trane, <i>Grus grus</i>	34
Sibirisk Gul Vipstjert, <i>Motacilla tschutschensis</i>	144	Tredækker, <i>Gallinago media</i>	41
Sibirisk Hjejle, <i>Pluvialis fulva</i>	161	Tundrasædgås, <i>Anser serrirostris</i>	19
Sildemåge, <i>Baltisk, Larus fuscus fuscus</i>	61	Turteldue, <i>Streptopelia turtur</i>	32
Silkehejre, <i>Egretta garzetta</i>	80	Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i>	102
Skestork, <i>Platalea leucorodia</i>	78	Vagtel, <i>Coturnix coturnix</i>	30
Skovsanger, <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	167	Vandrefalk, <i>Falco peregrinus</i>	104
Skægmejse, <i>Panurus biarmicus</i>	109	Vandstær, <i>Cinclus cinclus</i>	121
Skærpiber, <i>Anthus petrosus</i>	125	Vendehals, <i>Jynx torquilla</i>	99
Slangeørn, <i>Circaetus gallicus</i>	150	Ørkenstenpikker, <i>Oenanthe deserti</i>	154
Småspove, <i>Numenius phaeopus</i>	38	Ørkentornskade, <i>Lanius excubitor pallidirostris</i>	161

FUGLEÅRET præsenterer den store viden om fuglenes forekomst i Danmark, som hver dag indsamles og indtastes på DOFbasen.

FUGLEÅRET indeholder årsrapporter fra DOF's faglige grupper og projekter – Rapportgruppen, Sjældenhedsudvalget, Punkt-tællingerne og fuglestationerne.

FUGLEÅRET indeholder desuden årsberetninger fra en række af DOF's grupper og udvalg og Fugleværnsfondens reservater, samt forsknings- og overvågningsaktiviteter i statsligt regi – herunder ringmærkningen.

FUGLEÅRET er en del af DOF's tilbud til medlemmerne.